Bundel - Politieke Avond van 17 april 2024

Agenda bijlagen

Raadskamerindeling PA 17 april 2024

1 18.45 - 20.15 uur: Staat van de stad
Locatie: Stadhuishal

Behandeladvies 17 april 2024 'Staat van de stad'
Raadsbrief 'Staat van de Stad 2023', d.d. 27-03-2023
Presentatie Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) - Staat van de Stad
Presentatie Onderzoek & Statistiek (O&S) - Staat van de Stad

2 20.15 - 20.30 uur: Pauze

3 20.30 - 22.00 uur: Raad van de stad
In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad. Maatschappelijke organisaties zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: waar liggen kansen voor de stad? Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben 27 maatschappelijke organisaties en 19 inwoners een bijdrage opgestuurd. Hoe de bovenstaande vraag beantwoord zou worden stond vrij. Dit heeft een breed scala aan input opgeleverd. Bij dit agendapunt en het verzameldocument 'Raad van de Stad 2024' is alle 'raad van de stad' verzameld. De bijdrages zijn gecategoriseerd op bijdrages vanuit organisaties en vanuit inwoners.

Raad van de Stad 2024
Deelnemers Rondetafelgesprekken Raad van de Stad 2024 (+ link naar bijdrages)

3.1.RZ 20.30 - 22.00 uur: Raad van de stad: Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners?
Locatie: Raadzaal
De verschillende bijdragen van organisaties en inwoners zijn hieronder terug te vinden.
thema's: o.a. cultuur, wijken, burgerparticipatie, democratie, veiligheid

Behandeladvies 17 april 2024 'Raad van de stad'
Proces behandeling Perspectiefnota 2025 en Jaarstukken 2023
Deelnemers Rondetafelgesprekken Raad van de Stad 2024 (totaal overzicht)
Deelnemers (namen) - Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners? - RAADSZAAL
Raad van de Stad 2024
Behandelresultaat 17 april 2024, informatieve bespreking

3.2.LF 20.30 - 22.00 uur: Raad van de stad: Hoe maken we Arnhem van iedereen?
Locatie: Landgoed/Festival
De verschillende bijdragen van organisaties en inwoners zijn hieronder terug te vinden.
thema's: o.a. inclusie, bestaanszekerheid, jongeren, ouderen, zorg

Behandeladvies 17 april 2024 'Raad van de stad'
Proces behandeling Perspectiefnota 2025 en Jaarstukken 2023
Deelnemers Rondetafelgesprekken Raad van de Stad 2024 (totaal overzicht)
Deelnemers (namen) - Hoe maken we Arnhem van iedereen? - LANDGOED FESTIVAL
Raad van de Stad 2024
Behandelresultaat 17 april 2024, informatieve bespreking

3.3.WG 20.30 - 22.00 uur: Raad van de stad: Hoe richten we de stad in?
Locatie: Walburgis
De verschillende bijdragen van organisaties en inwoners zijn hieronder terug te vinden.
thema's: o.a. wonen, duurzaamheid, economie, bedrijven, binnenstad, groen

Behandeladvies 17 april 2024 'Raad van de stad'
Proces behandeling Perspectiefnota 2025 en Jaarstukken 2023
Deelnemers Rondetafelgesprekken Raad van de Stad 2024 (totaal overzicht)
Deelnemers (namen) - Hoe richten we de stad in? - WALBURGIS
Raad van de Stad 2024
Behandelresultaat 17 april 2024, informatieve bespreking

3.4 Raad van de Stad 2024: bijdragen van organisaties

Bijdrage 1 - Presikhaaf University en AM Support
Bijdrage 2 - EcoVrede
Bijdrage 3 - Adviesraad W&I

Bijdrage 4 - Flore SWOA
Bijdrage 5 - Stichting Schone Straat Groene Buurt (Heel Arnhem Schoon)
Bijdrage 6 - Stichting Arnhems Hart
Bijdrage 7 - Stichting Quadraam
Bijdrage 8 - Rijnstad
Bijdrage 9 - Volkshuisvesting, Vivare, Portaal
Bijdrage 10 - StAB
Bijdrage 11 - COC Midden Gelderland
Bijdrage 12 - Bijzonder in Arnhem
Bijdrage 13 - Stichting 't Broek Omhoog
Bijdrage 14 - Studentenvakbond AKKU
Bijdrage 15 - Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB)
Bijdrage 16 - Platform Binnenstad Arnhem
Bijdrage 17 - Energiebank regio Arnhem
Bijdrage 17 bijlage - Energiebank regio Arnhem
Bijdrage 18 - Platform voor Religie en Levensbeschouwingen
Bijdrage 19 - Indifferent
Bijdrage 21 - Woningbouw Platform Arnhem
Bijdrage 22. Straatzaken Arnhem
Bijdrage 23 - Scoren Doe je Samen
Bijdrage 24 - Overleg Kerken en Overheid Arnhem (OKO)
Bijdrage 25 - Rozet
Bijdrage 26 - Slachtofferhulp Nederland
Bijdrage 27 - Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen

3.5 Raad van de Stad 2024: bijdragen van inwoners
Bijdrage 1 - Brouwer
Bijdrage 2 - Te Lindert
Bijdrage 3 - Van Der Weide
Bijdrage 4 - Van Mechelen
Bijdrage 5 - Alma
Bijdrage 6 - Kaal
Bijdrage 7 - Van Meurs
Bijdrage 8 - Stolker
Bijdrage 9 - Donders
Bijdrage 10 - Kelly
Bijdrage 11- Koot
Bijdrage 12 - Rijsemus
Bijdrage 13 - Chabot
Bijdrage 14 - Van den Berg
Bijdrage 15 - Driss Artist
Bijdrage 16 - Vianen
Bijdrage 17 - Vossen-Brouwer
Bijdrage 18 - Goncharova
Bijdrage 19 - Keltjens

4 22.00 - 22.15 uur: Pauze

5.RZ 22.15 - 23.15 uur: Gebiedsvisie Rijnpark
Meningsvormende bespreking
Locatie: Raadzaal
Behandeladvies 17 april 2024, meningsvormende bespreking
Raadsvoorstel 'Gebiedsvisie Rijnpark'
Bijlage 1 - Gebiedsvisie Rijnpark
Bijlage 2 - Toelichting op de omgevingsdialoog Gebiedsvisie Rijnpark
Bijlage 4 - Logboek omgevingsdialoog Gebiedsvisie Rijnpark geanonimiseerd
Bijlage 5 - Brief StAB
Bijlage 6 - Beantwoording brief StAB
Bijlage 7 - Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Rijnpark (NRD)
Schriftelijke bijdrage van Dhr. van Bik van Geometius, d.d. 28-03-2024
Schriftelijke bijdrage van Dhr. Terenstra, d.d. 28-03-2024

Schriftelijke bijdrage Dhr. Roelofs van der Veur van Oskarwei Holding BV, d.d. 02-04-2024
Inbreng inspraak van Onze Huisartsen d.d. 02-04-2024
Schriftelijke bijdrage Mevr. Wentink, d.d. 02-04-2024
Inbreng inspraak van Dhr. Brüll van E-Unit, d.d. 03-04-2024
Schriftelijke bijdrage van Dhr. Terenstra, d.d. 04-04-2024
Behandelresultaat 3 april 2024, informatieve bespreking
Schriftelijke bijdrage van Dhr. van Veggel van MTSA Technopower, d.d. 08-04-2024
Schriftelijke bijdrage van Dhr. van Veggel van MTSA Technopower, d.d. 15-04-2024
Behandelresultaat 17 april 2024, meningsvormende bespreking

6.LF 22.15 - 23.15 uur: Wijziging APV, Hoofdstuk 5, Afdeling 5, Verbod vuur te stoken
Informatieve en Meningsvormende bespreking
Locatie: Landgoed/Festival

Behandeladvies 17 april, informatieve en meningsvormende bespreking
Raadsvoorstel 'Wijziging APV, Hoofdstuk 5, Afdeling 5, Verbod vuur te stoken'
Bijlage - Was-wordt overzicht Hoofdstuk 5, Afdeling 5, Verbod vuur te stoken
Behandelresultaat 17 april 2024, informatieve en meningsvormende bespreking

7.WG 22.15 - 23.15 uur: Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029
Informatieve en Meningsvormende bespreking
Locatie: Walburgis

Behandeladvies 17 april, informatieve en meningsvormende bespreking
Lijst van insprekers
Raadsvoorstel 'Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029'
Bijlage 1 - Uitvoeringsovereenkomst Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2025-2029
Bijlage 2 - Meerjarenplan BIZ vastgoed 2025-2029 kernverblijfsgebied binnenstad Arnhem
Bijlage 3 - Collegebesluit Reglement draagvlakmeting bedrijveninvesteringszone gemeente Arnhem
Schriftelijke bijdrage Bestuur BIZ Arnhem / VECA - Pleidooi besluitvorming gemeenteraad april 2024
Bijlage - Flyer BIZ 2025-2029
Behandelresultaat 17 april 2024, informatieve en meningsvormende bespreking

Agenda Politieke Avond
17 april 2024

Stadhuishal
18.45 uur - 20.15 uur (90) Staat van de stad
Pauze: 20.15 uur - 20.30 uur

Raadzaal	Landgoed/Festival	Walburgis
20.30 uur – 22.00 uur (90) Raad van de Stad Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners? *(thema's: o.a. cultuur, wijken, burgerparticipatie, democratie, veiligheid)*	20.30 uur – 22.00 uur (90) Raad van de Stad Hoe maken we Arnhem van iedereen? *(thema's: o.a. inclusie, bestaanszekerheid, jongeren, ouderen, zorg)*	20.30 uur – 22.00 uur (90) Raad van de Stad Hoe richten we de stad in? *(thema's: o.a. wonen, duurzaamheid, economie, bedrijven, binnenstad, groen)*
Pauze: 20.15 uur - 20.30 uur		

Raadzaal	Landgoed/Festival	Walburgis
22.15 uur - 23.15 uur (60) Gebiedsvisie Rijnpark *(meningsvormende bespreking)*	22.15 uur - 23.15 uur (60) Wijziging APV, Hoofdstuk 5, Afdeling 5, Verbod vuur te stoken *(informatieve en meningsvormende bespreking)*	22.15 uur - 23.15 uur (60) Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029 *(informatieve en meningsvormende bespreking)*

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Staat van de Stad 2023

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Procedure:

Datum vergadering
17 april 2024

Type voorstel
Presentatie ‘Staat van de Stad 2023’

Spreekrecht publiek?
Nee

Voorgesteld resultaat:
-

Informatieve fase:
Presentatie Staat van de Stad 2024

Voorgesteld besluit / Kernboodschap

Er wordt geen besluit voorgelegd aan de gemeenteraad.

Jaarlijks presenteert Onderzoek & Statistiek de Staat van de Stad. Hierin worden de cijfermatige trends en ontwikkelingen op tal van beleidsterreinen in kaart gebracht. De uitkomsten van de Staat van de Stad bieden een basis voor de Perspectiefnota (voorjaarsnota) die eind april aan de gemeenteraad wordt aangeboden. Welke uitdagingen brengen deze cijfers naar voren waar de gemeente de komende jaren rekening mee moet houden? Demografie, economie, leefbaarheid, veiligheid en duurzaamheid zijn enkele van de thema’s die voorbijkomen.

Op 17 april 2024 geeft de afdeling Onderzoek & Statistiek een toelichting op Staat van de Stad. **Prof. Dr. Karen van Oudenhoven-Van der Zee** (directeur Sociaal Cultureel Planbureau) is deze avond onze gast. Zij geeft een reflectie op de cijfers en plaatst ze in landelijke en regionale trends en ontwikkelingen.

Staat van de Stad 2023 is te lezen via deze link.

De gemeenteraad is geïnformeerd over Staat van de Stad en de wijze van presenteren middels deze raadsbrief d.d. 27-3-2024

Aandachtspunten

- Het betreft een openbare presentatie in de Stadhuishal, welke ook toegankelijk voor overige geïnteresseerden. De deelnemers voor ‘Raad van de Stad’ (rondetafelgesprekken in het kader van het inspraakproces in aanloop naar de perspectiefnota) zijn actief uitgenodigd om bij deze bijeenkomst aanwezig te zijn.

- Staat van de Stad is één van de bouwstenen voor de Perspectiefnota 2025-2028. De cijfers bieden inzicht in de ontwikkeling die de stad doormaakt. Ze bieden een relevante onderlegger voor beleidskeuzes die de raad voor de komende begrotingsperiode wil maken.

Contactgegevens

Portefeuillehouder:
Paul Smeulders

Ambtenaar
Joost Fledderus
joost.fledderus@arnhem.nl
026 - 3771718

Raadsadviseur
Maaike Piscaer
maaike.piscaer@arnhem.nl
06 - 31114892

Aan de gemeenteraad

Datum : 26 maart 2024
Zaaknummer : 4074207
Contactpersoon : Joost Fledderus
Telefoonnummer : 026 3771718

Onderwerp: Staat van de Stad 2023

Geachte voorzitter en leden,

Graag informeren wij u over de Staat van de Stad 2023.

Inleiding
Ieder jaar maakt Onderzoek & Statistiek de Staat van de Stad, een overzicht van de cijfermatige trends en ontwikkelingen op een breed aantal thema's, zoals demografie, economie, veiligheid, armoede, gezondheid en leefbaarheid. Op www.arnhem.incijfers.nl zijn de meest actuele cijfers op verschillende thema's te raadplegen.

Staat van de Stad 2023
Staat van de Stad 2023 is te lezen via deze link. De rapportage maakt gebruik van de meest actuele cijfers, soms zijn die uit 2022. Een greep uit de uitkomsten:

- In 2023 groeide de stad met 1.865 inwoners naar een totaal van 167.629.
- Er kwamen per saldo 832 woningen bij.
- In 2050 groeit de stad mogelijk tot 200.000 inwoners.
- De gemiddelde WOZ-waarde was in 2023 323.000 euro, een stijging van 22% ten opzichte van 2022.
- In 2022 waren er 115.900 banen, 5% meer dan het jaar daarvoor. Er gingen 66 bedrijven failliet in 2023, meer dan in 2022.
- In de wijk het Centrum zijn in 2023 de meeste misdrijven geregistreerd. Daarna volgt het Spijkerkwartier en Vredenburg/Kronenburg.
- Het gebruik van zorg in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is in 2023 iets lager dan het jaar ervoor. Het gebruik van zorg in het kader van de Jeugdwet is gestegen.
- In de wijk Alteveer/Cranevelt ervaren inwoners het minste geluidsoverlast van verkeer, in het Centrum en het Spijkerkwartier het meest.
- 18% van de Arnhemse huishoudens heeft een inkomen tot 120% van het sociaal minimum in 2022. In 2021 was dat nog 19%.

- Steeds meer woningen hebben een geldig energielabel (61,5%) en het aantal woningen met een label A is gestegen van 15,7% in 2018 naar 31,9% in 2022.
- De CO2-uitstoot in Arnhem is sinds 2016 met 26% gedaald tot 696 kiloton in 2022.
- De opkomst bij de Tweede Kamerverkiezingen in Arnhem was 71,6%, lager dan in 2021 (73,6%).

Presentatie
Staat van de Stad is één van de bouwstenen voor de Perspectiefnota 2025-2028. De cijfers bieden inzicht in de ontwikkeling die de stad doormaakt. Ze bieden een relevante onderlegger voor beleidskeuzes die de raad voor de komende begrotingsperiode wil maken.

Op 17 april 2024 geeft Onderzoek & Statistiek een toelichting op Staat van de Stad. Prof. dr. Karen van Oudenhoven-Van der Zee (directeur Sociaal Cultureel Planbureau) is deze avond onze gast. Zij geeft een reflectie op de cijfers en plaatst ze in landelijke en regionale trends en ontwikkelingen.

Communicatie
Via verschillende gemeentelijke kanalen informeren we inwoners over Staat van de Stad.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas A. Marcouch

Sociaal en Cultureel Planbureau

De stemming in het land

Structurele ongelijkheid en laag politiek vertrouwen

Karen van Oudenhoven - van der Zee

17 april 2024

50 jaar spiegel van de samenleving

De stand van het land

- Aspecten van kwaliteit van de samenleving:
  - relatie tussen burger en overheid
  - structurele ongelijkheid
  - participatie
  - kwaliteit van leven
  - sociale samenhang
- Het tij keren:
  - Visie
  - Verbinding
  - Slagkracht

Relatie tussen burger en overheid

- 58% geeft politiek Den Haag een onvoldoende
- Mensen vinden dat de regering:
  - niet of te laat ingrijpt (energiecrisis, toeslagenaffaire)
  - niet bij machte is problemen op te lossen (wooncrisis, versterken huizen Groningen)
  - vooral met zichzelf bezig is
  - onvoldoende oog heeft voor wat hen bezighoudt (43%).
- Vertrouwen in de overheid hangt samen met sociaal-maatschappelijke positie

Vertrouwen in de gemeente

- Vertrouwen in gemeenten hoger dan in landelijke politiek
- Burgers hebben weinig contact met hun gemeente:
  - Bij contact is meerderheid tevreden over dienstverlening
  - Vertrouwen in gemeentebestuur hangt sterk samen met tevredenheid over contact
- Belangrijkste problemen volgens burgers: woningaanbod (vooral starters en senioren) en veiligheid
- Bij samenwerking tussen Rijk, gemeenten en andere partijen wordt Den Haag vaak verantwoordelijk gehouden, ook waar gemeenten in de lead zijn.

Structurele ongelijkheid

Eén op zes mensen (16%) in kwetsbare positie door tekort aan hulpbronnen:

> Economisch kapitaal (inkomen, vermogen)

> Sociaal kapitaal (sociale netwerk)

> Cultureel kapitaal (leefstijl, digitale vaardigheden)

> Persoonlijk kapitaal (gezondheid, zelfvertrouwen)

Kwetsbare groep:

- Minder geneigd naar de stembus te gaan
- Meer wantrouwend tegenover de overheid

Ongelijkheid wordt overgedragen op volgende generaties

Participatie

		NL binnen Europa	Ontwikkeling sinds 2017	
betaalde arbeid	Aandeel Nederlanders met betaald werk hoogste van EU, maar ook de kortste werkweek			Het aandeel werkenden nam toe en de werkweek werd iets langer.
leven lang leren	Nederland behoren tot de drie Europese landen waar werknemers het vaakst deelnemen aan scholing.			Ondanks beleidsinspanningen nam het aandeel mensen dat scholing volgde in relatie tot het werk niet toe.
mantelzorg	Cijfers ontbreken.			Iets minder Nederlanders gingen intensief of langdurig mantelzorg verlenen.
vrijwilligerswerk	Nederland behoort tot de drie Europese landen waar het meest vrijwilligerswerk wordt gedaan.			Minder mensen gingen vrijwilligerswerk doen. Na corona nam het aandeel vrijwilligers weer iets toen, maar de algehele trend is dalend.
combinatiedruk	Nederlanders zijn meer dan gemiddeld in Europa tevreden over de vrije tijd die ze hebben.			Hoewel de ervaren werkdruk afnam, neemt het aandeel mensen met burn-outklachten al jaren toe.

Groen is positief verschil (tov andere landen in Europa of sinds 2017), roze is negatief.

Kwaliteit van leven

		NL binnen Europa	Ontwikkeling sinds 2017	
Mentale gezondheid	Met betrekking tot psychische klachten neemt Nederland een middenpositie in.			Het aandeel mensen met mentale klachten nam toe, vooral onder jongeren en jongvolwassenen en vooral tussen 2020 en 2021.
Eenzaamheid	In Nederland komt minder eenzaamheid voor dan in de meeste andere Europese landen.			Eenzaamheid nam toe.
Ervaren gezondheid	In ervaren gezondheid behoren Nederlanders tot de middengroep.			Nederlanders gingen zich iets minder gezond voelen, vooral jongeren en jongvolwassenen.
Tevredenheid met leven	Als het gaat om hun eigen leven, behoren Nederlanders tot de meest tevreden Europeanen.			De algehele tevredenheid bleef hoog, maar onder jongeren en jongvolwassenen nam de tevredenheid af.

Groen is positief verschil (tov andere landen in Europa of sinds 2017, roze is negatief, blauw is geen verschil).

- 1,2 miljoen werkenden in Nederland hebben last van burn-outklachten en dit cijfer stijgt, zeker bij jongeren.

Somber over de samenleving

Met de meeste Nederlanders gaat het gelukkig goed, maar mensen zijn somber over de samenleving:

- 48% verwacht verslechtering economische situatie
- 51% vindt dat het de verkeerde kant opgaat in Nederland
- maatschappelijk onbehagen hangt samen met:
  - gebrek aan hulpbronnen: verlies aan controle
  - positie in de maatschappij: gebrek aan erkenning
  - persoonlijke opvattingen over maatschappij en politiek.

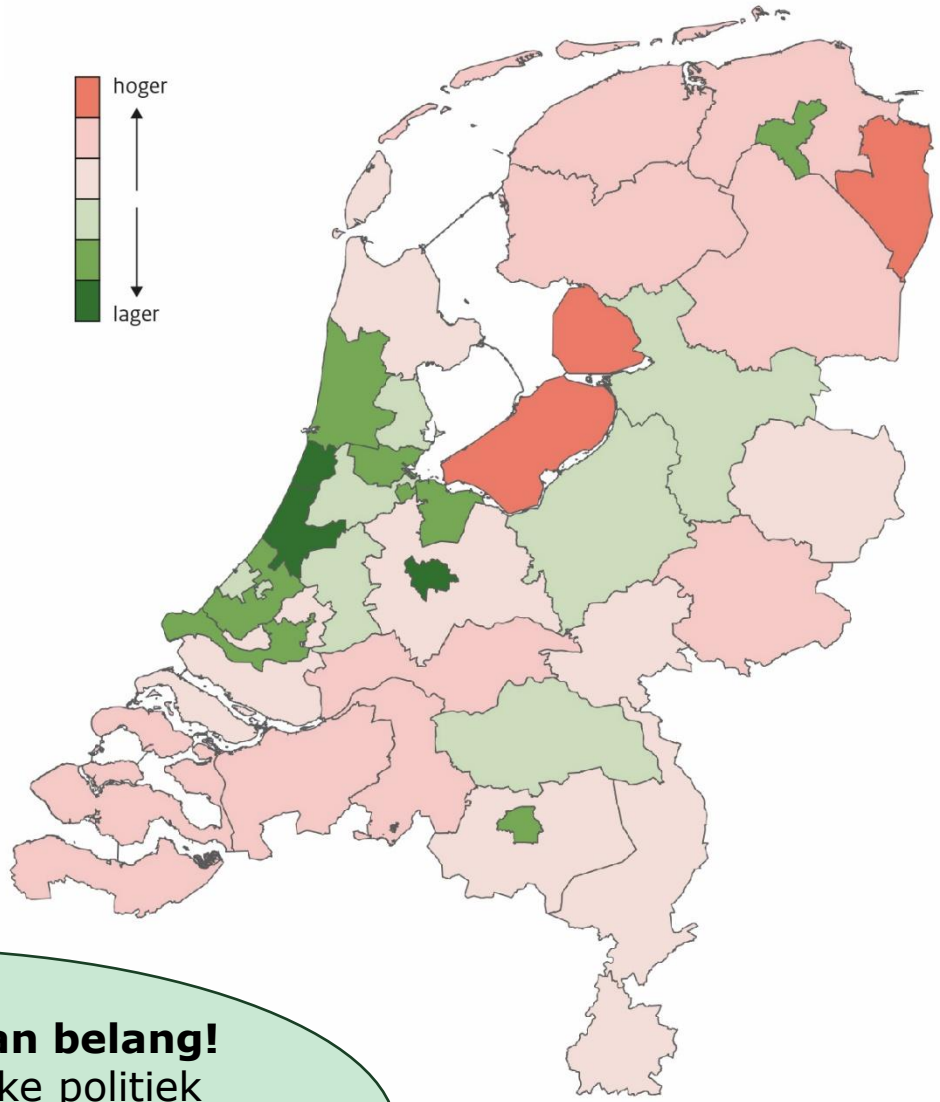
Regionale verschillen

Verschillen in maatschappelijk onbehagen:

- Centrum – periferie
- Stad – platteland

Maar:

- Verschillen tussen bewoners **binnen** gebieden groter dan verschillen **tussen** gebieden.
- Verschillen tussen regio's grotendeels te verklaren vanuit verschillen in sociaal-maatschappelijke positie.

Oog voor de regio van belang!
Gevoel dat de landelijke politiek onvoldoende oog heeft voor de regio waarin mensen wonen.

Sociale samenhang

		NL binnen Europa	Ontwikkeling sinds 2017	
eenzijdige leefwerelden	Afgaand op verschillende studies lijkt sociaal-economische segregatie in Nederland onder het gemiddelde.			Terwijl de leefwerelden van de meest welvarende Nederlanders iets rijker werden, werden de leefwerelden van de minst welvarende Nederlanders iets armer.
sociale samenhang in de buurt	Cijfers ontbreken.			De ervaren sociale samenhang in de buurt was de afgelopen jaren stabiel.
algemeen sociaal vertrouwen	In vergelijking met andere EU-landen is het sociaal vertrouwen in Nederland hoog.			Het sociaal vertrouwen was de afgelopen jaren stabiel.
ervaren discriminatie	Verschillende onderzoeken tonen een wisselend beeld van de mate waarin discriminatie in Nederland voorkomt.			Er zijn geen aanwijzingen dat de ervaren discriminatie afnam.

Groen is positief verschil (tov andere landen in Europa of sinds 2017), roze is negatief.

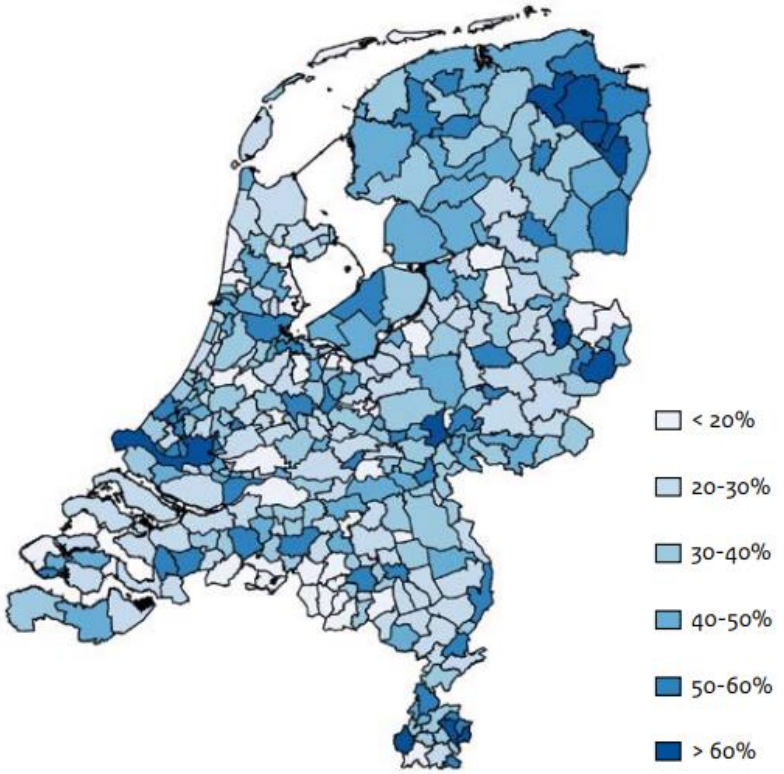
Eenzijdige leefwerelden

- Rijke en arme mensen leven vaker gescheiden, ook in Arnhem
- Reden tot zorg, want eenzijdige leefwerelden:
  - gaan gepaard met ongelijke kansen
  - staan sociale samenhang en begrip in de weg

Zijn we een gepolariseerde samenleving?

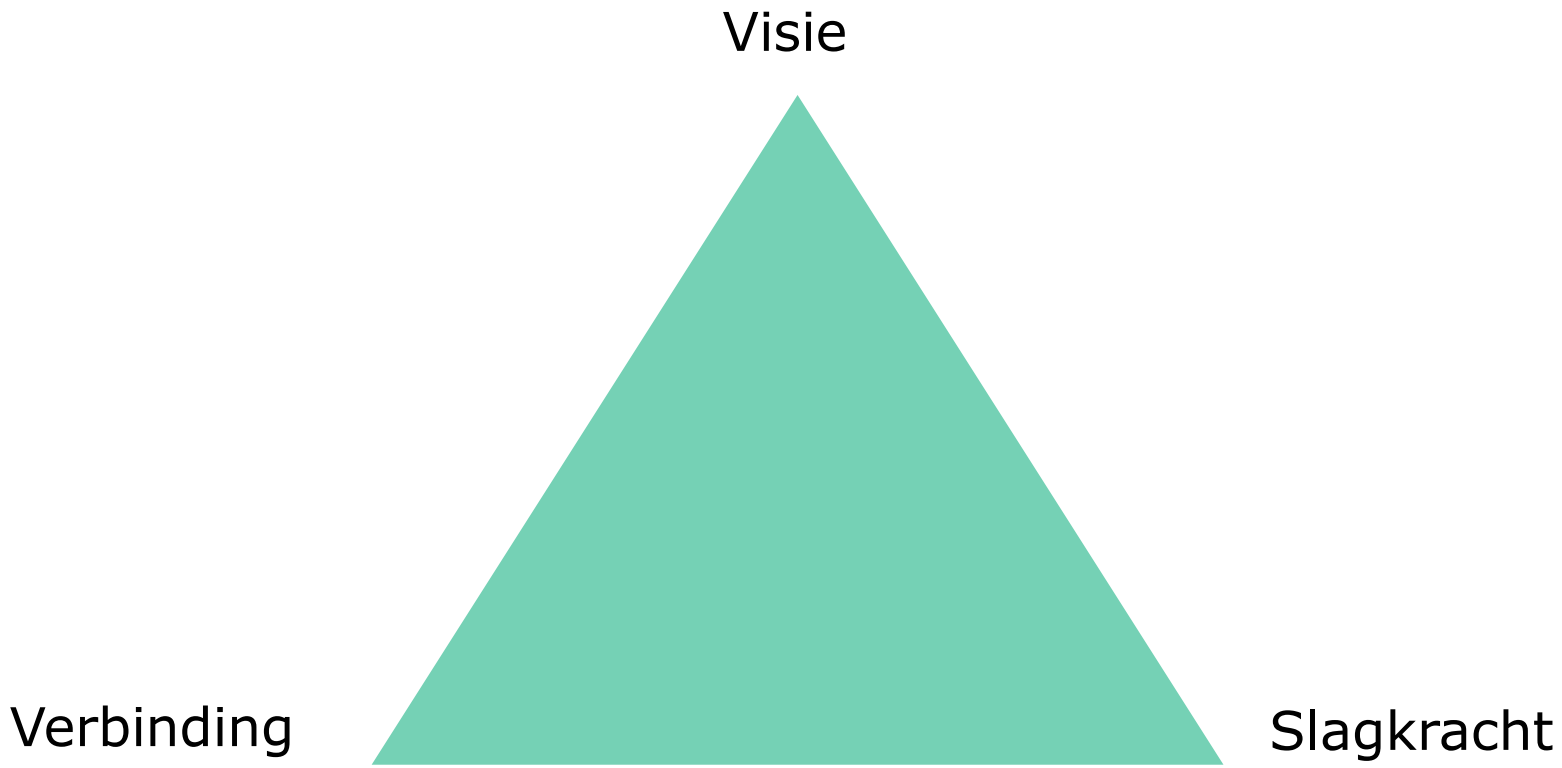
- 73% Nederlanders denkt dat meningsverschillen over maatschappelijke kwesties toenemen
- Geen wetenschappelijk bewijs; verschil in opvattingen neemt niet toe & sociaal vertrouwen is stabiel

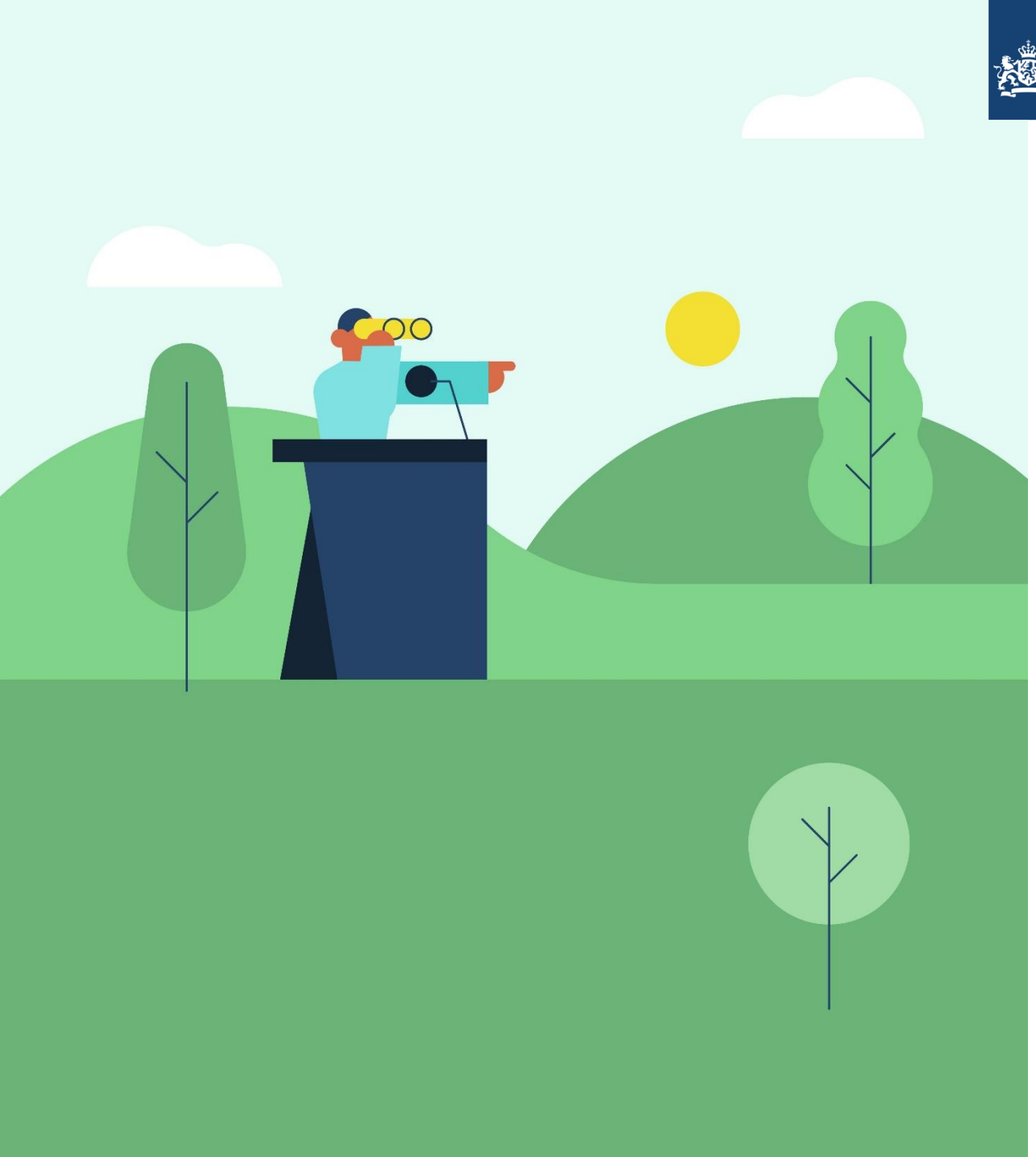
Figuur 4.1 Eenzijdige leefwerelden met weinig welvaart per gemeente, Nederlanders 30-59 jaar, 2020 (aandeel 40% minst welvarende Nederlanders in de leefwereld van de 20% minst welvarende Nederlanders in procenten)

Bron: CBS (Microdatabestanden); SCP-bewerking

Het tij keren?

1. Visie op de toekomst

- Wat voor een samenleving streven we na; in economisch, ecologisch en sociaal-maatschappelijk opzicht?
  - Sociaal-maatschappelijk: kwaliteit van (samen)leven
- Wat betekent dat voor doelstellingen op grote maatschappelijke vraagstukken?
- Welke transformaties zijn nodig om van A naar B te komen?

Waardengedreven en groot (het Grote Verhaal)

2. Slagkracht

Ervaring burgers

- Vragen geen hulp uit angst bestraft te worden
- Ervaren hoge drempels bij aanvragen, steeds opnieuw
- Ontmoeten een verkokerd systeem
- Voelen zich niet gehoord
- Van het kastje naar de muur gestuurd

(Bron: Gezien, Gehoord en Geholpen, SCP, 2023)

Gewenste toekomst

- **Integraliteit** van beleid en uitvoering
- **Design thinking**: decentraal en uitvoering aan ontwerptafel van beleid
- Effectieve **samenwerking en verantwoordelijkheidsverdeling** tussen partijen
- Andere wijze van **verantwoording**
- Meer professionele **autonomie**

3. Verbinding

Weten wat speelt

Open blik

4. Verbinding door sociaal ontwerp: Burgers als *gelijkwaardig* medeontwerper van beleid

Kortom:

- Werk aan reductie structurele ongelijkheid en zet in op hulpbronnen.
- Investeer in ontmoetingen in de context van werk, school, de buurt en online
- Ontwikkel een lange termijn visie: waar bewegen we naar toe en hoe willen we (samen)leven?
- Heb een open blik, ook wanneer het schuurt
- Nodig burgers gelijkwaardig uit aan de ontwerptafel van beleid
- Maak gebruik van de initiatieven die er al zijn

Sociaal en Cultureel Planbureau

Hartelijk dank voor uw aandacht

Karen van Oudenhoven-van der Zee

www.scp.nl
@SCPonderzoek
Sociaal en Cultureel Planbureau

Staat van de Stad

Gemeente Arnhem | Onderzoek & Statistiek
www.arnhem.incijfers.nl
onderzoek@arnhem.nl

Foto: Leslie Goedha

Open data zijn te raadplegen op:
https://arnhem.incijfers.nl/

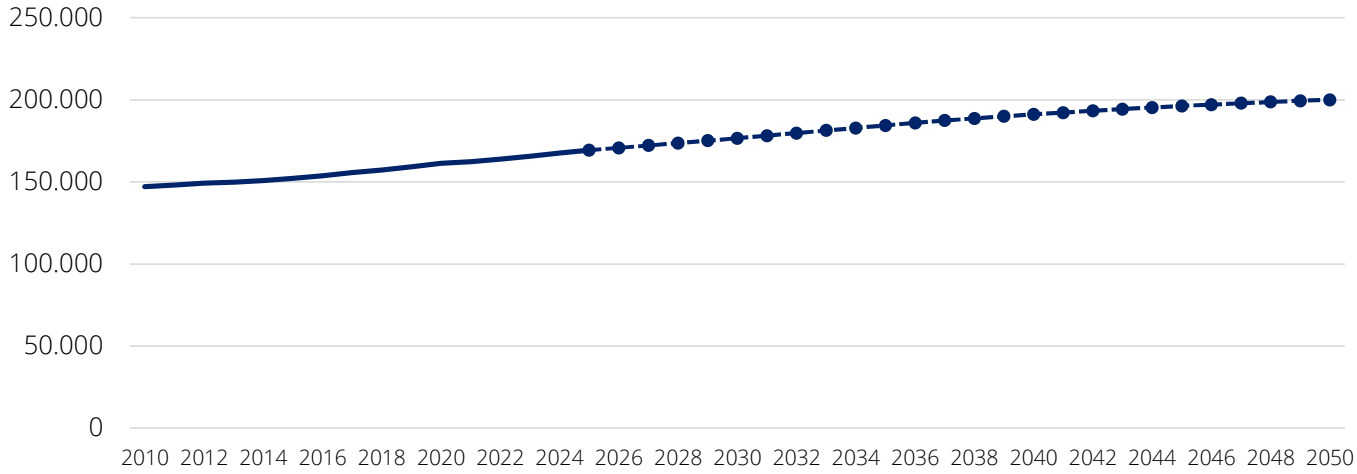
Samenvatting van Staat van de Stad 2023:
Staat van de Stad 2023

Vragen over deze cijfers?
onderzoek@arnhem.nl

Groeiende stad

Prognose bevolking
aantal personen

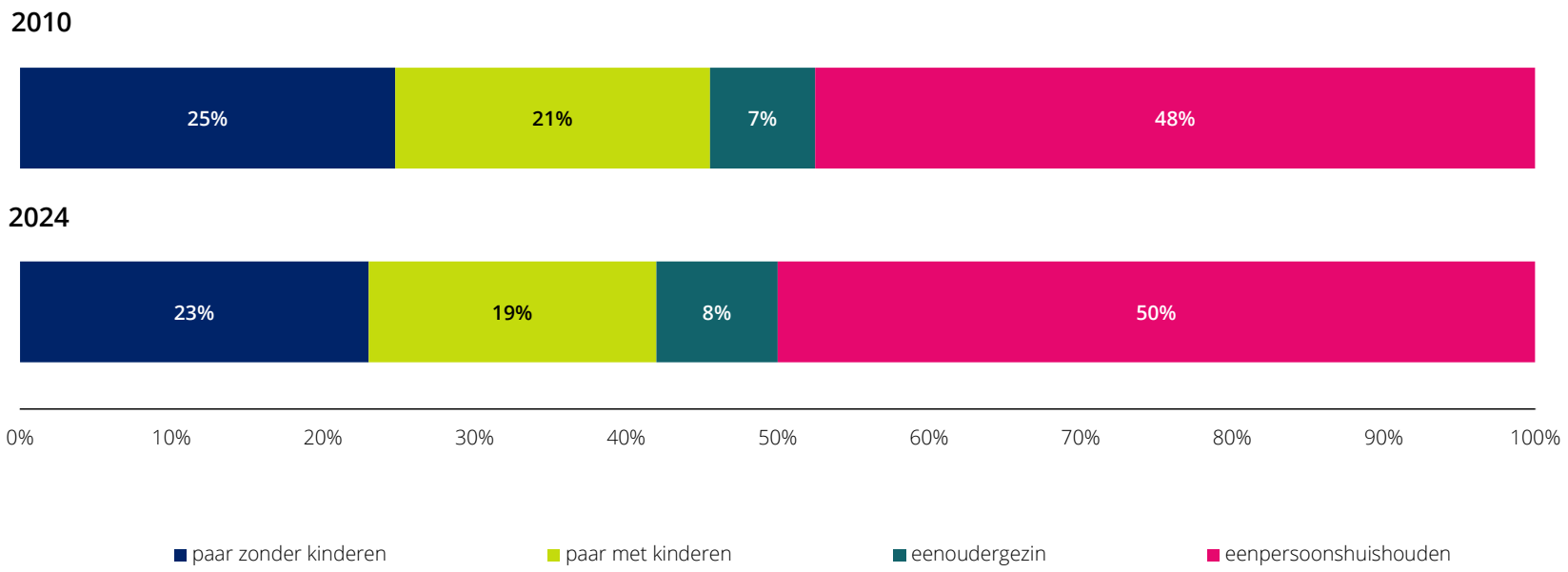

BRP / O&S, gemeente Arnhem | **2010-2050**

2010: 147.038
2024: 167.629
2040: 191.150
2050: 200.000

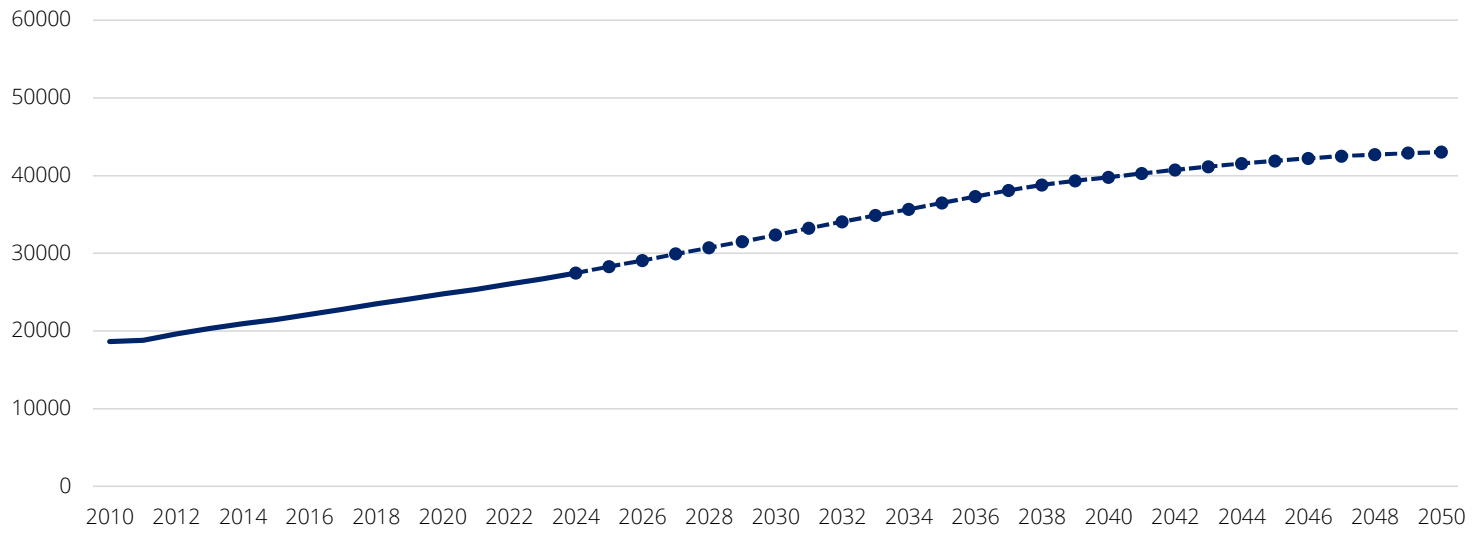
Huishoudens naar samenstelling

Arnhem

BRP; bewerking O&S| **2010, 2024**

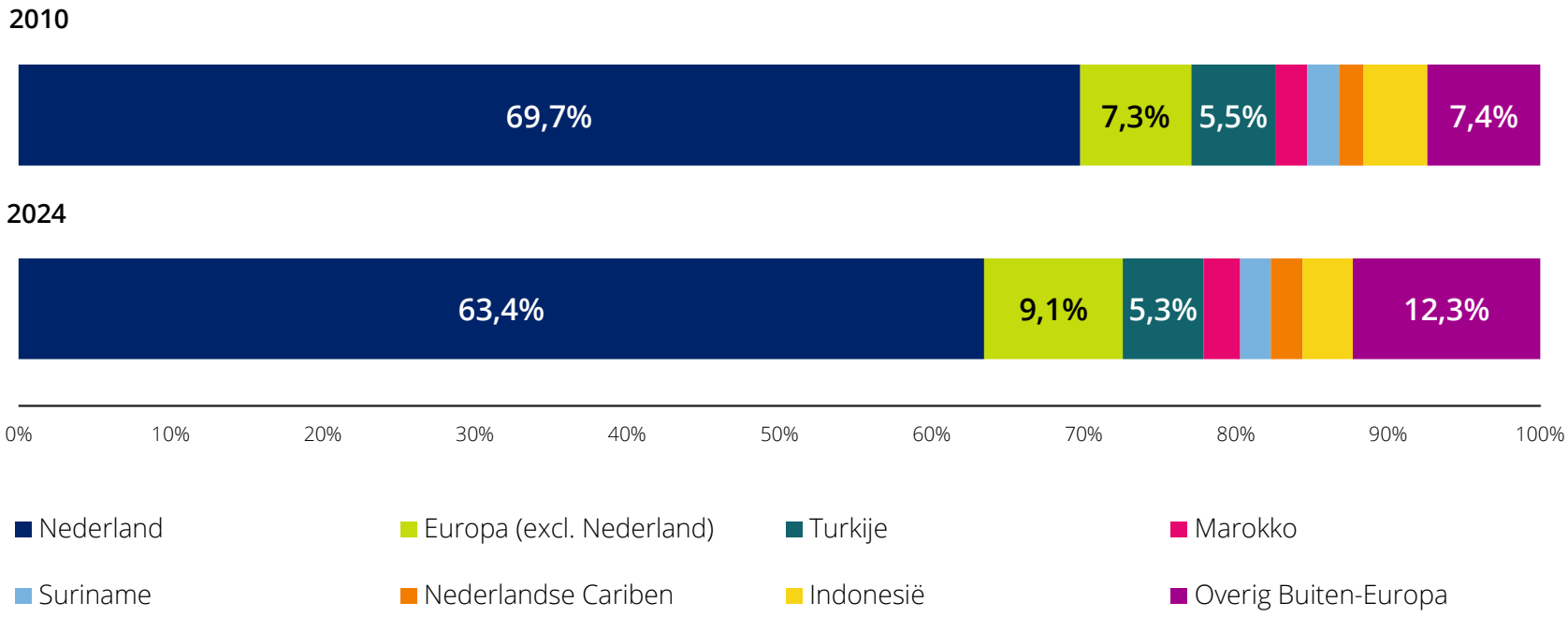
Prognose inwoners 65+ en ouder
aantal personen

O&S, gemeente Arnhem | **2010-2050**

Bevolking naar herkomst

Arnhem

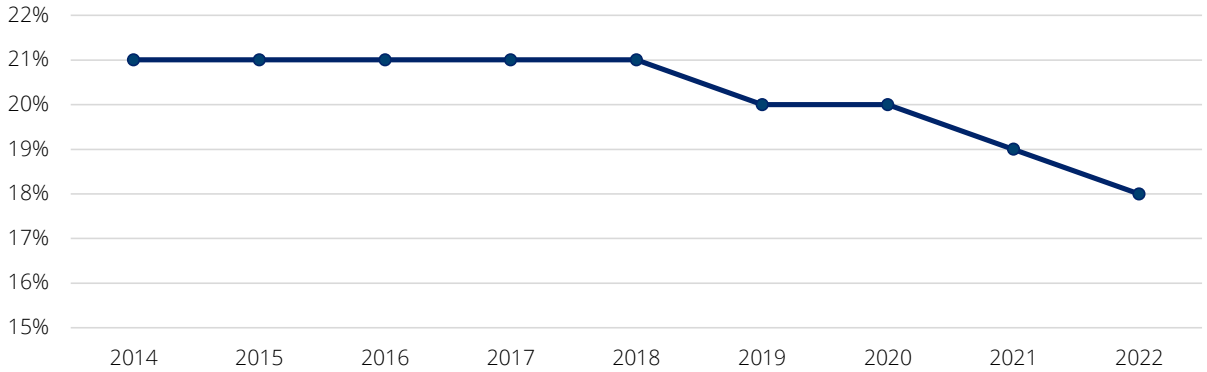
Basisregistratie personen (BRP); gemeente Arnhem | **2010, 2024**

Bestaanszekerheid

Financiële zekerheid

Huishoudens tot 120% van het sociaal minimum

Arnhem, percentage

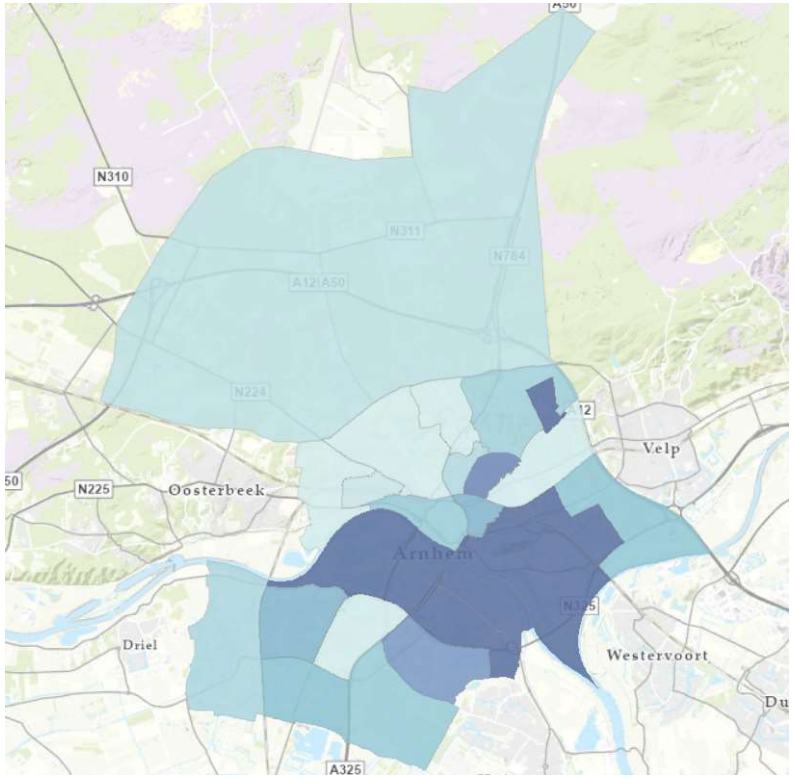

Integraal inkomens- en vermogensonderzoek; CBS | **2014 - 2022**

1	Rotterdam	21,0%
2	Heerlen	20,6%
3	Enschede	18,4%
4	Amsterdam	18,4%
5	Groningen	18,3%
6	Den Haag	18,2%
7	Vaals	18,1%
8	Kerkrade	18,1%
9	**Arnhem**	**18,1%**
10	Maastricht	17,6%

Financiële zekerheid

Ruim 10.000 Arnhemse huishoudens met problematische schulden

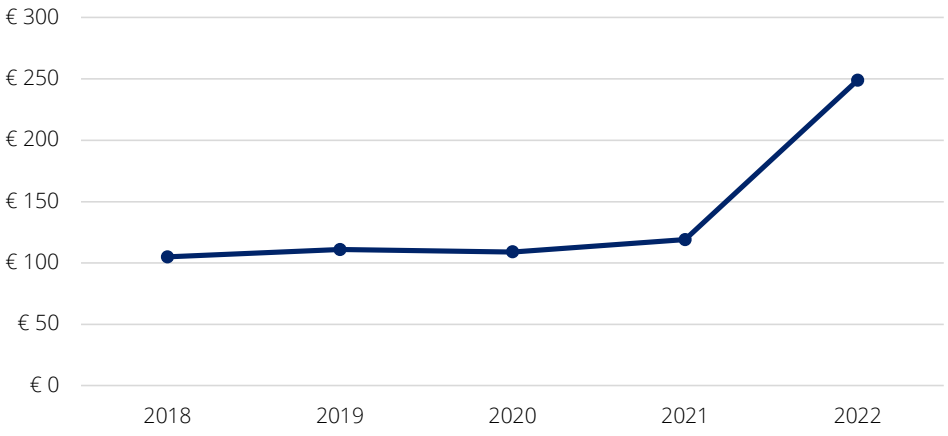
Percentage huishoudens met problematische schulden | CBS 2023

1	Geitenkamp	20,2%
2	Presikhaaf-West	20,1%
3	Malburgen-Oost (Zuid)	19,1%
4	Arnhemse Broek	18,8%
5	Malburgen-Oost (Noord)	17,7%
6	Malburgen-West	17,5%

1	Rotterdam	16,6%
2	Den Haag	15,1%
3	Schiedam	15,0%
4	Lelystad	14,9%
5	Almere	14,5%
10	**Arnhem**	**12,4%**

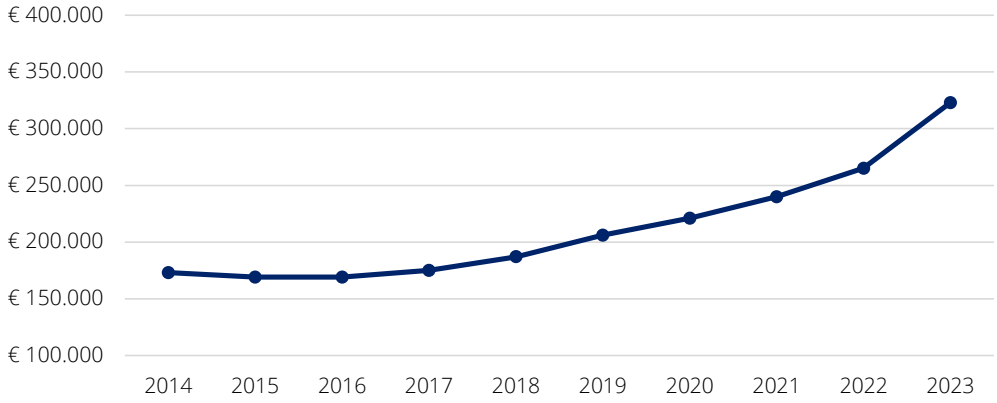
Wonen

Energiekosten
Arnhem, euro's

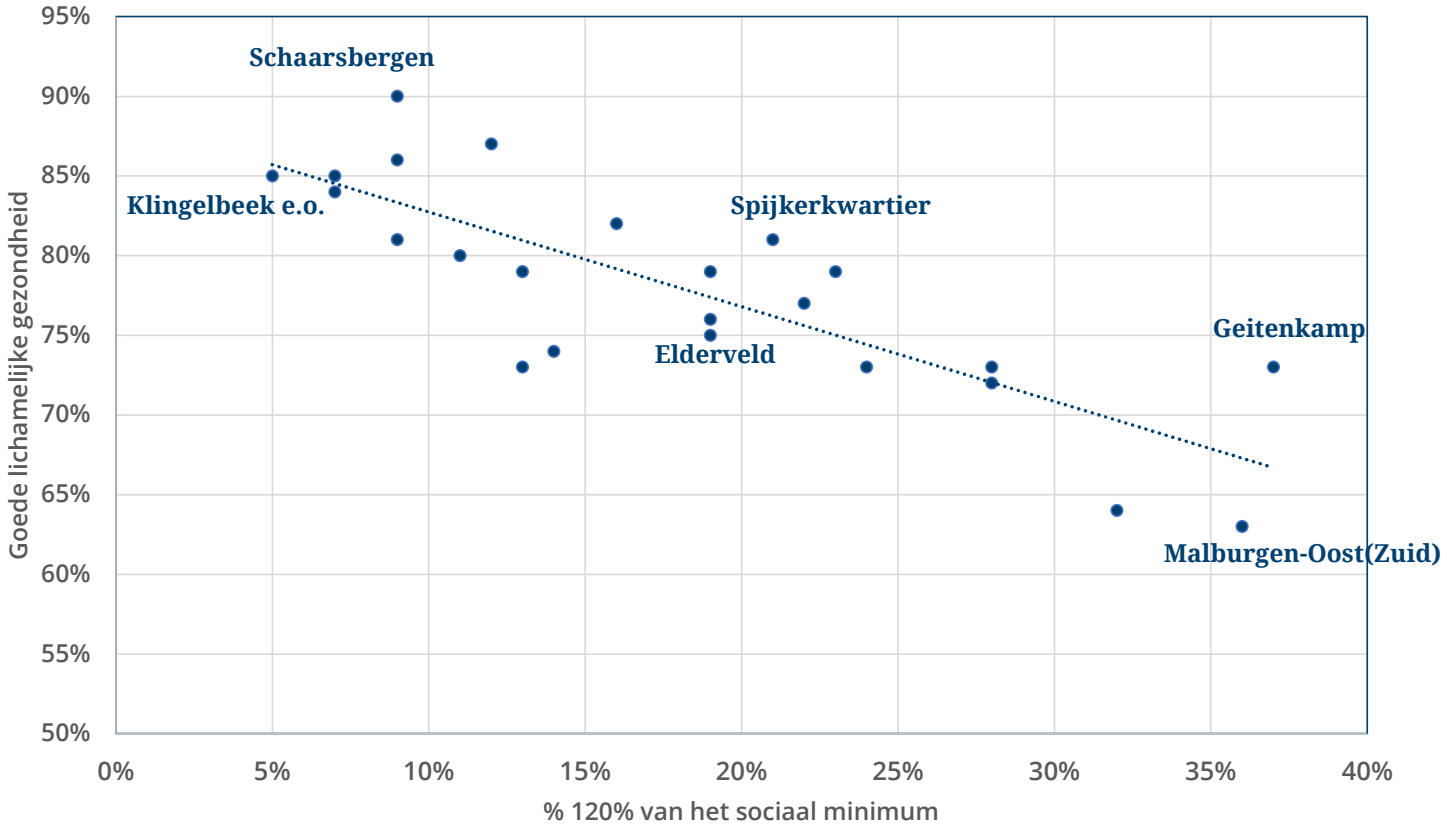
CBS | **2018 - 2022**

Gemiddelde WOZ-waarde
Arnhem, euro's

Gemeente Arnhem | **2014 - 2023**

Gezondheid

Schaarsbergen
Klingelbeek e.o.
Spijkerkwartier
Elderveld
Geitenkamp
Malburgen-Oost(Zuid)
Goede lichamelijke gezondheid
95%
90%
85%
80%
75%
70%
65%
60%
55%
50%
0%
5%
10%
15%
20%
25%
30%
35%
40%
% 120% van het sociaal minimum

- **Groeiende stad**
- **Diverser, vergijzend**
- **Grote, stabiele sociaaleconomische verschillen tussen wijken**

Foto: DG/Jan Wamelink

Staat van de Stad

Gemeente Arnhem | Onderzoek & Statistiek
www.arnhem.incijfers.nl
onderzoek@arnhem.nl

Raad van de Stad 2024

Waar liggen kansen voor Arnhem? Wat kan er beter in de stad? En hoe kan de gemeente daarbij helpen?

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad. Maatschappelijke organisaties zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?*

Ter inspiratie voor de beantwoording hebben wij de volgende vragen gesteld:

- Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed?
- Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?
- Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?
- Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?
- Stel de gemeente zou een miljoen moeten bezuinigen, waarop zou volgens u dan bezuinigd mogen worden?

Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben **27 maatschappelijke organisaties en 19 inwoners** een bijdrage opgestuurd.

Hoe de bovenstaande vraag beantwoord zou worden stond vrij. Dit heeft een breed scala aan input opgeleverd. In dit document is alle ‘raad van de stad’ verzameld. De bijdrages zijn gecategoriseerd op bijdrages vanuit organisaties en vanuit inwoners.

Tijdens de Politieke Avond van woensdagavond 17 april worden er na aanleiding van de ‘raad’ verdiepende rondetafelgesprekken georganiseerd. Tijdens deze gesprekken kunt u als raad de maatschappelijke organisaties en inwoners bevragen op hun input.

Alle input – zowel deze schriftelijke ‘raad van de stad’ als de opbrengsten van de rondetafelgesprekken op 17 april – kunt u als raad meenemen tijdens de behandeling van de Perspectiefnota in mei en juni dit jaar. En deze bijvoorbeeld gebruiken voor het stellen van vragen aan het college tijdens de meningsvormende bespreking of het opstellen van een motie of amendement.

Raad vanuit maatschappelijke organisaties

In totaal hebben **27 maatschappelijke organisaties** ‘raad van de stad’ ingeleverd. De meeste organisaties hebben ook aangegeven graag op 17 april met de raad hier verder over in gesprek te gaan.

1. AM Support & Presikhaaf University
2. EcoVrede
3. Adviesraad W&I
4. Flore/SWOA
5. Stichting Schone Straat Groene Buurt
6. Stichting Arnhems Hart
7. Stichting Quadraam*
8. Rijnstad
9. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal
10. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen)
11. COC Midden-Gelderland
12. Bijzonder in Arnhem
13. ’t Broek Omhoog
14. Studentenvakbond AKKU
15. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB)
16. Platform Binnenstad Arnhem (PBA)
17. Stichting Energiebank regio Arnhem
18. Platform voor Religie en Levensbeschouwingen
19. Indifferent*
20. APCG**
21. Woningbouw Platform Arnhem*
22. Straatzaken Arnhem
23. Scoren Doe je Samen*
24. Overleg Kerken en Overheid Arnhem (OKO)*
25. Rozet
26. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem)
27. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen

** niet aanwezig bij themagesprekken 17 april*
*** geen schriftelijke bijdrage ingeleverd*

Raad vanuit inwoners

Vanuit de stad hebben **19 inwoners** een schriftelijke bijdrage gestuurd. Deze reacties gaan veelal over verschillende verschillende onderwerpen en zijn daarom moeilijk te categoriseren binnen één van de opgestelde thema's op 17 april. We hebben het daarom aan de inwoners zelf gelaten om aan te geven bij welke thema's ze willen aansluiten.

1. Brouwer
2. Te Lindert
3. Van Der Weide
4. Van Mechelen
5. Alma
6. Kaal
7. Van Meurs
8. Stolker
9. Donders
10. Kelly
11. Koot
12. Rijsemus
13. Chabot
14. Van den Berg
15. Driss Artist
16. Vianen
17. Vossen-Brouwer
18. Goncharova
19. Keltjens

Deelnemers Rondetafelgesprekken ‘Raad van de Stad 2024’

Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners? *Locatie: Raadszaal*	**Hoe maken we Arnhem van iedereen?** *Locatie: Landgoed/Festival*	**Hoe richten we de stad in?** *Locatie: Walburgis*
1. AM Support & Presikhaaf University 2. EcoVrede 3. Stichting Schone Straat Groene Buurt 4. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB) 5. ’t Broek Omhoog 6. Rozet 7. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen 8. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem) 9. Stolker	1. Adviesraad W&I 2. Flore/SWOA 3. Rijnstad 4. COC Midden-Gelderland 5. Bijzonder in Arnhem 6. Stichting Energiebank regio Arnhem 7. APCG* 8. Straatzaken Arnhem 9. Stichting Leergeld*	1. Stichting Arnhems Hart 2. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal 3. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen) 4. Studentenvakbond AKKU 5. Platform Binnenstad Arnhem (PBA) 6. Kaal 7. Chabot 8. Van den Berg
** geen bijdrage vooraf ingeleverd*		

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Raad van de Stad 2024 – Rondetafelgesprekken

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Procedure:

Datum vergadering
17-4-2024

Type voorstel
Rondetafelgesprek

Spreekrecht publiek?
Ja

Voorgesteld resultaat:
Start en afronding van het rondetafelgesprek

Informatieve bespreking:
Rondetafelgesprek

Voorgesteld besluit / Kernboodschap

Er ligt geen besluit voor bij de gemeenteraad.

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad onder de noemer ‘Raad van de Stad’. Maatschappelijke organisaties en inwoners zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?*

Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben **26 maatschappelijke organisaties en 18 inwoners** een bijdrage opgestuurd. De bijdrages zijn gecategoriseerd op bijdrages vanuit organisaties en vanuit inwoners. De bijdrages zijn bijgeplaatst op ibabs.

De tweede stap van dit inspraakproces zijn de verdiepende gesprekken. Met deze rondetafelgesprekken kan de raad in gesprek over de bijdrages. Met het publiceren van de agenda hebben **22 organisaties en 3 inwoners** aangegeven graag hun bijdrage toe te willen lichten aan de raad. De agendacommissie heeft besloten deze gesprekken te agenderen tijdens de Politieke Avond van woensdag 17 april. Op basis van de gegeven ‘raad’ is - in overleg met de raadswerkgroep- gekozen voor de volgende thema’s voor de rondetafelgesprekken.

1. Hoe richten we de stad in? *(thema’s: o.a. wonen, duurzaamheid, economie, bedrijven, binnenstad, groen)*

2. Hoe maken we Arnhem voor iedereen? *(thema’s: o.a. inclusie, bestaanszekerheid, jongeren, ouderen, zorg)*

3. Hoe blijven we verbonden met de stad, de wijk en onze inwoners? *(thema’s: o.a. cultuur, wijken, burgerparticipatie, democratie, veiligheid)*

Aandachtspunten

Informatieve bespreking - rondetafelgesprek
Ten tijde van het publiceren van de agenda zijn er voor de drie rondetafelgesprekken **25 aanmeldingen** om in te spreken. Deze zijn ‘verdeeld’ over de drie rondetafelgesprekken. Zie de indeling hieronder. De organisaties krijgen elk 2 tot 3 minuten om zich voor te stellen en hun bijdrage toe te lichten. Vervolgens is er ruimte voor gesprek tussen de insprekers en de vertegenwoordigers van de raadsfracties. Zie de bijlage op iBabs voor het actuele overzicht van de insprekers.

Contactgegevens

Portefeuillehouder:
Paul Smeulders

Ambtenaar
-

Raadsadviseur
Maaike Piscaer
maaike.piscaer@arnhem.nl
06 31114892

Aandachtspunten

- Maatschappelijke organisaties en inwoners zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *Waar liggen kansen voor Arnhem?*
  Ter inspiratie voor de beantwoording van deze vraag zijn hiervoor de volgende deelvragen voorgelegd;
  - Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed?
  - Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?
  - Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?
  - Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?
  - Stel de gemeente zou een miljoen moeten bezuinigen, waarop zou volgens u dan bezuinigd mogen worden?

- Alle input (zowel de schriftelijke ‘Raad van de Stad’ als de opbrengst van de rondetafelgesprekken) kunt u als raad meenemen in de verdere bespreking van de Perspectiefnota en deze bijvoorbeeld gebruiken voor het stellen van vragen aan het college tijdens de meningsvormende bespreking of het opstellen van een motie of amendement

- De reguliere raadsbehandeling van de Perspectiefnota is al vastgesteld met de vaststelling van het spoorboekje P&C cyclus 2024 en is als volgt:
  - Op 24 april wordt de Perspectiefnota (en Jaarstukken) aangeboden en gepresenteerd door het college aan de gemeenteraad;
  - Op 22 mei vindt de meningsvormende bespreking plaats (uitloop 29 mei);
  - Op 5 juni vindt de bespreking van moties en amendementen plaats;
  - Op 12 juni is de besluitvorming over de Perspectiefnota;

  In de bijlage vindt u een hand-out met het complete behandelschema.

Voorgestelde behandelwijze

Informatieve fase - rondetafelgesprekken

Het rondetafelgesprek verloopt als volgt:

1. Alle organisaties krijgen 2 tot 3 minuten de tijd voor een pitch waarin zij hun ‘raad’ kunnen toelichten of aanvullende kunnen informatie geven;
2. De inwoners die een bijdrage hebben opgestuurd worden uitgenodigd om deel te nemen aan een thematafel naar keuze, maar verzorgen geen pitch;
3. Na afloop van de pitches vindt er een open gesprek plaats;
4. De raadskamers worden voorgezeten door drie gespreksleiders. Zij zullen de vergadering zowel technisch voorzitten, als dat zij de aan de stad gestelde vragen (indien nodig) actief ter sprake brengen;

Deelnemers Rondetafelgesprek

Zie het meest actuele overzicht van de deelnemers van de rondetafelgesprekken in de aparte bijlage op iBabs.

Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners? *Raadszaal*	**Hoe maken we Arnhem van iedereen?** *Landgoed/Festival*	**Hoe richten we de stad in?** *Walburgis*
1. AM Support & Presikhaaf University 2. EcoVrede 3. Stichting Schone Straat Groene Buurt 4. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB) 5. ’t Broek Omhoog 6. Rozet 7. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen 8. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem)** 9. Stolker	1. Adviesraad W&I 2. Flore/SWOA 3. Rijnstad 4. COC Midden-Gelderland 5. Bijzonder in Arnhem 6. Stichting Energiebank regio Arnhem 7. APCG* 8. Straatzaken Arnhem 9. Stichting Leergeld*	1. Stichting Arnhems Hart 2. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal 3. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen) 4. Studentenvakbond AKKU 5. Platform Binnenstad Arnhem (PBA)* 6. Kaal 7. Chabot
** geen bijdrage vooraf ingeleverd* *** bijdrage volgt*		

Mogelijk resultaat:

- Afronding Rondetafelgesprekken.
- Alle input (zowel de schriftelijke ‘Raad van de Stad’ als de opbrengst van de rondetafelgesprekken) kunt u als raad meenemen in de verdere bespreking van de Perspectiefnota en deze bijvoorbeeld gebruiken voor het stellen van vragen aan het college tijdens de meningsvormende bespreking of het opstellen van een motie of amendement;

PROCES BEHANDELING PERSPECTIEFNOTA 2025 & JAARSTUKKEN 2023

Aanbieden + presentatie - 24 april

Inclusief toelichting invoering rechtmatigheidsverantwoording Jaarstukken

Reces 29 april t/m 12 mei

Technische vragenmarkt - 15 mei

- 18.00 – 19.30 uur
- Inclusief maaltijd
- Plattegrond volgt met wie zich waar bevindt in stadhuishal
- Accountant aanwezig voor vragen over Jaarstukken

Meningsvormende bespreking - 22 mei

- 9 raadskamers geordend per portefeuillehouder (inclusief kamer financiën)
- Start met inspreekmoment
- Meerdere woordvoerders toegestaan
- Uitloop 29 mei

Bespreken moties & amendementen - 5 juni

- 3 'avondvullende' raadskamers met meerdere wethouders per kamer
- Indeling wordt uiterlijk maandag 3 juni om 14.00 uur gepubliceerd
- Meerdere woordvoerders toegestaan
- Geen uitloop mogelijk

Besluitvorming - 12 juni

- Aanvang 18.45 uur
- Gebruikelijke spreektijden
- Spreekvolgorde: grootste oppositiefractie, gevolgd door de grootste coalitiefractie en zo verder
- Twee woordvoerders per fractie toegestaan, één algemeen en één financieel

Aanbieden stukken

Op 24 april is er voor alle raadsleden en fractievolgers één fysiek exemplaar van de Perspectiefnota aanwezig. Per fractie is er 1 print versie van de Jaarstukken. De geheime FJP wordt digitaal ontsloten. Alle stukken zijn digitaal in te zien via https://financien.arnhem.nl/

Samenhang

Tegelijk met de Perspectiefnota 2024 wordt de raad ook de Turap-1 2024 en de Jaarstukken 2023 aangeboden. Deze stukken worden tegelijk behandeld.

Technische vragen

Schriftelijk:

- deadline indienen: donderdag 16 mei 17.00 uur
- deadline beantwoording: dinsdag 21 mei
- Indienen via technischevragenraad@arnhem.nl

Mondeling:

- Technische vragenmarkt: 15 mei 18.00 tot 19.30 uur

Moties en amendementen

- Deadline inleveren voor bespreking moties en amendementen: **donderdag 30 mei 17.00 uur.**
- Deadline inleveren voor besluitvorming: **maandag 10 juni 8.00 uur.**

Staat van de Stad

Ieder jaar maakt O&S de Staat van de Stad, hierin worden de cijfermatige trends en ontwikkelingen op tal van beleidsterreinen in kaart gebracht. Zie hier de resultaten.

Raad van de Stad

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er een brede uitvraag gedaan onder maatschappelijke organisaties en inwoners: *waar liggen kansen voor de stad?* De opbrengsten zijn hier te vinden.

Deelnemers Rondetafelgesprekken ‘Raad van de Stad 2024’

Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners? *Locatie: Raadszaal*	**Hoe maken we Arnhem van iedereen?** *Locatie: Landgoed/Festival*	**Hoe richten we de stad in?** *Locatie: Walburgis*
1. AM Support & Presikhaaf University 2. EcoVrede 3. Stichting Schone Straat Groene Buurt 4. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB) 5. ’t Broek Omhoog 6. Rozet 7. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen 8. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem) 9. Stolker	1. Adviesraad W&I 2. Flore/SWOA 3. Rijnstad 4. COC Midden-Gelderland 5. Bijzonder in Arnhem 6. Stichting Energiebank regio Arnhem 7. APCG* 8. Straatzaken Arnhem 9. Stichting Leergeld*	1. Stichting Arnhems Hart 2. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal 3. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen) 4. Studentenvakbond AKKU 5. Platform Binnenstad Arnhem (PBA)* 6. Kaal 7. Chabot 8. Van den Berg
** geen bijdrage vooraf ingeleverd*		

Deelnemers *‘Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners?’*

Locatie: Raadszaal

Organisatie	Aanwezig:
EcoVrede	Nelly Sendar Syne Fonk
Stichting Schone Straat Groene Buurt	Mike Hoose Chris Zeevenhooven
Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB)	Rudolf Beijerman Freddy Sikkes
Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen	Ramon Barends
Stichting ’t Broek Omhoog	Winny van Bakel
Rozet	Charlotte Hegeman Hassan Mohamed
AM Support & Presikhaaf University	Melvin Kolf Mustafa Amezrine
Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem)	Jetske Nijman Hans Haarler
Inwoners	Hanni Stolker

Raad van de Stad 2024

Waar liggen kansen voor Arnhem? Wat kan er beter in de stad? En hoe kan de gemeente daarbij helpen?

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad. Maatschappelijke organisaties zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?*

Ter inspiratie voor de beantwoording hebben wij de volgende vragen gesteld:

- Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed?
- Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?
- Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?
- Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?
- Stel de gemeente zou een miljoen moeten bezuinigen, waarop zou volgens u dan bezuinigd mogen worden?

Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben **27 maatschappelijke organisaties en 19 inwoners** een bijdrage opgestuurd.

Hoe de bovenstaande vraag beantwoord zou worden stond vrij. Dit heeft een breed scala aan input opgeleverd. In dit document is alle ‘raad van de stad’ verzameld. De bijdrages zijn gecategoriseerd op bijdrages vanuit organisaties en vanuit inwoners.

Tijdens de Politieke Avond van woensdagavond 17 april worden er na aanleiding van de ‘raad’ verdiepende rondetafelgesprekken georganiseerd. Tijdens deze gesprekken kunt u als raad de maatschappelijke organisaties en inwoners bevragen op hun input.

Alle input – zowel deze schriftelijke ‘raad van de stad’ als de opbrengsten van de rondetafelgesprekken op 17 april – kunt u als raad meenemen tijdens de behandeling van de Perspectiefnota in mei en juni dit jaar. En deze bijvoorbeeld gebruiken voor het stellen van vragen aan het college tijdens de meningsvormende bespreking of het opstellen van een motie of amendement.

Raad vanuit maatschappelijke organisaties

In totaal hebben **27 maatschappelijke organisaties** ‘raad van de stad’ ingeleverd. De meeste organisaties hebben ook aangegeven graag op 17 april met de raad hier verder over in gesprek te gaan.

1. AM Support & Presikhaaf University
2. EcoVrede
3. Adviesraad W&I
4. Flore/SWOA
5. Stichting Schone Straat Groene Buurt
6. Stichting Arnhems Hart
7. Stichting Quadraam*
8. Rijnstad
9. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal
10. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen)
11. COC Midden-Gelderland
12. Bijzonder in Arnhem
13. ’t Broek Omhoog
14. Studentenvakbond AKKU
15. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB)
16. Platform Binnenstad Arnhem (PBA)
17. Stichting Energiebank regio Arnhem
18. Platform voor Religie en Levensbeschouwingen
19. Indifferent*
20. APCG**
21. Woningbouw Platform Arnhem*
22. Straatzaken Arnhem
23. Scoren Doe je Samen*
24. Overleg Kerken en Overheid Arnhem (OKO)*
25. Rozet
26. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem)
27. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen

** niet aanwezig bij themagesprekken 17 april*
*** geen schriftelijke bijdrage ingeleverd*

Raad vanuit inwoners

Vanuit de stad hebben **19 inwoners** een schriftelijke bijdrage gestuurd. Deze reacties gaan veelal over verschillende verschillende onderwerpen en zijn daarom moeilijk te categoriseren binnen één van de opgestelde thema's op 17 april. We hebben het daarom aan de inwoners zelf gelaten om aan te geven bij welke thema's ze willen aansluiten.

1. Brouwer
2. Te Lindert
3. Van Der Weide
4. Van Mechelen
5. Alma
6. Kaal
7. Van Meurs
8. Stolker
9. Donders
10. Kelly
11. Koot
12. Rijsemus
13. Chabot
14. Van den Berg
15. Driss Artist
16. Vianen
17. Vossen-Brouwer
18. Goncharova
19. Keltjens

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raad van de Stad 2024 – Rondetafelgesprekken

Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners?'

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

- **17 april 2024: informatieve bespreking**

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers Van Plateringen (BurgerBelang Arnhem), Van der Laak (Arnhem Centraal), Aydemir (DENK), Pape (VVD), Kumas (VVD), Jansen (CU), Nede (CU), Koorn (CDA), Loor (D66), Visser (PvdA), Snelting (Volt), De Groot (PvdD), Dayioglu (GroenLinks), Noomen (GroenLinks)

De fracties van de SP, PVV en Forum voor Democratie waren niet aanwezig.

Bespreking

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad onder de noemer 'Raad van de Stad'. Maatschappelijke organisaties en inwoners zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?*

Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben 27 maatschappelijke organisaties en 19 inwoners een bijdrage opgestuurd. De tweede stap van dit inspraakproces zijn de drie themagesprekken die plaatsvonden op 17 april.

In deze raadskamer is het volgende thema besproken: *Hoe blijven we verbonden met de stad, de wijk en onze inwoners?* (thema's: o.a. cultuur, wijken, burgerparticipatie, democratie, veiligheid)

Vanuit de stad waren de volgende organisaties en inwoners bij dit rondetafelgesprek aanwezig:

Organisatie	Aanwezig:
EcoVrede	Nelly Sendar Syne Fonk
Stichting Schone Straat Groene Buurt	Mike Hoose Chris Zeevenhooven
Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB)	Rudolf Beijerman Freddy Sikkes
Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen	Ramon Barends
Stichting 't Broek Omhoog	Winny van Bakel
Rozet	Charlotte Hegeman Hassan Mohamed
AM Support & Presikhaaf University	Melvin Kolf Mustafa Amezrine
Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem)	Jetske Nijman

	Hans Haarler
Inwoners	Hanni Stolker

Conclusie

Aan het einde van de vergadering concludeert de voorzitter dat het rondetafelgesprek is afgerond. De behandeling van de Perspectiefnota start op woensdagavond 24 april met de presentatie en het aanbieden van de Perspectiefnota door het college aan de gemeenteraad.

De raadsadviseur,

M. Piscaer

De voorzitter,

G. Luurssen

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Raad van de Stad 2024 – Rondetafelgesprekken

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Procedure:

Datum vergadering
17-4-2024

Type voorstel
Rondetafelgesprek

Spreekrecht publiek?
Ja

Voorgesteld resultaat:
Start en afronding van het rondetafelgesprek

Informatieve bespreking:
Rondetafelgesprek

Voorgesteld besluit / Kernboodschap

Er ligt geen besluit voor bij de gemeenteraad.

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad onder de noemer ‘Raad van de Stad’. Maatschappelijke organisaties en inwoners zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?*

Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben **26 maatschappelijke organisaties en 18 inwoners** een bijdrage opgestuurd. De bijdrages zijn gecategoriseerd op bijdrages vanuit organisaties en vanuit inwoners. De bijdrages zijn bijgeplaatst op ibabs.

De tweede stap van dit inspraakproces zijn de verdiepende gesprekken. Met deze rondetafelgesprekken kan de raad in gesprek over de bijdrages. Met het publiceren van de agenda hebben **22 organisaties en 3 inwoners** aangegeven graag hun bijdrage toe te willen lichten aan de raad. De agendacommissie heeft besloten deze gesprekken te agenderen tijdens de Politieke Avond van woensdag 17 april. Op basis van de gegeven ‘raad’ is - in overleg met de raadswerkgroep- gekozen voor de volgende thema’s voor de rondetafelgesprekken.

1. Hoe richten we de stad in? *(thema’s: o.a. wonen, duurzaamheid, economie, bedrijven, binnenstad, groen)*

2. Hoe maken we Arnhem voor iedereen? *(thema’s: o.a. inclusie, bestaanszekerheid, jongeren, ouderen, zorg)*

3. Hoe blijven we verbonden met de stad, de wijk en onze inwoners? *(thema’s: o.a. cultuur, wijken, burgerparticipatie, democratie, veiligheid)*

Aandachtspunten

Informatieve bespreking - rondetafelgesprek
Ten tijde van het publiceren van de agenda zijn er voor de drie rondetafelgesprekken **25 aanmeldingen** om in te spreken. Deze zijn ‘verdeeld’ over de drie rondetafelgesprekken. Zie de indeling hieronder. De organisaties krijgen elk 2 tot 3 minuten om zich voor te stellen en hun bijdrage toe te lichten. Vervolgens is er ruimte voor gesprek tussen de insprekers en de vertegenwoordigers van de raadsfracties. Zie de bijlage op iBabs voor het actuele overzicht van de insprekers.

Contactgegevens

Portefeuillehouder:
Paul Smeulders

Ambtenaar
-

Raadsadviseur
Maaike Piscaer
maaike.piscaer@arnhem.nl
06 31114892

Aandachtspunten

- Maatschappelijke organisaties en inwoners zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *Waar liggen kansen voor Arnhem?*
  Ter inspiratie voor de beantwoording van deze vraag zijn hiervoor de volgende deelvragen voorgelegd;
  - Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed?
  - Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?
  - Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?
  - Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?
  - Stel de gemeente zou een miljoen moeten bezuinigen, waarop zou volgens u dan bezuinigd mogen worden?

- Alle input (zowel de schriftelijke ‘Raad van de Stad’ als de opbrengst van de rondetafelgesprekken) kunt u als raad meenemen in de verdere bespreking van de Perspectiefnota en deze bijvoorbeeld gebruiken voor het stellen van vragen aan het college tijdens de meningsvormende bespreking of het opstellen van een motie of amendement

- De reguliere raadsbehandeling van de Perspectiefnota is al vastgesteld met de vaststelling van het spoorboekje P&C cyclus 2024 en is als volgt:
  - Op 24 april wordt de Perspectiefnota (en Jaarstukken) aangeboden en gepresenteerd door het college aan de gemeenteraad;
  - Op 22 mei vindt de meningsvormende bespreking plaats (uitloop 29 mei);
  - Op 5 juni vindt de bespreking van moties en amendementen plaats;
  - Op 12 juni is de besluitvorming over de Perspectiefnota;

  In de bijlage vindt u een hand-out met het complete behandelschema.

Voorgestelde behandelwijze

Informatieve fase - rondetafelgesprekken

Het rondetafelgesprek verloopt als volgt:

1. Alle organisaties krijgen 2 tot 3 minuten de tijd voor een pitch waarin zij hun ‘raad’ kunnen toelichten of aanvullende kunnen informatie geven;
2. De inwoners die een bijdrage hebben opgestuurd worden uitgenodigd om deel te nemen aan een thematafel naar keuze, maar verzorgen geen pitch;
3. Na afloop van de pitches vindt er een open gesprek plaats;
4. De raadskamers worden voorgezeten door drie gespreksleiders. Zij zullen de vergadering zowel technisch voorzitten, als dat zij de aan de stad gestelde vragen (indien nodig) actief ter sprake brengen;

Deelnemers Rondetafelgesprek

Zie het meest actuele overzicht van de deelnemers van de rondetafelgesprekken in de aparte bijlage op iBabs.

Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners? *Raadszaal*	**Hoe maken we Arnhem van iedereen?** *Landgoed/Festival*	**Hoe richten we de stad in?** *Walburgis*
1. AM Support & Presikhaaf University 2. EcoVrede 3. Stichting Schone Straat Groene Buurt 4. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB) 5. ’t Broek Omhoog 6. Rozet 7. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen 8. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem)** 9. Stolker	1. Adviesraad W&I 2. Flore/SWOA 3. Rijnstad 4. COC Midden-Gelderland 5. Bijzonder in Arnhem 6. Stichting Energiebank regio Arnhem 7. APCG* 8. Straatzaken Arnhem 9. Stichting Leergeld*	1. Stichting Arnhems Hart 2. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal 3. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen) 4. Studentenvakbond AKKU 5. Platform Binnenstad Arnhem (PBA)* 6. Kaal 7. Chabot
** geen bijdrage vooraf ingeleverd* *** bijdrage volgt*		

Mogelijk resultaat:

- Afronding Rondetafelgesprekken.
- Alle input (zowel de schriftelijke ‘Raad van de Stad’ als de opbrengst van de rondetafelgesprekken) kunt u als raad meenemen in de verdere bespreking van de Perspectiefnota en deze bijvoorbeeld gebruiken voor het stellen van vragen aan het college tijdens de meningsvormende bespreking of het opstellen van een motie of amendement;

PROCES BEHANDELING PERSPECTIEFNOTA 2025 & JAARSTUKKEN 2023

Aanbieden + presentatie - 24 april

Inclusief toelichting invoering rechtmatigheidsverantwoording Jaarstukken

Reces 29 april t/m 12 mei

Technische vragenmarkt - 15 mei

- 18.00 – 19.30 uur
- Inclusief maaltijd
- Plattegrond volgt met wie zich waar bevindt in stadhuishal
- Accountant aanwezig voor vragen over Jaarstukken

Meningsvormende bespreking - 22 mei

- 9 raadskamers geordend per portefeuillehouder (inclusief kamer financiën)
- Start met inspreekmoment
- Meerdere woordvoerders toegestaan
- Uitloop 29 mei

Bespreken moties & amendementen - 5 juni

- 3 'avondvullende' raadskamers met meerdere wethouders per kamer
- Indeling wordt uiterlijk maandag 3 juni om 14.00 uur gepubliceerd
- Meerdere woordvoerders toegestaan
- Geen uitloop mogelijk

Besluitvorming - 12 juni

- Aanvang 18.45 uur
- Gebruikelijke spreektijden
- Spreekvolgorde: grootste oppositiefractie, gevolgd door de grootste coalitiefractie en zo verder
- Twee woordvoerders per fractie toegestaan, één algemeen en één financieel

Aanbieden stukken

Op 24 april is er voor alle raadsleden en fractievolgers één fysiek exemplaar van de Perspectiefnota aanwezig. Per fractie is er 1 print versie van de Jaarstukken. De geheime FJP wordt digitaal ontsloten. Alle stukken zijn digitaal in te zien via https://financien.arnhem.nl/

Samenhang

Tegelijk met de Perspectiefnota 2024 wordt de raad ook de Turap-1 2024 en de Jaarstukken 2023 aangeboden. Deze stukken worden tegelijk behandeld.

Technische vragen

Schriftelijk:

- deadline indienen: donderdag 16 mei 17.00 uur
- deadline beantwoording: dinsdag 21 mei
- Indienen via technischevragenraad@arnhem.nl

Mondeling:

- Technische vragenmarkt: 15 mei 18.00 tot 19.30 uur

Moties en amendementen

- Deadline inleveren voor bespreking moties en amendementen: **donderdag 30 mei 17.00 uur.**
- Deadline inleveren voor besluitvorming: **maandag 10 juni 8.00 uur.**

Staat van de Stad

Ieder jaar maakt O&S de Staat van de Stad, hierin worden de cijfermatige trends en ontwikkelingen op tal van beleidsterreinen in kaart gebracht. Zie hier de resultaten.

Raad van de Stad

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er een brede uitvraag gedaan onder maatschappelijke organisaties en inwoners: *waar liggen kansen voor de stad?* De opbrengsten zijn hier te vinden.

Deelnemers Rondetafelgesprekken ‘Raad van de Stad 2024’

Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners? *Locatie: Raadszaal*	**Hoe maken we Arnhem van iedereen?** *Locatie: Landgoed/Festival*	**Hoe richten we de stad in?** *Locatie: Walburgis*
1. AM Support & Presikhaaf University 2. EcoVrede 3. Stichting Schone Straat Groene Buurt 4. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB) 5. ’t Broek Omhoog 6. Rozet 7. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen 8. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem) 9. Stolker	1. Adviesraad W&I 2. Flore/SWOA 3. Rijnstad 4. COC Midden-Gelderland 5. Bijzonder in Arnhem 6. Stichting Energiebank regio Arnhem 7. APCG* 8. Straatzaken Arnhem 9. Stichting Leergeld*	1. Stichting Arnhems Hart 2. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal 3. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen) 4. Studentenvakbond AKKU 5. Platform Binnenstad Arnhem (PBA)* 6. Kaal 7. Chabot 8. Van den Berg
** geen bijdrage vooraf ingeleverd*		

Deelnemers '*Hoe maken we Arnhem van iedereen?*'

Locatie: Landgoed/Festival

Organisatie	Aanwezig:
Adviesraad W&I	Sylvia Pels Jan van der Hidde
Rijnstad	Maudy Hylkema Yvonne Bekkers
COC Midden-Gelderland	Ricardo Brouwer Jan Muskens
Bijzonder in Arnhem	Bianca Hierck
Stichting Energiebank regio Arnhem	Rob Groen Marije Ruysch-Koster
APCG	Marjolein van den Broek Anne Stomph
Straatzaken Arnhem	Ab van Haren Martijn Faber
SWOA/Floré	Sylvia Swart Jessica van den Adel
Stichting Leergeld	Dick van der Meer Channa Woudenberg

Raad van de Stad 2024

Waar liggen kansen voor Arnhem? Wat kan er beter in de stad? En hoe kan de gemeente daarbij helpen?

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad. Maatschappelijke organisaties zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?*

Ter inspiratie voor de beantwoording hebben wij de volgende vragen gesteld:

- Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed?
- Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?
- Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?
- Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?
- Stel de gemeente zou een miljoen moeten bezuinigen, waarop zou volgens u dan bezuinigd mogen worden?

Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben **27 maatschappelijke organisaties en 19 inwoners** een bijdrage opgestuurd.

Hoe de bovenstaande vraag beantwoord zou worden stond vrij. Dit heeft een breed scala aan input opgeleverd. In dit document is alle ‘raad van de stad’ verzameld. De bijdrages zijn gecategoriseerd op bijdrages vanuit organisaties en vanuit inwoners.

Tijdens de Politieke Avond van woensdagavond 17 april worden er na aanleiding van de ‘raad’ verdiepende rondetafelgesprekken georganiseerd. Tijdens deze gesprekken kunt u als raad de maatschappelijke organisaties en inwoners bevragen op hun input.

Alle input – zowel deze schriftelijke ‘raad van de stad’ als de opbrengsten van de rondetafelgesprekken op 17 april – kunt u als raad meenemen tijdens de behandeling van de Perspectiefnota in mei en juni dit jaar. En deze bijvoorbeeld gebruiken voor het stellen van vragen aan het college tijdens de meningsvormende bespreking of het opstellen van een motie of amendement.

Raad vanuit maatschappelijke organisaties

In totaal hebben **27 maatschappelijke organisaties** ‘raad van de stad’ ingeleverd. De meeste organisaties hebben ook aangegeven graag op 17 april met de raad hier verder over in gesprek te gaan.

1. AM Support & Presikhaaf University
2. EcoVrede
3. Adviesraad W&I
4. Flore/SWOA
5. Stichting Schone Straat Groene Buurt
6. Stichting Arnhems Hart
7. Stichting Quadraam*
8. Rijnstad
9. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal
10. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen)
11. COC Midden-Gelderland
12. Bijzonder in Arnhem
13. ’t Broek Omhoog
14. Studentenvakbond AKKU
15. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB)
16. Platform Binnenstad Arnhem (PBA)
17. Stichting Energiebank regio Arnhem
18. Platform voor Religie en Levensbeschouwingen
19. Indifferent*
20. APCG**
21. Woningbouw Platform Arnhem*
22. Straatzaken Arnhem
23. Scoren Doe je Samen*
24. Overleg Kerken en Overheid Arnhem (OKO)*
25. Rozet
26. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem)
27. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen

** niet aanwezig bij themagesprekken 17 april*
*** geen schriftelijke bijdrage ingeleverd*

Raad vanuit inwoners

Vanuit de stad hebben **19 inwoners** een schriftelijke bijdrage gestuurd. Deze reacties gaan veelal over verschillende verschillende onderwerpen en zijn daarom moeilijk te categoriseren binnen één van de opgestelde thema's op 17 april. We hebben het daarom aan de inwoners zelf gelaten om aan te geven bij welke thema's ze willen aansluiten.

1. Brouwer
2. Te Lindert
3. Van Der Weide
4. Van Mechelen
5. Alma
6. Kaal
7. Van Meurs
8. Stolker
9. Donders
10. Kelly
11. Koot
12. Rijsemus
13. Chabot
14. Van den Berg
15. Driss Artist
16. Vianen
17. Vossen-Brouwer
18. Goncharova
19. Keltjens

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raad van de Stad 2024 – Rondetafelgesprekken

Hoe maken we Arnhem van iedereen?

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

- **17 april 2024: informatieve bespreking**

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers Razza/Manders (Arnhem Centraal), De Vries (Volt), De Boef (GroenLinks), Lu (Partij voor de Dieren), Visser (VVD), Malda (ChristenUnie), Zwijnepoel (D66), Bal (DENK), Van Munster (PvdA). De fracties van de CDA, SP, Burgerbelang Arnhem, PVV en Forum voor Democratie waren niet aanwezig

Bespreking

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad onder de noemer 'Raad van de Stad'. Maatschappelijke organisaties en inwoners zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?*

Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben 27 maatschappelijke organisaties en 19 inwoners een bijdrage opgestuurd. De tweede stap van dit inspraakproces zijn de drie themagesprekken die plaatsvonden op 17 april.

In deze raadskamer is het volgende thema besproken: *Hoe maken we Arnhem van iedereen?* (thema's: o.a. relatie meerjarenplanning en subsidieverstrekking, ontschotting, wijken en gebiedsgericht werken, vrijwilligerswerk en opbouwwerk, zowel structureel als integraal als inclusief langdurig investeren)

Vanuit de stad waren de volgende organisaties en inwoners bij dit rondetafelgesprek aanwezig:

Organisatie	Aanwezig:
Adviesraad W&I	Jan van der Hidde
Rijnstad	Maudy Hylkema
COC Midden-Gelderland	Ricardo Brouwer
Bijzonder in Arnhem	Bianca Hierck
Stichting Energiebank regio Arnhem	Marije Ruysch-Koster
APCG	Marjolein van den Broek Anne Stomph
Straatzaken Arnhem	Ab van Haren
SWOA/Floré	Sylvia Swart
Stichting Leergeld	Dick van der Meer

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Conclusie

Aan het einde van de vergadering concludeert de voorzitter dat het rondetafelgesprek is afgerond. De behandeling van de Perspectiefnota start op woensdagavond 24 april met de presentatie en het aanbieden van de Perspectiefnota door het college aan de gemeenteraad.

De raadsadviseur,

P. Wielaard

De voorzitter,

D.J.K. Weijers

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Raad van de Stad 2024 – Rondetafelgesprekken

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Procedure:

Datum vergadering
17-4-2024

Type voorstel
Rondetafelgesprek

Spreekrecht publiek?
Ja

Voorgesteld resultaat:
Start en afronding van het rondetafelgesprek

Informatieve bespreking:
Rondetafelgesprek

Voorgesteld besluit / Kernboodschap

Er ligt geen besluit voor bij de gemeenteraad.

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad onder de noemer ‘Raad van de Stad’. Maatschappelijke organisaties en inwoners zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?*

Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben **26 maatschappelijke organisaties en 18 inwoners** een bijdrage opgestuurd. De bijdrages zijn gecategoriseerd op bijdrages vanuit organisaties en vanuit inwoners. De bijdrages zijn bijgeplaatst op ibabs.

De tweede stap van dit inspraakproces zijn de verdiepende gesprekken. Met deze rondetafelgesprekken kan de raad in gesprek over de bijdrages. Met het publiceren van de agenda hebben **22 organisaties en 3 inwoners** aangegeven graag hun bijdrage toe te willen lichten aan de raad. De agendacommissie heeft besloten deze gesprekken te agenderen tijdens de Politieke Avond van woensdag 17 april. Op basis van de gegeven ‘raad’ is - in overleg met de raadswerkgroep- gekozen voor de volgende thema’s voor de rondetafelgesprekken.

1. Hoe richten we de stad in? *(thema’s: o.a. wonen, duurzaamheid, economie, bedrijven, binnenstad, groen)*

2. Hoe maken we Arnhem voor iedereen? *(thema’s: o.a. inclusie, bestaanszekerheid, jongeren, ouderen, zorg)*

3. Hoe blijven we verbonden met de stad, de wijk en onze inwoners? *(thema’s: o.a. cultuur, wijken, burgerparticipatie, democratie, veiligheid)*

Aandachtspunten

Informatieve bespreking - rondetafelgesprek
Ten tijde van het publiceren van de agenda zijn er voor de drie rondetafelgesprekken **25 aanmeldingen** om in te spreken. Deze zijn ‘verdeeld’ over de drie rondetafelgesprekken. Zie de indeling hieronder. De organisaties krijgen elk 2 tot 3 minuten om zich voor te stellen en hun bijdrage toe te lichten. Vervolgens is er ruimte voor gesprek tussen de insprekers en de vertegenwoordigers van de raadsfracties. Zie de bijlage op iBabs voor het actuele overzicht van de insprekers.

Contactgegevens

Portefeuillehouder:
Paul Smeulders

Ambtenaar
-

Raadsadviseur
Maaike Piscaer
maaike.piscaer@arnhem.nl
06 31114892

Aandachtspunten

- Maatschappelijke organisaties en inwoners zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *Waar liggen kansen voor Arnhem?*
  Ter inspiratie voor de beantwoording van deze vraag zijn hiervoor de volgende deelvragen voorgelegd;
  - Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed?
  - Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?
  - Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?
  - Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?
  - Stel de gemeente zou een miljoen moeten bezuinigen, waarop zou volgens u dan bezuinigd mogen worden?

- Alle input (zowel de schriftelijke ‘Raad van de Stad’ als de opbrengst van de rondetafelgesprekken) kunt u als raad meenemen in de verdere bespreking van de Perspectiefnota en deze bijvoorbeeld gebruiken voor het stellen van vragen aan het college tijdens de meningsvormende bespreking of het opstellen van een motie of amendement

- De reguliere raadsbehandeling van de Perspectiefnota is al vastgesteld met de vaststelling van het spoorboekje P&C cyclus 2024 en is als volgt:
  - Op 24 april wordt de Perspectiefnota (en Jaarstukken) aangeboden en gepresenteerd door het college aan de gemeenteraad;
  - Op 22 mei vindt de meningsvormende bespreking plaats (uitloop 29 mei);
  - Op 5 juni vindt de bespreking van moties en amendementen plaats;
  - Op 12 juni is de besluitvorming over de Perspectiefnota;

  In de bijlage vindt u een hand-out met het complete behandelschema.

Voorgestelde behandelwijze

Informatieve fase - rondetafelgesprekken

Het rondetafelgesprek verloopt als volgt:

1. Alle organisaties krijgen 2 tot 3 minuten de tijd voor een pitch waarin zij hun ‘raad’ kunnen toelichten of aanvullende kunnen informatie geven;
2. De inwoners die een bijdrage hebben opgestuurd worden uitgenodigd om deel te nemen aan een thematafel naar keuze, maar verzorgen geen pitch;
3. Na afloop van de pitches vindt er een open gesprek plaats;
4. De raadskamers worden voorgezeten door drie gespreksleiders. Zij zullen de vergadering zowel technisch voorzitten, als dat zij de aan de stad gestelde vragen (indien nodig) actief ter sprake brengen;

Deelnemers Rondetafelgesprek

Zie het meest actuele overzicht van de deelnemers van de rondetafelgesprekken in de aparte bijlage op iBabs.

Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners? *Raadszaal*	**Hoe maken we Arnhem van iedereen?** *Landgoed/Festival*	**Hoe richten we de stad in?** *Walburgis*
1. AM Support & Presikhaaf University 2. EcoVrede 3. Stichting Schone Straat Groene Buurt 4. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB) 5. ’t Broek Omhoog 6. Rozet 7. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen 8. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem)** 9. Stolker	1. Adviesraad W&I 2. Flore/SWOA 3. Rijnstad 4. COC Midden-Gelderland 5. Bijzonder in Arnhem 6. Stichting Energiebank regio Arnhem 7. APCG* 8. Straatzaken Arnhem 9. Stichting Leergeld*	1. Stichting Arnhems Hart 2. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal 3. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen) 4. Studentenvakbond AKKU 5. Platform Binnenstad Arnhem (PBA)* 6. Kaal 7. Chabot
** geen bijdrage vooraf ingeleverd* *** bijdrage volgt*		

Mogelijk resultaat:

- Afronding Rondetafelgesprekken.
- Alle input (zowel de schriftelijke ‘Raad van de Stad’ als de opbrengst van de rondetafelgesprekken) kunt u als raad meenemen in de verdere bespreking van de Perspectiefnota en deze bijvoorbeeld gebruiken voor het stellen van vragen aan het college tijdens de meningsvormende bespreking of het opstellen van een motie of amendement;

PROCES BEHANDELING PERSPECTIEFNOTA 2025 & JAARSTUKKEN 2023

Aanbieden + presentatie - 24 april

Inclusief toelichting invoering rechtmatigheidsverantwoording Jaarstukken

Reces 29 april t/m 12 mei

Technische vragenmarkt - 15 mei

- 18.00 – 19.30 uur
- Inclusief maaltijd
- Plattegrond volgt met wie zich waar bevindt in stadhuishal
- Accountant aanwezig voor vragen over Jaarstukken

Meningsvormende bespreking - 22 mei

- 9 raadskamers geordend per portefeuillehouder (inclusief kamer financiën)
- Start met inspreekmoment
- Meerdere woordvoerders toegestaan
- Uitloop 29 mei

Bespreken moties & amendementen - 5 juni

- 3 'avondvullende' raadskamers met meerdere wethouders per kamer
- Indeling wordt uiterlijk maandag 3 juni om 14.00 uur gepubliceerd
- Meerdere woordvoerders toegestaan
- Geen uitloop mogelijk

Besluitvorming - 12 juni

- Aanvang 18.45 uur
- Gebruikelijke spreektijden
- Spreekvolgorde: grootste oppositiefractie, gevolgd door de grootste coalitiefractie en zo verder
- Twee woordvoerders per fractie toegestaan, één algemeen en één financieel

Aanbieden stukken

Op 24 april is er voor alle raadsleden en fractievolgers één fysiek exemplaar van de Perspectiefnota aanwezig. Per fractie is er 1 print versie van de Jaarstukken. De geheime FJP wordt digitaal ontsloten. Alle stukken zijn digitaal in te zien via https://financien.arnhem.nl/

Samenhang

Tegelijk met de Perspectiefnota 2024 wordt de raad ook de Turap-1 2024 en de Jaarstukken 2023 aangeboden. Deze stukken worden tegelijk behandeld.

Technische vragen

Schriftelijk:

- deadline indienen: donderdag 16 mei 17.00 uur
- deadline beantwoording: dinsdag 21 mei
- Indienen via technischevragenraad@arnhem.nl

Mondeling:

- Technische vragenmarkt: 15 mei 18.00 tot 19.30 uur

Moties en amendementen

- Deadline inleveren voor bespreking moties en amendementen: **donderdag 30 mei 17.00 uur.**
- Deadline inleveren voor besluitvorming: **maandag 10 juni 8.00 uur.**

Staat van de Stad

Ieder jaar maakt O&S de Staat van de Stad, hierin worden de cijfermatige trends en ontwikkelingen op tal van beleidsterreinen in kaart gebracht. Zie hier de resultaten.

Raad van de Stad

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er een brede uitvraag gedaan onder maatschappelijke organisaties en inwoners: *waar liggen kansen voor de stad?* De opbrengsten zijn hier te vinden.

Deelnemers Rondetafelgesprekken ‘Raad van de Stad 2024’

Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners? *Locatie: Raadszaal*	**Hoe maken we Arnhem van iedereen?** *Locatie: Landgoed/Festival*	**Hoe richten we de stad in?** *Locatie: Walburgis*
1. AM Support & Presikhaaf University 2. EcoVrede 3. Stichting Schone Straat Groene Buurt 4. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB) 5. ’t Broek Omhoog 6. Rozet 7. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen 8. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem) 9. Stolker	1. Adviesraad W&I 2. Flore/SWOA 3. Rijnstad 4. COC Midden-Gelderland 5. Bijzonder in Arnhem 6. Stichting Energiebank regio Arnhem 7. APCG* 8. Straatzaken Arnhem 9. Stichting Leergeld*	1. Stichting Arnhems Hart 2. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal 3. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen) 4. Studentenvakbond AKKU 5. Platform Binnenstad Arnhem (PBA)* 6. Kaal 7. Chabot 8. Van den Berg
** geen bijdrage vooraf ingeleverd*		

Deelnemers *'Hoe richten we de stad in?'*

Locatie: Walburgis

Organisatie	Aanwezig:
Stichting Arnhems Hart	Erik Wiessenberg
Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal	Joost Wools Jaap van Hoogmoed
STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen)	Wouter Groothedde
Studentenvakbond AKKU	Mo Quirijnen Kai van Triest
Platform Binnenstad Arnhem	Marian van Hooij
Inwoners	Martijn Kaal Tinka Chabot Frans van den Berg

Raad van de Stad 2024

Waar liggen kansen voor Arnhem? Wat kan er beter in de stad? En hoe kan de gemeente daarbij helpen?

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad. Maatschappelijke organisaties zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?*

Ter inspiratie voor de beantwoording hebben wij de volgende vragen gesteld:

- Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed?
- Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?
- Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?
- Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?
- Stel de gemeente zou een miljoen moeten bezuinigen, waarop zou volgens u dan bezuinigd mogen worden?

Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben **27 maatschappelijke organisaties en 19 inwoners** een bijdrage opgestuurd.

Hoe de bovenstaande vraag beantwoord zou worden stond vrij. Dit heeft een breed scala aan input opgeleverd. In dit document is alle ‘raad van de stad’ verzameld. De bijdrages zijn gecategoriseerd op bijdrages vanuit organisaties en vanuit inwoners.

Tijdens de Politieke Avond van woensdagavond 17 april worden er na aanleiding van de ‘raad’ verdiepende rondetafelgesprekken georganiseerd. Tijdens deze gesprekken kunt u als raad de maatschappelijke organisaties en inwoners bevragen op hun input.

Alle input – zowel deze schriftelijke ‘raad van de stad’ als de opbrengsten van de rondetafelgesprekken op 17 april – kunt u als raad meenemen tijdens de behandeling van de Perspectiefnota in mei en juni dit jaar. En deze bijvoorbeeld gebruiken voor het stellen van vragen aan het college tijdens de meningsvormende bespreking of het opstellen van een motie of amendement.

Raad vanuit maatschappelijke organisaties

In totaal hebben **27 maatschappelijke organisaties** ‘raad van de stad’ ingeleverd. De meeste organisaties hebben ook aangegeven graag op 17 april met de raad hier verder over in gesprek te gaan.

1. AM Support & Presikhaaf University
2. EcoVrede
3. Adviesraad W&I
4. Flore/SWOA
5. Stichting Schone Straat Groene Buurt
6. Stichting Arnhems Hart
7. Stichting Quadraam*
8. Rijnstad
9. Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal
10. STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen)
11. COC Midden-Gelderland
12. Bijzonder in Arnhem
13. ’t Broek Omhoog
14. Studentenvakbond AKKU
15. Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB)
16. Platform Binnenstad Arnhem (PBA)
17. Stichting Energiebank regio Arnhem
18. Platform voor Religie en Levensbeschouwingen
19. Indifferent*
20. APCG**
21. Woningbouw Platform Arnhem*
22. Straatzaken Arnhem
23. Scoren Doe je Samen*
24. Overleg Kerken en Overheid Arnhem (OKO)*
25. Rozet
26. Slachtofferhulp Nederland (afdeling Arnhem)
27. Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen

** niet aanwezig bij themagesprekken 17 april*
*** geen schriftelijke bijdrage ingeleverd*

Raad vanuit inwoners

Vanuit de stad hebben **19 inwoners** een schriftelijke bijdrage gestuurd. Deze reacties gaan veelal over verschillende verschillende onderwerpen en zijn daarom moeilijk te categoriseren binnen één van de opgestelde thema's op 17 april. We hebben het daarom aan de inwoners zelf gelaten om aan te geven bij welke thema's ze willen aansluiten.

1. Brouwer
2. Te Lindert
3. Van Der Weide
4. Van Mechelen
5. Alma
6. Kaal
7. Van Meurs
8. Stolker
9. Donders
10. Kelly
11. Koot
12. Rijsemus
13. Chabot
14. Van den Berg
15. Driss Artist
16. Vianen
17. Vossen-Brouwer
18. Goncharova
19. Keltjens

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raad van de Stad 2024 – Rondetafelgesprekken

Hoe richten we de stad in?'

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

- **17 april 2024: informatieve bespreking**

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers Prinsen (GroenLinks), Hogenhout (PvdD), Van Engelenburg (VVD), Neutkens (Volt), Groot (Arnhem Centraal), Meyer (Arnhem Centraal), Brandts (D66), Wiggers (Burger Belang Arnhem), Maref (VVD), Kraaijenbrink (Arnhem Centraal), Groot (CDA), Zijlstra (ChristenUnie).De fracties van PVV, PvdA, FvD, SP en DENK waren niet aanwezig.

Bespreking

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad onder de noemer 'Raad van de Stad'. Maatschappelijke organisaties en inwoners zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?*

Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners. In totaal hebben 27 maatschappelijke organisaties en 19 inwoners een bijdrage opgestuurd. De tweede stap van dit inspraakproces zijn de drie themagesprekken die plaatsvonden op 17 april.

In deze raadskamer is het volgende thema besproken: *Hoe richten we de stad in?* (thema's: o.a. wonen, duurzaamheid, economie, bedrijven, binnenstad, groen)

Vanuit de stad waren de volgende organisaties en inwoners bij dit rondetafelgesprek aanwezig:

Organisatie	**Aanwezig:**
Stichting Arnhems Hart	Erik Wiessenberg
Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal	Joost Wools Jaap van Hoogmoed
STAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen)	Wouter Groothedde
Studentenvakbond AKKU	Mo Quirijnen Kai van Triest
Platform Binnenstad Arnhem	Marian van Hooij

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Inwoners	Tinka Chabot Frans van den Berg

Conclusie

Aan het einde van de vergadering concludeert de voorzitter dat het rondetafelgesprek is afgerond. De behandeling van de Perspectiefnota start op woensdagavond 24 april met de presentatie en het aanbieden van de Perspectiefnota door het college aan de gemeenteraad.

De raadsadviseur,

R. Oosthout

De voorzitter,

W. Heemskerk

2024

Raad uit de Stad ‘Waar liggen kansen voor Arnhem?’

Allereerst vinden wij, AM-Supportteam (AM) en Presikhaaf University (PU), het uiterst waardevol dat jullie de Arnhemmers, verenigingen en maatschappelijke organisaties uitnodigen voor het leveren van input. Wij delen graag ons perspectief op de ontwikkelingen in Arnhem met de Arnhemse gemeenteraad.

De complexiteit van de samenleving en de maatschappelijke uitdagingen zijn groter geworden. Denk hierbij aan de invloed van de digitale wereld, de conflicten wereldwijd en hoe die invloed hebben op lokaal niveau, de uitdagingen op het gebied van mentale gezondheid bij jongeren en de toename van gezinnen die in armoede verkeren. Dit heeft invloed op het opgroeien van jongeren in Arnhem, zorgt voor meer uitdagingen bij ouders en vraagt meer van de samenleving. Dit heeft ook het jongerenwerk uitdagender gemaakt.

We maken constant de verbinding met thuis, de omgeving en school, waarbij we kijken naar zowel de offline als online leef- en belevingswereld van jongeren. De mate waarin de jongerenwerker terecht komt in de leef- en belevingswereld van jongeren is hierdoor gegroeid. Naast dat het zeer uitdagend is, zijn we vooral blij en trots een bijdrage te kunnen leveren aan het opgroeien van jongeren in Arnhem. We willen dat geen enkel talent verloren gaat en dat talenten worden ingezet voor de samenleving.

AMSUPPORTTEAM

PRESIKHAAF UNIVERSITY
PU
2018

Op basis van uw vragen hebben wij kort en bondig de volgende antwoorden geformuleerd (deze lichten we uiteraard graag toe):

Wat gaat er goed in Arnhem?

We zien dat er bijzonder aandacht is voor de Arnhemse wijken (Arnhem-Oost) waar sprake is van concentratie van problematiek. Wat ons betreft moeten we deze aandacht vast houden en blijven investeren in deze wijken. We mogen de aandacht niet verliezen.

Daarnaast zien we steeds meer verbindingen tussen verschillende organisatie. Onder andere scholen, politie, sportverenigingen, jongerenwerk en schuldhulpverlening vinden elkaar steeds beter. Dit komt ten goede aan jongeren en ouders die sneller en efficiënter geholpen worden.

Wat gaat er minder goed?

Hoewel de intentie vaak goed is en het in de praktijk ook verbeterd is de afgelopen jaren, merken we wel dat er nog steeds sprake is van werken in schotten en het ontplooien van projecten van tijdelijke aard. Wij zouden ervoor pleiten om het beleid op jeugd zoveel mogelijk te ontschotten, omdat het raakt aan veel thema's zoals veiligheid, welzijn, armoede, onderwijs etc. Het zou helpend zijn als deze afdelingen nog meer met elkaar zouden samenwerken om te komen tot één gezamenlijk visie op de jeugd.

Ook zien we, veel minder dan in het verleden gelukkig, dat er projecten gestart worden die van tijdelijke aard zijn. Dit kan goed zijn om innovatie te stimuleren en te kijken wat werkt, maar tegelijkertijd is er een grote behoefte aan stabiliteit en duurzaamheid. Zodat jongeren, ouders, maatschappelijke organisaties en scholen kunnen rekenen op een vaste basis aan ondersteuning.

Waar zou de gemeente de aankomende jaren meer aandacht aan moeten besteden?

In onze ogen zou de gemeente meer aandacht moeten schenken aan de sociale basis en in het bijzonder aan het jongerenwerk. Het is bekend dat voorkomen beter is dan genezen en dat derhalve het investeren in preventie op de lange termijn zijn vruchten afwerpt. Hiervoor is het wel nodig om hierop te vertrouwen en te investeren in de partijen die de verbinding leggen met jongeren en ouders.

Het jongerenwerk is hierin van groot belang. Het jongerenwerk zorgt ervoor dat jongeren en ouders aanhaken bij alle vraagstukken en signaleren zorgen, trends en ideeën in een vroeg stadium. Met deze functie lost het jongerenwerk een hoop op en wordt veel voorkomen. Wij werken vanuit een solide basis aan het vertrouwen van jongeren en ouders, Om dit vertrouwen niet te beschamen, willen we datgene waarmaken waar we al jaren voor staan.

Wat mag er zeker niet ontbreken in de koers van de stad?

In de koers van de stad dient bijzondere aandacht te zijn voor jeugd- en jongeren. Zij zijn de toekomst van de stad en mogen niet vergeten worden. Daarbij gaat het niet alleen om problemen, maar juist ook om de enorme mogelijkheden, talenten en kansen die jongeren te bieden hebben. Op het gebied van creativiteit, (vrijwilligers)werk, ondernemerschap en saamhorigheid. Tevens moet de gemeente niet schromen om keuzes te maken. Natuurlijk brengt een tijd van mogelijke bezuinigingen altijd vervelende situaties met zich mee, maar het creëert ook duidelijkheid en schept een nieuwe werkelijkheid waar vanuit gewerkt kan worden richting de toekomst.

Waar één miljoen aan besteden?

In onze ogen aan het versterken van de sociale basis door te investeren in het jongerenwerk, zodat we nog meer verschil kunnen maken, nog meer gezinnen kunnen bereiken en extra kunnen investeren in de toekomst van de stad.

Het jongerenwerk is 24/7 beschikbaar en inzetbaar. Op het moment dat jongeren en ouders dit nodig hebben zijn we nabij en staan we klaar om hen te ondersteunen. Dit vraag veel van onze mensen. Zij doen dit met passie en verbondenheid.

AMSUPPORTTEAM

PRESIKHAAF UNIVERSITY PU 2018

Bijdrage 2: **EcoVrede**

Deze bijdrage in de visie op de stad bestaat uit enkele documenten; Voorjaar 2024
Een Ecovrede visiestuk op de stad. Op verzoek – uitnodiging, geschreven. Waar liggen de kansen voor de stad Arnhem in 2024 en verder. Goed dat deze mogelijkheid er is ! Wij geven graag een toelichting op de in deze tekst genoemde punten. Natuurlijk is er meer. Dit is de eerste inspiratie.
Graag geven wij een nadere toelichting, een workshop of tonen voorbeelden.
Globale onderwerpen Arnhem Specifiek;

1. Steden algemeen en Arnhem specifiek
2. Voedsel voor de stad
3. Van Oorlog naar Vrede - Arnhem stad van de Vrede
4. Geld en Waarde Maken en Behouden
5. Structuren en Zorg
6. Idealen

Een stad van de toekomst en een stad die voor zichzelf kan zorgen
Een stad van uitersten; Klei en Zand, Noord en Zuid, Twee rivieren, twee koppen in het logo van de stad, Twee torens bij het station, twee rivieren, de stad van Oorlog en Vrede, van Armoede en rijkdom, Van Industrie en Groen, van Bossen en Weilanden, Ouderen en Jongeren, Van nieuwkomers overal vandaan, en; Arnhemmers die er hun hele leven wonen (en velen daartussenin), de stad van vervuiling en gezondheid van het Bedrijfsleven en de Burgers. Een stad met een verleden en een visie op de toekomst die, soms wat versluierd is. Een stad die niet voor zichzelf kan zorgen waarover later meer.

In de periode rond 1974 rijdende door Arnhem, de geur van de Enka-fabrieken. Misselijk in de auto met die geur en stilstaand in de file. Die files zijn een kenmerk van Arnhem. Een altijd drukke binnenstad met auto's. Verkeer dat zijn weg zoekt. Een matige luchtkwaliteit. In en om de stad veel stilstaand verkeer. Dat is al tientallen jaren, minstens een halve eeuw, het geval. De Pleijroute een van de drukkere wegen van Nederland. Waarom blijven de fileproblemen bestaan? Spreiding van reistijden lijkt een eenvoudige oplossing. Scholen en bedrijven een half uur eerder of later laten beginnen bijvoorbeeld. En; er ontbreken wat logische verbindingen door de stad zodat het verkeer circuleert in de stad.
Er komt een nog veel grotere druk op de stad aan. Duizenden nieuwe woningen met bewoners die ook reizen. Het **openbaar vervoer** dat te duur is, steeds minder lijkt te worden, niet efficiënt functioneert, zelf vrijwel onbereikbaar is wanneer er iets is of je een opmerking hebt. (Probeer eens te achterhalen wie er verantwoordelijk is voor een kapotte deur) Te weinig voor dat openbaar vervoer lijkt te worden meegenomen in de vormgeving aan de stad. Wijken zonder auto's? Elk kwartier een bus in elke wijk lijkt belangrijk. Zo wordt de auto niet meer nodig.
Maak het **openbaar vervoer** gratis toegankelijk voor iedereen en wees blij dat er gebruik van wordt gemaakt. De vrijheid van de burger en het vrij mogen en kunnen bewegen, stel dat centraal.
Winsten van het openbaar vervoer direct investeren. Het doel is de samenleving en controle op de afgelegde reis met controle, is niet nodig. Dat scheelt geld.

Een stad, in algemene zin, en Arnhem specifiek, heeft een doel. Dat is het zorgen voor zijn burgers.
Arnhem is niet een stad die een burger zo zou bouwen als het nu is. De economie staat centraal en de productie. Daar zou de burger profijt van moeten hebben maar dat is maar tot op bepaalde hoogte. Stel leefbaarheid en gezondheid centraal en de opbrengst voor de

burger. De stad bevat veel steen en weinig leefruimte. Inbreiding en optoppen maakt dat erger. Er zijn goede en mooie groene gebouwen te bouwen van duurzame materialen. Denk ook aan daktuinen. Zie o.a. onze bijdrage op de woonvisie met voorbeelden en daar de nadere toelichting. Tal van voorbeelden zijn er over de hele wereld. Er is teveel grijs en steen en er mag meer kleur, vorm, groen, leefbaarheid in de stad.
Maak mooie gebouwen ingebed in Natuur. Plekken om te spelen, en ruimte om bij elkaar te komen.

In een stad moet je de weg kennen en de wet. De regels die zijn opgesteld. Iedere Nederlander dient de wet te kennen wordt gezegd en daar zit ook een kern van een probleem. Het zijn er te veel en het is te complex gemaakt voor het inzicht en de beschikbare tijd, en begrip van de gemiddelde burger.

Vaak is onduidelijk wat er wordt gedaan met specifiek geld en hoe het beschikbaar is. Zeker met vele nieuwkomers is die kloof sneller aan het groeien. Het uit zich bijvoorbeeld in niet meer gaan stemmen of geen interesse meer, tonen in bijeenkomsten of zelfs geen interesse in hulp. De burger lijkt dood te zijn gegaan onder regels, procedures, mogelijkheden die, gevoelsmatig of praktisch, ontoegankelijk zijn.

Stel de burger Centraal in dat wat je doet! Vereenvoudig alle processen, ga mee met de burger in een gesprek en zorg voor laagdrempelige toegankelijkheid. Neem verantwoordelijkheid en spreek die uit. Er gaat iets niet goed, wie pakt dat op? Wij spreken je binnen twee weken! Transparantie en openheid in alle lagen en alle fasen zijn. Laten zien waar het proces zit en dat wat er wordt gedaan en Luister.

Een stad die uitdaagt tot eigen initiatief en waar alle ruimte voor aanwezig is, een stad die leeft en waar je op tal van plaatsen rustig met elkaar kunt zitten op een leuke plek in een groene omgeving. Een stad die gezond is en jou helpt wanneer je dat nodig hebt. Een stad waar iedereen kan wonen en leven volgens eigen behoefte. Ook in een groep, een klein huisje, een onderlandhuis of in een ateliersetting.

Onderwijs actief betrekken is een belangrijke uitdaging.
Dat zijn de toekomstige bewoners en werknemers die nu vaak teveel vast zitten in oude onderwijsstructuren met de weinig praktijk. Zij kunnen veel bijdragen. Het gaat in alles om het verbeteren van een systeem. Voor iedereen is duidelijk dat een burger moet eten, drinken, wonen etc. alleen die basisrechten worden vaak niet als uitgangspunt genomen en komen dan in de verdrukking.

De **armoede en de werkdruk** nemen toe en de burger krijgt weinig, zelfs niets mee, van de zegeningen van de economische groei en de groei van de stad als geheel. Meer werken aan de realisatie van hofjes en kleine gemeenschappen(!) die elkaar ondersteunen. Meer particulier initiatief aanmoedigen en realiseren, mogelijk maken. Ruimte voor eigen initiatief! Waar is die? Hoe komt een burger aan een werkruimte in zijn buurt die weinig of niets kost om hem te ondersteunen? Leren zonder geld te denken, te handelen en te realiseren.

Armoede en ook dakloosheid zijn een specifiek Arnhems en een algemeen economisch probleem. Het gevolg van een oneerlijke verdeling van de welvaart en een oud geldsysteem met gebreken.

Met een stijgende recessie en komende bezuinigingen is de vraag wat beter te doen. Omdat veel lokaal verdient geld de stad uit gaat en verdwijnt, naar investeerders, bedrijven met een grotere structuur, de belastingdienst en anderen, .. loopt de stad op een bepaalde manier

leeg. Geld langer laten circuleren zorgt voor meer lokale economie= meerwaarde. Het behouden van waarde als doel stellen.

Je ziet de kenmerken van armoede, die breder is dan geen geld hebben, aan de Volksgezondheid, de armoede zelf, de dakloosheid die blijft groeien, mensen die slapen in auto's, twintig jaar (!) wachten op een woning en de vervuiling van bodem en lucht. Een samenleving die dreigt uit elkaar te vallen en veel moet leren van gelijksoortige situaties in de menselijke geschiedenis. Denk aan Rome in zijn laatste dagen etc.

Introduceer een lokale munt. De voorbeelden zijn er al sinds ongeveer 2011 en stimuleer daarmee de lokale economie. Besef dat ieder recht heeft op het vervullen van zijn basale mensenrechten en zorg zodoende voor onderdak dat betaalbaar is en eenvoudig te realiseren. Tiny houses met een tuin.

Stel de mensenrechten en geluk centraal en geef rechten aan de natuurwaarden die er zijn zoals aan de rivieren en de verschillende delen van het landschap rondom de stad.
Zo ontstaat er een nieuw gezond evenwicht met de Natuur en wordt de mens daarin betrokken.
De Natuur is de basis van de stad. Zorg voor tuinen op elke plek; daken, plantsoenen, schoolpleinen, parkjes specifiek met kruiden en voedsel!

Multicultureel
Nederland is al eeuwen een Multicultureel land. Een land dat vrijwel geen oorspronkelijke bewoners kent dan enkele boeren in Drenthe en Limburg op de hogere gronden en een paar Gelderlanders. De rest van de bevolking is import in verschillende golven binnengekomen.
Het valt op dat je van die Multiculturele aspecten weinig tot niets ziet in de stad. Waarom?
Waar wordt er tegemoet gekomen aan die behoefte, aan de diversiteit van mensen?

Tuintjes, eten verbouwen, andere woonvormen, kleuren, gebruiken. Feestdagen, picknickplaatsen voor grote families,fruitbomen op elk schoolplein en in de buurt, vertellen over elkaars culturen en wat daar zo mooi aan is etc.
Een schaap mogen slachten? Naar de wc kunnen op verschillende plekken ook als je geen geld hebt en graag een bidet hebt in plaats van een traditioneel toilet? Je gebed kunnen uitvoeren in de stad? Ergens kunnen zitten zonder te hoeven betalen en samen bijpraten?
Die plekken realiseren verbeteren de stad

De afstand onderling is nu groot. Mensen/groepen, leven langs elkaar heen. Groepen die bij de eigen bekenden blijven, cultuurgroepen, afkomstig uit een land of regio, blijven bij elkaar en integreren zodoende weinig. Een stad van groepjes die bezig is een samenleving te worden.

Theorie en praktijk
Naar schatting 80%, in een ruwe schatting, van de opmerkingen en gedachten van burgers komt niet aan op de plek waar er iets mee gedaan kan worden of pas veel later als er hoge nood is. Hoge nood is een aanwijzing voor een tekort of een gebrek in de samenleving. Het systeem is ingewikkeld, te moeilijk geformuleerd, onduidelijk waar je moet zijn, en veel vervat in beleidsnota's waar vorig jaar over werd gepraat .. en nu niet. Heel veel papier dat veel vraagt om (kan worden) te worden gelezen. Zelfs intern weten mensen weinig of niet waar iets zit.
Er ontbreken plattegronden, en interdepartementaal overleg. Hoeveel commissies zijn er eigenlijk en op welke onderwerpen? Waar bereik je die en waarom? Wat doen ze? Hoe weet ik dat? Waar zie ik dat als burger?

Het duurt te lang
In het digitale tijdperk is snelheid redelijk normaal zou je zeggen. Toch lijkt alles langer te duren. Vaak de oorzaak een systeem dat niet goed werkt. Niet verder doorschieten met digitalisering maar de burger helpen binnen normale termijnen en intern de eigen worstelingen met de techniek oplossen zonder dat dit langere wachttijden tot resultaat heeft. Neem dat als uitgangspunt. De burger is klant. Besluiten zijn er altijd binnen enkele weken en wij weten wat wij willen en wij helpen je er doorheen. Ondertussen zoeken wij uit hoe dat intern moet qua regels. Neem dat op in de verordening en de back-up voor de uitvoerders.

Doorbreek de traditionele structuren van (oude) belangen die niet meer goed zijn voor de stad of nieuwe initiatieven afremmen of zelfs dwarsbomen. Kijk naar de zorg, afval, energie, etc.
Maak ruimte voor het nieuwe, innovatieve en betaalbare.

Bodem
Het gaat om de bodem laat een reclame van een pizzabakker horen. Ook voor de menselijke samenleving is dat het geval. De bodem is de basis. De Natuur, het ecosysteem, de motor van alles. De basis van de economie. Met de Natuur, dat ecosysteem, de bodem, gaat het bijzonder slecht ook in en om Arnhem. Er wordt weinig aan herstel van die bodem gedaan. Herstel is meer dan saneren.

Enkele cijfers; ongeveer 80% van de vogelstand is in de afgelopen honderd jaar verdwenen. Verandering van bodemgebruik door de mens en de jacht als belangrijke factoren.
Ongeveer 75% van de insecten is verdwenen in de afgelopen twintig jaar. Kijk naar de voorruit van je auto en je ziet er veel minder muggen op als indertijd. Dat is een teken van instorting van het ecosysteem, van de voedselpiramide, waarin de mens bovenaan staat. Vogels sterven aan ondervoeding in dit landschap doordat er nauwelijks meer iets fatsoenlijks is te vinden.
De bodem vervuild, dichtgeslagen met drijfmest, kunstmest, gebruik bestrijdingsmiddelen.
De omzetting naar een ecologisch verantwoorde situatie vraagt alle aandacht en duurt 6 tot 8 jaar voor er een nieuw evenwicht ontstaat en het ecosysteem zijn nieuwe evenwicht gaat vinden. Dat vraagt kunde en ervaring. Investeren in die bodem, en de omschakeling, is enorm belangrijk en vraagt veel. Er is vooral ruimte nodig in de regelgeving om initiatieven in die richting te laten slagen en praktisch te ondersteunen en vooral met snelheid.
Reststromen gebruiken voor bodemverbetering.

De voedselvoorziening staat daarmee onder druk. De omschakeling van de bodem vraagt 6 tot 8 jaar minimaal zoals gezegd. In die periode zal er weinig te eten/ productie zijn. Allerlei reststromen zijn nodig om die bodem te herstellen. Denk aan houtig materiaal, compost, paardenmest, lavameel, koffieprut en meer. Daarbij een echte verandering van het voedingspatroon. Veel meer soorten gewassen gaan eten bijvoorbeeld, meer diverse productie en minder en anders eten!

Arnhem heeft een bijzondere situatie. De stad is volledig, vrijwel volledig, afhankelijk van **voedsel** van buitenaf. Transport is daarbij essentieel. Een kink in de kabel van het transport en de stad heeft honger binnen een week of twee.
Fiets door de omgeving en je ziet weinig of geen eetbare gewassen. Er ontbreekt lokaal voedsel en ook zoiets praktisch als waterbuffering in een tijd waarin de waterleidingbedrijven aangeven niet meer te kunnen garanderen dat er voldoende drinkbaar water beschikbaar zal zijn, loopt alles de rivieren in.
Mooie beken die water leveren is een kans voor de stad om het goed te regelen.
Waterbufferen! Lokaal voedsel maakt het landschap meer divers! Voedselbossen als norm.

Hoe zit het met de regenton, de opvang van regenwater? Anders omgaan met drinkbaar water, douchewater in de tuin laten bezinken en meer praktische zaken zoals andere toiletten?!

Wonen
Woningen zijn duur en schaars. Zodoende is er ons voorstel klein, duurzaam en goedkoop te bouwen. Tiny houses voor 400 euro huur All in. Dat is realiseerbaar, is gezond, is duurzaam, draagt bij aan doorstroming in de woningmarkt in de stad, is eenvoudig te realiseren en werkt snel in de bouw en in woningen op voorraad hebben (!).
Belangen van de samenleving voorgaan op de kortstondige belangen van woningcorporaties, bouwbedrijven en anderen. Afbetaald is afbetaald. Dat wil zeggen huurverlaging.
Er wordt nu teveel gebouwd naar de maximale huur- of verkoopprijs ondanks het extra accent voor woningen voor minima. Er is nog een stap mogelijk! Lage huren geven geld in de portemonnee dat goed is voor de stad. Burgers hebben weer wat te besteden. Vinger aan de pols bij de verschillende corporaties. Er is veel aan de hand wat nu niet goed gaat en zij hebben dat nodig. Drastische aanpak is nodig met tal van voorbeelden voor verandering van beleid en werkwijze.
Maak daktuinen tot norm en een verbod op platte daken. Die trekken hitte en vragen om ventilatie.
Lokale verbouw en winning van de benodigde bouwmaterialen. Denk aan klei, bamboe, hout, en reststromen verwerking. Maar ruimte voor experimentele bouw als standaard.

Strijd tegen de Natuur Omvormen in Voor de Natuur
Snoeien, maaien, hakken, verbranden, spuiten, omspitten, was de werkwijze. Leren om samen te werken met de natuur in alle aspecten de Nieuwe. De Natuur op de eerste plaats. In de aanplant van groen vooral kiezen voor inheemse soorten als Walnoot, Hazelnoot, Kastanje, Kers, Pruim, Appel, Peer, Bessenstruiken in alle soorten, Rozenbottels, Sleedoorn, kruiden en meer.

Volksgezondheid
Volgens sommige cijfers is de helft van de bevolking in meer of mindere mate ziek. Stel een nieuwe belasting in op ongezond aanbod van voedsel en genotmiddelen. Stel daarin suiker, zoetstoffen en vetten en kunstmatige stoffen in de voeding centraal als onwenselijk. Laat Gezond en Natuurlijk de norm zijn. Verbeter het aanzien van de stad in kleur, en vorm en laat ondernemers daarin bijdragen in de eigen straat of buurt. Stel daarvoor duidelijke regels op. Denk aan een goede luchtkwaliteit.
Waar dit niet kan, spreek in ieder geval duidelijk uit dat je het zo ziet en wil en daar naar kijkt.

Geld
Dure spullen in de winkels Veel burgers met geen geld Veel ondernemers die de huren niet meer kunnen betalen. Er gaat iets fout in het waarde geven aan panden, woningen en gronden.
De lokaal geproduceerde waarde circuleert te weinig in de lokale economie en verdwijnt vrij snel via allerlei wegen. Circulatie bevorderen, andere vormen introduceren in die economie naast geld zoals ruilen, lokale markten, weggeeflocaties en regelingen anders inrichten.
Grond= collectief bezit en tijdelijk te gebruiken. Rijk worden niet meer als doel promoten maar maatschappelijke waarde centraal stellen en belonen.
Waar zijn de mooie dingen in de stad? Wat kan en mag er verfraaid of aangepakt worden door de burger? Mag een gele dakgoot en een oranje regenpijp en een zelfgebouwd schuurtje?
Regels die ondersteunend zijn en mogelijk makend en de creativiteit bevorderen.

Kennisstad

Arnhem is, ontegenzeggelijk een stad van kennis. Zeker met de directe omgeving zoals Velp – Larenstein en Yuverta en de HAN, Rijn IJssel en anderen er bij. Die kennis resulteert in honderden(!) interessante afstudeeronderwerpen en scripties per jaar. Die scripties blijven ergens liggen.
In plaats van zelf het wiel uit te vinden in interactie met de opleidingen vragen om **een lijst te mogen indienen** van onderwerpen waarop ingeschreven kan worden en die relevant zijn voor de stad. Dat ook mogelijk maken voor burgers en speciaal voor maatschappelijk initiatief.
De uitkomsten publiceren en daar een bijeenkomst over beleggen. Een vorm van directe democratie. Geef de kaders aan en het waarom. Dat bespaart kosten en tijd.
Faciliteer de stad en laat de burger het zelf mogen uitvoeren. Ondernemers die de burger ondersteunen in de uitvoering.

Zorg en daklozen
De zorg is duur en er wordt veel betaald voor de begeleiding van individuen.
Bedragen tussen de 3000 en 10.000 euro in de maand en zeventig tot honderdduizend euro per jaar worden genoemd en betaald.. voor de begeleiding van **Een persoon**.

De vraag om het kernprobleem of trauma aan te pakken en het doel de persoon zelfstandig en gezond te laten functioneren, en een vinger aan de pols bij de instanties. De zorg is duur en er wordt meer gevraagd. De resultaten richten op gezond worden = herstel en zelfredzaamheid. Een plafond aan het eigen bezit van organisaties en salarissen en monitor het resultaat van processen en begeleiding van cliënten en maak dat (geanonimiseerd voor de cliënten) openbaar.

Met de burger meegaan in de verschillende processen is essentieel zo is onze ervaring. Het leven is ingewikkeld. Heb je net je nieuwe inschrijving krijg je je bewijs niet mee want dat moet worden opgestuurd per post met als gevolg dat je niet verder kunt bij de bank etc. want het bewijsstuk is er niet. Maar je zit daar en hebt net een gezichtsscan gehad en je paspoort getoond. Talloze voorbeelden en variaties. Stel de burger centraal.
Hele kleine woningen – overnachtingsplek, voor tijdelijke opvang tegen de spoordijken realiseren.
Bankjes met deksel als overnachtingsplek realiseren zoals in verschillende plaatsen.
Eenvoudig schoon te maken en effectief. Begeleiden op wat er aan de hand is en de rechten van de persoon.

Energie; de stadswarmte heeft een dubieuze kant. Wat gaat er verbrand worden wanneer het doel is dat er met tien jaar geen, of vrijwel geen afval meer is? Wie draait er dan op voor de kosten?
Denk aan de recente inzichten (voorjaar 2024) over de schade door windmolens en door zonnepanelen. Nul - energiewoningen tot norm maken en woningen die energie leveren. Woningen en flats met platte daken en gladde gevels zonder begroeiing of beschutting leveren koude op in de winter en te veel warmte in de zomer en zodoende een verhoogd energieverbruik in beide jaargetijden. Gevelgroen en geen platte daken maar daktuinen zijn een deel antwoord.
Goed voor de vogels en de insecten bij een juiste plantenkeuze en mooi voor de stad en de (te hoge) warmte in de stad wordt zo voorkomen! Zo wordt Arnhem Groener en levendiger.

Keuzes in het beschikbaar stellen van gronden maken
De grondprijzen zijn te hoog en niet realistisch voor starters of overnemers van een bedrijf. Er zijn gronden nodig voor de stad, voor burgerinitiatief, voor lokaal voedsel. Maak die beschikbaar rondom de stad en richt daar de plannen op in. Stop met het enkel werken in het platte vlak in Arnhem Zuid. Maak glooiingen, heuvels en meer. Zo ontstaat er

levendigheid en creativiteit met extra natuurwaarden. Woningen op, half er in en onder het maaiveld.

De grotere doelen en inkomsten voor de gemeente zelf
De gemeente is nu te afhankelijk van enkele inkomstenbronnen waaronder de overheid. Die bron droogt steeds meer op in de komende jaren door recessie en beleidskeuzes. De prijzen gaan inzakken van woningen, gebouwen- bedrijfspanden en gronden. Het aantal mensen in nood neemt toe. **Hoe is de administratie en de boekhouding en de begroting van de gemeente op die ontwikkelingen voorbereid?** Hoe wordt meerwaarde opgenomen in de boeken en in de verantwoording ? Een nieuw boekhoudsysteem waarin waarde centraal staat.
De Gemeente Arnhem onafhankelijk maken van (traditioneel) geld een doel
Wat er ook zal voorvallen; de stad gaat door ook al is er geen geld ! Dat als streven en als nieuwe werkwijze. Wij bieden een workshop over geld als eerste stappen in dit proces. Gratis trouwens

Waar is de ruimte voor maatschappelijk initiatief in de stad? En de Huisvesting van burgerinitiatief in de vollopende stad? **Subsidie omzetten in investeringen en daarmee panden verwerven** is een praktische mogelijkheid. Maak maatschappelijk initiatief tot een voorbeeldfunctie voor de stad van de 21e eeuw. Arnhem van voor en door de burgers !

De vervuiling en vuilnis
Hergebruik stimuleren en tot norm maken. Repair- en Restore- als uitgangspunten.
Letten op de prijzen en de verdienmodellen. Het verdienen dient voor de samenleving te zijn!
Belasten van afvalstromen als spaanplaat en dergelijke.
Burgerinitiatief en de burgers voordeel laten hebben van het ingezamelde en inzamelen eenvoudig toegankelijk maken. Nu zijn containers te duur en is de procedure te ingewikkeld.
De winsten dienen beschikbaar te blijven voor de samenleving.

Opslagruimte en tijdelijke noodhulp opvangen en mogelijk maken
Je wordt op straat gezet, of je bent net gescheiden of je moet verhuizen maar de ruimte is er pas over een aantal weken, of je bent dakloos maar hebt wel wat goede spullen die bewaard moeten worden. **Voortdurend is er een probleem in de opslag**. De boxen zijn schreeuwend duur, containers zijn zo duur dat je beter de inhoud nieuw kunt kopen bij een jaar opslag, en andere mogelijkheden worden niet geboden. Hoe doe je dat dan als je net een lading spullen hebt die nu op straat staan? De gemeente kan aanbieden dat er voor twee tot max vier tientjes in de maand een box of container gehuurd kan worden. Dat je goede spullen, en vooral je papieren, niet zomaar weggegooid worden(!) Dat is nu vaak het geval met enorm veel schade voor de betrokken mensen. Binnen tien dagen ophalen anders gaat het naar de stort als bericht. Mensen in grote nood zodoende.
Een kleine en een grote box aanbieden voor papieren en paspoort etc en voor al het andere.

Klokkenluider
Op de website van de gemeente geeft het woord ‘klokkenluider’ geen gevonden resultaat.
Wie gaat daar over en wat is daarvoor een goede werkvorm?
Hoe transparanter hoe minder nodig waarschijnlijk. Voor de samenleving belangrijk.
Waar kan de burger terecht? En iemand van een bedrijf of een uitvoeringsorganisatie?
Maak het per definitie meteen openbaar in een geanonimiseerde vorm. Heb vertrouwen in de burger dat iedereen er goed mee omgaat. Vraag aan organisaties die dit soort werkwijze al jaren hebben eventueel advies en ondersteuning.

Idealen

Mensen die gelukkig zijn. Een bijzonder overleg in het stadspark.
Een mooie voorstelling op het plein voor het stadhuis,
muziek op de markt. Zandkastelen en sculpturen bouw langs de Rijn elke maand, wonen en recreëren op de zelfde plek door bijzondere bouw, fijn op bezoek bij je familie of vrienden vanwege gratis openbaar vervoer,
Er wordt goed naar je geluisterd en wat je nodig hebt is zo geregeld. Wanneer je dat wilt kies je om 25 uur in de week te werken en kom je nog steeds rond.

Huren zijn betaalbaar, dat de huursubsidie is afgeschaft geeft niet en Als je wat wilt ondernemen is er vlakbij een leuke ruimte te gebruiken wanneer je dat doet met oog voor de stad.

Sociaal ondernemen is de norm, **je winst investeer je in de samenleving als ondernemer**, geld circuleert binnen de stad als ruilmiddel en wordt niet weggehaald en gaat per definitie niet daarbuiten. Ondernemers committeren zich aan die regel en investeren de gemaakte winst in de stad of geven die gepast terug aan de burger.

Het leven is een feest. Geluk is de norm, plezier de boventoon en je leert wie je zelf bent, wat je kwaliteiten zijn en hoe je samenleeft in deze bijzondere stad op elke school en bij elke opleiding.

Wat je nodig hebt is altijd aan te schaffen en je recht. Wat je nodig hebt geef je aan en wordt geregeld. Je woont mooi op een goede locatie en je kinderen hebben alle ruimte om zich te ontwikkelen.

Op verschillende plaatsen in de stad is er ruimte voor gratis internet gebruik, een wc, drinkwater, en
onderdak voor wie dat tijdelijk nodig heeft. Durf te kiezen voor Vrede! Zie de bijgevoegde tekst.

Schets samen idealen en bespreek wat daar voor de realisatie nodig is en maak de stad samen !
Ecovrede Een kleine bijdrage aan de stad 31 maart 2024
www.ecovrede.nl

Bijdrage 3: **Adviesraad Werk & Inkomen**

Hierbij mijn bijdrage aan de bijeenkomst van 17 april "raad van de stad". Het format wat bijgevoegd was bij uw mail gebruik ik daarbij zoveel mogelijk.

Allereerst het onderwerp.

Toeleiding naar de arbeidsmarkt van Bijstandsontvangers in Arnhem.

Ik zou graag zien dat er meer aandacht besteed wordt aan de toeleiding naar de arbeidsmarkt voor die Arnhemmers die een bijstandsuitkering ontvangen (Participatiewet). Het betreft 7000 tot 8000 inwoners en dat is een fors deel van de bevolking. Een deel daarvan kan aan het werk. Nu, en de komende jaren, is er meer vraag naar werknemers dan aanbod van werknemers. Een gouden kans om meer mensen aan het werk te helpen. Er gaat ook veel geld om in het verstrekken van bijstand. De gemeente ontvangt van het Rijk, in 2024, €117.018.006 om de bijstand en loonkostensubsidie te betalen, zo'n € 700 per inwoner (de z.g.BUIG budgetten). Als dat niet anders kan is dat prima maar er kunnen m.i. meer mensen het werk.
De vraag is of Arnhem wel, op maximaal vermogen, mensen naar een arbeidsplaats begeleid. Uit de bijstandsuitkeringsstatistiek van CBS (BUS statistiek) blijkt dat Arnhem tot de 10 slechtste gemeenten in Nederland behoord als het gaat om het aantal bijstandsgerechtigden. Wellicht kan dat beter worden als meer mensen aan het werk gaan.

Ik beperk mij dan ook tot "Toeleiding naar de arbeidsmarkt voor diegenen die nog een bijstandsuitkering ontvangen"

Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem en wat gaat er minder goed (irt dit onderwerp)?
Na de reorganisatie bij W&I gaat het goed met de inrichting van het proces aan de kop van het proces (b.v. methode samen beslissen e.d.) Ook het aanstellen van regisseurs die bijstandsgerechtigden bijstaan op weg naar de arbeidsmarkt en de route en inhoud "regisseren" is een verbetering.
Wat minder goed gaat is dat het data en berichten verkeer tussen de gemeente en uitvoerders voor de gemeenten irt toeleiding naar de arbeidsmarkt nog niet goed gaat. B.v. kunnen uitvoerders berichten en data invoegen in een volgsysteem van de gemeente? Nauwelijks. Hebben regisseurs, real time, inzicht in wat uitvoeders hebben gedaan voor bijstandsgerechtigden op hun weg naar werk? enz.

Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?
Meer aandacht aan het faciliteren van regisseurs (middels b.v. een robuust client volg systeem) en meer aandacht aan het vaststellen, in werk, van werkvaardigheden van bijstandsgerechtigden (zo mogelijk bij reguliere werkgevers)
Minder aandacht aan pilots irt arbeidstoeleiding waarvan de toegevoegde waarde vooraf niet bekend is of waarvan achteraf geen bruikbare (leer) data voorhanden komen.

Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?

Die miljoen extra is niet nodig. In het coalitie akkoord is immers al extra geld uitgetrokken voor toeleiding naar de arbeidsmarkt. Wat met de extra middelen kan worden gedaan is een (werk-) vaardigheden (competentie) volg systeem aanschaffen. Er zijn competentie systemen in omloop die (via diagnose, assessment en matching) werkgevers aspirant werknemers "voorschotelen" die voldoen aan hun wensen. Dat zou een goede investering zijn.

Stel de gemeente zou een miljoen moeten bezuinigen, waarop zou dan bezuinigd mogen worden?
Kritisch zijn op door de gemeente ingehuurde uitvoeders waarvan, in het proces toeleiding naar de arbeidsmarkt, de toegevoegde waarde onduidelijk is of onbekend. Daarnaast zou wellicht nog een kritisch gekeken kunnen worden of externen niet vervangen kunnen worden door eigen medewerkers zodat uiteindelijk de kennis "van de gemeente" is.

Ik hoop dat u iets heeft aan deze bijdrage.

Met vriendelijke groet,

Jan v.d.Hidde

Bijlage 4: **Flore/SWOA**

Wat willen wij de raad meegeven?
Allereerst dank voor de uitnodiging dat we u iets mogen meegeven. Graag maken we daarvan gebruik.

Wat vinden wij dat er goed gaat in Arnhem
Wij zien dat dit college insteekt op kansengelijkheid, inclusie en bestaanszekerheid en daarbij ook oog heeft voor de oudere inwoners. Zo wordt er momenteel hard gewerkt aan een integraal ouderenbeleid, waarbij alle betrokken partners inclusief de inwoners zelf een bijdrage hebben kunnen leveren. Dat juichen wij van harte toe en willen hierover dan ook onze complimenten uitspreken. Wij voelen ons goed betrokken en waarderen de samenwerking met de ambtenaren op dit thema. Dat dit thema een belangrijk maatschappelijk vraagstuk is voor de komende decennia staat immers vast. De dubbele vergrijzing en de krapte op de arbeidsmarkt in de nabije toekomst aan zorgverleners als huisartsen, (wijk)verpleging, thuiszorgmedewerkers enerzijds en een vermindering van beschikbare mantelzorgers en vrijwilligers anderzijds geeft een grote urgentie om hierop in te steken*. Dat maakt dat een goed beleid, hoe we de ouder wordende inwoners zo lang mogelijk vitaal houden, en proactief inzetten op welzijn in eigen omgeving, van een nog groter belang. Hiermee kunnen we op middellange termijn de wijken en buurten leefbaarder, de levenskwaliteit van de oudere inwoners goed én de zorgkosten betaalbaarder houden. Wat uiteindelijk een opgave is van ons allen gezamenlijk.
*(cijfers beschikbaar via het regiobeeld Midden-Gelderland ook via CBS en SCP)

Wat mag niet ontbreken in de koers van de stad?
De maatschappelijke uitdaging die op ons afkomt liegt er ook voor de inwoners van Arnhem immers niet om. We worden met elkaar steeds ouder én er komen steeds meer ouderen bij, ook in Arnhem. Naast het integraal ouderenbeleid wat de gemeente Arnhem ontwikkelt zijn er ook oplossingsrichtingen geformuleerd in de regio vanuit het Integraal Zorg Akkoord en het Gezond en Actief Leven voor Allen akkoord. Het is de bedoeling dat ouderen zo lang mogelijk thuis blijven wonen. De uitwerkingen als in het regioplan vragen om een transformatie, meer werken vanuit de wijken, normaliseren en inzetten op welzijn, preventie en gemeenschapszin, omzien naar elkaar. Dit past al goed in de visie van de gemeente Arnhem. En ook goed bij de manier van werken waar wij vanuit SWOA gericht op de oudere inwoners ons nu al voor inzetten en dat, dit jaar precies, al 55 jaar. Nu is de dubbele vergrijzing nog niet eens echt begonnen en SWOA ziet nu al een groeiende vraag, meer ouderen hebben een lichte ondersteuningsvraag. Bij de thuisadministratie afgelopen jaar van 159 naar 212 oudere Arnhemmers en bij begeleiding een stijging van 847 unieke casussen (inwoners) en nog eens 147 nieuwe deelnemers structureel bij groepsbegeleiding. Wat valt op:

- Ouderen die Olvarit-potjes als maaltijd eten vanwege de toenemende kosten van levensonderhoud, met als gevolg slechtere conditie en een neerwaartse gezondheid
- Ouderen die toch vaker ‘achter de geraniums zitten’ dan zij zelf wensen. De vraag om goede leun- en steun mogelijkheden, dichtbij in hun eigen buurt groeit.
- Ouderen die te maken hebben met een vorm van ouderenmishandeling, denk aan het misbruiken van de pinpas of verwaarlozing.

SWOA is een relatief kleine welzijnsorganisatie gericht op ouderen en werkt met veel vrijwilligers, de verhouding is 1 beroepskracht op 13 vrijwilligers. Bij SWOA werken nu in totaal 37 beroepskrachten en 485 vrijwillige medewerkers. (32 fte beroepskrachten dat is incl. administratie en management). We vragen u dan ook niet zozeer om meer geld voor meer professionals. We zien juist een meerwaarde van het samenwerken in de keten, de juiste zorg op de juiste plek en meer inzetten van inwoners en vrijwilligers. We hechten daarbij wel waarde aan het goed begeleiden, coachen en scholen van vrijwilligers. We regelen een VOG en hebben aandacht voor ontwikkeling en een luisterend oor. Vanuit onze visie dat zingeving en ertoe doen van groot belang is voor de mens en dat ook dit een bijdrage is om langer gezond en vitaal te blijven. Dat doen we niet alleen door inzet van vrijwilligers die al betrokken zijn bij SWOA maar juist ook door de inzet van vrijwillige buurtbewoners. Bijvoorbeeld door actieve (buurt)bewoners aan inwoners te koppelen in de voorzorgcirkels. De oplossing voor de toekomst zit hem voor een deel in omzien naar elkaar, sociale netwerken dichtbij en voorzorgcirkels

zijn naar ons idee een goed instrument om met het gedachtengoed van de ABCD-methode en Positieve Gezondheid hierop in te zetten. Om zodoende dichtbij huis sociale netwerken te creëren waarop mensen met lichte ondersteuningsvragen kunnen terugvallen op elkaar. Voor elkaar klaar staan in de wijk en buurt, een kop koffie, een praatje, boodschappen voor elkaar doen en een middag respijtzorg als vanzelf overnemen. Voor inwoners die nog vitaal zijn is preventief inzetten op vitaliteit, zingeving, kwaliteit van leven en participatie een investering in de toekomst. Wij zijn ervan overtuigd dat veerkracht in de wijken en buurten nodig is, om de dubbele vergrijzing met elkaar te kunnen dragen. Zodat de oudere inwoner langer autonoom met plezier en kwaliteit van leven autonoom in eigen omgeving langer thuis kan blijven wonen. In aanloop naar de komende jaren waarbij het aantal ouderen sterk stijgt is het van belang om juist nu hierop te investeren.
Kansengelijkheid is ook voor deze doelgroep belangrijk. Er is een samenhang tussen gezondheid (ook op latere leeftijd) en leefomstandigheden (economische gezondheidsverschillen). Er is ook een relatie tussen voeding, vitaliteit, goed in je vel zitten en het maken van zorgkosten, het leveren van een positieve bijdrage in je eigen buurt en het gevoel hebben ertoe te doen.

Wij adviseren u dus meer te investeren in gemeenschapszin en het versterken van buurten en wijken. Wij denken dat dit de komende jaren intensiever zal moeten worden toegepast. Het moet anders en het kan ook anders. Welzijnswerk zoals SWOA doet levert daar een grote bijdrage aan. Door het in een te laat stadium aanbieden van passende ondersteuning gericht op welzijn en activering, zullen zorgkosten juist toenemen. Er komen vaak complexe, langdurige en dus duurdere trajecten uit, die niet nodig waren geweest als er eerder preventief en passend aanbod was geweest. De sociale basis speelt hier een belangrijke rol, maar kan deze rol niet waarmaken als er wordt bezuinigd.

Als de gemeente 1 miljoen meer te besteden zou hebben?
Dan zouden wij adviseren om juist voor de inzet op vitaliteit en preventie voor de ouder wordende inwoner in te zetten. Als er een ambitieus integraal ouderenbeleid komt moeten daar ook de middelen voor zijn om dit te kunnen uitvoeren en implementeren. Om dat goed neer te zetten gaan de kosten voor de baten uit. En soms niet eens zo ver vooruit, want iedere inwoner die een jaar langer thuis woont ipv intramuraal levert de maatschappij een besparing op. Iedere inwoner die een positieve bijdrage kan leveren door zijn talent in te zetten voor een buur(t) bewoner, ervaart zingeving en dan snijdt het mes aan 2 kanten.
Dat proces goed faciliteren is ons vak: Welzijn pur sang. Dat doen we al 55 jaar in alle wijken en buurten in Arnhem. Ook beproefde werkwijzen als Welzijn op recept levert een aantoonbare meerwaarde op en hier zou nóg meer uit te halen zijn, als het nóg breder kan worden ingezet. Als naast huisartsen ook wijkverpleging dit kan inzetten bijvoorbeeld. Wij leveren daar vanzelfsprekend graag een bijdrage aan.

Als de gemeente moet bezuinigingen;
We begrijpen dat de komende jaren, voor gemeenten jaren worden van meer soberheid en bezuinigingen vanwege de financiële positie. Hierover zijn we al geïnformeerd. En eerlijk is eerlijk, onze doelgroep zullen we niet rellend op het 8 uurjournaal in beeld krijgen, zij misdragen zich niet in de stad na of tijdens voetbalwedstrijden. Zij zullen niet vanwege kansenongelijkheid of een slechte financiële positie overgaan tot criminele activiteiten. Als het niet goed gaat met deze doelgroep zijn zij onzichtbaar, verborgen leed, achter de voordeur. Zij zien soms dagen niemand. De vraag is dus, wat willen we in Arnhem? Graag vestig ik uw aandacht op deze groep ouder wordende en steeds kwetsbaardere inwoners. En hoe willen we inzetten op preventie? Dit wil ik u meegeven om extra aandacht voor te hebben.

We willen u daarom sterk adviseren niet nóg meer te bezuinigen op de sociale basis. Terwijl op de keper beschouwt dit afgelopen jaar al wel is gebeurd. Doordat de gemeente Arnhem de cao-stijging van onze sector onvoldoende heeft kunnen compenseren. Per 1 juli 2023 is de CAO in lijn gebracht met de CAO-stijgingen van het onderwijs, de verpleging en de gehandicapten-CAO. De gemeente Arnhem heeft aangegeven voor het jaar 2024 een accres toe te passen van 4,3%. Hiermee wordt niet alleen de cao-loonsverhoging niet adequaat gecompenseerd, maar ook de stijgende kosten worden hiermee onvoldoende gecompenseerd. Juist nu de verwachtingen van het sociaal werk hooggespannen zijn op maatschappelijke opgaven als preventie, participatie, samenlevingsopbouw en de toenemende vergrijzing. Voor dit jaar compenseren we de niet gecompenseerde verhoging door in

te teren op ons eigen vermogen. Dat kent uiteraard een grens en dit is iets wat we eenmalig kunnen doen. Voor 2025 zou dit betekenen dat we 3 fte minder kunnen inzetten om een gezonde bedrijfsvoering te houden. Momenteel heeft SWOA 37 beroepskrachten en meer dan 485 vrijwilligers. Minder inzet van 3 fte (ca 7 personen) zou concreet betekenen dat we in Arnhem 500 ouderen (individueel) minder kunnen ondersteunen, een tal van collectieve activiteiten in de wijken niet kunnen uitvoeren en zeker 91 vrijwilligers minder kunnen begeleiden. We zullen dan terugkomen bij uw wethouders met de vraag waarop zullen we dan minder inzetten? Op het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid onder ouderen? Op preventie en het voorkomen van zorg? Op het inzetten op sociaal makelen en het aanwakkeren van sociaal kapitaal van vrijwilligers en actieve buurtbewoners?

Iedere sector toont tegenwoordig wel aan wat 1 euro investering aan maatschappelijke waarde oplevert. In het sociaal werk is dat € 1,60[2]. SWOA zorgt voor participatie, gaat eenzaamheid onder ouderen tegen en vermindert de gang naar duurdere zorg.

Daarom vragen we u keuzes te maken met inachtneming van de menselijke maat en met perspectief op de nabije toekomst.

- Handelen vanuit het brede perspectief, domein- overstijgende opgave die ons allen treft
- Bepalen wie welke rol heeft in de samenleving (overheid, sociale partners, burgers, civil society en marktpartijen)
- Garanderen van een sociale ondergrens van bestaanszekerheid
- Investeren in civil society en gemeenschapszin, de dialoog met inwoners blijven aangaan
- Zorgen voor een goede kennisinfrastructuur, voor informatie en transparantie

1. https:-//www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2024/02/inflatie-3-8-procent-in-2023-exclusief-energie-6-5-procent

2. https://www.sociaalwerknederland.nl/actueel/nieuws/11857-campagne-toont-aan-dat-sociaal-werkt#:~:text=Sociaal%20werk%20geeft%20mensen%20weer,2022%20heeft%20Sociaal%20Werk%20werkt!

3. Investeren in vitale ouderen | Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau (scp.nl)

Bijdrage 3: **Stichting Schone Straat Groene Buurt (Heel *Arnhem Schoon)***

Hieronder een stukje met mijn gedachten over verbeteringen voor onze stad. Stichting Schone Straat Groene Buurt is de overkoepelende organisatie van Heel Arnhem Schoon en het KinderWijkTeam.

Wat gaat er goed in Arnhem?
Arnhem is een mooie en gevarieerde woon/ werkstad. Het is geen stad die bijzonder in het oog springt omdat de Arnhemmer alles normaal vindt en niet trots is op bijzondere aspecten van de stad, zoals de vele groene parken op een unieke ligging van heuvels en rivierenlandschap.

Wat gaat er minder goed?
Dat heeft vooral te maken met de afstand van het ambtelijk apparaat en daardoor het bestuur doordat veel ambtenaren te weinig binding hebben met de stad en de Arnhemmer niet doorgrond hebben om passend te adviseren en Arnhemmers te betrekken bij de advisering. Voor stichting Schone Straat Groene Buurt is een goed contact en samenwerken met ambtenaren van groot belang. Dat gaat enerzijds niet slecht, maar het kan echt beter met meer vertrouwen en snelheid om te komen tot acties en activiteiten om doelen te bereiken. We moeten meer samen op werken aan een mooie en schone stad

De gemeente zou in moeten zetten op het realiseren van de ambities waar draagvlak voor bestaat in de samenleving. De gemeente zou meer in moeten zetten op zaken die goed gaan maar verbeterd kunnen worden in plaats van iedere keer weer iets nieuws bedenken, bedacht door beleidsmakers die ver staan van de werkelijkheid.

In de koers van de stad moet het gesprek over de stad terugkomen. Er moet veel meer aandacht zijn voor aantrekkelijke bijeenkomsten over de stad zonder dat de richting in hoofdlijnen al vast staat en alleen nog over de kleur van de tegels en de bloembakken gesproken mag worden. De komende jaren zal er veel (bij) gebouwd (moeten) worden. Dat vraagt veel contact en gesprek met de stad. Eigenlijk is alleen CASA de organisatie die maandelijks een avond en bijeenkomsten organiseert waarin het over de stedelijke ontwikkeling van de stad gaat.

Investeren
Als de gemeente een miljoen extra zou kunnen besteden dan zou dat ingezet moeten worden om de samenwerking met en van burgers die initiatieven nemen en actief zijn voor de stad extra te ondersteunen. Geef die burgers meer ruimte en vertrouwen en faciliteer dat. Het doel om dat te doen zou moeten zijn om het gevoel te geven dat samendoen een gemeenschap maakt die sterker wordt en helpt elkaar te helpen als het moeilijker wordt.

Bezuinigen
Dat schakelt direct naar de vraag over het verminderen van het budget met 1 miljoen. Bezuinig niet op de uitvoering, maar breng eerst het eigen huis en de organisatie op orde. De gemeente is een naar binnen gerichte organisatie geworden, die niet herkenbaar naar buiten functioneert. Het opheffen van de diensten en het installeren van programma management heeft de gemeente een ongrijpbare organisatie gemaakt. Het gaat er nu vooral om dat een burger een goed contact heeft met een ambtenaar, want een goed contact met de organisatie bestaat niet meer. De gemeente moet zich meer realiseren dat het een organisatie is die voor en van de burgers is en dat is geen holle kreet. Het vertrouwen in de

overheid daalt, dat vertrouwen kan alleen groeien als er weer duidelijkheid is in de organisatie en openheid in de werkwijze.

Bijdrage 6: **Stichting Arnhems Hart**

Beste mensen,

Men verzocht ons om de in- en output te geven als het gaat om “Raad van de Stad 2024”. Natuurlijk komt er dan enorm veel los bij de inwoners van de Arnhemse binnenstad en geven we hierom onze schriftelijke inbreng alvast van de gesprekken en buurttafels die we op hebben gehaald.

Inwoners van de Arnhemse binnenstad lopen enorm veel tegen dingen aan als het de afwikkelingen betreft van bepaalde zaken. Dingen die eigenlijk binnen een aantal weken of maanden geregeld kunnen zijn duren vele maanden en zelfs jaren. Vaak betreft het een batterij aan ambtenaren die allemaal een zegje moeten doen ook al gaat het om bv één boom of een afvalbak. Waar de ene ambtenaar zeer verheugd is om mee te werken en mee te denken zegt een ander weer dat het niet kan. Geregeld hoort men dan de woorden “planmatig, zichtlijnen en/of stedelijk”.

Zo zien inwoners graag de toename van verkeeroverlast harder aangepakt worden. Wanneer ze in gesprek gaan dan is het in hun ogen een soort bokswedstrijd aangezien hun ervaringen en mogelijke oplossingen terzijde wordt geschoven. Dit heeft o.a. al geresulteerd dat sommigen zijn gaan verhuizen naar een andere gemeente.

Als we verder in gesprek gaan met de inwoners van de binnenstad dan maken ze zich zorgen over de toename aan graffiti, dak- en thuislozen, verkeeroverlast, vervuiling openbare ruimte, toegankelijkheid, eenzaamheid, afval/Diftar, alcoholoverlast, vandalisme e.d.

Met één miljoen komen er diverse voorstellen: aanpak graffiti, opvang & begeleiding dak- en thuislozen, aanpak vervuiling en hondendrollen. En men kan een miljoen bezuinigen op de vele borrels, eten en andere bijeenkomsten die dit realiseren.

Tevens stelden zij voor om de kosten van sekswerkers Westervoortsedijk a €275.000 te investeren in een soort afkoopsom en hun daarin te begeleiden om een normaal leven op te pakken. Zo kan er jaarlijks een fors bedrag bezuinigd worden om in de leefbaarheid van Arnhem te steken.

Wanneer er een raadsvoorstel is kan men maar 1x inspreken en/of meepraten daarna niet meer. Alvorens een raadsvoorstel besloten gaat worden zou er nog een mogelijkheid moeten zijn. Wel kan men per mail zijn reactie alsnog inbrengen maar dat wordt onpersoonlijk gezien. De vraag blijft dan ook of raadsleden deze inbreng dan nog wel lezen.

Als het gaat om milieu dan ziet men z.s.m. een oplossing voor al het onnodige (vracht)verkeer in de binnenstad. De zero-emissiezone voor vrachtverkeer en busjes geeft in 2026 iets verlichting maar waarom niet voor de gehele binnenstad? Worden de singels, tracé Weerdjesstraat en Coehoorn straks de drukste laad/losplekken zodat men bij hun klanten in het winkelgebied kan komen?

Arnhem wil van het gas af en dan? Gaan we geheel over op stadsverwarming terwijl men dan gaat kiezen voor de inwoners en ze op kosten jagen? Worden de straten weken/maanden opengebroken om de stadsverwarmingsbuizen te leggen? Gaan plantsoenen op de schop en gaan bomen/struiken wijken om een tussenstation te bouwen?

We hebben de ervaringen van de straten waar het gebeurde en dat was behoorlijk zwaar voor de binnenstad.

De Arnhemse binnenstad wil graag een buurthuis realiseren. Stichting Arnhems Hart is daar al mee bezig sinds 2016 toen ze nog een bewonersgroep was. Er komen steeds meer ouderen in de binnenstad te wonen en de huidige inwoners vergrijzen meer. Maar daardoor neemt de eenzaamheid toe en zit men vaak thuis omdat een gewoon bakje koffie in de horeca vaak niet meer te betalen is. Nog te zwijgen over het gewoon ouderwets broodje kaas of ham.

Afgelopen week hebben we een heel goed gesprek gehad met de jeugdraad en daar ook over eenzaamheid en een buurthuis gesproken. Deze jongeren waren unaniem eens dat het een gemis is en dat ze dolgraag met inwoners van de binnenstad een kaartje willen leggen en/of een potje koken. “We gaan naar de parkeergarages in de stad om te chillen en geven dan eigenlijk overlast. Een buurthuis kan dat oplossen zodat we naast zichtbaar ook een eigen ontmoetingsplek hebben”; aldus een jongere.

De hierboven gegeven in- en output geven we mee naar de raad en hopen op goede vervolg gesprekken. Graag willen we deze toelichten op woensdagavond 17 april a.s. waar we graag een uitnodiging voor ontvangen. Twee bestuursleden zullen dan aanwezig zijn.

Met vriendelijke groeten,

Dhr. E.R. Wiessenberg,

Voorzitter Stichting Arnhems Hart.

Bijdrage 7: **Stichting Quadraam**

Geachte mevrouw, heer,

Hierbij namens het CvB van Stichting Quadraam de input op uw uitvraag ‘Kansen voor de Stad’.

Achtereenvolgens:

- We zijn positief over het feit dat de gemeente meer aandacht gekregen voor een gezonde leefomgeving en inclusie: zie ook de onderwijsplannen voor Arnhem-Oost. Vanuit onderwijsperspectief zijn wij natuurlijk blij met de actie en financiële ruimte die door de gemeente wordt geboden in de komende jaren op het gebied van onderwijshuisvesting.

- De sociaaleconomische ongelijkheid in Arnhem is zorgelijk. We kennen veel probleemwijken (met minder werkgelegenheid, lastiger ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen, minder groen, moeizame integratie/inburgering, schuldenproblematiek). Voor heel Arnhem is de vergrijzing en het gemiddeld lage opleidingsniveau een aandachtspunt.

- We zien de gemeente graag, met durf, regie nemen waarbij ze ook goed onderzoekt welke oplossingen andere gemeenten hebben voor de geschetste problemen in Arnhem. Waar gaat het goed? Wat werkt? Welke best practices kunnen we ontdekken?

- We zien heel graag een ambitieuze gemeente met moed, met durf. Investeer in een innovatief gemeentebestuur dat, bijvoorbeeld, vanuit onderwijs-perspectief zorgt dat de beste scholen beschikbaar komen voor de kinderen (in de wijken) die dat beste onderwijs het hardste nodig hebben.

We zijn tot onze spijt niet aanwezig op 17 april a.s. maar, mocht u op punten behoefte hebben aan een toelichting dan geef ik die uiteraard graag.

Met vriendelijke groet,

R.B.P. (Roeland) Jansen
Secretaris College van Bestuur

Stichting Quadraam |

Arnhem, 28 maart 2024

Raad van de stad 2024 *Waar liggen kansen voor Arnhem?*

Geachte raadsleden,

We waarderen het zeer dat u inwoners en maatschappelijke organisaties uitnodigt om hun ervaringen en zorgen te delen en denken graag met u mee, uit naam van kwetsbare inwoners. Arnhem is een prachtige stad om in te wonen. Toch is het niet voor alle inwoners vanzelfsprekend om mee te doen. De kansenongelijkheid neemt toe. Zo worden de verschillen tussen arm en rijk en alle consequenties die daarmee samenhangen groter. En als je opgroeit in een kwetsbare situatie heb je bij geboorte al een achterstand die maar heel lastig is in te halen. Veel inwoners vallen daardoor buiten de boot.
Als grootste en brede welzijnsorganisatie van Arnhem zien wij vanuit de dagelijkse praktijk veel kansen en mogelijkheden voor versterking van de sociale basis.
In deze brief noemen we drie belangrijkste thema's die zeker niet mogen ontbreken in de koers van de stad.

1. Versterking van veerkracht en vitaliteit in wijken - vergroten leefbaarheid

In de wijken liggen kansen om problemen vroegtijdig op te sporen, klein te houden en op te lossen. Grote thema's als eenzaamheid, armoede, verminderde basisvaardigheden (laaggeletterdheid) en gebrek aan zelfredzaamheid zien we in alle wijken terug, maar de opgave is in elke wijk ook weer anders. Elke wijk heeft immers zijn eigen karakter en daarmee andere uitdagingen en daarmee ook een andere aanpak nodig. Als Rijnstad zijn wij stevig geworteld in de wijken. Onze opbouwwerkers weten wat er speelt en zorgen voor verbindingen van mensen en initiatieven in wijken. Hierdoor wordt de zelfredzaamheid verhoogd en dit draagt bij aan het verminderen van geïndiceerde zorg. Verbinding en samenhang in de wijk zorgen er ook voor dat inwoners zich prettiger en gezonder voelen.

In de wijken zien we veel bewoners die iets voor anderen willen doen. Zo is het aantal bewonersinitiatieven de laatste jaren enorm gestegen. Het thema ontmoeten & verbinden in de buurt en buurtkracht is en blijft belangrijk de komende jaren.
De gemeente Arnhem heeft aandacht voor dit thema, zie de Arnhem-Oost Aanpak, maar verdient niet elke wijk (meer) aandacht?

Wat kan de gemeente doen?

- Geef elke wijk voldoende professionals (bijvoorbeeld opbouwwerkers) die bewoners, professionals en initiatieven bij elkaar brengen en ondersteunen.
- Zorg voor expliciete aandacht voor diversiteit en inclusie.
- Vrijwilligers vormen het cement van de samenleving en de pijler onder de sterke sociale basis. Ondersteuning van vrijwilligers(organisaties) moet te allen tijde worden geborgd.

2. Aandacht voor kinderen in kwetsbare situaties

We zien kansenongelijkheid al op jonge leeftijd ontstaan en dat halen kinderen veelal niet meer in. Met extra investeren kunnen we als samenleving de overdracht van problemen van de ene generatie op de andere verminderen of voorkomen. Hoe vroeger we signaleren en begeleiden, hoe sneller we problemen kunnen voorkomen.
Daarnaast zien we dat problemen op het gebied van bestaanszekerheid, wonen en klimaat impact hebben op kinderen. Het is belangrijk dat ze gezond eten, dat ze lekker bewegen en samen spelen en dat zij hun taal- en basisvaardigheden ontwikkelen. Daarmee wordt hun groei tot zelfstandige zelfbeslissende en zelfredzame burger versterkt.

Professionele kinderwerkers (gericht op kinderen onder 10 jaar) kunnen een sleutelrol spelen in het leven van kinderen (en hun gezin). Het organiseren van activiteiten is een middel tot talentontwikkeling, het bieden van een ander perspectief en het bevorderen van een gezonde leefstijl. Kinderwerkers zijn met hun pedagogische kracht ook deels opvoeder en zij versterken het sociale netwerk rond het kind, ouder(s), gezin, kinderopvang en school. Jongerenwerkers nemen deze rollen van de kinderwerkers over als de kinderen 12 jaar en ouder zijn.

We pleiten voor een doorgaande lijn van –10 maanden tot aan volwassenheid. Hiervoor zijn veel partijen in de stad actief, elk op een onderdeel en Rijnstad als enige in zijn geheel.

Wat kan de gemeente doen?

- Blijf investeren in preventie voor kinderen en jongeren: blijf diverse aanpakken inzetten om kinderen en jongeren al in een zo vroeg mogelijk stadium dat extra steuntje te geven. Investeer dus ook in kinderen en hun ouder(s) die nog niet naar de basisschool gaan, maar opgroeien in kwetsbare situaties.
  Hiervoor zijn pedagogische professionals nodig in de sociale basis en op scholen. Vaste gezichten zorgen voor een veilige omgeving waarin kinderen vrij kunnen spelen en ontdekken en waar zij (en hun ouders) gezien en zich gehoord voelen. Dit zijn voorwaarden voor zelfvertrouwen en groei. Investeer ook in het jongerenwerk die de rollen van de kinderwerkers overnemen als de kinderen ouder zijn dan 12 jaar.
- Kinderen die een achterstand hebben op school, zijn gebaat met een integrale aanpak, waar in sommige gevallen het gezin op meerdere vlakken geholpen moeten worden. Het sociaal werk kan hierbij de schakel vormen.

3. Bestaanszekerheid is een recht

Veel problemen en daarmee stress bij onze inwoners worden vaak veroorzaakt door een gebrekkige bestaanszekerheid. Binnen gezinnen werkt dat door op de kinderen; in Arnhem groeit 1 op de 7 kinderen op in armoede! Goed dat uw raad al in 2024 extra geld uittrekt voor de bestaanszekerheid onder Arnhemmers. We denken dat dit de komende jaren een aandachtspunt blijft. Uit onze ervaringen blijkt dat inwoners terughoudend zijn met het aanvragen van de financiële regelingen die er zijn. Over het algemeen is het vertrouwen in de overheid gedaald als gevolg van bijvoorbeeld de Toeslagaffaire. Inwoners durven soms geen aanvragen te doen.

Geld(gebrek) is een belangrijke factor in de bestaanszekerheid van mensen, maar ook andere omstandigheden spelen een rol. De kans op werk. Het krijgen van een woning. Het afmaken van school. De kansenongelijkheid neemt toe, denk bijvoorbeeld aan de energie-armoede.

Wat kan de gemeente doen?

- Zorg voor een laagdrempelige aanpak om achter de voordeur te komen. Dit kan het beste door professionals die niet direct gelinkt zijn aan de gemeente. Deze rol kunnen bijvoorbeeld opbouwwerkers oppakken in hun taken: zij signaleren, betrekken inwoners en wijzen ze op voorzieningen.
- Versterk goed functionerende voorzieningen zoals Goed Geregeld Arnhem. Dan kunnen er meerdere inloopspreekuren komen waar inwoners terecht kunnen met vragen over geld- en regelzaken en waar juridische ondersteuning geboden wordt.

De financiën

Arnhem krijgt, net als andere steden, te maken met een naderend zorgtekort door de toenemende vergrijzing en de veranderende arbeidsmarkt. Landelijk beleid geeft richting aan de verschuiving van geïndiceerde zorg naar preventie en de sociale basis. Hiervoor kan uw raad een beroep doen op de middelen vanuit de landelijke zorgakkoorden zoals het GALA en IZA. Hierin ligt voor gemeenten de opdracht om de sociale basis te versterken.

Wat kan de gemeente doen?

- Zie de landelijke zorgakkoorden als een kans om tot daadwerkelijke versterking van de sociale basis te komen. Samen met alle partners in het veld kunnen we werken aan slimme verbindingen en het terugdringen van de versnippering in het maatschappelijk veld.
- Maak als gemeente langdurige afspraken met maatschappelijke organisaties.

Onze oproep aan de raad

Wij staan met elkaar voor een grote maatschappelijke opgave. Door de afschaling van de zorg is het uiterst belangrijk om de sociale basis te versterken. Investeer in preventie, investeer in de sociale basis. Dat vraagt om een herverdeling van middelen. De tekorten op de geïndiceerde zorg en jeugdzorg kunnen alleen ingelopen worden door zorgbudgetten om te buigen naar preventie. Rijnstad maakt zich klaar voor de transitie van curatieve zorg naar preventie. We denken graag met u mee!

Uiteraard willen we heel graag met u in gesprek op 17 april. Onze bestuurder Maudy Hylkema zal deze bijdrage toelichten.

Rijnstad
Maudy Hylkema, directeur/bestuurder
Telefoon 026-312 77 00
m.hylkema@rijnstad.nl

Arnhem, 3 april 2024

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Op 17 april organiseert u de Raad van de Stad. Wij danken u voor de uitnodiging om de voor ons belangrijkste thema's met u te delen.

Als woningcorporaties Volkshuisvesting Arnhem, Vivare en Portaal dragen we al jaren intensief bij aan betaalbaar en prettig wonen in Arnhem. Als geen ander weten we dat de uitdagingen waar we de komende jaren voor staan groot zijn. Uw raad nam net de nieuwe Woonvisie Arnhem 2024 -2029/2034 aan. Een Woonvisie met als doel een eerlijke stad waar iedere Arnhemmer goed kan wonen. Zoals wij eerder in onze reactie op de Woonvisie aangaven waarderen we het lef en de stevige koers die het document kenmerken. Om deze visie ook waarheid te laten worden, zullen we er samen de schouders onder moeten zetten: geen maatschappelijke partij kan de opgave alleen realiseren, we hebben elkaar nodig. We maken dan ook dit jaar met de gemeente en de huurdersorganisaties meerjarige prestatieafspraken om samen uitvoering te geven aan de Woonvisie.

Maar een passende en goede woning alleen, is niet voldoende voor prettig wonen. Werken aan veerkrachtige wijken, aan het mogelijk maken en faciliteren van langer zelfstandig thuis wonen, aan het inrichten van de openbare ruimte ten behoeve van de gezonde stad, aan de kunst van het samen leven in buurten en wijken, vergen investeringen in welzijnswerk, in ouderenbeleid, in leefbaarheid en veiligheid in de kwaliteit van openbare ruimte. Daar maakt u belangrijke keuzes in.

We leveren graag een bijdrage aan de themagesprekken op 17 april. Namens de corporaties Volkshuisvesting, Vivare en Portaal, zal Joost Wools regiomanager Portaal aanwezig zijn.

Met vriendelijke groet,

E. W. M. van Asten

volkshuisvesting Arnhem

A. van den Bosch

vivare

J. Wools

PORTAAL

Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen

Aan:	Gemeenteraad Arnhem
Van:	Bestuur Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen
Contact:	info@stab-arnhem.nl
Datum:	29 maart 2024
Betreft:	Advies StAB inzake open bedrijventerreinen Arnhem in het kader van 'Raad van de Stad'

StAB maakt graag gebruik van de gelegenheid om haar visie te delen in het kader van 'Raad van de Stad' als input voor de Perspectiefnota. Dit heeft vanzelfsprekend betrekking op de open bedrijventerreinen in Arnhem.

Arnhem kent zeven open bedrijventerreinen: RijnPark, Het Broek, IJsseloord 1, Nieuwe Haven, De Overmaat, Rijkerswoerd en Bakenhof. Het beheer van het openbaar gebied van deze bedrijventerreinen is de verantwoordelijkheid van de gemeente Arnhem. Sinds 2010 is vanuit de nadrukkelijke wens van de gemeente Arnhem 'Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen (StAB)' opgericht om te zorgen voor collectieve activiteiten ten bate van de kwaliteit van de open bedrijventerreinen.

StAB zet zich in voor toekomstbestendige bedrijventerreinen, vanuit de overtuiging dat een aantrekkelijke werkomgeving het vestigingsklimaat verbetert en daarmee een stimulans is voor de economie, werkgelegenheid en daaruit voortvloeiend een goed ondernemersklimaat. De kwaliteit van het openbaar gebied op die bedrijventerreinen is grotendeels afhankelijk van het beleid en de investeringen van de gemeente Arnhem. Wij kunnen niet genoeg onder uw aandacht brengen hoe belangrijk het is dat ook bestuurlijk Arnhem zich hier ten volle van bewust is.

De bedrijventerreinen hebben nu en in de nabije toekomst allemaal te maken met dezelfde thema's. Het belangrijkste thema is de basis: schone, hele en veilige bedrijventerreinen, te bereiken door te handhaven conform de regelgeving. De andere thema's zijn o.a.:

- energietransitie
- effectief ruimtegebruik
- duurzame mobiliteit
- personele inzet
- klimaatadaptatie
- stikstof knelpunten
- verdichting o.a. door combinaties van wonen en werken

Het investeringsniveau door de gemeente in de open bedrijventerreinen is bijzonder laag; StAB wijst al meer dan 10 jaar op het gebrek aan financiële middelen voor zelfs de meest basale gemeentelijke taken op de open bedrijventerreinen. Er zouden in lijn met de financiële middelen en aandacht voor woningbouw, ook middelen moeten komen voor de bedrijventerreinen. Immers, die bedrijventerreinen zijn de motor van de economie van Arnhem en voorzien in de werkplekken voor de mensen die op loop- en fietsafstand komen wonen in de toekomstige nieuwbouw. Met deze gelijk oplopende investeringen kunnen de bedrijventerreinen toekomstbestendig worden gemaakt en wordt de concurrentiepositie van Arnhem sterk verbeterd. Zo ontstaat er de noodzakelijke balans in de stad tussen wonen en werken.

Daartoe is een professioneel georganiseerd bedrijventerrein een must. StAB kan die rol vervullen, mits er financiële middelen in orde grootte 1 mln beschikbaar komen voor investeringen in het openbaar gebied (zijnde uitvoeringsmiddelen) op die bedrijventerreinen. Concreet betekent dit:

- middelen voor het organiserend vermogen van StAB/de open bedrijventerreinen;
- middelen voor het volgen van grootschalige ontwikkelingen, daarop te adviseren en uitvoering geven aan projecten;
- investeringsmiddelen voor basiskwaliteit ‘schoon, heel en veilig’.

Uiteraard zijn wij bereid onze bijdrage op 17 april toe te lichten.

Bijdrage 11: **COC Midden Gelderland**

Beste lezer,

Graag nemen we deel aan de gesprekavond Raad voor de Stad. We brengen graag onderstaande onder de aandacht van de raad.

In Arnhem zijn er zowel positieve als negatieve ontwikkelingen op het gebied van inclusie en acceptatie van de lhbti+ gemeenschap. De gemeente heeft een Regenboogagenda, wat aandacht voor inclusie en lhbti+ onderwerpen impliceert. Echter, ondanks deze inspanningen, wordt de ervaren acceptatie van lhbti+ personen in de stad slechter, en het gevoel van veiligheid neemt eveneens af.

Om deze problemen aan te pakken, adviseert COC Midden-Gelderland om de komende periode meer aandacht te besteden aan een stevig Regenboogbeleid. Dit omvat onder andere het versterken van de regenboogorganisaties in de stad en het bieden van structurele ondersteuning, boekjaarssubsidies, aan regenboogorganisaties, in plaats van projectmatige financiering.

Belangrijk in de koers van de stad is een solide Regenboogbeleid dat recht doet aan de behoeften van de naar schatting 16.500 lhbti+ Arnhemmers. COC Midden-Gelderland benadrukt de eigen rol die het speelt in de lhbti+ gemeenschap: een permanent platform voor lhbti+ belangenbehartiging en ondersteuning van de gemeenschap.

Als de gemeente een extra miljoen te besteden zou hebben, wordt aanbevolen om dit te investeren in het organiseren van een Roze Jaar en de komst van Roze Zaterdag 2027 als impuls voor de lokale en regionale lhbti+ gemeenschap, het financieren van een toegankelijke en representatieve locatie voor COC Midden-Gelderland, versterking van het COC als vrijwilligersorganisatie, uitvoering van aanbevelingen uit de Deelrapportage LHBTIQA+ van Vizier en het verschuiven van projectsubsidies naar structurele financiering.

Aanbevelingen voor de raad:

- Pleit voor een krachtig Regenboogbeleid dat inclusief is en de behoeften van de lhbti+ gemeenschap in Arnhem centraal stelt.
- Ondersteun de versterking van regenboogorganisaties in de stad en maak werk van structurele financiering voor COC Midden-Gelderland, door middel van een boekjaarsubsidie.
- Werk samen met lokale en nationale instanties om de zichtbaarheid en acceptatie van de lhbti+ gemeenschap te vergroten.
- Neem de aanbevelingen uit de Deelrapportage LHBTIQA+ van Vizier serieus, en geef hier opvolging aan.
- Versterk regenboogorganisaties in de stad, zodat zij hun rol goed kunnen vervullen.

Een afvaardiging van ons bestuur is ook graag aanwezig op 17 april om het een en ander toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

COC Midden-Gelderland
Actief in 18 gemeenten, gevestigd te Arnhem

Arnhem, Barneveld, Bronckhorst, Brummen, Doesburg, Doetinchem, Duiven, Ede, Lingewaard, Montferland, Oude IJsselstreek, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort, Zevenaar

Bijdrage 12: **Bijzonder in Arnhem**

Beste raadsleden,

Nederland heeft diverse VN-verdragen getekend op het gebied van inclusie, het VN-verdrag Handicap, het Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind om er een paar te noemen. Vanuit de ‘poldergedachte’ heeft de landelijke overheid toentertijd besloten om de invoering hiervan te decentraliseren en niet te ondersteunen met landelijke wetgeving, want wie weet beter wat er lokaal nodig is dan een lokale gemeenteraad.
Doordat er echter onvoldoende stappen worden gezet, zoals iedere keer weer blijkt uit reviews vanuit de VN, heeft de overheid nu op een aantal gebieden toch een landelijke route uitgezet. Deze landelijke route gaat nog steeds grotendeels uit van een lokale aanpak, echter met meer druk om het ook echt goed te organiseren, en wordt eindelijk ook ondersteund met nieuwe wetgeving. Bijvoorbeeld met de ‘Werkagenda naar inclusief onderwijs in 2035’ en het recent verschenen ‘Nationale strategie voor de implementatie van het VN-verdrag handicap’
En deze strategie gaat een groot verschil maken in het leven van zorgkinderen, en hun ouders en broers/zussen!

In Arnhem worden mooie stappen gezet, onze stad is zelfs ‘koploper’ op andere gemeenten op een aantal terreinen. Dankzij een concrete aanpak met een wethouder voor inclusie en een team inclusie die binnen het stadskantoor en daarbuiten ontwikkelingen aanjaagt. Maar zelfs een ‘koploper’ als Arnhem loopt nog ver achter bij het uiteindelijke doel van een inclusieve en toegankelijke samenleving. Er is nog genoeg te doen, zeker als het gaat om beleid en implementatie, is 2040 ook alweer erg dichtbij. En zeg eens eerlijk, het zou Arnhem passen om niet alleen 2040 te halen, maar ook om al veel eerder kinderen en volwassenen met een beperking echt mee te laten doen in onze stad.

Een werkelijk inclusieve en toegankelijke samenleving over 15 jaar vraagt stappen nu, in beleid, in uitvoering, in mindset. Want nog steeds is inclusief denken geen vanzelfsprekendheid op het stadskantoor, wordt op het ene thema nagedacht over inclusie en het meegenomen, op een ander thema nagedacht maar vanwege kosten aan de kant geschoven, of gedacht dat inclusie hen niet helemaal niet raakt. Worden uitgangspunten als ‘eigen regie en keuzevrijheid’ ter discussie gesteld vanuit de gedachte dat de gemeente (en uitvoerders als de Wijkteams) bepalen wat goed is, en daarmee kan worden gestuurd op kosten. Ook al zien we keer op keer dat echt maatwerk, echt het gesprek aangaan over wat passend is niet alleen mensen empowered maar ook kosten zou kunnen besparen.

Als laatste onderwerp wijzen we u graag op preventie. Een belangrijk thema in de diverse zorgakkoorden IZA, GALA en SPUK. Want de kosten lopen op, handen zijn tekort. We merken echter steeds weer dat preventie bij de doelgroep kinderen/volwassenen met een handicap in Arnhem niet echt hoog op de uitvoeringsagenda staat van uw partners in de stad of op het stadskantoor. We dweilen liever met de kraan open lijkt het wel…

Als we naar onze eigen doelgroep kijken zien we dit ook in de praktijk gebeuren. Wijkteams zijn vraaggestuurd en kostenbesparend actief, 1 vraag tegelijk zonder te kijken naar

toekomst of samenhang. In een pilot enkele jaren geleden met een aantal partners waaronder het wijkteam maar ook de clientondersteuner, mantelzorgmakelaar en MVT Arnhem hebben we aangetoond dat een proactieve aanpak bij onze doelgroep een groot verschil kan maken. In het welbevinden van het kind, in de draagkracht van de ouder en ja, ook als manier om kosten te besparen. Deze pilot is gesneuveld in de waan van de dag en de nieuwe koers van het Wijkteam. Ook onze vraag om concrete ondersteuning vanaf dag 1, met goede informatie voor ‘beginnende ouders in zorgland’ lijkt maar niet van de grond te kunnen komen. En dit terwijl preventie een belangrijk onderdeel is in het overeind houden van ons zorgstelsel. En van een zorggezin die niet alleen zorg dragen voor hun kind maar vaak ook mantelzorger van ouders, werknemers (ook in zorg en onderwijs) zijn en vrijwilligerswerk doen. Preventie zou niet iets moeten zijn wat leuk is als er tijd overblijft, maar de hoogste prioriteit moeten krijgen om ervoor te zorgen dat er juist ruimte komt in tijd, mensen en budgetten. Dat vraagt nu een extra investering, om later te kunnen besparen.

Uiteraard lichten we bovenstaande graag toe.

Met vriendelijke groet,

Bijzonder in Arnhem

www.bijzonderinarnhem.nl
www.facebook.com/bijzonderinarnhem
www.instagram.com/bijzonderinarnhem

Bijdrage 13: **’t Broek Omhoog**

Centraal staat de vraag ‘waar liggen kansen voor de stad?’ Denk daarbij aan vragen als:

- Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed? **Vanuit het perspectief van de deelnemers van ’t Broek Omhoog gaat er niet zoveel goed. De tweedeling wordt steeds groter (zie o.a. ook de teksten over Arnhem in het onlangs verschenen onderzoek van SCP over de ontmoeting tussen arm en rijk).**
- Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden? **Meer aandacht voor armoede, achterstand, bestaanszekerheid. Structurele oplossingen vanuit de vraag en behoefte van de inwoner**
- Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad? **Een leefbare en sociale stad voor iedereen**
- Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden? **Armoedebestrijding**
- Stel de gemeente zou een miljoen moeten bezuinigen, waarop zou volgens u dan bezuinigd mogen worden? **In ieder geval nergens op dat ten koste gaat van de inwoners die in armoede (dreigen te) leven (en echt; dat zijn velen)**

Bijdrage 14: **Studentenvakbond AKKU**

Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?
Als zien wij dat Arnhem een grote studentenpopulatie kent. Zij studeren aan de HAN, ArtEZ, het Astrum College of het Rijn IJssel. Wat ons betreft moet er meer aandacht zijn voor de studenten in Arnhem. Studenten en jongeren zijn essentieel voor de stad: ze houden haar vitaal. Bovendien zijn het deze jongeren die nog het langste te maken hebben met de beslissingen die nu genomen worden. Het is belangrijk dat zij gemakkelijk toegang hebben tot de stad en zich er kunnen binden. Hiervoor zijn meer studentenwoningen, betere ov-verbindingen en andere voorzieningen nodig.

Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?
Zoals recent in de Gelderlander te lezen is de woningnood in Arnhem enorm, en met de huidige koers zal die ook niet snel worden bijgesteld. Het is voor jongeren keihard nodig dat het bouwen van kwalitatief goede en betaalbare huizen chefsache wordt voor het Arnhemse gemeentebestuur. Hoewel de gemeenteraad zelf niet over de verbindingen tussen Arnhem en andere plaatsen gaat, willen wij toch ook de nadruk leggen op mobiliteit. Het openbaar vervoer is de afgelopen jaren schrikbarend afgenomen in zowel de kwaliteit van de dienstregeling als het totaal aan plaatsen in de regio die worden aangedaan. Hier moet verandering in komen en de gemeente moet zich hier provinciaal hard voor maken.

Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?
BOUWEN BOUWEN BOUWEN. Er is meer huisvesting nodig. Voornamelijk de huizen en appartementen in de sociale en middelhoge huur zijn er simpelweg te weinig. Zelfs als dit fictieve miljoen er niet is, moet er iets gedaan worden aan de huisvestingssituatie in Arnhem.

Bijdrage 15: **Wijkcentrum Bakermat, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen**

Onbenut potentieel: (hoe) kunnen burgerinitiatieven structureel bijdragen aan wettelijke taken van de gemeente?
Toelichting (nog niet volledig uitgewerkt):
Onder de noemer Arnhems Goud hebben de samenwerkende buurthuizen in 20.. een visie neergelegd waarin de maatschappelijke waarde van door burgers georganiseerde buurthuizen en wijkcentra uiteengezet wordt. Toch worden deze burgerinitiatieven tot op heden vooral als kostenpost gezien, en ondanks bewegingen in deze richting elders in de samenleving (nog) niet als samenwerkingspartner op relevante - voor bewoners én gemeente - maatschappelijke thema's. Hiermee verspillen we met z'n allen een enorm potentieel aan stadskracht. Gezien wat er nodig is om allerlei taaie vraagstukken op te kunnen pakken en het verwachte ravijn in de gemeentelijke financiering, willen we graag de obstakels identificeren die betere benutting van het Arnhems Goud in de weg staan ofwel aan de hand van een beperkt aantal voorbeelden bespreken wat er wel (op korte termijn) mogelijk is #hoedan.

[op de bijeenkomst zou ik met één of meer praatplaten (A3) willen werken, van een mindmap met waarschijnlijke obstakels, en bijvoorbeeld een schema over het movisiemodel heen, waarop de rollen van een (bestaand/fictief?) wijkcentrum en andere partners rondom een bepaald thema staan aangegeven. Praatplaten waarop mensen ter plekke hun op- en aanmerkingen kunnen bijschrijven.]

Raad van de Stad 2024

Platform Binnenstad Arnhem
Platform Binnenstad Arnhem is een samenwerking van: OndernemersKontakt Arnhem, Vereniging City Centrum Arnhem, Koninklijke Horeca Nederland afdeling Arnhem, Hotel Overleg Regio Arnhem, CultuurNetwerk Arnhem en Vereniging van Eigenaren Citycenter Arnhem.

Allereerst dank aan de Raad om ons en andere organisaties en burgers uit de stad te horen om de koers van de stad en de daarbij behorende begrotingskeuzes te voeden.

PBA gaat graag nader in op de door u gestelde vragen en we beperken ons daarbij tot de Binnenstad en de parels hieromheen. Daar ligt onze opgave en onze verantwoordelijkheid die de hele stad raakt en aangaat. De binnenstad is er tenslotte voor iedereen.

Wat gaat goed? Wat gaat minder goed?
Er zijn prachtige visie integrale visies op de binnenstad in de maak waar we ook nauw bij worden betrokken. Als we deze visies werkelijk kunnen vertalen naar een plan van aanpak en dus tot uitvoering kunnen brengen dan ziet de toekomst voor de binnenstad er goed uit. Veel groen om de hittestress tegen te gaan, minder auto's om de luchtkwaliteit te verbeteren, verbeteren van de bereikbaarheid met fiets en openbaar vervoer, de beleving verbeteren door goede verbindingen met de parels om de binnenstad heen. Het onderscheidend vermogen en de aantrekkingskracht vergroten voor bewoners en bezoekers door kunst in de openbare ruimte en het toevoegen van sport en spel en ontmoetingsplekken.

Tegelijkertijd zijn er ook zorgen. We pleiten voor volgordelijkheid in de uitvoering. Als je 'met de auto naar de binnenstad komen' wilt ontmoedigen moet je ons inziens wel zorgen dat er voldoende parkeergelegenheid is rondom de binnenstad of via transferia met een uitstekende pendel naar de binnenstad. We krijgen niet iedereen op korte termijn uit de auto! En het blijkt uit onderzoek dat bezoekers die met de auto komen meer besteden bij de ondernemers in de binnenstad. Dus ontmoediging ok, maar eerst zorgen voor de randvoorwaarden! Arnhem staat al niet bekend als de best bereikbare binnenstad. En qua gastvrijheid blinken onze parkeergarages en ontvangstplekken niet uit. Dus de prioriteit moet liggen in een uitvoeringsplan Mobiliteit dat zorgt voor continuïteit en liefst het vergroten van bezoekersstromen om de concurrentie van online shoppen en omliggende kernen het hoofd te kunnen bieden.

Daarnaast maken wij ons, samen met de bewonersorganisaties, ernstig zorgen over het fundament: schoon, heel, veilig. Een visie op de toekomst lossen de problemen in het hier en nu niet op. Het is rommelig in de openbare ruimte van de binnenstad. Er wordt niet goed schoongemaakt. Aanbesteding na aanbesteding mislukt. Er is geen plan voor de beleving van onveiligheid: openbaar dronkenschap, verwarde personen die schreeuwen in de straten. Het is aan de orde van de dag. De ondernemers willen graag meedenken en doen in oplossingen, maar er moet serieus een plan komen op korte termijn -met geld!- om deze situatie op te lossen.
Hier ligt de prioriteit! Als de basis niet op orde is komen bezoekers niet of niet meer terug en staat de leefbaarheid voor bewoners en bezoekers zwaar onder druk.

Wat mag niet ontbreken in de koers van de stad?

Binnenstad Arnhem

Een goed uitvoeringsplan! Met uitvoeringscapaciteit en de financiële dekking. Waarin volgordelijkheid wordt betracht zodat er niet onnodig veel druk komt te staan op ondernemen en wonen! De ‘verbouwingsvisies’ zijn mooi, maar tijdens de verbouwing moet er wel geleefd kunnen worden.
Pragmatisme! Minder regelgeving, plannen die bijdragen aan de koers en de visies maar die in het hier en nu opgepakt kunnen worden. Afspraken tussen gemeente, bewoners en ondernemers ‘Wie doet wat en staat waarvoor aan de lat.’ Een praktisch plan, aanpak en investering om ‘schoon, heel, veilig’ voor de korte en langere termijn te garanderen.

Een miljoen besteden!
Allereerst aan de basis ‘schoon, heel, veilig’.
Daarnaast aan het vergroten van de leefwaarde en het onderscheidend vermogen van het kloppend hart van de stad. Er wordt nogal eens onderschat hoe belangrijk het hart van de stad eigenlijk is. Zonder kloppend hart is er geen stad! Hier komt alles samen; cultuur, kunst, ontmoeting, wonen, onderscheidende winkels en horeca, evenementen, dienstverlening. Hier moet structureel en planmatig aan gewerkt worden om dit te behouden en toekomstbestendig te maken. Een compacter kernwinkelgebied, maar een groter belevingsgebied. Het visitekaartje van de stad Arnhem waar de kernwaarden ‘Groen, Creatief, Vrij’ beleefd kunnen worden. Waar bezoekers graag komen, mensen graag wonen en onderscheidende en betrokken ondernemers zich vestigen. Een belevingsgebied waar Arnhemmers trots op zijn. Alle Arnhemmers! Alleen dan stellen we de sociaaleconomische waarde van de binnenstad en de parels er omheen veilig. Alleen dan blijft de binnenstad de grootste werkgever van de stad groeien en bloeien. En daar heeft de hele stad baat bij.

Een miljoen bezuinigen!
Een enorm lastige opgave in een tijd waar de kosten eigenlijk voor de baten uit zouden moeten gaan. Maar het is een zeer realistische opgave. Dus pragmatisme! Een lange termijn uitvoeringsplan op alle vlakken binnen een realistische en haalbare begroting, maar met een helder perspectief voor en op de toekomst. De visies op de toekomst kunnen alleen stap voor stap gestalte krijgen. Bouwen en verbouwen is noodzakelijk om ook in de toekomst een stad te zijn waar we trots op zijn en die sociaaleconomisch sterk is. Maar de leefbaarheid en het perspectief voor de mensen en ondernemers (werkgevers!) in het hier en nu heeft de hoogste prioriteit.

Bijdrage 17: **Stichting Energiebank regio Arnhem**

Graag zouden wij, Stichting Energiebank regio Arnhem, het gesprek aan willen gaan met de Raad over de onderwerpen waar wij dagelijks mee bezig zijn, te weten “energie” en “armoede”. Sinds september 2021 zijn onze coaches, vanuit de Arnhemse Aanpak Energiearmoede, inmiddels bij zo’n 4.000 Arnhemse huishoudens achter de voordeur geweest om ze te helpen grip te krijgen op hun energieverbruik/energierekening. Bij veel van deze huishoudens speelt naast het niet kunnen betalen van de energierekening meer.

De Energiebank wil energie als eerste levensbehoefte bereikbaar houden voor iedereen. Stichting Energiebank regio Arnhem helpt op dit moment huishoudens in de gemeentes Arnhem, Rheden, Renkum en Rozendaal bij het verlagen van hun energieverbruik en energiekosten.
De richtlijnen die de Energiebank hanteert om in aanmerking te komen voor onze hulp zijn:

- ✓ Huishouden met een minimum inkomen, tot maximaal 130 procent van de bijstandsnorm.
- ✓ In geval van huishouden met koopwoning maximale WOZ waarde € 300.000 – 350.000.
- ✓ Huishouden is gemotiveerd om energie te besparen.

Achter deze criteria gaat een zeer gevarieerde doelgroep schuil. Van mensen die prima rondkomen en mensen die rondkomen maar elke maand de uitdaging hebben om de eindjes aan elkaar te knopen, tot mensen die te kampen hebben met grote problematiek op meerdere vlakken.

Als bijlage stuur ik u de laatste wekelijkse update van de door ons uitgevoerde activiteiten in Arnhem.

Mocht u nog verdere informatie nodig hebben hoor ik het graag.

Met hartelijke groet,
Marije

Marije Ruysch-Koster
Directeur Energiebank regio Arnhem

M. 06 – 21 567 530
E. marije.ruysch@energiebankregioarnhem.nl

energiebank
regio arnhem

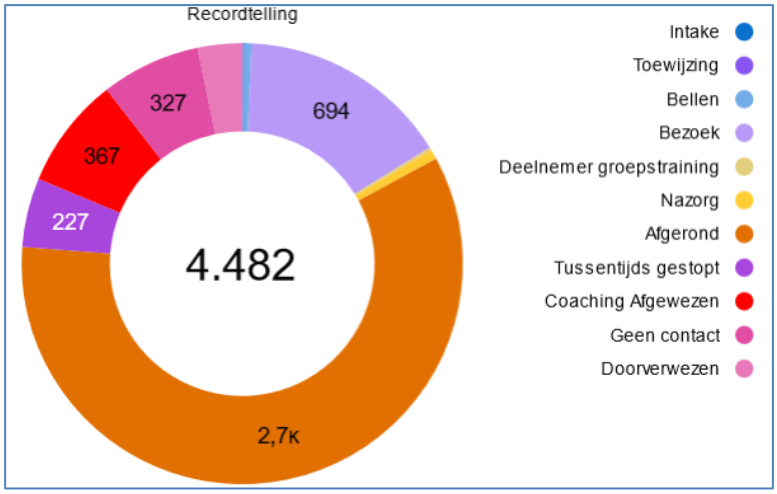
RAPPORTAGE van 1 september 2021 tot 1 april 2024

HUISHOUDENS AANMELDINGEN, HEEL ARNHEM

In figuur 1 is het totale aantal aanmeldingen in Arnhem weergegeven. Het aantal staat op 4.482 (vorige week 4.461) huishoudens. Daarvan moeten er nog 31 (1%) gebeld of toegewezen worden, 696 (16%) zijn een traject gestart met coach (status bezoek) en 2.679 (60%) zijn afgerond. Er zijn 367 (8%) huishoudens die coaching hebben afgewezen; 227 (5%) zijn tussentijds gestopt, met 327 (7%) hebben we geen contact gekregen en er zijn 145 (3%) huishoudens doorverwezen.

De status 'deelnemers groepstraining' is toegevoegd. Momenteel zijn er 10 huishoudens die dat graag willen.

Figuur 1 Totaal aantal aanmeldingen

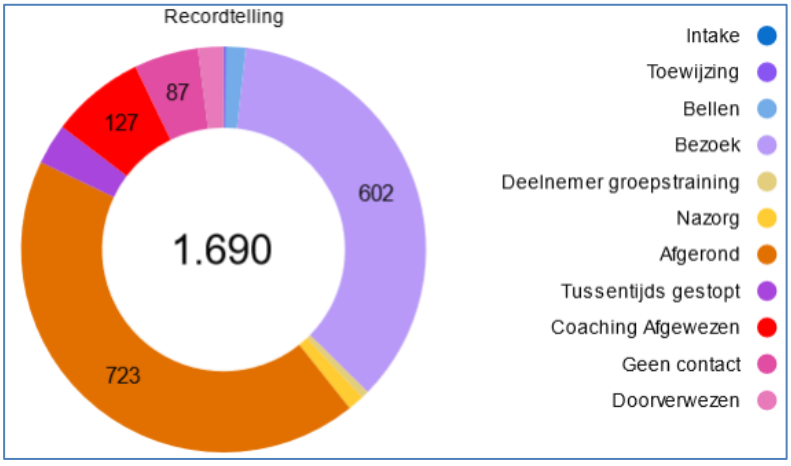

Bron: Salesforce Arnhem Alles

In figuur 2 zijn de aanmeldingen sinds 1 september 2023 weergegeven. Dat zijn er 1.690. Intussen is het aantal aanmeldingen teruggelopen en hebben we nieuwe coaches die gestart zijn.

(Bezoek 602 + Afgerond 743 + Tussentijds gestopt 55=) 1.400 (83%) huishoudens worden / zijn door ons gecoacht sinds 1 september 2023.

Figuur 2 Aanmeldingen sinds 1-9-2023

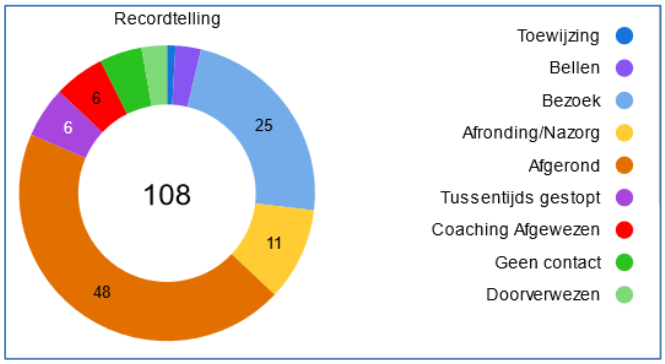

Bron: Salesforce Arnhem Alle

HUISHOUDENS AANMELDINGEN, PROJECT NIEUWKOMERS

Zoals in figuur 3 weergegeven, zijn de aanmeldingen vanuit project Nieuwkomers 108 huishoudens. (Bezoek 25 + Afgerond 59 + tussentijds gestopt 6 =) 90 (83%) huishoudens worden / zijn door ons gecoacht.

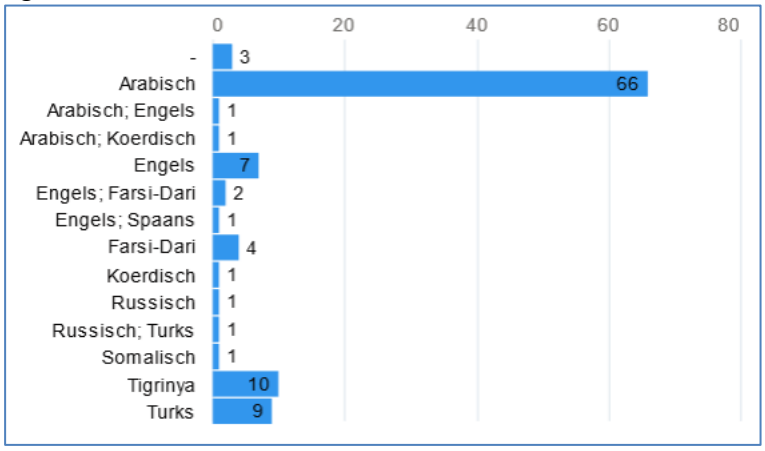
Figuur 3 Aanmeldingen project Nieuwkomers

Bron: : Salesforce Nieuwkomers

In figuur 4 is te zien welke taal de nieuwkomers spreken. De grootste groep, 66 (61%) van de 108 huishoudens, spreekt Arabisch. Sommigen spreken meerdere talen. Voor Farsi/Dari en Spaanstalige huishoudens zetten we tolken (vrijwilligers) in die met de energiecoach meegaan. Twee huishoudens hebben aangegeven graag een Nederlands sprekende coach te willen en een huishouden spreekt Swahili.

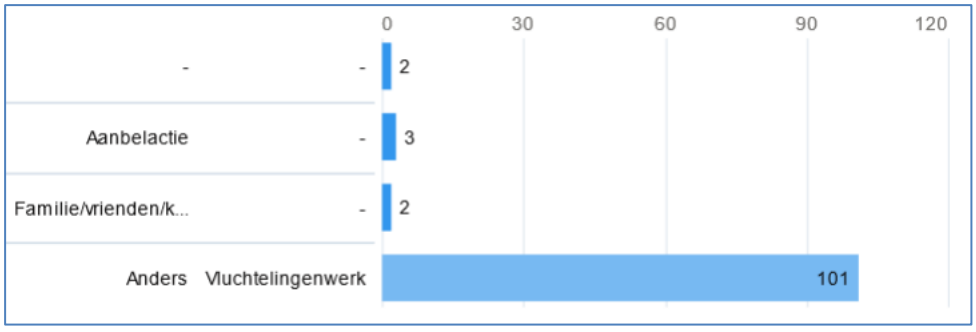
Figuur 4 Taal nieuwkomers

Bron: : Salesforce Nieuwkomers

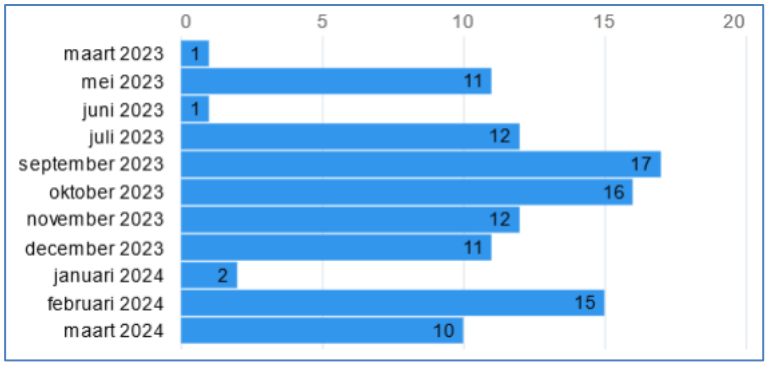
Zoals in figuur 5 te zien is komen de meeste aanmeldingen binnen bij presentaties door anderstalige energiecoaches tijdens de Euro-Wijzer training bij Vluchtelingenwerk.

Figuur 5 Aanmeldingen Nieuwkomers

Bron: : Salesforce Nieuwkomers

Figuur 6 Aanmeldingen per maand Nieuwkomers

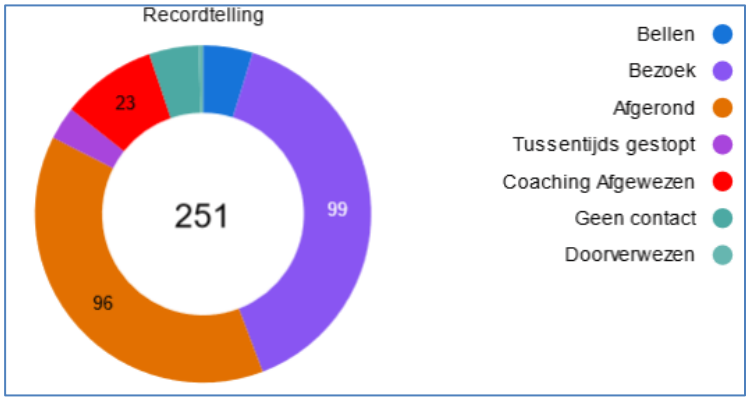

Bron: : Salesforce Nieuwkomers

HUISHOUDENS AANMELDINGEN, PROJECT PRESIKHAAF

Sinds 1 oktober 2023 is het Project Presikhaaf gestart. Zoals in figuur 7 weergegeven, hebben 251 huishoudens zich aangemeld. (Bezoek 99 + Afgerond 96 + tussentijds gestopt 8 =) 203 (81%) huishoudens worden / zijn door ons gecoacht.

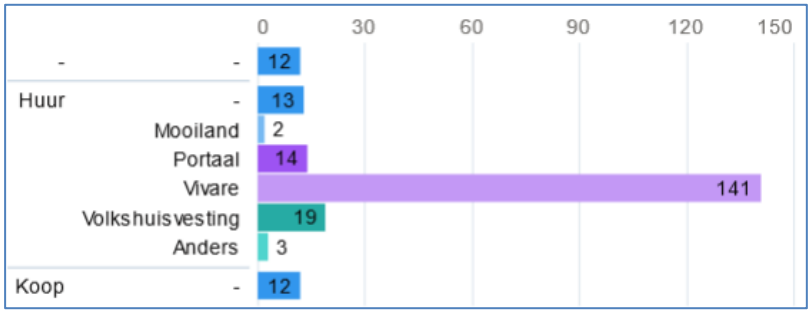
Figuur 7 Aanmeldingen project Presikhaaf

Bron: Salesforce Team Presikhaaf

In figuur 8 is te zien dat de meeste huishoudens (74%) een woning huren bij Vivare.

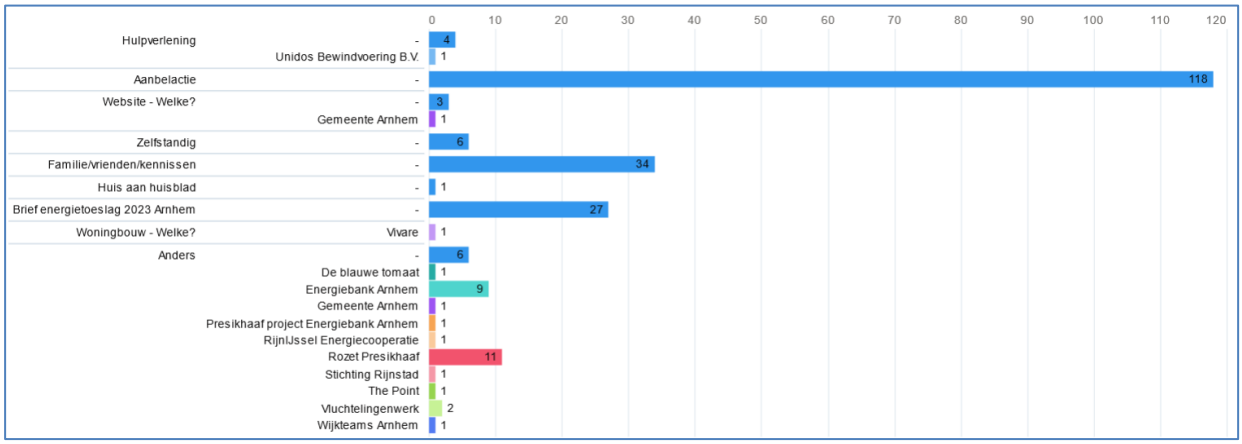
Figuur 8 Koop/huur en woningbouwvereniging

Bron: Salesforce Team Presikhaaf

In figuur 9 is het aanmeldingen per categorie weergegeven. De meeste huishoudens hebben zich aangemeld door de aanbelactie (aanpak deur-aan-deur). Ook weten huishoudens ons door de brief van de gemeente en via familie, vrienden en kennissen te vinden.

Figuur 9 Aanmeldingen huishoudens via categorie

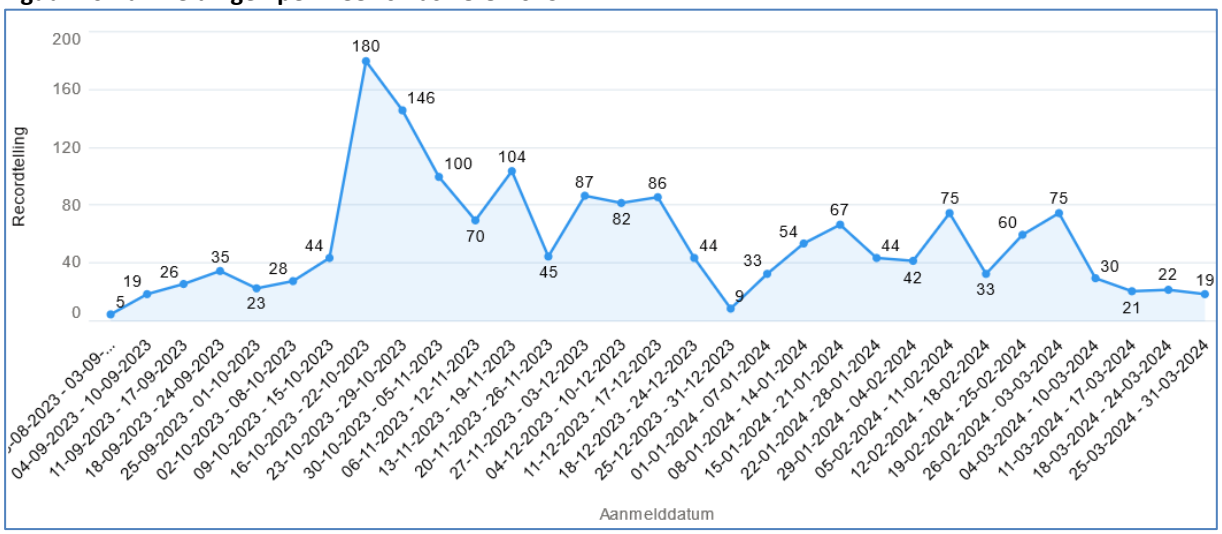

Bron: Salesforce Team Presikhaaf

HUISHOUDENS AANMELDINGEN, HEEL ARNHEM - details

In figuur 10 zijn de aanmeldingen in het stookseizoen per week weergegeven en is de grote toename van de aanmeldingen in oktober goed zichtbaar. Het aantal aanmeldingen per week is sinds 18 december 2023 duidelijk afgenomen, waarbij de afgelopen weken het laagste aantal aanmeldingen te zien zijn (met uitzondering van de Kerst-week 2023).

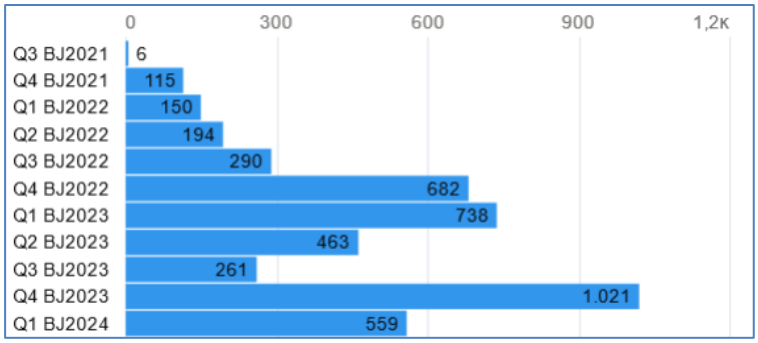
Figuur 10 Aanmeldingen per week sinds 28-8-2023

Bron: Salesforce Arnhem Alles

De aanmeldingen per kwartaal, weergegeven in figuur 11, laten zien dat er in de periode oktober 2022 - maart 2023 (683+738 =) 1.421 huishoudens zijn aangemeld en in de periode oktober 2023 - 31 maart 2024 (1.021+559 =) 1.580 huishoudens zijn aangemeld. In deze twee kwartalen zijn er 159 meer aanmeldingen geweest dan in de zelfde periode een jaar eerder.

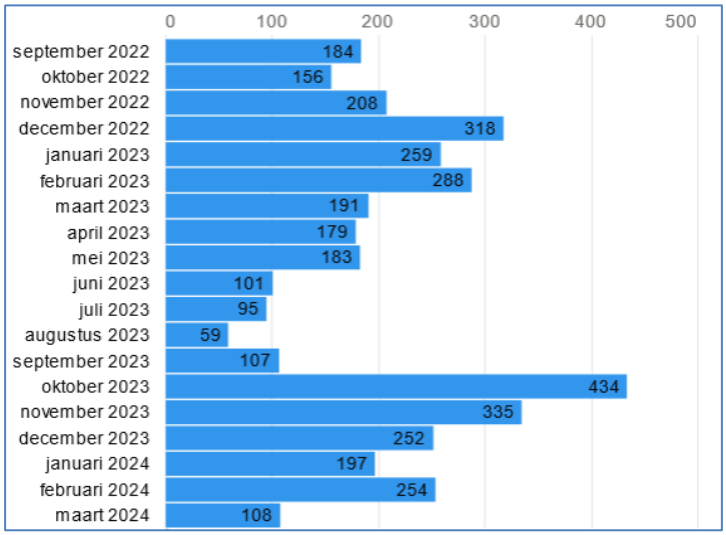
Figuur 11 Aanmeldingen per kwartaal sinds september 20215

Bron: Salesforce Arnhem Alles

Zoals figuur 12 aangeeft, zijn er in oktober 2023 met 434 aangemelde huishoudens, het hoogste aantal aanmeldingen in een maand gehaald sinds september 2022. Deze vele aanmeldingen zijn voornamelijk te danken aan de brief van de gemeente aan alle huishoudens met een Gelrepas. De hoeveelheid aanmeldingen in november en december blijft, met gemiddeld 11 aanmeldingen per dag, hoog. In januari en februari 2024 lopen de aanmeldingen terug. Gemiddeld zijn er in januari 6 en in februari 9 aanmeldingen per dag. In maart lopen de aanmeldingen verder terug met ruim 3 aanmeldingen per dag.

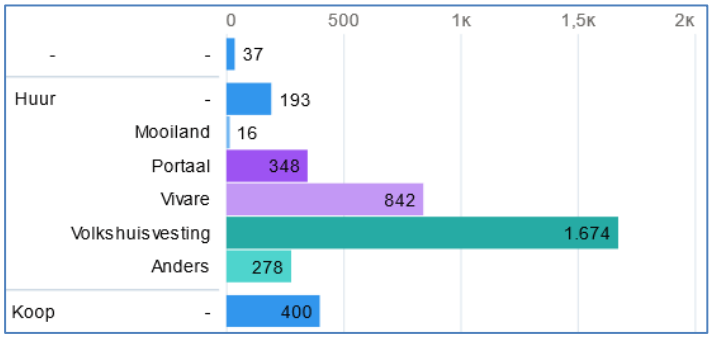
Figuur 12 Aanmelding per maand sinds september 2022

Bron: Salesforce Arnhem Alles

In figuur 13 (exclusief ‘geen contact’ en ‘afgewezen’) is te zien dat de meeste huishoudens een woning huren van Volkshuisvesting; dit is 50% van het totale aantal. Vivare vormt 25%, Portaal 10% en koopwoningen 11% van het totale aantal aanmeldingen.

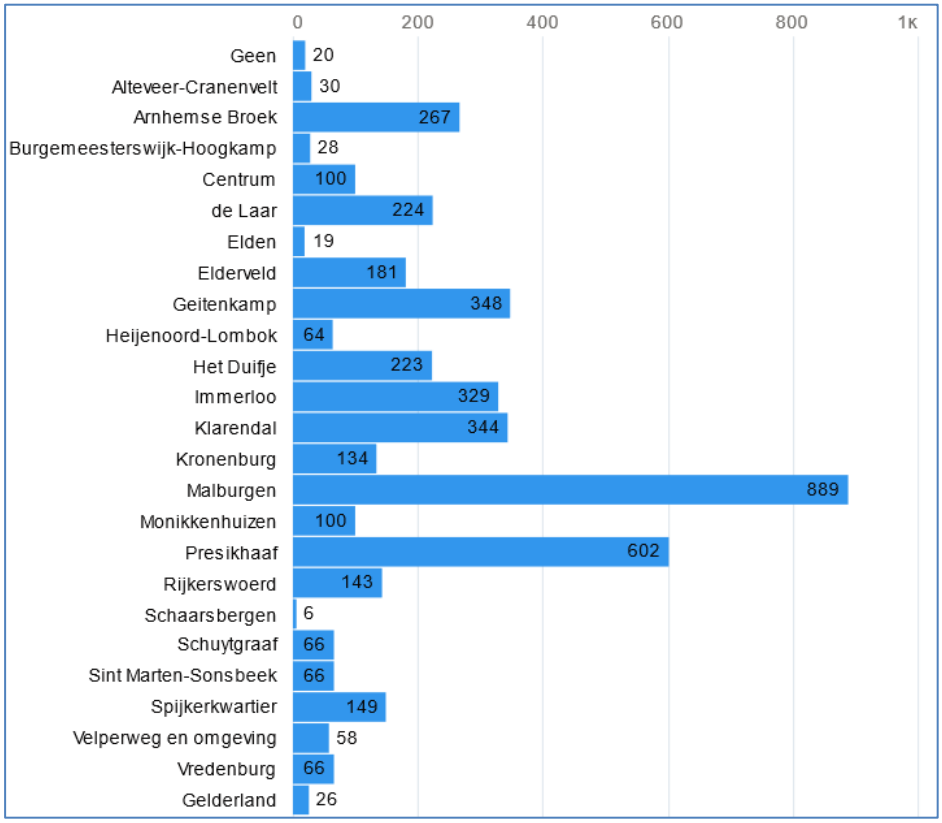
Figuur 13 Koop- en huurwoningen

Bron: Salesforce Arnhem Alles

In figuur 14 zijn het aantal aanmeldingen per wijk weergegeven sinds september 2021. Hierin is te zien dat Malburgen de hoogste score heeft, mede dankzij het project Malburgen; daar moeten we dan ook nog de aanmeldingen in Immerloo en het Duifje bijtellen (buurten in Malburgen). Presikhaaf staat mede dankzij het project Presikhaaf op een tweede plaats. Geitenkamp en Klarendal scoren daarnaast ook hoog.

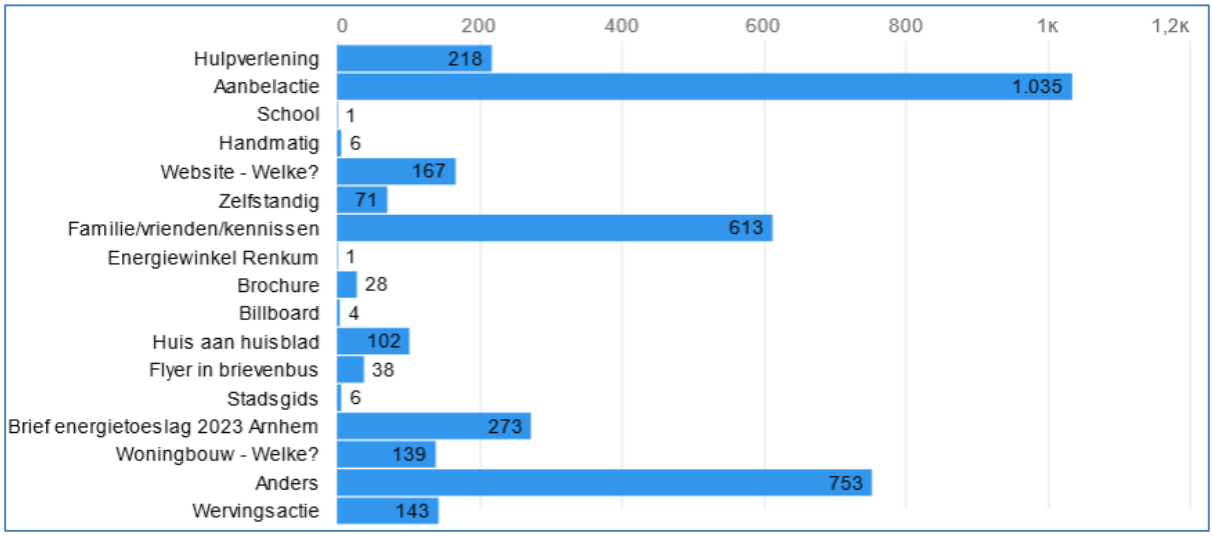
Figuur 14 Aanmeldingen huishoudens per wijk sinds 1-9-2021

Bron: Salesforce Arnhem Alles

Als huishoudens zich aanmelden vragen we altijd hoe ze ons gevonden hebben. In figuur 15 zien wij de categorieën waar uit gekozen kan worden. Wervingsacties zijn apart weergegeven in dit overzicht.

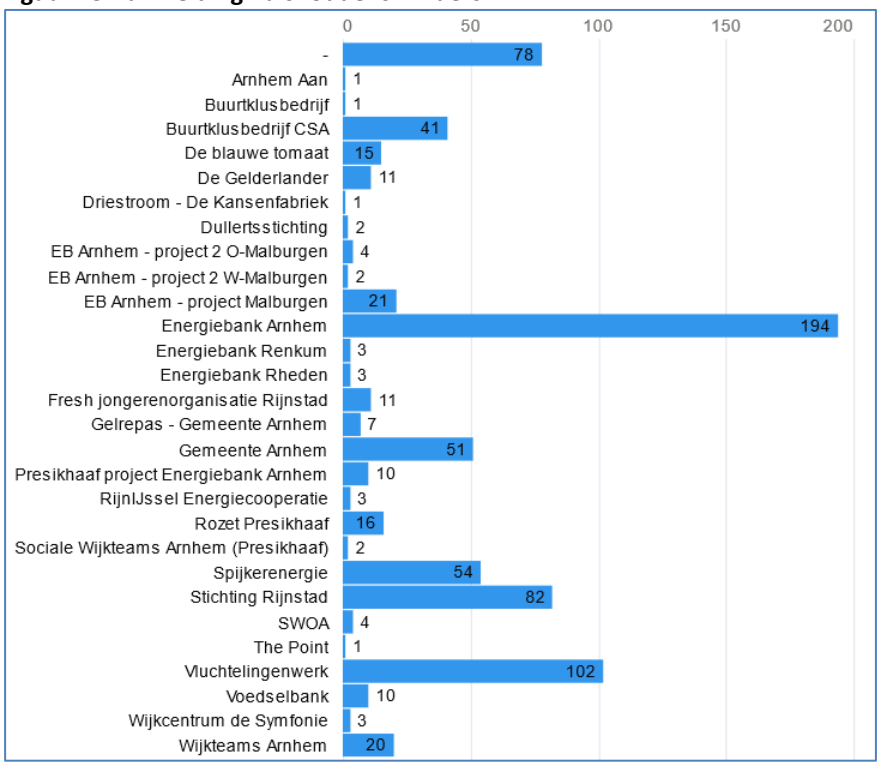
Figuur 15 Aanmeldingen huishoudens via categorie sinds 1-9-2021

Bron: Salesforce Arnhem Alles

Bij een aantal categorieën geven we een specificatie aan, zoals de categorie Anders. In figuur 15 is te zien dat via een specifieke organisatie (bv. Stichting Rijnstad) of een energiecoach huishoudens aangemeld worden. Zo kan een energiecoach van het Presikhaaf Project een huishouden aanmelden die in een andere wijk woont. Helaas is niet altijd gevraagd via wie er aangemeld is, de cijfers zijn daarom niet compleet.

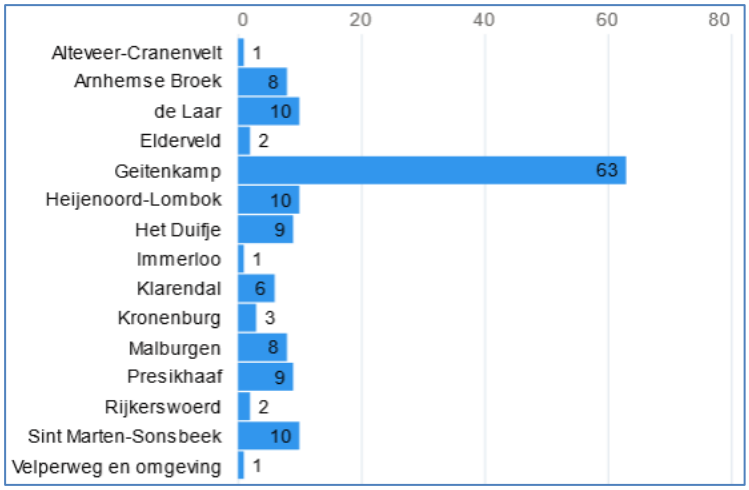
Figuur 15 Aanmelding huishoudens 'Anders'

Bron: Salesforce Arnhem Alles

Via wervingsacties in de verschillende wijken hebben 143 huishoudens zich aangemeld. In de figuur 16 is te zien dat vooral in Geitenkamp veel acties hebben plaatsgevonden, met in totaal 63 aanmeldingen.

Figuur 16 Aanmeldingen via wervingsacties in wijken sinds 1-9-2021

Bron: Salesforce Arnhem Alles

Sinds oktober 2023 hebben we meerdere meertalige coaches, zoals in figuur 17 te zien is. Sinds die tijd wordt er in een apart veld genoteerd welke taal het huishouden spreekt, als de bewoners voorkeur geven aan een energiecoach die ook die taal spreekt. Met terugwerkende kracht zijn daar huishoudens aan toegevoegd die Arabisch of Turks als voorkeurstaal hadden opgegeven in de periode daarvoor. Er zijn ook huishoudens die van Turkse of Arabische origine zijn, maar die Nederlands spreken (bv 2de generatie). Dat wordt niet genoteerd. Hier is nog niet een Swahili en een Servisch-Kroatisch sprekend huishouden aan toegevoegd. We hebben energiecoaches die deze taal spreken.

Figuur 17 Talen huishoudens 2023-2024

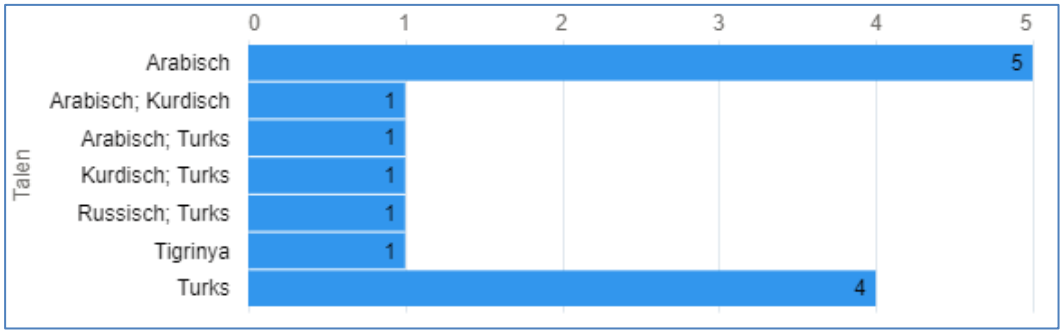
Taal	aantal	%
Nederlands	2617	87%
Arabisch	196	6%
Engels	16	1%
Farsi-Dari	8	0%
Koerdisch	2	0%
Koerdisch; T	1	0%
Russisch	1	0%
Somalisch	3	0%
Spaans	3	0%
Tigrinya	14	0%
Turks	161	5%
Totaal	**3022**	**100%**

Bron: Salesforce Arnhem Alles

ENERGIECOACHES

Op dit moment zijn er in Arnhem (24 vrouwen en 64 mannen) 88 coaches actief. Van deze coaches zijn er 5 actief in het project Presikhaaf. In januari – februari 2024 zijn 18 mensen in training. Zij hebben binnenkort hun afrondende training. Van deze coaches zijn er 2 uit de gemeente Renkum en 1 uit de gemeente Rheden. Ze hebben allemaal meegelopen met een ervaren coach en een aantal van hen is al gestart met het coachen van huishoudens. Van deze coaches zijn er 5 die naast het Nederlands, de Turkse taal spreken en 1 spreekt Arabisch.

Figuur 18 Talen die door actieve coaches gesproken worden

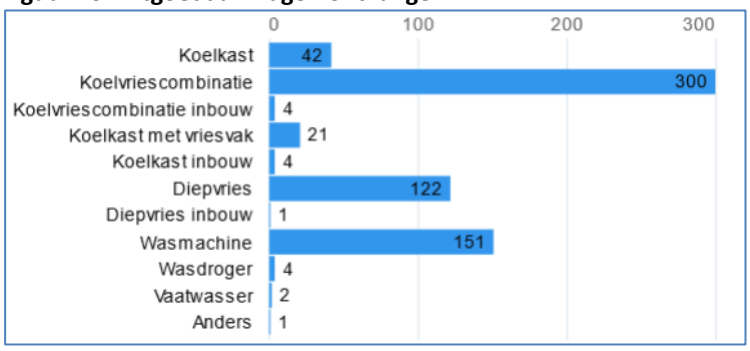

Bron: Salesforce Arnhem Coaches

WITGOED

Zoals in figuur 19 te zien is zijn in Arnhem zijn 652 witgoedaanvragen ontvangen en voorgelegd aan het Witgoedteam ter beoordeling (Anders = huishouden heeft geen wasmachine). Vorige week waren dat er 633.

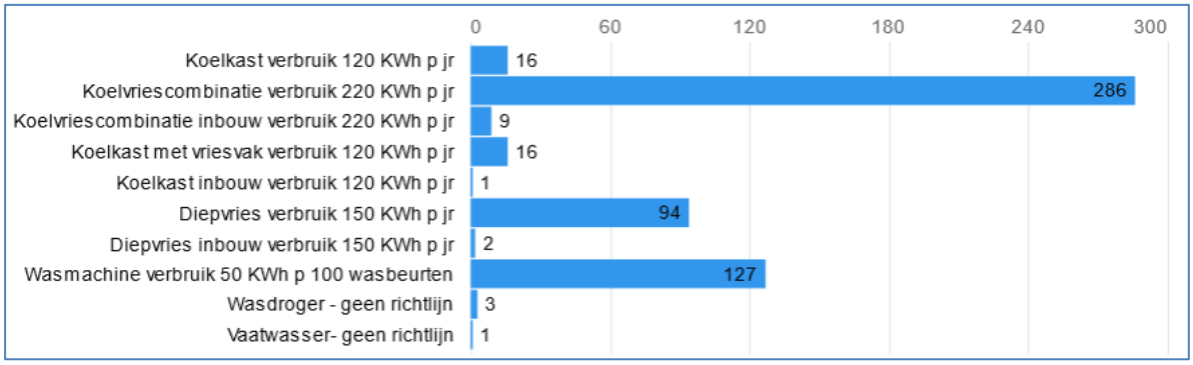
Figuur 19 Witgoedaanvragen ontvangen

Bron: Salesforce Witgoed-Arnhem

Intussen zijn er vouchers 555 verzonden naar huishouden. Vorige week waren het er 543
Er zijn 44 aanvragen afgewezen. Zoals in figuur 20 te zien is, zijn veruit de meeste witgoedapparaten die vervangen worden koelvriescombinaties.

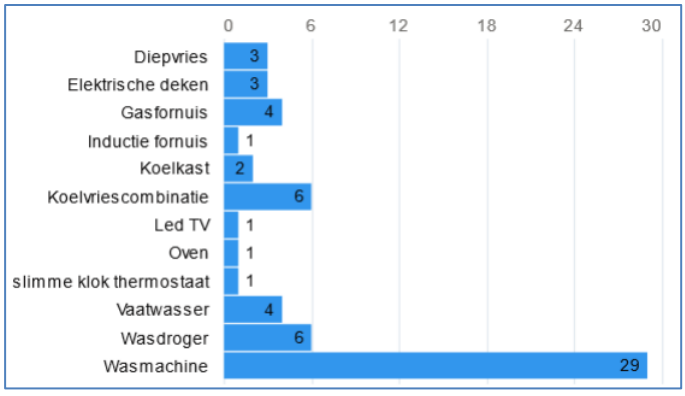
Figuur 20 Witgoed vouchers verzonden

Bron: Salesforce Witgoed-Arnhem

Via het Solidariteitsfonds/Dullertsstichting gelden zijn er in totaal 61 vouchers uitgegeven. Zoals in figuur 21 te zien is, wordt het grootste deel van de vouchers aan witgoed (kapotte wasmachines) verstrekt.

Figuur 21 Voucher via Solidariteitsfonds / Dullertsstichting

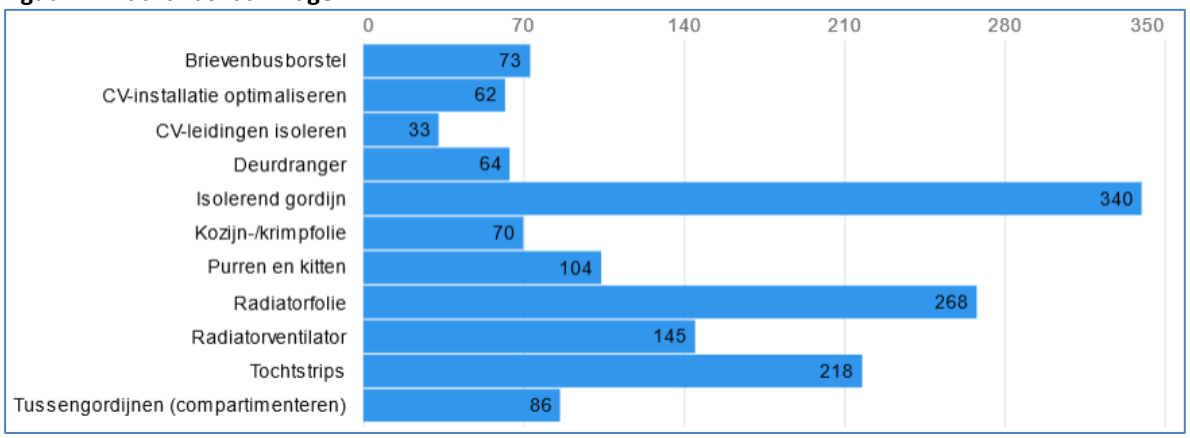

Bron: Salesforce Witgoed-Arnhem

BUURTKLUSSEN

Hieronder is een overzicht van de aangevraagde buurtklussen weergegeven. Coaches hebben in totaal 1.463 klussen aangevraagd, waarvan het aanbrengen van een isolerend gordijn en radiatorfolie het meest worden aangevraagd.

Figuur 22 Buurtklus- aanvragen

Bron: Salesforce Witgoed-Arnhem

Bijlage 1

Platform voor Religie en Levensbeschouwingen Gelderland Midden

Position paper

EEN PERSPECTIEF GESCHETST VAN GELOOF, HOOP EN LIEFDE

Inleiding

Aan het einde van de stille week waarbij de christelijke gemeenschappen hoopvol uitzien naar het Paasfeest waarbij de beloften over de liefdevolle Opstanding van de Zoon van onze Schepper waarheid worden en waarbij de islamitische gemeenschapen in de laatste dagen van de reflectieve maand Ramadan leven blik ik namens het Platform voor Religie en Levensbeschouwingen Gelderland Midden vooruit op het jaar 2025. De vraag 'Wat vinden wij belangrijk voor dat jaar en wat zou de aandacht moeten hebben van onze bestuurders van de Schepping?' wil ik in dit korte document belichten.

Ik zie een drietal denklijnen in het politieke debat en in de maatschappelijke discussie en wil proberen deze te ontwarren en aan elkaar te knopen.

1. **Polarisatie in het debat**
2. **Veerkracht en weerbaarheid**
3. **Respectvol samenleven**

Daarbij neem ik een tweetal documenten als leidraad. De *Agenda Veerkrachtige en Weerbare Samenleving* van minister Karien van Gennip van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de *Rapportage Versterken Weerbaarheid van de Democratische Rechtsorde* van burgemeester Ahmed Marcouch van de gemeente Arnhem en zijn commissie. Beide documenten hebben de weerbaarheid in de titel staan. Een mooi begrip voor nu, voor 2025 en voor de verdere toekomst.

Polarisatie in het debat

Het debat is fel en vurig in de stad en regio, in het land en in de wereld. De oorlogen komen ook in onze steden en kernen binnen. Het conflict in het Midden-Oosten sluimert al jaren en komt nu tot vuur. Vuur in Israël en in Palestina, maar ook in de harten van mensen hier in Nederland. En we kijken al op zoveel fronten met wantrouwen naar elkaar. De aanjagers van het debat stoken elkaar op en zijn zo elkaar tegenpolen. Zij krijgen medestanders en zo ontstaat polarisatie. Tijdens het Stadsdebat van november 2023 heeft Bert Brandsma hier een heldere uitleg over gegeven en is burgemeester Marcouch al in gesprek gegaan over dit onderwerp. Tijdens zijn Nieuwjaarstoespraak in de Eusebiuskerk kwam hij op het onderwerp polarisatie terug. Discussie en debat zijn niet verkeerd. Het mag schuren en er mag een meningsverschil zijn, maar laat de wrijving uitmonden in glans en niet in verdriet en gekwetstheid. Door de glans kan je jezelf ook weer beter zien. Dit wens ik onze bestuurders toe als zij in debat zijn en na afloop samen de vergaderzalen uitlopen en de democratisch genomen besluiten uitgevoerd moeten worden.

Veerkracht en weerbaarheid

Onze samenleving doorstaat vele schokken die onze veerkracht en weerbaarheid aantasten en bedreigen. Om die reden heeft het Rijk de *Agenda Veerkrachtige en Weerbare Samenleving* opgesteld en in juli 2023 doen verschijnen. De verkiezingsuitslag van november 2023 laat zien dat dit nodig is. Mensen maken zich zorgen over onze samenleving. De Vlaamse politicus Sam Van Rooy spreekt in dit kader al over de islamisering van de samenleving. Er zijn mensen van buiten ons land met een andere cultuur en religie. Vaak zijn zij in ons land geboren en getogen. Zij horen er bij. Dat kleurt onze samenleving, letterlijk en figuurlijk. Door in gesprek te zijn en met een open blik en houding naar de ander te kijken kunnen we van elkaar leren en ons verrijken met inzichten. Dat vraagt een wederzijdse inspanning. In onze Grondwet staat dat wij niet mogen discrimineren en niet verschillend over mensen mogen oordelen. Toch zijn we verschillend, maar die verschillen mogen niet tot ongelijkheid leiden. We mogen allen zelf kiezen hoe we zelf willen handelen, zolang het de gelijkheid van de ander niet in de weg zit. Zo zijn we ondanks onze verschillen toch gelijk aan de ander. Dat is de kracht van onze democratische rechtsorde en rechtsstaat.

Respectvol samenleven

In de democratische rechtsorde en rechtsstaat hoort dat we allen grondrechten hebben. Een van deze grondrechten is het recht van vrije meningsuiting. Dat is het recht om te zeggen en te denken wat je wil. Een ander recht is het grondrecht van vrijheid van religie en levensbeschouwing. Grondrechten kunnen botsen en ook hier geldt dat de wrijving glans kan geven. Opnieuw telt hier dat het logisch verstand en een empathische houding naar elkaar wonderen kunnen doen. We mogen veel in onze rechtstaat, maar we hoeven niet alles te doen wat we mogen doen. Oog hebben voor de ander is een wezenlijke basishouding die de samenleving mooier en beter maakt. Het maatschappelijk debat kan het beste worden gevoerd op een wijze waarbij we elkaar serieus nemen en we naar elkaar willen luisteren. Opzettelijk kwetsende acties dragen daar niet aan bij en doen afbreuk aan de gemeenschapszin en de samenleving.

Afrondend

Deze drie elementen zijn de basis waar dit platform met kleine initiatieven aan wil werken. Vanuit geloof, wat op vele manieren geuit kan worden. Maar dat geloof is altijd gevestigd op de hoop voor een mooie toekomst. En het is geloof in een Schepper die Zijn wereld uit liefde gemaakt heeft en met liefde naar ons kijkt. Dat geloof vraagt om hoopvol te zijn en liefde te geven, ook in 2025. Uiteraard, zo de Heere wil en wij leven. Bij leven en welzijn dus. Dat welzijn gun ik zo ieder en het is aan de overheid om daar mede voor zorg te dragen.

Arnhem, 29 MRT 2024

Ramon Barends

Bijlage 2

Platform voor Religie en Levensbeschouwingen
Gelderland Midden

‘Arnhems Stadsgesprek’ over polarisatie

28 november 2023

“Ik hoop dat we elkaar kunnen inspireren en dat we vaker dit soort Stadsgesprekken kunnen voeren. En dat we als ambassadeurs weer naar huis gaan om dit soort gesprekken op andere plekken weer te voeren.”

- Ahmed Marcouch, burgemeester

Platform voor Religie en Levensbeschouwingen Gelderland Midden

Verslag van het Arnhems Stadsgesprek in Rozet op 28 november 2023

Bart Brandsma, filosoof en expert rond polarisatie, licht zijn 'denkkader polarisatie' toe. Hij stelt dat er een WIJ/ZIJ-tegenstelling kan zijn en dat deze tegenstellingen horen in een democratie. Ze worden schadelijker als er niet meer naar elkaar geluisterd wordt. De aanvoerders van de tegenpolen zijn de pushers; zij voeren geen gesprekken, maar houden monologen en geven voeding aan de discussie. Rondom de pushers zijn er joiners die meelopen met een pusher. In het midden is het onzichtbare stille midden. In het midden zitten de onverschilligen, maar ook de bewuste neutralen. Dat zijn ook beroepsneutralen, zoals de burgemeester, docenten, maar ook andere bruggenbouwers. Zij staan echter in de spotlights, net als de pushers. De bruggenbouwers bieden een podium voor de pushers. Polarisatie kan en mag, is ook goed, maar niet zo ver dat we over de beschavingsgrenzen heen gaan.

Luister verder naar een podcast 'WUR – Wetenschapper in Polarisatie': www.polarisatie.nl

Het Stadsgesprek vangt daarop aan. Jongerencoach Haruun Yussuf van Stichting Aanpak Straat & Schoolveiligheid vertelt over hoe hij in Nederland is gekomen. Hoe hij gezien werd als gelukszoeker in de Achterhoek. Hij was een minderheid van een minderheid en voelde zich daardoor dubbel minder. Toch wilde hij kijken naar hoe hij dat geluk kan krijgen. Iedereen wil gelukkig zijn, de allochtoon en de autochtoon. Hij stelt dat de straatcultuur er voor zorgt dat mensen dichterbij komen. Uiteindelijk is Haruun nu in een stad waar hij zich thuis voelt en gelukkig is. Als je zichtbaar bent op straat in de straatcultuur hoor je er bij.

Bart reflecteert op het verhaal van Haruun. Elkaar willen zien en van elkaar willen leren is wat de basishouding is om polarisatie tegen te willen werken. Het gaat om de attitude.

Vanuit het publiek wordt opgemerkt dat er vele plekken zijn, vele straten in de stad en op aarde. Die aarde is dan van ons allemaal. Laat de burgemeester ook de straatmeester zijn. Ahmed Marcouch antwoord dat hij veel op straat is en ook wil zijn. We zijn vaak verbonden met de hele wereld, maar via de smartphone. Daardoor zijn we niet verbonden met de directe wereld die op dat moment om je heen is. Je moet openstaan voor de ander. In het Marokkaanse Nador zeg je steeds tegen iedereen 'Salaam aleikuum', maar in de Nederlandse steden doe je dat niet.

Ahmed vertelt over zijn zoontje Adam die verdrietig thuis was gekomen uit school. Het kijken van het Jeugdjournaal en de bespreking van dit nieuws op school maakte hem bezorgd over zijn toekomst. Met welke blik kijken kinderen van buiten Nederland die hier zijn nu naar Nederland en de bevolking… die vraag moeten we stellen, aan ons zelf en elkaar. Aandachtspunt is dat we niemand tot zondebok moeten maken. Die allochtoon heeft wel een huis nodig, maar de politiek moet er voor zorgen dat iedereen een woning krijgt. Dat is niet goed gegaan door de politiek in zijn algemeenheid. Tenslotte stelt hij dat de dialoog door ons allen gevoerd moet worden en dat rolmodellen hier positief in kunnen werken. Dat moet in vrede. Arnhem heeft dat in haar DNA zitten, met de Slag om Arnhem.

Bart reflecteert weer en stelt dat de media zich graag wil positioneren in het midden. In tijden van oorlog is dat juist enorm wezenlijk. Ahmed stelt dat hij bij het Stadhuis de Vredesvlag heeft opgehangen en niet de vlag van Israël of de Palestijnse vlag.

Gevraagd wordt of Arnhem zich als gemeente niet net als de Amsterdamse burgemeester moet uitspreken tegen oorlog en dat er een staakt-het-vuren moet komen. Concreet stelt Ahmed dat hij

het eens is met Femke Halsema. Hij zegt er bij dat iedereen wel moet zien dat mensen met een keppeltje niet te vergelijken zijn met Israël en dat moslims niet met Hamas of de Palestijnen.

Jessica Badloe van Yes&You en Stichting Zij=Wij stelt dat je snel in een frame kan worden gezet door een woord of een uitspraak. Dat is jammer. Soms moet je ook met humor iets kunnen neutraliseren. Ze stelt dat elkaar kennen het begin is. Radicalisering voorkomen of terugdraaien is toch open blijven staan voor die ander.

Bart voegt toe dat we op school bij burgerschap wel meningen hebben leren vormen, maar niet hebben leren luisteren naar elkaar.

De avond wordt afgesloten met een column van Tim Lenders. "Heb jij de wil om de ander te begrijpen?" Die vraag vat het geheel goed samen.

Arnhem, 28 NOV 2023

Ramon Barends

Wat gaat er goed en minder goed in Arnhem?

Goed:
Arnhem bloeit op in cultureel opzicht, met een rijk erfgoed en een levendige kunstscene die de stad een uniek karakter geeft. Het groene landschap biedt inwoners en bezoekers een adempauze te midden van de stedelijke drukte. Bovendien heeft de stad zich sterk ingezet voor duurzaamheid, met initiatieven die het milieu beschermen en de stad toekomstbestendig maken.

Minder goed:
Het onderwijssysteem, hoewel gericht op prestaties, lijkt af te dwalen van essentiële aspecten zoals inclusiviteit en diversiteit. Een zorgwekkende trend van geweld, polarisatie en discriminatie onder jongeren verdient onze aandacht. De acceptatie van de LGBTQIA+ gemeenschap staat onder druk, terwijl belangenorganisaties moeite hebben om hun boodschap effectief over te brengen op scholen. De gemeente lijkt soms machteloos te staan tegenover deze complexe kwesties.

Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?

Meer:
De prioriteit zou moeten liggen bij het waarborgen van veiligheid op scholen en het bevorderen van samenwerking tussen belangenorganisaties die zich inzetten voor een veilige en inclusieve leeromgeving. Wereldburgerschapsvorming moet worden geïntegreerd in het onderwijs, terwijl er ruimte moet zijn voor open gesprekken over persoonlijke ontwikkeling en sociale vaardigheden. Het tegengaan van polarisatie en het omarmen van diversiteit zijn cruciale doelen die de hele gemeenschap aangaan.

Minder:
Hierop hebben we geen direct antwoord. Alleen dat we moeten streven naar evenementen die verbinden en een diepere betekenis hebben. De focus moet liggen op kwalitatieve interacties die gemeenschappen versterken en bijdragen aan een inclusieve samenleving. Dus evenementen zonder betekenis (zoals carnaval) zouden een betekenis of doel moeten meekrijgen, zoals verbinden.

Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?

Een veilige omgeving voor jongeren is essentieel, waarbij de nadruk ligt op persoonlijke ontwikkeling en het bevorderen van sociale vaardigheden. Het tegengaan van polarisatie en het omarmen van diversiteit moeten centraal staan in het beleid van de stad. Het is van vitaal belang dat scholen verplicht worden om deel te nemen aan lokale evenementen en dat er een bureau wordt opgericht om de samenwerking tussen scholen en de stad te vergemakkelijken.

Als de gemeente een miljoen extra te besteden zou hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?

Een substantieel deel van dit extra budget zou moeten worden geïnvesteerd in het creëren van curriculaire en extracurriculaire workshops, trainingen en veilige ontmoetingsplaatsen voor jongeren. Hier kunnen zij essentiële vaardigheden leren om om te gaan met de uitdagingen van deze tijd, zoals acceptatie, geweld, polarisatie en desinformatie. Daarnaast is het van cruciaal belang om professionals en docenten te trainen in het begrijpen en begeleiden van de diverse jeugd van vandaag.

Als de gemeente een miljoen moet bezuinigen, waarop zou volgens u dan bezuinigd mogen worden?

In tijden van budgettaire beperkingen is het verstandig om te kijken naar gebieden waar bezuinigingen mogelijk zijn zonder de kernfuncties van de gemeente te schaden. Er kan worden gekeken naar bezuinigingen op infrastructuurprojecten die momenteel niet prioritair zijn, evenals op investeringen die voornamelijk op de lange termijn rendement opleveren.

Contactgegevens:
Elmar Noteboom
elmar@indifferent.nl
www.indifferent.nl

Niet aanwezig op 17 april.

Arnhem, 03 april 2024

Geachte raadsleden,

Als Woningbouw Platform Arnhem constateren wij met genoegen dat het contact en de verbinding met u als raadsleden de afgelopen jaren sterk is gegroeid. Sinds het tekenen van het Stadsakkoord op 24 februari 2022, waarin de wens tot samenwerking tussen markt en overheid is bekrachtigd, hebben we gezamenlijk actief invulling gegeven aan de voorwaarden om te kunnen samenwerken.

Door elkaar met regelmaat te treffen en het inhoudelijk gesprek te voeren over de woningbouwopgave en de dilemma's, is er kennisoverdracht en begrip voor elkaars rationaliteit ontstaan. In combinatie met het persoonlijk contact tijdens de bijeenkomsten is een basis gevormd voor de noodzakelijke samenwerking en versnelling van de opgave.

Inmiddels zijn er vier succesvolle bijeenkomsten georganiseerd en staan er voor dit jaar twee bijeenkomsten (16 mei en 7 november) gepland. Door de wederzijdse waardering is besloten om de informatieve themabijeenkomsten voor raadsleden en bouwberaadleden standaard op te nemen in onze jaarkalender. Wij kijken er naar uit om ook dit jaar weer de verhalen achter de cijfers te delen tijdens deze bijeenkomsten. Vanuit respect voor alle andere belangrijke thema's in de stad maken we daarom geen gebruik van de geboden ruimte op 17 april 2024.

Op uw vraag in het kader van de Perspectiefnota, stelt het Woningbouw Platform Arnhem dat vooral het voorzetten van activiteiten in het kader van de woningbouwversnelling een kans is. Een kans die bijdraagt aan het bereiken van de ambities die zijn opgenomen in de Woonvisie en een kans voor de kleinere projecten en grootschalige gebiedsontwikkelingen in Arnhem. Om de complexe en taaie woningbouwrealisatie in Arnhem in beweging te houden is continuering van de aandacht, bundeling van expertise en samenwerking tussen alle stakeholders nu en in de toekomst echt noodzakelijk.

Daarnaast is het vasthouden aan de ingezette koers van 'beleid dat werkt' van belang. We moeten blijven sparren vanuit partnership over beoogd effect en waarschijnlijke impact van nieuw en bestaand beleid op de woningbouwrealisatie.

Tot slot bevelen wij u aan om het langjarig commitment van de gemeente in het Woningbouw Platform Arnhem blijvend invulling te geven en dit ook mogelijk te maken.

Met vriendelijke groet,

de Kopgroep van het Woningbouw Platform Arnhem,

Directeur Projecten Amvest, Ralf Peeters

Directeur KWP Roy Hasselerharm

Adjunct directeur van Wijnen, Rens Rikken

Register Makelaar Taxateur Willemsen makelaar, Roy Boesveld

Directeur Volkshuisvesting, Liesbeth van Asten

Directeur Vivare, Alfred van den Bosch

Programmamanagement Woningbouw Platform Arnhem | Leontine de Koning | Leontine@woningmakers.nl | mobiel 06 10 88 9436

Deelnemende partijen Woningbouw Platform Arnhem

AM BV
Amvest
BMV Makelaars
Borghese
BPD
Explorius
Hendriks Bouw en Ontwikkeling
Henk Vos Vastgoed
Janssen de Jong
Kondor Wessels Projecten
Koninklijke Bouwend Nederland
Koopmans
Kuiper Arnhem Bouw en Ontwikkeling
Latei
Mutos City Appartements
Pegasus Innovest
Portaal
Provincie Gelderland
Reinbouw B.V.
Rots Bouw
Rudius Vastgoed
ROQ
Synchroon
Ter Steege Bouw Vastgoed
Trebbe
Van de Klok
Van der Meijden Vastgoed
Van Wanrooij Projectontwikkeling
Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.
VanWonen
Vivare
Volkshuisvesting
Willemsen Makelaars
Wilma Wonen
Wonen in Arnhem
Woningmakers Nederland

Programmamanagement Woningbouw Platform Arnhem | Leontine de Koning | Leontine@woningmakers.nl | mobiel 06 10 88 9436

Bijdrage 22: **Straatzaken Arnhem**

1. Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed?

Wat goed lijkt te gaan in Arnhem met betrekking tot daklozen, is dat er verschillende initiatieven en voorzieningen zijn die gericht zijn op het helpen en ondersteunen van daklozen. Deze omvatten onder ander opvangcentra, soepkeukens en programma's voor begeleid wonen. Daarnaast lijkt er een actieve betrokkenheid van lokale organisaties, vrijwilligers en overheidsinstanties te zijn om daklozenproblematiek aan te pakken

Wat er minder goed gaat? Aan de andere kant lijkt het een uitdaging te zijn dat er nog steeds een tekort is aan adequate opvangmogelijkheden voor daklozen. Dit kan leiden tot problemen zoals overvolle opvangcentra. Bovendien zijn er ook problemen met sociale stigmatisering van daklozen, wat hun situatie kan bemoeilijken.

2.Waar zou de gemeente de komende periode meer of minder aandacht aan moeten besteden?

Urgentie voor de mensen die binnen de MO verblijven

Preventieprogramma's De gemeente zou kunnen investeren in programma's die gericht zijn op het voorkomen van dakloosheid, zoals het verstrekken van vroegtijdige ondersteuning aan mensen die dreigen dakloos te worden.

Bestrijding van stigmatisering: Het bevorderen van bewustwording en educatie om stigma's rond dakloosheid aan te pakken, kan bijdragen aan het creeren van een meer ondersteunende en inclusieve sameleving voor daklozen

3.Wat mag zeker niet ontbreken in de koerst van de stad?

Afgestudeerde Ervaringsdeskundigen moeten actief betrokken worden bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid dat direct van invloed is op hun leven.

4. Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?.

Het investeren in onderwijs- en werkgelegenheidsprogramma's. Het investeren in onderwijs - en werkgelegenheidsprogramma's voor daklozen kan hen helpen om vaardigheden te ontwikkelen en werk te vinden, waardoor ze een stabiele bron van inkomsten kunnen verwerven en weer kunnen participeren in de maatschappij

5. Stel de gemeente moet een miljoen extra bezuinigen waarop zou volgens u dan bezuinigd kunnen worden ?

Niet essentiële uitgaven: De gemeente zou kunnen overwegen om te bezuinigen op niet essentiële uitgaven zoals marketing en promotie, luxe evenementen en andere kosten die niet direct bijdragen aan het welzijn van de burgers

STICHTING
SCOREN
DOE JE
SAMEN

2024-1001912E

Stichting Scoren Doe Je Samen
Molenweg 143C
6543 VA NIJMEGEN
KvK 63432536

Gemeente Arnhem
t.a.v. de Gemeenteraad
Postbus 9029
6800 EL ARNHEM

Nijmegen, 30 MRT 2024

Betreft: Samen scoren voor Arnhem in 2025!

Onze stichting gaat graag in op de uitnodiging van u om een inbreng te geven voor uw debatten over de Perspectiefnota voor het jaar 2025.

Eerder zonden wij u reacties rondom kaderstellende besprekingen in uw Raad.

Op 8 december 2021 spraken wij in bij de behandeling van de nota 'Visie sociaal domein in beweging'. Daarbij boden wij een notitie "Opgroeien in Arnhem" aan om onze standpunten verder inhoudelijk aan te vullen (**bijlage 2**). Ook boden wij voormalig wethouder Jan van Dellen een notitie "Van Nijmegen-West naar Arnhem-Oost" aan, waarin wij inzichten meegaven voor de trajecten rond de Omgevingsvisie en het NPLV-programma in Arnhem-Oost (**bijlage 3**). Tenslotte zonden wij u bij een eerdere Perspectiefnota bij brief d.d. 31 mei 2019 een notitie over de implementatie van Futsal Chabbab in de gemeente Arnhem (**bijlage 4**). Al deze documenten leverden geen reactie op van u.

Ons pleidooi verandert niet: wij willen onze kennis en ervaring graag inzetten voor Arnhem. In Nijmegen zijn wij nu ook betrokken bij het Preventie met Gezag-traject. Wij denken dat het van meerwaarde is om in meerdere steden actief te kunnen zijn en zo ervaringen te delen. Onze stichting ziet dat uw gemeente met mooie initiatieven bezig is en dat de pedagogische wijk van uw burgemeester in krijtlijnen wordt uitgetekend op het schoolplein. Wij hebben nu een nieuwe actuele reflectie gemaakt op het beleid van de gemeente Arnhem (**bijlage 1**).

Wij verwijzen voorts kortheidshalve naar de eerder toegezonden notities, die wij voor u nogmaals meezenden. Wij kijken uit naar uw behandeling en - nog meer - naar uw inhoudelijke reactie.

Met vriendelijke groeten,
het bestuur van de Stichting Scoren Doe Je Samen,

Ramon Barends, voorzitter

Frans Steehouder, secretaris

mede namens FC Social Work,

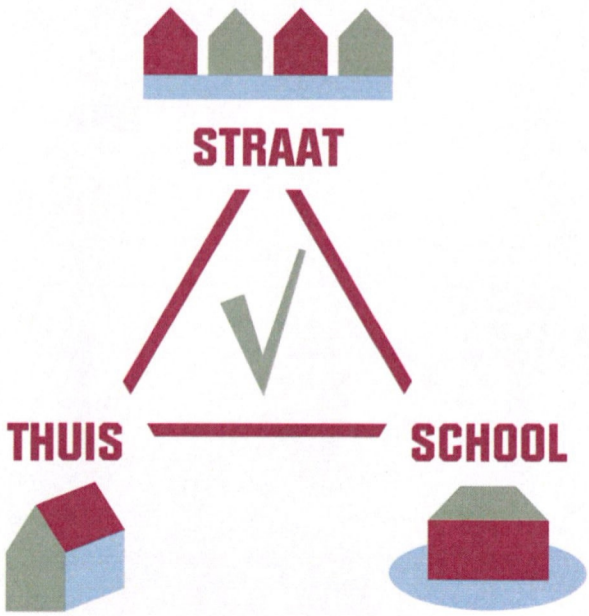
Saïd Achouitar, algemeen directeur

FC Social Work

Bijlage 1

STICHTING
SCOREN
DOE JE
SAMEN

De Arnhemse jeugddriehoek

Een reflectie op de actuele beleidslijnen rond jeugd

Ramon Barends

Stichting Scoren Doe Je Samen

Maart 2024

STICHTING
SCOREN
DOE JE
SAMEN

Inleiding

De stichting Scoren Doe Je Samen werkt met haar programma's aan een leefbare omgeving voor jongeren, maar ook en juist vooral door jongeren. Jongeren die zich gedragen in hun eigen wijk en stad. En jongeren die kansen krijgen om zich positief te tonen en een schooldiploma te behalen.

Wij zien als stichting dat de gemeente Arnhem via verschillende projecten en programma's werkt aan deze doelen. Om die reden bekijken wij deze activiteiten met interesse en willen wij onze reflectie delen. Zo kunnen wij onze kennis en ervaring meegeven, zodat deze meegenomen kan worden bij de verdere ontwikkeling. Wij zijn bereid om onze inzet te geven aan de Arnhemse jongeren en samenleving.

Jongerenwerk 3.0

Het College omschrijft het Jongerenwerk 3.0 in haar raadsbrief als volgt:

> *"Jongerenwerk 3.0 zoals wij dat zien is stevig verankerd is in een gebied of wijk en passend bij dat gebied of die wijk, met een sterk lokaal netwerk en met jongerenwerkers die een rolmodel zijn en zowel goed opgeleid in pedagogische vaardigheden als streetwise zijn. Jongerenwerk dat zich beweegt op alle domeinen die voor jongeren van belang zijn: op straat, school, thuis, vrije tijd en online. Jongerenwerk dat zich richt op de ontwikkeling van kinderen en jongeren, doelgericht in verbinding met de bredere (veiligheids-, onderwijs- en jeugd-)doelen van de gemeente werkt en een veilige omgeving biedt. Er wordt gewerkt met individuele doelen - waarbij de lat hoog wordt gelegd - vaak uitgevoerd door jongerenwerkers afkomstig uit de wijk, die toegewijd zijn aan de ontwikkeling van de jongeren, laagdrempelig beschikbaar zijn en voor de jongeren als rolmodel fungeren."*[1]

Wij delen deze omschrijving. Jongerenwerkers moeten een spiegel kunnen zijn voor jongeren. De straatcultuur is bij (potentiele) risicojongeren nadrukkelijk aanwezig. Rolmodellen moeten hier dus aan voldoen. Jongerenwerk moet de gouden driehoek omvatten die de Rotterdamse Illias El Hadioui in zijn boek 'Hoe de straat de school binnendringt' omschrijft. Wij hebben daar eerder al over geschreven in de notitie 'Van Nijmegen-West naar Arnhem-Oost' uit december 2021.

Leefbare wijk

Ook hier geeft het College een mooie definitie voor het begrip. Het College omschrijft een leefbare wijk in een raadsbrief. Citaat uit de raadsbrief "Voortgang en doorontwikkeling pedagogische wijk":

> *"Het is nodig dat kinderen en jongeren opgroeien in leefbare wijken. De buurt waarin zij wonen en naar school gaan zou een veilige plek moeten zijn die hen beschermt, uitdaagt en weerbaar maakt en de school is daarin een verbindende plek, waar men elkaar ontmoet. Verschillende partijen in een wijk vormen samen een stevig netwerk om jonge Arnhemmers heen en bieden hen perspectief. De gouden driehoek tussen (voor)school, thuis en vrije tijd (straat, online etc.). Waar jongeren steeds allerlei verschillende opvoeders om zich heen hebben die gezamenlijk optrekken, of zij nu docent zijn, jongerenwerker, ouder, coach of ander rolmodel. Sporten,*

[1] Raadsbrief d.d. 6 december 2022, zaaknummer 697829

spelen, bewegen en gezond voedsel dragen bij aan het mentale en fysieke welzijn van jongeren."[2]

Uiteindelijk gaat het er om dat jongeren een onderdeel zijn van de eigen wijk. Zij horen in die wijk en per definitie moeten zij een eigen plek hebben. Niet alleen fysiek, maar ook sociaal. Daartoe hebben zij een podium nodig om zich op een positieve manier te laten zien. Dat kan door deelname aan sport en cultuur. De rest van de wijk kan daar weer een bijdrage aan leveren. Ouderen kunnen hierbij fungeren als rolmodellen. In de raadsbrief staat hierover het volgende:

> *"In de pedagogische wijk wordt elke jonge Arnhemmer ondersteund in zijn/haar ontwikkeling, hebben jongeren gelijke kansen om zich te ontwikkelen, het maximale uit zichzelf te halen en wordt actief voorkomen dat jongeren in de val lopen van het foute geld en criminelen. Kinderen en jongeren worden begeleid in hun vragen over huiswerk of het deelnemen aan sport- en cultuuractiviteiten, ze kunnen ervaring opdoen, bijvoorbeeld als vrijwilliger of de opstap nemen naar een betaalde (bij)baan. Er wordt intensief samengewerkt tussen de begeleiding, het aanbod na school en tijdens school. Opvoeden tot kritische en verantwoordelijke medeburgers vraagt veel - van het kind zelf, maar vooral van ouders en de wijdere omgeving. Dan gaat het om de familie, de buurtbewoners en de actieve organisaties in wijken: de school, de straatcoaches, de jongerenwerkers, de zorgcoaches, de politie, de stagebegeleider, de jeugdgezondheidszorg, jeugdartsen, enzovoorts."*

De genoemde professionals zijn potentiele rolmodellen, maar ook sleutelfiguren uit de wijk zelf kunnen rolmodel zijn in de ogen van de jongeren. Zij kunnen dan overigens weer uitgroeien tot professional.

Arnhemse initiatieven

In de gemeente Arnhem zijn een tweetal initiatieven die elementen van onze methode uitvoeren: AM Support en Presikhaaf University. Wij zouden graag met hen samenwerken om onze methodische interventie verder te implementeren. Immers, scoren doe je samen.

Visie op VIOS!

Jongeren hebben veiligheid nodig. Een veilige leefomgeving om in op te groeien. Een belangrijke plaats daarin is de school. De school moet de plaats zijn waar jongeren geholpen kunnen worden als zij vragen of hulp nodig hebben. Daartoe moet worden gewerkt met zorg, welzijn en politie. Dat is integraal jongerenwerk. Zo ontmoeten de school en de buitenwereld elkaar. Dat is belangrijk, want jongeren zijn niet alleen op school. Criminaliteit kan zo van buiten de school in komen. De VIOS-aanpak wil dat voorkomen. Armoede, hoge werkloosheid en lage socio-economische statussen zijn een habitat voor ondermijnende (jeugd-)criminaliteit. Met Straatcoaches wordt dit fenomeen bestreden. Ook hier is de rolmodelfunctie weer belangrijk in de preventieve aanpak. Op school komen de problemen boven drijven en die worden op straat mede verholpen in samenspraak met de school. Ook de thuissituatie komt dan vanzelf aan bod. De gouden driehoek is daarmee compleet. De gemeente Arnhem wil de VIOS-aanpak regionaal in gaan zetten. Een goede zaak, want jongeren gaan over de gemeentegrenzen heen. Denk alleen maar aan het VO en het MBO/HBO dat niet altijd in Arnhem gevestigd is. Wij denken daarom juist vanuit het Nijmeegse werkveld graag mee en zetten onze kennis graag in.

[2] Raadsbrief d.d. 11 oktober 2022, zaaknummer 697829

Arnhems jongerenwerk

Recent heeft het College onderzoeken gekregen over de ontwikkelingen van jongerenwerk in Arnhem[3]. Aangegeven wordt dat er geen langdurig engagement is en dat de wijkwerkers niet langjarig verder kunnen werken aan het ontwikkelen van jongeren. Vanuit het Stadhuis en Stadskantoor komen er steeds nieuwe initiatieven en projecten op de wijken af. Veelal zijn dat goede initiatieven, zoals het NPLG en PmG, maar dit moet goed kunnen landen. Zaad moet in vruchtbare aarde gezaaid worden om te kunnen oogsten.

Integraal werken aan een opdracht die als gezamenlijke taak en missie is wat alle werkers in hun vezels moeten voelen. Wij hebben deze ervaring en ontwikkeling in Nijmegen mogen waarnemen. Goed en regelmatig overleg tussen alle partners in de stad op stedelijk niveau en daarnaast in de wijk op wijkniveau is noodzakelijk. Jongeren moeten gekend en herkend worden door iedere werker. Samen optrekken als werkers om shopgedrag te voorkomen is hier het devies. De gemeente moet hier een regierol nemen en de data aanleveren voor de goede analyse om samen de opdracht en taak te formuleren.

We lezen dat jongeren activiteiten missen. Ook een jongerenvoetbalcompetitie wordt gemist. Concreet kunnen wij hier een interventie voor aanbieden waarbij jongeren een voetbalactiviteit hebben en waarmee zij zich positief in beeld kunnen zetten.

Dat zijn ingrediënten voor de pedagogische wijk, zoals door het Arnhemse College meermaals beschreven is. In de raadsbrief over de voortgang van de pedagogische wijk doet het College dit als volgt:

> *"Als het gaat om de ontwikkeling van kinderen en jongeren in onze stad, hanteren wij daarbij de aanpak 'pedagogische wijk'. Wij werken dan aan een gouden driehoek tussen (voor)school, thuis en vrije tijd (straat, online etc.). Waar jongeren steeds allerlei verschillende opvoeders om zich heen hebben die gezamenlijk optrekken, of zij nu docent zijn, jongerenwerker, ouder, coach of ander rolmodel. Met kennis over de situatie van elke individuele jongere, en waar leren meer is dan rekenen en taal. Leren is ook de vorming van persoonlijkheden: via sport, cultuur of andere zelfontplooiing, bij voorkeur steeds uitgevoerd met betrokkenen uit de wijk. De pedagogische wijk vergt een langdurige inspanning die uiteindelijk leidt tot een generatie jonge Arnhemmers die hun kansen optimaal hebben kunnen ontplooien, vooral ook door op te groeien in een veilige en stimulerende omgeving."*[4]

Wij ondersteunen deze ingrediënten. Dit is een goed recept voor een mooiere samenleving.

Overlast

Een gesprek wat in de stad en in de wijken gevoerd moet worden is wat nu echt overlast is. Wat voor de een wat gezellige muziek en ontmoeting is, wordt door de ander als bedreigend en geluidsoverlast gezien. Elkaar kennen in de wijk en elkaar in de eigen waarde laten met wederzijds respect naar elkaar is belangrijk. Door elkaar te kennen en vooral te erkennen ontstaat vertrouwen in elkaar.

---

[3] Quickscan Goed Geschud, aangeboden door wethouder Mark Lauriks aan de Raad op 21 maart 2024.
[4] Raadsbrief d.d. 11 oktober 2022, zaaknummer 697829

STICHTING SCOREN DOE JE SAMEN

Jong beginnen

Op dit moment wordt door FC Social Work al bewegingslessen georganiseerd voor kinderen tussen 2 jaar en 7 jaar, onder de noemer FC Peuter Profs. Deze activiteit wordt in Malburgen aangeboden. Wij ondersteunen deze activiteit omdat kinderen zo al op jongere leeftijd leren te bewegen en hun sociale vaardigheden te ontplooien. Alle rangen en standen komen bij elkaar, omdat wij ook deelnemers met een GelrePas een aanbod geven. De kloof tussen de groepen met een hoge en een lage socio-economische status wordt zo gedicht.

Afrondend

Zoals al gezegd: we denken graag mee. We doen dat ook met plezier aan de stedelijke jongerentafel, om zo kennis en ervaring uit te wisselen. Arnhem en Nijmegen komen zo met elkaar in verbinding en dat past ook bij jongerenwerk. Arnhemse jongeren komen in Nijmegen en Nijmeegse jongeren komen in Arnhem.

Bij het (her-)inrichten van het jongeren(welzijns)werk en het (her-)formuleren van de opdracht denken wij graag mee. Wij beschikken over een erkende interventie die als methode on the job is ontwikkeld en in de afgelopen decennia is fijn geslepen en uitgebouwd.

Graag gaan wij in gesprek over de jeugd en de jongeren in Arnhem. Ook bent u van harte welkom om bij onze activiteiten in Arnhem of Nijmegen te komen kijken en daar het gesprek aan te gaan.

Arnhem, 30 MRT 2024

Stichting Scoren Doe Je Samen,

Ramon Barends
Voorzitter

Frans Steehouder
Secretaris

Bijlage 2

Opgroeien in Arnhem

Een reflectie op het Arnhems jeugdbeleid

Ramon Barends

Stichting Scoren Doe Je Samen

Januari 2022

Zaaknummer: 584480

Inleiding

Op 8 december 2021 nam onze stichting deel aan het ronde tafelgesprek rond de visie Sociaal Domein en de nota Jeugdbeleid. In deze notitie wil ons bestuur een reflectie geven op de nota Jeugdbeleid "Opgroeien in Arnhem: een toekomst vol kansen!". We verwijzen hier ook naar de in het ronde tafelgesprek aangekondigde notitie "Van Nijmegen-West naar Arnhem-Oost" d.d. 3 december 2021 van onze kant. Deze notitie is aanvullend van aard.

Gelijke kansen voor niet gelijke jongeren

Jongeren zijn niet gelijk. Iedere jongere is zichzelf en uniek. Toch moet iedere jongere gelijke kansen krijgen. Dat is een basale stelling in het jongerenwerk en moet vooraan staan bij het jeugdbeleid. En dat is ook het geval in het jeugdbeleid van het Arnhemse College. Zaak is het om dit te realiseren. In de Arnhem-Oost-aanpak komt dit ook naar voren.

Integraal werken

Een jongere heeft verschillende wensen, noden en vragen. Deze horen bij verschillende portefeuilles en overheden. Maar die jongere is één mens, één individu. Alle organisaties en instanties moeten vanuit die éénheid willen werken. In de Jeugdnota staan dan ook de volgende 3 basisprincipes: **1.** Alle Arnhemse kinderen en jongeren krijgen dezelfde kansen op persoonlijke ontwikkeling, **2.** Een stabiele en gezonde basis voor alle Arnhemse kinderen en jongeren en **3.** Alle Arnhemse kinderen en jongeren kunnen in veiligheid en vrijheid leven. We willen dit graag onderstrepen met een dikke viltstift.

Kansrijke start

Wij zijn blij met de aandacht en attentie voor de allerjongsten. Ieder leven begint in de buik van de moeder. Als de moeder dan problemen heeft krijgt het kind daar wat van mee. Het is belangrijk om ieder kind evenveel kansen te geven en om zich te laten ontplooien. Door activiteiten te hebben in de wijk waar gemengde sociale klassen samen komen wordt deze kloof meer gedicht. Hulp aan hen die dat nodig hebben bij de opvoeding van het jonge kind moet geboden worden. Die investering helpt een leven lang en zal zich terugverdienen in de toekomst.

Kansrijk opgroeien

'It takes a village to raise a child', is niet voor niets een uitdrukking die vaak aangehaald wordt bij opvoedingsvraagstukken. Kinderen die in gezinnen en wijken opgroeien die een lagere sociale klasse en status kennen moeten op een andere manier in aanraking komen met middelbare en hogere sociale omgevingen. Door scholen gemengd en divers in te delen komen kinderen bij elkaar en ontstaat er ontmoeting. Verder moeten professionals zich extra bezig houden met deze gezinnen en daarmee de kinderen. Naschoolse activiteiten en huiswerkondersteuning die voor iedereen eenvoudig toegankelijk is kunnen bijdragen aan het kansrijk opgroeien

Onderwijs

Ieder kind verdient goed onderwijs dat aansluit bij het niveau en bij de interesses van de scholier. De MEAA, opgezet door Hans de Vroome, zorgt er voor dat achterstanden in het onderwijs moeten verdwijnen. Het gaat om gelijke kansen op school voor ieder kind. Specifieke aandacht is nodig bij jongeren die dreigen uit te vallen door veelvuldig afwezig zijn. Gezocht moet worden naar de reden van het afwezig zijn. Er kan een achterliggende reden zijn. Ook belangrijk is het moment van de overstap van PO naar VO en van VO naar Mbo/HBO/WO. De overgang naar werk moet ook goed begeleid worden. VSV voorkom je door een goede relatie met de scholier te hebben.

Gezond en fit

Het is belangrijk dat jongeren een goede tijdsinvulling hebben. Sporten kan die invulling zijn. Niet alleen is het gezond, maar het is ook goed voor de sociale vaardigheden en groei van jongeren. Sportclubs zijn vaak klasse-overstijgend en een plek waar jongeren anderen uit andere culturen en sociale milieus ontmoeten. Dat is goed voor de fysieke en de mentale gezondheid. De Gelrepas zorgt er voor dat iedereen kan sporten en dat financiën daar niet in de weg staan.

Jeugdhulp

Wanneer een jongere meer specialistische hulp nodig heeft dan moet die geboden worden. Als dat thuis niet lukt moet jeugdhulp ingeschakeld worden. Dat kan vrijwillig, maar dat kan ook opgelegd worden door jeugdbescherming, jeugdreclassering of een rechter als jongeren dit echt nodig hebben en onverzorgd door het leven gaan. Deze zorg moet zo dichtbij mogelijk geleverd worden. De jeugdhulpketen moet gladjes communiceren en werken. Sociale wijkteams en de jeugdhulpinstanties moeten goed schakelen en samen op het doel af gaan.

Jongeren aan de slag

Uiteindelijk is het doel dat jongeren met een afgeronde schoolopleiding naar een mooie en passende baan gaan. Bij voorkeur is dat een betaalde baan, maar een invulling met vrijwilligerswerk is ook heel passend. Door een zinvolle levensinvulling te hebben kom je ook beter door de rest van je volwassen leven. Onderwijs en arbeidsmarkt moeten hier samen optrekken, met hulp van VO/Mbo/HBO/WO en het UWV, om jongeren toe te leiden naar werk. Bijstandsuitkeringen zijn hier de eindhalte, maar als dat dan aan de orde komt is het belangrijk dat er een goede begeleiding is en blijft om jongeren leeffit en daarmee werkfit te houden. Het idee om jongeren tegen vergoeding zinvolle klussen te doen is aansprekend, mits dit vrijwillig gebeurd.

Schulden en financiële zelfstandigheid

Armoede is het resultaat van geen opleiding, geen werk, geen goede sociale omgeving, geen goed gestructureerd leven, geen zinvolle invulling van de dag... al deze dingen kunnen echter pas weer als de schuldenproblematiek weg is, want schulden hebben is een dagtaak. Het overleven in plaats van leven vraagt te veel van een mens. Dat levert stress op in het gezin, waardoor ook kinderen weer achterstand krijgen. Zo is de cirkel niet te doorbreken. Door het wegnemen van de schuldenlast kan er weer gewerkt worden aan het leeffit worden en kunnen school en werk in beeld komen. Schulden kunnen overigens het best voorkomen worden: door op school aandacht te geven aan budgetteren en aan verstandig met geld omgaan is er al een slag te slaan. Vroegsignalering van schulden is inmiddels gemeengoed bij de gemeente Arnhem. De nota 'Zij aan zij' heeft hier goede werkwijzen voor benoemd.

Woonruimte voor jongeren

Ook geen woonruimte hebben zorgt er voor dat je niet leeffit bent. Iedereen heeft een eigen plek nodig waar je je thuis kan voelen. Het is belangrijk om een stabiele eigen plek te hebben. De woningnood is voor starters een flinke hobbel. Het is ook nodig om een inschrijving in de BRP en GBA te hebben, want anders kan je geen aanspraak maken op faciliteiten van de overheid. Schulden en dakloosheid kunnen elkaar versterken. Het is belangrijk dat jongeren goede zorg- en welzijnshulp kunnen krijgen.

Online

De wereld van de jongeren is niet alleen in the real world. Ook online hebben zij een identiteit. De beide identiteiten moeten matchen, maar al te vaak is dat niet het geval. De online wereld is vaak veel mooier dan the real world. Het leven in die echte wereld is veel lastiger. Het besef dat wat je online ziet vaak nep is ontstaat gaandeweg. Jongerenwerk moet een brug slaan tussen die werelden. Jongeren leren zo ook goed omgaan met de onlinewereld.

Jeugdoverlast en criminaliteit

Als je in een omgeving woont waar al het heel gewoon is om crimineel gedrag te vertonen, om overlast te geven en om het niet te nauw te nemen met regels en wetgeving van de overheid, dan is het maar een kleine stap naar negatief gedrag als jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. Als in je directe omgeving het normaal is om overmatig te drinken en verslavende middelen te gebruiken, dan doe je dat zelf ook. Zo ontstaat er een negatief patroon. Investeren in een positieve pedagogische driehoek 'gezin-school-vrije tijd'. De gemeente wil investeren in een positieve boodschap. Dat kan het verschil maken. Straatcoaches die een click kunnen maken met jongeren maken hier het verschil. Preventief werken, waarbij ook de ouders betrokken worden, werkt! Het Veiligheidshuis heeft hier een belangrijke rol.

Veilig thuis opgroeien

Ieder kind verdient een veilig thuis. Toch is dat niet vanzelfsprekend. Huiselijk geweld en kindermishandeling komt voor. Iedereen die daar mee te maken heeft is slachtoffer. Degene die het overkomt natuurlijk, maar eigenlijk ook degene die het doet. Immers, als je zelf mishandeld bent als kind loop je schade op en door die schade kan je weer je eigen kinderen mishandelen. Belangrijk is het dat omwonenden of hulpverleners aan de bel kunnen trekken als dat nodig is. Veilig Thuis van de VGGM voorziet in die wens. Sociale Wijkteams hebben hier een cruciale rol.

Monitoring en afsluiting

Wij zijn benieuwd naar de monitoring via de P&C-cyclus. We vragen of de bestuursrapportages openbaar worden gemaakt. Er worden stadsgesprekken georganiseerd. Wij worden hier graag bij betrokken als organisatie die zich bezig houdt met jeugdsport, jeugdwelzijn en jeugdzorg.

Wij verwachten u met deze notitie van dienst te zijn geweest.

Nijmegen, 16 JAN 2022

Bijlage 3

Van Nijmegen-West naar Arnhem-Oost

Ramon Barends

Stichting Scoren Doe Je Samen

December 2021

STICHTING
SCOREN
DOE JE
SAMEN

Op 3 december 2021 werd het eerste exemplaar van deze notitie aangeboden aan wethouder Jan van Dellen

Inleiding

Deze notitie is opgesteld ten behoeve van een drietal trajecten die momenteel lopen in de politieke arena van de gemeente Arnhem: het langjarig traject Arnhem-Oost en de Omgevingsvisie Arnhem 2040. Een tweetal inhoudelijke trajecten zullen de politici van Arnhem voor lange tijd gaan binden. Wij gaan graag in gesprek over de toekomst van Arnhem en bouwen de eerste recente fijne contacten met het College graag verder uit.

Titel van deze notitie toegelicht

We schrijven 2001. We zijn in de Nijmeegse wijk Heseveld in het stadsdeel Nieuw-West. Said Achouitar ziet hoe jongeren de verkeerde paden kiezen en wil dat voorkomen voor de jongere generaties. Hij bedenkt al werkende weg zijn eigen methode en maakt naam in Nijmegen met zijn Futsal Chabbab-projecten. Meervoud, want al gauw ziet de gemeente Nijmegen de meerwaarde van dit werk en wordt deze in nu in 6 Nijmeegse wijken uitgevoerd.[1]

We schrijven 2021. Naast de Futsal Chabbab-projecten wordt er nu ook gewerkt met de allerjongsten met FC Peuter Profs. Ook wordt er gewerkt aan zorg- en arbeidstrajecten onder de noemer Move2Work.

Het begon dus in Nijmegen-West.

Wonen, Werken, Wijken

Onze stichting is van mening dat goede leefbare wijken met goede bewoning alleen mogelijk zijn als inkomen, onderwijs en gezondheid ook op orde zijn. Het zal u niet verbazen dat wij als stichting in dit document focussen op onze corebusiness: welzijn, gezondheid, educatie en werk. Allen ingrediënten voor leefbaarheid. We zien ook dat deze onderwerpen de aandacht hebben van de gemeente Arnhem. Niet alleen binnen de Arnhem Oost-aanpak, maar ook heeft het College een Jeugdnota uitgebracht. Dat is het derde traject wat wij bedoelden in de inleiding, naast het traject Arnhem-Oost en de Omgevingsvisie Arnhem 2040.

Ambitie

De hoofdambitie is eigenlijk een basale en logische: ieder kind verdient dezelfde kansen, ongeacht of je in Arnhem-Oost of in Nijmegen-Oost woont.

Het begint bij het begin

De plek waar je wiegje staat – zowel qua wijk als qua gezin – is op dit moment van elementair belang. Dat feit is wat doorbroken moet worden. Om die reden is onze stichting voorstander van activiteiten voor de allerjongsten. Zij moeten samen met leeftijdsgenoten uit alle wijken en statussen hun leven kunnen beginnen qua ontplooiing. Denk hierbij aan bewegings- en sportactiviteiten. Als het maken van

[1] Methode-Saïd: te vinden in de databases van het NJi, RIVM, Movisie, CCV en KCS&B. Uiteraard ook opvraagbaar bij FC Social Work (info@fcsocialwork.nl).

kosten daar een hindernis is moet de gemeente via de Gelrepas en/of andere wegen hier bij springen. Het gaat hier om het samen sporten en bewegen en om het ontmoeten van anderen.

We noemen hier bewust het begrip status. Immers, de sociaal-economische status bepaalt nu veel. Daarom is het belangrijk dat kinderen die naar school gaan ondersteuning krijgen bij hun opleiding. Binnen de eerder genoemde methode wordt deze aangeboden. Deelnemers mogen komen sporten in ruil voor goede schoolresultaten of voor deelname aan huiswerkondersteuning. De deelnemende jongeren doen dat graag omdat zij dan kunnen oefenen voor een stadsbreed voetbaltoernooi en hun wijk kunnen vertegenwoordigen. Een andere voorwaarde is goed gedrag in de wijk. Dit komt de algemene leefbaarheid ook ten goede.

Wij denken dat deze methoden goed zouden aanslaan in het Arnhemse en niet alleen in de oostelijke wijken. Met de allerjongsten wordt inmiddels al gewerkt. De aftrap daartoe is gegeven door burgemeester Ahmed Marcouch. Ook wethouder Jan van Dellen is inmiddels getuige geweest van FC Peuter Profs en de werkwijze.

Het begint met de allerjongsten een gelijke kans te geven en te werken aan een kansengelijk aanbod voor alle jongeren van 0 tot en met 18 jaar, ongeacht de sociaal-economische status.

Arnhem-Oost

Voor een periode van 18 jaar zijn doelen vastgesteld. Dus, in 2039 zouden deze doelen in Arnhem-Oost behaald moeten worden:

Het aantal kinderen dat opgroeit in armoede drastisch is afgenomen.

Alle jongeren die de mogelijkheden hebben om een startkwalificatie te hebben, die ook halen.

Jongeren gezond zijn, zowel fysiek als mentaal, en minder gebruik van Jeugdzorg maken.

Jongeren kunnen en willen blijven wonen in de wijk waar ze zijn opgegroeid.

Jongeren Nederlands (B1 niveau) spreken en schrijven naar hun beste kunnen.

Alle kinderen groeien op in een omgeving waar werken normaal is.

Ouders, leraren, buren, vrienden, werkgevers trots zijn op wat er in hun wijk met hun jeugd is gebeurd.

De periode is gekozen voor het bereiken van een einddoel over een hele generatie. Het begint nu, met de allerjongsten dus. Deze doelen zouden dan stadsbreed moeten zijn voorzien. Ook in de andere wijken dus, maar de inzet wordt nu eerst hard ingezet op de oostelijke gebieden.

Er zijn doelen voor wijken in Arnhem-Oost, maar deze doelen zijn impliciet ook voor de rest van de stad.

Alle Arnhemmers maken de stad

De mens is een sociaal wezen. De huidige coronacrisis heeft dat nog maar eens bewezen. Mensen kunnen elkaar versterken en stimuleren om het goede en het positieve te doen. Het inzetten van positieve rolmodellen kan hier helpen. Jongeren nemen gedrag van ouderen over. Daarnaast kunnen vrijwilligers van binnen en van buiten de wijk met hun inzet en positieve vibe hier een bijdrage aan leveren. Deze zaken moeten een plek krijgen in de Arnhemse welzijnsaanpak. Die aanpak is er voor Arnhem-Oost, maar ook voor de andere delen van Arnhem.

Samen werken aan een sociale basis

Naast een fysieke basis in de vorm van een leefbare en goede woning is er ook een noodzaak voor een sociale basis. Jongeren hebben een goede start nodig. De sociale basis moet op orde zijn. In de richtinggevende nota "Herijking welzijnsopdracht: *Samen werken aan een sterke sociale basis*"[2] wordt dit voor Arnhem uitgewerkt. Preventief jongerenwerk werkt mee aan de hierboven genoemde inzet en positieve vibe via rolmodellen. Zij kunnen jongeren bereiken en raken op de natuurlijke vindplekken. Als werker moet je iets kunnen bieden waarvoor jongeren gaan lopen voor school en zich gaan gedragen in de wijk: sport kan dit aanbod zijn. Dit is hoofdingrediënt van de 'methode-Saïd' waar onze interventie Futsal Chabbab mee werkt. Zo worden opgroeiende jongeren opgevoed en worden zij klaar gemaakt voor de toekomst waar zij zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving.

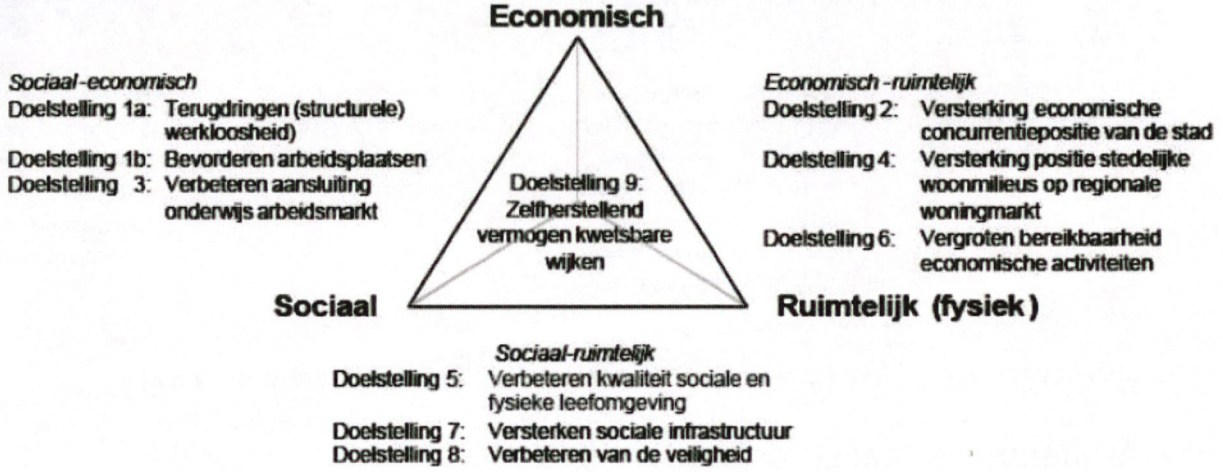
Werken aan een sociale basis door rolmodellen kan je als je jongeren iets kan bieden en ze kan raken. Dit kan via rolmodellen die jongeren door sportactiviteiten kan verleiden goed gedrag te vertonen op school en in de wijk.

Werken aan opgaven

Arnhem wil concreet werken aan opgaven voor de stad. We zien dat in de Omgevingsvisie en we zien dat in de verschillende andere sociale visies duidelijk terug. Er zou een overkoepelende visie moeten zijn waar alle opgaven die in de sectorale visies naar voren komen in belicht worden. Een parapluvisie

[2] Nota van Wethouders Martien Louwers en Hans de Vroome, 30 juni 2020.

als het ware. Dit past ook in de grote stedenbeleidsgedachte waar de fysieke stad, de economische stad en de sociale stad in worden verbonden. Een jongere heeft al die elementen van de stad nodig om te leven, op te groeien en een gevulde rugzak mee te nemen naar de toekomst.

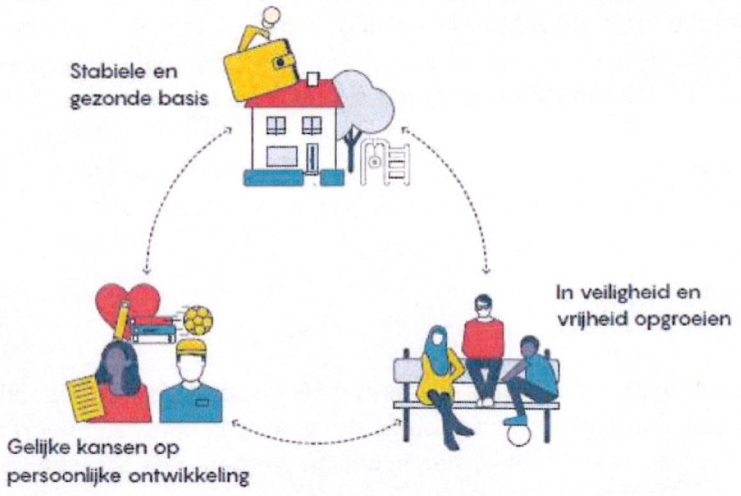

Succesvolle wijkaanpak

In de via een raadsbrief[3] openbaar gemaakte rapportage "Kwetsbare wijken, factoren en aanpakken" van I&O zien wij het bovenstaande ook bevestigd. Zij benoemen rolmodellen als 'best persons'. I&O benoemt Futsal Chabbab zelfs als voorbeeldinterventie. Wij zien dat er een kloof is tussen de informele jongerencultuur en de formele wereld. Ilias El Hadioui heeft dit in zijn onderzoek 'Hoe de straat de school binnendringt' (2011) beklemtoond: hij onderscheid een drietal leefwerelden van jongeren, (1) thuis, (2) school, en (3) straat. Het verschil maken in de wijken is een sociale succesfactor die met de Futsal Battle ook wordt bereikt.

Sociale jeugd aanpak

In de Jeugdnota 2021-2015 'Opgroeien in Arnhem; een toekomst vol kansen' worden deze aspecten verder uitgewerkt. Gelijke kansen voor ieder kind verkrijg je door gelijke mogelijkheden op gebieden als sporten, leren en studeren, cultuur, zorg en welzijn, en stabiele thuissituatie.

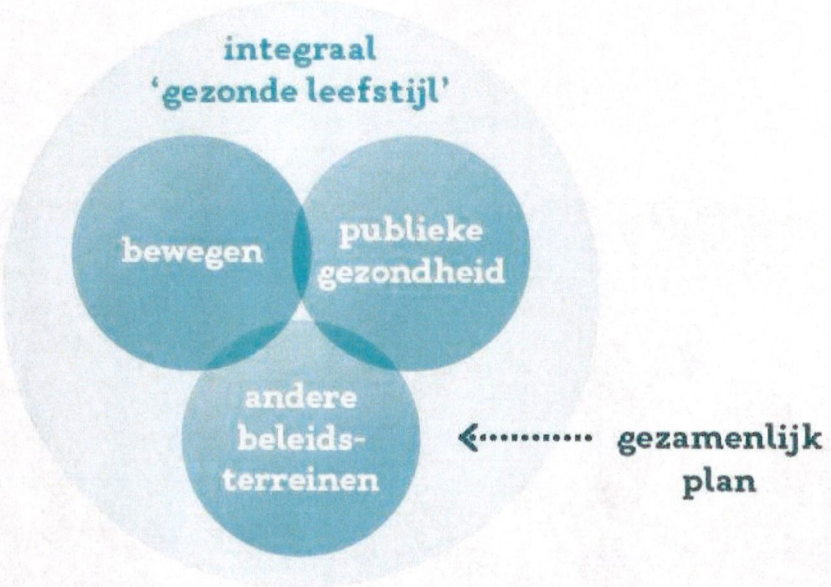
[3] Collegebesluit van 1 juni 2021, zaaknummer 575517

It takes a village to raise a child. Er wordt wel eens gezegd dat Arnhem een federatie van wijken is, dus dit komt goed uit!

Een belangrijke kanttekening is dat de overgang van jongere naar volwassene een lastige overgang is. De 18e verjaardag is een moment waarop jongeren een heleboel nieuwe verantwoordelijkheden krijgen. Een ander belangrijk moment is het eerste levensjaar.

Sport als middel

Sport is niet alleen leuk, maar ook goed voor je eigen gezondheid en voor het opdoen van sociale cohesie en social skills. Zo is sport en gezondheid een belangrijk instrument voor Arnhem als geheel en de Arnhemmer als individu.

Afrondend

Stichting Scoren Doe Je Samen heeft op onze verbindende en integrale wijze gepoogd met deze notitie een inbreng te geven op verschillende domeinen. Uiteindelijk maken die domeinen de stad, want een goed functionerende leefbare stad is een stad die alles heeft. Een complete stad!

Wij wensen Arnhem dat toe.

Arnhem, 03 DEC 2021

Het bestuur van de Stichting Scoren Doe Je Samen,

Frans Steehouder, secretaris

Ramon Barends, voorzitter

Wethouder Jan van Dellen (sportzaken) met Said Achouitar bij de Open Dag van FC Peuter Profs in Presikhaaf.

Bijlage 4

FC Social Work - Transfer naar Arnhem

Auteur:

Roel ter Horst

Student Economie & Bedrijfseconomie

Radboud Universiteit Nijmegen

Opdrachtgever:

Stichting Scoren Doe Je Samen

16-1-2019

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Methodiek 4
Futsal Chabbab 4
Move2Work 5
Transfer naar Arnhem 6
Conclusie 7
Literatuur 8

Inleiding

In de Nijmeegse wijk Heseveld waren er in 2001 problemen op het gebied van leefbaarheid. Saïd Achouitar startte in deze wijk een initiatief voor jongeren om voetbal te koppelen aan schoolprestaties en gedrag. Hij zag hoe zijn broertje en vriendjes zich soms in de problemen werkten zowel op school als in de wijk en wilde dit voorkomen. Voetbal was hierin de grootste drijfveer. Het moest gaan zorgen voor vermaak, verbroedering en hen aansporen om ook op school te willen scoren. Dit is uitgegroeid tot een goed geïntegreerde wijkgerichte interventiemethode. Het doel van de methode is om (risico)jongeren betere kansen te bieden en zich beter te gedragen op school, in de wijk, thuis en uiteraard op het veld. In eerste instantie staat voetbal centraal, hier gelden regels en bepaalde gedragingen, dit wordt gekoppeld aan het gedrag buiten het veld waar er ook regels zijn die je behoort na te leven. Het veld staat symbool voor het leven buiten het veld, zoals er regels zijn op het veld, zijn die er ook in de wijk. De trainer is ook het rolmodel en een coach voor deze jongeren, die met het geven van hoogstaande training en pedagogische vaardigheden de jongeren motiveert, corrigeert of soms naar passende hulpverlening leidt. Voetbal, sporten in het algemeen, is het middel en het schooldiploma halen, kansen zien en grijpen in het leven is het doel (Sleegers, 2015[1]).

De praktijk laat zien dat de jongeren die overlast veroorzaken op straat, het ook slechter doen op school en andersom (Blom, 2005). Jongeren in achterstandswijken geven vaker overlast en vallen vaker uit van school dan jongeren uit andere wijken. Deze jongeren voelen zich vaak slecht begrepen, school is vaak een bron van frustratie, leidend tot een verminderd gevoel van acceptatie. Schooluitval kan hiervan een gevolg zijn. Voortijdige schooluitval leidt ertoe dat jongeren zonder startkwalificatie de school verlaten en zich op de arbeidsmarkt moeilijk kunnen handhaven. De uitval is het grootst onder jongens, onder leerlingen uit eenoudergezinnen en uit lage inkomensgroepen. Uit wijkonderzoek blijkt dat de uitval van leerlingen uit achterstandswijken (met veel arme gezinnen, gezinnen zonder inkomsten uit betaalde arbeid en met een hoog percentage etnische minderheden) twee keer zo hoog is als die van leerlingen en deelnemers uit andere wijken (Herweijer, 2008).

De gevolgen van overlast door jongeren en schooluitval zijn groot. Het veroorzaken van overlast leidt tot een negatieve beeldvorming over jongeren, afnemende tolerantie en het feit dat jongeren zich niet serieus genomen voelen. Op maatschappelijk niveau brengt overlast door jongeren een verminderd veiligheidsgevoel en kosten in verband met bijvoorbeeld vandalisme met zich mee. Overlastproblematiek concentreert zich in aandachtwijken van grotere steden. Er wordt substantieel meer jongerenoverlast ervaren als het aandeel bewoners van niet-Nederlandse herkomst in een buurt de 5 á 10% overschrijdt en er ontstaat nog meer jongerenoverlast als hun aandeel rond de 30% uitkomt (Leidelmeijer et al., 2010). Dit geldt zowel voor de oordelen van autochtone bewoners als voor bewoners met een niet-Nederlandse achtergrond (Sleegers, 2015[2]).

Futsal Chabbab is de methode die Saïd Achouitar heeft uitgewerkt om met jongeren (9-16 jaar oud) in aandachtwijken aan hun gedrag op straat én de prestaties op school te werken. Dit zou leiden tot betere resultaten en minder voortijdige schooluitval. Na jaren van goede ervaringen wilde Saïd achouitar ook iets voor de jongvolwassenen betekenen. Hieruit is het project Move2Work voortgevloeid. Hierin worden jongvolwassenen (17-35 jaar oud) met verschillende oorzaken voor een vergrote afstand tot de arbeidsmarkt intensief begeleid zodat zij binnen 4 maanden kunnen uitstromen naar een baan, opleiding of vervolgtraject (Amtink et al., 2017). Het doel van Futsal Chabbab is het terugdringen van schooluitval, de kansen van jongeren en vergroten en het terugdringen van overlast. Het doel van Move2Work is het assisteren bij de re-integratie van jongvolwassenen op de arbeidsmarkt. Positief neveneffect voor beide interventies is het maatschappelijke beeld van jongeren en minderheidsgroepen verbeteren (Sleegers, 2015[1]).

Methodiek

Futsal Chabbab

Futsal Chabbab (de methode Saïd) bestaat uit een combinatie van coaching, voetbaltrainingen en huiswerkbegeleiding. De methode bestaat uit 4 fases: voorbereiding, werving en inschrijving, kennismaking en relatieopbouw en training, huiswerkbegeleiding en coaching. Het is een integrale sociale aanpak waarbij wijkpartners rondom jongeren met elkaar verbonden worden. De trainers vormen hierbij de 'spin in het web'. Deelname van de jongeren is vrijwillig en kernwaarden in de aanpak zijn sportplezier, discipline en zelfvertrouwen. De rationale is dat vanuit deze pedagogische waarden werkend de hoofd- en subdoelen van de interventie bereikt worden (Sleegers, 2015[2]). In deze interventie draait het om het bouwen van een vertrouwensrelatie tussen de trainer – die uit de wijk komt, bekend is met de straatcultuur en daarbinnen ook een rolmodel is – en de jongeren. De trainer sluit aan bij de leefwereld van de jongeren, kent hen merendeels bij naam en biedt een veilige omgeving om hen vandaaruit op hun gedrag te kunnen coachen en te motiveren om naar huiswerkbegeleiding te gaan. De aangeboden sport is het middel om de jongeren te bereiken en te motiveren (Sleegers, 2015[1]).

Als een jongere uit school dreigt te vallen of in aanraking komt met justitie, vervult de trainer een bemiddelende en motiverende rol om de jongere en de betrokken professionals tot een passende uitkomst te laten komen. Futsal Chabbab verbindt op deze wijze de verschillende leefwerelden van jongeren met elkaar: wat zij buiten in de wijk en bij huiswerkbegeleiding doen, heeft consequenties voor wat er in de sportzaal gebeurt. En andersom: wat zij in de sportzaal leren (bijvoorbeeld zelfbeheersing en respect) kunnen zij ook daarbuiten inzetten. Kern van de gebruikte benadering, de methode Saïd, zijn positief coachen, de arm om je heen en een consequente aanpak (Sleegers, 2015[2]).

Futsal Chabbab heeft een sterk integraal karakter en legt een sterke nadruk op het maken van verbindingen tussen de leefgebieden van jongeren. De nauwe contacten met de wijkagent, straatcoaches, school en – in mindere mate – de ouders, maken het tot een sterk community based project, waarin jongeren ervaren dat wat zij presteren in het ene gebied (positief of negatief) invloed heeft op de andere gebieden. Hun gedrag en prestaties worden nauwgezet gevolgd en gebruikt om zo nodig sancties toe te passen, zoals uitsluiting van de training. De ervaring is dat partnerschap met de trainer van Futsal Chabbab als een katalysator werkt in de sociale controle en het netwerk: alle andere betrokken partners krijgen ook een toegangsweg tot de jongeren. Buiten de trainingen om zijn de jongeren ook te vinden op 'hangplekken', maar mede door de onderlinge communicatie tussen bijvoorbeeld de straatcoaches en de trainers van Futsal Chabbab zijn de jongeren makkelijker aanspreekbaar en positief te beïnvloeden (Sleegers, 2015[1]).

Daarnaast leert Futsal Chabbab de jongeren vaardigheden die zij niet alleen op het sportveld, maar ook op andere leefgebieden kunnen inzetten (doelmatig werken, sociale vaardigheden) en biedt zij de mogelijkheid aan jongeren om door te groeien in het project. Van deelnemen kan er doorgegroeid worden tot assistent-trainer of trainer, dit maakt de 'eigen' jongeren tot positief rolmodel. Uit onderzoek blijkt dat de kans dat jongeren zich door het sporten positief ontwikkelen groter wordt, als de sportleiders aandacht schenken aan vaardigheden die ook buiten de sport waardevol zijn (Lub, 2013; Danish et al., 2008).. Voorbeelden zijn het doelmatig werken, de sociale vaardigheden en zelfcontrole. Door de sport en de opgedane ervaring en geleerde vaardigheden presteren de jongeren beter buiten de sport om, dit is waar de methode om draait (Sleegers, 2015[1]).

Move2Work

Het re-integratie- en activeringsprogramma van Move2Work helpt jongeren en jongvolwassenen tussen de 17 en 35 jaar te re-integreren door hun persoonlijke ontwikkeling te versterken. De deelnemers hebben een afstand tot de arbeidsmarkt met verschillende oorzaken, bijvoorbeeld vroegtijdig schoolverlaten, een verslaving of schulden. Door deze belemmeringen is de deelnemer niet in staat op zich op werk of het zoeken naar werk te focussen. Move2Work helpt deze deelnemers weer werk-fit te maken (Loicht, 2016).

De deelnemers worden aangemeld door de jongerenconsulenten van het Werkbedrijf en volgen het traject bij Move2Work met behoud van de uitkering en met vrijstelling van de sollicitatieplicht. Om de twee weken zijn er nieuwe instroommogelijkheden, waardoor er geen wachtlijsten bestaan. Dit maakt dat er continue doorstroom zit in de groep. Het traject van Move2Work bestaat wekelijks uit vier dagdelen, waarbij elke dag een andere activiteit staat gepland. Deze activiteiten zijn fitness, sport & spel en weerbaarheidstraining. De combinatie van de genoemde activiteiten maakt dat de deelnemers tijdens het sporten aan diverse persoonlijke competenties kunnen werken die nodig zijn bij het volgen van een studie of bij werk. In opdracht van het Werkbedrijf is de duur van het traject vier maanden, maar in samenspraak met de jongerenconsulent, trajectbegeleider en deelnemer wordt er in het kader van maatwerk gekeken naar wat haalbaar is en kan het verlengd worden. Dit wordt besproken tijdens de maandelijkse evaluatiegesprekken met de betrokkenen binnen het traject, waarbij de regie bij de jongerenconsulent van het Werkbedrijf ligt (Amtink et al., 2017).

Deelnemers krijgen bij aanvang van het traject een persoonlijke ontwikkelingsmap. In de map komen onder andere de volgende aspecten aan bod: reflecteren, het opstellen van doelen en het maken van- en houden aan afspraken. Ook wordt de ontwikkeling rondom de competenties gemeten aan de hand van observatieformulieren. De persoonlijke ontwikkelingsmap fungeert als meetinstrument om de voortgang van de deelnemer te monitoren en worden tijdens het maandelijkse evaluatiegesprek tussen de trajectbegeleider en de deelnemer besproken (Loicht, 2016). Hierbij moet de deelnemer een actieve bijdrage aan zijn eigen ontwikkeling leveren en heeft hij/zij hier te allen tijde inzicht in. De trajectbegeleider houdt ook een trajectplan bij omtrent de ontwikkeling van een deelnemer en kan deze tevens gebruiken als verantwoording naar de jongerenconsulent van het Werkbedrijf (Amtink et al., 2017).

Als re-integratieproject is het doel van Move2Work om deelnemers weer werk-fit te maken. Sport is hier het middel om de doelen te bereiken, net zoals dit het geval is bij Futsal Chabbab. Echter is het doel hier dat men aan de eisen van een opleiding, werkplek of vrijwilligerswerk kan voldoen om zo deel te gaan nemen aan de arbeidsmarkt. Hiervoor moet men over arbeidscompetenties beschikken welke men bij Move2Work kan aanleren. Er is wederom een transfer van vaardigheden vanuit sport en beweging naar vaardigheden die hun kansen en succes op de arbeidsmarkt vergroten. Daarbij wordt een vergelijkbare cultuursensitieve begeleidingsstijl gehanteerd, waardoor de trajectbegeleider een betekenisrelatie opbouwt en zo een pedagogische ingang heeft bij de deelnemer. De interventie Move2Work streeft naar het waarborgen van een duurzame integratie in de uitstroomrichting welke de deelnemer als doel heeft gesteld.

Transfer naar Arnhem

Door verschillende studenten van de HAN is er onderzocht of de overstap naar de gemeente Arnhem vruchtbaar is en of de interventies van FC Social Work daar een positieve bijdrage aan kunnen leveren. De resultaten van de onderzoeken worden hier kort uiteengezet.

In eerste instantie werd duidelijk dat Move2Work als re-integratietraject bij de nieuwe ontwikkelingen en de uitzonderingscriteria van de gemeente Arnhem aan kan sluiten. Als re-integratie traject verzorgt de interventie Move2Work de instroom voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In de probleemanalyse bleek al dat een grote groep mensen sinds de invoering van het WMO naar werk moet worden begeleid. De gemeenten hebben beperkt budget voor de re-integratie van mensen en daarom is het vier maanden durende traject van Move2Work een aantrekkelijke en goedkope oplossing voor een gemeente. Daarnaast werd duidelijk dat de gemeente Arnhem waarde hecht aan het innovatieve en unieke factor van een nieuwe organisatie. Move2Work gebruikt sport als middel en kan aan de gemeente aantonen waarom juist deze aanpak een innovatieve en unieke factor in Arnhem is. Echter zal Move2Work ook hun werkwijze/methode schriftelijk aan de gemeente Arnhem over moeten kunnen dragen (Loicht, 2016).

Uit praktijk- en literatuuronderzoek is gebleken dat FC Social Work met de interventie Move2Work aansluit op de vraag en de doelen van de gemeente Nijmegen rondom de aanpak van arbeidstoeleiding van kwetsbare jongeren. Zij sluiten daarnaast ook aan bij het landelijk beleid, de aanpak van het kabinet-Rutte II, het UWV en gemeenten (Amtink et al., 2017). Eén van deze doelen is dat de gemeente Arnhem, middels Activerend Werk, inwoners die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, in staat stelt om een maatschappelijke rol te spelen in de samenleving. Zo is het doel dat in 2018 meer inwoners binnen activerend werk zich ontwikkelen op de participatie ladder en dat de zorgbehoeftes afnemen (Deveci et al., 2017). De interventie Move2Work dient als extra steun in deze aanpak. De interventie draagt bij aan het bevorderen van de zelfredzaamheid van de jongeren en om hen vanuit een bijstandsuitkering aan het werk te krijgen. De interventie Move2Work sluit hierbij aan door het bieden van maatwerk en door zich te richten op het toekomstperspectief van de deelnemer. Naar aanleiding van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat onder andere maatwerk en toekomstperspectief subcategorieën van de werkzame factoren zijn binnen de interventie Move2Work. Deze subcategorieën sluiten aan bij het landelijk en regionaal beleid (Amtink et al., 2017).

De interventie Futsal Chabbab biedt de mogelijkheid tot wekelijkse contactmomenten met de moeilijker te bereiken kwetsbare jongeren. Doordat zij relatief veel contact en tijd hebben met de jongeren kunnen zij hen intensiever coachen op hun gedrag. Doordat de deelnemers meer tijd besteden aan (zaal)voetballen zullen zij minder overlast op straat veroorzaken. Tevens wordt er binnen de interventie van Futsal Chabbab een koppeling gemaakt tussen het (zaal)voetballen en schoolprestaties van jongeren. Door deze koppeling willen zij de schoolresultaten van deze jongeren bevorderen. De jongeren ervaren de coaching als prettig, uit ervaring blijkt dat de jongeren vaak terugkomen voor verbetering of simpelweg een praatje. Veel jongeren hebben behoefte aan coaching op hun gedrag, echter geven ze wel aan dat het van belang is dat de coach aansluiting vindt bij de jongeren. De interventie sluit hier in grote mate op aan doordat zij rolmodellen inzet als coaches. Volgens de professionals is er ruimte voor de interventie en is er binnen de gemeente Arnhem bereidheid voor een samenwerking of het uitvoeren van een pilot in bijvoorbeeld Presikhaaf (Koekoek, 2016). De belangrijkste factoren om de interventies van FC Social Work binnen de werkwijze van de gemeente Arnhem een rol te laten spelen zijn het gemeentebeleid, de kenmerken van de jongeren binnen de gemeente Arnhem en de succesfactoren van de interventie vanuit de gemeente Nijmegen (Deveci et al., 2017).

Conclusie

FC Social Work met haar interventies Futsal Chabbab en Move2Work heeft in Nijmegen bijgedragen aan het terugbrengen van de schooluitval onder jongeren en het helpen bij het (re-) integreren in de arbeidsmarkt onder jongvolwassenen. Uit afstudeeronderzoeken is gebleken dat hier in Arnhem ruimte en behoefte is voor de interventies die FC Social Work te bieden heeft. Binnen het gemeentebeleid van Arnhem sluit het ten eerste aan op educatie: het verlagen van voortijdig schooluitval en het behalen van een schooldiploma. Ten tweede op cultuur, recreatie en sport: sporten in de wijk, gebiedsgerichte sociale aanpak en het komen tot een maatschappelijk vitale sportbeweging. Tot slot op preventief jeugdbeleid: het bijdragen aan opvoeden en integratie door bij te dragen aan het collectief basisaanbod van jeugdgezondheid en laagdrempelige ondersteuning te bieden vanuit de wijkteams.

Literatuur

Amtink, M., Birgin, P., Buckle, A., Jansen, M. & Meijer, M. (2017). *Move2work works* (Afstudeerscriptie)

Blom, M. e.a. (2005) *Verdacht van criminaliteit; autochtonen en allochtonen nader bekeken*. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum

Danish, S.J., Forneris, T. & Wallace, I. (2008). Sport-Based Life Skills Programming in the Schools. *Journal of Applied School Psychology*, 21(2), 41-62.

Deveci, M., Ebbink, E., Poulus, W. & Wichgers, J. (2017). *Beweegprogramma Move2Work* (Afstudeerscriptie)

Herweijer, L. (2008). *Gestruikeld voor de start. De school verlaten zonder startkwalificatie*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Koekoek, N. (2016). *De interventie van Futsal Chabbab in de wijk Presikhaaf* (Afstudeerscriptie)

Leidelmeijer, K., Bogaerts, A. & Roet, W. (2010). *Jongerenoverlast in perspectief. Een analyse van de omstandigheden die van invloed zijn op de overlast van jongeren*. Amsterdam, RIGO Research en Advies BV.

Loicht, S. (2016). *Move2Arnhem* (Afstudeerscriptie).

Lub, V. (2013). *Schoon, heel en werkzaam? Een wetenschappelijke beoordeling van sociale interventies op het terrein van buurtleefbaarheid*. Den Haag: Boom-Lemma Uitgevers.

Sleegers, R. (2015[1]). *Verbindende jongeren-wijkaanpak methode Saïd* (Handboek), Nijmegen: Futsal Chabbab.

Sleegers, R. (2015[2]). *Futsal Chabbab verbindende jongeren-wijkaanpak* (Methodebeschrijving), Utrecht: MOVISIE. Online beschikbaar via: http://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Methodebeschrijving_Futsal_Chabbab_3%20[MOV-9080498-1.0].pdf

Bijdrage 24: **Overleg Kerken en Overheid Arnhem (OKO)**

Daar waar de rivier de Rijn, eenmaal definitief naar het Westen gebogen, haar kronkelende weg naar zee vervolgt, ligt Arnhem. Een stad vol variaties. Het rivierenlandschap in het zuiden, de Veluwe, met zijn stuwwal in het noorden. Oude statige huizen staan er, en er zijn heel moderne woonwijken. Een stedelijk gebied. Met veel groen. Maar ook heel divers en gevarieerd als je kijkt naar wie de stad bewonen.

De rijke geschiedenis van deze stad ligt als het ware uitgerold onder de Eusebiuskerk, voor de ingang van het gemeentehuis, in de vorm van een lang stuk in de grond vereeuwigd proza. De geschiedenis gaat echter steeds door, de geschiedenis van alle mensen die wonen of onderdak zoeken in Arnhem. Van al die diverse mensen, met verschillende levensbeschouwingen, van arme en rijke mensen, van mensen die al lang in Arnhem wonen en mensen die recentelijk zijn aangekomen, soms als vluchteling, vaak omwille van werk en een inkomen. De geschiedenis van oude mensen, sober opgevoed in de jaren na de oorlog, met verhalen over de verschrikkingen van de oorlog, van vluchten, van ‘weinig of niets meer bezitten’ en van heel hard werken. De geschiedenis van jonge mensen, opgroeiend in welvaart, hip en van veel markten thuis. Van mensen die kunnen profiteren van de mogelijkheden van de moderne stad in de moderne tijd, wonend in comfortabele huizen in een prachtige omgeving en van mensen zonder dak boven hun hoofd, mensen die er niet aan toe kunnen komen te profiteren van alle mogelijkheden of erger: verward zijn door de eisen die het moderne en ‘bruisende’ leven stelt

Wat gaat er goed in Arnhem? En wat kan beter?

De nadruk op duurzaamheid en toekomstbestendigheid, het bevorderen van verdraagzaamheid tussen verschillende bevolkingsgroepen is merkbaar en is ook een goede zaak. Arnhem, met haar groene parken, innovatieve projecten en culturele evenementen, bruist en straalt daarbij energie uit. De stad is een perfecte basis voor een gemeenschap van mensen die diversiteit omarmt en creativiteit aanmoedigt. Maar in deze stad liggen ook de verhalen verborgen van hen die weinig hoop hebben voor hun leven en die hun handen vol hebben om het hoofd boven waer of het hoofd rechtop te houden. Het zijn er veel. En de tegenstellingen tussen waar en met wie het goed gaat en waar en met wie het niet goed gaat, zijn groot. De kloof mag minder groot worden. De stad moet niet alleen divers zijn, maar echt inclusief: iedereen mag meedoen, iedereen mag profiteren.

Waar moet de gemeente de komende periode meer aandacht aan besteden?

Belangrijk is daarom dat iedereen in beeld is, dat ook de stemmen van gehoord worden van mensen die het niet voelen ‘bruisen’, voor wie het leven sappelen is.. Concreet betekent dit: investeren in uitgebreide ondersteuningsnetwerken. Zodat mensen zoveel mogelijk aansluitmogelijkheden krijgen bij de essentiële zaken: onderwijs, gezondheidszorg, werkgelegenheid. Ondersteuningsnetwerken kunnen heel informeel zijn: buren die naar elkaar omzien, ouders die elkaars kinderen naar school brengen. Soms voorzien vrijwilligersorganisaties en vrijwilligersinitiatieven in een voorziening. Maar soms is er

professionele ondersteuning nodig, moeten er initiatieven genomen worden zodat mensen elkaar kunnen leren kennen, zodat mensen weten op welke plek ze terecht kunnen voor informatie of hulp. Belangrijk lijken hierbij: voorzieningen in de wijken, buurthuizen, multifunctionele centra, ontmoetingsruimten. Daarnaast blijven vormen van noodopvang van belang, zolang mensen er helemaal niet in slagen om, ook niet met hulp van bekenden, vrijwilligers of professionals, hun leven op orde te krijgen. Te denken valt aan de groeiende groep dakloze arbeidsmigranten en mensen wier mentale gezondheid dusdanig is, dat ze zich niet kunnen redden en onbegrepen of verdoofd door de stad dwalen.

Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?

Dergelijke aandacht kan alleen komen van bewoners, bestuurders, professionele dienstverleners en vrijwilligers die empathisch kunnen zijn en de empathie om kunnen zetten in actie, in programma's en projecten die gericht zijn op sociale integratie, het verminderen van armoede en het tegengaan van stigma's rond armoede. en het creëren van kansen voor iedereen zijn cruciaal.De nadruk op het hart en de hartelijkheid mag steeds voelbaar zijn. Overheid en dienstverleners geven daarbij het voorbeeld.

Extra miljoen te besteden?

Met een extra miljoen zou de stad kunnen investeren in onderwijs en empowerment-programma's specifiek gericht op de meest kwetsbare groepen. Door het aanbieden van extra scholing, en mentale gezondheidsondersteuning kunnen we individuen niet alleen uit de cyclus van armoede halen, maar ze ook de gereedschappen geven om hun eigen toekomst vorm te geven.

Een ambitieus en gedetailleerd plan om te voorkomen dat kinderen in armoede opgroeien is misschien niet met een miljoen extra te verwezenlijken, maar zou veel energie kunnen losmaken en een positieve dynamiek doen ontstaan.

Een miljoen bezuinigen?

Bezuinigen is nooit eenvoudig en vereist een zorgvuldige overweging van prioriteiten. Mijn voorstel zou zijn om te kijken naar efficiëntieverbeteringen binnen de gemeentelijke diensten. Door processen te stroomlijnen en te digitaliseren, kunnen middelen vrijgemaakt worden zonder directe impact op essentiële diensten. Echter, bezuinigingen mogen nooit ten koste gaan van de ondersteuning aan de meest kwetsbaren in onze gemeenschap.

Als er bezuinigd moet worden, zou gedacht kunnen worden aan een vormgeving van dienstverlening, en van de fysieke ruimte, die doelmatig is en niet per se 'hip' of pretentieus. De stad hoeft ook zeker geen rijkdom uit te stralen. Arnhem heeft het niet nodig om op de kaart gezet te worden en er is geen behoefte aan extra uithangborden voor de rest van het land of Europa. Bij uitstek communicatie en P.R. mogen dus sober en moeten vooral het doel dienen dat alle inwoners de ervaring opdoen dat ze gezien worden en meetellen.

In Arnhem ligt een kans om een voorbeeld te zijn van empathie, duurzaamheid en inclusiviteit. Een stad die niet alleen bouwt met stenen, maar ook met harten. Dit is de visie voor Arnhem; een stad waar iedereen een plek heeft om 'thuis' te noemen, en waar hoopvol naar de toekomst wordt gekeken.

Aan de Raad van de Stad

ROZET
ontmoet
ontdek
ontwikkel

Postbus 1168
6801 ML Arnhem
T 026 354 31 00

Rozet.nl

Arnhem, 6 april 2024
Betreft: 'Raad van de Stad 2024' - Waar liggen kansen voor Arnhem?

Beste Raad,

Hoe mooi zou het zijn als elke Arnhemmer de kans krijgt om gelijkwaardig mee te doen, zich te ontwikkelen en zichzelf te zijn in een Arnhem die aanvoelt als thuis. Dit geldt niet voor iedereen. De wereld om ons heen verandert in hoog tempo, waardoor het steeds belangrijker wordt om essentiële basisvaardigheden te ontwikkelen, met elkaar in verbinding en dialoog te zijn en toegang te hebben tot kennis en informatie.

Rozet droomt van een Arnhem waarin gelijke kansen een vanzelfsprekendheid is, waar open dialoog en begrip de norm zijn en waar elke Arnhemmer – jong en oud – zich daadwerkelijk thuis kan voelen. Met een miljoen euro kunnen we hier flinke stappen in zetten. Niet alleen, maar samen met de vele partners in de stad.

‘Met een miljoen inzetten op Arnhem Taalstad, meer kunst in de wijk en meer Rozetjes’

Arnhem Taalstad
Taal is de sleutel tot succes, tot geluk in je leven. Taal is nodig om de wereld te begrijpen en je plek er in te vinden. Taal verbindt en taalvaardigheid betekent dat je zodanig met elkaar kunt communiceren dat anderen je begrijpen. Arnhem kent vele inwoners die de taal onvoldoende machtig zijn. Dit beperkt je in het dagelijks leven. Hoe mooi zou het zijn als iedere baby, peuter, kleuter, jongere en jongvolwassene in Arnhem taalrijk opgroeit. En hoe prachtig zou het zijn als volwassenen in alle vrijheid toegang ervaren en hebben op de ontwikkeling van basisvaardigheden. Dat kan. Dat is waar Arnhem Taalstad voor staat.

Rozet wil zich inzetten op een convenant ketenaanpak met partners voor Arnhem Taalstad. Bij het convenant zijn vele partners betrokken: alle onderwijs- en welzijnsorganisaties, bewoners van Arnhem, consultatiebureaus, vroeg- en voorschoolse educatie, primair onderwijs, voorgezet onderwijs, pabo, mbo-opleidingen, welzijnsorganisaties, ouders, wijkcentra, sportbedrijf, kunstinstellingen en anderen.

Speerpunten

1. Taalrijke omgevingen in alle wijken: toegankelijke collecties, gesprek en debat, taalactiviteiten voor jong en oud. Ook met inzet van sport, kunst, natuur en sociale interacties.

2. Ketenaanpak Taal: 0-21 jaar: met: (voor)lezen, allerlei activiteiten om dit te stimuleren voor alle leertijden tussen 0-22, absoluut gekoppeld aan cultuur, denk aan rap, *spoken word*, creatief schrijven, theater en meer).

   Jaarlijks taalfestival: met *spoken word* artiesten, muziek, voorleeswedstrijd, zichtbare letters (als beelden en betekenis) in stad en wijk.

3. Ketenaanpak laaggeletterden 16-80 jaar: diverse niveaus, diverse aandachts- en interessegebieden.

4. Arnhem Taalstad is ook Arnhem Digitaalstad: alle Arnhemmers in staat stellen mee te doen met de technologische ontwikkelingen van muisgebruik tot AI-toepassingen (via de taalrijke omgevingen in elke wijk (zie 1).

Meer kunst in de wijk

Met meer kunst in de wijk kunnen we de sociale cohesie in de wijken vergroten. Kunst bezit de kracht om de leefbaarheid in wijken te verbeteren. Het spreekt de universele taal van emotie, raakt de harten van mensen en brengt hen samen. Kunst is bij uitstek geschikt om verhalen te vertellen en empathie te vergroten. Het stimuleert sociale interactie tussen diverse wijkbewoners, bevordert participatie en maakt de wijken levendig.

Rozet wil met ‘Meer kunst in de wijk’ inzetten om de culturele infrastructuur in de wijken te verbeteren. Door bewonersinitiatieven nog meer te ondersteunen, kunstenaars en makers een grotere rol en vertrouwen te bieden. Samen met bewoners, kunstenaars, makers, wijkorganisaties, cultuurmakelaars, Team Leefomgeving en andere betrokkenen werken aan een mooiere wijk. Een wijk waarin iedereen elkaar respecteert, culturen naast elkaar kunnen bestaan, mensen met plezier wonen en samenleven.

Speerpunten

1. Culturele infrastructuur in de wijk: Uitbreiding faciliteiten waardoor gelijke kansen voor iedereen om deel te nemen aan kunst- en cultuuractiviteiten.
2. Inzet vergroten van kunstenaars en makers, hun professie meer gebruiken, bij het, samen met bewoners, zoeken van (innovatieve) oplossingen van maatschappelijke vraagstukken in de wijk.
3. Bewonersinitiatieven aanmoedigen, bewoners als ‘eigenaar’ van de wijk.

Daar waar de mensen zijn: meer Rozetjes

Voorzieningen zo nabij en laagdrempelig mogelijk in de wijken. Daarom vestigen we Rozetjes op bestaande locaties, waar veel verschillende doelgroepen samenkomen.

Een Rozetje is een laagdrempelige ontmoetingsplek én bibliotheek waar je gemakkelijk naar binnen loopt. Ieder Rozetje heeft zijn eigen DNA passend bij de behoeften en wensen van de inwoners van de wijk. Dit vraagt maatwerk. Samen met de lokale partijen, vrijwilligers en professionals wordt er gekeken naar wat er leeft in de wijken, waarop de collectie wordt aangepast.

Naast de collectie organiseren we een breed programma aan activiteiten voor en met de wijk. Op dit moment heeft Arnhem 7 Rozetjes (bijna 8).

Rozet wil inzetten op meer Rozetjes verspreid in alle Arnhemse wijken. Zo heeft iedere Arnhemmer toegang tot diverse collecties, taalcafés, informatiepunten digitale overheid, kunst en erfgoed, activiteiten en ontmoeting en debat.

Speerpunten

1. Zijn waar de mensen zijn: Rozetjes in de wijk met een collectie in de talen van de wijk ter vergroting van de taalvaardigheden en het leesplezier.
2. Vanuit de wens en vraag van de inwoners inspelen op de informatiebehoefte van de wijkbewoner door informatiecafés, debat, ontmoeting, publieksprogramma's, tentoonstellingen, workshops en cursussen.

Met een miljoen euro kunnen we samen grote stappen maken om deze kansen voor alle Arnhemmers te realiseren. Graag neemt Rozet op 17 april deel aan de themagesprekken en geven we verdere toelichting over Taalstad Arnhem, meer kunst in de wijk en Rozetjes in alle Arnhemse wijken.

Vriendelijke groeten,

Rozet

Over Rozet
Rozet is een huiskamer voor alle Arnhemmers, om te studeren, om te ontmoeten, een boek te lezen of misschien om van de trapleuningen af te glijden. Een huiskamer voor **informeel** leren, gewoon tijdens de dagelijkse activiteiten. Een huiskamer van **non-formeel** leren, niet gericht op het behalen van een diploma. Wel gebonden aan plaats en tijd, en de hechte samenwerking met het **formele** onderwijs en culturele en welzijnspartners in de stad. Dit doet Rozet in de grote vestiging in Rozet Centrum en Rozet Kronenburg, Rozet Presikhaaf, en Rozetjes in de wijken.

Informatie Raad van de Stad 2024 - Gemeente Arnhem

Geachte raadsleden van de Gemeente Arnhem,

Hartelijk dank dat we, namens slachtoffers in de gemeente Arnhem, aanwezig mogen zijn en het belang van een goede zorg en nazorg voor slachtoffers mogen bepleiten. Jaarlijks worden 1 op de 5 Nederlanders geconfronteerd met een ingrijpende gebeurtenis. Wanneer inwoners van uw gemeente slachtoffer worden van een ramp, calamiteit, strafbaar feit, verkeersongeval of vermissing kan men kosteloos en laagdrempelig op Slachtofferhulp Nederland rekenen.

Slachtofferhulp Nederland heeft in 2023 in Arnhem bij diverse en uiteenlopende zaken ondersteuning geboden. Hiervoor zijn onze piketmedewerkers 24/7 beschikbaar en zijn de lijnen met de gemeente en de gemeentelijke partners kort. We werken nauw samen met de betrokken partners zoals politie, GGD, Veilig Thuis, Centrum Seksueel Geweld, slachtofferadvocatuur, wijkteams en Portaal. Dit draagt bij aan een integrale dienstverlening voor uw inwoners.

Slachtoffer worden komt altijd onverwacht. Wij staan 24/7 klaar om in urgente en niet-voorzienbare situaties (bij crisis of calamiteit) te ontzorgen en slachtoffers te ondersteunen. Wij ondersteunen slachtoffers bij de verwerking van het gebeurde en zetten slachtoffers in hun eigen kracht zodat zij de regie over hun eigen leven kunnen terugpakken. Recht en herstel voor ieder slachtoffer is ons streven. Voor onze cliënten zijn er geen kosten aan onze dienstverlening verbonden, dat is voor u belangrijk om te weten. Voor uw inwoners die niet de juiste weg of steun weten te vinden in het systeem vervullen wij een gidsfunctie, we gaan naast het slachtoffer en diens omgeving staan, en wijzen de weg naar recht en herstel. Dat gaat van het zijn van een luisterend oor tot aan hulp bij het verhalen van schade en het voorbereiden op of meegaan naar een zitting bij de rechtbank. Dit alles zodat men de draad van het leven weer kan oppakken.

De prognose voor 2024 voor de gemeente Arnhem is dat ruim 2300 slachtoffers een beroep doen op onze ondersteuning en dat zij met elkaar meer dan 11.500 diensten bij ons afnemen. Onze aanwezigheid en zichtbaarheid bij maatschappelijke onrust of ingrijpende gebeurtenissen zorgt ervoor dat mensen zich gezien en gehoord voelen en daarmee leveren wij, met onze medewerkers van de vestiging Arnhem, een wezenlijke bijdrage aan het gemeentelijk voorzieningenniveau.

Wij wenden ons nu ook rechtstreeks tot u als Raad om te voldoen aan uw verantwoordelijkheid evenredig bij te dragen aan onze organisatie. De gezamenlijke bijdrage van de gemeenten is c.a. 10% van de totale begroting van Slachtofferhulp Nederland en dit percentage wordt door alle gemeenten samen opgebracht. De bijdrage die aan gemeenten wordt gevraagd is een solidariteitsbijdrage, er wordt uitgegaan van het zogeheten collectiviteitsbeginsel. Daardoor is iedere gemeente verzekerd van de gewenste ondersteuning en nazorg voor slachtoffers bij calamiteiten en high impact crimes.

Namens Slachtofferhulp Nederland,

Met hartelijke groet,

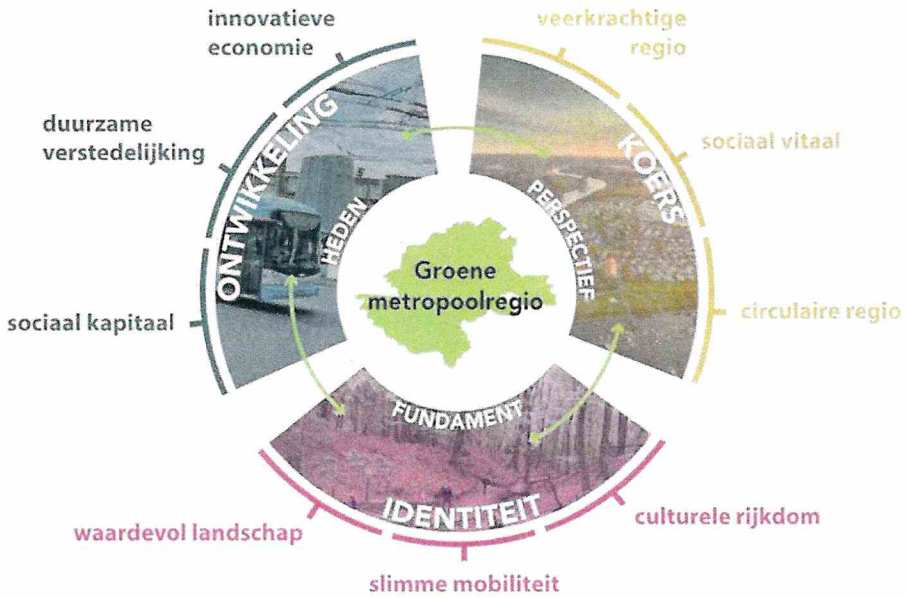
Jetske Nijman
Districtsmanager Gelderland

KAN

REGIONALE PERSPECTIEVEN VOOR ARNHEM?

Inleiding

De Groene Metropoolregio werkt sinds 2021 voor 18 gemeenten aan 5 gezamenlijke integrale opgaven. Het betreft hier de circulaire regio, de ontspannen regio, de productieve regio, de verbonden regio en de groene groeiregio. Deze opgaven zijn van de 18 gemeenten gezamenlijk, maar uiteindelijk is elke gemeente een puzzelstukje van die regionale samenwerking.

Deze puzzelstukjes worden in de lokale overheidslaag verder gekleurd. In de gemeente Arnhem gebeurt dit met de Perspectiefnota. De gemeenteraad heeft voordat de Perspectiefnota wordt behandeld de behoefte geuit om inbreng uit de stad te krijgen. Raad uit de Stad, als het ware. Ook het Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen zal raad aan de Raad geven.

Vooraf: is participatie eenrichtingsverkeer of tweerichtingsverkeer?

Deze interventie van de gemeenteraad komt voort uit de wens om te participeren met de inwoners. Het is wel een aandachtspunt hoe deze participatie werkt. Is het éénrichtingsverkeer (de burger mag meedoen als het Raad of "de gemeente" het wil, of anders gezegd "de mensen mogen op komen draven als de bestuurders dat fijn vinden") of is het tweerichtingsverkeer (de inwoner heeft ook inspraak als de bestuurders dat niet of minder fijn vinden)..?

Voor mij is dat bij het onderwerp "P&C-cyclus" een scherp aandachtspunt geworden. Ik memoreer hier nu slechts kort de op 27 september 2023 aanhangig gemaakte en nog steeds lopende procedure bij de Nationale ombudsman over de 'participatie' die ik poogde te doen rondom de Meerjarenprogrammabegroting 2023-2026. Deze strandde door toedoen van de Raadsgriffier en de Wethouder Financiën.

Het is dan ook met enige tegenzin dat ik deze notitie schrijf. Want voor mij is participatie iets wat gelijkwaardig is. Samen voor de Stad betekent dat participatie ook vanuit de Stad moet kunnen komen en van een reactie moet worden voorzien. Zelfs als dat alleen maar de reactie is: we reageren niet. Ook dat gebeurde immers niet in bovenstaand geval. Daar werd steeds gezegd: 'we komen er op terug'. Dus niet.

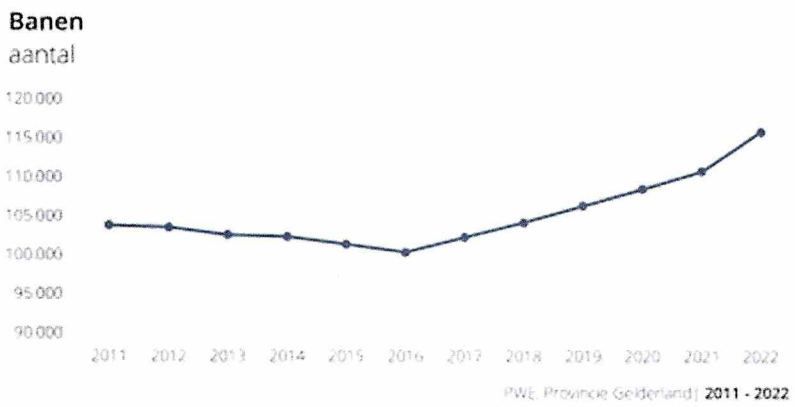
Voor de helderheid: deze passage schrijf ik niet uit boosheid, maar om aan te geven dat inwoners na een mislukte participatiepoging minder genegen zijn om weer te participeren als het ze gevraagd wordt. Zij zijn dan afgehaakt. En zie de afgehaakten maar weer aangehaakt te krijgen. Ik haak niet af, wat weer opnieuw blijkt uit dit document aan de Raad (en College).

Hoe richten we de stad in?

o.a. wonen, duurzaamheid, economie, bedrijven, binnenstad, groen

Arnhem is stad in de regio en daarmee geen eiland. Als het gaat om de fysieke opgaven in de regio (en daarmee de stad) moeten deze met de regiogemeenten gezamenlijk worden opgepakt. Het daily urban system van Arnhem is niet alleen de stad Arnhem, maar ook haar omgeving (waaronder ook Nijmegen). De woningnood en de bijbehorende vraag naar mobiliteit en energie moet in die context worden opgelost. Woningnood lijkt te impliceren dat de stad op iedere plek volgebouwd moet worden, maar dat is niet goed voor het brede welvaartsgevoel in Arnhem. Het behoud van natuur en groen in en om Arnhem is net zo belangrijk voor dat brede welvaartsgevoel.

Meer mensen in de stad betekent ook meer vraag naar werk. Door de recente ontwikkelingen rondom thuiswerken is er minder kantoorruimte nodig, maar niet elke baan kan thuis uitgevoerd worden. Bedrijfspanden en bedrijfsterreinen vragen ruimte. Deze is schaars, maar wel nodig.

Het aantal banen in de stad stijgt al sinds 2016, na een lange tijd van stabiliteit en een korte lichte daling.

KAN

Ruimtelijk beleid is kaderstellend voor de stad. De Omgevingsvisie 2040 is na een (veel te) lang proces vastgesteld. In 2025 zal een eerste actualiseringsronde moeten starten om deze in 2026 af te laten ronden. Het gesprek over de ruimte moet verder gezet worden. Daarbij moeten ook de Omgevingsprogramma's nu opgeladen worden.

Er is een bijzonder gebied waar al deze zaken bij elkaar komen: de binnenstad. Daar komen werken, wonen, horeca, cultuur en mobiliteit samen. Daar komt de stad samen.

Tenslotte is Arnhem een innovatieve stad. Naast de bedrijvigheid die innovatieve ontwikkelingen creëren zijn er ook innovatieve hotspots en opleidingen waar deze ontwikkeling ontstaat. Ik noem IPKW, Connectr, Van Hall Larenstein en de Hogeschool van Arnhem-Nijmegen, maar ook de verschillende MBO-instellingen. Voor echte innovatie moet Arnhem de hele brede onderwijswaaier van minister Robbert Dijkgraaf (OCW) benutten.

Arnhem moet iedereen mee laten tellen. De brede welvaart wordt zo bereikt, voor Arnhem en de haar omgeving.

Hoe maken we Arnhem van iedereen?

o.a. inclusie, bestaanszekerheid, jongeren, ouderen, zorg

Wat samenhangt met economisch beleid is de bestaanszekerheid, want werk geeft ondernemers én werknemers een vast inkomen en daarmee zekerheid van bestaan. De gemeente heeft daarmee met het UWV en de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland een taak om werkzoekenden aan een passende baan en/of daginvulling te helpen. Hierbij moet de maatschappelijke waardering voor vrijwilligerswerk wel blijven meetellen.

Als inwoners een goed en vast inkomen hebben – of dat nu uit werk of van overheidswege is – voelen zij ook de vastigheid en stabiliteit om zaken voor de stad of maatschappij te ontplooien. Vrijwilligers, ongeacht inkomen uit een uitkering of werk, zijn het cement van de samenleving.

Arnhem is met Papendal en Valkenhuizen een echte sportstad. Sport kan niet zonder actieve mensen.

Voor een goede toekomst is het belangrijk om een startkwalificatie te hebben. Het stijgende aantal voortijdig schoolverlaters is daarmee verontrustend. De Arnhem Oost-aanpak moet hier verandering in brengen.

KAN

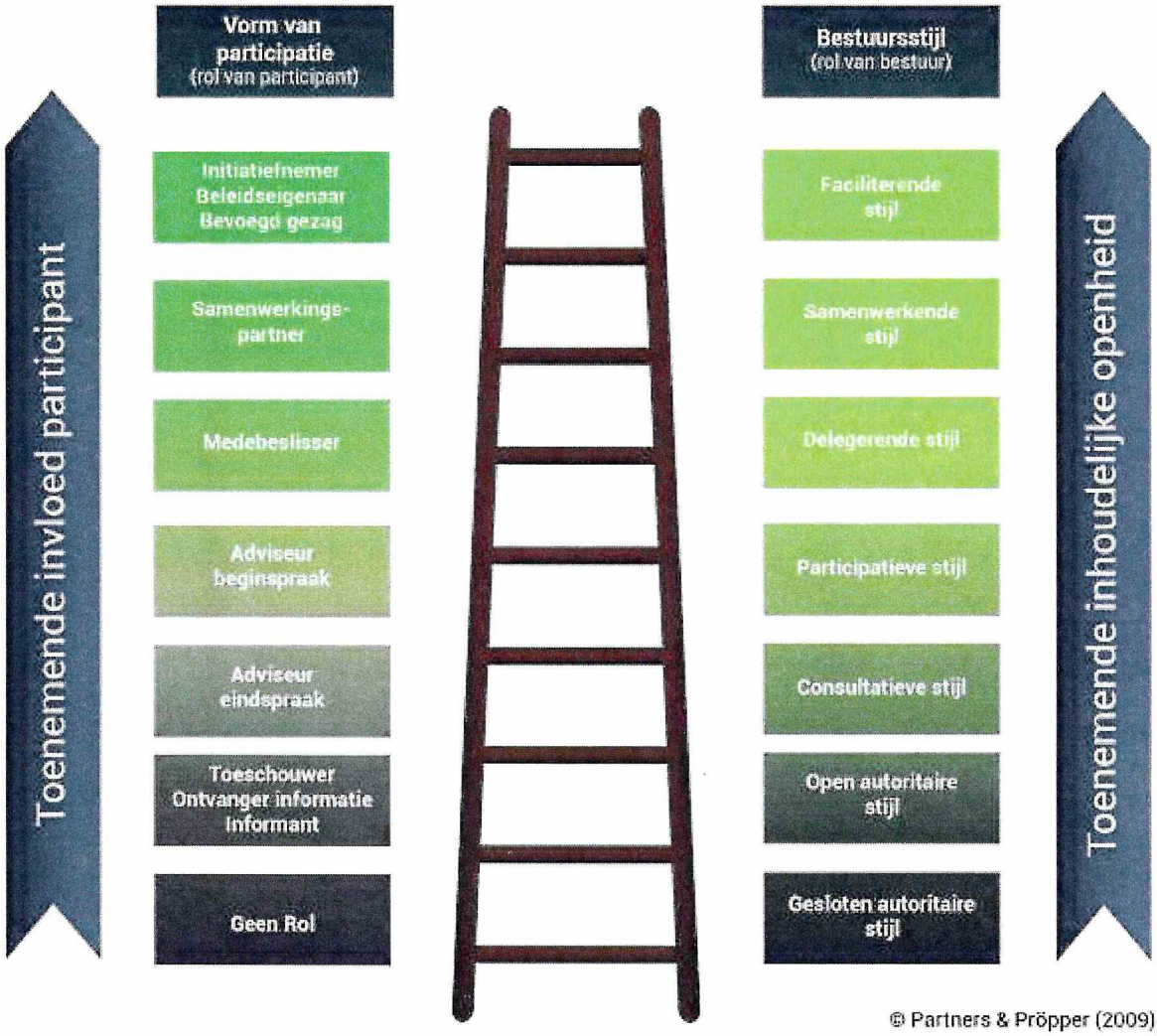
Een samenleving moet zorg hebben voor de zwakkeren in die samenleving. Arnhem kent met Rijnstate een degelijk ziekenhuis. Daarnaast zijn er verschillende andere specialistische instellingen. De sport in de stad zorgt er voor dat gezondheid op niveau blijft.

Ook hier concludeer ik dat de brede inzet op het sociaal domein weer zorgt voor brede welvaart.

Hoe blijven we verbonden met de stad, wijk en onze inwoners?

o.a. cultuur, wijken, burgerparticipatie, democratie, veiligheid

De gemeente blijft verbonden met de stad, de wijk en haar inwoners als zij open staat voor de stad, de wijk en haar inwoners. En de Regio, zou ik daar bij zeggen.

Het is hierbij belangrijk dat de stad, de wijk en de inwoners goede informatie kunnen vinden of kunnen opvragen. Dat moet geen ingewikkelde procedure zijn en niet tegengewerkt worden. Ook als het de overheid niet uitkomt.

KAN

Ook is het belangrijk dat er persoonlijk contact mogelijk is. Digitaal is mooi en fijn voor wie dat prettig contact vindt, maar een loketfunctie met een mens achter de balie die op een menselijke manier met de inwoner aan de slag wil en hem/haar wil helpen moet voor iedereen beschikbaar zijn. Ook als je bij het verkeerde loket bent moet je verder geholpen worden naar het juiste loket.

Tenslotte wil ik het concept 'naspraak' van de Groep Poortinga onder uw aandacht brengen. De Groep Poortinga stelde voor om ook na een participatietraject en het nemen van een besluit nogmaals in gesprek te gaan met de inwoners die hebben deelgenomen (bijlage). De motie werd ingetrokken na het verkrijgen van een toezegging van GS.

Waar liggen kansen voor de stad?

Tenslotte geef ik u nog concreet antwoord op de door u gestelde vragen:

- *Wat vindt u dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed?*

Arnhem is een van de twee steden in de groene metropool. De Groene Metropoolregio is een van de vijf sterke ontwikkelgebieden in ons land. Naast Amsterdam, Rotterdam/Den Haag, Utrecht, en Eindhoven is Arnhem/Nijmegen een belangrijke regio. Zeker met de aanwezigheid van de Regio Food Valley in de omgeving kan Arnhem zich op de kaart blijven zetten. De Groene Metropoolregio moet dit samen met The Economic Board als Lifeport invullen.
Wat minder goed gaat is dat er grote opgaven blijven liggen: wonen, werken, water, waardevolle rust… het vraagt ruimte. Die opgaven moeten worden opgelost en na jaren is er nu een Arnhemse Omgevingsvisie. Het komt nu op de uitwerking en de uitvoering aan. Samen met de Stad!

- *Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?*

De aandacht ligt op deze thema's, maar het gaat vooral ook om het samen zoeken naar de goede oplossingen. Oplossingen die breed draagvlak vragen, en daar ontbreekt het soms aan.

- *Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?*

In de koers van de stad mag steeds de context van de stad in de regio niet ontbreken. Daarnaast mogen de inwoners niet ontbreken in de koers. Immers, mensen maken de stad.

Afsluitend

Ik hoop u met deze inbreng van dienst te zijn geweest en ik geef u graag in overweging om na de besluitvorming het concept 'naspraak' toe te passen.

Arnhem, 11 APR 2024

Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen,
Ramon Barends

Bijlage: motie-Poortinga

10 M 34 Bijlage

groep POORTINGA

ingetrokken

Agendapunt: 6
Onderwerp: Inpassingsplan Windpark A2
PS-nummer: PS2018-322

Motie (art. 33 Reglement van Orde)

Na de meespraak en de inspraak ook graag naspraak...

Provinciale Staten van Gelderland, in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2018,

gehoord de beraadslagingen,
kennis nemende van de beraadslaging in de commissie EEM,

constaterende dat:

- de Provincie Gelderland veel doet met co-creatie (meespreken) en met formele inspraak (zienswijzen, hoorzittingen en inspraak in de commissies),
- Gelderse inwoners hiermee recht wordt gedaan door hen de mogelijkheid te geven om hun visies, ideeën en meningen mee te geven aan het Provinciaal Bestuur,

overwegende dat:

- Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten alles afwegende besluiten nemen,
- Gelderse burgers het soms eens zijn met deze besluiten en soms ook niet,
- alle Gelderse burgers ons even lief zijn,
- naspraak (d.w.z. contact vanuit GS en/of PS over het besluit) de tegenstand kan verzachten of wellicht zelfs kan verminderen of wegnemen,
- naspraak georganiseerd door GS en bijgewoond door enkele PS-leden na het nemen van een besluit waar inspraak op mogelijk was de provinciale politiek versterkt,

verzoeken de Commissaris van de Koning en het College van Gedeputeerde Staten om:

1. met het concept van 'naspraak' aan de slag te gaan en hun visie geven over dit idee,
2. de Staten(commissie EEM) voor 1 november 2018 met een Statenbrief te informeren,

en gaan over tot de orde van de dag.

[redacted]

Groep Poortinga

Bijdrage 1: Dhr. Brouwer

Wat vind ik dat er goed gaat in Arnhem? En wat gaat er juist minder goed?
De zichtbaarheid van het college van B&W is heel goed. Op sociale media zijn de bestuurders van de stad zichtbaar en delen ze de bezoeken aan de stad. Het is beter dan voorheen mogelijk om met hen in gesprek te komen en wordt er positief gereageerd (of proactief deelgenomen) op maatschappelijke ontwikkelingen in de stad.
Het betrekken van de inwoners bij onderwerpen (zoals de ondergrondse afvalcontainers) is heel goed. De ideeën van burgers meenemen in te nemen beslissingen en te komen tot wel overwogen raadsbesluiten, is een geweldig besluit.
"Arnhem zet de knop om" en het inzetten van mediators voor maatschappelijke instellingen, om te komen tot verduurzaming en bewustwording bij huurder/verhuurder is een prima initiatief.
Tot slot een cursus lokale politiek aanbieden aan inwoners en ze op deze wijze laagdrempelig kennis laten maken met de gemeente politiek is een goed plan. Verder het programma "Gast van de Raad" ook een mooi initiatief. Mogelijk dat op deze wijze nieuwe, lokale politici kunnen worden geworven. Naar mijn mening zitten er iets teveel politieke senioren in de raad. Meer nieuwe gezichten zouden welkom zijn!

Minder goed gaat m.i. het betrekken van inwoners bij de problemen rond huisvesting. Voorbeelden: Schaapsdrift en Heijenoordseweg! Dit heeft geleid tot veel m.i. onnodige onrust bij inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. Ja, huisvesting is één van de belangrijkste uitdagingen voor onze stad, maar zonder de inwoners tijdig te informeren en vanaf het begin te betrekken, zal dit de discussie op dit beleidsterrein alleen maar verharden.

Waar zou de gemeente de komende periode meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?
Meer aandacht zou uit moeten gaan naar Inclusie en Diversiteit. Keuzes moeten gemaakt worden op beleidsterreinen, wanneer is het Inclusie en wanneer is het Welzijn? De bevolking vergrijsd, er zal meer aandacht uit moeten gaan naar Mantelzorg en Vrijwilligerswerk in met name Zorg en Welzijn.
Meer aandacht zou uit moeten gaan naar de Omgevingswet en de gevolgen daarvan voor het inrichten van de beperkte ruimte in onze stad.
Het cultureel erfgoed in de stad zou meer aandacht verdienen en mogelijk meer budget vrijmaken voor de instandhouding ervan voor onze stad met al zo weinig naoorlogse monumenten in met name het centrum.
Aandacht voor vrijwilligerswerk (naast mantelzorg) in de sport, cultuur en welzijn, maar vooral ook bij erfgoed en wijken.
Een kwaliteitsimpuls geven aan wijkkranten en daar meer budget voor vrijmaken.

Wat mag zeker niet ontbreken in de koers van de stad?
Verduurzaming, Volkshuisvesting en het Welzijn van de burgers moeten de belangrijkste pijlers zijn in de nabije toekomst. Deelthema's: inburgering, vluchtelingen, inclusie en het mee kunnen doen in de stad voor alle inwoners.

Stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?
Ik zou een miljoen inzetten voor het welzijn van de burgerij. We krijgen steeds meer te maken met vergrijzing (eenzaamheid) en chronische ziekten (met name Hart- en vaatziekten, Alzheimer en Kanker). Maak Arnhem toegankelijker en socialer en dat met name voor de ouder wordende inwoners van de stad.

Stel de gemeente zou een miljoen moeten bezuinigen, waarop zou volgens u dan bezuinigd mogen worden?
Mijn keuze zou zijn het efficiënter werken bij het gemeentelijk apparaat. Het minder inhuren van consultants, maar beter gebruik maken van kennis en kunde van de ambtenaren in dienst van de gemeente Arnhem. Door betere prioritering binnen de verschillende beleidsterreinen zouden kosten bespaard kunnen worden.

Bijdrage 2: **Floris te Lindert**

Geachte heer/mevrouw,

Over het algemeen vind ik Arnhem een zeer opzienbare stad. Wat het vooral uniek maakt is de is het openbaar vervoer in en rond de stad, alsook het grote stuk ongerepte natuur dichtbij de stad in de vorm van de Veluwe. Over het algemeen tevreden hoe het in Arnhem gaat. In het jaar 2024 zie ik echter wat ontwikkelingen die mij zorgen baart.

Als inbreng voor de stadsraad wil ik hoofdzakelijk het volgende inbrengen:
Het is mij opgevallen dat anno 2024 zorgverzekeraars, scholen, bedrijven, etc. allemaal collectief de mogelijkheden tot inloggen willen beperken via de mobiele telefoon. Oude, meer betrouwbare methoden zoals inloggen met gebruikersnaam en wachtwoord of toegangspas worden uitgefaseerd. Zelf ben ik volstrekt niet mee eens om inlogmethoden of het regelen van belangrijke zaken exclusief via de mobiele telefoon te moeten regelen. Ik begrijp niet de logica of het nut om de inlogmethoden zo in te perken. Het aantal mensen dat hier te afhankelijk van wordt is zeer groot. Niet alleen maakt het dan voor de inwoners haast onmogelijk om cruciale, soms alledaagse zaken te regelen, zoals bankzaken. Hetzelfde geldt voor het luchtalarm, te afhankelijk maken van mobiel NL-Alert (die overigens veel irritanter klinkt dan het luchtalarm), terwijl iedereen gewend is aan het oude luchtalarm.
Maar voor de meeste inwoners wordt het bovendien sowieso minder makkelijk gemaakt om hun eigen zaken te regelen. We zouden niet zo afhankelijk moeten worden van de mobiele telefoon en constant mee moeten nemen om bijv. toegang te krijgen tot bepaalde gebouwen, wat ook het gevaar op het beschadigen van de mobiele telefoon kan vergroten. Niet iedereen bezit een mobiele telefoon, en als sommigen bovendien hun mobiele telefoon zouden kwijtraken of beschadigd raken zou dat helemaal een ramp zijn! Deze toegenomen afhankelijkheid veroorzaakt een kettingreactie aan problemen en is niet goed voor de toegankelijkheid. Ouderen, kinderen en gehandicapten zouden bijvoorbeeld niet goed met de mobiele telefoon om (kunnen) gaan en zouden vooral hulp nodig hebben van anderen. Dit op zijn beurt zorgt ervoor dat bepaalde mensen een grotere last worden voor anderen, terwijl een meer toegankelijke en inclusieve samenleving ervoor dient te zorgen dat men juist beter in staat zou moeten kunnen zijn om dingen zelf te regelen, in plaats van dat we het ingewikkelder voor hen (zeg maar iedereen) maken. Ik begrijp niet dat daar geen rekening mee wordt gehouden.
Tweestapsverificatie prefereer ik persoonlijk wel over andere inlogmethoden, maar zelfs dan voelt het alsof ik meer stappen moet doen voor een inlogproces ten opzichte van oudere, meer simpele methoden. Ik zeg: Gewoon oude, betrouwbare en gemakkelijk te begrijpen methodes behouden naast die van de mobiele telefoon, in plaats van alles op één hoop gooien.
Technologie hoort de samenleving te steunen in het ontwikkelen van diezelfde samenleving. Op bepaalde vlakken hoort technologie echter niet zo ingrijpend te worden gebruikt. Als we te afhankelijk worden, kan dat juist zeer risicovol zijn. Het belemmert de toegankelijkheid en kan het gevaar van bijv. cyberattacks vergroten.

Verder nog wat punten over andere onderwerpen die ik kwijt wilde om in overweging te nemen (mogelijk ook op nationaal niveau):

- Trolleybusnetwerk uitbreiden op nationaal niveau of in ieder geval provinciaal niveau
- Arnhem als stad meer prestige geven door meer groen aan teleggen in de binnenstad, bijvoorbeeld Babylonische daken-stijl.
- Westervoort deel uitmaken van Gemeente Arnhem

- Begrijpend lezen afschaffen, want dat werkt averechts voor de leesvaardigheid van jongeren (overcompensatie)
- NFT's (Non-Fungible Tokens) zouden überhaupt niet in de belastingaangifte genoemd moeten worden (laat staan belasting-aftrekbaar worden overwogen), we moeten niet mensen aanmoedigen om in nutteloze NFT's te investeren.
- Uitbreiding [elektrisch] trolleybusnetwerk, ook buiten Arnhem verspreiden
- Slavernijverleden achter veel historische gebouwen in Arnhem erkennen
- Boeren stimuleren om deels van (intensieve) veehouderij naar akkerbouw te switchen voor een meer duurzame landbouw zonder dat algehele voedselproductie ervan onderuitgaat of de toekomst van boeren onzeker wordt, waarbij de focus meer wordt gelegd op de kwaliteit van het voedsel dan de kwantiteit, wat ook weer voedselverspilling zou voorkomen en voor hogere kwaliteit voedsel zorgt voor de consument. Dit zorgt ervoor dat veel minder voorraden gespendeerd aan het fokken van dieren en dankzij de reductie van veedieren, kan ook beter voor dieren in de boerderijen gezorgd worden. Daarnaast ook reservaten voor de wolf aanwijzen. Iedereen wint.
- Als de gemeente een miljoen extra had te besteden, zou dat geïnvesteerd kunnen worden in het bestrijden aan armoede, door lonen te verhogen of om woningbouw te verbeteren

Nog even wat verdere punten:

- Cijfers en toetsen uitfaseren, want cijfers moedigen niet aan om goed te leren/presteren, enkel om diep teleurgesteld te raken bij een teleurstellend resultaat. Overbodige last voor leerlingen in het onderwijs weglaten om achterstand weg te werken. Commerciële bijlesbureaus inperken.
- Investeren in kernenergie (thoriumreactor) voor het behalen van de klimaatdoelen en een stabiele energievoorziening creëren.
- Monopolies tegenwerken, CBR hoort geen monopolie te hebben op de rijexamens, slechte communicatie en overbodige kosten, lange wachttijden, te hoge eisen, onterechte afkeuringen. Aan de ene kant worden mensen te makkelijk geschikt bevonden, aan de andere kanten worden ook mensen onterecht ‘afgekeurd’. Zo sprak de Telegraaf iemand die twee keer ongeschikt werd bevonden omdat hij een alcoholist zou zijn, terwijl hij niet meer drinkt.
- Over de religieuze uitingen van boa's heb ik niet veel te zeggen. Wat ik wel zal zeggen is dat ordehandhavers neutraliteit dienen uit te stralen, daarbij zouden religieuze opvattingen op het uniform mogelijk die neutraliteit tegenwerken.
- Gelijkstroomnet op lokaal niveau opbouwen voor optimalisering energieverbruik.
- Witteboordenfiguren, niet langer discrimineren op basis van opleidingsniveau of wat voor vlak dan ook.
- Eigen risico op 385 euro vasthouden of verlagen, of inkomensafhankelijk maken (eigen risico in stappen), wachttijden verkorten.
- Miljoen kan wellicht besteed worden aan privacy en cybersecurity, tegengaan van oplichterijen en 'badvertising' (misleidende advertenties).
- Miljoen besparen in wegenbouw, we hebben niet nog meer wegen nodig en helpen niet bij het oplossen van fileproblemen of betere doorstroming van het verkeer, en zouden eerder voor meer overlast kunnen zorgen.

Bijdrage 3: **Albert Van Der Weide**

Beste Ontvanger, dit is mijn input voor 17 april 2024

1. Ik deed als burger voorgaande jaren een aantal gerichte voorstellen aan de burgemeester en wethouders. Er volgde een gesprek met een medewerker en daarna gebeurde er niets. Beter en efficienter volgsysteem is nodig.
2. Er ontbreekt in Arnhem een transparante visie op kunst in de openbare ruimte en het publieke domein. Ik pleit voor een volwassen en toekomst gericht beleid.
3. Geluids- en mileu belasting/vervuiling in de stad is een probleem. Meer gerichte aandacht is gewenst.
4. Het culturele aanbod tussen Noord- en Zuid Arnhem is uit balans. Zuid verdient meer en beter !

Bijdrage 4: **Marga van Mechelen**

Thema's:

1. Verkeerscirculatie en luchtkwaliteit
Een terugkerend onderwerp maar té belangrijk om van de agenda af te halen. De knelpunten zijn extreem en de negatieve invloed op de luchtkwaliteit zal onverminderd groot zijn. In plaats van de kop in het zand te blijven zitten, zou het gemeentelijk bestuur beter moeten communiceren over wat ze eraan denken te gaan doen of wat ze gedaan hebben en de metingen van de luchtkwaliteit bekendmaken.

2. Melding en afhandeling van gevaarlijke situaties en klachten
Er zijn verschillende wegen om meldingen te doen. Maar welke weg je ook kiest, telefoon, app of brief, de reactie op de melding komt niet of krijgt geen vervolg na een bericht van ontvangst. Daar valt heel wat nog aan te verbeteren.

4. De Sonsbeektentoonstelling: waarom wel / waarom niet?

5. Verantwoordelijkheden gemeente versus politie
Het probleem geschetst bij 2 doet zich ook voor bij dit punt maar heeft voor een deel te maken met wie waarvoor verantwoordelijk is, waarbij het vaak lijkt of veel problemen tussen wal en schip belanden.

Met vriendelijke groet,

Bijdrage 5: **Alma**

Hoe gaan we nu verder in de stad? De stad is van iedereen. Maar het bestuur is verworden tot een management team. Rozendaal, Velp, Westervoort en Duiven inpakken en met een strik opbinden we gaan de stad uitbreiden met wat nieuwe wijken. Elst idem. Weet je wat het kost om all die geldvretende sub culturen in stand te houden? Overal in Nederland doorpakken op deze dossiers. Enkel en alleen maar groot stedelijk gebied met een enkel management team. Als we omklappen is het provincie huis een lege huls. Wat doen we daar mee? Opblazen en ruimte maken voor de doorsteek van de stad naar de Rijn het water en de brug te ver. Weertjes straat tunnelbak verder opschieten met de Melkfabriek. In de polder mag niet gebouwd worden. Achter bij valkenhuizen bouwgrond tot aan en over de schelmseweg. Tot aan het Postillion. Het bosgebied richting Geitenkamp tot aan Rozendaal aan de kant van de schelmse weg bouwgrond langs de A 12 zo moeilijk kan het allemaal toch niet zijn. Burgers Zoo en Openlucht museum hebben meer ruimte nodig om wat meer te investeren in Toerismesector. Het fietspad langs de Velperweg is slecht. Vosdijk is een crime. De zand en grind fabriek op de westervoortse dijk moet sluiten en verhuizen het gezeik daarover is afgelopen woningen en een groenzone langs de kades Nee nee dit is geen SimCity maar mezelf. Ik kampeer in mijn eigen tent niet in jullie staat. In de oude steenfabriek past een Horeca gelegenheid met Hotel overnachtingen met vakantie budget voor autistische kinderen. Hoe lossen we de komende jaren de toeristische druk op de stad op? Het wordt gigantisch druk. Paleis van Justitie en de bestuurlijke hoek daar met archief inklappen is niet meer nodig. Hotel overnachtingen met vakantie budget toelage voor mensen met visuele beperkingen. En we moeten zoeken naar een uitbreiding van het museum voor moderne kunsten. Ze groeien uit hun nieuwe onderkomen. Provincie huis zou kunnen maar dan hebben we geen doorgang naar het water.. laat Boerhaave en van Berkelland een en ander bekijken wat het beste is wat we kunnen doen. Ik meld me danwel weer. Visie voor de stad. Is afgeslagen met een hamer klap

Bijdrage 6: **Kaal**

Beste Gemeenteraad Arnhem, ik doe graag weer mee met het denken over de toekomst.

Enkele punten van aandacht:

- Betaalbaar bouwen en veel bouwen, de woningnood is hoog, en dat geldt niet voor de welgestelden. Om kosten te drukken zoveel mogelijk bouwen op gemeentegrond via inbreiding, uitschakelen projectonwikkelaars, optimaal inschakelen woningbouwverenigingen.

- Actiever bestrijden van drugsproduktie door betere samenwerking met electriciteitsbedrijven.

- Actiever bestrijden van graffitispuiters en drugsgebruikers op de stations.

- Bijdragen aan stikstofproblematiek door boeren aan de rand van natuurgebieden beperkingen op te leggen en/of uit te kopen.

- Bevorderen van autoluwte door snelheidsbeperkingen, gebiedsverboden (voor dieselsuto's en old-timers), hoge parkeertarieven, bestrijden sluipverkeer e.d.

- Op fietspaden voor alle vervoermiddelen 25km maximumsnelheid.

- Verbeteren handhaving op alle terreinen.

- Woningen die oneigenlijk worden gebruikt (drugspanden, illegale bewoning, ongeoorloofd gebruik als bedrijfspand) confiskeren en in de woningdistributie van de gemeente opnemen.

- Niet bouwen in de uiterwaarden, dat botst met de ecologische hoofdstructuur van de 4e nota op de ruimtelijke ordening. Het is onvermijdelijk dat er een terugkeer komt van een landelijk r.o. beleid.

Bijdrage 7: **Van Meurs**

Ik heb wel raad boor Arnhem
Voor ouderwordenden die nu in een groot huis wonen, vaal zelfs alleen, lijkt het me een erg belangrijk punt om haast te maken met doorstroming op de woonmarkt.
Ouderwordenden samen, deels met spullen/diensten/tuin en meer kunnen delen betekent kleiner wonen, zij kunnen niet ver komen dus natuur en zorg dichtbij is belangrijk.
Maak dat aantrekkelijk!
Sociale contacten.dichtbij zij verder van allerbelangrijkste categorie.
Daar hoeven geen instanties aan te pas komen want ouderen zijn heel goed in staat zelf dingen te organiseren en hebben daar opgebouwde ervaring, wijsheid en tijd voor!!!!
Gemeente Arnhem:
HAAST U !!!!!
GEEF DEZE WOONVORM PRIORITEIT EN JE KOMT MINDER WONINGEN TEKORT.

Ik heb ook ondersteuning als rolstoeler.
Ik heb al veel verschillende hulpen gehad en ze voelen zich bij mij allemaal blij en vrij om hun verhaal te doen. Belangrijkste: veel mensen eisen te grote netheid die wel hun eigen maatstaf was (vaak ouderwetse of cultureel bepaalde) en dat is frustrerend werken dan....
Maar de norm daar kan best eens beter naar gekeken worden!
Ik heb n luxe want eigenlijk teveel. Dat ga ik uit eigen beweging veranderen. Uurtje minder en zelf wat meer doen. En als er n zieke is: vervanging? Nee hoor dat kan best ns overgeslagen worden vind ik.
Ik hoor verhalen van 3x de tafel opnieuw afdoen in Turks gezin. Of iedere week de ramen. Of shag bij n bed stofzuigen en de man van de gehandicapte gaat vervolgens weer terug naar dat bed om shaggies te draaien.
Ook hoor ik dat ik aardig ben. Ik ben ook blij met hulp en dankbaar. Veel zijn alleen kritisch op resultaat en tijd nuttig vullen maar onvriendelijk. Zo jaag je hulpen naar n andere baansoort.

Kritiek op gedrag van n client: mag niet....? Hier is wel veel te winnen.
Wijs mensen op de situatie met alle aspecten die ik genoemd heb bijv.

Bijdrage 8: **Stolker**

Voor binnenstadsbewoners is het onmogelijk de wijkgenoten te leren kennen.
In de coronatijd leidde dat tot grote eenzaamheid.
We hadden een wijkhuis, de Trans.
We moeten weer een wijkhuis hebben, voor de sociale cohesie.
Het platform Arnhem6811 is geen echt wijkplatform.
De leden wonen goeddeels zelfs niet in het centrum.

Ik wil dat best toelichten, dat er een wijkcentrum nodig is.

Bijdrage 9: **Donders**

A - wat goed en niet goed gaat
B - Meer aandacht voor
C - Koers van de stad
D - 1 miljoen voor
E - 1 miljoen vanaf

ad. A.
Het beheren en instandhouding van de parken gaat goed.

Minder goed gaat het met;
Te vaak sprake van te grote projecten. Zoals, de HAN wil nog groter lijken door een fysieke verbinding. (geen echte noodzaak voor) De HAN is al een (te) grote concentratie opleidingen die woon en vervoer problemen hebben opgeleverd. Te veel nieuwbouw tbv cultuur.

De aanleg van snelfietspaden (of hoe ze nu ook mogen heten). Overbodig. Fietsen van centrum Arnhem naar centrum Nijmegen heb ik jaren geleden dagelijks gedaan. Goed en prettig te doen via Elden en Elst. Ik heb Rijn - Waal fietspad laatst ook eens geprobeerd, dit viel tegen door; vlak naast snelweg, zonder beschutting tegen wind, zon en regen, de aansluiting in Arnhem ligt niet goed, namelijk verborgen op de dijk Elden - Huissen. Ook naar Wageningen is gewoon goed te fietsen, kostbare aanpassing Onderlangs (Boterdijk) is niet nodig.

Nieuwbouw in de stad wordt veel te dicht op elkaar bedacht. Zeker in plan "Schaapsdrift"

De invulling van de industrie gebieden. Arnhem schrijft graag High tech. te willen binnenhalen maar laat opslag en distributie toe.

Weinig tot geen handhaving op juiste deelname aan het wegverkeer. Parken zijn ondertussen fietspretparken geworden. Er zijn te veel ongewenste gedragingen ondertussen gewoon geworden.

De economie. Er zijn al heel wat arbeidsplaatsen in Arnhem verdwenen, ING, AKZO-Nobel.
Alleen maar aandacht voor bewoning is forenzen creëren. Aandacht voor echte bedrijven! (nagelstudio's zijn er genoeg).

ad. B Meer aandacht voor,

- Economie. Reserveer ruimte voor bedrijven die aan energietransitie werken. Zijn ook de installateurs.
- Handhaving

ad. C Koers van de Stad,

- Arnhem heeft weinig ruimte over, houdt daar rekening mee. Beloof geen onmogelijke projecten. (Groningen, Friesland, Drente en Overijssel hebben nog ruimte)
- Arnhem-zuid is al te dicht bebouwd. Geen gemeenschappelijk veldje meer te bekennen. Voorkom dit beeld in Noord.

ad. D 1 miljoen voor,

- te weinig voor iets substantieels, maar voor een leuk project, voorbeeld;
- Sawa, watertoren, vijver, zon of wind-energie dit combineren in park Klarenbeek.
- Mogelijk maken van (kleine) horeca op hoogte 80 of aan de Bosweg.

ad. E 1 miljoen vanaf,

- externe adviseurs voor gemeente taken.
- festivals (minder of geen gemeente ondersteuning)
- Oorlogsmuseum Schaarsbergen. Eventueel ergens samenvoegen.

Bijdrage 10: **Kelly**

Ik vind dat het de afgelopen jaren bijzonder slecht gaat in Arnhem en de leefbaarheid en veiligheid neemt af in rap tempo. Er is massale bomenkap (Sonsbeek kijk je dwars doorheen en Klarenbeek bestaat nog amper) . Alle wegen worden omgebouwd tot fiets paden of tot smalle single rijbanen waardoor mobiliteit is aangetast. Er worden mensen onteigend (Schaapsdrift) en natuur vernietigd voor de verstedelijking (denk aan de Velperweg wat cruciale infrastructuur is) . Verder is het stroom netwerk overbelast en zijn er branden vanwege de elektrische voertuigen. Deze voertuigen zijn ook enorm groot en samen met die enorme bakfietsen lijd de normale weggebruiker zeer onder het klimaat beleid op dit vlak. Onze landelijke infrastructuur was oorspronkelijk ingericht op balans met autos, voetgangers en fietsen, niet alleen fietsen. Fietsers kennen vaak niet de verkeersregels of hebben er maling aan waardoor voetgangers ook lijden. Het voetpad word door fietsers ook gezien als hun domein. In sommige wijken kan je amper op de stoep lopen want er staan fietsen geparkeerd en er worden tegels gewipt (ik lijd zeer van de hooikoorts elk seizoen met al dat ontkruid). Tegels wippen is nu een anarchistisch fenomeen waarbij de sterkste wijkbewoners de andere overrulen.

De Rijnkade is inmiddels een niemandsland van groepjes vluchtelingen die de hele dag rond zwerven en Nederlandse zwervers die nergens terecht kunnen. Ik vind het heel moedig dat een klein groepje nog durft te recreëren of de hond daar durft uit te laten. Amsterdamseweg zitten nu ook 2 of 3 AZC’s

Graag minder polarisatie en provocaties vanuit de politiek bijvoorbeeld hoofddoekjes bij Boa’s . Minder paniek over klimaat want jongeren raken angstig en depressief. Dit leid weer tot verslaving en ziekte. Ook de aanval op de heteroseksuele man moet direct stoppen (zogenaamde straat intimidatie). Jongeren moeten juist meer contact met elkaar hebben en minder telefoon en Netflix. De discriminatie tegen de ruime meerderheid van de bevolking uit zich ook in het coalitie akkoord waarin staat dat maaltijden bij bijeenkomsten op de gemeente vegan moeten zijn en wie een normale maaltijd wilt moet eerst aangeven dat hij/zij een carnivoor is. Dit is beledigend en ongepast.

Wat volgt is een lijst van waar ik vind dat er bezuinigt kan worden en waar er moet geïnvesteerd worden

Bezuinigen:

- Asiel en overige buitenlandse zaken. Het schijnt dat Arnhem een euro voor elke inwoner naar Turkije stuurde vanwege de aardbeving daar.Turkije is net zo rijk als NL dus waarom en waarom betalen wij?
- wethouders & bureaucratie
- digitalizering & AI want niemand snapt het, is kostbaar en slecht voor het milieu en volksgezondheid
- Klimaat
- Minder mass surveillance en cameras, de Steenstraat voelt zeer ongemakkelijk momenteel
- Stop met de wegen om te bouwen tot fietspaden. Dit is kapitaal vernietiging en veroorzaakt verkeersonveiligheid en hinderd de mobiliteit. Zo zitten autos uren lang

met de motor aan in de file in de stad tijdens spits. Daar is het klimaat niet bij gebaat. Idealer is voorrang voor autos voor een snelle doorstroming.

Investeren:

- Betaalbare parkeerplaatsen
- Meer handhaving of misschien een rijbewijs voor fietsen introduceren want gebrek aan kennis over verkeersregels leidt tot gevaarlijke ongevallen. Er zijn wel elke dag ongelukken. Scooters kennen de regels ietsjes beter maar die Uber Eats scooters veroorzaken wel veel problemen of raken zelf gewond.
- Meer IT kennis en opsporing voor cybercrime. Politie plaatsen waar nodig en niet rondjes rijden door de woonwijk en bonnetjes schrijven. Onderzoek naar radicale terreur groepen (Antifa , Xr) . Deze omstreden aanslagplegers vergaderen in het openbaar alsof het normaal is. De locaties zijn , onder andere , De Pukkel , De Hommel , ABC Libertas in Klarendal en zelfs het Openlucht Museum. Er zijn gevallen geweest bij bedreigingen aan huis van Arnhemse politici.
- Inzetten op ruimte creëren qua wonen , bijvoorbeeld wie kan doorstromen, en zijn er vluchtelingen die klaar zijn voor repatriëring. Er is een wooncrisis en inmiddels een dakloosheid crisis, vooral in Arnhem bij supermarkten , Rijnkade en Park Sonsbeek. Er moet voldoende gratis opvang voor daklozen zijn.
- Meer buurtfeesten , outdoor activites, vrijtoegankelijke concerten zoals in Sonsbeek, Sinterklaas etc
- Meer incentives voor jonge gezinnen om de dalende geboorte cijfers weer op peil te krijgen

Bijdrage 11: **Koot**

Ik wil mij beperken tot het **thema woningbouw.** Dit thema was vorig jaar natuurlijk ook aan de orde. Mijn reactie op "In gesprek met de raad" heb ik toen schriftelijk gedaan. Het onderdeel woningbouw zal ik weer als bijlage toevoegen, omdat mijn mening nog dezelfde is. Daaraan kan ik nu een jaar ervaring aan toevoegen.

1. **vergunningen.** Daar moet nodig iets aan gedaan worden. Kijk naar Gaardenhagen. De CPO is nog steeds niet van de grond. De winnaar van de eerste CPO in Arnhem gaat pas op 1 juli 2024 beginnen met bouwen. Dat heeft 7 jaar geduurd. Reden dat ik ben afgehaakt bij Gaardenhagen en een nieuwe woning (in aanbouw) in Schuytgraaf / ENT heb gekocht. Energielabel A+++.

2. Stadswarmte werd de aarzeling bij bovenstaande aankoop. Vattenval is immers de enige leverancier, die daarmee veel ruimte krijgt voor de kostprijsbepaling. Dat houdt hier in de wijk Stadseiland veel mensen tegen om tot stadswarmte over te gaan. Ik geloof echter wel in stadswarmte, eventueel aangevuld met een wijkgerichte warmtepomp die warmte op grote diepte oppompt uit de aarde. Dat kan in gebieden waar geen drinkwater wordt opgepompt.

Aantekeningen van de bijeenkomst “In gesprek met de raad”
Bijeenkomst op 10 mei 2023 in de hal van het stadhuis te Arnhem.

W**oningbouw**

Nederland wil tot 2030 900.000 woningen bouwen, waarvan de helft in Noord- en Zuid-Holland. Moet je dan bedenken dat Gelderland als grootste provincie op z’n minst 1/10 deel van de rest moet bouwen? Dat is dan 45.000 woningen. Hoeveel komt er voor rekening van Arnhem? En waar?
Tot 2028 moet in het hele land 30.000 hectare natuur worden gecreëerd. Welk deel pakt Gelderland / Arnhem?

Als we niet naar die cijfers willen kijken, dan wel naar de vragen:

1. voor wie? Er moet rekening gehouden worden met de grote groep vergrijzende bevolking. (Top is in 2040). Daarnaast het de terugloop in het aantal jongeren. Alleen maar rijtjeswoningen bouwen gaat relatief snel, maar heeft geen zin. **Meer differentiatie is het antwoord.** Vooral meer kleinere woningen voor jongeren en ouderen. Deze groepen kunnen elkaar helpen als we het over de ZORG hebben (ander onderwerp), dus laat ze bij elkaar wonen. Dat mag aan de rand van de gemeente. Als er voor ouderen meer kleinere woningen komen, zullen hun vorige grotere woningen vrijkomen en komt er de gewenste doorstroming. Bedenk wel dat veel ouderen bij voorkeur in hun woning blijven wonen. Hoe stimuleer je die ouderen? Helpen met de verhuizing? Helpen met het Zorg-vraagstuk? (hier kom ik op terug).

2. In de binnenstad huizen splitsen. Veel ouderen blijven wonen in een te grote woning, terwijl een kleinere gelijkvloerse woning veel beter is. **Stimuleer splitsing** in twee of drie kleinere woningen. Laat de oudere beneden wonen en help met verhuizing naar een buitenwijk, niet ver van winkels en zorgcentra. Denk ook hier aan het Zorg-vraagstuk.

3. Hoe bouw je betaalbaar? Betaalbaarheid heeft niet alleen te maken met het huidige aankoopbedrag, maar ook met de duurzaamheid, met de toekomst. Duurzaam bouwen is ook financiële winst voor de toekomst! Met materiaalkeuzes als je aandacht hebt voor circulair bouwen. **Denk aan fabrieksmatig bouwen, modulair bouwen en gebruik meer hout.** Meer houtbouw betekent – zeker als meer fabrieksmatig wordt gebouwd – een versnelling in de bouwtijd en koelere huizen in de zomers en warmere huizen in de winters. Betaalbaarheid heeft ook te maken met de grondprijs!! Ik denk dat Gemeentes bereid moeten zijn wat in te leveren.

4. **Rekening houden met de bodemdaling**. Daarnaast ook rekening houden met de komende lange natte en droge perioden. Bouwruimte in Arnhem-Noord is er nauwelijks. In Arnhem-Zuid heb je te maken met rivierklei dat omhoog komt in natte perioden en zal krimpen bij droge perioden. Het antwoord: goed heien. Denk aan goed geïmpregneerd hout, waar verrotting en insecten geen kans krijgt. In de Kleefse waard staat een houtfabriek Accsys, die een hoge kwaliteit hout produceert. (Bij de slimme woning van de HAN).
   Info: https://www.han.nl/artikelen/2021/05/de-empathische-woning-gidst-je-liefdevol-door-de-dag/
   Info: https://www.accsysplc.com/nl/over-ons/

5. **Jongeren aantrekken**. Vergrijzing is niet alleen een bekend Nederlands probleem. Elk Europees land zal zijn best gaan doen om jongeren vast te houden. Arnhem en Nijmegen hebben een goed studie-klimaat voor jongeren. Geef daar meer aandacht aan en probeer jongeren – als die eenmaal in onze stad wonen – vast te houden. Goed voor de economie en goed voor de zorg. Dus nogmaals: clusters van jongeren en ouderen die naar elkaar omkijken is het beeld van de toekomst.

6. **Leer van Gaardenhage.** Het is een oude belofte: grote dure kavels, waarop slechts een grote bungalow mag worden gebouwd. Die luxe is er niet meer. Als er een goede wonen-zorg-visie wordt ontwikkeld, waarin vooraf wordt aangegeven hoe zal worden gebouwd en de aantallen betrekking hebben op de verwachte ontwikkelingen, dan zullen de politieke partijen het daarmee eens zijn en ook de burgers kunnen voor een voldongen feit worden geplaatst. Er gaat nu heel veel tijd verloren in de tijd voor vergunningen en rechtszaken. De MER moet niet alleen een toets zijn, maar ook een ontwikkeling.

7. **Bouwtijd inkorten.** Noem ik toch nog even apart. De meeste tijd hebben de ambtenaren nodig. Blijf niet in een vast stramien werken, maar bedenk wat er moet gebeuren om toestemming voor nieuwbouw binnen een half jaar rond te krijgen. De aannemer bouwt de huizen binnen een jaar. Dat is ook goed voor de aanvraag van hypotheken. Hypotheekoffertes blijven een half jaar geldig. Bouwtijd kan ook sneller als het fabrieksmatig wordt gedaan. Dat lukt ook met gedifferentieerde bouw.

8. **Natuurinclusief / landbouwinclusief.** Zijn geen nieuwe woorden meer. Landschappelijk groen ontwikkelen kan ook met huizen bouwen samen gaan. Zie Schuytgraaf / ENT en veld 27. (Nu nog een probleem met Elst). Natuurinclusief bouwen is ook weer gunstig voor andere problemen:
   - *Herstel ecosystemen en biodiversiteit*
   - *Terugdringen stikstof uitstoot*
   - *Ondergronds water langer vasthouden voor droge tijden*
   - *Minder kwetsbaar voor wateroverlast*

   Veel mensen wonen graag in een groene (koele) omgeving.
   De term landbouwinclusief zou een goede handreiking naar boeren kunnen zijn. Het is een onderwerp waar je apart eens goed over na moet denken. Kijk hiervoor ook naar Frankrijk en Engeland. Voor nu gaat dit even te ver.

9. **Woningen in uiterwaarden?** Dat kan, maar is wel oppassen. Vooral hier rekening houden met wateroverlast door flinkere regenbuien. Denk nog eens aan het probleem van Valkenburg en de Duitse regio. In korte tijd komt er veel water de rivieren in. Daarom:
   - *Woningen op palen* – denk weer aan goed geïmpregneerd hout.
   - *Woningen die kunnen drijven* – kijk in Lent
   - *Water accepteren* – kan ook. Bouw zo dat het geen probleem wordt als de onderste verdieping voor een deel onder water komt te staan. Veel mensen die aan een rivierdijk wonen zijn dat min of meer gewend.

Bijlage 12: **Rijsemus**

Ik vind dit een unieke kans om in alle vrijheid een aantal ideeën/voorstellen aan te dragen die volgens mij een verrijking voor de stad Arnhem zijn. Ze hebben allemaal betrekking op de stelling: stel de gemeente zou een miljoen extra te besteden hebben, waaraan zou u dat geld dan besteden?
Ik zal mijn ideeën/voorstellen puntsgewijs toelichten.

Punt 1: - EVENEMENTEN
Een aantal jaren geleden had Arnhem evenementen zoals de **Sonsbeek Beeldententoonstelling** en **Living Statues.**
Deze evenementen hadden zowel een nationale als een internationale status en uitstraling. Arnhem werd op een goede manier op de kaart gezet. M.i. is het niet meer organiseren van deze evenementen een groot gemis voor Arnhem.

Punt 2: - BINNENSTAD ARNHEM
De laatste jaren ondergaat de binnenstad Arnhem een prachtige metamorfose. In een rap tempo verrijst Arnhem uit de naoorlogse wederopbouw. Hulde en klasse voor al deze initiatieven en acties.
Toch mis ik de creativiteit om de grote grijze en rode gevels van overheids- en particulierengebouwen “op te fleuren”. Gelukkig zijn er enkele zeer goede initiatieven uitgevoerd en zijn prachtige
Street art kunstwerken op de gevels aangebracht.
Een paar voorbeelden hiervan zijn:

- Een portret van Wilma met kat van Carel Willink op de Utrechtseweg (bijlage 1)
- Een muurschildering 1944/1945 van Arnhem op de Westervoortsedijk (bijlage 2 en 3)
- Een muurschildering van Arnhem circa 1849 op het Nieuwe Plein (bijlage 4)

We hebben in Arnhem verschillende zeer goede Street Art kunstenaars die met al hun creatieve ideeën de grijze en rode gevels kunnen “opfleuren” tot ware kunstwerken.

Bijdrage 13: **Chabot**

Het vergroenen van de stad is een thema waar bijna de hele gemeenteraad achter staat en het mag wat kosten. Voor de aanleg van al het groen worden kosten noch moeite gespaard. Tot mijn grote spijt worden die centen echter niet nuttig besteed. Er lijkt weinig kennis van het belang van een goede bodem voor de planten (zie het Velperpoortstation) en er is nauwelijks geld voor onderhoud. Geveltuintjes kosten bij aanleg €50,- per m2, onderhoud mogen de burgers zelf doen, terwijl ze de kennis daar blijkbaar niet voor hebben. Ik zie helaas veel projecten mislukken. Voorbeeld? Het vergroenen van het Janspark. De gestelwortels van de bestaande bomen zijn kapotgetrokken, de nieuwe bomen zijn te diep geplant, waarna de bodem met zware machines is dichtgereden. Daar helpen de uitgezette wormen echt niet tegen. Ik zag iemand in de weide van Sonsbeekpark de jacobskruidkruid wegstomen, terwijl er niet of nauwelijks gedund wordt in het bomenbestand. Er is blijkbaar wel geld om nieuwe planten onder het dichte bladerdak van de beuken te planten. Tot mislukken gedoemd, helaas. Er zijn bosviooltjes bedekt met een dikke laag bladeren m.b.v een bladblazer. Weg bosviooltjes. Als er echt veel animo is om de biodiversiteit van de stad te vergroten, waarom is er dan zo weinig kennis bij de ambtenaren. Of zijn ze te druk met andere zaken? Ik zie het met lede ogen aan en wordt heel ongelukkig van de stand van het groen. Wel, jubel- en juichverhalen in de krant over de successen van het vergroenen, maar dat is alleen maar optisch. Het is niet lang houdbaar.

2epunt:
Het invoeren van een milieuzone binnen de centrumring. Bent u zich ervan bewust dat er bijna 5000 mensen wonen in het centrum en dat dat door de omvorming van winkels naar wonen steeds meer worden. Daartussen zitten kleine zelfstandig ondernemers, die met hangen en wurgen een inkomen proberen te genereren. Ik ben er daar een van. Over iets meer dan 2 jaar moet ik mijn bus van de hand doen? Een euro 6 bus aanschaffen die op dit moment bijna niet te koop zijn en niet te betalen zo duur, want veel vraag. Nog eens 2 jaar later mag je die euro6-bus weer inruilen voor een elektrische bus, waarvoor onvoldoende laadpalen zijn en ook niet te betalen. Leuk zo'n milieuzone, maar de kleine zelfstandige is de dupe en ook de klanten in de binnenstad zullen geen loodgieter, stucer, metselaar of hovenier meer kunnen vinden.
Ik ga stoppen met mijn werk, want in die paar jaar tot mijn pensioen krijg ik de kosten nooit meer terugverdiend. En wat doe ik nou binnen de centrumring qua kilometer. Ik rij van mijn huis naar de klus en van de klus weer naar huis. En dat mag wat kosten. Ik denk dat eerst de voorwaarden en de consequenties goed uitgedacht moeten zijn, voordat dit uitgevoerd gaat worden. Ik kom het graag toelichten op 17 april

Bijdrage 14: **Van den Berg**

Betreft: Raad van de stad '*Waar liggen de kansen voor Arnhem?*'

Geachte leden van de gemeenteraad van Arnhem,

Hierbij wil ik kort enige kansen aangeven voor de stad Arnhem.

Een belangrijke kans die het college al 15 jaar laat liggen is het instellen van een Wvg voor winkelcentrum de Drieslag en omgeving. Ik vind het zo langzamerhand onbegrijpelijk waarom dit middel overal in Arnhem wordt toegepast maar niet in Malburgen waar het juist zo keihard nodig is. Er zijn hier al ruim 30 jaar problemen met verloedering en versnippering van het bezit en waar bezitters onvoldoende bereid zijn hun bezit fatsoenlijk te onderhouden. Ook is er sprake van ondermijning en een layout van de omgeving die niet handig is als je personen met een omgevingsverbod wil kunnen weren van het winkelcentrumgebied. Bovendien is er relatief nauwelijks bewoning in het gebied en heeft een aanzienlijk deel van de winkels zelfs helemaal geen woningen erboven. En nu durven veel inwoners van mijn wijk niet eens hier boodschappen te doen vanwege de onveiligheid. Verwerving en sloop van het gebied biedt naar mijn mening grote kansen voor toevoeging van honderden nieuwe woningen in meerdere prijsklassen waaronder veel koopwoningen, nieuwe winkels met een betere winkelformule en een uitgaanscentrum voor de wijk en met een veel betere plattegrond waardoor de veiligheid beter in de hand te houden is. Dit vernieuwde winkel, woon en werk gebied zal de wijk Malburgen een enorme positieve boost gaan geven. Ik wil daarom heel graag met de gemeenteraad hierover in gesprek op 17 april 2024 om deze positieve boost voor Malburgen mogelijk te gaan maken.

Een andere kans voor de stad Arnhem zie ik in het oprichten van een eigen woningbouwafdeling van de gemeente Arnhem waar alleen mensen werken die zelf woonachtig zijn in Arnhem en bij voorkeur afkomstig zijn uit de slechtere delen van de stad, de Arnhem Oost wijken. Deze nieuwe woningbouwafdeling van de gemeente Arnhem gaat zelf huizen bouwen en zelf ook verhuren en of verkopen aan mensen die voor de stad belangrijk zijn zoals eigen ambtenaren, of mensen die in de zorg of onderwijs werken. Bij voorkeur het ombouwen en of sloop en nieuw bouwen van grote woningen en of vrijstaande woningen in de 6 betere wijken van Arnhem Noord naar een groter aantal kleinere woningen voor ouderen uit de buurt, mensen met een beperking, statushouders, sociale huurders en jongeren. Maar ook projecten als koopwoningen realiseren voor eigen personeel en mensen die belangrijk zijn voor de stad in de Arnhem Oost wijken zie ik als goede mogelijkheid voor de gemeente zelf want corporaties mogen dat niet meer doen.
Een aanzienlijk deel van de Arnhemse ambtenaren woont nu niet in Arnhem zelf maar soms ver weg en komt dan per auto naar de stad. Wat is niet mooier als de stad zelf in haar eigen gemeentewoningen haar eigen personeel kan huisvesten? Bovendien is in het kader van het nieuwe mobiliteitsplan het beter als mensen in Arnhem werken die er zelf ook woonachtig zijn. Dan is er geen autoverkeer in de stad meer nodig en kan men per fiets of lopend of per ov naar het werk.
De gemeenteraad kan voor de eigen gebouwde woningen dan zelf regels opstellen aan wie de woningen waar verkocht of verhuurd gaan worden en tegen welke voorwaarden. Het grote voordeel van een eigen verhuur, verkoop en bouwafdeling is dat Arnhem en u als gemeenteraad dan zelf het stuur in handen krijgt en niet meer afhankelijk bent van corporaties en ontwikkelaars en de markt en projecten kan uitvoeren waar die partijen voor nu of in de toekomst voor bedanken. Op deze manier is de stad Arnhem in de toekomst niet alleen in staat projecten uit te voeren die anders niet uitgevoerd worden, ook zie ik grote kansen voor veel extra nieuwe banen (werkgelegenheid) in de stad zelf. En dit kan nog

vergroot worden door een niche markt op te zoeken bijvoorbeeld vooral bouwen met hout en milieuvriendelijke CO2 neutrale materialen en te zorgen dat de aanleverende industrie hiervoor ook in Arnhem zelf gevestigd gaat worden.
Ook deze kansen wil ik graag toelichten op 17 april 2024.

En ik zie zeer grote kansen voor de stad om veel meer ruimte voor groen, recreatie en wonen en werken toe te voegen indien het auto parkeren in de openbare ruimte behoorlijk terug wordt gebracht. Laten we wel wezen een auto is in een compacte stad waar men zelf ook werkt als woont eigenlijk helemaal niet meer nodig. En het kost vreselijk veel ruimte voor een ding dat met een enorme milieubelasting is gemaakt en die de meeste uren van de dag stilstaat. Vandaar mijn plan en wens om in de toekomst het autoparkeren voor langer dan een uur in de openbare ruimte geheel te verbieden in de hele stad. Langdurig parkeren kan dan alleen nog maar in parkeer automaten in parkeerflats zie bijvoorbeeld andere landen als Japan, die je aan de randen van de stad bij de uitvalswegen kan neerzetten en waar je per eigen fiets of per deelfiets van en naar toe kan gaan om een auto weg te zetten of op te halen. Doordat er dan aanmerkelijk minder autoverkeer door de stad zelf zal gaan en grote openbare parkeerplekken op maaiveld niet meer nodig zijn kunnen deze plekken en brede wegen (bijvoorbeeld de Burgemeester Matsersingel) grotendeels gebruikt gaan worden voor groen, recreatie, wonen en werken. Als je dit in een keer zou invoeren is het wellicht een wat te grote stap maar je zou kunnen beginnen met een parkeervergunningstelsel systeem in te voeren voor de gehele stad waar de 1^{e} vergunning voor parkeren waar dan ook in de stad op echte parkeerplekken minimaal 1500 euro per jaar gaat kosten en een tweede vergunning voor een 2^{e} auto minimaal 30 % van het besteedbaar inkomen gaat bedragen. Dat lijkt mij een eerlijk systeem om de wekelijke kosten voor autoparkeren en de veel te grote ruimte die hiermee verloren gaat voor de stad enigszins terug te verdienen alsmede dat iedereen en dus ook de rijken serieus gaan kijken of een 2^{e} auto echt wel noodzakelijk is. Er is naar mijn mening op deze manier eenvoudig ruimte te vinden voor genoeg nieuwe woningen die Arnhem in de toekomst wil bouwen.
Ook deze grote kans voor Arnhem ben ik gaarne bereid met u verder te bespreken op 17 april 2024.

Bijdrage 15: **Driss Artist**

1. Wat gaat goed

Welnu er zijn altijd betrokkenen bij B&W en raadsleden die beseffen waarvoor ze in het leven zijn geroepen. Namelijk voor de inwoners , dus daar moet naar geluisterd worden.

Je bent tenslotte slechts een van de vertegenwoordiger, niets meer en niets minder

Overschat je positie niet maar vul hem waardig in en met bescheidenheid .

Niet modellen want daar leven mensen niet, de Arnhemse burger leeft in de weerbarstige waarneembare realiteit en dat is het uitgangspunt. Daarbij zijn veel van die rapporten (perspectief nota) zijn zware kost en lastig leesbaar . Dus het uitgangspunt is wat we zien.

Algemeen beschouwd

- Van wantrouwen naar vertrouwen, daar is de weg in geslagen maar blijft die ook ? Vraag je wel eens "wie ben ik om over de ander te oordelen en te bepalen.

- Van schuld naar onschuld m.a.w. geen schulden meer, de aanzet is gemaakt maar er wordt vooral veel gedweild , de kraan staat nog steeds open omdat jullie de oorzaken niet willen horen, teveel bureaucratie, digitalisering, doordrammen over plannen die de burgers van Arnhem niet vooruit helpen , integendeel denk even aan de scanwagen , die zonder uitleg lukraak mensen bombardeert met bonnen, mensen die bijvoorbeeld naar de huisarts gaan en waarbij het soms anders loopt, die ziek of kwetsbaar zijn, of andere situaties waar jullie geen weet van hebben.

- Van digitalisering naar mens op maat en een goed persoonlijk gesprek, gelukkig blijven er loketten open maar dit zouden er nog veel meer moeten zijn. Iets wordt veel sneller duidelijk en opgelost door een goed gesprek. De afvink lijstjes online zijn te beperkt om zaken op te lossen. Daarbij werkt het vervuilend, tijd en geld rovend en verwarrend voor zowel gemeente Arnhem alsmede omringende partners en burgers.

- Van een plan een mening open staan voor andere plannen en andere meningen; de mens ontwikkelt zich door anderen, vooral anderen die anders denken, daar gaat het niet om gelijk, het gaat om het gesprek of debat , wat kunnen we leren van elkaar en gaat t goed of kan t anders;
- Van rijkelijk uitgeven , naar meer de hand op de knip ook voor jullie en bestuur dat jullie behoren te controleren. Niet alles moet, er moet niks , denk eerst eens na en besef dat andere mensen moeten lijden om het begrotingen tekort in te vullen. Nederland is niet rijk, er is niet voor niets “bestaanszekerheid op de agenda” Dus

focus op het voorkomen van echte problemen. Mensen hebben een woning nodig, mobiliteit en stabiliteit , en constante onzekerheid en wijzigingen dragen daar niet aan bij

- Van arrogantie naar bescheidenheid; het feit dat jullie mensen uitnodigen om te komen praten is positief maar wees dan ook bereid te luisteren en waar nodig B&W bij te sturen op wat bewoners nodig hebben of aangeven wat van belang is ; zoals kunnen blijven rijden en parkeren , betaalbare woningen koop of huur dus “neem enorme klimaat of energie aanpassingen en veel te hoge kosten onder de loep en vraag je af of dat nu echt nodig is, wat levert het echt op in de waarneembare realiteit en weegt dat op tegen de enorme vaak negatieve consequenties. Ja ook voor de toekomstige generaties, of weten jullie niet hoe kinderen en jongeren eraan toe zijn? De constante lockdowns, het geweld tegen mensen die anders zijn, constant angst zaaien over doom scenario’s , alles wat leuk is mag niet meer, beseffen jullie wat dit doet met jullie medemens , met de burgers van de stad , die vrijheid hoog in t vaandel dragen zeker na WO2 en heftige bezettingen en verzet waarbij velen het leven lieten.

- Van veel praten en drammen naar goed luisteren en overdenken, wederom sta open voor nieuwe plannen en ideeën, mensen in Arnhem zijn heel creatief maar als er niet geluisterd wordt of het spreken wordt afgestraft haken ze af.

- Van schreeuwen, schofferen, framen van anderen, naar respect en tot inzicht groeien , misschien weet die ander het wel veel beter dan jij ,

- Van eigendunk naar , kijk wat vaker in de spiegel voordat je racist, fascist, Poetin lover, minions of andere scheldwoorden richting jouw collega’s gooit. De burgers zijn daarmee niet gediend, en het maakt politiek tot een goedkope klucht. Het werkt polariserend, discriminerend zeker als de media er nog een schepje boven op doet. Van de 10 mensen willen 7 er niets meer met politiek of bestuur te maken hebben, besef wat dit over jullie zelf zegt alvorens te oordelen !

Veiligheid

1. Veiligheid betekent dat mensen een andere visie mogen hebben en uitdragen , en dat gaat niet goed in Arnhem, ook weer bij de bijeenkomst vorig jaar waren er verhalen over het feit dat mensen hun mening maar moesten aanpassen want er was consensus, maar zo werkt het niet. Als jullie mensen uitnodigen om te spreken en hun visie te geven neem die dan ter harte doe er iets mee anders komen ze nooit meer terug. En zeker niet als men bang is om een mening te geven vanwege “neerbuigende of kribbige opmerkingen.

2. Veiligheid betekent ook samen in de wijken met de mensen die je kent , dat werkt niet als er steeds weer nieuwe mensen bijkomen, er steeds wegen worden veranderd. Dat werkt geen cohesie maar juist ieder voor zich en gevoel van onbehagen/onveiligheid.

3. Veiligheid is dat de politie, raadsleden of B&W er is wanneer je ze nodig hebt, de wil is er wel, maar toch zie je nog vaak controle op burgers die ergens staan te kletsen of buiten een bakkie doen, dat de politie meent dat dit niet kan. Dat is niet leuk, de politie hoort naast goede burgers te staan.

4. Veiligheid is ook inclusief en niet de nieuwe exclusie, waarbij sommige partijen of groepen alles mogen, alle positieve aandacht krijgen en de rest die anders denkt en voelt niet mee mag doen, wordt buitengesloten of erger gecanceld. Tuurlijk mag iedereen er zijn maar als dat betekent dat zij ieder ander terroriseren, dan is het einde zoek. Mensen weten niks van al die hij, zij etc. Veel snappen er niks van en dan worden ze regelmatig geschoffeerd als racistisch, serieus ??? Ze mogen er allemaal zijn en alle meningen mogen er ook zijn. Dan creëer je verbinding.

5. Veiligheid is ook dat zoals tijdens corona mensen die protesteren en graag gehoord willen worden , waar met name vrouwen , door boa's over het gemeente plein worden geslagen, terwijl de wethouder net een expositie onthulde," minder geweld tegen vrouwen". Het is jullie taak de zittende macht te controleren en het wordt tijd dat excuses wordt aangeboden aan de mensen waartegen zeer ten onrechte geweld is gebruikt.

6. Veiligheid is ook om te waken over alle extremistische actie groepen die Arnhem rijk is en die oproepen tot anarchie, anderen schade berokkenen en de samenleving ontwrichten, verbaal geweld gebruiken en anderen intimideren, en openlijk oproepen tot mensen smokkel en blanken haat om er maar een paar te noemen: migreat.nl werkt landelijk ook in Arnhem, , distinction rebellion , antifa, rood, en nog zoveel meer. Waar komt het geld vandaan waarmee zij panden kopen, hun acties en medewerkers bekostigen? Extremisme kan verkeerd gaan, beschadigd naar anderen en verstoord cohesie, het geeft angst, en het is dan ook wijs meer controle te zetten op dergelijke groepen ipv ze openlijk steun te betuigen vanuit politiek, bestuur en media . Dat heette vroeger fascisme en dat wil toch niemand meer. Neem meldingen serieus

Wonen

1. Veel woningen van de woningbouw staan heel lang leeg en dit wordt regelmatig gemeld zegt men maar er wordt niks mee gedaan .

2. Er zijn veel spookbewoners die blijkbaar de sleutel kregen en er dan nooit meer aanwezig zijn tenzij om de post een keer in de paar maanden op te halen. Dat kan toch niet.

3. Vakantieparken die vaak de enige uitweg zijn voor velen worden gesloten. Over het dispuut met eigenaren hebben de burgers geen boodschap aan , dan zorg voor een andere eigenaar en dat het weer beheerd wordt en mensen kunnen blijven zitten. Niet meten met 2 maten want voor alle mensen die nu overal vandaan lijken te komen wordt ook plek gemaakt, ook op vakantie parken dus dat kan gewoon als oplossing want mensen horen niet op straat te slapen en te leven. . Jullie behoren de macht te controleren, doe dit dan ook. Als

de spreidingswet niet werkt of zaken niet kloppen , stop het dan. Zorg dat en Nederlanders (ja ook migranten zijn Nederlanders met een Nederlands Paspoort die veel geld en tijd hebben gestoken om in te burgeren !) zorg voor deze burgers waar jullie door zijn gekozen, dat ze veilig zijn en wonen kunnen en niet onder de brug liggen, dat is een derde wereldland.

4. Veel pandjes eigenaren staan onder druk, uiteraard gaan er ook daar zaken mis en is het goed dit te controleren, maar zij zorgen er wel voor dat mensen snel een kamer krijgen, een dak boven hun hoofd. Die flexibiliteit is essentieel en hard nodig dus geef ze meer waarde. Kijk waar je samen kunt werken ipv hen altijd negatief in politiek en media neer te zetten. Het zijn ook medeburgers en woningen of kamers zijn schaars dus werk samen

5. Massale bomenkap , voor biomassa , Arnhemse parken en bossen zijn gruwelijk kaalgeplukt , bijna gevaarlijk want bomen zijn leven. Waar iedere keer wordt gezegd dat het groener wordt komen er gebouwen , worden er weer bomen gekapt en worden burgers met vage beloften of wat struikjes achter gelaten. Daarmee verdwijnt ook massale biodiversiteit en belangrijke soorten. Dat kan in de computermodellen ontkent worden maar de fysieke waarneembare realiteit spreekt een andere taal. En dat is voor Arnhem niet gunstig . Bomen zorgen voor meer leven, meer soorten, meer vruchtbare grond, waterbalans , Neemt co2 op en zet dit om in zuurstof, zelfde met stikstof en zowel onder, in en boven de boom leven allerlei soorten die gezamenlijk het ecosysteem in stand houden. De natuurherstel wet doet dit niet dus kijk naar de waarneembare realiteit en bewaak wat daar gebeurt en maak een einde aan bomenkap voor biomassa . Stadsverwarming is voor velen helemaal geen oplossing en mensen klagen over koude woningen en hele hoge kosten. Daar is de burger niet bij gebaat en het is aan jullie om zittende bestuur en macht hierop te vragen en te controleren

Jeugd

1. De jeugd heeft de toekomst maar heeft ze dat ook in Arnhem en omstreken. De wens om te veranderen is er maar gebeurt het ook. Wat is er gebeurd met de Arnhemse jeugd tav het rapport van Commissie de Winter ? Geld maakt dat niet goed. Wat is er feitelijk veranderd en waar zijn deze beschadigde jongeren?

2. Inmiddels is er een nieuw rapport van de jeugd zelf : Jason Bhugwandass die samen met jongeren gruwelijke misstanden bij jeugdzorg onthulden, in instellingen.

3. Hoe lang blijven misstanden doorgaan? De jeugd is de toekomst, wees er zuinig op.

4. Leer jeugd omgaan met informatie ipv te censureren. Het is goed om voor alles open te staan en alles te onderzoeken, maar het is fijn als je daar handvaten en kansen bij krijgt . Er lijkt een ware informatie oorlog aan de gang , en media is daar zeker deelgenoot aan, altijd zwart wit denken en polariseren. Terwijl de weerbarstige werkelijkheid nooit een kant kent maar vele kanten.

5. Stimuleer de jeugd om actief betrokken te zijn bij politieke avonden, maar zelf met ideeën te komen en hun visie, want het gebeurt al wel maar dan moeten ze wel binnen de gekozen paadjes lopen en dat is geen democratisch beleid.

6. Op scholen worden veel klachten gehoord over het feit dat geen raam meer open kan voor frisse zuurstof en lucht omdat gewerkt wordt met klimaat neutrale ventilatie systemen.

Veel mensen en kinderen krijgen hoofdpijn, problemen met concentratie dus zet weer een raampje open. Misschien is het wel gevaarlijk op lange termijn . Raampje open, Goedkoop en simpel.

Werk en inkomen

1. Zorg dat MKB blijft en kan blijven bestaan , want daar is het welzijn en welzijn van merendeel Arnhemmers gekoppeld. Iedereen is namelijk uniek en niet iedereen past in een grote fabriek of supermarkt , etc dus hoe meer en hoe groter je diversiteit aan werkplekken, hoe meer kansen voor de Arnhemse burgers.

2. Zorg voor een goed klimaat voor MKB en stel prioriteiten, een vast contract voor medewerkers is belangrijker dan de nieuwste klimaat of digitale snufjes , het gaat om leefbaarheid en bestaanszekerheid en daar kunnen nu eenmaal niet alle doelen behaald worden dus stel prioriteit om het ondernemers en bedrijven de financiële ruimte te geven mensen in dienst te kunnen nemen. Zorg voor voldoende parkeerplaatsen, goede doorvoer van de stad en mobiliteit want die is nu zeer matig.

3. Zorg dat nieuwe ondernemers contacten kunnen leggen met kleine investeerders , samen sterk , nogmaals, het gaat om de werkgelegenheid en kansen voor Arnhemmers.

4. Zorg voor ondersteuning daar waar het nodig is , houd het budget wel beheersbaar want anders belanden nu financiële gezonde burgers ook in de problemen.

5. Onder MKB vallen ook de Boeren die zorg dragen voor goed voedsel, feitelijk natuur beheer uit ervaring en eeuwenlange kennis , maar ook voor werkgelegenheid en een veilige en fijne plek zijn voor jong en oud. Het is bekend dat dieren helend zijn en het zou goed zijn als scholen veel vaker weer op de boerderij komen. Nederland bestaat van oudsher uit boeren en ook voor nieuwkomers is het behoud van de boer het meest waardevolle. Zij zorgen voor vrede en stabiliteit en het zijn sterke, eerlijke mensen. Zij bieden veel werk vanwege alles wat erbij komt kijken als boerderij en het is belangrijk dat men veel meer kennis krijgt. Ook leren hoe je zelf boer kunt worden of hoe het voedsel op tafel komt dat geeft respect voor voedsel en houd toch op met die negativiteit. Boerderij is meer dan alleen dieren, en daarbij er worden meer dieren gruwelijk geruimd en dat mag dan wel ten onrechte zoals kootwijkerhout, en daar wat te totaal niet nodig gewoon vreselijk. Vroeger mochten dieren een naam en als er geslacht werd deed de boer dit zelf , net als in zoveel omringende landen. Schaalvergroting maakt meer kapot dan goed en bestuur lokaal ook wilde schaalvergroting.

6. Maak werken in de zorg weer leuk , er is EVC ontwikkeld zodat mensen ook zonder dure opleidingen door kunnen groeien in de praktijk. Van leerling , tot meester en tenslotte weer leermeester. Alles is veel teveel gericht op bureaucratie, dure certificaten terwijl de meeste mensen nog steeds graag leren in de praktijk zelf samen met iemand die al veel kennis en ervaring heeft. Toch waanzinnig dat er tekorten zijn op de arbeidsmarkt omdat dit

wordt gecreëerd door waanzinnige eisen. Wat wil je , goede werknemers of goede testscores want dit is niet hetzelfde!

7. Wat opvallend is , de wet en macht en geld zitten centraal en alle problemen worden gedecentraliseerd en bij de gemeenten over de schutting geworpen. Waarom accepteert de gemeente dit en waarom zeggen de raadsleden hier niks van. Het is voor burgers vaak niet meer te volgen.

8. De raadsleden en gemeenten kunnen andere burgers in de stad de kans geven raadslid te worden of te werken bij de gemeente. Minder dure externe krachten die hier niet eens vandaan komen. Vaker variëren want het partijstelsel is allang uit de tijd en belemmert meer dan dat het oplost.

Inclusie en diversiteit

1. Wat bedoel je met deze definitie? Een toverwoord , een suikerspin? Zorg voor heldere definities , en zet woord bij daad. Hoe mooi is het om een verbindend monument te plaatsen voor alle burgers , die ooit slachtoffer waren van feodaal beleid en slavernij en daarbij het leven lieten gewoon in Nederland. De vele vrouwen die als heks werden verbrand , de vrouwen die in dienst moesten en geen rechten hadden bij verkrachting waarbij ze naar t klooster moesten, mishandeld en uitgebuit werden en het kind door verkocht. Maar ook mannen die lijfeigenen waren van de landheer. Het leven was gruwelijk en vele kinderen stierven en moesten lange uren werken in fabrieken en stierven jong. Het geld blijft altijd bij een kleine groep hangen (daar zijn offshores en geheime belasting paradijzen voor gemaakt) de gewone burgers zijn daar geen deel van en mogen trots zijn! . Er wordt net gedaan of het geld hier uit de lucht is komen vallen, en of Nederland zo rijk is. Kom op zeg, ga eens kijken hoe mensen echt leven en wonen en stap even uit je eigen bubbel. Niet dat ze klagen maar dit is misinformatie en fake nieuws. Daarmee krijg je een verdeel en heers verhaal i.p.v. samen en wij allemaal willen dit nooit nooit meer ! Wij willen allemaal onze vrijheid en rechten behouden dank u!

2. Zorg dat mensen rechten behouden blijven , vrijheid is een groot goed en de laatste jaren zijn er heel vaak rechten geschonden, dat is niet oke. Wat wel goed is om te leren van fouten , zoals de lockdowns , buiten sluiten van mensen en daar naar willen kijken samen met de burgers van de stad die daar onder hebben geleden en dat zijn er zoveel meer dan jullie beseffen. Maar veel mensen durven niks te zeggen , of spreken de taal niet goed genoeg of denken dat het geen enkele zin heeft. Het vertrouwen is zo beschadigd en de samenleving is in tweeën gesplitst. Dus neem het heft in eigen hand en kijk naar jullie eigen fouten, maak de stad weer een en stop verdeel en heers.

Er zijn veel vragen als waarom NL en ook Arnhem een beleid uitvoert van niet overheidsorganisaties die noch gekozen zijn noch verantwoording hoeven af te leggen. Er is ook veel lobbyisme (Provincie GLD geeft aan dat er vooral lobbyisten komen op politieke avonden, lobby kan veel te ver gaan en dat moet je niet willen.

Inmiddels zijn er al gemeenten waar burgers inspreken zoals Gooise meren, Liselore Ammerlaan en Sylvia Slegers over de voor en tegen van 5G veilig verbonden, Mass surveillance en digitalisering.

Dat zijn gesprekken die gaan over de veiligheid van de bewoners van de stad ook in Arnhem en die discissue moet gevoerd worden!

Goed om te kijken ook in andere Gemeenten komen burgers spreken: als burgers spreken luister dan eens

Link naar bijdrage op YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=QoOxKwV5lJU
Gemeente Horst aan de Maas

Gemeente Haaksbergen, burger spreker

https://youtu.be/P9q29u7MLaQ?si=HNZxfjNJGawWv0gS

Hartelijke groet,

Namens veel die zelf niet meer durven of willen spreken.

Bijlage 16: **Vianen**

Ik zou graag voor nu drie onderwerpen willen inbrengen voor verbeterpunten in de gemeente Arnhem.

De politie mag geweld onder jongvolwassen of tieners serieuzer nemen. Een voorbeeld wat helaas mijn eigen situatie treft en die van een ander. Mijn dochter van 15 werd tijdens haar werk aangevallen door een agressieve jongere. De politie werd door haar werkgever direct gebeld er arriveerde 30 minuten later. De camerabeelden werden bekeken. De politie zei tegen ons dat ik met deze beelden aangifte kan doen en vertrok.

Mijn indruk was nou daar gaat onze veiligheid is dit wat we krijgen mijn dochter van 15 stond nog steeds te herstellen van het hele voorval.

De volgende dag belde ik naar het nummer om aangifte te doen en kreeg te horen dat daarvoor een afspraak ingepland moest worden en dat ik door de planning word terug gebeld.Drie dagen later belde de planning en werd er een afspraak gemaakt voor 1 week later. Ik zei oh moet dat zolang op zich wachten? Ja mevrouw soms wel 2 weken fijne dag.

Ondertussen wil ik mijn kind het liefst thuis houden want de jongeren van tegenwoordig hebben soms een draadje los zien we vaker op het nieuws. Dreigementen als ik steek je dood, gaan verder door op school en vooral social media. Zolang er niet met een bepaald gezag word gereageerd op een ernstige situatie zal er niks kalmeren. Geen gesprek met ouders geen waarschuwing dus vrijheid blijheid. Ondertussen denk ik stel dat je de persoon nu op een feestje bij het uitgaan tegenkomt. Ik denk dan een dolle hond doen we een muilkorf op en halen we van de straat een dolle kind mag kwaad blijven uithalen tot het escaleert en dan pas iets van een maatregel word gegeven. Het optreden van de politie als het gaat om geweld onder jongeren is laks.

Zo was mijn dochter ergens in de decembermaand of november getuige van een mishandeling op straat een volwassen man sloeg een tiener van de fiets en heeft hem zwaar mishandeld. Een vriend waarmee zij daar ter plekke was belde 112 de politie was snel ter plaatse en er werden wat vragen aan hen gesteld de dader was inmiddels vertrokken en nooit meer gevonden. Hoe moeten de jongvolwassen denken over hun veiligheid als dit de resultaten zijn. Weer een voorbeeld van waar staan zij momenteel in de maatschappij en dan richt ik mij maar even op onze eigen stad Arnhem. Hoe veilig zijn zij? Als ze s' avonds uitgaan, als zij getuige zijn van geweld van volwassene tegen jongvolwassene dan heb ik het over de leeftijd 13 tot 15 jaar. Arnhem mag beter werk verrichten als het gaat om veiligheid van jongeren in het centrum op de scholen en daar waar zij zich vooral bevinden. Daarin mag politie, handhaving, school beter in getraind worden.
Ik vind het zeer triest dat de veiligheid zoek is in de stad.

Volgende kwestie

Ik ben vrijwilliger voor een oudere die op haar 89 ste nog thuis woont maar slecht ziet. Via het wijkteam had zij om hulp gevraagd en werd ik ingeschakeld via de vrijwilligerscentrale. De wijkcoach ging met pensioen en daarna heeft geen wijkcoach ooit nog contact met de 89jarige gelegd. Nu heeft arnhem dus een wijkteam met coaches als er verwaarloosde ouderen thuis zitten wie heeft daar dan zicht op? Hoeveel ouderen zitten nu kwetsbaar thuis en moeten misschien maanden later gevonden worden in een puinhoop. De 89 jarige heeft steeds meer moeite met bepaalde handelingen en heeft geen alarmknop mocht ze ooit vallen. Wie hoort deze dingen te regelen voor de ouderen van arnhem die niet onringd zijn door familie en de vrienden reeds begraven hebben. Zijn de coaches niet in het leven geroepen om ook daar zicht op te hebben zodra een oudere al eerder is aangemeld via het wijkteam en om hulp heeft geroepen. We praten dus in arnhem over zorg en hulp zodat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen maar ze moeten begeleid worden tot hun laatste dag en helaas gebeurt dat niet. Dit is de tweede ouderen die ik vrijwillig bezoek de eerste persoon is inmiddels gaan hemelen op hawai maar daar zag ik al hoe ouderen aan hun lot worden overgelaten nadat zij gezwoegd hebben voor deze economie. Zowel jong en oud word niet belangrijk genoeg gevonden in Arnhem.

Derde en laatste kwestie hoop dat u nog lees :-)

Huiselijk geweld. In de wijk waar ik woon is al aardig wat gebeurt ik woon daarbij ook nog eens in de straat waar wel 3 personen vermoord zijn en het nieuws hebben gehaald Ja kon ik mijn huis maar optillen maarja ik ben al 44 jaar een malburgenaar dus zomaar weglopen doe ik niet. Ik observeer en attendeer en zoals ik eerder zei ik vraag om oplossingen

Dus ik hoorde veel huiselijk geweld en heb veilig thuis gebeld wat te doen veilig thuis zegt als de politie vaker op het adres is geweest moeten zij melding doen. Ik zie ook een vrolijk kind op dat adres die alles maar voor lief neemt en soms mrt moeder meehuilt. Zolang 1 van de ouders het kind niet bij de hand pakt en vertrekt blijft de situatie helaas zo. Sommigen mensen weten de stappen naar de juiste hulp niet te zetten en moeten geholpen worden . Ik nam contact op met buurtbemiddeling want wat ik vergeten ben te zeggen, ik woon aangrenzend en krijg samen met mijn eigen tienerdochters alles mee. Buurtbemiddeling stelt voor eerst zelf in gesprek te gaan met deze vechtende ouders.. ik vind het het domste wat ik ooit gehoord heb. Ik woon er vlak naast dus als ik bemoei leef ik nog happily ever after?

Ik nam contact op met leefomgeving omdat leefomgeving in mijn beleving gaat om de omgeving waar je leeft dus ook om deze kwestie en niet alleen om het groen in de wijk en een nieuwe schommel. Ik maakte duidelijk dat ik het een ernstige zaak vind dat mijn kinderen nu opgroeien met het geluid van de buren en denken dat het normaal is dat er binnen een relatie gescholden en gevochten word en een huilend kind daar maar verder in moet leven dat dit beeld normaal is. Ik vertelde leefomgeving dat zo ook mijn rust en leefsituatie flink word verstoord en dat iemand toch echt in gesprek moet met deze mensen. Ook omdat er al teveel ernstige dingen zijn voorgevallen in deze straat open dan toch de ogen.
Kon ik mijn huis maar optillen en de boel dan maar de boel laten.

Helaas kan ik dit alles niet verbeteren maar mij richten op mijn leven en dat van de kids en dat zij maar ook andere kinderen in veiligheid mogen opgroeien daar waar zij zich bevinden en we later de juiste hulp krijgen bij het ouder worden.

Het verkeer en de kwetsbaren, nouwja we zijn allemaal kwetsbaar maar onze schoolgaande kinderen en het verkeer er zijn teveel gevaarlijke punten of plekken waar zij s' ochtends geen mogelijkheid krijgen goed over te steken tenzij iemand op de rem trapt om voorrang te verlenen. Misschien een idee om een paar tieners van scholen hierover mee te laten praten en tegelijk denk ik laat jongvolwassene ook meepraten over hun veiligheid en wat zij ervan vinden en laat ouderen eens aan het woord roep ze op om samen te komen en onder het genot van wat lekkers hun hart te luchten wat ze nodig hebben om fijn oud te worden in Arnhem. (Misschien moet ik maar in de gemeenteraad om dit alles zelf in gang te zetten hahaha) Zo uit het hoofd weet ik dat de weg bij de grote koppel een lastig oversteekpunt is. De rotondes door een ieder eng gevonden worden omdat er nu eenmaal malloten op de weg zijn en de johan de witlaan ook een lastig oversteekpunt is. Dus meer fietsstoplichten op de lange wegen. Zelf heb ik de gemeente al meerdere malen geadviseerd meerdere zebrapaden rondom de school malburcht te plaatsen. Mijn kinderen zijn inmiddels van de basisschool af en zebrapad nog steeds aan het bespreken denk ik.

Dank dat u mijn woorden gelezen heeft. Succes met de verbeteringen.

Dag,

Ik heb er eigenlijk nog 1

Het verkeer en de kwetsbaren, nouwja we zijn allemaal kwetsbaar maar onze schoolgaande kinderen en het verkeer er zijn teveel gevaarlijke punten of plekken waar zij s' ochtends geen mogelijkheid krijgen goed over te steken tenzij iemand op de rem trapt om voorrang te verlenen. Misschien een idee om een paar tieners van scholen hierover mee te laten praten en tegelijk denk ik laat jongvolwassene ook meepraten over hun veiligheid en wat zij ervan vinden en laat ouderen eens aan het woord roep ze op om samen te komen en onder het genot van wat lekkers hun hart te luchten wat ze nodig hebben om fijn oud te worden in Arnhem. (Misschien moet ik maar in de gemeenteraad om dit alles zelf in gang te zetten hahaha) Zo uit het hoofd weet ik dat de weg bij de grote koppel een lastig oversteekpunt is. De rotondes door een ieder eng gevonden worden omdat er nu eenmaal malloten op de weg zijn en de johan de witlaan ook een lastig oversteekpunt is. Dus meer fietsstoplichten op de lange wegen. Zelf heb ik de gemeente al meerdere malen geadviseerd meerdere zebrapaden rondom de school malburcht te plaatsen. Mijn kinderen zijn inmiddels van de basisschool af en zebrapad nog steeds aan het bespreken denk ik.

Bijdrage 17: **Vossen-Brouwer**

Ik heb 8 november 2023 ook gesproken tijdens de raadsvergadering over ouderenbeleid.
Vooraf de raadsleden mijn verhaal gestuurd. Ik wil nogmaals mijn raad aan de Raad bespreken. Er hebben 2 raadsleden gezegd na afloop contact met mij op te nemen, dat is helaas niet gebeurd.

Daarom wil ik toch weer mijn aandacht voor ouderen , gratis busvervoer in Arnhem voor ouderen in de daluren.

De eenzaamheid van ouderen ervaar ik dagelijks
We moeten er wat aandoen als Gemeente, ouderen meer mee te laten doen in Arnhem.
En dat kan, het hoeft niet eens zoveel te kosten.

Het maakt ouderen blij naar activiteiten bijvoorbeeld in Rozet, kunstcultuur-programma's te bezoeken. Alleen al de stimulerende werking die van deze ontmoetingen uitgaat en mensen laat genieten van cultuur, maar zeker ook goed voor de stad, omdat ouderen graag winkelen.

Het maakt ouderen blij en actiever. De preventieve werking kan echt groot zijn, als verpleegkundige heb ik daar aardig zicht op. Zij blijven immers meer in beweging, en blijven niet in de bank hangen, met de nodige consequenties van obesitas, nieuwe knieën en ga maar door.

Stilstand is achteruitgang.

Er zijn ook nog ouderen die op hoog niveau aan ballet doen en andere activiteiten, het is sowieso een stimulerende werking die van ontmoetingen uitgaan.
Bob Roelofs heeft me wel gezegd, door te gaan, met mijn aandacht voor dit belangrijke punt.

We moeten allemaal mee kunnen doen in Arnhem, maar er zijn te veel ouderen die toch achter de geraniums wegkwijnen, dat moeten we in Arnhem niet willen. Echt niet.
Ik pleit dus nogmaals voor gratis busvervoer voor ouderen.

Bijdrage 18: **Goncharova**

Ik heb een kleine enquête gehouden in mijn community Pro Connect, verschillende mensen hadden wensen:

Tetiana: Als ik gemeente was en ik had een miljoen extra, dan zou ik in Arnhem een mooie Rijnkade maken, met mooie comfortabele bankjes, een soort luifels tegen de zon, misschien een kleine schommel, bloempotten met bloemen, sculpturen, verlichting. En ook de overkant moet worden getransformeerd in tuinhuisjes en speeltuinen komen, zodat je aan beide kanten van de rivier aan het water kunt zitten, ontspannen en een wandeling kunt maken met de kinderen. Zet een ijskraam op. Je kunt een plezierboot op het water laten varen . Maak een dijkboulevard. En nu is er zo'n dijk dat je er in de zomer alleen maar flauw van kunt vallen en dat is alles.

Vera: Bustarief 1 euro, parkeren is gratis in het centrum van Arnhem

Yana: Ik ben geïnteresseerd in de kwestie van ondernemerschap in de schoonheid saloon, hulp bij opening en ondersteuning in eerste instantie, leningen en andere kwesties, belastingen en wetten.

Natalia: meer openbare toiletten.

Ik vind goed dat er de mensen met lage inkomen gratis met de bus mogen reden. Darnaast kunnen mensen bij stichting Connect voor activitijten subsidies aanvragen.

Als de gemeente een miljoen te besteden zou hebben dan is het beter om schulden kweet schelden voor de Arnhemers. Daardoor kunnen mensen de perspectief zien in de toekomst. Bijvoorbeeld: De persoon zal zich waardig gaan voelen, en niet vernederd, extra werken, weg van armoede, geld sparen voor eigen woning, minder ziek, minder naar de dokter, de laatste veel geld voor maatschappij.

Bijdrage 19: **Keltjens**

Bosbranden, overstromingen, droogte, de gevolgen van de klimaat- en ecologische crisis worden steeds zichtbaarder en voelbaarder. 2023 was het heetste jaar sinds het begin van de metingen en de eerste maanden van 2024 breken alle records. Ik en vele anderen maken zich daar ernstig zorgen om. Wat we de komende jaren doen, is bepalend voor de toekomst van het leven op aarde. We kunnen het ons niet permitteren om nog langer treuzelen. Maar deze crisis voltrekt zich in een langzaam tempo en daardoor lijkt niemand echt de stappen te zetten die nodig zijn. We wachten op wetgeving, of we wijzen naar grote vervuilers.

Ik geloof dat de gemeente Arnhem meer kan bereiken dan nu gebeurt. Voor mij als inwoner is onvoldoende zichtbaar welke stappen de gemeente zet op het gebied van klimaat en ecologie. Arnhem heeft op dit moment zo'n beetje het groenste College van Nederland. Dat biedt een enorme kans om landelijk koploper te zijn op het gebied van gemeentelijk duurzaamheidsbeleid. Arnhem kan laten zien dat het wél kan: een groene stad, waar bijen, vlinders en mensen zich thuis voelen, waar voetganger, fiets en openbaar vervoer centraal staan in het verkeer, waar iedereen prettig kan wonen in een geïsoleerd huis en waar we de lasten van onontkoombare klimaatmaatregelen eerlijk verdelen.

Ik wil de gemeente Arnhem oproepen om alles te doen wat in haar macht ligt om het biodiversiteitsverlies te stoppen en de uitstoot van broeikasgassen zo snel mogelijk naar netto nul te brengen. Isoleer alle huizen, versnel de energietransitie, stap radicaal over op een circulaire lokale economie, stop met reclames voor vlees, vliegen, fossiel en fast fashion, ontmoedig of verbied autogebruik, stimuleer fiets & OV etc.

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Raadsvoorstel ‘Gebiedsvisie Rijnpark’

Fasering

- ☐ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Voorgesteld besluit

De raad wordt voorgesteld om de gebiedsvisie Rijnpark vast te stellen.

Met het vaststellen van de gebiedsvisie wordt een stap gezet in het realiseren van een woon-werkgebied met circa 7.000 woningen en 5.000 banen, met bijbehorende voorzieningen zoals sport, bewegen, onderwijs en maatschappelijke voorzieningen.

Procedure:

Datum vergadering
17-04-2024

Type voorstel
Raadsvoorstel vanuit het college van B&W

Spreekrecht publiek?
Nee

Voorgesteld resultaat:
Start en afronding meningsvormende ronde.

Meningsvormende fase:
Er wordt in maximaal twee termijn vergadert waarin de raadskamer in gesprek gaat met het college.

Aandachtspunten

Meningsvormende bespreking
Er wordt in twee termijnen vergaderd.

- Iedere fractie heeft twee termijnen, waarin meningen kunnen worden verkondigd of politieke vragen kunnen worden gesteld.
- De portefeuillehouder reageert na een termijn van de raad als alle fracties aan het woord zijn geweest. De portefeuillehouder beantwoordt de gestelde vragen, waarbij die antwoorden kan samenvoegen waardoor herhaling van vrijwel overeenkomstige punten achterwege blijft. De voorzitter ziet erop toe dat de beantwoording van de wethouder ter zake is en in gaat op de gestelde vragen.
- Interrupties (in de vorm van een korte vraag of opmerking zonder inleiding) zijn in alle termijnen toegestaan. Zoals altijd kan de voorzitter interrupties beperken.

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Contactgegevens

Portefeuillehouder:	Ambtenaar	Raadsadviseur
Paul Smeulders Nermina Kundic	Sander Pasman sander.pasmans@arnhem.nl +31263775011	Willem Lammers willem.lammers@arnhem.nl 377 2581

Aandachtspunten

Voorgeschiedenis

- Op 29 maart 2023 heeft de raad een Wet voorkeursrecht gemeenten gevestigd op Rijnpark
- Op 31 mei 2023 heeft de raad de startnotitie Rijnpark vastgesteld
- Op 20 december 2023 heeft de raad een voorbereidingsbesluit vastgesteld
- Op 27 maart 2024 heeft er een werkbezoek vanuit de raad plaatsgevonden aan Rijnpark. Raadsleden en fractievolgers hebben een (technische) presentatie gekregen van de stedenbouwkundige over de gebiedsvisie en een fietsronde gemaakt door het gebied.

Aandachtspunten

- Het Rijnpark van de toekomst is een modern stedelijk woon-werkgebied waar op termijn 7.000 woningen, 5.000 banen, een variatie aan stedelijke voorzieningen en een stadspark in samenhang een plek krijgen.
- Wat betreft wonen gaat het om 40% sociale woningbouw, 26% midden-categorie (20% betaalbare koop en 6% middeldure huur) en 34% vrije sector.
- Onderdeel van het programma is de opvang van 400-450 vluchtelingen in het noordelijk deel van Rijnpark fase 1. In fase 2 wordt een flexibele schil voorzien voor nog eens 350 plekken.
- Er zijn nog geen zekerheden over uitplaatsing emplacementen van NS en ProRail. Het ProRail emplacement is onderdeel van fase 1, het NS emplacement maakt onderdeel uit van fase 2 van de gebiedsvisie.
- De gebiedsvisie brengt (financiële) risico's met zich mee. In de geheime bijlage zijn de uitkomsten van een risicoanalyse weergegeven in de vorm van een risicoregister. Voor Rijnpark fase 1 vooralsnog een risicobedrag van € 12.5 miljoen ingeschat.
- In Bijlage 2 - Toelichting op de omgevingsdialoog Gebiedsvisie Rijnpark wordt een top 5 van de meest kritische feedback gegeven die is ontvangen in de omgevingsdialoog:
    - 1. Percentage sociale huurwoningen is te hoog mede irt de omliggende wijken;
    - 2. De bouwafstand en de bouwhoogte nabij PostNL in aansluiting is te fors;
    - 3. Zorgen over verkeersafwikkeling (blijven de wijken bereikbaar);
    - 4. Ontbreken ruimtereservering voor woonwagens;
    - 5. Bedrijven maken zich zorgen over hun bedrijfsvoering.
- Zie voor meer informatie het raadsvoorstel en de gebiedsvisie.

Moties en Toezeggingen

De volgende moties en toezeggingen worden met het raadsvoorstel afgedaan:

1. motie 'Keuzes maken in economische functies' (24M03) van de fractie D66
2. motie 'Behoud van werkgelegenheid en bedrijventerreinen is óók uitgangspunt bij gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost' (24M18) van de fracties VVD, Forum voor Democratie, Arnhem Centraal en CDA

Mogelijk resultaat:

- Partijen zijn het eens, het voorstel wordt doorgeleid naar de besluitvormende fase
- Partijen zijn het niet (volledig) eens en overwegen moties en/of amendementen. Het voorstel wordt doorgeleid naar de Bespreking van Moties en Amendementen.

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 4016575

Onderwerp: Gebiedsvisie Rijnpark

Kernboodschap

Met de Gebiedsvisie Rijnpark geven we een vervolg aan de in mei 2023 vastgestelde Startnotitie Rijnpark. Rijnpark is een bedrijventerrein dat in de periode tot 2040 wordt getransformeerd tot een modern stedelijk woon-werkgebied waar op termijn 7.000 woningen, 5.000 banen, een variatie aan stedelijke voorzieningen en een stadspark in samenhang een plek krijgen. Op basis van de startnotitie Rijnpark is in dialoog met onder andere omwonenden, omliggende bedrijven, grondeigenaren, gebruikers en woningcorporaties gewerkt aan de gebiedsvisie Rijnpark. De gebiedsvisie geeft weer hoe ambities zijn vertaald naar een ruimtelijk plan dat aansluit bij de huidige en toekomstige uitdagingen op het gebied van stedelijke ontwikkeling, leefbaarheid en een gezond woon- en werkklimaat.

De gebiedsvisie Rijnpark geeft tevens voor fase 1 weer hoe ambities en opgaven zijn vertaald naar een ruimtelijk raamwerk en de financiële haalbaarheid. Het geeft een basis om in de volgende fase uit te werken in een stedenbouwkundig plan, en om te komen tot verdere afspraken tussen overheden en grondeigenaren op weg naar een omgevingsplan en uiteindelijk realisatie.

Voorstel

1. De Gebiedsvisie Rijnpark vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Rijnpark (NRD) die het college ter inzage heeft gelegd.
3. Kennis te nemen van de financiële consequenties van de gebiedsvisie Rijnpark fase 1, passend binnen de totale gebiedsexploitatie van de Spoorzone Arnhem-Oost (zie geheime bijlage) dat naar verwachting in het voorjaar van 2024 aan u ter vaststelling zal worden voorgelegd.
4. Kennis te nemen van de uitgevoerde risicoanalyse (zie geheime bijlage) behorend bij de gebiedsvisie Rijnpark fase 1.

Inleiding

Arnhem groeit. De verwachting is dat de stad over enkele jaren 180.000 tot 190.000 inwoners telt. De bouw van extra woningen is urgent in het kader van de wooncrisis die ook Arnhem raakt. Zoals met het Rijk en de regio in de Woondeal van maart 2020 is afgesproken, wil Arnhem daarom tot 2040 zo'n 16.000 veelal betaalbare (66%) binnenstedelijke woningen bouwen, waarvan er 10.000 in Spoorzone-Oost zijn geprogrammeerd. Rijnpark voorziet binnen Spoorzone-Oost in 7.000 woningen, en daarnaast ook in 5.000 banen en een variatie aan stedelijke voorzieningen waaronder een stadspark. Rijnpark heeft de ambitie én potentie uit te groeien tot een hoogstedelijke woon- werklocatie.

Arnhem GEMEENTE

Op het Bestuurlijk Overleg - Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO-MIRT) november 2022 hebben regio en Rijk met elkaar afgesproken het NOVEX-gebied Spoorzone Arnhem-Oost te ontwikkelen (zie raadsbrief 11 november 2022). In navolging hierop heeft het Rijk een financiële bijdrage toegezegd om de ambities in de Spoorzone-Oost', waaronder Rijnpark fase 1, te ondersteunen (juni 2023). Rijnpark biedt ook kansen om bij te dragen aan de ambities die zijn vastgelegd in het Nationaal Programma Arnhem-Oost. Zowel in de stedenbouwkundige opzet, activatie van de openbare ruimte, en in de programmering.

In voorliggende gebiedsvisie Rijnpark zijn de vastgestelde ambities (Startnotitie Rijnpark) voor fase 1 bovendien vertaald naar een ruimtelijk raamwerk.

Beoogd effect

Realiseren van een aantrekkelijk woon-werkgebied waar circa 7.000 woningen (waarvan circa 3.150 als onderdeel van fase 1 voor 2030) en 5.000 banen een plek vinden in een aangename, groene en veilige leefomgeving in combinatie met bijbehorende voorzieningen zoals sport & bewegen, onderwijs en maatschappelijke voorzieningen. De ontwikkeling van Rijnpark gaat daarbij bijdragen aan de verbetering van de sociale en fysieke verbindingen in de stad die zo belangrijk zijn voor de leefbaarheid en daarmee bijdragen aan de doelen van Nationaal Programma Arnhem-Oost.

Argumenten

1.1	*De **gebiedsvisie** draagt bij aan het realiseren van de stedelijke ambities*
	Op basis van de vastgestelde startnotitie is gewerkt aan de Gebiedsvisie Rijnpark. Als onderdeel van de Gebiedsvisie Rijnpark is een ruimtelijk raamwerk voor Rijnpark opgenomen in hoofdstuk 4.5 van de gebiedsvisie. Voor fase 1 geldt dat dit de basis is om tot uitwerking van het stedenbouwkundig plan te komen. Hierop is ook de financiële doorrekening gebaseerd en de risicoparagraaf geschreven. De uitwerking van fase 2 en financiële doorrekening volgt op een later moment, omdat de uitvoeringsperiode hiervan in de periode 2030-2040 is voorzien. Fase 1 én 2 zijn al wel uitgewerkt als onderdeel van de totale gebiedsvisie, om te kunnen vaststellen of alle programmatische keuzes in Rijnpark een plek kunnen krijgen. Keuzes die daarbij voor Fase 1 worden gemaakt (o.a. mobiliteit, groen, park, woningen en bedrijvigheid) werken door in Fase 2, en andersom. In het totale ruimtelijke programma is ook rekening gehouden met sociaal-maatschappelijke voorzieningen voor Rijnpark en de omliggende wijken. De conclusie van de ruimtelijke verkenning is dat de ambities zoals vastgelegd in de startnotitie in het plangebied Rijnpark een plek kunnen krijgen. Met het vaststellen van de gebiedsvisie Rijnpark (fase 1 en fase 2) wordt de basis gelegd voor de volgende stap. In de volgende stap vindt voor fase 1 een verfijning plaats van de financiën, ruimtelijke plannen, en gaan we met de grondeigenaren nader in overleg over de ontwikkeling en eventuele samenwerking. Zie ook de paragraaf “Uitvoering” en “Financiën".

1.2	*De gebiedsvisie Rijnpark legt op hoofdlijnen vast hoe we de ambities vertalen naar een ruimtelijk plan dat aansluit bij de huidige en toekomstige uitdagingen op het gebied van stedelijke ontwikkeling, leefbaarheid en een gezond woon- en werkklimaat.*
	Met oog voor de historie én de toekomstige ambities in Rijnpark is aan de hand van een zestal kernwaarden de gebiedsvisie opgesteld. Deze kernwaarden zijn: • Nieuwe Arnhemse mix • Water en bodem als basis • De Veluwe aan de Rijn • Duurzame mobiliteit • Eigentijdse, gelaagde stadswijk • Gezond, energiek en circulair Het Rijnpark van de toekomst is een modern stedelijk woon-werkgebied waar op termijn 7.000 woningen, 5.000 banen, een variatie aan stedelijke voorzieningen en een stadspark in samenhang een plek krijgen. De fysieke ruimte in de stad is beperkt. Om tot een prettige woonwijk te komen met ruimte om te wonen en te leven. Daarom is het van belang dat er minder ruimte voor auto's in het gebied is. Rijnpark is daarom autoluw, met ruimte voor langzaam verkeer (voetgangers en fietsers), een Hoogwaardig Openbaar Vervoerslijn, en deelauto's. Rijnpark voorziet in de dagelijkse behoefte zoals boodschappen, zorg, ondersteuning, sport en onderwijs. Hiermee verlagen we de behoefte aan autogebruik en -bezit. In Rijnpark is een gezonde mix van woonproducten en voorzieningen te vinden, met 40% sociale woningbouw, 26% midden-categorie en 34% vrije sector. Onderdeel van het programma is ook de opvang van 400-450 vluchtelingen in het noordelijk deel van Rijnpark fase 1. In fase 2 wordt een flexibele schil voorzien voor nog eens 350 plekken. Het aantal banen in Rijnpark is toegenomen tot 5.000, met in eerste instantie ruimte voor de huidige bedrijven in de Spoorzone die mengbaar zijn en terug willen keren. Daarnaast is een variatie aan maatschappelijke functies, maakindustrie en creatieve industrie, kantoorfuncties en hubs voor stadsdistributie, passend bij de samenstelling van Rijnpark en de ambities van de stad. We ontwikkelen Rijnpark tot een duurzame leefomgeving. Waarbij we inzetten op circulair en biobased bouwen, met een flinke uitbreiding van beleefbaar én ecologisch groen, een goede balans in watermanagement en hittestress, en met als doel dat Rijnpark zoveel mogelijk in haar eigen energiebehoefte voorziet.
1.3	*De gebiedsvisie Rijnpark gaat uit van een "Stad in balans"*
	Een groeiende stad moet ook een "Stad in balans" zijn waar groene en gezonde leefomgeving uitgangspunt is. Bij de gebiedsontwikkeling Rijnpark gaan we er dan ook vanuit dat een groeiend aantal woningen gepaard gaat met groei aan oa voorzieningen, werkgelegenheid en een groene leefomgeving. In de gebiedsvisie Rijnpark heeft dat geleid tot een ruimtereservering voor deze functies die richtinggevend zijn voor de verdere ontwikkeling. Samen met een extra inspanning op een park met stedelijke functie dragen we hiermee bij aan een betere "Stad in balans".

1.4	*Met het vaststellen van de gebiedsvisie en het ruimtelijk raamwerk voor fase 1 wordt de basis gelegd voor nadere planuitwerking*

Een gebiedsontwikkeling als Rijnpark doorloopt verschillende fasen. Hierbij wordt gewerkt van grof naar fijn. De gebiedsvisie, en het ruimtelijk raamwerk voor fase 1, is een volgende stap in dat proces, waarmee invulling wordt gegeven aan de ambities zoals deze zijn vastgelegd in de startnotitie Rijnpark. Ten opzichte van de startnotitie zijn een aantal items het vermelden waard:

- In de startnotitie is opgenomen dat het aandeel sociale huurwoningen minimaal 30% moet zijn. De afgelopen vijf jaar is het aandeel sociale corporatiehuurwoningen in Arnhem afgenomen. In 2018 was 36,2% van de woningen in Arnhem een sociale huurwoning, eind 2022 was dat 34,8%. Door in deze gebiedsvisie in te zetten op 40% sociale huurwoningen zorgen we vanuit de Arnhemse woningbouwbehoefte voor een beter aandeel sociale huur in de stad. Met Rijnpark ontstaat een grote nieuwe wijk. Een aandeel van 40% sociale huurwoningen is goed in te passen in een moderne wijk. Door de omvang van het gebied en het aantal woningen en voorzieningen hebben we de mogelijkheid om ruimtelijk een goede mix te maken. Binnen de sociale huur zien we een mix aan doelgroepen die een plek kunnen krijgen in Rijnpark: senioren, starters, jongeren en studenten, aandachtsgroepen en gezinnen. Hiermee denken we binnen de sociale huur niet alleen aan woningen onder de 1e aftoppingsgrens, maar aan de breedte van de mogelijkheden binnen sociale huur en ontstaat daarmee ook een mix aan woontypologieën in Rijnpark. Met de juiste voorzieningen ontstaat een kansrijke omgeving die bijdraagt aan kruisbestuiving tussen onze inwoners, en die kansen biedt – ongeacht inkomen en achtergrond - tot wonen, werken, ontmoeten, bewegen en ontspannen.
- In de startnotitie is vastgelegd dat 66% van het woningbouwprogramma in het betaalbare segment moet liggen, Naast 40% sociaal wordt dit in de gebiedsvisie, in lijn met de woonvisie die bij de raad ligt, ingevuld met 20% betaalbare koop en 6% middeldure huur. Daarmee sluiten we aan bij de Woonvisie en het woonbehoefteonderzoek.
- Het aantal woningen in fase 1 is bijgesteld van 2.400 (Startnotitie) naar circa 3.500. Door de vergroting van het plangebied van fase 1 met een betere logische aansluiting op de huidige verkaveling en de openbare weg (Mercatorweg). Hiermee wordt ook beter recht gedaan aan de stedelijke dichtheid. in fase 2 bleek deze erg hoog en in fase 1 verhoudingsgewijs lager. De verdeling in de gebiedsvisie leidt nu tot een betere balans. Het totale aantal woningen is niet gewijzigd.
- In de startnotitie is aangegeven te streven naar 5000 banen. De gebiedsvisie heeft hier ruimte voor gecreëerd. De ambitie om in elk deelgebied een mix van wonen en niet-wonen te realiseren is deels losgelaten Voor het oostelijk deel van Rijnpark, aansluitend op bedrijventerrein Het Broek, is ervoor gekozen om in te zetten op alleen een werkprogramma. Enerzijds vanuit milieukundig oogpunt (zie ook argument 1.5), anderzijds om eventuele kansen op versterking van het werk-profiel van de omliggende bedrijventerreinen te versterken.
- De ruimtelijke reservering voor maatschappelijke voorzieningen en creatieve bedrijvigheid zoals sport, cultuur, kunst, creativiteit, onderwijs, de opvang van vluchtelingen (in fase 1 400-450 plekken en in fase 2 een flexibel schil van nog eens 350 plekken) en overige voorzieningen), is gebaseerd op beleidsuitgangspunten, behoefteonderzoek en landelijke kengetallen. In de volgende fase op weg naar het stedenbouwkundig plan, zal een nadere onderbouwing worden gemaakt over de onderverdeling tussen de verschillende voorzieningen

	binnen de gereserveerde ruimte. Zo werken we aan een nota culturele referentienormen. De resultaten van het onderzoek dat Sweco hiervoor uitvoert zullen gebruikt worden voor de verdere planontwikkeling. (zie ook raadsbrief Proces vernieuwing cultuurbeleid Arnhem . • De Westervoortsedijk blijf het huidige tracé volgen. De Hoogwaardig Openbaar Vervoerslijn gaat door Rijnpark heen, om met het verzorgingsgebied van haltes optimaal aan te sluiten op de stedelijke programmering van wonen, werken en voorzieningen.
1.5	*Transformatie van Rijnpark naar een gemengd woon- en werkgebied heeft consequenties voor de huidige bedrijven in het gebied*
	De transformatie van Rijnpark biedt kansen voor nieuwe bedrijvigheid en er is ruimte binnen het werkprogramma in het gebied voor bedrijven die mengbaar zijn en terug willen keren. Hierbij is de vraag of dat past bij het specifieke bedrijf en de dichtheden die we hier voorstaan. De gebiedsontwikkeling gaat vele jaren duren en daarom is het van belang om richting het omgevingsplan ook een transformatieplan op te stellen waarin de transitie van de huidige situatie naar de toekomstige situatie staat beschreven. Dit plan geeft houvast aan bestaande gebruikers. Uitgangspunt is dat de beschikbare ruimte in eerste instantie is bedoeld voor de huidige bedrijven in de Spoorzone die mengbaar zijn en terug willen keren. Daarna komen de maatschappelijke en commerciële (detailhandel, horeca) functies die horen bij een wijk van deze omvang. De ruimte die dan nog in het programma overblijft, is bedoeld voor verschillende typen bedrijvigheid, waaronder creatieve bedrijvigheid. Hiermee geven wij tevens invulling aan motie 24M03 om keuzes te maken in economische functies.
1.6	*De ontwikkeling van Rijnpark naar een gemengd woon- en werkgebied geeft balans tussen het economisch belang en het woonbelang.*
	Om een goed woon- en leefklimaat in Rijnpark te ontwikkelen, zal de milieu-impact op de wijk moeten voldoen aan de wettelijke normen voor wonen en leven. Met de voorgenomen afwaardering van de milieu-categorieën van een beperkt deel van het omliggende bedrijventerrein (zoals toegelicht bij het voorbereidingsbesluit) en het aanwijzen van het zuidoostelijke deel van Rijnpark voor enkel bedrijvigheid, denken we hierin een goede balans gevonden te hebben tussen de mogelijkheden voor bestaande en toekomstige bedrijven in de stad en het ontwikkelen van de zo noodzakelijke woningen voor Arnhem. Hiermee geven wij tevens invulling aan motie 24M18 waarin behoud van bestaande bedrijventerreinen mede leidend zijn in de verdere planvorming. De komende periode zal via de MER-procedure getoetst worden of deze aannames ook kloppen. Mocht deze Milieu-Effect Rapportage tot andere inzichten leiden dan nu wordt aangenomen, dan zal het college met voorstellen komen hoe hiermee om te gaan, waarbij zowel het economisch als het woonbelang in ogenschouw zal worden genomen.
2.1	*Om de gebiedsontwikkeling Rijnpark mogelijk te maken wordt een Milieueffectrapportage (MER) worden opgesteld*
	De gebiedsontwikkeling Rijnpark betreft het transformeren van een binnenstedelijk gemengd bedrijventerrein van circa 70 hectare naar een intensiever gebruikt gebied met ruimte voor wonen, werken en voorzieningen. De gemeente Arnhem wil in Rijnpark onder meer ruimte bieden aan circa 7.000 woningen, 5.000 banen, maatschappelijke voorzieningen en een stadspark. Om de

	gebiedsontwikkeling Rijnpark mogelijk te maken zijn wijzigingen van het omgevingsplan nodig en moet een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Rijnpark (NRD), met onderzoeksopzet, is de eerste stap in de m.e.r.-procedure.
3.1	*De ambities uit de gebiedsvisie hebben financiële consequenties*
	Voor fase 1 is een financiële doorrekening van (de ambities vervat in) het ruimtelijk raamwerk gemaakt. Hiertoe is een gebiedsexploitatie opgesteld en is gekeken of voor de eventuele tekorten dekking aanwezig is. Zie hiervoor de financiële paragraaf en de geheime bijlage.
4.1	*De ambities uit de gebiedsvisie brengen ook risico's met zich mee.*
	Het aangaan van een ontwikkeling brengt risico's met zich mee. Zoals met de raad afgesproken wordt voor iedere nieuwe ontwikkeling ook een onafhankelijke risicoanalyse uitgevoerd. Deze is als geheime bijlage bij dit raadsvoorstel gevoegd. In de kanttekeningen bij dit raadsvoorstel wordt hier nader op ingegaan.
3.2/ 4.2	*Het college heeft geheimhouding opgelegd op grond van artikel 87 van de Gemeentewet, gelezen in combinatie met artikel 5.1, tweede lid, onder b, van de Wet open overheid*
	De gebiedsexploitatie voor de Spoorzone en die voor Rijnpark fase 1 als onderdeel daarvan en de risicoanalyse is geheim verklaard omdat openbaarmaking hiervan zou leiden tot het schaden van de economische en financiële belangen van de gemeente. Het kenbaar maken van de bedragen waarmee de gemeente rekent en de risico's die de gemeente hierbij ziet, tast de onderhandelingspositie van de gemeente aan. Ook is er in de financiële bijlage informatie opgenomen over investeringen die aanbesteed moeten worden, waarbij het openbaar maken van deze bedragen de financiële en economische positie van de gemeente schaadt. Deze geheimhouding is opgelegd voor de duur van de gebiedsexploitatie van de Spoorzone (naar huidige inschatting tot en met 2030).

Kanttekeningen en risico's

1.1	*Er zijn nog geen zekerheden over uitplaatsing emplacementen van NS en ProRail* Het ProRail emplacement is onderdeel van fase 1 en daarmee is uitplaatsing van dit emplacement randvoorwaardelijk voor de realisatie van fase 1. Het NS emplacement maakt onderdeel uit van fase 2 van de gebiedsvisie. Zonder uitplaatsing van dit emplacement zal in fase 1 een goede gebiedsontwikkeling ontstaan en een goed stuk stad ontwikkeld worden. Voor fase 2 is de uitplaatsing van NS wel randvoorwaardelijk. Gezien bovenstaande is de uitplaatsing van ProRail onderdeel van de financiële gebiedsexploitatie van Rijnpark fase 1 en het NS emplacement niet. Er is op dit moment geen aanleiding te denken dat er geen mogelijkheid is tot uitplaatsing van beide emplacementen. De gesprekken hierover met alle partijen (IenW, BZK, provincie, regio, ProRail en NS) verlopen constructief. Tegelijkertijd is er nog geen zekerheid over de uitplaatsing. Bij het vaststellen van het omgevingsplan voor Rijnpark fase 1 zal over het ProRail emplacement

meer zekerheid moeten bestaan omdat op dat moment de uitvoerbaarheid moet worden aangetoond. Indien dit niet het geval is, zal het omgevingsplan niet kunnen worden vastgesteld en er opnieuw worden bekeken wat de mogelijkheden voor Rijnpark zijn. Als blijkt dat het NS emplacement niet kan worden uitgeplaatst, zal fase 2 van de gebiedsvisie moeten worden herzien.

Het college zal de raad actief op de hoogte te houden van de ontwikkelingen bij belangrijke markt partijen zoals het rijk, provincie, ProRail en NS.

1.2 *De ontwikkeling van Rijnpark wordt gefaseerd opgepakt*
De gebiedsvisie van Rijnpark bestaat uit twee deelgebieden, fase 1 en fase 2. De uitwerking van fase 1 tot een stedenbouwkundig plan wordt na vaststelling van de gebiedsvisie verder ter hand genomen.
Hierop is ook de financiële doorrekening gebaseerd en de risicoparagraaf geschreven. De uitwerking van fase 2 volgt op een later moment, omdat de uitvoeringsperiode hiervan in de periode 2030-2040 is voorzien. Omdat de uitwerking van fase 2 meer in de toekomst ligt en er dan sprake kan zijn van gewijzigde omstandigheden, zien we het ruimtelijke raamwerk voor fase 2 als indicatief

1.3 *De gebiedsontwikkeling heeft impact op de bestaande bedrijven binnen en buiten Rijnpark.*
Met het vaststellen van het voorbereidingsbesluit Rijnpark in december 2023 en het vaststellen van de gebiedsvisie Rijnpark wordt voor de bedrijven binnen en buiten Rijnpark meer concreet welke ontwikkelingen in Rijnpark tot 2040 zijn voorzien. In fase 1 wil een groot deel van de eigenaren zelf realiseren en deze gebiedsvisie geeft daarin meer duidelijk voor hen. In fase 2 en omliggende bedrijfsterreinen is nog minder gedetailleerd duidelijk en dat geeft ook meer onzekerheid bij betrokken bedrijven.

Wij begrijpen en erkennen dit en hebben oog voor de situatie van de bedrijven. Het eerdergenoemde transformatieplan en een intensief traject met bedrijven (zie ‘participatie’ en ‘uitvoering’) moet bedrijven meer houvast en perspectief geven. Daarbij zijn we ons ervan bewust dat er een verschil kan zijn tussen de ervaren impact en de feitelijke impact van de plannen en besluiten.

1.4 *Huidige netcongestie in Nederland geeft onzekerheden gebiedsontwikkeling*
Veel gebiedsontwikkelingen in Nederland worden geconfronteerd met geen of beperkte netaansluiting. Dit kan tot vertraging en mogelijk extra kosten leiden. Aan versterking van het elektriciteitsnetwerk wordt landelijk en regionaal hard gewerkt mede gezien de groei en ontwikkeling van het stedelijk gebied en de urgentie qua woningbouw. Zo ook voor Rijnpark. De langjarige gebiedsontwikkeling geeft ruimte om te anticiperen op verder verloop van de aanpak op netcongestie en biedt de kans om nieuwe energieconcepten te ontwikkelingen om zo de impact van netcongestieproblematiek op de gebiedsontwikkeling van Rijnpark zo klein mogelijk te houden.

1.5/ *De uitkomsten van de MER Rijnpark kunnen tot aanpassingen leiden van de gebiedsvisie*
2.1 Voor zover nu bekend, staan de milieueffecten van de ontwikkeling van Rijnpark een ontwikkeling niet in de weg. Dit dient echter nader onderzocht te worden in de Milieu Effect Rapportage (MER). De uitkomsten van de MER kunnen aanleiding geven tot aanpassingen van de gebiedsvisie en kunnen naast ruimtelijke ook financiële effecten hebben. Deze aanpassingen

zullen een plek krijgen in het omgevingsplan en voorgelegd worden aan de raad. Indien nodig zal uiteraard tussentijds met de raad gesproken worden, dan wel voorstellen tot aanpassing worden voorgelegd

4.1 *Een gebiedsontwikkeling van Rijnpark fase 1 brengt risico's met zich mee*

Een langjarige en omvangrijke ontwikkeling als Spoorzone Arnhem-Oost brengt nieuwe risico's met zich mee en daarmee ook risico's die specifiek gelden voor de ontwikkeling Rijnpark. Het uitvoeren van goed risicomanagement is van groot belang. Om aan het proces van risicomanagement goed invulling te geven is er een risicoanalyse voor Rijnpark fase 1 uitgevoerd. In de geheime bijlage zijn de uitkomsten van deze risicoanalyse weergegeven in de vorm van een risicoregister. De risico's zijn (deels) ook gekwantificeerd. Op basis hiervan wordt de benodigde weerstandscapaciteit ten behoeve van deze ontwikkeling bepaald.

Zoals benoemd in de Begroting 2024, wordt onderzocht of de bestaande methodiek voor het bepalen en kwantificeren van de risico's voor grondexploitaties nog passend is bij een actiever grondbeleid en de gebiedsontwikkelingsopgaven van de gemeente Arnhem. Dit met de bedoeling om voortdurend tot een zo realistisch mogelijke inschatting van risico's en beslag op de weerstandscapaciteit van het grondbedrijf en de gemeente te komen. Het onderzoek is in de afrondende fase en de intentie is om met ingang van de Financiële Jaarrapportage Projecten (FJP) 2023 een gewijzigde methodiek te gaan toepassen, waarbij deze ook zal worden toegelicht.

In de Begroting 2024 is het risicoprofiel voor heel Spoorzone Arnhem-oost (vooralsnog Rijnpark, Schaapsdrift en Presikhaaf 3) ingeschat op €20 miljoen. Eigenlijk bedroeg het risicoprofiel op basis van de bestaande methodiek voor de Spoorzone als geheel bij het opstellen van de begroting €5 miljoen. Omdat op dat moment de plannen nog niet gedetailleerd bekend waren en de huidige methodiek uitkomsten gaf die opvallend laag waren, is op basis van referenties toch een inschatting van het risicoprofiel gemaakt van €20 miljoen.

Inmiddels zijn de business cases voor de gebiedsvisies verder uitgewerkt, waardoor het mogelijk is om het risicoprofiel voor de Spoorzone specifieker te bepalen. De gewijzigde methodiek in combinatie met de gedetailleerdere uitwerking van de plannen voor de gebieden Rijnpark en Schaapsdrift en omgeving leidt tot een inschatting van het risicoprofiel van €16,5 miljoen. Voor de berekening van het risicoprofiel voor heel Spoorzone Arnhem-oost moet het risicoprofiel van gebied Presikhaaf 3 hier nog aan toegevoegd worden. Dit volgt in een latere fase bij de aanbieding van de gebiedsvisie Presikhaaf 3.

Er is tevens een inschatting gemaakt van het risicoprofiel voor de deelgebieden Rijnpark en Schaapsdrift afzonderlijk, waarbij het goed is aan te geven dat door de verwevenheid van de bereikbaarheidsmaatregelen met de diverse gebiedsexploitaties binnen de deelgebieden, dit op deelgebiedsniveau een benadering is[1].

[1] De noodzakelijke bereikbaarheidsmaatregelen voor de Spoorzone zijn noodzakelijk voor meerdere ontwikkelingen. Daartoe is op basis van de hiervoor gebruikelijke systematiek een toerekening gedaan naar ieder deelgebied. Het risico van een bereikbaarheidsmaatregel die aan meerdere gebiedsexploitaties wordt toegerekend kan daarmee niet per deelexploitatie precies worden bepaald. Daardoor is het risicoprofiel dat hier voor het deelgebied weergegeven wordt een benadering. Bij het vaststellen van de totale gebiedsexploitaties kan wel een totaal risicoprofiel worden gegeven.

Op basis van de gewijzigde methodiek is voor Rijnpark fase 1 vooralsnog een risicobedrag van € 12.5 miljoen ingeschat.

Tot aan het moment dat de gebiedsexploitatie van de Spoorzone wordt aangeboden aan de raad en deze meelopen in de FJP (naar verwachting voor de zomer 2024), blijven we uitgaan van de eerdere inschatting van € 20 miljoen beslag op de beschikbare weerstandscapaciteit voor Spoorzone als geheel.

Bij het vaststellen van de gebiedsexploitatie van de spoorzone zal het beslag op het weerstandsvermogen definitief worden bepaald en doorgevoerd in de begroting. Dit kan tot vrijval (of extra benodigde) capaciteit leiden.

De risico's en beheersmaatregelen zullen na vaststelling van de gebiedsexploitatie van de Spoorzone doorlopend worden gemonitord en daar waar nodig bijgestuurd. De raad zal over de voortgang via de Financiële Jaarrapportage Projecten (FJP) en de najaarsrapportage worden geïnformeerd.

Participatie

We betrekken de stad intensief bij de ontwikkeling van Rijnpark (zie de bijlage Toelichting op de omgevingsdialoog) . Deze participatie is een dialoog, en heeft als doel om – met inbreng en ideeën van betrokkenen – het best mogelijke plan te maken voor de stad. Ieders inbreng is daarbij welkom. We streven naar een langdurige relatie met de projectomgeving en werken aan vertrouwen en goede, frequente communicatie.

Dit hebben we de afgelopen periode intensief vormgegeven. Met als belangrijk moment een Informatie Festival (InfoFest Rijnpark) op 1 juli 2023. In de navolgende periode is, met vele stakeholders gesproken over de vertaling van ambities naar een stedelijk plan voor Rijnpark. Onder andere met bewoners, tijdens bijeenkomsten en individueel, grondeigenaren, Wijkplatform Het Broek, huurders, woningcorporaties, en diverse belangenverenigingen zoals Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen. Voor een meer uitgebreide toelichting zie de bijlage toelichting omgevingsdialoog gebiedsvisie Rijnpark.

De gevoerde dialogen zijn waardevol. Het heeft ook tot concrete planwijzigingen geleid. In het noordelijk deel van Rijnpark, aansluitend op woonwijk Het Broek, is het geplande volume aan bedrijvigheid en de boogde bouwhoogte naar beneden bijgesteld, en is meer ingezet op wonen en maatschappelijke voorzieningen. Ook is in het oostelijk deel, aansluitend op bedrijventerrein Het Broek, de woningbouw teruggebracht. In de gebiedsvisie is ook ruimte gecreëerd om toekomstige bedrijvigheid beter aan te kunnen laten sluiten op het profiel van bedrijventerrein Het Broek (grotere omvang)

De wereld verandert, en gedurende de ontwikkelperiode van Rijnpark (tot 2040) moet het plan ook kunnen reageren op veranderingen. Het vaststellen van de gebiedsvisie is dan ook niet het einde van het proces, deze wordt in het vervolgproces nader uitgewerkt tot stedenbouwkundige plannen en inrichtingsplannen. De dialoog is dus niet alleen voor deze fase waardevol, het is tevens een continu proces, waaraan we ook in de toekomst een zo goed mogelijke invulling blijven geven.

Financiën

In de begroting 2024 zijn middelen gereserveerd voor de gebiedsexploitatie van Spoorzone Arnhem Oost. De verwachting is dat we hiermee, samen met het Rijk en de provincie, tot een sluitende businesscase kunnen komen.

De drie gebiedsvisies (Rijnpark, Schaapsdrift en omgeving en Presikhaaf 3 hangen nauw met elkaar samen. De noodzakelijke bereikbaarheidsmaatregelen voor de Spoorzone zijn noodzakelijk voor meerdere ontwikkelingen. Daarnaast is voor de bepaling van de rentekosten besloten tot projectfinanciering voor Spoorzone Arnhem Oost als geheel. Vanwege deze verwevenheid van de verschillende onderdelen van de gebiedsexploitatie zal de verwerking van de gebiedsexploitatie in de begroting middels een separaat raadsvoorstel in zijn geheel plaatsvinden nadat de afzonderlijke gebiedsvisies voor Schaapsdrift en omgeving, Rijnpark en Presikhaaf 3 door u zijn vastgesteld. De drie gebiedsexploitaties geven de financiële onderbouwing van de desbetreffende gebiedsvisies. Om de nu voorliggende gebiedsvisie Rijnpark vast te kunnen stellen, wordt in de geheime bijlage aangegeven welk deel van de totale gebiedsexploitatie Spoorzone Arnhem Oost betrekking heeft op Rijnpark fase 1. In de geheime bijlage wordt daarna uitgebreider ingegaan op de gebiedsexploitatie Rijnpark fase 1.

Uitvoering

De Gebiedsvisie Rijnpark is de basis voor een Milieu Effect Rapportage (MER). Deze wordt in 2024 afgerond. Ook is de Gebiedsvisie Rijnpark de basis om in 2024 voor fase 1 te komen tot een nadere stedenbouwkundige uitwerking en privaatrechtelijke afspraken met grondeigenaren, en als vervolg daarop nieuwe publiekrechtelijke kaders (omgevingsplan(nen)) die nodig zijn om de ambities van Rijnpark te kunnen realiseren. De ambitie is om in 2024 het ontwerp-omgevingsplan voor Rijnpark inclusief de MER en een set aan privaatrechtelijke afspraken af te ronden. We onderkennen daarbij dat we afhankelijk zijn van externe invloeden als de Omgevingswet, en de externe gesprekspartners. In lijn met de paragraaf financiën wordt in 2024 de grondexploitatie opgezet en ter vaststelling voorgelegd.

Uit de gesprekken met grondeigenaren en huurders in fase 2 merken we dat de behoefte aan participatie verschilt van fase 1. De ontwikkelperiode is tussen 2030-2040, en daarmee is de aard van de vragen ook anders. In 2024 wordt de dialoog met de omgeving verder opgebouwd. Specifiek voor en met de grondeigenaren en huurders (bedrijven) in fase 2 wordt in het kader van de omgevingsdialoog een specifiek traject opgezet om beter op hun belangen, zorgen en ideeën in te kunnen spelen.

Communicatie

Er vindt reguliere communicatie plaats rondom het komen tot een gebiedsvisie. Daarbij worden ook het Rijk en de Provincie Gelderland proactief geïnformeerd over de voortgang. Daar waar nodig en gewenst is deze specifiek en afgestemd op de doelgroep, bijvoorbeeld voor inwoners of bedrijven.

Voor grondeigenaren en huurders (bedrijven) in fase 2 wordt begin 2024 een specifiek traject opgezet om beter opvolging te kunnen geven aan hun belangen, zorgen en ideeën.

Bijlagen

- Gebiedsvisie Rijnpark
- Toelichting op de omgevingsdialoog Gebiedsvisie Rijnpark
- Logboek omgevingsdialoog Gebiedsvisie Rijnpark niet-geanonimiseerd VERTROUWELIJK
- Logboek omgevingsdialoog Gebiedsvisie Rijnpark geanonimiseerd
- Brief StAB
- Beantwoording brief StAB
- Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Rijnpark (NRD)
- GEHEIM bijlage financiën Rijnpark fase 1
- GEHEIM bijlage risicoanalyse Rijnpark fase 1

RAADSVOORSTEL

Besluit van	
Zaaknummer	4016575

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 maart 2024, nummer: 4016575

gelet op art 147, tweede lid, Gemeentewet

besluit:

1. De Gebiedsvisie Rijnpark vast te stellen.

De griffier, De voorzitter,

Arnhem GEMEENTE

GEBIEDSVISIE RIJNPARK

FEBRUARI 2024

GEMEENTE Arnhem BURA

INHOUDSOPGAVE

OPGAVE EN AMBITIE 5

1.1 Aanleiding 7
1.2 Opgave Rijnpark 8

INVENTARISATIE 11

2.1 Korte historie 12
2.2 Inventarisatie 17

VISIE OP HOOFDLIJNEN 21

3.1 Ruimtelijke visie 22
3.2 Indicatieve uitwerking 28
3.3 Fase 1 30

TOELICHTING KERNWAARDEN 33

4.1 Nieuwe Arnhemse mix 34
4.2 Water en bodem als basis 44
4.3 De Veluwe aan de Rijn 56
4.4 Goed verbonden 74
4.5 Eigentijdse, gelaagde stadswijk 84
4.6 Gezond, energiek en circulair 98

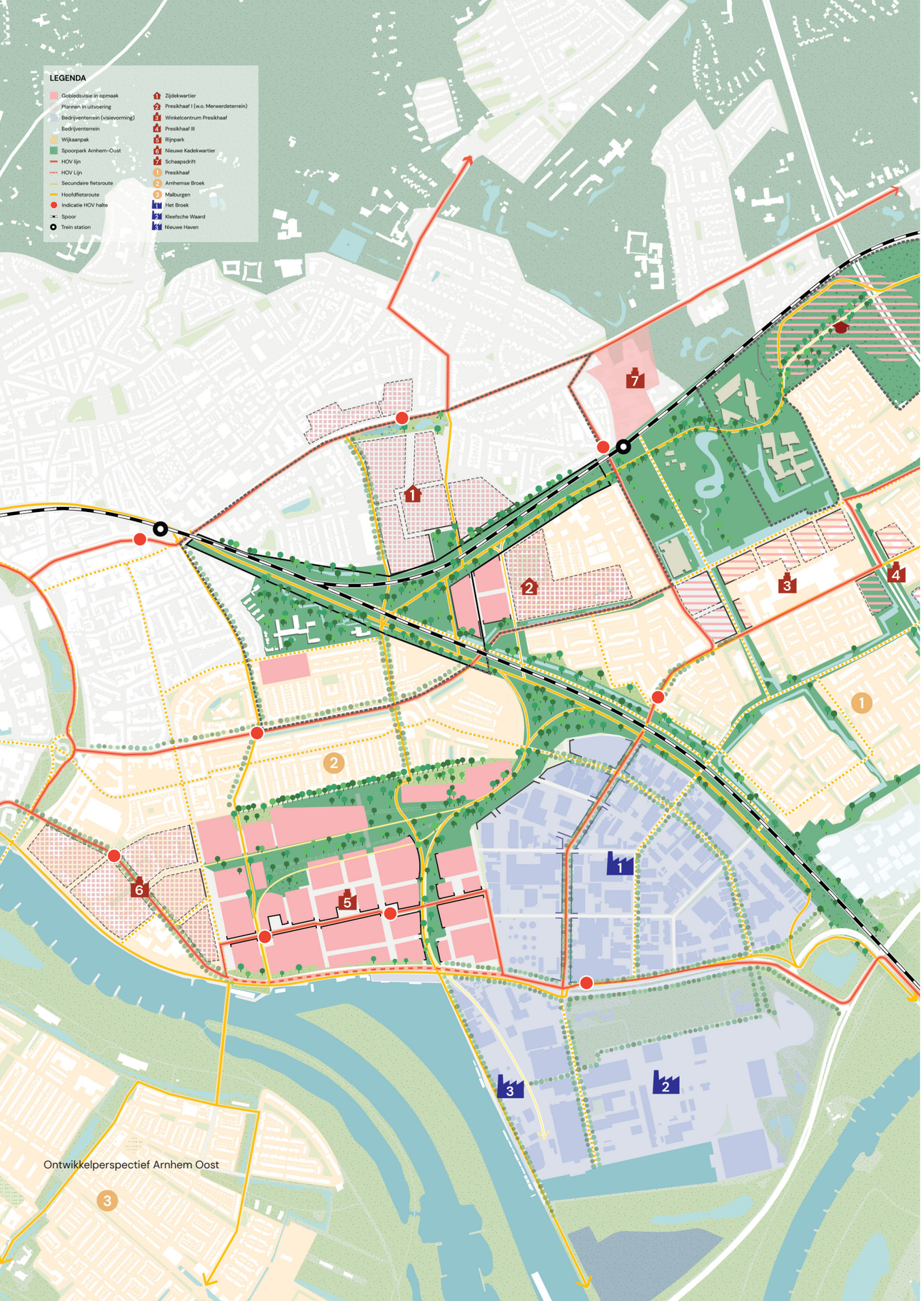
SAMEN STAD MAKEN 109

5.1 Proces 110

Colofon 112

1

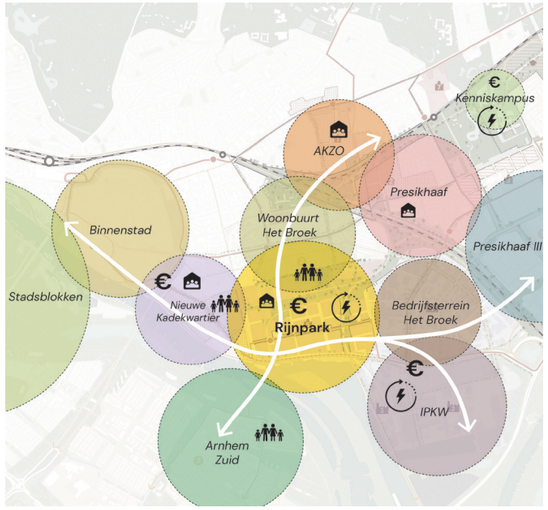
OPGAVE EN AMBITIE

1.1 AANLEIDING

Arnhem groeit. De verwachting is dat de stad over enkele jaren 180.000 tot 190.000 inwoners telt. Daarnaast verandert de samenstelling van de huishoudens waardoor er behoefte is aan andere typen woningen. De bouw van deze woningen is urgent in het kader van de wooncrisis die ook Arnhem raakt. De gemeente wil tot 2040 zo'n 16.000 veelal betaalbare woningen bouwen binnen de bebouwde omgeving. Ruim de helft, waarvan 7.000 woningen in Rijnpark, hiervan is voorzien in Spoorzone Arnhem-Oost: dit gebied heeft in potentie veel ruimte voor nieuwbouw van woningen, bedrijvigheid, verbeterde mobiliteit en meer groen (Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost, en Ontwerp Omgevingsvisie Arnhem 2040). Tevens is dit een kans om direct bij te dragen aan de ambities van het nationaal programma Arnhem Oost, dat gericht is het verbeteren van de leefbaarheid en de sociaal maatschappelijke structuren in Arnhem Oost.

Door de aanpak in de Spoorzone Arnhem-Oost verbetert de leefomgeving aanzienlijk. Met fysieke verbindingen, met bijvoorbeeld grootschalig groen, worden bestaande en nieuwe wijken in Arnhem Oost met elkaar verbonden. De realisatie van de gewenste fietsbrug met Malburgen brengt deze twee stadsdelen dichter bij elkaar en maakt voorzieningen beter bereikbaar (zoals sportvoorzieningen en maatschappelijke voorzieningen). Het vertrekpunt voor de ontwikkeling van Spoorzone Arnhem-Oost is dat het bouwen van meer woningen altijd samengaat met het realiseren van een duurzame leefomgeving: we investeren in groen, werk, mobiliteit en voorzieningen. Zo bouwen we aan een leefbare en bereikbare stad met gevarieerde wijken waar het goed wonen, werken en leven is. Hierbij kijken we ook naar slim ruimtegebruik en het combineren van functies (zoals onderwijs, sport, maatschappelijk en groen). Het gebied Rijnpark is onderdeel van Spoorzone Arnhem-Oost. Het heeft de potentie uit te groeien tot dé woon-werklocatie van Arnhem waar diverse vormen van ondernemerschap een plek vinden. Het bedrijventerrein zoals het nu is wordt her-ontwikkeld tot een leefbare bruisende woon-en werklocatie, met ruimte voor sport, onderwijs, groen, ondernemerschap, sociaalmaatschappelijke- en commerciële voorzieningen. Rijnpark levert daarbij meerwaarde voor de bestaande stad en draagt bij aan het realiseren van de doelen die voor Nationaal Project Arnhem-Oost zijn vastgelegd.

Rijnpark als vliegwiel

RIJNPARK ALS VLIEGWIEL

De ontwikkeling van Rijnpark wordt ingezet als vliegwiel voor de ontwikkeling van Arnhem Oost en de stad. De ontwikkeling van Rijnpark heeft een meerwaarde voor de stad als geheel en de omliggende wijken. Een ontwikkeling van Rijnpark biedt kansen om een aantal fysieke verbinding, zoals grootschalig groen en langzaam verkeersroutes (voetgangers en fietsers) tussen bestaande en nieuwe wijken in Arnhem Oost te realiseren en met de bouw van 7.000, met een aanzienlijke deel sociale huur, woningen wordt bijgedragen aan het aanzienlijk verkleinen van de wooncrisis in Arnhem. Daarnaast wordt met de ontwikkeling van Rijnpark ingezet op een groei van het aantal banen in het gebied. Het grote aandeel sociale huurwoningen vraagt tegelijkertijd om passend werk en wijkvoorzieningen in de directe leefomgeving van deze doelgroep.

De meerwaarde van een ontwikkeling van Rijnpark voor de omliggende wijken bestaat onder andere uit het toevoegen van passende werkgelegenheid en voorzieningen (supermarkt, detailhandel, onderwijs, sport, ...) in de directe omgeving, het verhogen van het draagvlak voor investering in OV en deelmobiliteit en de mogelijkheid om in Arnhem Oost wooncarrière te kunnen maken. Daarnaast worden bij de ontwikkeling van Rijnpark een aantal fysieke barrières geslecht waardoor het gebied beter verbonden wordt met en toegankelijk wordt vanuit de omliggende wijken. Tot slot wordt met de ontwikkeling van Rijnpark een nieuw stadspark aan Arnhem Oost toegevoegd, dat een directe verbinding maakt met de Veluwe en de Rijn.

1.2 OPGAVE RIJNPARK

Voor de ontwikkeling van Rijnpark heeft de gemeenteraad in mei 2023 de startnotitie vastgesteld. Met deze startnotitie zijn de kaders en ambities vastgesteld waaraan de herontwikkeling van Rijnpark moet voldoen. Ook de kaders voor de participatie zijn vastgesteld. De startnotitie Rijnpark is de start van een langjarig ontwikkelproces. Op basis van deze startnotitie is deze Gebiedsvisie Rijnpark opgesteld. Tevens dient de startnotitie als kader om tot afspraken met het Rijk te komen (zie paragraaf 2.1).

Uitgangspunten uit de startnotitie:
- Toevoegen ca 7.000 woningen
- Toevoegen substantieel werkprogramma, 5.000 banen (betaalbare ruimte voor bedrijvigheid)
- Toevoegen van commerciële en maatschappelijke voorzieningen (o.a. onderwijs en sportvoorzieningen)
- Realiseren (spoor)park
- Introductie Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)
- Verbeteren verbindingen en oriëntatie (nieuwe oeververbinding)
- Versterken leefbaarheid en veiligheid
- Inclusieve openbare ruimte
- Duurzaam, klimaat adaptief, circulair en energieneutraal
- Economisch functioneren in de tussentijd

GEBIEDSVISIE

Deze gebiedsvisie voor Rijnpark wordt gemaakt om maatschappelijk en politiek draagvlak te creëren voor de ontwikkeling van het gebied. De gebiedsvisie geeft een globaal kader waarlangs het gebied zich in de toekomst kan ontwikkelen. In een gebiedsvisie worden de uitgangspunten geformuleerd en wordt de basis gelegd voor een later op te stellen bestemmingsplan of omgevingsplan.

In deze gebiedsvisie staat welke keuzes er gemaakt zijn over woningbouw, bedrijvigheid, voorzieningen, natuur, recreatie duurzame energieopwekking en mobiliteit. In afstemming met bewoners, bedrijven en instellingen is deze koers ontwikkeld.

HUIDIG RUIMTELIJK EN PLANOLOGISCH KADER

De ontwikkeling van de gebiedsvisie voor Rijnpark is een volgende stap in de transformatie van het gebied tot een levendige gemengde en duurzame stadswijk. De (programmatische) ambities voor de transformatie van het bedrijventerrein werden eerder al geformuleerd en vastgelegd in het Ontwikkelperspectief spoorzone Arnhem-Oost, de

Rijnpark; plangebied en fasering

omgevingsvisie Arnhem 2040 en het nationaal programma leefbaarheid en veiligheid Arnhem-Oost. Het rechtsgeldende ruimtelijk en planologisch kader voor Rijnpark is het huidige bestemmingsplan.

Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost
Het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost, fase 1 beschrijft de ambitie van de gemeente Arnhem voor het gebied tussen AKZO-terrein, Kenniscampus regio Arnhem en Industriepark Kleefse Waard (Spoorzone Arnhem-Oost). In de spoorzone komen veel vraagstukken bij elkaar zowel sociaal als fysiek. Het ontwikkelperspectief brengt deze opgaven met elkaar in verband en vertaalt dit naar een wenkend perspectief voor de spoorzone Arnhem-Oost in 2040 en was het vertrekpunt van de visievorming rondom Rijnpark.

Samenhang met nationaal programma leefbaarheid en veiligheid Arnhem-Oost
De geplande ontwikkelingen voor de Spoorzone Arnhem-Oost sluiten goed aan op de Arnhem-Oost-aanpak. Een langjarige aanpak waarbij de focus ligt op het creëren van gelijke kansen voor alle Arnhemmers. In de wijken Geitenkamp, Presikhaaf, Klarendal, Arnhemse Broek en Malburgen wordt extra geïnvesteerd om de leefomgeving, zowel sociaal als fysiek, te verbeteren.

Omgevingsvisie Arnhem 2040
De omgevingsvisie Arnhem 2040 geeft het beeld van de gewenste ruimtelijke kwaliteit van de fysieke leefomgeving in Arnhem: een integraal streefbeeld waar de gemeente zich naartoe wil ontwikkelen. Het is een strategische langetermijnvisie, waar opgaven en ambities voor de gehele fysieke leefomgeving samenkomen. De Ambities uit het ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost zijn integraal opgenomen in de Omgevingsvisie Arnhem 2040.

Bestemmingsplan Rijnpark
Voor Rijnpark gelden momenteel twee bestemmingsplannen. Voor het westelijk deel dient het geldende bestemmingsplan ‘Fluvium Midden Westervoortsedijk West’ van 2018 (vastgesteld). Voor het gedeelte Rijnpark is de belangrijkste bestemming bedrijfsruimte en kantoorachtige bedrijven (lichtere vorm van bedrijvigheid), waarmee ruimte wordt geboden aan voor een ontwikkeling naar een meer gemengd milieu. Voor het oostelijk deel van Rijnpark (bestemming bedrijfsdoeleinden categorie 2 t/m 4) is in 2014 een eerste aanzet gemaakt voor een nieuw bestemmingsplan met als werktitel ‘Westervoortsedijk Oost’, exclusief het deelgebied Dr. C. Lelyweg. Dit deelgebied is in de huidige situatie nog onderdeel van het bestemmingsplan Het Broek. De gemeente is voornemens om voor Rijnpark Oost een nieuw bestemmingsplan in procedure te brengen, waarbij deze gebiedsvisie als uitgangspunt dient.

Flankerende projecten
Voor het bedrijventerrein Het Broek en de Nieuwe Haven worden momenteel gebiedsvisies gemaakt. De ontwikkeling van Rijnpark kan niet los gezien worden van de toekomstige ontwikkelingen in deze twee gebieden. Gedurende het proces van het formuleren van de gebiedsvisie voor Rijnpark zijn de verschillende visietrajecten op elkaar afgestemd.

STADSDIALOOG

Met het schrijven van de gebiedsvisie wordt een volgende stap gemaakt in de planvorming voor Rijnpark. Met de start van het visietraject is ook het participatieproces Rijnpark gestart. De gemeente zoekt nadrukkelijk de dialoog, met de omwonenden, de ondernemers in het gebied, mogelijke toekomstige bewoners en overige geïnteresseerde of betrokken bewoners en partijen. Deze stadsdialoog startte met een InfoFest in juni 2023 waarop de eerste ideeën voor Rijnpark werden gepresenteerd. Daaropvolgend zijn er verschillende gesprekken en bijeenkomsten georganiseerd met omwonenden, stakeholders, eigenaren en ondernemers in het gebied, en andere betrokken partijen zoals bijvoorbeeld de woningcorporaties. Deze gesprekken hebben geleid tot de aanscherping van de ambities en hebben een kwalitatieve impuls gegeven aan deze gebiedsvisie.

Bouwen aan een community en placemaking
De ontwikkeling van Rijnpark is een langlopend project, waarbij het gebied stapsgewijs transformeert van een bedrijventerrein naar een gemengd levendig stedelijk gebied. Deze transformatie beslaat niet alleen de bouw van nieuwe woningen, voorzieningen en bedrijvigheid, maar verandert dit deel van de stad ook in sociaal opzicht. Naast de planvorming en bouw van het nieuwe Rijnpark wordt ook nadrukkelijk gebouwd aan een netwerk van partijen en betrokkenen die zich willen binden aan het gebied. (of dat nu al doen) Samen met de gemeente bouwen zij aan de nieuwe community. Om meer richting te geven aan de placemaking die nodig is om Rijnpark een ‘smoel’ te geven is eind 2023 een traject gestart om de gebiedsbranding te ontwikkelen. De branding geeft richting aan het gebied, waar Rijnpark naartoe gaat groeien. Welke kernkwaliteiten en waarden horen bij het toekomstige Rijnpark?

Hiervoor zijn is de gemeente Arnhem afhankelijk van andere partijen, en moeten we dus relaties opbouwen met vastgoedeigenaren en initiatiefnemers. In dit brandingstraject wordt al gebruik gemaakt van de kennis van partners uit het gebied. Deze partners, initiatiefnemers en eigenaren van panden willen met de eerste initiatieven en placemaking aan de slag om het nieuwe beeld en de nieuwe toekomst voor Rijnpark neer te zetten. Bestaande netwerken in en rondom Rijnpark zijn daarbij het vertrekpunt. Deze community kan bestaan uit:

- Huidige eigenaren en ondernemers in het gebied
- Geïnteresseerde (toekomstige) eigenaren en ondernemers
- Toekomstige bewoners van het gebied
- Bewoners en ondernemers van naastgelegen gebieden
- Instanties en instellingen die hun wortels in Arnhem hebben en kansen zien in Rijnpark

In het proces van de opmaak van de gebiedsvisie is een start gemaakt met de opbouw van deze community.

Infofest Rijnpark

2

INVENTARISATIE

2.1 KORTE HISTORIE

Rijnpark kent een lange en rijke geschiedenis die teruggaat tot ver vóór de 19e eeuw. Het oorspronkelijke broek- en uiterwaardenlandschap heeft zich in de loop van de tijd ontwikkeld als industrielandschap. De eerste bedrijvigheid ontstond langs de dijk en de kade, met onder andere een gasfabriek, een smelterij en een waterpompstation. In de jaren '10 en '20 van de 20e eeuw is het Broek volledig opgehoogd. Hierbij is een volledig kunstmatig gebied ontstaan dat sterk is opgehoogd (met hoogteverschillen tot 4 meter). Gezamenlijk met de aanleg van het spooremplacement en de huidige Nieuwe Haven, door een bochtafsnijding van de Neder-Rijn, is Rijnpark in het interbellum van een polder naar industriegebied omgevormd.

Cultuurhistorie
Het industriële gebruik van de afgelopen 100 jaar kenmerkt de huidige cultuurhistorische waarden van Rijnpark. Belangrijke elementen die de cultuurhistorie van Rijnpark vertegenwoordigen zijn ruimtelijke structuren, gebouwen, objecten, maar ook het sobere bedrijfsmatige karakter dat het oorspronkelijke gebruik van het gebied weerspiegeld.

Ruimtelijke structuren
Door de ophoging verdween de oorspronkelijke polderstructuur, die op gelijk niveau met de (Westervoortse) Dijk kwam te liggen. De historische rivierdijk werd gedeeltelijk een kade na de aanleg van de Nieuwe Haven, maar bleef – als brede ontsluitingsweg – bestaan. De kunstmatige hoogteverschillen die in het eerste helft van de twintigste eeuw ontstonden kenmerken het huidige Rijnpark.

Dominant in de totale ontwikkeling van de bedrijventerreinen in het Arnhemse Broek en de Kleefsche Waard is het bestaande, omvangrijke spooremplacement binnen Rijnpark, dat in de jaren '20 speciaal voor de bedrijvigheid was aangelegd. Het

Legenda
waardevolle gebouwen
- beschermd (Rijksmonument)
- hooge waarde in quickscan
- positieve waarde

bebouwingsensembles
- vroeg naoorlogse ensemble

structuren en gebieden
- de Rijn (historische grens)
- de Rijn (huidige grens)
- de Westervoortsedijk
- Broekstraat
- orthogonaal stratenpatroon
- Arnhemse Broek gebied
- Kleefse Waard gebied
- spoorwegemplacement
- bedrijfsspoorlijntje

(historische) groenstructuren
- polderstructure

Cultuurhistorisch erfgoed

orthogonale stratenpatroon in Rijnpark is grofweg noord-zuid georiënteerd op het grote spooremplacement en de Westervoortse Dijk, overeenkomstig de oorspronkelijke polderstructuur.

Onderbrekingen in het rechte stratenpatroon vormen de bedrijfsspoorlijnen die van het emplacement aftakken. Verschillende spoorlijnen dooraderden Rijnpark, in westelijke en zuidelijke richting, naar de Kleefsche Waard en de Westervoortse Dijk. Twee spoorlijnen zijn nog herkenbaar en (deels) aanwezig. Het spoor richting de Kleefsche Waard is tot Westervoortse Dijk aanwezig als vrij liggend enkelspoors tracé. In de aftakking bij de Leeghwaterstraat is de voormalige spoorlijn nog aanwezig in het straatprofiel, inclusief resten van de oorspronkelijke verharding. Toch is het met name de gebogen bedrijfsbebouwing die het voormalige tracé herkenbaar maakt. In de rechte verkaveling van Rijnpark vormt deze bebouwing langs het tracé een opvallende afwisseling in het rechte stratenpatroon.

Gebouwen en gebruik
De Arnhemse Broek is van polder naar industriegebied ontwikkeld en bevat vanaf het begin van de 20ste eeuw bedrijfsbebouwing. Dit waren tot de oorlog enkele panden aan de Van Oldenbarneveldtstraat en gebouwen op het spooremplacement. De verdere ontwikkeling van het huidige Rijnpark kwam echter pas in de jaren 50 op gang. De oorspronkelijke bebouwing aan de Westervoortse Dijk is in de loop van de ontwikkeling verdwenen, net als aan de Van Oldenbarneveldtstraat, waardoor vrijwel alle gebouwen van na de oorlog dateren. Ten zuiden van de Leeghwaterstraat, nabij het oude bedrijfsspoor vormen enkele vroeg naoorlogse bedrijfsgebouwen een ensemble. Ook aan de Doctor C. Lelyweg, in het oostelijk deel van Rijnpark staat een vroeg naoorlogs bedrijfspand. Rondom het spooremplacement zijn nog enkele waardevolle gebouwen aanwezig uit verschillende periodes,. Het jongste gebouw is het postsorteercentrum. Dit zijn gebouwen die bij het door de eeuw heen veranderende emplacement horen.

Deze gebouwen staan op de afbeelding op pagina 14 aangeduid als waardevolle gebouwen en komen naar voren uit een QuickScan naar waardevolle objecten en complexen in het industriegebied Arnhemse Broek uit 2019 en aanvullend cultuurhistorisch onderzoek. De panden weerspiegelen de identiteit van het dynamische bedrijventerrein en worden in 2023 en 2024 verder onderzocht op (cultuurhistorische) waarden.

Programma
Het bedrijventerrein heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een gemengd bedrijventerrein. De zwaardere industrie is verdwenen en heeft plaats gemaakt voor veelal lokaal en regionaal georiënteerde bedrijven in een diversiteit aan branches. Daardoor zijn er op bedrijventerrein Rijnpark allerlei soorten bedrijven gehuisvest, van kantoor tot leisure en van maakindustrie en innovatie tot aan detailhandel en dienstverlening. Het bedrijventerrein kent weinig leegstand, maar een deel van de panden is in tijdelijk gebruik.

Veel van deze bedrijven zijn qua functie mengbaar met wonen. Hierin is de afgelopen jaren ook al een verschuiving ontstaan met de bouw(plannen) van de woningen in de direct omliggende omgeving (Gasthouderskwartier, Coberco en Havenmeesterkwartier). Opvallend is dat in deze woningbouwplannen relatief weinig ruimte is opgenomen voor commerciële - of maatschappelijke functies en/of wijkvoorzieningen. Dit is terug te zien in de bezoekersaantallen van oa. op het Rijnpark gelegen winkelcentrum De Lely.

Historie als inspiratie bron
Voor de ontwikkeling van Rijnpark vormt deze geschiedenis een belangrijke inspiratiebron. Rijnpark wordt gekenmerkt door een divers gebruik van het gebied en een stratenpatroon dat geënt is op de oorspronkelijke polderstructuur. Ook de herkenbare 'sporen' zoals cultuurhistorische gebouwen, structuren en objecten dragen bij aan het unieke verhaal van het gebied.

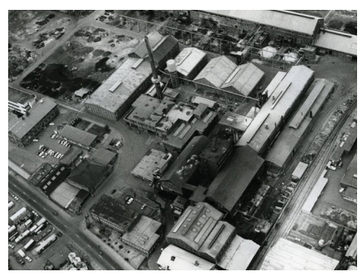
Entree Billitonterrein

De Federatie

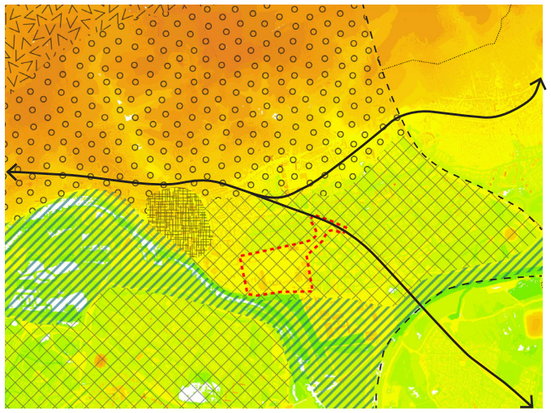
Entree Billitonterrein

Hoek Van Oldenbarneveldtstraat en Westervoortsedijk

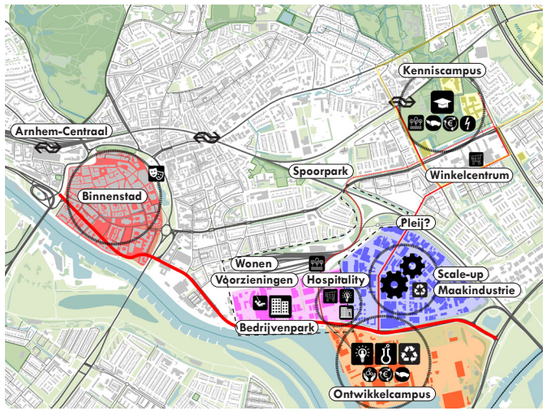

Corushallen

Zicht vanaf de velden (Rijnpark) naar de stad

PH-NLD

Landschappelijke onderlegger

De Kennis As Arnhem Oost

Geluid en externe veiligheid

Bedrijvigheid en milieucontouren

Bestaand morphologie

Bestaande dynamiek van werken

2.2 INVENTARISATIE

RUIMTELIJK-PROGRAMMATISCHE ANALYSE

Rijnpark maakt deel uit van Spoorzone Arnhem-Oost, een gebied waar de komende jaren veel ontwikkelingen plaatsvinden. Rijnpark maakt deel uit van Spoorzone Arnhem-Oost, een gebied waar de komende jaren veel ontwikkelingen plaatsvinden. Vanwege de schaalsprong van de ontwikkelingen ligt Rijnpark straks in het hart van de stad. Landschappelijk ligt het gebied op de overgang van de Veluwe en de rivier/uiterwaarden. Naast het realiseren van een nieuwe stadswijk voor Rijnpark kan het gebied in de toekomst een belangrijke verbindende schakel vormen in het realiseren van ecologische en recreatieve verbindingen op regionaal schaalniveau.

De huidige verschijningsvorm van het gebied Rijnpark met overwegend industriebebouwing is sterk onderscheidend van stadswijken als Presikhaaf en Het Broek/Statenkwartier. De bebouwing in Rijnpark kent overwegend een grove korrel met een bouwhoogte tot maximaal 7 lagen. Het gebied wordt doorsneden door het spoorwegemplacement, variërend in breedte tot zo'n 200 meter breed. De groenstructuur van het gebied bevindt zich met name aan de oostzijde (Spoordriehoek en Dr. Lelyweg) en noordzijde van het gebied (begrenzing NS-ProRail en Broekstraat). Deze groenstructuur is ecologisch en recreatief interessant, maar vanwege de geïsoleerde ligging is het op dit moment van beperkte meerwaarde.

In Rijnpark zijn grofweg zo'n 200 bedrijven gehuisvest, bestaande uit (innovatieve) kleinschalige industrie, opslag, mkb, detailhandel en zakelijke dienstverlening. In totaal gaat het om ca 250.000 m2 bedrijfsoppervlak. Het bedrijventerrein is in transitie. De industrie verdwijnt langzaam en maakt plaats voor kantoren, bedrijfsverzamelgebouwen, grootschalige detailhandel, recreatieve functies (bv Jumpsquare) en technische bedrijven. Rijnpark is een gebied met een grote diversiteit aan functies en activiteiten. De identiteit van het gebied wordt mede bepaald door het "erfgoed" zoals PostNL, het vroeg naoorlogse bebouwingsensemble aan de L.J. Costerstraat, de Corushallen, voormalige zuivelfabriek De Federatie (Delftse School), Péja aan de Van Oldenbarneveltstraat en het kantoorgebouw van voormalige Motorenfabriek Kaptein aan de Dr. Lelyweg.

MILIEU ANALYSE

De leefomgeving staat centraal bij de ontwikkeling van Rijnpark. In Rijnpark spelen er enkele milieutechnische uitdagingen die een belemmering geven voor de ontwikkeling van Rijnpark. Er is voor de opmaak van deze gebiedsvisie een eerste analyse uitgevoerd ten aanzien van verschillende milieuthema's, waaronder de milieuzonering, geluid (industrielawaai, wegverkeerslawaai en spoorverkeerslawaai), bodem, externe veiligheid, en de luchtkwaliteit binnen het plangebied en vanuit omliggende (werk)locaties. Daaruit zijn enkele randvoorwaarden voor de ontwikkeling van Rijnpark aan het licht gekomen die van invloed op de gezondheid, leefbaarheid en veiligheid van het gebied. Algehele conclusie dat er bij een ontwikkeling van Rijnpark milieubelemmeringen zij, maar dat deze oplosbaar zijn. Zo is Rijnpark nu onderdeel van het geluidgezoneerd terrein in Arnhem. Dat betekent dat het geluidgezoneerd terrein en de bijbehorende geluidzone moet worden verkleind om wonen in Rijnpark mogelijk te maken. Daarnaast is er sprake van bodemverontreiniging in het gebied en behoeft de invloed van bedrijven in de directe omgeving, waaronder op bedrijventerreinen Het Broek, Nieuwe Haven en IPKW op de ontwikkeling van Rijnpark nader onderzoek. Hierbij wordt als vertrekpunt, aangehouden dat de huidige bedrijven en bedrijfsactiviteit kan worden voortgezet.

SOCIAAL MAATSCHAPPELIJKE ANALYSE

In vijf wijken in Arnhem-Oost is de sociale kwaliteit en de fysieke, sociale en financiële gezondheid relatief laag ten opzichte van het gemiddelde in Arnhem. Het Arnhemse Broek is één van die wijken. In de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen zijn met de Provincie en het Rijk afspraken gemaakt over een brede wijkvernieuwingsaanpak voor Arnhem-Oost. De afspraken werden vastgelegd in het Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid Arnhem-Oost. in het Hierbij kan worden gedacht aan de toevoeging van maatschappelijke functies, zoals onderwijs, werk, sport en bewegen, wonen en openbare ruimte. Ook het creëren van een veilige en gezonde leefomgeving speelt een belangrijke rol. Meer activiteiten en reuring zijn een kans voor Rijnpark en de omliggende wijken. In Arnhem is een groot tekort aan betaalbare woningen. Met bewegen en daarmee gezondheid zetten we in op het realiseren van natuurlijke beweegaanleidingen voor jong en oud. Van beweegroutes tot wandelpaden, bootcampplekjes en fietsmogelijkheden. De ontwikkeling van Rijnpark kan als vliegwiel dienen bij de vernieuwingsaanpak.

Een van de kansen die Rijnpark haar omgeving kan bieden is het maken van goede routes en verbindingen. Deze zijn cruciaal om het gebied meer onderdeel van de stad

te maken, en om de kansen die Rijnpark heeft ook meer voor de omgeving open te stellen. Nieuwe routes en verbindingen dragen bij aan ontmoeting, maar ook het toevoegen van placemaking en functiemenging. Ook het verbeteren van de oriëntatie op de Rijn en het versterken van de relatie met het landschap door nieuwe zichtlijnen (tussen uiterwaarden en Veluwe) zijn van belang voor de gezondheid, leefbaarheid en veiligheid van het gebied. Daar kan een nieuwe oeververbinding voor fietsers en voetgangers een belangrijke aan leveren. Arnhem-Oost, Rijnpark en woonwijk Het Broek worden op die manier verbonden met Arnhem-Zuid/Malburgen. Voorzieningen als bijvoorbeeld het sportcomplex De Bakenhof worden hiermee beter bereikbaar voor inwoners van het Broek en de nieuwe voorzieningen in Rijnpark worden bereikbaar voor inwoners van Malburgen. Daarnaast stimuleert deze nieuwe verbinding het gebruik van de fiets. Om daarnaast de sociale cohesie te bevorderen, zijn aanvullende maatregelen nodig in het fysieke domein.

CONCLUSIE: KWALITEITEN EN KNELPUNTEN

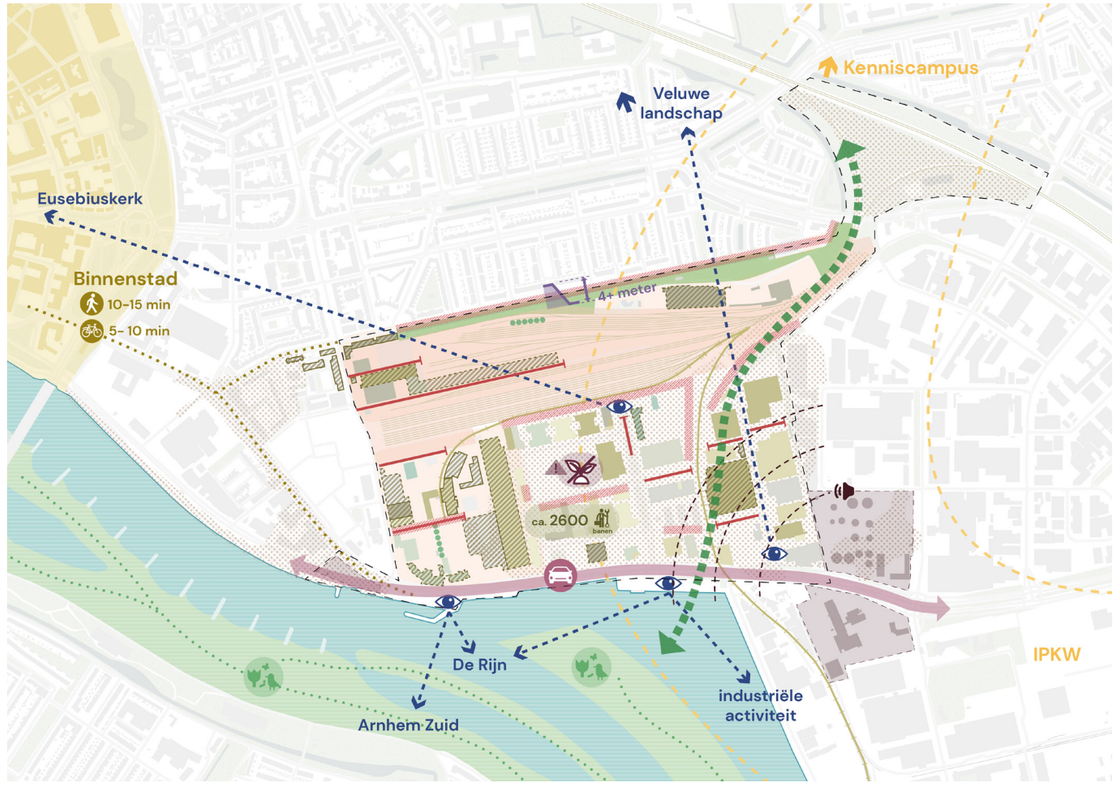
Op basis van een quick scan van het gebied zijn de kansen en knelpunten in beeld gebracht. Hierbij is gekeken naar het studiegebied als ook een ruimer onderzoeksgebied.

Kwaliteiten

- Rijnpark kent een rijke geschiedenis, er liggen dus kansen om voort te bouwen op de zichtbare en onzichtbare geschiedenis van het gebied, wat bij kan dragen aan de karakteristiek en identiteit van het gebied. Het gaat dan om bestaande karakteristieke bebouwing, maar ook om landschappelijke en infrastructurele elementen.
- Het gebied kent nu een grote diversiteit in functies en gebruik (behoudens wonen), van bedrijvigheid, detailhandel, kantoren tot industrie. Als werkgebied is het belangrijk de bestaande werkgelegenheid en werkfuncties te behouden en uit te breiden. Daarnaast is de ambitie om de werkgelegenheid toe te laten nemen in het gebied en te streven naar 5.000 banen in Rijnpark in 2040.
- De positionering van Rijnpark ten opzichte van de twee campussen IPKW en Kenniscampus geeft aanleiding voor het ontwikkelen van een hoogwaardig werk-woongebied gericht op woningen voor onder andere kenniswerkers/ expats. Daarnaast kan bekeken wordt in hoeverre technische en innovatieve bedrijvigheid, kantoorachtige functies, commerciële functies (hospitality), wonen en diverse (wijk)voorzieningen passen in de omschreven ruimte naar bedrijvigheid (marktbehoefte).
- Bij een wijk van omvang zoals Rijnpark is het van belang voldoende (wijk)voorzieningen in het gebied in te passen.
- Rijnpark heeft een centrale binnenstedelijke ligging, tussen binnenstad en IPKW, en tussen Malburgen Oost en Presikhaaf. De voorzieningen en kwaliteiten van de omliggende wijken hebben daarbij meerwaarde voor Rijnpark, maar andersom geldt ook dat Rijnpark meerwaarde kan hebben voor de buurten. Voorzieningen dienen complementair aan elkaar te zijn voor de diverse wijken in de omgeving van Rijnpark.
- De schaal en maat van het gebied, de aanwezige bebouwing en grote open ruimtes (oa emplacement), maakt een schaalsprong in verdichting en (mogelijk) hoogbouw mogelijk, passend bij de Arnhemse stad.
- De ligging van Rijnpark nabij grote ecologische structuren en op de overgang van de uiterwaarden/Rijn naar de Veluwe.
- De Westervoortsedijk heeft de potentie om een nieuw waterfront van Arnhem te worden, waarbij wel rekening gehouden dient te worden met de ontwikkeling van de Nieuwe Haven welke sinds 2021 in gang is gezet.
- Kans om met een nieuwe brugverbinding Arnhem-Zuid en Noord nog beter met elkaar te verbinden, zowel fysiek als sociaal-maatschappelijk.

Knelpunten

- De huidige geïsoleerde ligging ten opzichte van omliggende woonwijken is het gevolg van het ontbreken van logische verbindingen en doorzichten in zowel noord-zuid als oost-westrichting. Doordat routes op sommige plekken letterlijk doodlopen en de bebouwing veel achterkanten kent, is de sociale veiligheid op plekken ook onvoldoende.
- Het spoorwegemplacement is een grote barrière zowel in ruimtegebruik en functie, dat versterkt wordt door het hoogteverschil, aan de kant van Het Broek.
- Rijnpark kent beperkt groen (vooral aan de rand/ overgang naar woonwijk Het Broek) en het gebied is voornamelijk stenig ingericht. De wateropgave is een belangrijk aandachtspunt.
- Veel bedrijven en functies op Rijnpark zijn afhankelijk van en gericht op een goede autobereikbaarheid, wat maakt dat het gebied nu ook ingericht is op die vervoersstromen. De transitie naar meer duurzame mobiliteit in dit gebied, zal een uitdaging worden. Ook voor nieuw te vestigen bedrijvigheid is dit een belangrijk thema.
- De Westervoortsedijk heeft nog een belangrijke functie als invalsweg en ontsluitingsweg, en is daarmee een barrière naar de Rijn.
- Milieutechnische maatregelen zijn nodig om het gebied te kunnen ontwikkelen, vooral op het vlak van de bodem, geluid (NS Reizigers emplacement) en milieucontouren, geluid en hinder van omliggende bedrijven.
- Een aantal reeds gevestigde bedrijven op Rijnpark zullen niet mengbaar zijn met wonen.

Legenda

Kwaliteiten
- dynamische bestaande werkfuncties
- biodiversiteit
- zichtlijnen
- bestaande programma te behouden
- cultuurhistorisch waardevolle gebouwen
- kansen voor kenniswerken
- bestaande groen
- bestaande bomen
- De Rijn (rivier landschap)
- binnenstad Arnhem
- verbinding Veluwe tot Rijn

Knelpunten
- grondvervuiling
- bedrijven met een hoge milieucategorie
- industrieel lawaai
- auto dominantie
- maaiveld hoogteverschil
- gebrek aan groen
- doodlopende straten
- achterkant
- barrière (spoorwegemplacement)

Overzicht kansen en knelpunten Rijnpark

3

VISIE OP HOOFDLIJNEN

3.1 RUIMTELIJKE VISIE

In Rijnpark komen de ambities van de stad op een integrale wijze samen. De visie voor Rijnpark is opgebouwd uit verschillende “lagen” die ervoor zorgen dat er een toekomstbestendige stadswijk ontstaat, met een toegevoegde waarde voor de buurt én de stad. De wijk hecht zich op een natuurlijke wijze aan zijn directe omgeving en hierdoor ontstaat er een positieve wisselwerking met de bestaande buurten. Rijnpark is inclusief in meerdere opzichten, zowel qua wonen, werken als de voorzieningen die er komen. Een groot nieuw Spoorpark biedt een plek waar alle Arnhemmers welkom zijn en elkaar ontmoeten. Rondom het Spoorpark ontstaan er fijnmazige woon- en werkbuurten door het doortrekken en toevoegen van verbindingen in zowel oost-west als noord-zuid richting. Deze verbindingen komen voort uit de bestaande wegenstructuur in Rijnpark, de historische polderstructuur en de structuur van de omliggende wijken. Hiermee ontstaat een stevig en helder raamwerk voor de nieuwe wijk, die voortbouwt op de zichtbare en onzichtbare structuren van het gebied. Een belangrijke aanvulling op het netwerk van de stad is de nieuwe Oeververbinding voor fietsers en voetgangers.

Adaptief plan
Rijnpark is een langjarige ontwikkeling en wordt uitgevoerd in twee hoofdfasen, waarbij de structuur zo is ingericht, dat er op adaptieve wijze gereageerd kan worden op toekomstige ontwikkelingen. Fase 1 bestaat uit het noordelijk deel van Rijnpark dat aansluit op de Broekstraat en een zuidwestelijk deel ten zuiden van het spoorwegemplacement dat aansluit op de Van Oldenbarneveldtstraat en de Westervoortsedijk. De spoordriehoek, het emplacement en de overige delen van Rijnpark vallen in fase 2. De nieuwe oeververbinding is onderdeel van fase 1. Elke fase resulteert in een ‘goed stuk stad’. Dat betekent dat fase 1 ook grotendeels goed functioneert zonder dat fase 2 ontwikkeld wordt. Hiervoor moet in fase 1 rekening worden gehouden met eventuele geluidsoverlast (spoor, Westervoortsedijk en de bedrijvigheid in fase 2). Tijdelijke ingrepen in de openbare ruimte en gebouwen zijn integraal onderdeel van de visie (oa placemaking). Fase 1 wordt ontwikkeld in de periode 2025-2030 en fase 2 wordt ontwikkeld in de periode 2030 en verder.

ZES KERNWAARDEN VOOR RIJNPARK

De Gebiedsvisie voor Rijnpark is opgebouwd rondom zes kernwaarden. Hieronder is voor elk van de kernwaarde de centrale ambitie en de voornaamste uitgangspunten beknopt beschreven. In deel 3 worden de kernwaarden elk uitgebreid besproken.

Visiekaart Rijnpark

1. NIEUWE ARNHEMSE MIX

Rijnpark wordt een gemengde, diverse en inclusieve stadswijk met een gezonde mix aan functies. Naast 7.000 woningen bevat de wijk een breed scala aan voorzieningen en bedrijvigheid. De voorzieningen en bedrijvigheid in Rijnpark zorgen voor tenminste 5.000 banen in het gebied. In Rijnpark wordt gestreefd naar zoveel mogelijk efficiënt ruimtegebruik, met compacte en gemengde gebouwen, met een levendige dynamiek en voldoende ruimte voor ontmoeting.

- Rijnpark bestaat uit 2/3 betaalbaar wonen (40% is sociaal en circa 25% is middelduur; waarvan 20% betaalbare koop) gelijkmatig verdeeld over Rijnpark
- Circa 80.000 m2 BVO aan maatschappelijke en commerciële voorzieningen
- Het werken is complementair aan omliggende werkgebieden als Het Broek en IPKW, en versterkt het ecosysteem van Arnhem, inclusief betaalbare ruimte, totaal ca 180.000m2
- In Rijnpark is er ruimte voor de huisvesting van verschillende aandachtsgroepen (opvang, statushouders, kwetsbare jongeren) en in fase 1 komen, ca 450 plekken voor de opvang van vluchtelingen.
- In Rijnpark komt tenminste een basisschool in fase 1, en mogelijk een 9-maanden-tot-18-jaar school (onderzoek) en een grote multifunctionele sporthal in fase 2 (onderzoek)

2. WATER EN BODEM ALS BASIS

De kwaliteit van de bodem is de basis voor een gezonde en groene stadswijk. In Rijnpark komt de juiste grond op de juiste plek. Dit geldt zowel voor de bodemkwaliteit (mate van bodemvervuiling) als voor de bodemsamenstelling (mate van doorlaatbaarheid en voedzaamheid). De gekozen strategie brengt de bodem tot leven, maakt het gebied leefbaar, legt de basis voor een sterke, biodiverse en natuurinclusieve groenstructuur en zorgt voor een veerkrachtig watersysteem dat wateroverlast voorkomt en verkoeling biedt in warme periodes.

- In Rijnpark wordt gewerkt met een (zo veel mogelijk) gesloten grondbalans
- De bodem in Rijnpark legt de basis voor een gezond stedelijk leven voor mens, dier en plant
- In Rijnpark wordt de kleine watercyclus hersteld. Wateroverlast en hittestress wordt hiermee voorkomen.
- In Rijnpark wordt hemelwater zo veel mogelijk lokaal verwerkt en gebruikt (bewatering tuinen, grijs watersysteem)
- Ondergrond en bovengrond worden in Rijnpark op elkaar afgestemd om zo veel mogelijk ruimte te vrijwaren voor groen

3. VELUWE AAN DE RIJN

Rijnpark wordt een groene en aantrekkelijke stadswijk voor mens en dier. De wijk is via de Veluweloper direct verbonden met de Rijn en de Veluwe en krijgt een groot centraal Spoorpark op het voormalige emplacement. Tesamen met de openbare ruimte, de gebouwen (daken, gevels) en de binnentuinen wordt Rijnpark maximaal groen ingericht, waardoor de “Rijnparkbiotoop” ontstaat, een leefomgeving voor mens, plant en dier.

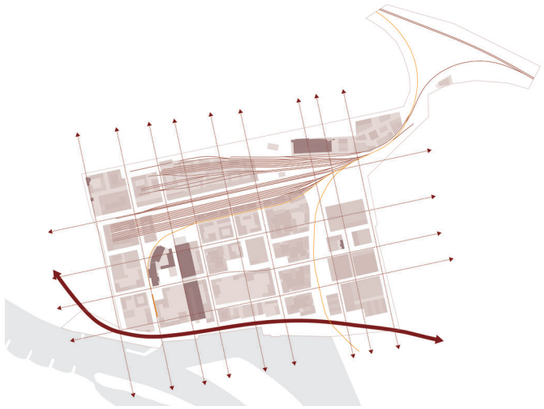
- Met het Spoorpark wordt een nieuw type stadspark aan Arnhem toegevoegd
- De Veluweloper voorziet in een ecologische en recreatieve verbinding tussen de Veluwe en de Rijn.
- Rijnpark wordt zo groen mogelijk ingericht, met robuuste en gelaagde beplanting
- In Rijnpark geldt de 3-30-300 spelregel
- De buitenruimte in Rijnpark nodigt uit tot beweging en spel
- De Westervoortsedijk wordt getransformeerd tot een groene “Rijnboulevard”, waardoor de kwaliteiten van de Rijn-kade worden doorgezet en Arnhem Oost zich aan de Rijn presenteert

4. GOED VERBONDEN

In Rijnpark wordt ingezet op een mobiliteitstransitie naar een meer duurzame mobiliteit. De mobiliteitsstrategie laat zich leiden door het STOMP-principe. (Stappen-Trappen-OV-MaaS-Privéauto) Hierbij ligt de focus op het voorkomen van verplaatsingen met de (privé)auto, met meer ruimte voor fietsers en voetgangers. Voorzieningen zijn in Rijnpark nabij en de wijk is goed verbonden met haar omgeving. Onder andere door middel van de nieuwe oeververbinding. De bedrijvigheid met noodzakelijke logistiek en bijbehorende wegen, is zoveel mogelijk ontvlecht van de langzaam verkeerroutes.

- Lage parkeernorm voor auto’s in Rijnpark
- Parkeren van auto’s op afstand in publieke garages en Hub’s
- Goede, veilige en ruime parkeervoorzieningen voor de fiets en auto
- (H)OV-haltes op loopafstand
- Fijnmazig netwerk voor fietsers en voetgangers
- De realisatie van een nieuwe oeververbinding voor fietsers en voetgangers in fase 1
- Bedrijven die meer afhankelijk zijn van logistiek zijn geconcentreerd in specifieke zones

5. EIGENTIJDSE, GELAAGDE STADSWIJK

In Rijnpark worden werken en wonen zoveel mogelijk gecombineerd, met passende voorzieningen in de nabijheid. De historische structuren (zichtbaar en onzichtbaar), historische gebouwen en andere historische elementen worden gebruikt om de wijk eigenheid en karakter mee te geven. In Rijnpark wordt compact en stedelijk gebouwd.

- De industriële historie van Rijnpark vormt het erfgoed van het gebied. De zichtbare en onzichtbare historie en het industriële karakter leggen de basis voor de ontwikkeling van het gebied
- De bebouwing sluit goed aan op de omliggende wijken
- In Rijnpark wordt gebouwd in een hoge dichtheid met aandacht voor de menselijke maat en schaal
- In Rijnpark komt hoogbouw, met stedelijke accenten van 100 en 120 meter
- Functies worden zowel horizontaal als verticaal gemengd

6. GEZOND, ENERGIEK EN CIRCULAIR

Bij de ontwikkeling van Rijnpark staat het streven naar een veilige, gezonde, aangename en groene leefomgeving voorop. Negatieve milieu-invloeden van binnen en buiten het gebied worden zo veel mogelijk ingeperkt. Daarbij wordt rekening gehouden met de bestaande bedrijvigheid in en rondom Rijnpark. Qua materiaal en circulariteit wordt ingezet op hergebruik van de materialen van bestaande gebouwen en fundamenten.

- Rijnpark kent een goed microklimaat
- In Rijnpark wordt zo veel mogelijk energie lokaal opgewekt
- In Rijnpark wordt gebruik gemaakt van collectieve energiesystemen gekoppeld aan de mobiliteitsHub's
- De ontwikkeling van Rijnpark is afgestemd op omliggende bedrijvigheid. Negatieve milieueffecten worden daarbij voorkomen en er blijft ruimte voor de bedrijvigheid op de omliggende terreinen
- In Rijnpark wordt ingezet op duurzaam materiaalgebruik; 25% hergebruik van bestaande materialen tot 2030 en 50% na 2030.
- Bestaande bebouwing wordt op een circulaire wijze gesloopt, en in de nieuwbouw worden circulair en biobased materialen gestimuleerd.
- Afvalstromen worden beperkt, gescheiden verzameld en waar mogelijk hergebruikt

3.2 INDICATIEVE UITWERKING

Op basis van de ambities en uitgangspunten in deze gebiedsvisie is er een indicatieve voorbeeldverkaveling gemaakt die toont hoe Rijnpark er in een verre toekomst uit zou kunnen zien. De planvorming voor de ruimtelijke ontwikkeling van Rijnpark is met de opmaak van de gebiedsvisie pas net gestart en in de vervolgstappen moeten nog diverse zaken, als de concrete programmering, parkeeropgave, inrichting van de buitenruimte, logistiek, verder onderzocht worden en er moeten in dat proces nog talloze keuzes gemaakt worden. Deze voorbeelduitwerking geeft daarom om een indruk hoe een ontwikkeling op basis van gebiedsvisie en het voorgestelde raamwerk eruit kan zien, maar aan deze voorbeelduitwerking kunnen geen rechten ontleend worden.

Schets toekomstperspectief Rijnpark

3.3 FASE 1

Rijnpark wordt ontwikkeld in twee fasen. Fase 1 bestaat uit het noordelijk deel van Rijnpark dat aansluit op de Broekstraat en een zuidwestelijk deel ten zuiden van het spoorwegemplacement dat aansluit op de Van Oldenbarneveldtstraat en de Westervoortsedijk. De spoordriehoek, het emplacement en de overige delen van Rijnpark vallen in fase 2. De nieuwe oeververbinding is onderdeel van fase 1. Elke fase resulteert in een 'goed stuk stad'. Dat betekent dat fase 1 ook goed functioneert zonder dat fase 2 ontwikkeld is of wordt. Hiervoor moet in fase 1 rekening worden gehouden met eventuele geluidsoverlast (spoor, Westervoortsedijk en de bedrijvigheid in fase 2. Fase 1 wordt ontwikkeld in de periode 2025-2030 en fase 2 wordt ontwikkeld in de periode 2030-2040.

RUIMTELIJK RAAMWERK *FASE 1*

De Gebiedsvisie Rijnpark is een vertaling van de ambities uit de startnotitie naar een visie. Voor Fase 1 van Rijnpark is ook een ruimtelijk raamwerk opgesteld. Dit ruimtelijk raamwerk is een vertaling van de visie naar een stedenbouwkundig opzet. Het raadsvoorstel "Gebiedsvisie Rijnpark" omvat de vaststelling van de Gebiedsvisie (Fase 1 én Fase 2) én de vaststelling van het Ruimtelijk Raamwerk Fase 1.

Om tot een ruimtelijk raamwerk voor Fase 1 te kunnen komen is voor zowel Fase 1 als 2, een ruimtelijke verkenning (volumestudie) uitgevoerd. Dit om vast te kunnen stellen dat alle programmatische keuzes en stedenbouwkundige principes in Rijnpark een plek kunnen krijgen. Keuzes die daarbij voor Fase 1 worden gemaakt (o.a. mobiliteit, stadspark, woningen en bedrijvigheid) werken namelijk door in Fase 2, en andersom. Fase 1 heeft als doel dat dit deel van Rijnpark zelfstandig realiseerbaar moet zijn als een leefbaar en goed stadsdeel.

De conclusie van de ruimtelijke verkenning is dat de ambities zoals vastgelegd in de startnotitie in de Gebiedsvisie Rijnpark een plek kunnen krijgen, en dat voor Fase 1 tot een kwalitatief goed en robuust Ruimtelijk Raamwerk is gekomen. De uitwerking van Fase 2, waarvan de realisatie is voorzien in de periode 2030-2040, volgt op een later moment. Belangrijk is wel om in het gebied van fase 2 de aankomende jaren geen ontwikkelingen toe te staan, die strijdig zijn met de ontwikkeling van fase 2 op een later tijdstip (dus alleen no-regret ingrepen).

Visiekaart Rijnpark Fase I

4

TOELICHTING KERNWAARDEN

4.1 NIEUWE ARNHEMSE MIX

Rijnpark is anno 2023 een extensief en enigszins gedateerd bedrijventerrein. De ruimte op het terrein wordt niet intensief gebruikt, aan de andere kant functioneert het terrein en voorziet het in de behoefte aan werkruimte voor veel MKB-bedrijven uit Arnhem en hun medewerkers. Tegelijkertijd ligt Rijnpark zeer centraal in Arnhem en heeft het de potentie om een prachtig nieuw levendig en duurzaam stuk stad te worden.

Rijnpark wordt ontwikkeld passend bij de ambities rond het energiecluster, de campussen en werkgebieden in Arnhem-Oost en de nabijheid van het stadscentrum. Er wordt gestreefd naar efficiënt ruimtegebruik, compact en gemengd, met voldoende ruimte voor ontmoeting en recreatie voor én tussen bewoners en werknemers. Rijnpark wordt een levendig en energieke stadswijk, waar mensen zich thuis voelen en fijn kunnen leven en werken met dagelijkse voorzieningen op loopafstand. In Rijnpark is bewust gekozen voor een combinatie van wonen en werken en voorzieningen. Hierin een goede balans vinden is een uitdaging daarom wordt in Rijnpark gestuurd op de juiste combinatie van een bepaald type woningen en doelgroepen, bedrijven, voorzieningen en mobiliteitsaanbod. De wijk krijgt daarmee een dynamiek zoals we die in Arnhem nog niet kennen. De mix van bedrijven, woningen en voorzieningen trekt diverse gebruikers en bezoekers aan. Ze kunnen verspreid over de dag gebruik maken van het gebied en elkaar hier ook ontmoeten. In de programmering van Rijnpark wordt gestreefd naar een 16 uurs dynamiek, zodat er ook na sluitingstijd van bedrijven nog plekken zijn waar het levendig is. In zo'n omgeving past een stadse woonvorm, waar zowel werkplekken als voorzieningen (café, sportschool, cultuur, etc.) dichtbij zijn.

De ambitie is om in Rijnpark zo'n 7.000 woningen te realiseren en ruimte te bieden voor 5.000 banen. Hiermee wordt uitgegaan van een plus op de bestaande bedrijvigheid. Uitgangspunt is ook dat bestaande bedrijvigheid (weliswaar in andere vorm) opnieuw een plek in Rijnpark kan vinden, mits mengbaar met wonen. Daarnaast zal, gezien de ambitie om de werkgelegenheid te laten stijgen, ook ander werk toegevoegd moeten worden in het nieuwe woon-werkmilieu Rijnpark. Dit vraagt om werkgelegenheid waar de stad en haar

Nieuwe Arnhemse mix

① Wonen met werken
② Wonen en werken
③ Werken en wonen
④ Werken

inwoners behoefte aan hebben én dat minder meters per baan vraagt. In Rijnpark wordt cultureel ondernemerschap zoveel mogelijk gestimuleerd, bijvoorbeeld door ruimte te bieden voor circulariteit (lichte activiteiten als repair-cafe of kringloopwinkel), mode, maak- en creatieve industrie. Rijnpark biedt daarnaast vooral ruimte voor werkgelegenheid aan de lokale MKB'er. De krachtige groei van het aantal inwoners biedt draagvlak voor winkels, scholen, sport, zorg en horeca in Rijnpark. In de plannen wordt rekening gehouden met 80.000 m2 aan commerciële en maatschappelijke voorzieningen passend bij de omvang van de wijk en haar bewoners.

Gezoneerde menging

De menging van functies, wonen, werken en sociaal-maatschappelijk, zal op verschillende schaalniveaus, gebied, bouwblokniveau en gebouw, plaats vinden en wel op zo'n wijze dat er over het gehele gebied een gezonde mix is verschillende functies zodat in iedere fase een goed stuk gemixte stad ontstaat. De menging kan zowel verticaal als horizontaal , maar dit is afhankelijk type functie, schaal van de functie, de mate van mengbaarheid en de toegevoegde waarde van de functies onderling. In Rijnpark is binnen het ruimtelijk raamwerk een zonering opgezet van een mix van functies waarbij deze mix van kleur verschiet afhankelijk van de positie binnen het raamwerk. Aspecten als bereikbaarheid, mengbaarheid en aansluiting op de omliggende wijken spelen daarbij een rol.

In Rijnpark is binnen het ruimtelijk raamwerk een zonering opgezet van een mix van functies waarbij deze mix van kleur verschiet afhankelijk van de positie binnen het raamwerk. Aspecten als bereikbaarheid, mengbaarheid en aansluiting op de omliggende wijken spelen daarbij een rol.

Zo zal in de zone direct aansluitend op het bedrijventerrein het Broek/IPKW/Nieuwe Haven het zwaartepunt liggen op werken met voorzieningen. In deze zone is wonen niet toegelaten. Meer naar het westen, aan de westzijde van de oude bedrijfsspoorlijn naar de Kleefsche Waard, wordt vervolgens werken met wonen en voorzieningen gecombineerd waarbij in de zone direct grenzend aan de woonwijk 't Broek de woonfunctie prevaleert. Door het gezoneerd mengen van functies ontstaat een levendig en dynamisch woon/werkgebied met een levendige plint waarbij de diverse functies op loop- en fietsafstand bereikbaar zijn voor de toekomstige bewoners, maar ook voor de aangrenzende stedelijke gebieden.

Door het ontwerpen en beschouwen op drie schaalniveaus ontstaat er een gebied waar men zich prettig en veilig voelt, waar wat te beleven is, waar ontmoeting kan plaats vinden en waar men zich op een vanzelfsprekende wijze te voet of op de fiets door heen kan bewegen. Dit zorgt mede voor sociale binding met de plek en de gebruikers/bewoners van de plek. Hierdoor ontstaat sociale duurzaamheid wat ook weer een positief effect heeft op de verblijfskwaliteit in het gebied.

Stad op ooghoogte

De stad op ooghoogte, de plint, vormt een cruciale rol in het creëren van een prettig, leefbaar gebied, een plek waar veel te zien, te doen en te beleven is, waar veel mensen graag en gemakkelijk komen en waar men plezier heeft. De plint vormt de begane-grond laag van het bouwblok en sommige gevallen beslaat deze twee bouwlagen. De stad op ooghoogte zal bekeken moet worden op drie schaalniveaus:

- Totale gebied
- Openbare ruimte en
- Plint als onderdeel van het gebouw.

Om een levendige wijk te creëren wordt ingezet op actieve en levendige plinten in Rijnpark. Hiermee ontstaat er reuring en ontmoeting tussen bewoners, consumenten en medewerkers in het gebied. Wel kan de uitstraling van actieve en levendige plinten verschillen. Zo kunnen plinten verschillen in hoogte, naar behoefte van gebruiker. Maar ook kunnen plinten op meerdere verdiepingen met een diversiteit aan werkfuncties zijn. Daarbij zorgen de diverse functies ook voor diverse vormen van levendigheid gedurende de dag.

Gemeenschapszin

Met de uitbouw van Rijnpark ontstaat een nieuwe compacte stadswijk aan de Rijn. Bij de ontwikkeling van Rijnpark wordt tegelijkertijd gebouwd aan een nieuwe gemeenschap van bewoners, gebruikers en ondernemers in het gebied. Dit gebeurt in Rijnpark door placemaking, het inrichten van ontmoetingsplekken in de gebouwen en de openbare ruimte en het bevorderen van eigenaarschap bij de ontwikkeling van het gebied. Naast het stimuleren van de nieuwe gemeenschappen worden ook de bestaande gemeenschappen van de omliggende wijken bij Rijnpark betrokken.

Daarnaast liggen er kansen om binnen het gebied voorzieningen te delen. Zo kunnen bijvoorbeeld de werkfuncties voor hun ondersteunende voorzieningen, zoals vergader- en lunchfaciliteiten gebruik maken van voorzieningen in de plinten in de omgeving. Daarmee ontstaat een milieu in Rijnpark waarin kruisbestuiving ontstaat tussen de werkprogramma's en de bewoners en bezoekers van Rijnpark.

Principesnede Arnhemse mix

WONEN

In de nieuwe wijk Rijnpark is plek voor zo'n 7.000 woningen. Daarmee geeft Rijnpark invulling aan een substantieel deel van vraag naar de binnenstedelijke woningbouwopgave tot 2040 van de gemeente Arnhem. Gelet op de Arnhemse woningbouwbehoefte is het van belang dat een groot deel van de woningen in de betaalbare segmenten wordt gerealiseerd. We zetten in het kader van de Woondeal in op 2/3 betaalbaar wonen; 40% is sociaal en circa 25% is middelduur (waarvan 20% betaalbare koop). Er is sprake van een gelijkmatige verdeling van de verschillende segmenten over Rijnpark. Met deze invulling van woningbouw in Rijnpark dragen we voor een belangrijk deel bij aan de ambities uit in ontwikkeling zijnde Woonvisie Arnhem 2040. Met een programma met 40% sociaal in Rijnpark levert Rijnpark een bijdrage aan de beschikbaarheid én bereikbaarheid van voldoende en kwalitatief goede betaalbare woningen.

Door verschillende woonmilieus op een groot schaal aan te bieden- en zo ruimte te bieden om binnen de bestaande wijken wooncarrière te maken of meerdere generaties een plek te geven kan nieuwbouw van Rijnpark bijdragen aan de leefbaarheid en vitaliteit van de woningmarkt en toegankelijkheid in Arnhem-Oost. De keuze voor 40% sociaal in Rijnpark vraagt naar verwachting meer van wijk ondersteunende functies en maakt het belangrijker om te zorgen voor werk voor praktisch geschoolden in Rijnpark en de omliggende wijken.

De grote hoeveelheid nieuwe woningen in Rijnpark maakt het mogelijk nieuwe doelgroepen aan te trekken voor de stad en doorstroming in de bestaande wijken mogelijk te maken. De vraag naar een centrumstedelijk woonmilieu in Arnhem is groot. Rijnpark is een woonplek voor verschillende beurzen, die bijdraagt aan de doorstroming in de stad, maar ook en vooral in Rijnpark en de omliggende wijken. Dit centrumstedelijk woonmilieu biedt ook ruimte voor de ontwikkeling van de nieuwe type woonvoorraad. Rijnpark is plek voor een mix van mensen die houden van het stedelijk woonmilieu. Een brede doelgroep van jonge stedelingen, vitale ouderen en senioren, alleenstaanden, stellen, gezinnen, starters, doorgroeiers en zorgbehoevenden, zal hier graag willen wonen. Ze delen de wens om midden in de stad te wonen met alle voorzieningen en groen om de hoek. Ze vinden in Rijnpark een comfortabele woning, werk en de ruimte voor ontmoeting en verbondenheid met anderen. Ze willen betrokken zijn bij en onderdeel zijn van een gemeenschap. Gezinnen met kinderen zijn daarbij erg belangrijk voor het sociale weefsel van het gebied.

Wonen met een gezin in de stad vraagt om een nieuwe type woning en kindvriendelijke woon- en leefomgeving: gestapeld wonen en ruimte maken voor opgroeien. In Rijnpark bouwen we aan gezonde stedelijke leefomgeving. In deze omgeving kunnen gezinnen een baan combineren met kinderen, cultuur

Nieuwe Arnhemse mix

① Wonen met werken
② Wonen en werken
③ Werken en wonen

en een rijk sociaal leven. Hierbij kan stedelijke kindvriendelijke woon- en leefomgeving veel ontplooiingskansen voor kinderen bieden. Opgroeien in stimulerende omgeving kan bovendien bijdragen aan meer kansengelijkheid voor kinderen. Dit betekent dat er o.a. een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte gecreëerd moet worden met ruimte voor ontmoeting, sociaal veilige speelomgeving in het gebouw en/of buitenruimte.

In Rijnpark is daarnaast ook aandacht en ruimte voor de huisvesting van verschillende aandachtsgroepen als maatschappelijke opvang, statushouders, kwetsbare jongeren en gemengd wonen met een goede verdeling tussen vragers en dragers. In Rijnpark komen circa 450 opvangplekken voor vluchtelingen in het noordelijke deel in fase 1. Het exacte aantal te realiseren plekken wordt later vastgesteld op basis van draagkracht van de wijk en uitvoerbaarheid voor samenwerkingspartners. In fase 2 wordt aanvullend een flexibele schil voorzien voor nog eens 350 plekken. Bij de huisvesting van aandachtsgroepen wordt gestreefd naar een flexibele invulling van de gebouwen, zodat de woonruimte voor verschillende doelgroepen en functies gebruikt kan worden.

Naast woningbouw levert de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in het Nationaal Programma Arnhem-Oost een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijke woon- en leefomgeving voor bestaande en nieuwe inwoners van Arnhem. Dit betekent dat we specifieke aandacht besteden aan het ontwerp van de gebouwen en woningen (duurzaam, levensloopbestendig, collectief), de kwaliteit van buitenruimte en voorzieningen. Hierdoor wordt het gebied aantrekkelijk voor diverse doelgroepen, inkomenscategorieën, levensfasen en leefstijlen, inclusief

een mix van het opdrachtgeverschap. Door verschillende woonmilieus aan te bieden- en zo ruimte te bieden om binnen de bestaande wijken wooncarrière te maken of meerdere generaties een plek te geven kan nieuwbouw van Rijnpark bijdragen aan de leefbaarheid en vitaliteit van de woningmarkttoegankelijkheid in Arnhem-Oost.

Nieuwe manieren van wonen
In Rijnpark wordt ruimte geboden voor initiatieven die zich richten op nieuwe vormen van gemeenschappelijk bouwen en wonen (sociaal, middenhuur en koop). Collectieve woonvormen verruimen het aanbod en de kwaliteit van het wonen en dragen zodoende bij aan een gezond woningklimaat. Gezien bovenstaande is het kansrijk om in te zetten op verschillende vormen van collectieve wooninitiatieven, zoals bijv. CPO, beheercoöperaties ism woningcorporaties, autonome wooncoöperaties, concepten inclusief wonen. De ambitie is om in Rijnpark tenminste 5% van de woningen in dit segment te realiseren.

VOORZIENINGEN

De ambities voor Rijnpark zijn hoog. Het gebied transformeert de komende jaren stapsgewijs van een bedrijventerrein naar een gemengde hoog stedelijke stadswijk. Om deze nieuwe stadswijk tot een succes te maken, is een gezonde mix van programma's cruciaal. Naast wonen en werken zijn goede voorzieningen cruciaal voor een goede, gezonde stedelijke leefomgeving. De krachtige groei van het aantal inwoners en werknemers biedt draagvlak voor winkels, scholen, maatschappelijke voorzieningen, de sport en beweegsector, zorg en horeca in Rijnpark en de directe omgeving. In Rijnpark komen voorzieningen die bewoners en werknemers in Rijnpark voorzien in hun dagelijkse behoeften. Daarnaast biedt de ontwikkeling van Rijnpark kansen om voorzieningen te bouwen met een meerwaarde voor de hele stad. De voorzieningen in Rijnpark zijn een aanvulling op (dus niet concurrerend met) de bestaande voorzieningen in de omgeving en de stad. De voorzieningen dragen daarnaast substantieel bij aan de ambitie voor het creëren van 5.000 banen in Rijnpark.

In de plannen voor Rijnpark is circa 80.000 m2 BVO opgenomen voor maatschappelijke (49.000 m2) en commerciële voorzieningen als detailhandel, supermarkten, horeca, sport, publieke fietsenstallingen en voor een deel gezondheidszorg (huisartsen, fysio, tandartsen ed.). Bij het opstellen van de Detailhandelsvisie Arnhem 2024 – 2034 wordt onderzocht wat de meest optimale detailhandelsstructuur is voor het nieuwe woonwerkgebied Rijnpark en omgeving, rekening houdend met de bestaande detailhandelsfuncties in het gebied en de uitbreiding van de detailhandelsmeters. Voor maatschappelijke voorzieningen wordt daarbij gedacht aan sport en onderwijs, wijk-ondersteunende functies (als een buurthuis, een zorgcentrum, jongerenhuiskamers, een activiteitencentrum een COA of een buurthuis), of een wijkcultuurhuis (muziek, expressie, taal, toneel, dans, lezing, ontmoeting). In de volgende fase op weg naar het stedenbouwkundig plan, zal een nadere onderbouwing worden gemaakt over de onderverdeling tussen de verschillende voorzieningen binnen de gereserveerde ruimte. De maatschappelijk voorzieningen in Rijnpark dragen bij aan de creatie van een sterke, sociale en gezonde gemeenschap, de zelfredzaamheid van de bewoners, faciliteren bewonersinitiatieven, zijn zo veel mogelijk meervoudig te gebruiken en sluiten aan bij de vraag van de bewoners en werknemers in het gebied.

Kunst en cultuur
Culturele voorzieningen zoals podia (als een theater, poppodium, bioscoop) , bibliotheken, musea, en expositieruimtes en wijkcultuur dragen bij aan de levendigheid en leefbaarheid van de stad en de wijken, en zorgen voor zogenaamde 'quality of life'. Het brengt inwoners bij elkaar en versterkt de onderlinge verbondenheid.
De directe nabijheid van cultuur is belangrijk en zelfs bepalend voor de deelname aan cultuur. Door in Rijnpark bovendien werkruimte te creëren voor culturele en creatieve ondernemers in bijvoorbeeld makersplaatsen, ateliers en broedplaatsen wordt het culturele en creatieve klimaat van de stad versterkt. Dat klimaat geldt dan weer als een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor nieuwkomers en kenniswerkers en is de basis voor de positie die Arnhem als cultuurstad inneemt.

Kromhouthal, Amsterdam

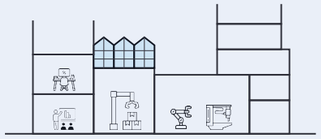
LocHal, Tilburg

Basisschool, HafenCity, Hamburg

Bedrijfsruimte

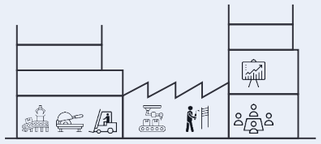
Moderne makers

Vaak kleinere bedrijven met werknemers die uit de buurt komen. Het betreft werknemers in loondienst. Kunnen enige mate van hinder veroorzaken (denk aan geluid en verkeersbewegingen). Er kan ook een klein deel kantoor zijn bij moderne makers. Vaak belang bij een relatief goedkoop en functioneel bedrijfspand dat er wel netjes uitziet. Moderne makers werken in veel verschillende sectoren maar denk aan de bouw, kleinschalige productie, zakelijke diensten (schoonmaak/verhuur) en groothandel. Moderne makers kennen soms een (beperkte) logistieke component en kunnen dus zorgen voor verkeersbewegingen.

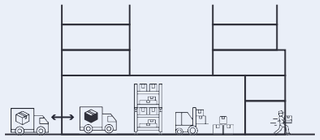
Makersplaatsen

Verzamelpanden waarin veel verschillende (creatieve) zzp'ers zijn gevestigd. In makersplaatsen zit vaak een redelijke dynamiek waardoor er veel wisselingen van huurders zijn. Belang bij goedkope ruimte (in absolute zin zou de vierkante meter prijs hoger kunnen liggen) met een creatieve/rauwe uitstraling. In makersplaatsen werken diverse zzp'ers. Denk aan: ambachtelijke en kleinschalige bouw/productie bedrijfjes, ateliers van kunstenaars/creatievelingen, reparatie/verhuur van specialistische producten (audio/videoapparatuur bijvoorbeeld), ICT- bedrijven met een fysieke toepassing (drones bijvoorbeeld).

Stadsdistributie

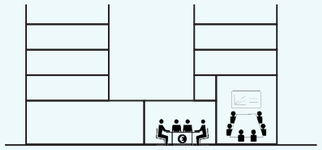

Specifiek in Rijnpark is een neutrale stadsdistributiehub kansrijk. Een neutrale stadsdistributiehub is een kleinschalige locatie nabij het centrum. De term neutraal houdt in deze context in dat de hub niet door één vervoerder/leverancier gebruikt wordt. Deze hubs bevoorraden voornamelijk het centrumgebied met kleine voertuigen zoals bakfietsen of LEVs. Hierdoor is een kleine afstand tot het afzetgebied gewenst. De 'kleinste vorm' van een stadsdistributiehub is een fietskoerier. Dit type hub heeft een ruimtebehoefte van maximaal 500 m² en is goed inpasbaar in gemengde woon-werkmilieus. Aandachtspunt is de aanlevering van goederen.

Kantoorruimte

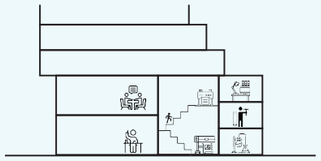
Kleinschalige kantoren

Zelfstandige kleinschalige werk- en kantoorruimten met een maximale omvang van 500 m2 ter versterking van de levendigheid en de wijkeconomie. Laat zich goed mengen met woonfuncties.

Verzamelgebouw (start-ups/scale ups)

In een kantorenverzamelgebouw zijn kleinschalige werk- en kantoorruimten met een omvang van zo'n 50 tot 500 m2 per unit kansrijk. Denk bijvoorbeeld aan een verzamelgebouw voor start-ups en scale-ups. Korte en flexibele contracten zijn passend bij deze doelgroep.

Vijf doelgroepen bedrijvigheid (uit onderzoek STEC)

Naast gebouwen, is er ook ruimte voor kunstobjecten (en cultuur) in de openbare ruimte van Rijnpark (%-regeling voor kunst). Er liggen bovendien kansen om de historie van het gebied Rijnpark terug te laten komen. Bijvoorbeeld door sloopmateriaal in te zetten om nieuwe inrichtingselementen te realiseren. Ook het inzetten van de gebiedskenmerken, zoals een aarde wal of een oude spoorlijn worden ingezet om activering van de buitenruimte te stimuleren.

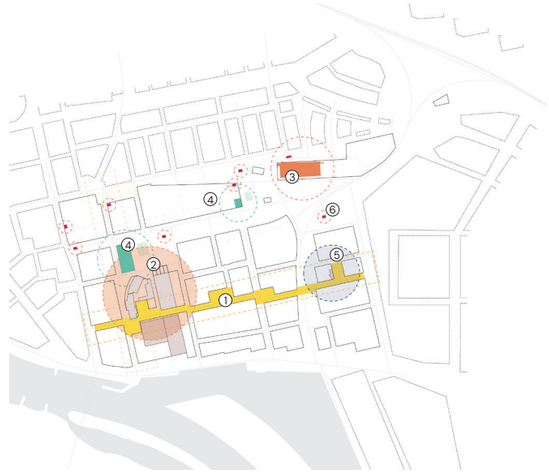
Onderwijs
Binnen het maatschappelijk programma is ruimte gereserveerd voor tenminste twee en mogelijk zelfs drie scholen in Rijnpark voor primair onderwijs. Tenminste één ervan is een basisschool in de eerste ontwikkelfase van Rijnpark. We onderzoeken een school voor 9-maanden-tot-18-jaar (een combinatie van primair en voortgezet onderwijs) in de tweede ontwikkelfase. Beide scholen voorzien in het onderwijs voor Rijnpark en de omliggende wijken. Daarmee is voor de bewoners van Rijnpark onderwijs altijd op loopafstand bereikbaar. Gekoppeld aan de school in de tweede fase wordt ook een grote sporthal ontwikkeld. Deze opereert zelfstandig en heeft een eigen entree, maar voorziet in ruimte voor het bewegingsonderwijs van beide scholen.

Voor de twee scholen en de sporthal is indicatief een plek/zoekgebied in Rijnpark bepaald. Deze functies bevinden zich bij voorkeur aan het park (zowel in de eerste, als de tweede fase), omdat een deel van het onderwijs in de buitenlucht zal plaatsvinden en het park als groen schoolplein gebruikt kan worden. Daarnaast zijn de scholen gelegen aan doorgaande sociaal veilige hoofdfiets- en voetroutes, zodat de kinderen op een gegeven moment zelfstandig naar school kunnen gaan.

Concentraties van voorzieningen
De voorzieningen liggen verspreid over Rijnpark, maar er zijn een paar plekken in Rijnpark met een hoge(re) concentratie van voorzieningen: de hartlijn, het historisch ensemble rond De Federatie en het PostNL-gebouw. Waarbij de commerciële voorzieningen als winkels en supermarkten, zich voornamelijk bevinden aan of in de buurt van de Hartlijn. Het PostNL-gebouw en het historisch ensemble lijken zich dan weer goed te lenen voor maatschappelijke voorzieningen, als een buurt- of activiteitencentrum of een cultuurhuis en horecavoorzieningen.

BESTAANDE EN NIEUWE BEDRIJVIGHEID

In Rijnpark zijn op dit moment grofweg zo'n 200 bedrijven gehuisvest, bestaande uit (innovatieve) kleinschalige industrie, opslag, mkb, detailhandel en zakelijke dienstverlening. In totaal gaat het om circa 250.000 m2. Momenteel is PostNL de grootste werkgever in

Voorzieningen
① Hartlijn
② Voorzieningencluster
③ PostNL gebouw
④ Zoekgebied scholen
⑤ Cluster voorzieningen bredrijvigheid
⑥ Bijzondere programma's

Rijnpark, maar zij vertrekt in de toekomst uit dit gebied. Het bedrijventerrein is in transitie. De industrie verdwijnt langzaam uit Rijnpark en maakt plaats voor kantoren, bedrijfsverzamelgebouwen, grootschalige detailhandel, recreatieve functies (zoals Jumpsquare) en technische bedrijven. Tevens zijn er rondom Rijnpark ook ontwikkelingen gaande op andere bestaande werklocaties. Zo werken zowel Nieuwe Haven als IPKW als Het Broek aan een economisch profiel voor de toekomst. Uitgangspunt daarbij is de positionering van de werklocaties in de toekomst en daarmee ook in relatie tot het woon-werkmilieu Rijnpark.

Uit analyse blijkt dat een groot deel van de huidige werkgelegenheid op Rijnpark in principe mengbaar is met wonen, maar een lage arbeidsdichtheid heeft. Daarmee zou deze bedrijvigheid in potentie terug kunnen keren in het toekomstige Rijnpark, maar het is de vraag of dit wenselijk en realistisch is. Hier speelt bijvoorbeeld het begrip betaalbare ruimte voor werk een rol. Rijnpark wordt ontwikkeld aansluitend op het energiecluster, de campussen en werkgebieden in Arnhem-Oost en de nabijheid van het stadscentrum. Er wordt gestreefd naar efficiënt ruimtegebruik, compact en gemengd, met voldoende ruimte voor ontmoeting voor bewoners en werknemers. In Rijnpark wordt cultureel ondernemerschap zoveel mogelijk gestimuleerd, bijvoorbeeld door ruimte te bieden voor circulariteit, mode, maak- en creatieve industrie. Uitgangspunten voor bedrijvigheid in Rijnpark zijn:

- De werkgelegenheid in Rijnpark sluit zo veel mogelijk aan bij de werkbehoefte in Rijnpark, de omliggende wijken en de stad. Daarbij wordt het principe - het juiste bedrijf op de juiste plaats - gehanteerd

- In Rijnpark is ruimte voor “betaalbaar werken” (in m2 en in huurniveau) om over een langere periode kansen te bieden aan nieuw ondernemerschap, creativiteit, ontplooiing en startups
- De bedrijvigheid in Rijnpark sluit goed aan op, is complementair aan of is aanvullend aan de bedrijvigheid in de omgeving (Het Broek en de Nieuwe haven)
- Er wordt gestreefd naar efficiënt ruimtegebruik (stapeling en compact vormgeven van werken)
- Er worden oplossingen gezocht voor bedrijven die niet aansluiten bij/passen in de nieuwe toekomst van Rijnpark

Het juiste bedrijf op de juiste plaats
De invulling van het programma werken in Rijnpark kan niet los gezien worden van de Arnhemse economie als geheel en als onderdeel van de ambitie om van Rijnpark een gemengd stedelijk gebied te maken. Keuzes die gemaakt worden rondom de invulling van het programma vragen om een afweging rondom economie en werklocaties in Arnhem en de ambities voor Rijnpark. Denk bij dat laatste bijvoorbeeld aan de mengbaarheid van bedrijvigheid met wonen en voorzieningen en de logistieke component van de bedrijfsvoering. Dit noopt tot keuzes maken. Belangrijk daarbij is dat er stadsbreed wordt ingezet op het principe ‘het juiste bedrijf op de juiste plaats’ en daaraan acties worden gekoppeld. Dit betekent dat de gemeente actief stuurt op de vestiging en verdeling van bedrijvigheid over de voor haar beschikbare terreinen. Wanneer dit vraagstuk enkel benaderd wordt vanuit Rijnpark, zal een oplossing lastig te vinden zijn. Mogelijk kan bijvoorbeeld Het Broek voor een deel bepaalde functies opvangen die in de toekomst niet meer in Rijnpark passen. De uitgangspunten en basis voor deze schuifpuzzel zijn de werkmilieus die voor de verschillende werklocaties werden vastgelegd in de Visie werklocaties Arnhem 2040.

Bedrijvigheid in Rijnpark
In Rijnpark is in elk deelgebied ruimte voor bedrijvigheid, maar telkens onder andere condities. De gemene deler is dat de bedrijvigheid in Rijnpark een hoge ruimtelijke arbeidsdichtheid (aantal m2 per baan) heeft en zijn core business naast of nabij woningen en publieksgerichte voorzieningen kan blijven uitvoeren, en dus ‘mengbaar’ is. Uit onderzoek naar de toekomstige bedrijvigheid in de Spoorzone Arnhem-oost zijn vijf verschillende kansrijke verschijningsvormen van werkfuncties in Rijnpark aan het licht gekomen: Moderne makers, makersplaatsen, stadsdistributie (kleinschalig), kleinschalige kantoren en verzamelgebouwen.

Elk van deze vijf verschijningsvormen kent zijn of haar eigen kansen, beperkingen (hinder, logistieke vraag) en randvoorwaarden (huurprijs, oppervlakte). Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat Rijnpark niet geschikt is voor nieuwe grootschalige kantoorontwikkelingen. Rijnpark is in de Kanorennota Arnhem 2022-2030 niet als formele

Concentraties bedrijvigheid
① Makerskwartier
② Makerslus
③ Werken in de plinten
④ Werken in de plinten
⑤ Werkblok

kantoorlocatie opgenomen, maar is wel genoemd als bedrijventerrein waar een aantal grotere kantoorgebouwen staan. Ter versterking van de levendigheid van de wijkeconomie in het gebied zijn kleinschalige werk- en kantoorruimten wel wenselijk.

Concentratie bedrijven
Er is ruimte voor bedrijvigheid in heel Rijnpark. In alle werkbieden is er een sprake van een mix van wonen, werken en voorzieningen, maar onder andere voorwaarden. Zo is de noordkant van Rijnpark meer gericht op wonen met minder ruimte voor de auto en is wonen in de Zuidoost hoek van Rijnpark (nabij bedrijventerrein Het Broek), niet mogelijk vanwege de bedrijvigheid op de aangrenzende bedrijventerreinen. Daarnaast kunnen historische panden zoals de Federatie en de Corushallen ruimte bieden aan makersplaatsen of een bedrijfsverzamelgebouw. Er zijn in het gebied een aantal zones waar de bedrijvigheid zich concentreert.

In het Makerskwartier is ruimte voor bedrijvigheid die zich minder goed laat mengen met wonen en ook een grotere logistieke vraag hebben. In dit gebied is wonen niet mogelijk. De “Makerslus” (Snelliusweg, Hondiusstraat en Mercatorweg) zorgt er voor dat Rijnpark zuid-midden goed ontsloten is. De plinten aan de Makerslus bieden ruimte voor een breed scala aan bedrijvigheid, welke zich goed laat mengen met wonen. Aan de Westervoortsedijk en de Van Oldenbarneveldtstraat is ruimte voor bedrijvigheid in de plinten en enkele grotere kantoorprogramma’s. En tot slot is er een Werkblok (het PostNL-gebouw) in het noordoosten van Rijnpark, die zeer geschikt lijkt voor de ontwikkeling van een makersplaats of bedrijfsverzamelgebouw.

Betaalbare ruimte voor werk
De betaalbaarheid van bedrijfsruimte is een belangrijke succesvoorwaarde. Betaalbaarheid is namelijk een steeds belangrijker vestigingscriterium. Transformatie van een gebied, zeker wanneer dit gepaard gaat met sloop-nieuwbouw, kan ook wat doen met de toekomstige huurprijzen. Deze liggen normaliter hoger van voorheen. Voor het behoud van het MKB in Arnhem én het behoud van banen op onder andere praktisch en middelbaar geschoold niveau, is het van belang dat de ‘nieuwe’ meters voor werkgelegenheid betaalbaar blijven. Kortom een marktconforme huur- of koopprijs kennen in de toekomst. Binnen een ontwikkeling als Rijnpark wordt dat een uitdaging en zal vanuit de overheid actief gestuurd moeten worden op de realisatie van betaalbare bedrijfsruimte en kan daarnaast gedacht worden aan de oprichting van een of meerdere werkcorporaties.

Tussentijd (suggesties)
① Tijdelijk gebruik bestaande gebouwen
② Tijdelijke verbindingen over emplacement
③ Opbouw bouw/ontwikkelgroepen
④ Lokale tijdelijke intitiatieven vanuit de omgeving

TUSSENTIJD

Met het opstellen van het ontwikkelperspectief Arnhem-Oost is een start gemaakt met de transformatie van Rijnpark naar een gemengd stedelijk gebied. Met het opstellen van de startnotitie en deze gebiedsvisie voor Rijnpark komt de intensivering en verkleuring (wonen, werken en voorzieningen) van Rijnpark in een stroomversnelling. De start van het project ligt al in het verleden en de gebiedsvisie omschrijft een ‘verre’ toekomst. De visie geeft een perspectief voor het gebied dat rijkt tot tenminste 2040, maar mogelijk nog veel verder. Dat betekent niet dat er in de ‘tussentijd’ niets kan gebeuren.

Allereerst functioneert het gebied nu al, er is vrijwel geen leegstand in het gebied en de bedrijven in Rijnpark fungeren goed. Dit zal ook de komende jaren zo blijven. Tegelijkertijd komt het gebied verder tot leven – denk aan het activeren van plekken, het (tijdelijk) opstarten van activiteiten en nieuwe programma’s in het gebied en Rijnpark meer doorwaadbaar maken (bijvoorbeeld door middel van een tijdelijke voetgangersbrug over het spoorwegemplacement). Daarvoor wordt gebruikgemaakt van (bestaande) gebouwen en plekken, worden programma’s en events ontwikkeld en wordt samengewerkt met aanwezige bedrijven als opmaat naar een nieuwe economie en de volgende levensfase van Rijnpark.

Placemaking in de tussentijd creëert waarde en legt de basis voor het toekomstig karakter en de identiteit van Rijnpark. Daarom wordt er ingezet op programma’s en activiteiten die enerzijds waarde toevoegen voor de opgaven van het gebied en de stad en anderzijds passen binnen de toekomst van Rijnpark. Ook voor tijdelijke functies geldt, het juiste initiatief en programma op de juiste plek. Dat betekent dat er afstemming plaatsvindt op het niveau van de spoorzone Arnhem-Oost en de stad alvorens programma’s een plek kunnen krijgen in Rijnpark. Daarnaast wordt een afwegingskader opgesteld voor toekomstig gebruik en placemaking in Rijnpark, om te borgen dat de juiste programma’s en initiatieven een plek vinden in Rijnpark.

Luchtsingel, Rotterdam

LocHal, Tilburg

NDSM, Amsterdam

De Hartlijn, kijkend vanaf de Doctor C. Lelyweg

4.2 WATER EN BODEM ALS BASIS

Gelegen in de voormalige uiterwaarden op de splitsing van Rijn en IJssel was het gebied van Rijnpark van origine nat en de bodem niet geschikt om op te bouwen. Om het plangebied toch geschikt te maken als industriegebied en aan te sluiten op de spoorlijn in het noordoosten werd het plangebied van Rijnpark met zo'n 4 tot 5 meter opgehoogd. Dit gebeurde met zand vanuit het noorden van het stadgebied. Als gevolg daarvan kwam het gebied duidelijk hoger te liggen dan de omliggende buurten. Door het intensief gebruik als industrieterrein ontstonden er op verschillende plekken bodemverontreinigingen van verschillende intensiteit. In de huidige situatie hebben wij het dus te maken met een gebied met een vrij unieke bodemopbouw.

Uitgangspunt van deze visie is de erkenning dat de kwaliteit van de stadsbodem, de natuur en het stedelijk groen onmisbaar is voor het welzijn van Rijnpark. De bodem fungeert niet alleen als opvangbak voor hemelwater, maar biedt ook een vruchtbare voedingsbodem voor groen, wat essentieel is voor het creëren van een aangenaam stedelijk klimaat. Echter, de huidige situatie vertelt een verhaal van complexiteit en verstoring. Ophogingen en aansluitingen hebben geleid tot een hoogteverscheidenheid die resulteert in een ingewikkeld watersysteem. De bodem is droog en voedingsarm, terwijl verontreiniging door industriële activiteiten delen ervan ongeschikt maakt voor beoogd gebruik.

Desalniettemin omarmt deze visie de unieke situatie van Rijnpark en neemt haar als vertrekpunt voor een strategie om de bodem geschikt te maken voor het toekomstig gebruik en de uitbouw van de Rijnparkbiotoop. Dat is niet alleen duurzaam, maar ook minder ingrijpend en kostbaar. De strategie voor Rijnpark omvat het versterken van de waterbergingscapaciteit van de bodem, het aanpassen van het watersysteem aan de nieuwe realiteit, en het koesteren van een ecologisch evenwicht. Het is een oproep tot een harmonieuze samenkomst van natuur,

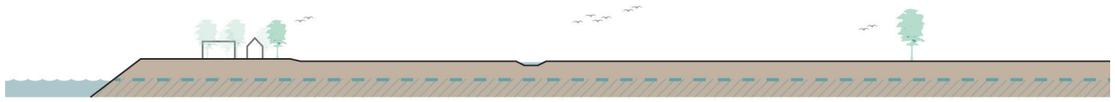
Water en bodem als basis

water, en menselijke ingrepen, waarbij Rijnpark niet alleen zijn verleden weerspiegelt, maar ook de belofte draagt van een duurzame en veerkrachtige toekomst.

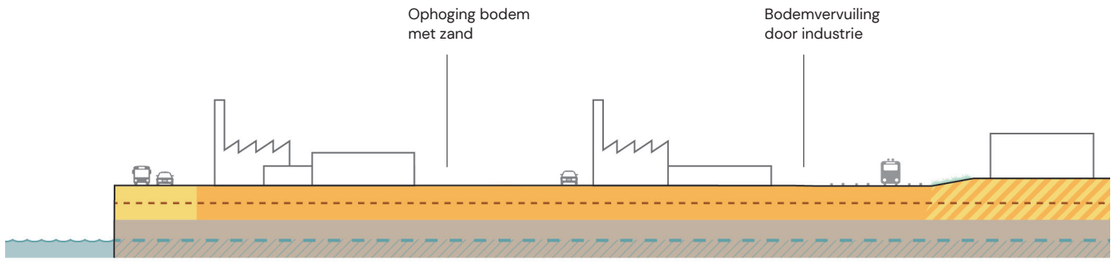
BODEMVERONTREINIGING ALS UITDAGING

Bijna het gehele gebied is verontreinigd, variërend van matig tot sterk. In veel gevallen overlappen gevallen van ernstige bodemverontreiniging elkaar; in feite is het hele plangebied een lappendeken van verschillende verontreinigingen. De verontreiniging varieert van bodemvervuiling door industrieel gebruik tot afgedekte stortplaatsen (Dr. C. Lelyweg en Oude Zevenaars). De meeste verontreinigingen in Rijnpark zijn immobiel. Het betreffen voornamelijk vervuilingen met zware metalen en PAK. Een klein deel betreft ook mobiele verontreinigingen (minerale olie, vluchtige aromaten en/of cyanide). Deze mobiele verontreinigingen verdienen bijzondere aandacht, want zij kunnen zich via het grondwater verspreiden of uitdampen. In de afgelopen jaren zijn er meerder locaties op verschillende wijze gesaneerd (Billitonterrein,

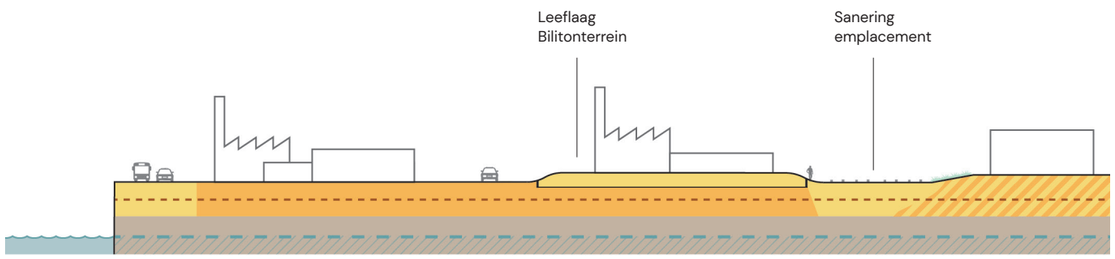
BILLITONTERREIN
Het Billiton-terrein is een grote locatie, waar een sanering is uitgevoerd. Op het terrein is de verontreinigde grond tot 1,5 meter diep afgegraven. In de ontgravingsput is een betonnen bakconstructie aangebracht, die vervolgens is opgevuld met geschikte grond. Onderdeel van de uitgevoerde sanering is een grondwaterbeheersing (drainagesysteem met pomphuisje) met eeuwigdurende nazorg. Hier zal bij een herontwikkeling rekening mee moeten worden gehouden. Buiten de aangebrachte bak is een restverontreiniging achtergebleven. De beheersmaatregelen hebben tot doel te voorkomen dat er uitstroom van grondwater naar de omgeving plaatsvindt. Het grondwaterniveau op het Billitonterrein wordt kunstmatig laag gehouden.

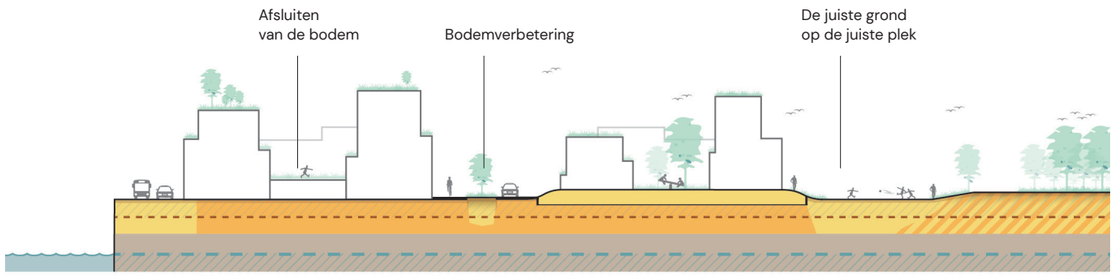
Oorspronkelijke bodem, oever aan de Rijn

Opgehoogd met zand voor het industriegebied met bodemvervuiling door industrie

Huidige situatie met gesandeerde delen

Toewerken naar een nieuwe bodemconditie en samenstelinng voor de nieuwe stadswijk

spoorwegemplacement, grond onder Jumpsquare), maar telkens met het behoud van de functie bedrijventerrein. Dat betekend dat de gesaneerde plekken ook niet geschikt zijn voor alle gebruiken. Daarnaast is er ter plaatse van de parkeerplaats bij het winkelcentrum een IBC sanering. Dit betekent dat hier afdekking en monitoring nodig is.

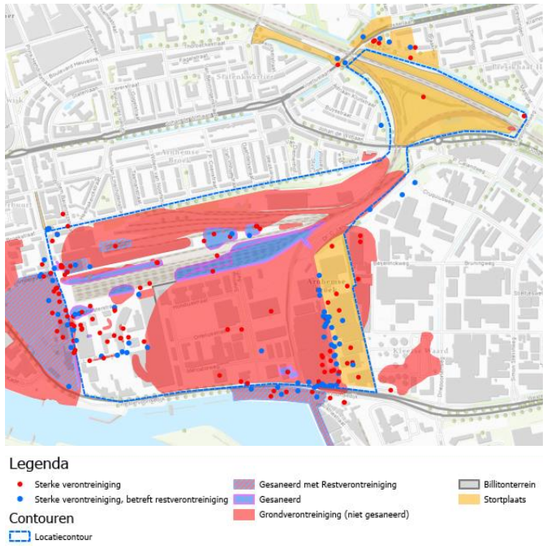
Bij het bepalen van de ontwikkelingsstrategie van het plangebied is van belang op welke wijze hoe er met de aanwezige verontreinigingen kan worden omgegaan. De milieu hygiënische kwaliteit van de bodem dient namelijk aan te sluiten op het gebruik ervan. Om het gebied geschikt te maken voor toekomstig gebruik, zijn de volgende saneringsopties relevant:

- Aanbrengen van duurzame verharding (gesloten bij mobile verontreiniging en half verharding bij immobiele verontreiniging
- Aanbrengen van een 'leeflaag' van 1 meter met de juiste bodemkwaliteit
- Sanering van de locatie

Daarbij kan gekozen worden voor een van de opties, bijvoorbeeld het gehele gebied ophogen met 1 meter, maar lijkt het in Rijnpark duurzamer en ruimtelijk beter om verschillende maatregelen slim te combineren. Het gehele gebied opschonen, ophogen of afsluiten met verharding is voor de achtergrond van een duurzame aanpak, financiële haalbaarheid, ruimtelijk perspectief en noodzaak niet realistisch of wenselijk. Juist op het gebied van duurzaamheid (het verstoren van de gegroeide bodemsamenstelling, het vermijden van verkeersbewegingen, het aan en afvoeren van grond, etc.) moet er een juiste afweging gemaakt worden op basis van natuurlijk moment en kosteneffectiviteit. Zo kan bijvoorbeeld gekozen worden voor het saneren (verwijderen) van pitten met vervuiling, het op een aantal plekken toevoegen van een leeflaag van bodem met voor de functie geschikte kwaliteit en dikte en op andere plekken voor het afdekken door bebouwing en/of verharding.

DE JUISTE GROND OP DE JUISTE PLEK

Veel winst voor het milieu en financieel, is te halen door een goede strategie om de juiste grond op de juiste plek te gebruiken door het slim combineren van boven genoemde maatregelen. Daarmee wordt bedoeld dat de grond past bij het gebruik van de plek. In Rijnpark worden drie bodemklassen gehanteerd: klasse wonen, klasse industrie en klasse niet toepasbaar. Klasse wonen is schone grond die alle gebruiken waaronder, tuinen, speelplekken, stadslandbouw en langdurig verblijf toelaat. Klasse industrie kent een lichte vervuiling met specifieke lokale maximale waarden die als ondergrond

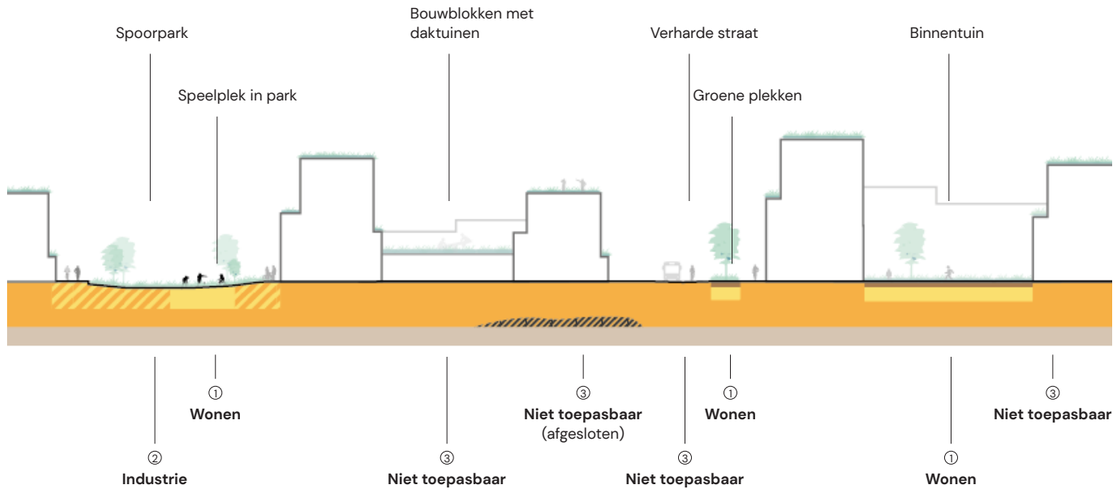

Kaart met de huidige (bekende) bodemverontreiniging

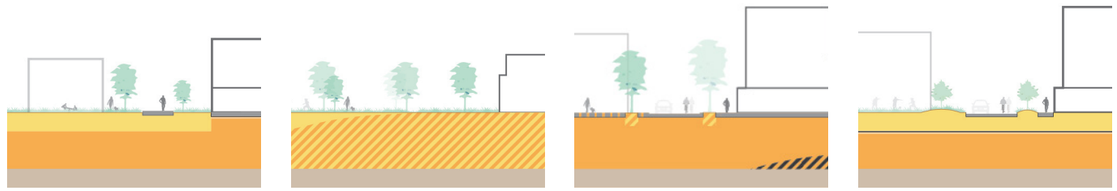
niet geschikt is voor speelplekken of tuinen, maar toepasbaar is in het spoorpark of in de straten en andere openbare ruimtes. Klasse niet toepasbaar betreft sterk verontreinigde grond. Deze vervuilde grond kan onder voorwaarden blijven zitten/worden herschikt binnen een verontreinigingslocatie. Deze grond is niet toepasbaar in parken, tuinen of speelplekken, maar kan wel gebruikt worden als de bodem is afgesloten. Bijvoorbeeld onder een straat of plein, of onder bebouwing. Afhankelijk van de mate van mobiliteit van de vervuiling is afdekken, met of zonder waterdoorlatend eigenschappen, een optie. Op plekken met mobielere verontreinigingen vraagt dit om maatwerk.

Uitgangspunten zijn en blijven dat er geen risico's voor beoogd gebruik mogen ontstaan en dat er moet worden gestreefd naar een ontwikkelstap om stilstand te voorkomen. Daarnaast is van belang dat er middels een omgevingsplan en grondbeheernota wordt vastgesteld en dat de algemene kwaliteit van dit plangebied als klasse Industrie wordt vastgesteld. Dit maakt buiten de woonfunctie hergebruik van grond met de klasse Industrie binnen het plangebied mogelijk.

De strategie voor de bodem in Rijnpark koppelt nadrukkelijk het gebruik van de grond aan de bodemklasse en maakt daarmee de omgang van de bodem zeer locatie specifiek. Bij elke ontwikkeling in Rijnpark wordt een specifieke oplossing gemaakt voor de omgang met bodemvervuiling. Niet toepasbare grond ligt onder bebouwing of verharding, klasse industriegrond in het park of tussen de bebouwing en schone grond onder de tuinen, speel- en verblijfsplekken. Dat betekent dat verschillende

Principesnede: de juiste grond op de juiste plek

① Wonen
Schone grond, geschikt voor:
- Tuinen
- Verblijfs- en speelplekken
- Stadslandbouw

Niet geschikt voor:
- -

② Industrie
Licht vervuilde grond, geschikt voor:
- Park en ecologische zones

Niet geschikt voor:
- Tuinen
- Verblijfs- en speelplekken

③ Niet toepasbaar
Vervuilde grond, moet afgedekt worden. Dit kan met bebouwing en halfverharding.

Waar er sprake is van mobile verontreiniging moet de bomen gesloten worden. Hier kan geen halverharding gebruikt worden.

Niet geschikt voor:
- Tuinen
- Verblijfs- en speelplekken

④ Billitonterrein
Vervuilde grond afgedekt met folie en 1m50 toplaag in een betonnen bakconstructie met kwaliteit wonen.

Geschikt voor:
- Tuinen
- Verblijfs- en speelplekken

Aandachtspunt:
- Diepwortelende planten en bomen niet mogelijk

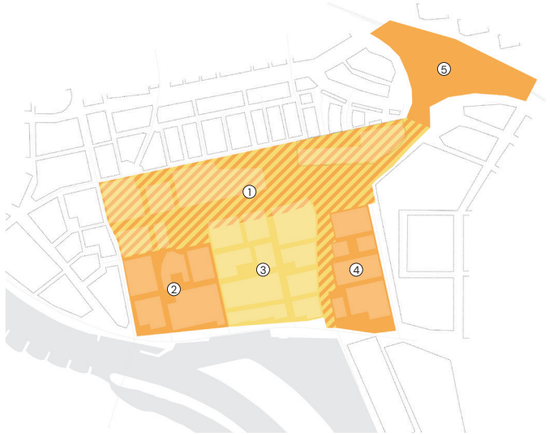
Vier bodemcategorieen

bodemklassen als een lappendeken naast elkaar kunnen voortkomen in het gebied en dat om de juiste bodemklasse op de juiste plek te krijgen wordt geschoven met de gronden in het gebied. Daarnaast heeft deze strategie ook zijn weerslag op het ruimtelijk raamwerk van de wijk. Zo worden de meer vervuilde zones intensiever bebouwd en daarmee afgedekt en andere plekken zoals het deels gesaneerde spoorwegemplacement ingezet als park. Het Billiton terrein is binnen deze strategie een uitzondering. Dit terrein beschikt over een leeflaag met klasse wonen. Toch is er vanuit de integrale afweging en ruimtelijke opzet van de nieuwe stadswijk in deze zone gekozen voor een intensieve bebouwing met een veelal, door de aanleg van straten en pleinen, gesloten bodem. Hier past de bodemklasse niet bij het gebruik. Daarom wordt de schone grond van het Billiton geruild met grond met bodemklasse industrie voor de plekken waar bijvoorbeeld een speel- of verblijfsplek komt in het park of woningen een tuin krijgen. Het Billitonterrein fungeert daarbij als een grondbank voor schone grond in Rijnpark.

Gesloten grondbalans
Deze bodemstrategie kan binnen Rijnpark grotendeels bereikt worden door het schuiven met de huidige grond in het gebied. Er wordt in Rijnpark daarom zo veel mogelijk gewerkt vanuit een gesloten grondbalans, waarbij de aan- en afvoer van grond zo beperkt mogelijk is, wat zowel vanuit kosten als duurzaamheid wenselijk is. Grond wordt in het gebied verplaatst en waar nodig tijdelijk opgeslagen in een gronddepot in het gebied. De locatie van het depot wordt zo gekozen dat het geen ontwikkelingen in de weg staat (fasering) en vervoersbewegingen zoveel mogelijk worden beperkt. Grond die niet binnen het project herbruikbaar is (qua verontreiniging of qua textuur) wordt afgevoerd naar een andere hergebruikslocatie, een reiniger of een stort.

INDICATIEVE BODEMSTRATEGIE PER DEELGEBIED

De bodemstrategie voor Rijnpark kent een locatie specifieke aanpak, maar het karakter en de invulling van een aantal deelgebieden in Rijnpark kent een leidend principe. Hieronder wordt voor deze deelgebieden een indicatieve aanpak beschreven.

Deelgebieden
① Noord en Spoorpark
② Zuidwest
③ Billiton terrein
④ Makerskwartier
⑤ Spoordriehoek

1. Noord en Spoorpark
De bodemvervuiling in het noordelijk deel van Rijnpark is nog niet volledig in beeld gebracht. Daarnaast is de beschikbare informatie oud en incompleet. Vervuiling lijkt hier in eerste instantie beperkt en oppervlakkig en een deel van deze zone is reeds gesaneerd. Door het niveauverschil met het Broek is het volledig ophogen van deze zone niet wenselijk. Er zal in deze zone locatie specifiek met grond geschoven moeten worden en op een aantal plekken zal de bodem afgedekt moeten worden. Daarnaast moeten er mogelijk enkele pitten met vervuiling worden gesaneerd.

De buitenruimte kan in deze zone met uitzondering van tuinen in de bouwblokken en enkele verblijfs- en speelplekken klasse industrie hebben. Lokaal kunnen plekken opgehoogd worden om grond met industriekwaliteit in het gebied te houden. Voor zones in het spoorpark waar woonkwaliteit nodig is kan grond met industriekwaliteit worden vervangen door schone grond van uit het billitonterrein. Voor de zones in de eerste fase wordt gezocht naar schone grond in deze zones. Is deze er niet dan zal deze mogelijk van buiten moeten worden aangevoerd.

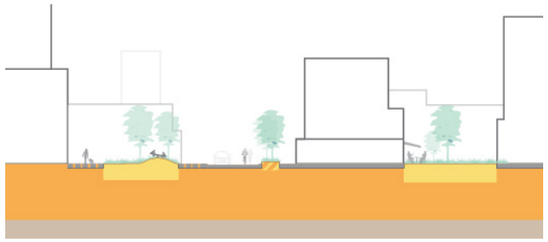
2. Zuidwest
In Zuidwest is waarschijnlijk sprake van een aanzienlijke bodemvervuiling. Onderzoek is in deze zone noodzakelijk om de aard en mate van de vervuiling verder in beeld te brengen. Omdat in deze zone een aantal historische panden blijven behouden is een ophoging van dit gebied met grond met klasse industrie of wonen hier niet haalbaar. In deze zone wordt de bodem zo veel mogelijk afgesloten, waar mogelijk met halfverharding. Op plekken waar groen en/of bomen komen wordt plaatselijk door bodemsanering of met grondruil grond met klasse industrie of wonen toegepast. Voor de binnenterreinen zijn er verschillende maatregelen denkbaar. Zij worden dan wel verhard of verhoogd aangelegd of de eerste meter vervuilde grond wordt vervangen met klasse industrie of wonen naar gelang de functie en het gebruik van het binnenterrein.

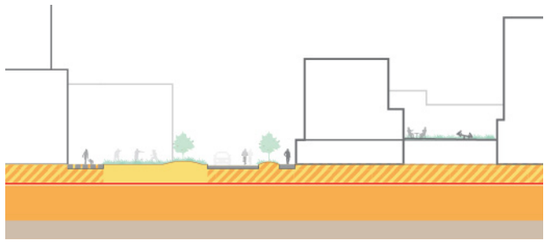
3. Zuid midden (billiton terrein)
Dit gebied is grotendeels al gesaneerd naar bodemklasse Wonen. Daarmee is het Billitonterrein een grondbank voor schone grond voor Rijnpark fase 2. Grond die vrijkomt bij projecten in dit deelgebied kan worden toegepast in het spoorpark of deelgebied 4 (fase 2). Vervuilde grond uit de omliggende gebieden (klasse industrie) wordt onder de gebouwen en de verharding toegepast. Op plekken waar dit gewenst is vanuit de functie van de plek wordt schone grond behouden. Vanuit de programmatische ambities (werkplinten) worden de binnenterreinen in deze zone voornamelijk verhoogd aangelegd.

4. Zuidoost
In de zuidoostzijde van Rijnpark (huidige dr. C. Lelyweg) is de bodem sterk vervuild en bevind zich aan de oostzijde van de dr. C. Lelyweg een oude stortplaats onder de bebouwing, Daarnaast is er op de hoek Doctor C. Lelyweg – Westervoortsedijk sprake van een mobiele verontreiniging. Het betreft een combinatie van twee verontreinigingen die in elkaar overlopen. Een verontreiniging van een tankstation en een verontreiniging als gevolg van een lekkage van een olieleiding. In het raamwerk is deze zone aangemerkt als bedrijventerrein. Het afdekken van de vervuilde grond is daarom en voor de hand liggende optie met een voorkeur voor halfverharding. Ter hoogte van de mobile verontreiniging zijn specifieke maatregelen noodzakelijk en wordt de bodem volledig afgedekt. Op plekken waar bomen of groen wordt toegevoegd aan de zone wordt punctueel vervuilde grond afgegraven en vervangen voor grond met klasse industrie.

5. Spoordriehoek
Onder de spoordriehoek ligt een oude stortplaats. Een ontwikkeling van deze zone vraagt dan ook om een sanering van de bodem, maar vanuit de visie is ervoor gekozen om in dit gebied niets te doen. Door haar geïsoleerde

① Noord en Spoorpark

② Zuidwest

③ Billitonterrein

④ Makerskwartier

② Spoordriehoek

Vijf deelgebieden

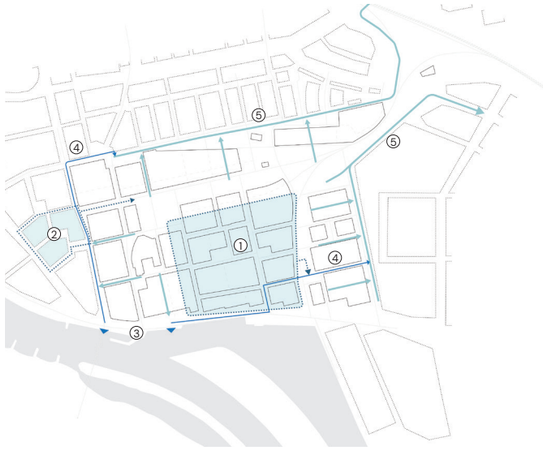
SLIM RUIMTEGEBRUIK
In Rijnpark wordt efficiënt omgegaan met ruimte. Er wordt gebouwd in een hoge dichtheid, functies worden gestapeld en gemengd en er is veel groene openbare ruimte. Deze efficiënte wordt ook doorgevoerd in de ondergrond. Kabels en leidingen worden zo compact mogelijk in ondergrond geplaats. Hierbij kan gewerkt worden met leidingentunnels en leidingbedden voor de ondergrondse infrastructuur. De ambities is om de ondergrond voor een groot deel te vrijwaren van kabels en leidingen waardoor er meer ruimte overblijft voor de wortels van het de bomen en struiken in de openbare ruimte. Een bijkomend voordeel is dat op de plekken met bodemvervuiling het graafwerk voor de aanleg, vervanging en onderhoud van de kabels en leidingen beperkt blijft.

ligging tussen de sporen is in dit gebied een bijzonder en ecologisch waardevol stuk stadsnatuur ontstaan dat ook bij de toekomstige ontwikkeling van Rijnpark behouden blijft. Een sanering van deze zone zou dit bijzondere stuk stadsnatuur tenietdoen. Dit betekent tegelijkertijd dat de spoordriehoek niet toegankelijk kan zijn voor de mens. Een ontwikkeling aan de buitenzijde van de spoordriehoek is wel mogelijk. Daarbij is maatwerk nodig om tot een geschikte invulling te komen.

EEN DUURZAAM EN VEERKRACHTIG BODEM-WATERSYSTEEM

Om extreem droge en natte omstandigheden op te kunnen vangen en om een levende voedzame bodem te garanderen, is in Rijnpark een veerkrachtig watersysteem noodzakelijk dat door de hele wijk verweven is, in zowel gebouw als openbare ruimte. Niet alleen is het watersysteem veerkrachtig, het is ook een gezond systeem dat voldoende water en schoon water heeft. Het veerkrachtige watersysteem is belangrijk om voor een aangenaam klimaat te zorgen in de wijk. Uitgangspunt is dat hemelwater, ook bij extreme buien niet wordt afgewenteld naar de omgeving of de rivier, maar lokaal wordt vastgehouden en verwerkt en dat water wordt vastgehouden in de toplaag van de bodem, zodat er, ook in droge tijden voldoende water beschikbaar is voor het groen in de wijk en door middel van verdamping verkoeling te bieden in tijden van extreme hitte . Het plangebied wordt zo ingericht dat in normale situaties niet alleen het hemelwater van het plangebied wordt verwerkt, maar ook een groot deel van het hemelwater van het naastgelegen Fluvium. Door al het hemelwater in het plangebied vast te houden, voorkomen we wateroverlast op het naastgelegen bedrijventerrein Het Broek.

Het watersysteem voor Rijnpark past binnen het grotere systeem van Arnhem Oost en houdt rekening met de bijzondere condities in het projectgebied (watersysteem Bilitonterrein en bodemverontreiniging). Het watersysteem voor Rijnpark heeft drie lagen, de met elkaar verbonden

Bestaand principe afwatering
① Billiton-terrein
② Fluvium-terrein
③ mogelijke overstortplekken naar de Rijn
④ ondergrondse afvoer hemelwater
⑤ sloot

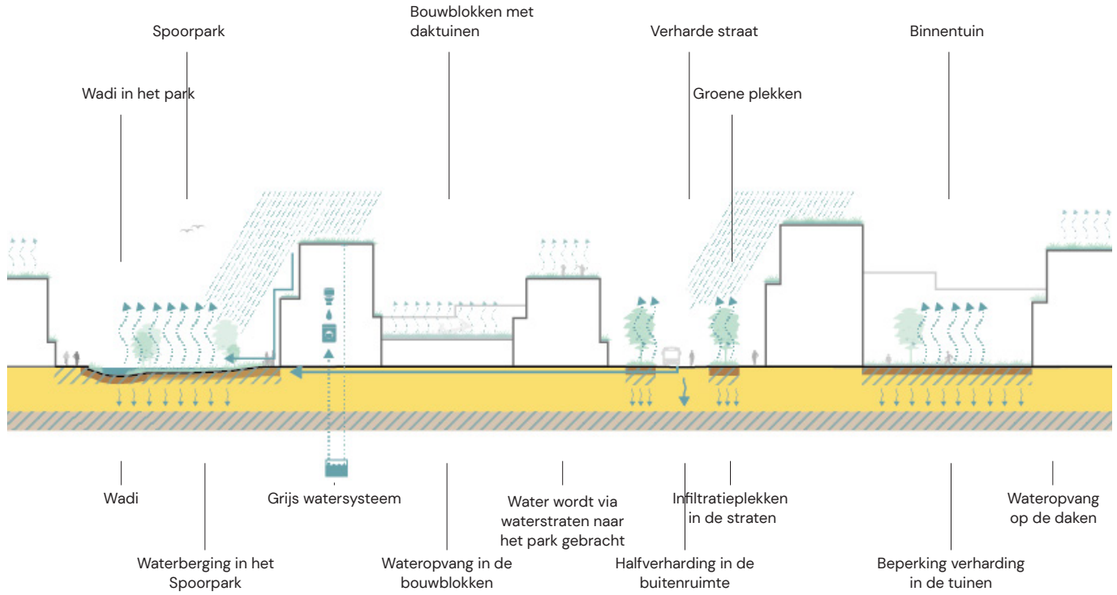
zijn: gebouwen en binnentuinen, straten en pleinen en het Spoorpark. De gebouwen en binnentuinen worden ingezet om regenwater te bufferen. Het gebufferde water wordt zoveel mogelijk lokaal gebruikt, voor bewatering van de tuinen, doorspoelen wc's etc. Overtollig water wordt vertraagd afgevoerd naar de openbare ruimte.

Het Spoorpark speelt in dit systeem een belangrijke rol. Het is spoorpark is het voornaamste infiltratie- en waterbuffergebieden in Rijnpark. Daarnaast wordt waar mogelijk water lokaal gebufferd en verwerkt in de straten en pleinen in het bebouwde gedeelte van Rijnpark. De omgang met bodemvervuiling, zoals hierboven besproken, is daarbij bepalend of de bodem toegankelijk is voor infiltratie. Niet essentiële straten kunnen daarbij gebruikt worden als tijdelijke waterbuffer tijdens noodweer. Hemelwater dat niet in het gebouwde deel verwerkt kan worden wordt in de straten zichtbaar bijvoorbeeld door het toepassen van waterstraten of molgoten, afgevoerd naar het Spoorpark. Op deze manier wordt water en de verwerking daarvan zichtbaar en beleefbaar.

Waterstraten in Gro Norrebro, Copenhagen

Groen dak op Atos, Zurich

Wadi's als speelaanleiding in het park

Principesnede: watersysteem Rijnpark

Watersysteem bij 70mm

Watersysteem bij 130mm (overloop in het park)

LEVENDE EN VOEDZAME BODEM

De samenstelling van de bodem is een belangrijke component in het bodem-watersysteem en randvoorwaardelijk voor de uitbouw van de robuuste, gelaagde en gezonde groenstructuur. De huidige bodemsamenstelling, met een forse laag zandgrond op de oorspronkelijke kleiachtige bodem werkt als een vergiet. De goed waterdoorlatende zandgrond is uitermate geschikt voor de infiltratie van hemelwater, maar er blijft weinig tot geen water over in de bovenste laag en de bodem bevat daardoor bijna geen nutriënten in de bovenste laag. Om het watersysteem te verduurzamen en de bodem geschikt te maken voor een robuuste groenstructuur zal water langer vastgehouden moeten worden in de toplaag. In Rijnpark wordt daarom gewerkt aan de creatie van een levende bodem. Een levende bodem betreft het ecologisch systeem van de bodem en is naast de voedingsbodem voor de groenstructuur en het vasthouden van water in de toplaag van belang om onze leefomgeving gezond te houden onder meer via afbraak van organisch materiaal en verontreinigingen, haar water filterende kwaliteit en CO2-vastlegging.

Er zijn twee methodes waarmee de bodem in Rijnpark wordt verbeterd: directe bodemverbetering met klei of leem of een stapsgewijze bodemverbetering door successie. Bodemverbetering op basis van successie is een proces van de lange adem waarbij met pioniersvegetatie stapsgewijs een laag met biologisch materiaal wordt opgebouwd die water en nutriënten vasthoudt en legt de basis voor een levende en voedzame bodem. Een toevoeging van klei of leem in de toplaag zorgt voor een kickstart van de opbouw van de levende bodem. De bodem houdt direct water en nutriënten vast en is daardoor direct geschikt voor de Rijnparkbiotoop, door successie zal ook deze methode lijden tot een levende bodem.

De juiste bodem op de juiste plek
De strategie om tot een duurzaam en veerkrachtig bodem-watersysteem te komen in Rijnpark vraagt net als voor de omgang met de bodemverontreiniging voor het organiseren van de juiste bodemcondities op de juiste plek. Op bepaalde plekken kan het hoge infiltrerend vermogen van de zandgrond een bijdrage leveren aan het lokaal snel en efficiënt verwerken van hemelwater terwijl op andere plekken de prioriteit juist ligt op het vasthouden en vertraagd afvoeren van hemelwater en de uitbouw van een levende bodem.

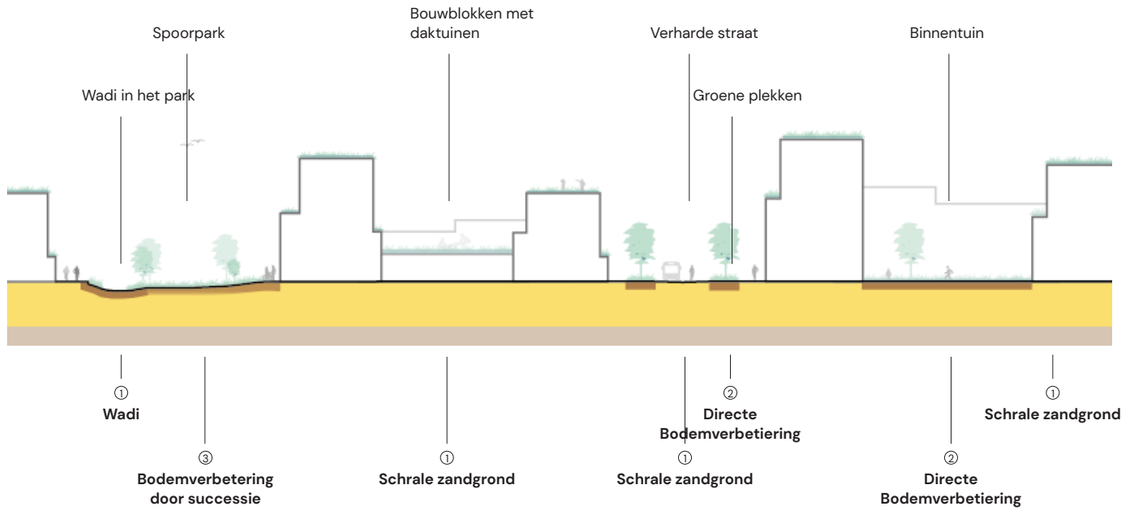
Op basis van de positie en functie van een plek in Rijnpark kan gekozen worden welk bodemtype hier gewenst en mogelijk is. Dit betekent bijvoorbeeld dat in het Spoorpark plekken kunnen voorkomen waar de bodem verbeterd wordt door het toevoegen van klei of leem terwijl er op andere plekken gekozen wordt om de huidige bodemconditie juist in te zetten voor een maximale infiltratie van hemelwater. Daarnaast kunnen er plekken voorkomen waar de bodem grotendeels of volledig gesloten wordt om water langdurig aan de oppervlakte te houden om een bepaalde ecologische biotoop of koelteplek te creëren. In het bebouwde deel van Rijnpark zal de bodem onder de straten, met uitzondering van de groene plekken, waarschijnlijk vooral gebruikt worden voor infiltratie van hemelwater. Daarbij wordt maximaal gebruik gemaakt van waterdoorlatende verharding.

Technische maatregelen
Met de uitbouw van het bodem-watersysteem wordt zo veel mogelijk water in Rijnpark lokaal verwerkt en vastgehouden, maar dit systeem is mogelijk niet toereikend om al het hemelwater (bij extreme buien) te verwerken of voldoende water vast te houden om langdurige droge perioden door te komen. Daarom kan het noodzakelijk zijn om aanvullend op de uitbouw van het natuurlijke bodem-watersysteem ook technische maatregelen, zoals het toepassen van infiltratiekratten onder de grond of wateropslag in kelders, toe te passen in Rijnpark.

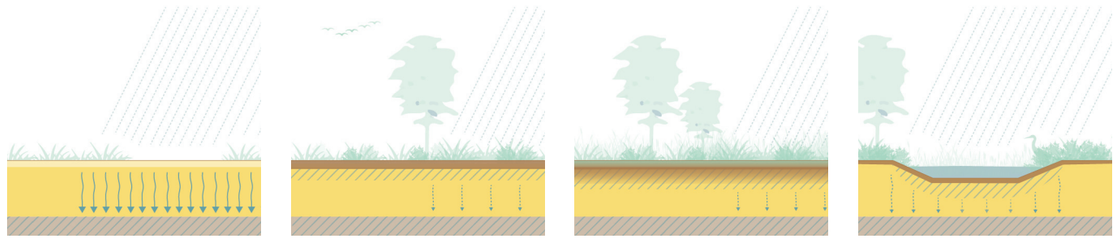
STRATEGIE VOOR DE BODEM IN RIJNPARK

De bodemstrategie en de strategie voor de omgang met bodemvervuiling in Rijnpark gaan beide uit van het creëren van de juiste bodemcondities op de juiste plek. Beide strategieën hebben een zekere relatie met elkaar en de keuze voor de functie (straat, bebouwd of groen) van de plek is veelal bepalend voor de bodemstrategie en de mate waarin bodemvervuiling geoorloofd is. Daarnaast zijn er koppelkansen voor de werkzaamheden die verricht moeten worden. Zo kan het schuiven met gronden om de juiste grond op de juiste plek te krijgen, tegelijkertijd gebruikt worden om leem of klei aan de bodem toe te voegen of kan een keuze voor het afsluiten van de bodem ertoe lijden dat juist die plek wordt benut als bufferzone voor hemelwater.

Nadere uitwerking
Een verdere uitwerking van het bodem-watersysteem en de strategie voor bodemverontreiniging volgt bij de verdere uitwerking van de deelplannen voor Rijnpark. Dit gebeurt telkens op basis van de hierboven genoemde visie op bodemverontreiniging, het bodem-watersystem en de levende voedzame bodem en als onderdeel van een strategie voor heel Rijnpark.

Principesnede: het juiste bodemtype op de juiste plek

① Schrale zandgrond
Huidige situatie van het terrein. De bodem bestaat uit een zandlaag bovenop het oorspronkelijke landschap.

Karakteristieken:
- Schrale grond; beperkte biodivirsiteit
- Bodem werkt als vergiet; water verdwijnt naar de diepten

② Bodemverbetering door successie
Met pioniersbeplaning wordt middels successie een sponslaag opgebouwd bestaande uit plantenresten.

Karakteristieken:
- Goede voedingsbodem voor groen; hogere biodiversiteitl
- Water wordt beter vastgehouden in bovenste laag; Infiltratiecapaciteit blijft hoog

③ Directe bodemverbetering
Het toevoegen van een natuurlijk materiaal (klei) in de toplaag van de bodem waardoor een sponslaag ontstaat die water en nutrienten vasthoudt.

Karakteristieken:
- Goede voedingsbodem voor groen; hogere biodiversiteit
- Vertraagde infiltratie water; blijft deels in bovenste laag

④ Wadi
Door het aanbrengen van een gesloten kleilaag op de bodem kunnen plekken gemaakt worden waar water langer kan blijven staan.

Karakteristieken:
- Drassige zones; verhoging biodiversiteit
- Vertraagde infiltratie water; vasthouden water aan het oppervlakte

Vier bodemtypen

Zicht op de Eusebiuskerk vanuit het Spoorpark

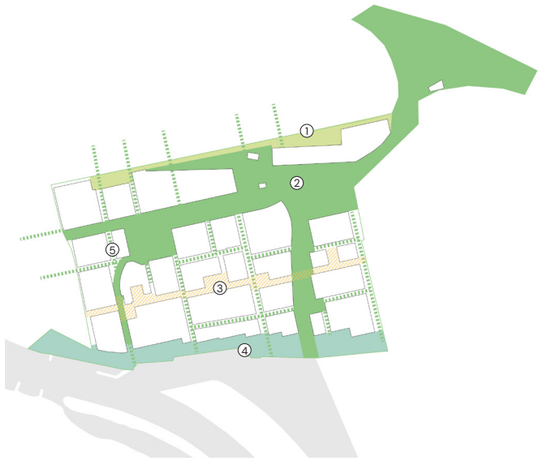
4.3 DE VELUWE AAN DE RIJN

Rijnpark wordt een aantrekkelijke, levendige en groene wijk waarin de voetganger en de fietser centraal staan. De auto is welkom, maar krijgt beperkt de ruimte in Rijnpark. Rijnpark is een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, waar gewerkt wordt en kinderen veilig op straat kunnen spelen in een ontspannen en groene openbare ruimte. De hoge dichtheid maakt dat elk stuk openbare ruimte waardevol is en voor meerdere functies (recreatie, klimaatadaptatie, groen) wordt gebruikt. Daarnaast is een kwalitatief hoogwaardige, groene omgeving een belangrijke randvoorwaarde voor het hoogstedelijke gemengde woonmilieu dat in Rijnpark gaat ontwikkeld worden en draagt bij aan de leefbaarheid en een sterke economie.

RIJNPARK WORDT GROEN

Rijnpark zet in op een maximaal groene uitstraling en beleving van de hele wijk, welke is doorgevoerd in alle aspec-ten van het plan, van de openbare ruimte, straten en pleinen, tot de binnenterreinen, daken en gevels van gebou-wen. Hierbij geldt dat zij zo groen mogelijk worden ingericht met inheemse bomen, struiken en kruiden van zand-gronden. Het groen in de buitenruimte is cruciaal voor een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Een groene openbare ruimte met gelaagd groen draagt bij aan de mitigatie van hittestress en biedt ruimte voor hemelwaterin-filtratie en opvang. Door het verhogen van de biodiversiteit en het natuurinclusief inrichten van de buitenruimte wordt het groen robuuster en ontstaat er meer ruimte voor dieren.

Om de wijk zo groen mogelijk in te kunnen richten zijn integrale oplossingen nodig om de basis te leggen voor klimaatadaptatie, circulariteit en (ecologisch) groen. De voornaamste ingrepen zijn de uitbouw van een goed bodem-watersysteem (de juiste ingrepen op de juiste plek) en de inperking van de oppervlakte van een gesloten bodem (verharde ruimte). In Rijnpark wordt de openbare ruimte zo veel mogelijk gevrijwaard van zaken die ook in de bouwvelden/de bebouwing kunnen worden opgenomen. Zo wordt een groot deel van het fietsparkeren en vrijwel al het autoparkeren inpandig opgenomen, net zoals trafo's, hellingbanen en opstelruimte van parkeerentrees zo veel mogelijk inpandig opgenomen. Daarnaast wordt het ondergrondse netwerk van infrastructuur zodanig gestructureerd dat er zo veel mogelijk ruimte overblijft voor groen en bomen in de straten, aan de gevels, het park en op de pleinen. Om gevelgroen en geveltuinen op zo veel mogelijk plekken mogelijk te maken worden kabels en leidingen tenminste een halve meter van de gevel gelegd. Om ervoor te zorgen dat de beleving van groen en natuur

Robuust raamwerk

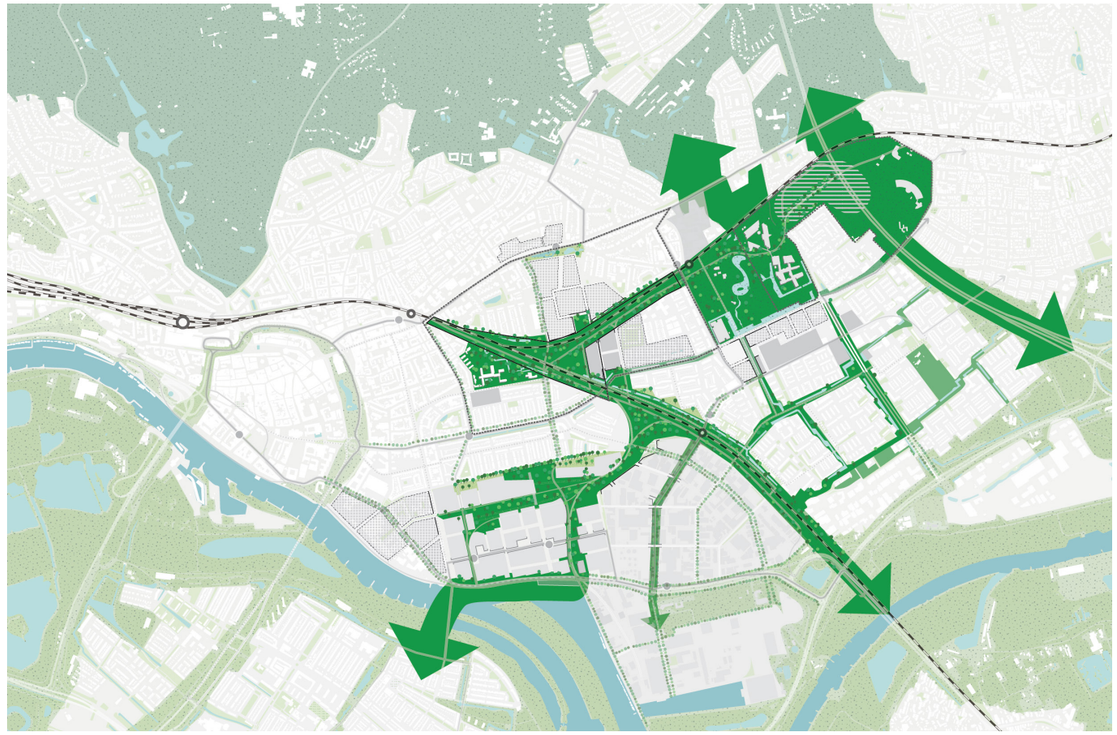
① Broekplantsoen
② Spoorpark
③ Hartlijn
④ Rijnboulevard
⑤ Dwarsloper

zo optimaal mogelijk is, kan een eenvoudige stelregel gebruikt worden met het principe van 3-30-300: elke bewoner heeft vanuit zijn huis uitzicht op tenminste 3 bomen; de openbare ruimte is voor minstens 30 procent bedekt met boomkronen; en elke woning heeft een park of openbare groenstructuur op maximaal 300 meter loopafstand.

Binnen Rijnpark is de groenblauwe structuur een belangrijke kwalitatieve drager en de basis van een gezonde en duurzame stadswijk. Door de omzetting van het gebruik van spoorlijnen naar groen krijgt de wijk een sterke identiteit en een duidelijk groene dooradering. Een nieuw stedelijk stadspark fungeert als het hart van Rijnpark. Het park vormt de basis van een fijnmazig netwerk van groene en openbare ruimtes waardoor voor ecologische verbindingen is gezorgd en Rijnpark goed aansluit op haar omgeving. Door gevarieerde inrichting biedt de groenblauwe structuur ruimte voor landschap, natuur en recreatie.

RIJNPARK ALS ONDERDEEL VAN DE VELUWELOPER

De Veluweloper is de grotere structuur van Arnhem-Oost welke een ecologische en recreatieve verbinding legt tussen het landschap van de Veluwe en de uiterwaarden

De Veluweloper verbindt de Veluwe met de Rijn

van de Rijn. In Rijnpark komen de Veluwe, stads- en ri-vierlandschappen samen, wat de potentie heeft om bestaande kwaliteiten te verbeteren en te verbinden, en op basis daarvan een eigen sfeer te ontwikkelen. De Veluweloper is minimaal 40m breed en loopt op en langs de be-staande spoorlijnen de stad in. De Veluweloper geeft ruimte voor gezond gedrag (fiets- wandel en sportroutes), plekken voor ontmoeting, gaat hittestress tegen en draagt bij aan betere luchtkwaliteit.

RIJNPARK BIOTOOP

Groen en gebouwen in het gebied vormen samen een stedelijk biotoop, het Rijnparkbiotoop. Deze is onderdeel van de Veluweloper en daarmee van het ecologisch raamwerk van de stad. Het strekt zich uit over de openbare ruimte, binnenterreinen, daken en gevels van de gebouwen. Met de implementatie van het Rijnparkbiotoop wordt gezocht naar een benadering die streeft naar het creëren van evenwicht tussen menselijke activiteiten en de natuurlijke wereld in de stad. In plaats van stedelijke gebieden te beschouwen als afgescheiden van de natuur, wordt de symbiose tussen mens en milieu benadrukt. Als onderdeel van de Veluweloper zijn de groenstructuren van Rijnpark verbindingsroutes voor flora en fauna. Deze ecologische corridors stellen planten en dieren in staat om veilig te migreren tussen verschillende delen van de stad, waardoor de biodiversiteit wordt vergroot en populaties gezonder blijven.

Door het natuurinclusief en biodivers inrichten van de buitenruimte (privé en openbaar) en de bebouwing wordt een leefomgeving gecreëerd die plaats biedt aan een gevarieerde flora en fauna. Er wordt niet gestreefd naar het vestigen van enkele soorten, maar voor een vitale biotoop waarin zich een breed spectrum aan planten en dieren kan vestigen en ontwikkelen. Rijnpark wordt niet een monotoon landschap, maar een samenspel van afwisselende habitats dat vooral soorten als gierzwaluw, huismus, vleermuizen, scholekster en zwarte roodstaart, vlinders en wilde bijen kan voorzien van een plek. Groene daken en gevels zijn essentiële componenten van natuurinclusief bouwen. Ze vormen niet alleen esthetische toevoegingen aan

de stad, maar dienen tevens als habitat voor diverse planten en insecten. Daarvoor is belangrijk dat de daken en gevels technisch voldoende uitgerust zijn om de beplanting duurzaam te laten groeien. Daarnaast moeten architectonische elementen aan de gebouwen en in de openbare ruimte dienen als nest- en schuilplekken voor dieren. Ook bij de inzet van licht wordt rekening gehouden met donkere gebieden. Op die manier fungeren gebouwen en openbare ruimtes als een naadloos verlengstuk van de omringende ecologische structuur.

Natuurinclusief bouwen legt de nadruk op het gebruik van inheemse beplanting. Dit versterkt niet alleen de lokale biodiversiteit, maar helpt ook bij het behouden van de unieke ecologische identiteit van een regio. Inheemse planten zijn aangepast aan de specifieke omstandigheden van een gebied en vormen daardoor een duurzame keuze. Groene daken verminderen hitte-eilandeffecten en dragen bij aan een gezonder stedelijk klimaat. Ze absorberen regenwater, verminderen geluidsoverlast en dragen bij aan de algehele luchtkwaliteit. De groenbeleving wordt versterkt door op slimme plekken te kiezen voor groen tegen de gevels, dit kan door verticale constructies zoals klimplanten tegen de gevel, maar ook door in het ontwerp meegenomen plantenbakken op de etages. Met name in de zone van het Billitonterrein zijn groene gevels gewenst, omdat het planten van bomen hier lastig is vanwege de complexiteit van de bodem. In deze zone kunnen in plaats van het planten van bomen groen begroeide installaties en hangend groen (klimmers groeiend over bijvoorbeeld kabels of netten) worden ingezet om de buitenruimte te vergroenen. Waar groen toegepast wordt op daken in de binnenterreinen is er voldoende gronddekking om een robuuste en gelaagde groenstructuur mogelijk te maken. Al het groen in de verschillende planonderdelen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en zijn onderdeel van de biotoop. Voor de Rijnparkbiotoop wordt de huidige bodemconditie als basis genomen. Het project omarmt de kunstmatige situatie met een toplaag met zand en zet bodemverbetering in om water en nutriënten vast de houden in de toplaag. Dit helpt de ecologische ontwikkeling van de bodem te stimuleren, de groei van de bestaande flora te faciliteren en pioniersbeplanting te introduceren.

STIMULEREN VAN BEWEGEN, SPORTEN EN SPELEN

Rijnpark staat garant voor een gezonde leefomgeving, waar een aantrekkelijke buitenruimte uitnodigt tot activiteit. Door inrichting van een autoluw gebied woorden bewoners aangemoedigd om naar buiten te gaan en de inrichting van de openbare ruimte stimuleert verblijf, recreëren en sociaal contact. Uitnodigende fiets- en wandelroutes verbinden de nieuwe buurt met het stadscentrum, de Rijnoever en die aangrenzende stadswijken.

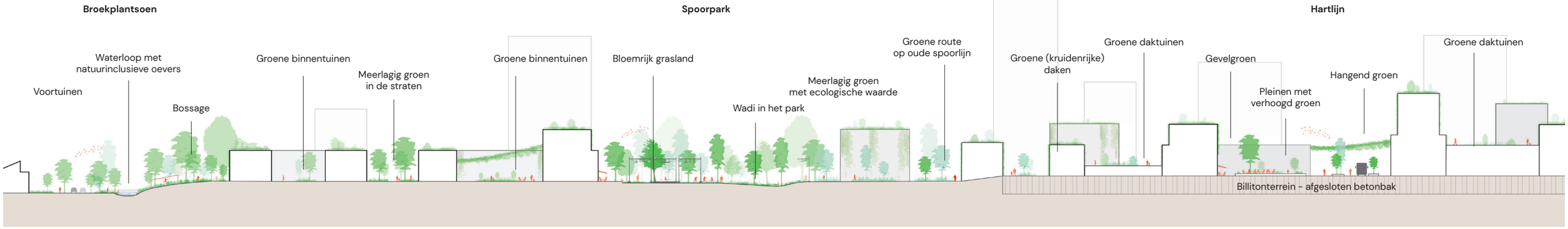
De buitenruimte in Rijnpark heeft algemeen een hoge kwaliteit die uitnodigt tot beweging en spel. Een gevarieerde inrichting biedt ruimte voor diverse activiteiten en creëert aantrekkelijke plekken om te verblijven. Informele ruimtes nodigen mensen uit om elkaar te ontmoeten, terwijl de topografie en gevarieerde beplanting de omgeving een karakteristieke uitstraling geven.

Sport en spel spelen een cruciale rol in Rijnpark. Diverse routes door het gebied gecombineerd met sportgelegenheden zoals fitness-elementen en parcours bieden mogelijkheden voor hardlopen en individueel sporten. Het park zelf nodigt uit tot beweging, met natuurlijke elementen als klimrotsen, trappen en uitnodigende omgevingen om te verkennen. Voor de buurt Het Broek wordt een speciale beweegroute ingericht. Deze kan naadloos aansluiten op de routes in Rijnpark. Zo ontstaat een uitgebreid netwerk van beweegmogelijkheden.

In twee grote speeltuinen kunnen jong en oud zich uitleven. Bij de ingang van het spoorpark vanuit het Broekplantsoen worden het talud en de bestaande bomen gebruikt om een avontuurlijke spelplek te creëren en vlakbij het stadsdeelcentrum in het westelijke deel van het park, waar het open gebied ruimte biedt voor een spelaanleiding. Daarnaast worden er twee buurtpleinen ingericht langs het Broekplantsoen met speelvoorzieningen. Het park zelf stimuleert spel en beweging met natuurlijke elementen zoals klimrotsen, bomen en uitnodigende terreininrichting. Ook kunnen oude elementen van het treinterrein worden geïntegreerd als spelelementen, waardoor de rijke geschiedenis van het gebied een interactief element krijgt in de spelbeleving. In het Rijnpark wordt een uitnodigende en vitale leefomgeving gecreëerd, waar beweging, spel en ontmoeting centraal staan. Met aandacht voor een gezond klimaat en een aantrekkelijke buitenruimte, wordt Rijnpark een plek waar mensen samenkomen, bewegen en plezier beleven.

EEN ROBUUST RAAMWERK

Als centraal onderdeel van Rijnpark wordt het Spoorpark ontwikkeld tot het kloppende hart van de nieuwe wijk. Het park is een cruciale openbare ruimte met een gevarieerd scala aan functies en dient als het slotstuk van de Veluweloper, waar de ecologische corridor en de rivierzone samenkomen. Het Spoorpark vormt de stevige, groene ruggengraat van het gebied en het ruimtelijk raamwerk. Binnen dit raamwerk worden de overkoepelende typologieën van de openbare ruimte samengebracht. Het

Principesnede Rijnpark biotoop

Foto waterloop in de Broekstraat

geeft structuur aan Rijnpark, een heldere hiërarchie en biedt oriëntatie aan bewoners en bezoekers. Elk onderdeel van dit raamwerk heeft zijn eigen unieke karakter, specifieke inrichting en biedt richting voor de programmering van de gebouwen, met name de plinten in de ontwikkelvelden.

De voornaamste structuren in het raamwerk zijn het Spoorpark, de Hartlijn, de Rijnboulevard, het Broekplantsoen en de Dwarsloper. Op de volgende pagina's worden de verschillende onderdelen van het raamwerk beknopt toegelicht.

Overige buitenruimte
Bij de inrichting van de overige buitenruimte wordt ingezet op een maximaal groene buitenruimte. Dit geldt zowel voor de straten en openbare ruimte tussen de gebouwen, als voor de binnentuinen. Hierbij gaan we uit van een combinatie van bomen en gelaagde onder beplanting. Voor de straten van Bilitonterrein moet onderzocht worden of er plekken zijn, waar er op een robuuste wijze bomen geplant kunnen worden, door te werken met boombakken en of verhoogde plantvakken (vb Wibautstraat).

De binnentuinen van de bouwblokken liggen deels op maaiveld, waarbij bomen in de volle grond kunnen staan, en deels op hoogte, waarbij er daktuinen ontstaan. De vormgeving van de buitenruimte is vooral gericht op het mogelijk maken van sociaal contact en een groene, toekomstbestendige inrichting. De routes door het gebied moeten veilig zijn en beweging stimuleren. Daarnaast moeten kleine openbare pleinen van verschillende schaal en functie ontmoeting, verblijf en informeel spel mogelijk maken. Bomen moeten zorgen voor schaduw en de omgang met water moet prominent vormgegeven worden. Ook moeten verschillende snelheden van beweging worden overwogen.

Bewegen, sporten en spelen
① Ruimte voor sport en spel
② Loop- en wandelroutes
③ Spelpleinen
④ Spelaanleidingen

Billitonterrein

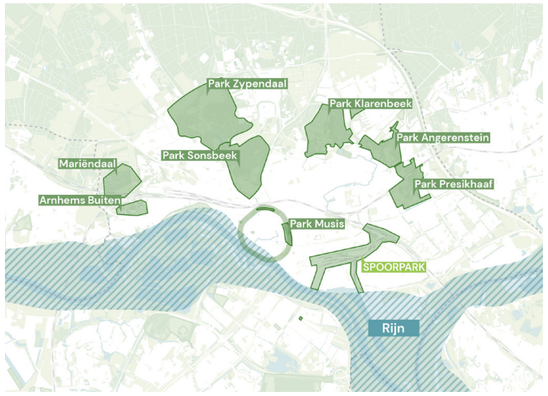
BILLITONTERREIN
Door de ondergrondse betonconstructie in het gebied van het Bilitonterrein hebben we daar te maken met een zeer specifieke situatie. De geringe bodemdiepte en het kunstmatig lage grondwaterpeil beperken het gebruik van beplanting. Het beplantingsconcept houdt hier rekening mee. In het betreffende deelgebied worden geen straatbomen gebruikt. Op de pleinsituaties kan door verhoogde elemente voor voldoende bodemdiepte worden gezorgd om kleine boombeplantingen mogelijk te maken. Verder moeten klimplanten en hangend groen voor voldoende schaduw zorgen. Geschikte structuren kunnen worden geïntegreerd in de openbare ruimte of de gevels van gebouwen kunnen hiervoor worden gebruikt. Daarnaast moet er bij de detaillering van de inrichting voor worden gezorgd dat er voldoende water beschikbaar is voor de beplanting.

SPOORPARK

In Rijnpark worden de twee emplacementen en de stamlijn getransformeerd tot een groot groen park: het spoor-park. Met de toevoeging van het Spoorpark krijgt Arnhem een nieuw type stadspark, onderscheidend in sfeer, functieaanbod en landschap. Het park, dat grotendeels op een voormalig spooremplacement ligt, biedt een unieke recreatieve en natuurlijke ervaring. Hier komen bewoners en bezoekers bij elkaar, is er ruimte voor evenementen, wordt bewegen en sporten in de openbare ruimte gestimuleerd, maar is er ook juist ruimte voor rust en natuurbele-ving.

Met de transformatie van het oude spooremplacementen naar een modern stadspark ontstaat een aantrekkelijke buitenruimte in het hart van het nieuwe stadsdeel met aantrekkingskracht voor de omliggende wijken en de stad. Het Spoorpark vormt het einde van de Veluweloper en vervult daardoor een cruciale rol als ecologische verbinding van het Veluwelandschap met het rivierenlandschap. Een groot deel van het park, rond 2 hectare, wordt ingericht als “refugium”, een leefgebied voor diverse kenmerkende soorten zoals gierzwaluw, huismus, vleermuizen, schol-ekster en zwarte roodstaart, vlinders en wilde bijen. Het Spoorpark draagt bovendien bij aan een gezond stadskli-maat en dient als toegangspoort tot de rivier, waarmee het een essentieel sluitstuk is in de kring van parken rond het stadcentrum. Het Spoorpark loopt door tot aan de randen van de omliggende wijken en geeft daarmee een di-recte groene toegang voor omwonenden tot het park. De bouwblokken en straten die rondom het Spoorpark liggen, maken weer groene verbindingen met het Spoorpark, waardoor een samenhangend groen systeem ontstaat.

De bestaande kwaliteiten van het oude spoorterrein vormen de inspiratie voor het ontwerp van het Spoorpark. Met haar lange zichtlijnen en industriële sfeer, inclusief enkele markante gebouwen, behoudt het park haar karakteris-tieke ambiance. Het doel is om een natuurvriendelijke inrichting te combineren met moderne

Stadsparken in Arnhem met het nieuwe Spoorpark

parkfuncties, waarbij door behoud van bestaande elementen een authentieke sfeer wordt uitgestraald.

Drie deelgebieden
Het Spoorpark bestaat uit drie onderscheidende deelgebieden die elk een eigen karakter en functie hebben. Het Emplacement is het hart van de wijk, waar moderne stadsparkfuncties samensmelten tot een divers aanbod aan ruimtes, sferen en activiteiten. De Stamlijn is in de eerste plaats een ecologische zone en belangrijke noord-zuidverbinding die als een groene ader door het park loopt. De Spoordriehoek is een bijzonder biotoop. De driehoek is grotendeels ontoegankelijk voor de mens, maar is wel beleefbaar vanaf twee kanten.

Het Spoorpark Arnhem belichaamt de harmonie tussen natuur en stedelijke dynamiek. Met respect voor het verleden en een oog op de toekomst, is dit park een levendige plek waar bewoners en bezoekers kunnen genieten van een unieke samensmelting van rust en levendigheid, te midden van Arnhem.

Paden door afwisselende parkbeplanting

Pioniersbeplanting tussen oude spoorlijnen

Historische elementen als toegevoegde waarde

Het Spoorpark, het hart van de nieuwe wijk, als onderdeel van de Veluweloper

Spoorpark (23 hectare
① Spoordriehoek (5 hectare)
② Stamlijn (8 hectare)
③ Emplacement (10 hectare)

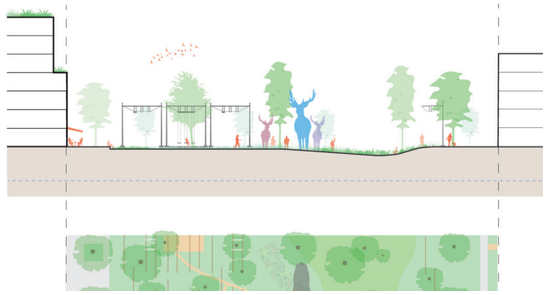
Ecologie
① Rustgebied
② Ecologische verbinding
③ Landschapspark
④ Park

EMPLACEMENT

Het Emplacement is het deel van het park dat op de huidige spoorwegemplacementen is geprojecteerd. In het westelijke deel heerst een levendige stedelijke sfeer met actieve functies, terwijl het oostelijke deel een ruwere inrichting krijgt als basis voor een ecologische ontwikkeling. Als een eerbetoon aan de oude functie weerspiegelt de inrichting van het gebied de industriële sfeer van Rijnpark en het spooremplacement, waarbij bestaande zichtlijnen, zoals het zicht op de Eusebiuskerk, geïntegreerd worden.

Het westelijke deel van het Emplacement wordt gekenmerkt door een centrale groene ruimte met een minimale breedte van 70 meter. Aan de noordzijde van deze ruimte strekt zich een promenade uit, als een doorlopende verbinding van west naar oost. Langs de promenade bevinden zich voorzieningen, kantoren en bedrijfsruimten in de plinten van de gebouwen. Erboven wordt gewoond aan en met uitzicht op het park. De promenade krijgt structuur door een begeleidend boomthema. Plantvakken geïntegreerd in de promenade en beplanting in het aangrenzende gazon verhogen de verblijfskwaliteit en de ecologische waarde. Daarnaast is er ruimte voor ontmoetingsplekken en speel- en bewegingsruimtes die in hun vormgeving refereren aan de oorspronkelijke functie van het gebied. Ten zuiden van de promenade bestaat het middengebied uit een open grasland met solitaire bomen en boomgroepen. Hier is het goed toeven en is er ruimte voor sport en spel. De zuidelijke rand van het Emplacement ligt iets verdiept en is vormgegeven als een nat grasland met gevarieerde, dichte beplanting en bomen. Dit gebied is geschikt voor wateropvang. De natuurlijke vormgeving biedt ruimte voor rustplekken van dieren, maar is tevens geschikt voor natuurvriendelijke spelaanleidingen.

De inrichting van het oostelijke deel is minder formeel en de parkgebruiker kan meer op zijn eigen manier het gebied ontdekken. Belangrijke routes door het gebied komen hier samen en er ontstaat ruimte voor verschillende functies zoals grootschalig spel en tijdelijke evenementen, vooral nabij het Post NL gebouw. De randen van het park zijn intensief gebruikte zones, terwijl het middengebied vrij blijft.

Expositie in het Emplacement, smalle gedeelte (circa. 70 meter breed)

Festival in het Emplacement, met op de achtergrond het PostNL gebouw

Kleinschalige ingrepen zoals spel of bewegingsaanleidingen of rustplekken worden voorzichtig tussen de bestaande beplanting gezet. Pioniersbeplanting wordt gekoesterd en gestimuleerd. Bovendien wordt het hele gebied voorzien van de benodigde sport- en beweegvoorzieningen voor alle doelgroepen, van jong tot oud. Zo wordt het Emplacement niet alleen een plek van groene schoonheid, maar ook van actief en gezond leven voor de hele gemeenschap.

Promenade met uitkijk over het park

Bloemrijk grasland en waterberging

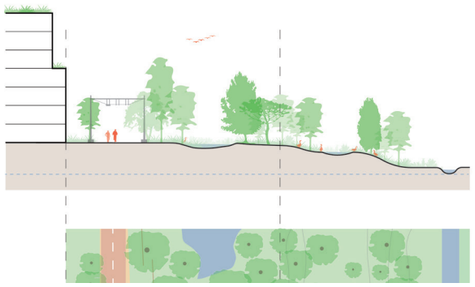

Spelgelegenheeden

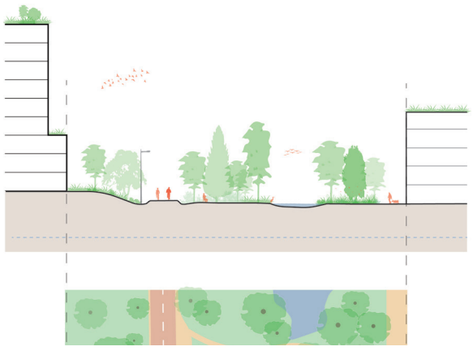
STAMLIJN

De Stamlijn maakt de verbinding tussen de Veluwe met de Rijn. De ruige stadsnatuur van de Stamlijn bezit een hoge ecologische waarde en verbindt de Veluwe met de Rijn. Wandelen door deze natuurlijke omgeving is een bijzondere ervaring. Bestaande kenmerken worden met zorg geaccentueerd, terwijl er voldoende ruimte wordt gegeven aan de natuurlijke ontwikkeling langs de overwoekerde oude spoorlijn. De centrale focus ligt op de flora en fauna. De Stamlijn fungeert als een groene buffer tussen verschillende deelgebieden en draagt bij aan de voortzetting van ecologische verbindingen richting de rivier. Met een breedte van minimaal 40 meter biedt zij voldoende ruimte voor diverse levensvormen. Verlichting wordt bewust beperkt gehouden, zodat er voldoende duisternis is voor nacht actieve dieren.

De toegankelijkheid van het gebied is doordacht vormgegeven. Paden bevinden zich bij voorkeur aan de randen en het aantal doorkruisingen is geminimaliseerd om verstoringen te voorkomen. Een voetpad en fietsroute op de oude spoorlijn vormen de hoofdroute, waarbij kruispunten met andere routes als bijzondere plekken worden vormgegeven. De zichtlijnen naar het water zijn een essentieel onderdeel van het ontwerp. De Stamlijn sluit harmonieus aan op de Rijn, waardoor een naadloze overgang ontstaat naar de groene structuren van de Rijnboulevard. Vanaf hier genieten bezoekers van een prachtig uitzicht over het water. Op bepaalde locaties wordt er bewust ingezet op een natte biotoop. Hemelwater kan hier opgevangen worden, waarmee de kans op wateroverlast in dat gebied aanzienlijk wordt verminderd. Dit toont aan hoe het ontwerp van de Stamlijn niet alleen een esthetisch, maar ook een functioneel en ecologisch verantwoord project is.

Stamlijn ter hoogte van de voormalige Doctor. C. Lelyweeg

Stamlijn tussen Makerskwartier en Rijnpark zuid midden (min. 40 meter)

Park Gleisdreieck, Beerlin

Vlonderpaden door het groen

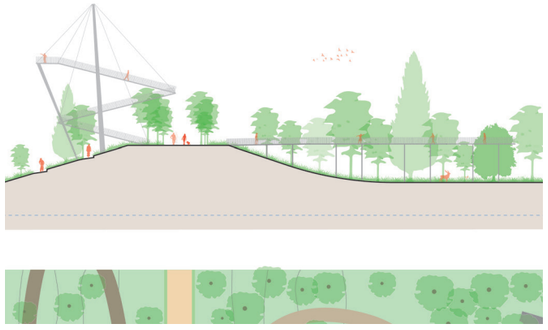

L28-park, Brussel

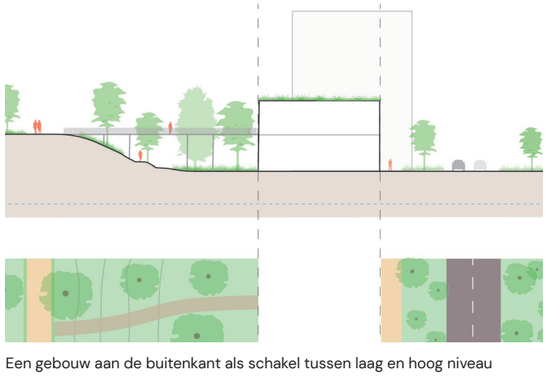
SPOORDRIEHOEK

De Spoordriehoek is een bijzonder stukje natuur omgeven door spoordijken. Het maaiveld zelf blijft niet toegankelijk voor bezoekers. In de Spoordriehoek is door de geïsoleerde ligging een bijzondere waardevolle biotoop ontstaan met een hoge ecologische waarde. Het betreft een nat gebied met een gevarieerd landschap dat bestaat uit gras, kruiden, struiken en bomen. Dit maakt het tot een belangrijk rustgebied voor amfibieën en vogels. De ambitie is om dit reservaat te beschermen en het daarom niet toegankelijk te maken voor activiteiten. In plaats daarvan worden de voormalige spoordijken omgevormd tot recreatieve voet- en fietspaden, vanwaar de Spoordriehoek beleefbaar is.

Mogelijk kan met een verhoogd voetpad tussen de bomen een wandeling op hoogte gemaakt worden met een unieke natuurbeleving. Een dergelijk pad biedt naast een fantastisch uitzicht ook de kans om het landschap vanuit een ander perspectief te bewonderen: een spectaculair uitzicht op de natuur.

Spoordriehoek als stiltegebied voor de natuur

Een gebouw aan de buitenkant als schakel tussen laag en hoog niveau

The Metro-Forest-Project, Bangkok

Cala Calafato, Tarragona

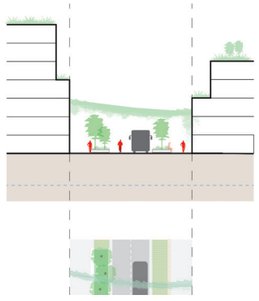
Grand Voyeux Regional Nature Reserve, Frankrijk

HARTLIJN

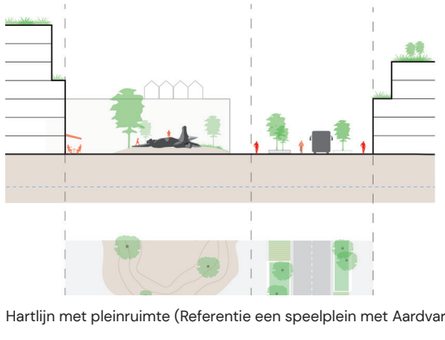
De Hartlijn is een belangrijke centrale drager in Rijnpark, welke van oost naar west loopt. Het is het kloppend hart van Rijnpark waar interactie en ontmoeting plaatsvindt en zij verbindt de drie zuidelijke deelgebieden met elkaar. Langs de Hartlijn zijn de verschillende identiteiten van de deelgebieden ervaarbaar zonder de eenheid van de Hartlijn te verliezen. De as is belangrijk voor de ruimtelijke ervaring van de lengte van het gebied, maar zorgt ook voor overzicht en daarmee oriëntatie.

Deze lange lijn speelt in op de identiteit van het deelgebied in combinatie met aanwezige centrum-, culturele- en maatschappelijke voorzieningen in de plint. De kruisende noord-zuid verbindingen vormen aanleidingen om juist de lijn te versmallen of te verbreden en daar pleinsituaties aan te koppelen in combinatie met publieke en levendige programma in de plint, te denken valt aan een bestaand gebouw met publieke functie binnen en buiten. Deze kruisingen vormen de oriëntatiepunten in de wijk doordat men zicht heeft op het Spoorpark en de Rijnboulevard. De Hartlijn is, met uitzondering van de bus, autovrij en is het domein van de fietser en voetganger.

De Hartlijn heeft een hoge, groene verblijfskwaliteit en in de plinten van de bebouwing langs de Hartlijn zijn de belangrijkste voorzieningen, als een supermarkt of buurtwinkel, terug te vinden. De lijn kenmerkt zich door een inrichting die van gevel tot gevel op één niveau is gelegen. De inrichting zal zodanig zijn dat de hartlijn een koele route is door de positionering van bomen, lage beplanting, water en verticaal groen. Maar in de koudere dagen zijn er juist ook plekken om van de zon te kunnen genieten. Naast het groen en water en de materialisatie van de straat worden andere inrichtingselementen ingezet om de verschillende verkeersdeelnemers, voet-fiets en bus op een natuurlijke manier hun weg te laten vinden.

Principeprofiel Hartlijn (20 meter breed).

Hartlijn met pleinruimte (Referentie een speelplein met Aardvark).

xxx, Sevilla

La Samaritaine Place, Paris

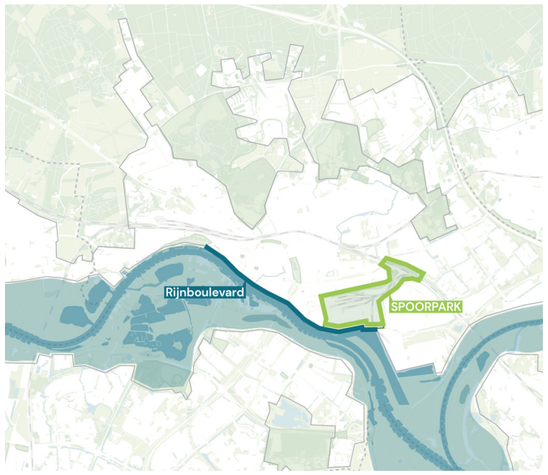
Jaktgatan, Stockholm

RIJNBOULEVARD

De Westervoortsedijk is een belangrijke historische route van buiten de stad richting het centrum. Deze route is in de loop van de jaren uitgegroeid tot een drukke straat met weinig verblijfskwaliteit, maar met een prachtig uitzicht over de Rijn. De ontwikkeling van Rijnpark biedt de kans om de historische functie van de Westervoortsedijk als verbindingsweg te behouden, maar haar tegelijk te transformeren van een verkeersader naar een boulevard met een stedelijke allure langs en aan het water. De Westervoortsedijk is echter ook nog een belangrijke waterkering, waar rekening mee moet worden gehouden bij toekomstige veranderingen. Op de schaal van de stad vormt de boulevard een continue aantrekkelijke (fiets)route langs het water. Met zijn bebouwing en inrichting zorgt de boulevard voor een indrukwekkend silhouet van Arnhem aan de Rijn. Rijnpark wordt hier onderdeel van. De nieuwe bebouwing samen met de nieuwe oeververbinding vormen een imposante aanvulling op het bestaande stadssilhouet. De Rijnboulevard geeft verblijfskwaliteit en zicht op het water op drie niveaus.

Op het waterniveau maakt een houten vlonderpad het water toegankelijk. De oever wordt daarbij zo veel mogelijk publiek toegankelijk, het toevoegen van woonboten aan de Rijnboulevard is daarom uitgesloten, en de steiger van de jachthaven wordt onderdeel van het pad langs het water. De routes op dit niveau moeten mee kunnen bewegen met het water, en/of overstroombaar zijn. De oever krijgt een nieuwe programmering, een landschappelijk en biodiverse inrichting die het aantrekkelijk maakt om vanaf de Rijnboulevard af te dalen naar het niveau van het water. Denk hierbij aan bijvoorbeeld de inpassing van de watersportvereniging, een drijvend restaurant of een expositie of een drijvend zwembad.

Op het straatniveau ontstaat door een herprofilering en inrichting van de Westervoortsedijk een stedelijke promenade met een groene inrichting en een breed voetpad met uitzicht over het water. Op de schaal van de locatie zal de boulevard zo ingericht en gedimensioneerd

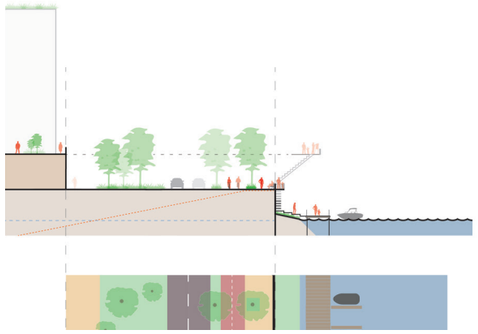
De Rijnboulevard, het openbaar toegenkelijke oever met stedelijke allure

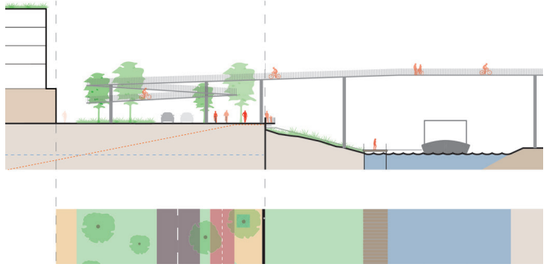
gaan worden dat er een eenvoudige oversteekbaarheid ontstaat en daarmee een vanzelfsprekende koppeling ontstaat tussen de nieuwe bebouwing en de aanwezige waterkering. De Westervoortsedijk krijgt daarmee een hoge verblijfskwaliteit die versterkt wordt door de programmering in de plint van de bebouwing en openbare ruimte.

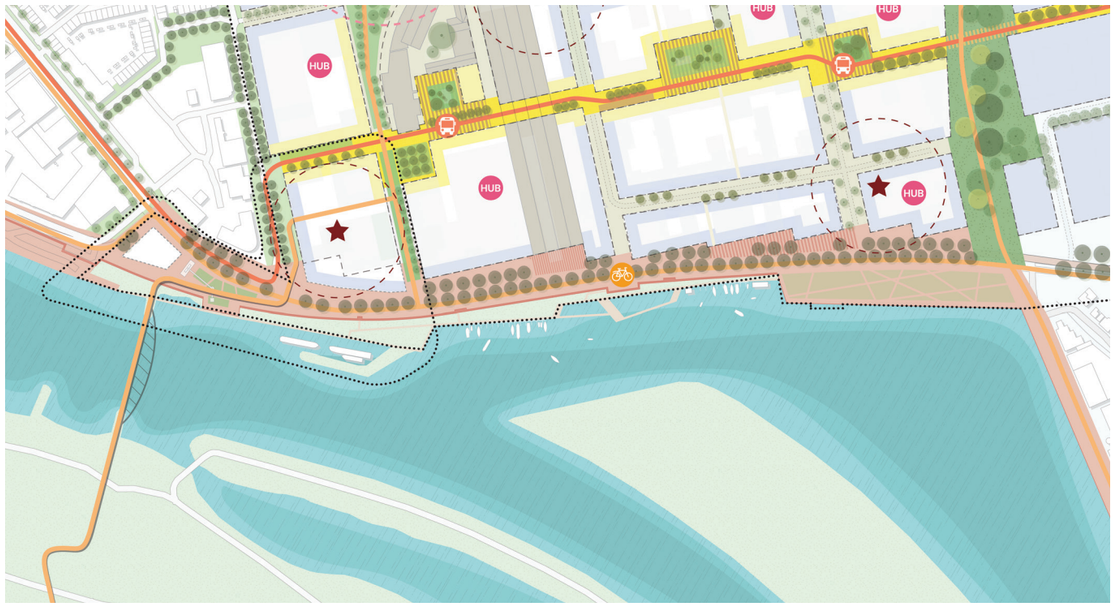
Er liggen kansen om bij de nieuwe bebouwing aan de Rijnboulevard nieuwe publieke plekken op hoogte te maken, als een nieuw balkon aan het water, bv rondom de Corushallen.

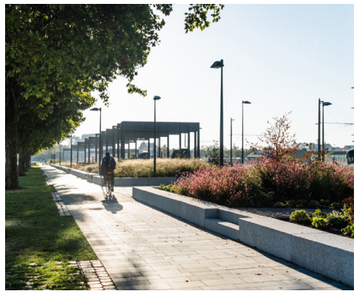

Sfeer en toegankelijkheid van het Rijnoever aan de noordkant van de rivier: Onderlangs en Rijnkade (hoogte centrum en John Frostbrug)

Westervoortsedijk

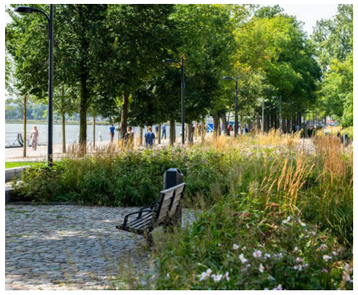

Westervoortsedijk met indicatieve fietsbrug

Visiekaart - Rijnboulevard

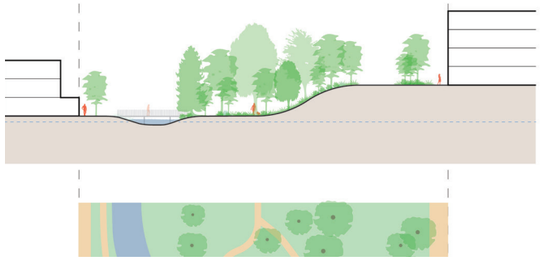

Kempenstraat, Antwerpen

BUGA-terrein, Heilbronn

Westerkade, Rotterdam

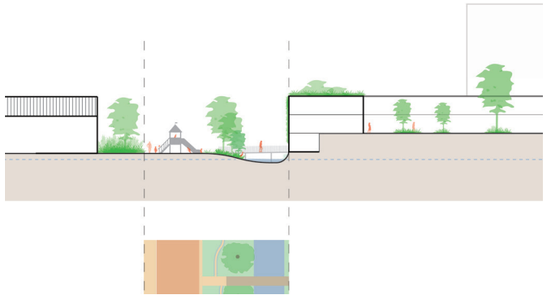
BROEKPLANTSOEN

De woonwijk ’t Broek sluit in de toekomst naadloos aan op Rijnpark. Wandel- en fietsroutes verbinden de straten en pleinen in ’t Broek met de nieuwe wijk en het Spoorpark. De overgang tussen de wijken wordt gevormd door het Broekplantsoen dat bestaat uit de huidige bossage (bomen en struiken), de waterloop en de groenstroken en speelplekken aan de Broekstraat. Deze groene rand is ecologisch zeer waardevol, blijft grotendeels behouden en wordt versterkt. Tegelijkertijd wordt deze zone doorwaadbaar gemaakt door het aanleggen van twee nieuwe noord-zuid hoofdfietsroutes en een aantal andere paden. Deze verbindingen worden zo ingericht dat het hoogteverschil tussen Rijnpark en de Broekstraat eenvoudig te overwinnen is voor voetgangers, fietsers en minder validen. Daarnaast worden de kansen benut die een talud te bieden heeft qua beleving, spel en gebruik. De Broekstraat zelf is toekomstbestendig ingericht maar de focus verschuift naar de voetganger en fietser.

Broekplantsoen in de zone waarin de groenbuffer behouden blijft.

Ter hoogte van het Le Mairehof en de speelplek nabij de Tasmanstraat wordt nieuwe bebouwing grenzend aan ’t Broek gerealiseerd. Hiermee wordt een aansluiting van de wijken tot stand gebracht en wordt er in de toekomst gewoond aan de groene zone en speelplek in het Le Mairehof. Buurtpleinen tussen nieuwe bebouwing en Broekstraat bieden ruimte voor spel, verblijf en ontmoeting. De Broekstraat wordt met het Broekplantsoen een verbindend element tussen Het Broek en Rijnpark. De inrichting hiervan wordt in nauwe samenwerking met bewoners van Het Broek vorm gegeven, in een later stadium.

Een van de plekken waar nieuwe bebouwing aan aan de Broekstraat wordt gerealiseerd.

Park Gleisdreieck, Berlin

Urban Park Jesse Owens, Grand-Couronne

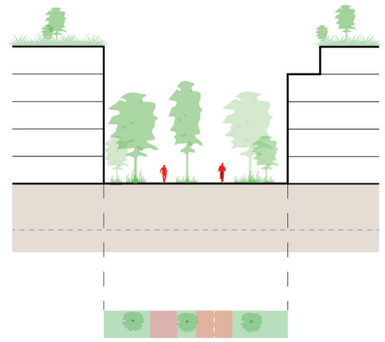

Broparken, Lingkoping

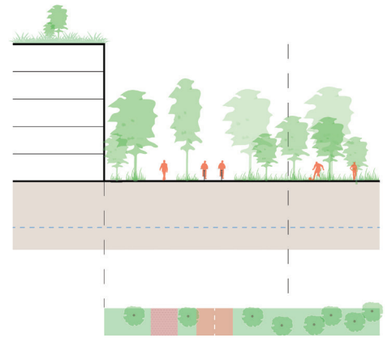
DWARSLOPER

Met het Spoorpark als centrale openbare ruimte wordt het gebied Rijnpark gedomineerd door een oost-west oriëntatie. De Dwarsloper is een belangrijke overkoepelende verbinding die deze dominantie doorbreekt en het gebied in noord-zuid richting verbindt. Intern ontsluit de Dwarsloper de buurt Het Broek en het nieuwe woongebied in het noorden, kruist het park en verbindt de noordkant met de zuidelijke woon-werk-gebieden. Tegelijkertijd wordt een overkoepelende fietsroute in de Dwarsloper geïntegreerd. Hierdoor wordt de Dwarsloper een belangrijke openbare ruimte en een efficiënte verkeersverbinding.

De Dwarsloper krijgt een eigen ruimtelijk thema, waardoor hij herkenbaar wordt en de oriëntatie in het gebied gemakkelijker wordt. Grotendeels loopt de Dwarsloper tussen bebouwing aan beide zijden. Op bepaalde plaatsen kruist hij overkoepelende open ruimtes en opent de ruimte zich. Op deze kruispunten moet het thema reageren op de ruimtelijke verandering en het uitzicht naar het oosten en westen benadrukken. Naast zijn overkoepelende rol speelt de Dwarsloper een belangrijke rol bij het creëren van een gezonde woonomgeving.

Fietsverbinding en voetpad tussen bebouwing

Route wordt gecombineerd met publieke plekken rond de bestaande gebouwen

Trapèze, Parijs

Hard Turm Park, Zurich

Innerer Garten Leutschenbach, Zurich

Entree van het Spoorpark vanaf de Broekstraat

4.4 GOED VERBONDEN

Een binnenstedelijke verdichting als Rijnpark is een grote kans om de mobiliteitstransitie naar meer duurzame mobiliteit in dit deel van de stad concreet vorm te geven. De ontwikkeling van Rijnpark benut de bestaande infrastructuur en zorgt voor meer draagvlak van de bestaande stedelijke voorzieningen en vergroot het draagvlak voor en de uitbouw van het hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) in Arnhem.

In Rijnpark wordt ingezet op gezonde en duurzame mobiliteit. Dit impliceert een hoofdrol voor lopen en fietsen, de gezondste en meest duurzame vormen van mobiliteit. Ze dragen bovendien bij aan levendigheid en sociale veiligheid op straat. Er is extra aandacht voor vormen van elektrisch autoverkeer en OV, waardoor het gebruiken van de auto een bewuste keuze wordt en er minder kilometers gereden worden.

De mobiliteitsstrategie laat zich leiden door het STOMP-principe (Stappen-Trappen-OV-MaaS-Privéauto). Het idee achter deze hiërarchie is dat als loop- en fietsafstanden in orde zijn en het OV en MaaS- diensten (MaaS: mobility as a service) goed geregeld zijn, een eigen auto minder of zelfs niet noodzakelijk is. Bij de ontwikkeling van Rijnpark is autobezit niet nodig en is er een geringe autoafhankelijkheid van bewoners, gebruikers en bezoekers. Rijnpark is voor iedereen. Het is duidelijk gestructureerd en goed aangesloten op omliggende wijken. De mobiliteitsstrategie gaat op hoofdlijnen uit van het beperken van de autoafhankelijkheid:

- Rijnpark is een stadswijk. Alle basisvoorzieningen zijn aanwezig zodat de auto niet hoeft te worden gebruikt voor deze basisvoorzieningen.
- De loop- en fietsroutes in en rond Rijnpark vormen een fijnmazig netwerk voor fiets en voetganger. Dit netwerk ontsluit de wijk en verbindt haar met de omgeving. Onderdeel van dit netwerk is het realiseren van een nieuwe oeververbinding over de Rijn (tweede fase). Deze is uitsluitend te gebruiken door voetgangers en fietsers.
- Rijnpark is aangetakt op een sterk regionaal en lokaal openbaar vervoersnetwerk. Haltes voor HOV op loopafstand op de Hartlijn en aan de Johan de Wittlaan. Het openbaar vervoer verbindt de wijk met het stadscentrum, het centraal station, Station Presikhaaf, de HAN, de wijkhub IPKW en een plaats als Westervoort.)
- De nieuwe wijk wordt autoluw en grote delen autovrij. Parkeervoorzieningen en bedrijvigheid liggen aan de rand of aan inprikkers in het gebied. Rijnpark wordt (via inprikkers) ontsloten vanaf de Westervoortsedijk en deels via de Van Oldenbarneveldtstraat en Johan de Wittlaan.
- Parkeren vindt plaats op afstand in Buurthubs in het gebied en de wijkhub in IPKW/Kleefsewaard. De auto verdwijnt daardoor grotendeels uit het straatbeeld. Er is geen straatparkeren en de parken zijn autovrij.
- De buurthubs en wijkhub voorzien in Mobility as a Service (MaaS), waarbij bewoners, bezoekers, werknemers en gebruikers van de wijk gebruik kunnen maken van allerlei vormen van deelmobiliteit (zoals deelauto's, busjes en bakfietsen) in plaats van deze zelf te bezitten.
- Arnhem Oost als bestemming (voorzieningen, bedrijvigheid en stadspark zijn aantrekkelijk voor de omliggende wijken en de hele stad)

Mobiliteitsstrategie in Rijnpark

In Rijnpark ligt de prioriteit bij de voetganger en fietser

De ontwikkeling van een duurzame mobiliteitsstrategie voor Rijnpark is complex en strekt zich uit over een langere termijn. Het is van vele factoren afhankelijk en heeft invloed op en wordt beïnvloed door de mobiliteitsstructuur van de stad als geheel. Deze wordt momenteel uitgewerkt in een Duurzaam mobiliteitsplan voor de stad. Bij de verdere uitwerking van de plannen wordt telkens het evenwicht gezocht tussen de mobiliteitsambities voor Rijnpark en de opgaven op stedelijk niveau.

FIJNMAZIG NETWERK VOOR FIETSER EN VOETGANGER

De wijk Rijnpark wordt voornamelijk het domein van de voetganger en fietser. Het autogebruik in de wijk is beperkt en lopen en fietsen worden gestimuleerd door de inrichting van de openbare ruimte en parkeren op afstand. Daarbij wordt met nieuwe fiets- en wandelroutes ook nadrukkelijk de aansluiting gezocht met de omliggende wijken.

Geef de voetganger prioriteit
In Rijnpark zijn alle basisvoorzieningen in de wijk en haar directe omgeving aanwezig en op loopafstand. De wijk is erop ingericht dat voorzieningen als winkels, werk, onderwijs, kinderdagopvang, zorgvoorzieningen, OV op een vanzelfsprekende, aangename en aantrekkelijke manier te voet bereikbaar zijn. Loopafstanden worden beperkt door een fijnmazig netwerk (maaswijdte 50-100 meter), waarbij in de openbare ruimte de voetganger prioriteit heeft. Het patroon van straten en paden in Rijnpark sluit naadloos aan op de routes van en naar de binnenstad, het Broek en de Veluweloper om ook wandelen richting deze locaties te stimuleren. Centraal in het plan ligt de Hartlijn; een autovrije boulevard waarlangs de voornaamste winkels en voorzieningen in het gebied worden gesitueerd. De Westervoortsedijk verandert in de toekomst naar een stadsboulevard met veel ruimte voor zowel de fietser als de voetganger. Daarbij wordt aangesloten op de plannen om de Nieuwe Rijnkade door te trekken en wordt verblijfskwaliteit aan het water gerealiseerd.

Rijnpark als puzzelstuk in het stedelijk fietsnetwerk
Uit de modellenstudies voor de Mobiliteitsvisie is gebleken dat de fiets het alternatief is voor de auto in Arnhem. Er worden namelijk veel korte ritten gereden met de auto. De uitbouw van een goed fietsnetwerk op schaal van de stad kan de mobiliteitstransitie een enorme boost geven. De ontwikkeling van Rijnpark, onder andere vanwege haar centrale ligging in Arnhem, kan daar een grote bijdrage aan leveren. Voor veel korte ritten wordt de fiets een vanzelfsprekend vervoersmiddel in Arnhem-Oost. Veel stedelijke en regionale bestemmingen bevinden zich op fietsafstand en in tegenstelling tot een aantal andere stadsdelen is Arnhem-Oost relatief vlak.

De ontwikkeling van het gebied, biedt de kans het stedelijke fietsnetwerk meer compleet te maken. Rijnpark is daarmee als het ware een puzzelstukje in de stedelijke structuur van de stad, die de stad meer afrondt. Vooral in de noord-zuidrelaties in de oostkant van de stad maakt de gebiedsontwikkeling het fietsnetwerk meer compleet. Er zijn drie duidelijke noordzuidroutes door het gebied:

Voetgangers

① Zoekgebied nieuwe oeververbinding
② Hartlijn
③ Veluweloper
④ Rijnboulevard

Fietsers

① Arnhem-Zuid - Velperpoort
② Route Pleybrug
③ Spoorroute (Veluweloper)
④ Zoekgebied nieuwe oeververbinding
⑤ Hoogwaardige fietsverbinding
⑥ Route Spoorpark
⑦ Rijnboulevard

1. Een route die Arnhem Zuid (Malburgen) met een nieuwe fietsbrug verbindt aan Rijnpark en station Velperpoort. (aansluiten op ambitie Arnhem-Oost).
2. Een route die de Nieuwe Havenweg benut in relatie met de Pleybrug en de verbinding maakt met de Hugo de Grootstraat en de Vosdijk
3. Een route parallel aan het spoorwegemplacement welk via de Veluweloper Arnhem-oost verbindt

Zoekgebied aanlanding brug noordzijde Rijn

NIEUWE OEVERVERBINDING
Een belangrijk hoofdprincipe voor de ontwikkeling van Rijnpark is de ontwikkeling van een nieuwe voetgangers/ fietsburg tussen Arnhem Oost en Arnhem Zuid. Hierdoor ontstaat een stedelijke hoogwaardige fietsroute die de stad aan beide zijden van de Rijn zowel fyiek als sociaal met elkaar verbindt. De nieuwe oversteek over de Rijn ligt op circa 900 hemelsbrede afstand van de John Frostbrug. Een vergelijkbare afstand als tussen de John Frostbrug en de Nelson Mandelabrug. De nieuwe oeververbinding wordt in de tweede fase gerealiseerd.

De nieuwe fietsbrug ligt ter hoogte van de Van Oldenbarneveldtstraat en sluit daarmee aan op diverse stedelijke fietsroutes en station Arnhem Velperpoort. Zowel naar de binnenstad, het Statenkwartier/ Spijkerkwartier als richting Presikhaaf. In Arnhem Zuid biedt deze nieuwe fietsbrug een stedelijke drager van Malburgen en een verbinding naar Kronenburg. Regionaal is het de verbinding tussen Velp, Arnhem en Huissen.

De nieuwe brug ligt tussen de bestaande John Frostbrug en de Pleybrug in en opent daarmee een nieuw perspectief voor dit deel van Arnhem. Om de toegevoegde waarde van de fietsbrug te bepalen is een eerste verkenning naar het effect gedaan met het regionale verkeersmodel. Daarbij trad een toename in het aantal fietsers van 40 a 45% op over de Rijn. Met de nieuwe fietsbrug ontstaan ook andere verdelingen van het fietsverkeer over de stad en de bruggen. Met de fietsbrug ontstaat een nieuwe stedelijke noord-zuidroute.

Zoekgebied voor aansluiting brug
De exacte positie en de aansluiting van de brug op de fietsroute langs de Rijn en de routes door Rijnpark is nog in onderzoek. In deze gebiedsvisie is een zoekzone aangegeven voor de aanlanding van de brug aan de Noordzijde van de Rijn.

Deze nieuwe routes zorgen tegelijkertijd voor de aansluiting op de hoofdfietsroutes die een oost-west orientatie hebben:

4. De hoogwaardige fietsverbinding door Het Broek/ Stadhoudersstraat
5. De route dwars door Rijnpark (secundaire route)
6. De Rijnboulevard/Westervoortsedijk.

Samen vormen deze routes een sterk netwerk dat de wijk Rijnpark stevig verankert in haar omgeving, in Arnhem-Oost en in de stad en regio.

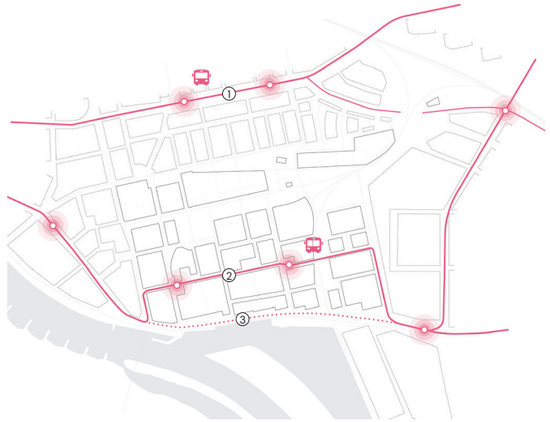
HOOGWAARDIG OPENBAAR VERVOER

De wijk Rijnpark wordt goed aangesloten op het openbaar vervoer. De wijk maakt gebruik van en zorgt voor draagvlak voor twee (H)OV-assen. De (H)OV-verbinding over de Johan de Wittlaan (lijn 5 en 6) en de (H)OV-verbinding over de Westervoortsedijk. In de eerste fase wordt de (H)OV-lijn op de Westervoortsedijk versnelt. De haltes aan de Johan de Wittlaan liggen op afstand van Rijnpark, maar nog net binnen het invloedsgebied van de haltes. Directe en aantrekkelijke looproutes naar de haltes van Rijnpark zijn een must.

Om de potentie voor het openbaar vervoer in Rijnpark te vergroten wordt de (H)OV-as van de Westervoortsedijk het gebied in getrokken. Bussen nemen een route over de Hartlijn en daardoor ontstaat een centraal gelegen (H)OV-as in het gebied. Hierdoor komen de haltes meer in het midden van Rijnpark te liggen. Dit biedt een hogere potentie voor het OV-gebruik en geeft aanleiding tot knooppuntontwikkeling in Rijnpark.

BEREIKBAAR

In de mobiliteitsstrategie voor Rijnpark wordt uitgegaan van een sterke afname van de autoafhankelijkheid en daarmee het gebruik in de toekomst. Rijnpark blijft bereikbaar met de auto. Parkeervoorzieningen zijn

(H)OV
① Johan de Wittlaan
② Hartlijn
③ Alternatieve route over de Westervoortsedijk

indirect gekoppeld aan de woningen, voorzieningen en bedrijven. Parkeren gebeurt op iets langere loopafstand. De locaties binnen het plangebied waar de auto aanwezig zal zijn (buiten de doorgaande structuur van de Westervoortsedijk) zullen allen bestaan uit zogenaamde erftoegangsweg met een snelheidsregime van 30 of 15 km/uur. Auto's worden in Rijnpark zo veel mogelijk opgevangen aan de randen in centrale collectieve parkeervoorzieningen. Hierdoor blijft het grootste deel van de openbare ruimte in Rijnpark gevrijwaard van autoverkeer.

Westervoortsedijk
De Westervoortsedijk is dé ontsluiting voor Rijnpark en tevens een belangrijke verkeersader voor Arnhem aan deze kant van de stad. In samenhang met de gebiedsontwikkeling wordt de Westervoortsedijk aangepakt en transformeert zij naar een stadsboulevard. Dit geeft een andere uitstraling dan de huidige situatie met ruimtelijke

fietsbrug en natuurverbinding Nigtevecht (© Lucas van der Wee)

Sharde space met tram, Sevilla

functies aan de straat en laat meer ruimte voor voetgangers en fietsers. De weg krijgt ter hoogte van Rijnpark een hogere verblijfskwaliteit en daar past een lagere snelheid bij (voorkeur is teruggaan naar 30km/uur). Het profiel van de Westervoortsedijk kent bij voorkeur 2x1 rijstroken, met een middenberm om de oversteekbaarheid te verbeteren en er worden een aantal kruispunten toegevoegd.

Deelmobiliteit
In Rijnpark streven we naar een mobiliteitstransitie waarbij het autogebruik, aantal gereden kilometers, en de noodzaak voor eigen autobezit afneemt. Om dat laatste voor elkaar te krijgen wordt actief ingezet op deelmobiliteit. Daarbij wordt ingezet op een breed en ruim aanbod. Er moeten voldoende auto's beschikbaar zijn, aansluitend bij de wensen en eisen van de bewoners en gebruikers van de wijk. Deelmobiliteit is vooral ook beschikbaar voor bewoners van de aangrenzende wijken. Gezien de omvang van de wijk, de compactheid en de kleinere autoafhankelijkheid zijn de kansen voor deelmobiliteit veel groter dan in andere wijken.

Hulp- en nooddiensten
Rijnpark blijft voor hulp- en nooddiensten maximaal toegankelijk. Ook alle voorname routes (fietspaden, wandelroutes) door het gebied worden geschikt gemaakt voor hulp- en nooddiensten.

LOGISTIEK

Rijnpark is een gemengd gebied waar gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt. In Rijnpark zijn meerdere soorten logistiek van belang: de bouwlogistiek en de bevoorrading van bedrijven, afvalophaal en pakketbezorging. Van belang is om te streven naar zo weinig mogelijk logistieke bewegingen in combinatie met passend vervoersmiddelen (bijvoorbeeld kleine lichtere zero-emissie voertuigen). Dit kan door goederenvervoerders hun voertuigen zo vol mogelijk (gebundeld) laden, dit op een zo klein mogelijk postcodegebied op te lossen en tegelijkertijd goederen op te halen. Dit kan door gebruik te maken van stadsHubs aan de rand van de stad. Daarnaast worden in Rijnpark 'white label' pakketwanden ingezet om de consumentenlogistiek te beperken.

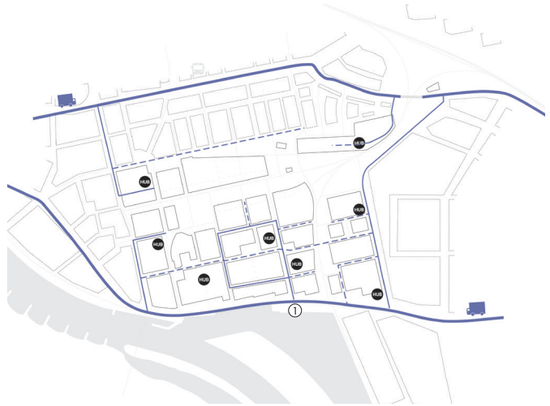
Auto
① Knip van Oldenbarneveldtstraat
② Verlegging en knip Lelyweg

Hulp- en nooddiensten

Het stedenbouwkundig raamwerk kent een zonering met autoluwe omgevingen, inprikkers en werkstraten. De zonering zorgt voor een overgang tussen enerzijds de logistieke voorwaarden in de zones met een accent op bedrijvigheid, en anderzijds condities voor een prettige woonomgeving. Volgens deze methode kan het zwaardere (vracht)verkeer worden gescheiden van verkeersluwe plekken van verblijf en langzaam verkeer. Dit levert zowel een verkeersveilig model op als potentie voor een functionele en duurzame inrichting van de openbare ruimte.

Door de ligging aan de Rijn met een havenhoofd direct aan de Westervoortsedijk, lijken er kansen om een deel van de (bouw)logistiek over water te laten plaatsvinden. Bij de verdere uitwerking van de plannen zal dit verder onderzocht worden.

Logistiek
① Havenhoofd

VAN AUTOBEZIT NAAR GEBRUIK
Rijnpark anticipeert op een toekomst waarin MaaS steeds meer voet aan de grond zal krijgen en nieuwe generaties minder hechten aan het bezit van een eigen auto. Autodelen draagt bij aan een lager autobezit en -gebruik; in plaats daarvan wordt meer te voet, met de fiets en het openbaar vervoer gereisd. In Rijnpark kun je prima zonder eigen auto, omdat deelmobiliteit altijd dichtbij is. Dat helpt het waarborgen van de bereikbaarheid van het gebied. Rijnpark ontwikkelt zich dus van eigen autobezit in de richting van gebruik van deelmobiliteit.

Goede fietsverbindingen

Autovrije gebieden

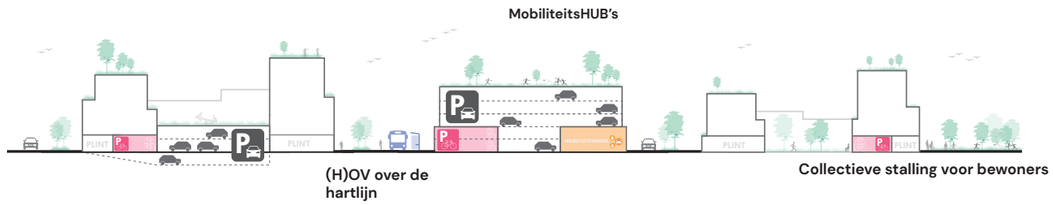
Nieuwe vormen van mobiliteit

White label pakketwand

Deelmobiliteit

Politieauto in het Vondelpark, Amsterdam

EEN AMBITIEUZE PARKEERSTRATEGIE

Principesnede parkeerstrategie in Rijnpark

De gebiedsvisie laat zich zoals eerder vermeld leiden door het STOMP-principe. Parkeernormen voor auto's kunnen bij een goede uitvoering van deze mobiliteitsstrategie drastisch verlaagd worden. Een belangrijk uitgangspunt voor de ontwikkeling van Rijnpark is dat de nieuwbouw niet leidt tot parkeeroverlast in de omliggende buurten. Wanneer er enkel voor Rijnpark een vergunningenstelsel met betaald parkeren wordt ingevoerd, bestaat de mogelijkheid dat parkeerders van Rijnpark de auto parkeren in de omliggende wijken. Om de mogelijke overlast in het Broek tegen te gaan, is het nodig om parkeerbeschermingsbeleid in te voeren. Dit is een systeem van parkeerregulering waarbij de bestaande bewoners een parkeervergunning krijgen, zodat zij in de eigen buurt kunnen parkeren. De tariefstelling van de vergunning en de hoeveelheid vergunningen hebben invloed op het aantal geparkeerde auto's in de wijk. Dit zijn onderwerpen die van belang zijn voor de omgeving, maar die onderdeel uit moeten maken van een parkeerbeleidsplan voor de gehele gemeente. Met een systeem van bezoekersvergunningen kunnen ook bezoekers van de bewoners tegen gereduceerd tarief parkeren voor een x-aantal parkeeruren.

Mobiliteitshub's
In Rijnpark wordt geparkeerd in mobiliteitshub's. Deze mobiliteitshub's zijn publiek toegankelijk, ruim opgezet, goed bereikbaar, ruimtelijk herkenbaar en bieden ruimte voor het stallen van de privéauto en deelmobiliteit. In de mobiliteitshub worden de parkeerplaatsen verhuurd in plaats van verkocht. Hierdoor kan in het gebied maximaal worden ingezet op een lage parkeernorm en dubbelgebruik van parkeerplekken en blijft het parkeeraanbod flexibel en transformeerbaar over tijd.

De mobiliteithub's in Rijnpark zijn fysieke locaties waar een overstap tussen modaliteiten kan plaatsvinden. Het zijn de plekken waar mobiliteitsdiensten en -stromen (fiets, auto en deelmobiliteit) samenkomen. Wat betreft beeldkwaliteit, zullen het herkenbare gebouwen zijn met duidelijke entrees. Om het stallen van de auto in de Hubs en garages aantrekkelijk te maken worden de garages ruim opgezet,worden ze goed verlicht en sociaal veilig. Hubs in het Rijnpark voorzien ruimte voor het parkeren van auto's fietsen en deelmobiliteit gekoppeld aan aanvullend programma.

Aanvullend programma verhoogt de aantrekkelijkheid voor de gebruiker en kan zorgen voor nieuwe werkgelegenheid. Voorbeelden van aanvullend programma zijn een buurtkamer, een flexwerkplek, een fietsherstelplaats of een publiek groen dakterras. Andere koppelkansen liggen in infrastructuur voor het opladen van elektrische voertuigen of voor het opwekken en opslaan van energie.
Door grotendeels gebruik te maken van gebouwde bovengrondse parkeergarages wordt er flexibiliteit in de planvorming ingebouwd. Als het autoluwe concept voor Rijnpark succesvol blijkt, kunnen overtollige parkeervoorzieningen eenvoudig worden verwijderd of omgebouwd naar andere functies. Als andersom parkeeroplossingen, deelmobiliteit of programmatische veranderingen alsnog dreigen te leiden tot meer autogebruik dan inpasbaar is, kan het nodig zijn om in de tweede fase meer parkeren toe te voegen. Dit leidt dan tot een reductie of verandering in het programma voor de tweede fase.

Een fietsparkeerstrategie gericht op kwaliteit en gemak
Vanwege de ambitieuze mobiliteitsstrategie waarin vol wordt ingezet op een verminderd autogebruik wordt in een forse toename van het fietsgebruik voorzien voor de bewoners, gebruikers en bezoekers van Rijnpark. Naast goede routes vraagt dit om hoogwaardige, voldoende en veilige fietsparkeerplaatsen. In Rijnpark wordt een fietsparkeerstrategie gehanteerd welke gericht is op kwaliteit en gemak. Voor bewoners in Rijnpark worden collectieve bewonersstallingen gerealiseerd welke direct gekoppeld zijn aan de appartementen en woningen.
Voor gebruikers en bezoekers van het gebied worden publieke fietsenstallingen voorzien. Omdat in de openbare ruimte slechts beperkt ruimte is om het fiets parkeren in te passen, vindt het stallen van fietsen deels plaats in gebouwde stallingen en in de mobiliteitsHubs. Voor kortdurend stallen kunnen mensen hun fiets kwijt in fietsparkeervakken, verspreidt over de wijk.

In Rijnpark hanteren we de fietsparkeernormen uit de 'Amsterdamse bouwbrief' waarbij de woninggrootte de exacte norm bepaald en er gerekend wordt met een parkeernorm van 0,5 fietsparkeerplaats per woning voor bezoek. Daarnaast zijn er fietsparkeerplaatsen voor bezoekers, werknemers en gebruikers van de bedrijven en voorzieningen in het gebied. Ook voor het fietsparkeren wordt maximaal ingezet op het dubbelgebruik van parkeerplaatsen.

Naast het bieden van voldoende ruimte is ook de locatie en kwaliteit van de stallingen van belang. Bewonersstallingen zijn bij voorkeur op maaiveld en dichtbij. Het parkeren van de fiets gebeurt bij de ingang van de woningen. Dit moet dermate gemakkelijk zijn dat bewoners hun fiets niet op straat gaan stallen.
De fietsvoorziening moet gaan fungeren als een soort huiskamer voor de fiets. De fietsenstalling zijn licht en ruim en bieden voldoende ruimte voor het parkeren van fietsen op het maaiveld en gestapeld. De gebouwde stallingen liggen zo veel mogelijk op maaiveld. Waar dit niet mogelijk is wordt gewerkt met flauwe hellingbanen of fietsliften.
Voor bewoners is de eerste fiets direct van het maaiveld bereikbaar. Van de fietsparkeerplaatsen is ongeveer 20% geschikt voor speciale fietsen (cargobikes, fietsen met mandjes, bakfietsen, e-scooters,...).

Parkeergebouw met sportveld, Copenhagen

Lichte en ruimte fietsenstalling

MobiliteitsHub Wisselspoor, Utrecht

Parkeergarage Barones, Breda

Rijwielstalling, Haarlem

Houten P&R, Zutphen

Impressie van de Rijnboulevard

4.5 EIGENTIJDSE, GELAAGDE STADSWIJK

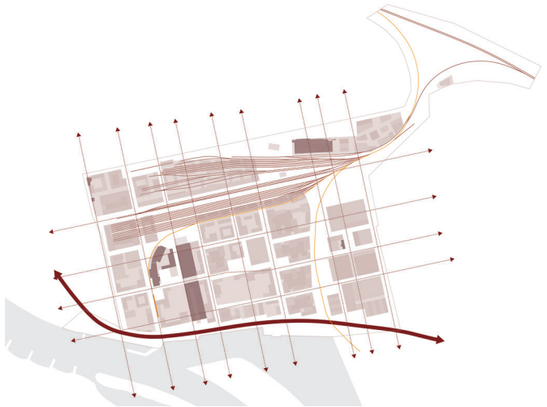
Rijnpark is een stuk stad dat intensief en divers wordt gebruikt, waar oud en nieuw hand in hand gaan en waar zowel bestaande als nieuwe gebruikers en bewoners zich thuis voelen.

VOORTBOUWEN OP DE ZICHTBARE EN ONZICHTBARE HISTORIE VAN RIJNPARK

Met de transformatie van Rijnpark tot een gemengd woon- en werkgebied wordt een nieuw hoofdstuk toegevoegd aan de rijke historie van de plek. Bij de ontwikkeling van Rijnpark wordt daarom voortgebouwd op de zichtbare en onzichtbare historie van de plek waarbij het industriële verleden en de karakteristieken van Rijnpark de basis leggen voor de nieuwe ontwikkeling. Het raamwerk voor de wijk is gebaseerd op twee bestaande ruimtelijke structuren: het spoorweglandschap en het historische stratenpatroon dat voortkomt uit de historische polderstructuur.

Het spoorwegemplacement met het bedrijfsspoorlijntje naar het bedrijventerrein Kleefsche Waard transformeert in de toekomst stapsgewijs van een barrière en breuklijn in het gebied naar een centraal gelegen en verbindend ‘Spoorpark’. Rondom het spoorpark wordt het bestaande stratenpatroon ingezet als basis voor de uitbouw van het nieuwe raamwerk voor de wijk. Bestaande straten worden doorgetrokken en nieuwe ontbrekende verbindingen worden toegevoegd. Barrières, als het emplacement, worden doorbroken en met de nieuwe verbindingen wordt nadrukkelijk aansluiting gezocht met de omliggende wijken.

Het spoorwegemplacement met het bedrijfsspoorlijntje naar het bedrijventerrein Kleefsche Waard transformeert in de toekomst stapsgewijs van een barrière en breuklijn in het gebied naar een centraal gelegen en verbindend ‘Spoorpark’. Rondom het spoorpark wordt het bestaande stratenpatroon ingezet als basis voor de uitbouw van het nieuwe raamwerk voor de wijk. Bestaande straten worden doorgetrokken en nieuwe ontbrekende verbindingen worden toegevoegd. Barrières, als het emplacement, worden doorbroken en met de nieuwe verbindingen wordt nadrukkelijk aansluiting gezocht met de omliggende wijken.

Kernwaarde, Eigentijdse, gelaagde stadswijk

Karakteristieke gebouwen en elementen
De verschillen in gebouwvorm, bouwmethode en tijdgeest hebben geresulteerd in een diverse verzameling van gebouwen in het bestaande Rijnpark; van hele kleine en hele grote gebouwen, bedrijfsloodsen, historische panden en enkele lange hallen. Historische foto’s tonen dat dit van oudsher ook het geval was. Een aantal van deze gebouwen is in een inventariserend onderzoek, uitgevoerd naar de (waardevolle) historische bebouwing in het industriegebied Het Arnhemse Broek te Arnhem Rijnpark, aangemerkt met een positieve of hoge waarde, zoals het kantoorgebouw voor de motorenfabriek Kaptein NV aan de Doctor C. Lelyweg, het gebouw van de Federatie en omliggend ensemble aan de L.J. Costerstraat, Peja, Post, Post NL, de voormalige

Voormalige Rijnstaalhallen in Rijnpark

Stamlijn in Rijnpark

PostNL-gebouw in Rijnpark

Corushallen en het ensemble van hallen aan de Van Oldenbarneveldtstraat .

In de toekomstplannen voor Rijnpark zijn deze panden aangemerkt als (deels) te behouden. Dit zijn de panden met een zekere monumentale, historische en ensemble waarde. Deze gebouwen fungeren als identiteitsdragers voor Rijnpark en verbinden het verleden met de toekomst en refereren elk op hun eigen wijze aan het industriële verleden van Rijnpark. Bij voorkeur komen er specifieke publieke en commerciële programma’s in deze gebouwen. Bij elk gebouw zal specifiek moeten worden gekeken, hoe deze getransformeerd kunnen worden naar een nieuwe bestemming, en of alles van een gebouw behouden moet blijven. Hierbij is het doel om vanuit de kracht van het gebouw of het ensemble te denken, en niet om een gebouw zoveel mogelijk te behouden of in oude staat te restaureren.

Dit betekent niet dat de overige gebouwen geen waarde hebben, zoals het Gelders Archief, en enkele van de kleine gebouwtjes die verspreid op Rijnpark voortkomen. Op basis van verder cultuurhistorisch onderzoek kunnen panden worden toegevoegd aan de lijst van te behouden panden. Daarnaast wordt gestimuleerd (vanuit circulariteit) dat overige panden behouden blijven, als zij goed ingepast kunnen worden, of qua materiaal worden hergebruikt. Rijnpark is zodanig opgezet dat bestaande bebouwing zoveel ingepast kan worden binnen de nieuwe structuur.

STEDELIJKHEID MET MENSELIJKE MAAT

Rijnpark is door haar hoge dichtheid, bereikbaarheid, menging van wonen, werken, voorzieningen en uitstraling een bijzonder milieu in Arnhem. Wonen en werken in het Rijnpark betekent bewust kiezen voor een stedelijke omgeving met een hoge dichtheid. Om de gewenste stedelijkheid met hoge kwaliteit en levendigheid te bieden is er gekozen voor een compacte, eigentijdse stedenbouw die voortbouwt op het karakter en de historie van de plek en de aansluiting zoekt met de omliggende wijken. Daarbij staan in Rijnpark de menselijke maat en beleving van de wijk op ooghoogte centraal. In Rijnpark wordt ontworpen met aandacht voor het verleden, heden en toekomst, met toegevoegde waarde voor de buurt en aandacht voor het publieke domein (mens en ruimte). De bebouwing en buitenruimte wordt ontworpen met heen hoge kwaliteit en zorgvuldigheid.

In het raamwerk van Rijnpark zijn bouwvelden gedefinieerd waarbinnen bebouwing mogelijk is. De bouwvelden in de noordzijde van Rijnpark zijn ruime zones die verder opgedeeld kunnen worden. De Bouwvelden in de zuidzijde

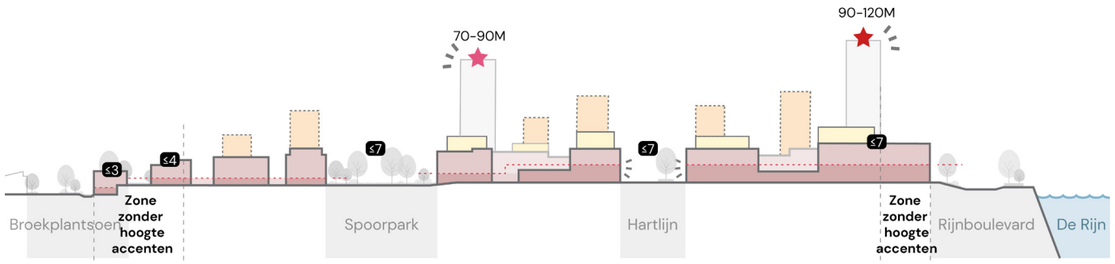
Bouwvelden en bouwhoogte

① Overgangszone omliggende wijken
② Geen hoogteaccenten in de eerste lijn
③ Stedelijke accenten

van Rijnpark zijn strakker gedefinieerd en beslaan over het algemeen een bouwblok. Om de doorwaadbaarheid van Rijnpark, en het fijnmazig netwerk voor de voetganger, te garanderen lopen er door een aantal bouwvelden routes.

Bouwhoogtes en aansluiting met de buurt
Om overal een “menselijke maat” te borgen, bestaat de bebouwing uit een basislaag van 3 tot 7 lagen. Daarboven steken hogere gebouwen uit, met op een aantal plekken hoge stedelijke accenten. Ten zuiden van het Spoorpark is de dichtheid hoger en is er meer ruimte voor voorzieningen en bedrijvigheid in de plinten. De dichtheid ten noorden van het spoorpark is lager en de bouwhoogte sluit beter aan bij woonwijk. Het Broek. In Rijnpark wordt rekenschap gegeven van de menselijke maat. De straatbreedtes, de afmetingen van de binnentuin, de hoogte en de uitstraling van de gebouwen zijn daarbij allesbepalend. In Rijnpark bereiken we dat onder andere door hoger gelegen gevels terug te laten springen.

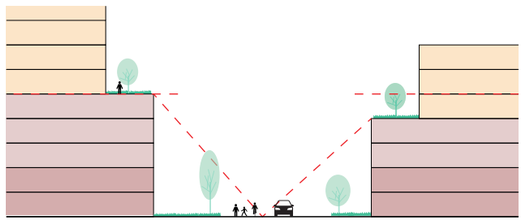
Stad op ooghoogte
Rijnpark krijgt een levendig stedelijk milieu waarin de menging van wonen, werken en voorzieningen leidt tot (geplande en ongeplande) menselijke ontmoetingen en activiteiten. De beleving op ooghoogte – hoe we de stad ervaren als we erdoorheen lopen – speelt daarbij een sleutelrol. In Rijnpark wordt ingezet op de realisatie van goede levendige plinten en goede overgangen tussen gebouw en openbare ruimte. Met de levendige plint wordt de uitwisseling en interactie, zowel tussen functies als tussen

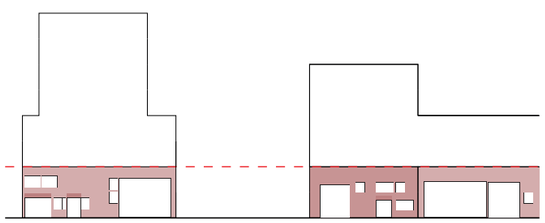
Rijnpark bouwhoogte concept

(groepen)mensen gestimuleerd. Dit kan door:

- Het maken van leesbare adressen en herkenbare hoofdentrees. Realiseer voordeuren aan de straat met herkenbare functies. Hoofdentrees zijn herkenbaar, een bijzonder onderdeel van de plint, uitnodigend en expressief.
- Actieve programma's op strategische bronpunten te positioneren om levendige activeringsplekken te creëren.
- Te zorgen voor uitwisseling tussen binnen- en buitenruimte. Dat kan onder andere met een publiek interieur en veel aandacht voor de overgang van binnen naar buiten.
- Voldoende ogen op de straat.
- Zorg voor visuele relaties tussen programma en maaiveld.
- De hoofdentrees van de gebouwen, parkeergarages en (publieke) fietsenstallingen bevinden zich aan de straatzijde van de bouwblokken en gebouwen of aan een publieke doorsteek.
- De plinthoogte varieert in het gebied, maar de plinten zijn om functiewijziging en flexibiliteit in invulling mogelijk te maken minimaal 3,5 meter hoog (netto verdiepingshoogte), met uitzondering van plekken waarvan mag worden verwacht dat de plint voornamelijk een woonfunctie zal hebben

Stad op ooghoogte

Levendige plint

Hoogteaccenten
Om het beoogde nieuwe woonprogramma te kunnen realiseren en tegelijkertijd ruimte te houden voor natuur, groen, werken en voorzieningen wordt hoogbouw in verschillende maten, als een nieuwe laag toegevoegd aan Rijnpark. Hoger bouwen biedt kansen voor een gezonde en duurzame verstedelijking. Door het verkleinen van bebouwde oppervlakten kan meer ruimte worden gecreëerd voor pleinruimtes, het behoud van bestaande panden en het spoorpark. Ook dragen hoogteaccenten bij aan de nieuwe identiteit van Rijnpark en levert het voor veel woningen woonkwaliteit.

Gebouwen die hoger worden dan de "basislaag" (3 tot 7 lagen) noemen we hoogte accenten. In Rijnpark komen twee typen hoogteaccenten voor: "hoge gebouwen" en "stedelijke accenten". Hoge gebouwen komen in heel Rijnpark voor en hebben afhankelijk van het deelgebied een maximale hoogte van 30 tot 50 meter. Daarnaast zijn er een aantal stedelijke accenten in Rijnpark. Voor de stedelijke accenten is een zoekgebied en maximale hoogte bepaald. Hoge gebouwen en stedelijke accenten manifesteren zich als torens (en geen 'planken'), staan op voldoende afstand van elkaar, en verschillen zichtbaar in bouwhoogte, materiaalgebruik en verschijningsvorm. De stedelijke accenten in het Rijnpark krijgen een programma, waardoor ze een interessante plek worden voor iedereen in de stad. Dit kan door bijvoorbeeld een publiek toegankelijk programma in de bovenste bouwlaag of een toegankelijk dak. Om de ervaring van hoogte in de bebouwing op straatniveau te beheersen worden bij hoogte accenten setbacks als middel ingezet.

MENGING VAN WONEN EN WERKEN

Ontwikkelingen in Rijnpark zijn samengesteld uit verschillende gebouwtypen, die stoer wonen, werken en voorzieningen met elkaar combineren. De gewenste functiemenging kan een belangrijke bijdrage leveren aan een levendige en aantrekkelijke woon- en werkomgeving. Echter, er is zorgvuldigheid en aandacht nodig voor de ruimtelijke aspecten met betrekking tot functiemenging om tot een succesvol resultaat te komen. Een dergelijke functiemenging vraagt vanwege contactgeluiden als gevolg van bedrijven en geluiden van laden en lossen om extra aandacht bij het ontwerp. Om het mengen van wonen en werken mogelijk te maken zijn de volgende principes van belang:

- Gebouwen zo ontwerpen dat geluid en trillingen zo min mogelijk doorgegeven worden
- Het slim afschermen van geluidsbronnen (denk aan hoogte, setbacks en overstekken)
- Activiteiten die geluid maken zo veel mogelijk binnen of afgeschermd uitvoeren (inclusief laden/lossen)
- Bij bedrijven die meer overlast veroorzaken meer afstand houden en werken met zonering. Voor dergelijke bedrijven is ruimte in het 'makerskwartier' in Rijnpark.

Daarnaast zijn ook organisatorische oplossingen mogelijk:

- Gebruikstijden voor logistiek verkeer en laden/lossen
- Gebruiksregels, bijvoorbeeld over koelmotoren op vrachtwagens en het draaiende houden van motoren
- Stadslogistiek met stille voertuigen, gekoppeld aan de hub's

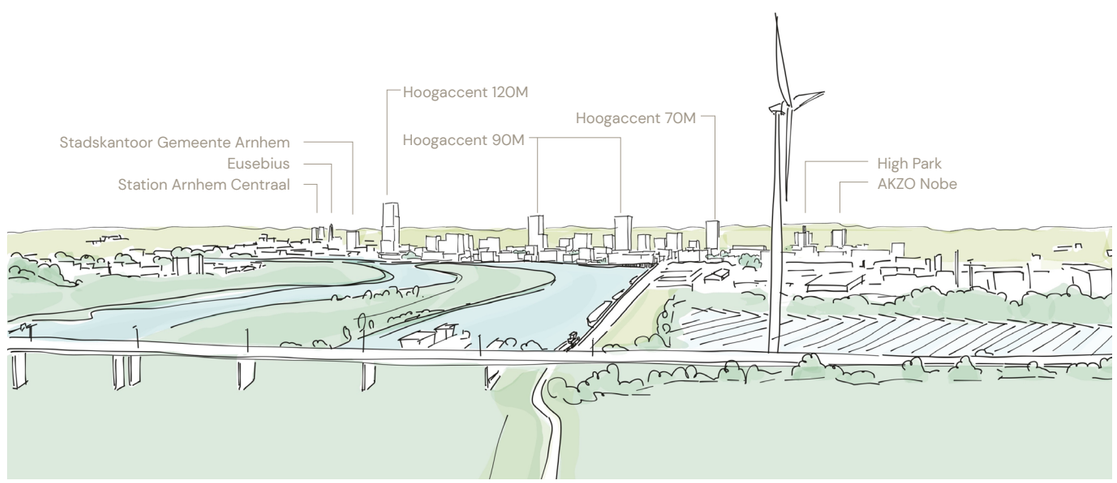
VIER DEELGEBIEDEN

Het raamwerk voor de ontwikkeling van Rijnpark laat zich opdelen in vier logische deelgebieden: Rijnpark Noord, Rijnpark Zuidwest, Rijnpark Midden en Rijnpark Zuidoost. De ligging van het deelgebied ten opzichte van

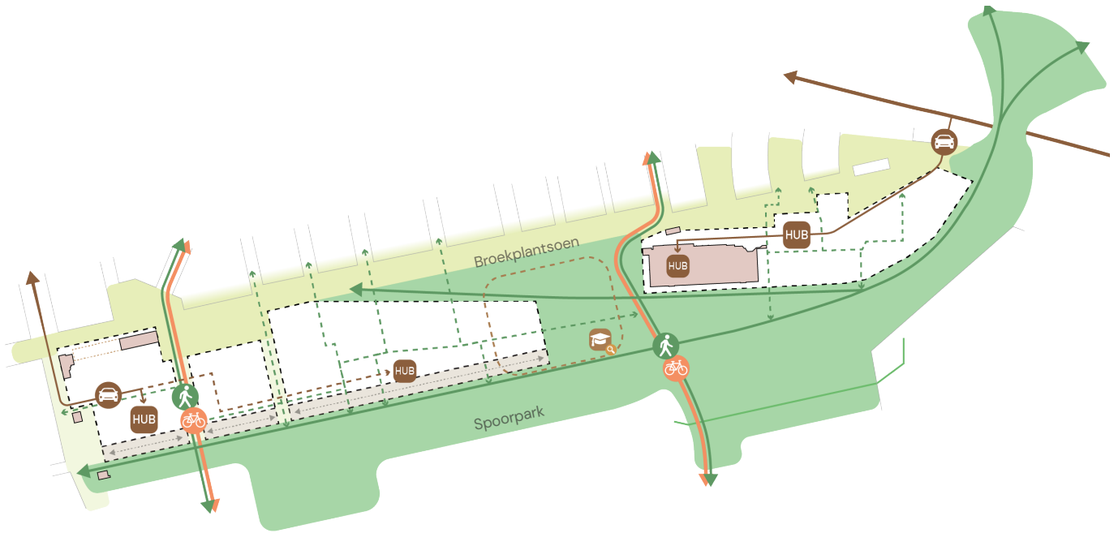
Deelgebieden
① Rijnpark Noord
② Rijnpark Zuidwest
③ Rijnpark Zuid midden
④ Rijnpark Zuidoost

zijn omgeving bepaald de menging van programma, de bebouwingstypologie, verschijningsvorm en architectuur. Hierdoor zal elk deelgebied ook een andere uitstraling krijgen, waarbij de openbare ruimte en de eerdergenoemde regels ten aanzien van bouwhoogtes, zorgen voor de samenhang. Voor elk deelgebied wordt hieronder het algemene karakter, typologie, bouwhoogte en structuur omschreven.krijgen, waarbij de openbare ruimte en de eerdergenoemde regels ten aanzien van bouwhoogtes, zorgen voor de samenhang. Voor elk deelgebied wordt hieronder het algemene karakter, typologie, bouwhoogte en structuur omschreven.

Nieuw stadsgezicht vanaf de Pleijroute

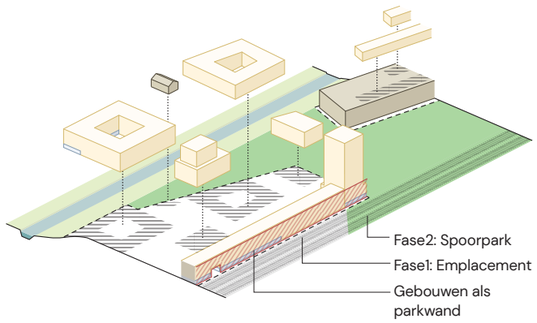
RIJNPARK NOORD

Ruimtelijke essentiekaart Rijnpark Noord

Rijnpark Noord kent een duidelijke oost-west oriëntatie die ingegeven is door het voormalige emplacement met de bovengrondse techniek zoals de portalen van de bovenleidingen. De ruimtelijke opzet van dit deelgebied vormt een belangrijke schakel tussen de bestaande wijk ‘t Broek en Rijnpark. Verschillende waardevolle historische gebouwen, o.a Van Oldenbarneveldtstraat 85A en PostNL, worden geïntegreerd binnen de bouwvelden. Deze historisch waardevolle gebouwen zijn ook aanleiding om juist op deze plekken het Broekplantsoen een meer “open’ groene ruimte te geven, zodat gebouwen nog beter een verankering krijgen in het gebied. Op een beperkt aantal logische plekken zal de bebouwing op enige afstand grenzen aan het Broekplantsoen zodat de huidige achterkant, meer een voorkant wordt.
In het noordelijk deel is sprake van een zekere samenhang in de uitstraling, kleur, bouwhoogte en het materiaalgebruik van de bebouwing. Hier liggen bijvoorbeeld kansen voor biobased (houtbouw) en natuurinclusieve architectuur, omdat de hoogte van de bebouwing zich hiervoor leent. Door het spoorpark voor een deel af te buigen naar het Broekplantsoen ontstaat een belangrijk entreegebied en een functionele schakel tussen ‘t Broek en Rijnpark. Rijnpark Noord is op te delen in twee verschillende sferen, ten oosten en westen van het entreegebied.

Bebouwing en structuur
Een fijnmazige padenstructuur in heel Deelgebied Noord zorgt voor een goede doorwaadbaarheid voor de voetganger. Bebouwing in het deelgebied bestaat hoofdzakelijk uit alzijdige en solitiare gebouwen. Een verbijzondering in typologie vindt plaats grenzend aan het westelijk deel van het Spoorpark. Hier wordt een langgerekt gebouw parallel aan de sporen voorgesteld dat enerzijds een front maakt aan het park en in de eerste fase fungeert als geluidsbuffer voor het spoorgeluid van het emplacement. Binnen de structuur worden (historisch) waardevolle gebouwen op een natuurlijke wijze opgenomen.

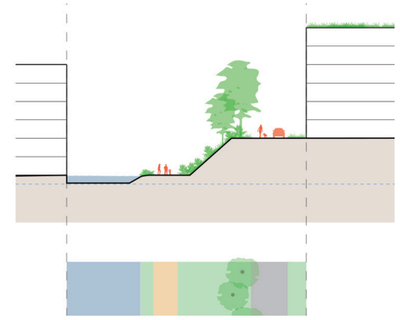

Typologie Rijnpark Noord

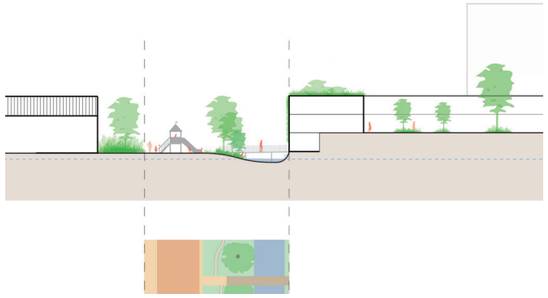
Het gebied rondom het PostNL-gebouw ontleent zijn identiteit aan het stoere gebouw, door zijn verschijningsvorm en maat en schaal. De huidige ontsluiting vanaf de Johan de Witlaan wordt gebruikt om dit gebied te ontsluiten. Langs het PostNL-gebouw loopt een hoofd voet- en fietsroute die “t Broek met Rijnpark verbindt. De nieuwe bebouwing wordt ingezet om het aanzienlijke hoogteverschil tussen ‘t Broek en Rijnpark te overwinnen en de beide wijken met elkaar te verweven, wel met voldoende afstand tot Le Mairehof.

Programma
In de zone direct aan Van Oldenbarneveldtstraat is er een menging van programma (wonen, werken en voorzieningen). Verder van de Van Oldenbarneveldtstraat ligt de nadruk meer op wonen met sporadisch kleinschalige bedrijvigheid en voorzieningen in de plinten. Het PostNL-gebouw leent zich uitstekend voor een verzamelgebouw voor bedrijvigheid en (sociaalmaatschappelijke en culturele) voorzieningen, met wonen daarboven. Parkeren gebeurt in parkeerhub’s die zowel bovengronds als ondergronds kunnen worden gerealiseerd. Aan het park komt een basisschool en in het park een overdekte buitenspeelplek. In het noordelijk deel wordt een opvang voor circa 450 vluchtelingen gerealiseerd.

Bouwhoogte
De basislaag is in dit gebied dominant en varieert tussen de 3 en 7 bouwlagen, waarbij de aansluiting op het Broek zorgvuldig wordt vormgegeven. Er zijn een beperkt aantal hogere gebouwen mogelijk in dit deelgebied (ca 40-60), maar zij staan op voldoende afstand van elkaar en grenzen niet direct aan de Van Oldenbarneveldtstraat of de Broekstraat.

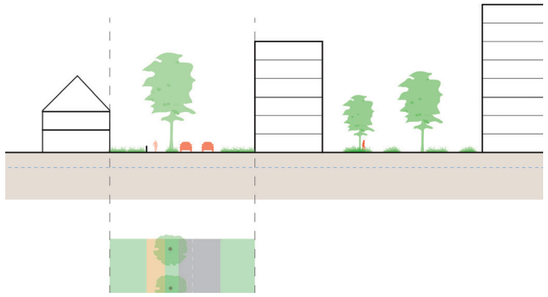
Er wordt voldoende afstand gehouden tot de flat aan het Le Mariehof

De nieuwe bebouwing aan de Broekstraat ter hoogte van Tasmanstraat is maximaal 3 bouwlagen

RIJNPARK ZUIDWEST

Rijnpark Zuidwest is duidelijk anders dan Rijnpark Noord. Het deelgebied Zuidwest maakt de overgang tussen Fluvium Zuid en het Gashouderskwartier aan de oostzijde van de Van Oldenbarneveldtstraat. Aan de zuidzijde grenst het gebied aan de Westervoortsedijk, de toekomstige Rijnboulevard en aan de oostzijde vormen de voormalige Coriushallen met de aanpalende bebouwing de grens. Aan de noordzijde sluit dit gebied direct aan op het toekomstige Spoorpark. Dit deelgebied is door de aanlanding van de nieuwe oeververbinding tegelijkertijd een belangrijke schakel

Ter hoogte van de Willem Barendzstraat wordt het bestaande pand behouden of wordt een nieuwbouw gerealisserd met eenzelfde bouwhoogte

Hunziker Areal, Zürich

Escherpark, Zürich

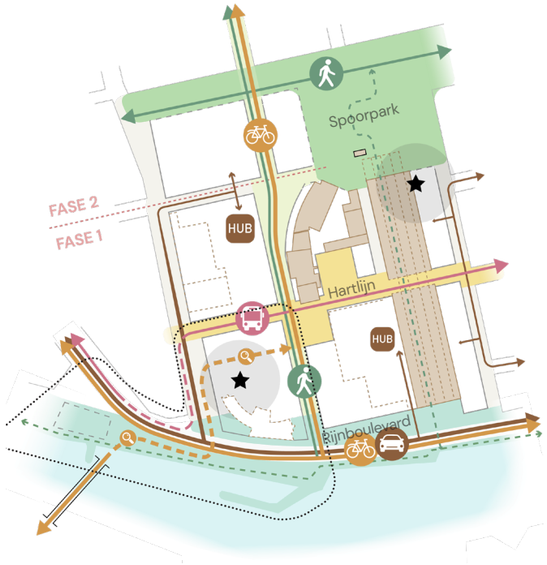

Diepeveen, Rotterdam

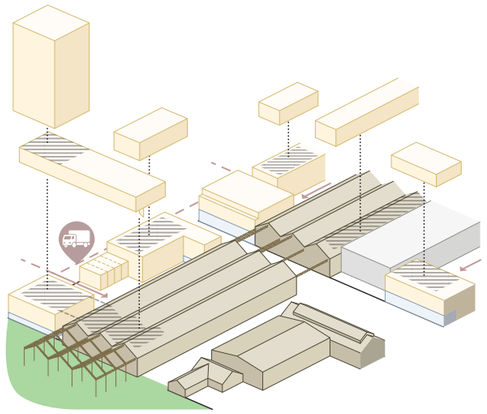
tussen Arnhem Zuid en Noord. De ontwikkeling vormt tevens het nieuwe stadse silhouet van Arnhem aan de Rijn, op korte termijn. Daarnaast kent dit deelgebied door haar ligging in de bocht van de Rijn een wijds en spectaculair uitzicht over de rivier en de uiterwaarden.

Deelgebied Zuidwest kent een min of meer orthogonaal stratenpatroon dat voortbouwt op de historische onderlegger van Rijnpark. Aan dit stratenpatroon wordt met de realisatie van de Hartlijn een nieuwe oost-west verbinding toegevoegd. Deelgebied Zuidwest wordt daarnaast doorsneden door de Dwarsloper, een van de twee nieuwe fietsroutes door het gebied. De zigzaggende rooilijn langs de Rijnboulevard geeft extra openbare ruimte langs de Rijn, waardoor de sfeer en invloed van het water verder reiken dan alleen de kade naar de wijk. Het stratenpatroon verdeelt dit deelgebied grofweg in vijf bouwvelden. Vanwege de bodemgesteldheid is het groen in dit deelgebied georganiseerd in een reeks pocketparken, hofjes en pleinen met formele en informele plekken voor mens en dier. Het groen tussen de bouwblokken sluit aan op het Spoorpark en de Rijnboulevard, de grotere landschappelijke structuren van Rijnpark.

Oud en nieuw
De wisselwerking tussen oude en nieuwe gebouwen is een belangrijk kenmerk van dit deelgebied. Het gebied kenmerkt zich, in de omgeving van de Laurens Jansz Costerstraat, door een min of meer samenhangend historisch ensemble van bedrijfsgebouwen uit de vroeg naoorlogse periode, binnen het eenvoudige vooroorlogse stratenplan met relicten van een oud bedrijfsspoor en historische verhardingen. Deze elementen geven het deelgebied identiteit en karakter. Het contrast tussen oud en nieuw wordt versterkt en uitgespeeld. De waardevolle industriële gebouwen fungeren daarbij als identiteitsdragers in het deelgebied en Rijnpark. De schaal en de enorme lengte van de Corushallen is een grote kwaliteit, welke in vorm en structuur bewaard dient te blijven. Precieze uitwerking kan nog op meerdere manieren. De doorsnijding van de Hartlijn is daaraan ondergeschikt. De Corushallen verbinden daarnaast de Rijnboulevard met het Spoorpark.

Ruimtelijke essentiekaart Rijnpark Zuidwest

Typologie Rijnpark Zuidwest

Strijp S, Eindhoven

Pakt, Antwerpen

Havenkwartier, Deventer

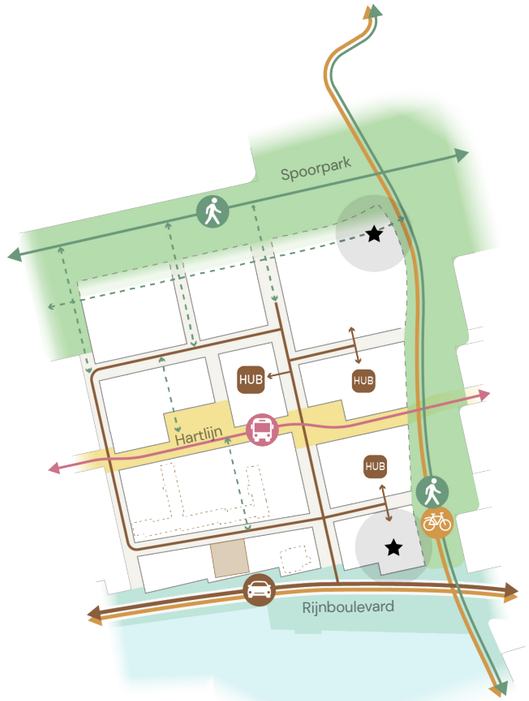
Het historisch ensemble is historisch waardevol en fungeert als identiteitsdrager in Rijnpark, maar krijgt ook een nieuw leven. De historische panden worden getransformeerd en opnieuw in gebruik genomen. Daarbij lijkt een bedrijfs- of voorzieningenprogramma voor de hand liggend, maar ook een invulling met wonen is mogelijk.

Programma
Het programma in dit deelgebied is gevarieerd. Rondom de historische ensembles en Corushallen ontstaat een levendige mix tussen wonen, werken en voorzieningen. Het deelgebied kent een rijke mix aan functies, waarbij wonen de boventoon voert. In de kleinere historische gebouwen (oa De Federatiegebouw) is ruimte voor maatschappelijke en culturele voorzieningen en horeca. Grotere bestaande gebouwen bieden ruimte voor werken en logistiek. De plinten van de gebouwen bieden ruimte aan kantoren, kleinschalige bedrijvigheid, en voorzieningen. Het parkeren wordt georganiseerd in hubs, in de vorm van parkeergebouwen, ontsloten via de Van Oldenbarneveldtstraat en de Rijnboulevard (Westervoortsedijk). Er ligt een kans om aan de Rijnboulevard publieke balkons op hoogte te maken (1e of 2e verdieping), met publieksprogramma, welke gebruik maken van het fantastische uitzicht over de Rijn.

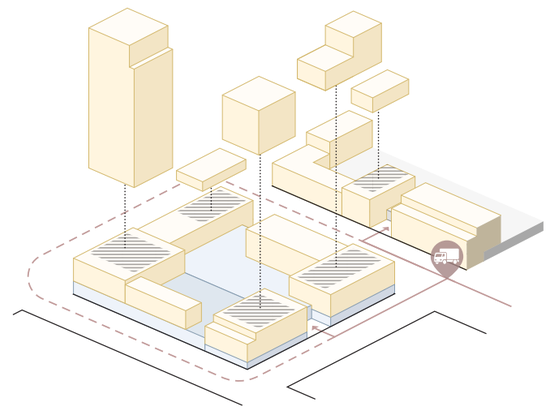
Bouwhoogte
De bebouwing in het deelgebied heeft een basislaag van 4-7 bouwlagen en er zijn hogere gebouwen tot ca 50-55m. Daarnaast is er in dit deelgebied ruimte voor twee stedelijke accenten van circa 90 en 120M. Eén stedelijk accent als sterk verticaal volume in balans met de nieuwe brug en een tweede stedelijk accent markeert het Spoorpark. Plinten in dit gebied zijn dubbellaags (circa 8-9 meter) en bieden ruimte aan bedrijvigheid, voorzieningen, woonentrees, fietsenstallingen en woningen. De hogere bebouwing staat aan de Van Oldenbarneveldtstraat en de Rijnboulevard altijd op de 2e lijn.

RIJNPARK MIDDEN

Rijnpark midden ligt tussen Rijnpark zuidwest en de Veluweloper en aan de noordzijde het Spoorpark en de zuidelijk de Rijnboulevard. Het gebied wordt gekenmerkt door een rationeel stratenpatroon dat gebaseerd is op de historische onderlegger (stratenpatroon en polderstructuur). Het behoud van het bestaande stratenpatroon maakt de ontwikkeling van dit deelgebied faseerbaar en de ontwikkeling kan perceelsgewijs plaatsvinden. De Orteliusstraat wordt in de toekomst onderdeel van de ‘Hartlijn’ en daarmee autovrij. De ontsluiting van het gebied vindt plaats vanaf de Westervoortsedijk, waarbij via de Snelliusweg de verschillende parkeervoorzieningen in het gebied kunnen worden bereikt.

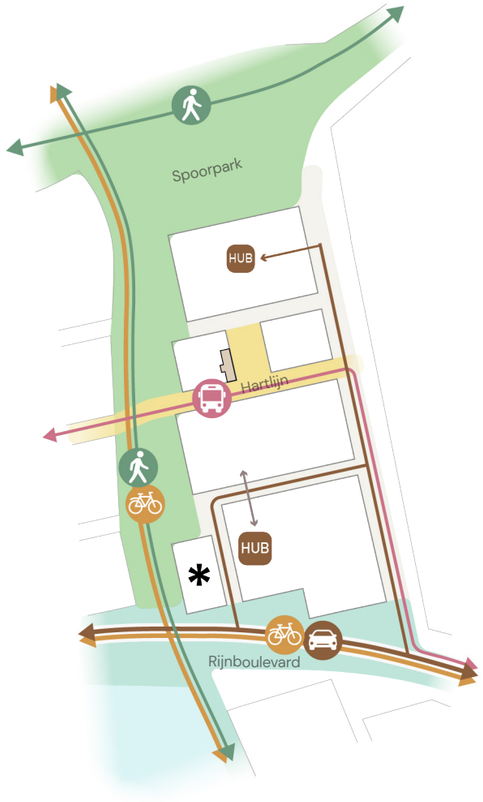
Ruimtelijke essentiekaart Rijnpark Zuid-midden

Typologie Rijnpark Zuid midden

Vanwege de bodemgesteldheid is het groen in dit deelgebied georganiseerd in een reeks pocketparken, hofjes en pleinen met formele en informele plekken voor mens en dier. De bijzondere conditie van de ondergrond (sanering Bilitonterrein) maakt dat het planten van bomen in dit deelgebied niet vanzelfsprekend is. Naast het realiseren van bomen in verhoogde boombakken komen er met opgaand groen begroeide structuren in de openbare ruimte en wordt er in dit deelgebied extra ingezet op de realisatie van groene gevels.

Programma
Wonen en werken worden in dit gebied gemengd, waarbij het werken zich voornamelijk concentreert in de plinten en onder de binnenterreinen van de bouwblokken. De plinten van de bebouwing worden geactiveerd en zorgen voor een aangename verblijfskwaliteit in de openbare ruimte. De Mercatorweg en Hondiusstraat vormen samen met de Snelliusweg de “Makerslus”. Het is de lus waarlangs de bedrijvigheid zich in dit deelgebied concentreert en via Makerslus wordt ontsloten. Voorzieningen concentreren zich in dit gebied aan de Hartlijn.

Bouwhoogte
De bebouwing in het deelgebied heeft een basislaag van 4-7 bouwlagen en er zijn hogere gebouwen tot ca 50-55m. Daarnaast is er in dit deelgebied ruimte voor twee stedelijke accenten van circa 90M. Plinten in dit gebied zijn veelal dubbellaags (circa 8-9 meter) en bieden ruimte aan bedrijvigheid, voorzieningen, woonentrees, fietsenstallingen en woningen. De hogere bebouwing staat aan de Rijnboulevard altijd op de 2e lijn.

Ruimtelijke essentiekaart Rijnpark Zuid-midden

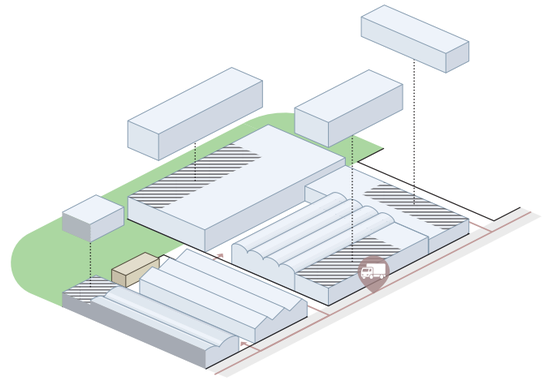
RIJNPARK ZUIDOOST

Rijnpark Zuidoost vormt de overgang naar het bedrijventerrein “Het Broek”, en is volledig gericht op bedrijven en aanvullende voorzieningen. Hier komt het Makerskwartier van Rijnpark, waar bedrijven een plek krijgen met een sterke maak- en kenniscomponent. De Doctor C. Lelyweg wordt verplaatst naar de rand van Rijnpark, waardoor er grote, diepe kavels ontstaan grenzend aan een brede ecologische groenzone de “Stamlijn”.

In het Makerskwartier is ruimte voor programma’s die minder goed mengbaar zijn met wonen, een groter oppervlak nodig hebben, of een grotere logistieke component hebben. Deze plek leent zich voor de inpassing van stadsdistributie en kan daarmee een bijdrage leveren om bijvoorbeeld de binnenstad van zwaar logistiek te ontlasten. In dit gebied wordt qua maat en schaal en bebouwingstypologie aangesloten bij de omliggende bedrijventerreinen als IPKW en Het Broek. Het werk- en voorzieningsprogramma wordt in deze zone op een slimme manier gestapeld en logistiek vindt zo veel mogelijk inpandig plaats. Het gebied wordt gekenmerkt door iconische werkgebouwen en verticale fabrieken. Aan de Hartlijn komen meer publieke programma’s zoals beroepsonderwijs, detailhandel en leerwerkplekken.

Door de omvang en de grote van de aaneengesloten dakoppervlakten is Rijnpark Zuidoost een geschikte plek om op grote schaal zonne-energie op te wekken voor Rijnpark. De sfeer in dit gebied is die van een werkterrein met een hoogwaardige openbare ruimte, maar welke wel past bij de logistieke vraag. Het werkgebied zorgt door zichtlijnen en verbindingen, voor een goed contact met de groene omgeving, waardoor werknemers, bezoekers en gebruikers van de voorzieningen en de bedrijven in het gebied in de lunchpauze een rondje Spoorpark kunnen maken of kunnen flaneren op de Rijnboulevard.

Het deelgebied sluit het gebied aan op het havenhoofd en parkeerterrein van de Nieuwe haven. De ontwikkeling van Rijnpark tot gemengd stedelijk woon- en werkgebied kan aanleiding geven om anders over de plek na te denken. Gedurende de ontwikkeling van Rijnpark kan het havenhoofd dienstdoen als aanleverpunt voor bouwmaterialen en later kan het mogelijk een logistieke rol krijgen voor de omliggende bedrijvigheid of getransformeerd worden tot een terminal voor de cruisesschepen, waarbij de voorzieningen ook van toegevoegde waarde kunnen zijn voor de Rijnboulevard.

Typologie Rijnpark Zuidoost

Bd de La Prairie au Duc, Ile de Nantes

Kabeldistrict, Delft

Caxton-Works, London

Freitag Fabrik, Zürich

Factura, London (prototype)

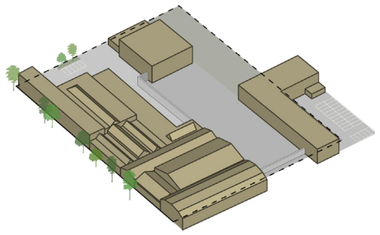
Here East, London

INDICATIEVE UITWERKING

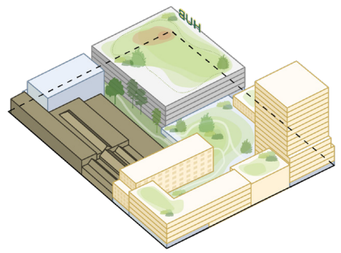
De gebiedsvisie geeft de richting voor de ontwikkeling van Rijnpark in de komende jaren. Het stelt de kaders en geeft een eerste raamwerk voor de ontwikkeling, maar is nog geen concreet plan. Om inzicht te geven hoe de ontwikkeling van Rijnpark er in de toekomst uit kan zien zijn verschillende voorbeelduitwerkingen gemaakt. Enerzijds om te onderzoeken of de ambities (programma) te verwezenlijken zijn in Rijnpark en anderzijds om een beeld te krijgen van het toekomstige Rijnpark. Twee van deze voorbeelduitwerkingen zijn op de volgende pagina weergegeven.

De voorbeelduitwerkingen geven een mogelijk toekomstbeeld voor de lange termijn ontwikkeling in Rijnpark waarbij op grote schaal ontwikkelingen hebben plaatsgevonden. Beide voorbeelduitwerkingen zijn een ruimtelijke vertaling van de opgave voor Rijnpark op basis van het ruimtelijk raamwerk en de ambities vastgelegd in deze gebiedsvisie. Beide voorbeelduitwerkingen zijn indicatief voor een ontwikkeling, maar kunnen niet gelezen worden als een concreet plan. De ontwikkeling van Rijnpark gaat in de komende jaren verder vorm krijgen. Wat, waar en door wie ontwikkeld wordt, hangt sterk af van private initiatieven van eigenaren in het gebied. De gebiedsvisie geeft de richting waarbinnen ontwikkelingen kunnen plaatsvinden.

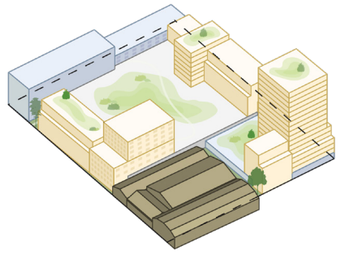
Als voorbeeld van deze flexibiliteit in ontwikkeling van Rijnpark is voor een van de bouwvelden een snelle variantenstudie gemaakt waarin verschillende ontwikkelingsrichtingen voor het bouwveld zijn getest. De ontwikkelingsrichtingen variëren in de parkeeroplossing, het programma in het blok en het bouwvolume. Deze variantenstudie kan niet los worden gezien van de totale opgave voor Rijnpark en het deelgebied. Wanneer een andere functieverdeling en bouwvolume wordt gebruikt bij de ontwikkeling van dit bouwblok dan betekent dit dat dit in een ander bouwveld of bouwvelden gecompenseerd moet worden. Wordt bijvoorbeeld de parkeeropgave uit dit blok verwijdert dan zal dit parkeren elders in het plan terug moeten komen.

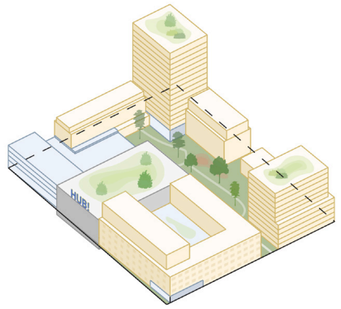
Bestaande situatie

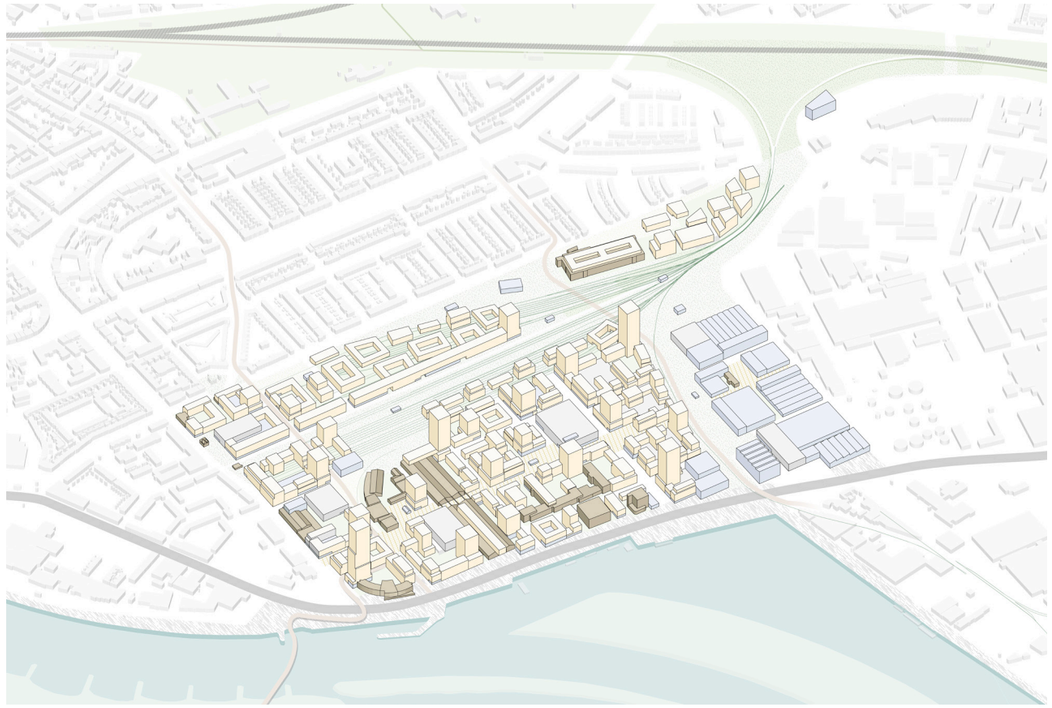
Variant 1: Deels van bestaande gebouwen behouden + hub

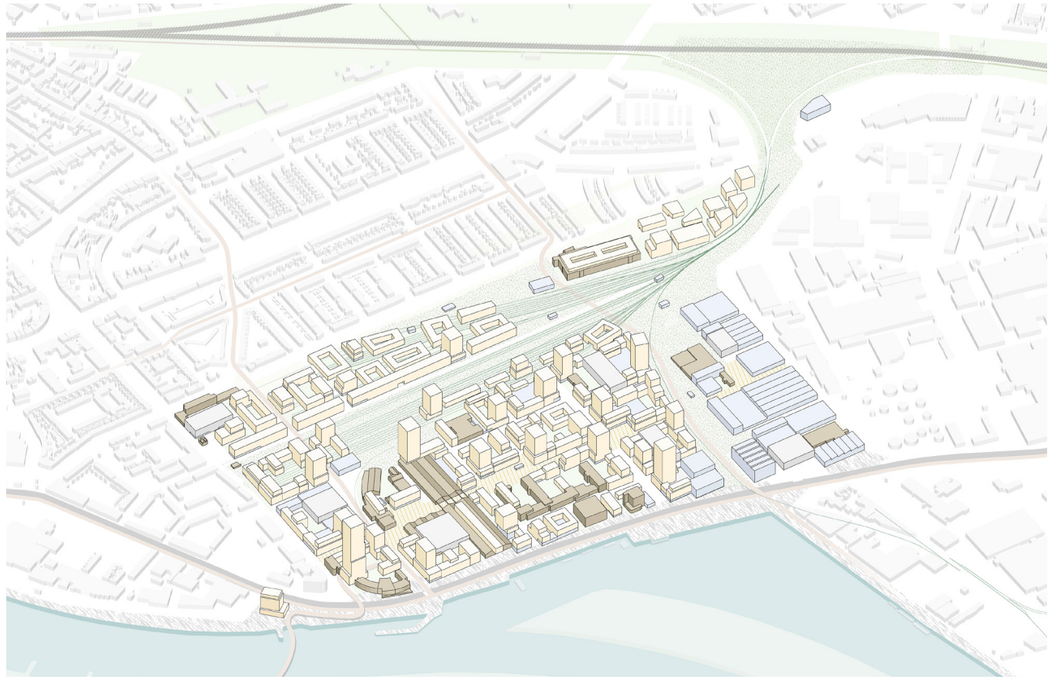
Variant 2: Deels van bestaande gebouwen behouden + parkeren in verhoogde plint

Variant 3: Geen bestaande gebouwen behouden + andere opties voor hub

Voorbeelduitwerking 1

Voorbeelduitwerking 2

Zicht vanuit het Spoorpark op het historisch ensemble

4.6 GEZOND, ENERGIEK EN CIRCULAIR

Rijnpark wordt een duurzame, groene en gezonde wijk, gericht op de toekomst. Een wijk die bestand is tegen zware regenval, hitte en droogte met een levendige mix in programma's. Een leefomgeving met voldoende zonlicht en schaduw, schone lucht en ruimte voor biodiversiteit. Rijnpark wordt een aangename plek om te wonen, werken en verblijven. Bij de ontwikkeling van Rijnpark staat het streven naar deze veilige, gezonde en groene leefomgeving voorop. Negatieve milieu-invloeden van binnen en buiten het gebied worden zo veel mogelijk ingeperkt, waarbij rekening wordt gehouden met de aanwezige bedrijvigheid in en rondom Rijnpark. Keuzes voor de ontwikkeling van Rijnpark zijn (gedeeltelijk) ook vanuit dat idee gemaakt.

Denk daarbij aan het vrijwaren van het zuidoostelijk deel van het plangebied van wonen en andere verblijfsfuncties, en het beter gebruik maken van de ruimte en samenwerking in de overige delen van Rijnpark door functies (wonen, werken en voorzieningen) te combineren. De opwaardering van het water-bodemsysteem om een gezonde leefomgeving en de uitbouw van de Rijnparkbiotoop mogelijk te maken en de mobiliteitsstrategie die erop gericht is om verkeersbewegingen te voorkomen. Daarnaast wordt bij elke ontwikkeling (samen met eigenaren) gekeken op welke wijze en in welke mate circulaire gebiedsontwikkeling bijdraagt aan het realiseren van de duurzaamheidsambities van Rijnpark.

MICROKLIMAAT ALS INSPIRATIEBRON

Het stadsklimaat wordt gevormd door de lokale effecten van landschappelijke structuur, stedenbouwkundige opzet, architectuur en materialiteit. Dit heeft gevolgen voor wind, ventilatie, verdamping, zon- en warmtestraling. Het microklimaat vraag meer aandacht dan enkel het groen. Het vraagt ook om de juiste condities, waarvoor ook de toekomstige (stedelijke) vormgeving essentieel is. We zetten in op een breed scala aan ontwerpprincipes waarmee we het thema stadsklimaat laden en een inspiratiebron laten zijn voor het creëren van een goede woon- en leefkwaliteit.

Zon en schaduw
Rijnpark kent een balans tussen zonnige en schaduwrijke plekken. In de buitenruimte zijn er (natuurlijke) schaduwrijke routes voor fietsers en voetgangers, en ook aangename zonnige plekken. Bij de uitwerking van de bebouwing én de openbare ruimte wordt rekening gehouden met voldoende zonlicht in de openbare ruimte en daglichttoetreding in de gebouwen. We organiseren aangename verblijfsgebieden in de openbare ruimte en sluiten daar met de juiste groeninrichting op aan.

Kernwaarde, gezond, energie en circulair

Hitte en koelte
Zon en schaduw spelen daarnaast ook een belangrijke rol in de opwarming van de wijk. Om hoge temperaturen en hitte eilanden te voorkomen of te verminderen wordt een sterke groenstructuur opgebouwd die enerzijds door verdamping de omgeving koelt en anderzijds in combinatie met de bebouwing voldoende schaduw en beschutting creëert. Daarnaast kan wind ook ingezet worden voor verkoeling van gebouwen en of openbare ruimte, maar daarbij moet naast de verkoelende werking in de zomer ook de mogelijk negatieve effecten in de andere jaargetijden meegenomen worden. Voor hete zomerdagen zijn er, onder andere met het spoorpark, voldoende koele plekken in de wijk. Daarnaast worden publieke gebouwen, bijvoorbeeld een schoolgebouw, sporthal of buurtcentrum, in Rijnpark gekoeld zodat zij koele plekken worden in de wijk. Hier een koppeling met het vele groen, dat zorgt voor verkoeling door schaduw en verdamping.

Wind
In Rijnpark wordt wind ingezet om bij te dragen aan verkoeling van de openbare ruimte. De keerzijde van wind (windhinder) willen we zoveel mogelijk voorkomen. Het doel is om rondom de gebouwen een prettig verblijfsklimaat te creëren. Daarom wordt bij de planvorming in Rijnpark al in een vroeg stadium nadrukkelijk gekeken naar windhinder en de eventuele negatieve effecten op de verblijfskwaliteit in de buitenruimte. Voor elk gebouw boven de basishoogte (alles boven 6 bouwlagen ≈ 20 meter) moet een windonderzoek uitgevoerd worden.

NEGATIEVE MILIEUEFFECTEN WORDEN BEPERKT

Met de ontwikkeling van Rijnpark transformeert het gebied van een puur bedrijventerrein naar een gemengd woon-werkgebied. Uitgangspunt daarbij is dat wordt voorkomen dat milieu een probleem wordt bij de ontwikkeling van Rijnpark en de omliggende bedrijvigheid, met als doel om een aangenaam, veilig en gezond leefklimaat te creëren in Rijnpark. Daarvoor zijn de milieueffecten als geluid, bodem, externe veiligheid in beeld gebracht en zijn vanuit elk milieuaspect (ontwerp)keuzes gemaakt om de negatieve effecten op Rijnpark te beperken en de gestelde ambities te realiseren. Het onderdeel bodem is al uitgebreid behandeld in hoofdstuk 4.2.

Geluid
Op basis van een eerste onderzoek blijken er drie bronnen van geluidshinder van invloed op Rijnpark: wegverkeerslawaai (Westervoortsedijk), Industrielawaai (geluidgezoneerd industrieterrein Arnhem Noord) en spoorverkeerslawaai. In de gebiedsvisie dragen we verschillende oplossingen aan om met elk van deze vormen van geluidsoverlast om te gaan.

<u>Wegverkeerslawaai</u>
Wegverkeerslawaai in Rijnpark blijft beperkt tot de Westervoortsedijk. De verkeersintensiteit ligt op deze stedelijke ontsluitingsroute a hoog en zal mede door de ontwikkeling van Rijnpark, maar ook door veranderingen van het verkeersnetwerk op stedelijk niveau iets toenemen in de toekomst. Door de ambitieuze mobiliteitsstrategie in Rijnpark blijft de toename van het verkeer als gevolg van de ontwikkeling van Rijnpark over de Westervoortsedijk beperkt. Tegelijkertijd verandert de weg van profiel en wordt de verkeerssnelheid verlaagd naar 30 km/uur. De verwachting is dat de toekomstige geluidsproductie van de Westervoortsedijk gelijk blijft of beperkt toeneemt. Dit is onder andere afhankelijk van de inrichting van het profiel en het materiaalgebruik. Er kan bijvoorbeeld gewerkt worden met geluiddempende materialen als stil asfalt.

Momenteel ligt de geluidsbelasting op de gevels langs de Westervoortsedijk boven de voorkeurswaarde van 48 dB, maar onder de grenswaarde van 63 dB. Aanvullende geluidmaatregelen zijn dan nodig. Bij de verdere uitwerking van de plannen voor Rijnpark wordt verder onderzocht wat de geluidsbelasting is op de eerstelijns bebouwing aan de Westervoortsedijk en wordt onderzocht welke geluidsreducerende maatregelen genomen kunnen worden om hinder te beperken. Daarbij kan gedacht worden aan: inrichting en materiaalgebruik Westervoortsedijk, programmering van de gebouwen aan de Westervoortsedijk (bijvoorbeeld wonen in tweede lijn), gebouwgebonden maatregelen (bijvoorbeeld door het gebruik van dove gevels aan de Westervoortsedijk), geluidluwe buitenruimte (balkon/tuin), tenminste 1 verblijfsruimte aan de geluidluwe zijde

<u>Spoorverkeerslawaai</u>
Het te verwachten spoorverkeerslawaai beperkt zich tot de geluidsproductie van het spoorwegemplacement in fase 1 van Rijnpark. De spoorlijn Arnhem-Zevenaar ligt op ruime afstand van de woningbouw in Rijnpark. De geluidsproductie van activiteiten op het spooremplacement is beperkt. Treinen rijden er op een lage snelheid. De geluidsproductie van het emplacement valt momenteel onder de geluidszone van het geluidgezoneerd terrein. De verwachting is dat geluidsoverlast van het spooremplacement beperkt is. Nieuwbouw aan de overzijde van de Van Oldenbarneveldtstraat werd eerder toegestaan met een richtafstand van 30 meter. Bij de ontwikkeling van de eerste fase van Rijnpark moet mogelijk eenzelfde afstand worden aangehouden of moeten aanvullende

Zonnige plekken (Park Spoor Noord, Antwerpen)

Koele beschaduwde plekken (Hobooken, New York)

Fietsroutes met voldoende schaduw (Zennpark Brussel)

Foto Westervoortsedijk

maatregelen, denk aan programmering van de gebouwen grenzend aan het emplacement of gebouwgebonden maatregelen, getroffen worden om geluidsoverlast voor de toekomstige bewoners in fase 1 van Rijnpark te voorkomen. Bij de verdere uitwerking van de plannen wordt de geluidsproductie van het emplacement nader onderzocht.

Industrielawaai
Rijnpark is nu onderdeel van het geluidgezoneerd terrein in Arnhem. Woningen horen niet thuis horen op een geluidgezoneerd terrein. Dat betekent dat het geluidgezoneerd terrein en de bijbehorende geluidzone moet worden verkleind.

De Wet geluidhinder schrijft voor dat een geluidgezoneerd terrein nodig is voor zogenaamde aangewezen bedrijven (grote lawaaimakers), dat rond een geluidgezoneerd terrein een geluidzone ligt en dat het geluidgezoneerd terrein en de zone planologisch (dus in een bestemmingsplan) worden vastgelegd. Aan de buitengrens van de geluidzone moet de geluidbelasting als gevolg van alle bedrijven op het terrein aan een bepaalde cumulatieve waarde voldoen: de 50 dB(A)-etmaalwaarde. Dit houdt in dat bedrijven op een geluidgezoneerd terrein gezamenlijk de beschikbare geluidsruimte van het terrein mogen vullen. Voor bedrijven die niet op een geluidgezoneerd terrein liggen gelden waarden per bedrijf, op nabijgelegen woningen.
Na nader milieuonderzoek wordt een voornemen tot aanpassing van het geluidgezoneerd terrein en de bijbehorende geluidzone gemaakt, waarover de relevante bedrijven en vastgoedeigenaren worden geïnformeerd en geraadpleegd.

Externe veiligheid
Volgens de milieuverkenningen is externe veiligheid in principe geen belemmering voor de ontwikkeling van Rijnpark, omdat er naar verwachting geen overschrijding is van de grenswaarden van het zogenaamde plaatsgebonden risico van de diverse risicobronnen. Nader milieuonderzoek wordt uitgevoerd. Onder andere naar het groepsrisico en naar mogelijk benodigde maatregelen in dat kader. Bijvoorbeeld bouwkundige eisen voor gebouwen, bluswatervoorzieningen en aanvullende vluchtroutes, aanrijroutes voor hulpdiensten e.d., om de veiligheid van de aanwezigen in het gebied te borgen.
En onder andere vanwege de nieuwe regels onder de Omgevingswet: de aandachtsgebieden voor brand, explosie en gifwolk en eventuele extra bouwkundige eisen bij zeer kwetsbare gebouwen, zoals basisscholen. Het overleg met de GGD en de Brandweer/Veiligheidsregio is onderdeel van de verdere planvorming.

Gasleiding
Op dit moment ligt er een hoge-druk-gasleiding in Rijnpark. De leiding komt uit noorden/oosten en loopt naar een gasverdeelstation in het gebied direct ten westen van de Van Oldebarneveldtstraat. De gasleiding geeft een aantal beperkingen voor een ontwikkeling van het gebied. Er moet rekening gehouden worden met de zakelijk rechtstrook van 4 meter aan beide zijden van de leiding waarin geen bouwwerken mogen worden geplaatst en mogen er geen kwetsbare functies als scholen en gezondheidsvoorzieningen direct in de buurt van de gasleiding worden gerealiseerd. Vanuit de integrale afweging voor de ontwikkeling van Rijnpark wordt een verplaatsing van de gasleiding onderzocht.

Luchtkwaliteit
De eerste verkenningen tonen aan dat de luchtkwaliteit geen belemmering oplevert op basis van de Wet milieubeheer. Wel zijn er aandachtspunten (fijnstof en NO2). De uitbouw van de Rijnparkbiotoop kan een positieve bijdrage leveren aan de luchtkwaliteit in Rijnpark

Westervoortsedijk
De GGD heeft een luchtkwaliteitsadvies opgesteld met betrekking tot gevoelige bestemmingenlangs drukke wegen. Dit zijn bestemmingen voor personen die gevoelig zijn voor langdurige blootstelling aan luchtverontreiniging, zoals ouderen en kinderen. Een drukke weg is een weg binnen de bebouwde kom met meer dan 10.000 motorvoertuigen per etmaal. Dit is het geval voor de Westervoortsedijk. Een maatregel op basis van dit advies is om binnen 25 meter van de Westervoortsedijk geen scholen (kinderen jonger dan 18 jaar, kinderdagverblijf of verzorgingstehuis) te situeren. Daarnaast zal het toevoegen van groen een positieve bijdrage aan de luchtkwaliteit leveren.

BETAALBARE, SCHONE EN DUURZAME ENERGIEVOORZIENING

De transformatie van Rijnpark is op het gebied van de toekomstige energievraag en -voorziening complex. We zetten in op een energiesysteem dat met de actualiteit én de onzekerheden van de toekomst om kan gaan.
In Rijnpark willen we optimaal gebruik maken van de stedelijke dichtheid, de fasering en de schaal van de gebiedsontwikkeling om een flexibele, betaalbare schone en efficiënte energievoorziening te realiseren. Om dit te bereiken is het van belang dat:

1. Er efficiënte technieken kunnen wordt toegepast, die optimaal gebruik kunnen maken van beschikbare lokale schone energiebronnen, zodat de vraag naar elektriciteit wordt beperkt.
2. De energievoorziening voldoende flexibel is, zodat - in combinatie met slimme aansturing - zoveel mogelijk elektriciteit in het gebied kan worden gebruikt of opgeslagen op momenten van de dag dat er ook daadwerkelijk aanbod is van groene stroom en op

momenten dat de vraag laag is.
3. De elektriciteitsvraag van grote energievragers in het gebied zoveel als mogelijk op elkaar worden afgestemd.
4. Er in het gebied - daar waar mogelijk - groene stroom wordt opgewekt, die zoveel als mogelijk lokaal gelijktijdig wordt gebruikt op opgeslagen. Vanwege de hoge dichtheid van het gebied zijn de mogelijkheden voor opwek beperkt.

Lokale opwek stroom
De energievoorziening (ook warmte en koude) van Rijnpark zal grotendeels elektrificeren. Het aandeel elektrische mobiliteit zal de komende jaren sterk toenemen en de warmtepompen, die nodig zijn voor de warmtevoorziening gaan ook relatief veel stroom vragen.

In Rijnpark wordt zo veel mogelijk stroom lokaal opgewekt, maar het opwekken van zoveel mogelijk energie geen doel op zich. Een leefbaar, klimaat adaptief gebied met veel groen en leefruimte is minimaal zo belangrijk. Het Rijk heeft de ambitie om uiterlijk in 2035 een elektriciteitsvoorziening te hebben in Nederland, die energieneutraal is (net zero). Naast wind op land en zonne-energie (±35 TWh), zal het grootste deel van de stroom, die nodig is voor de realisatie van deze ambitie, opgewekt worden met wind op zee (21 MW, ±90 TWh) en mogelijk ook kernenergie (±24 TWh), aldus het Rijk. Een groot deel van de opwek van duurzame stroom zal dus niet in een stedelijke omgeving plaatsvinden - waar de ruimte schaars is - maar daarbuiten.

Op basis van de gebiedskenmerken is een energieneutraal gebouw op gebiedsniveau voor Rijnpark het ambitieniveau. Daarvoor moeten zonnepanelen geplaats worden op de daken en daar waar wenselijk zonnepanelen geïntegreerd worden in de gevel en zonnekronen gerealiseerd worden op de torens. Zonnekronen kunnen ook worden gecombineerd met de opwek van windenergie.

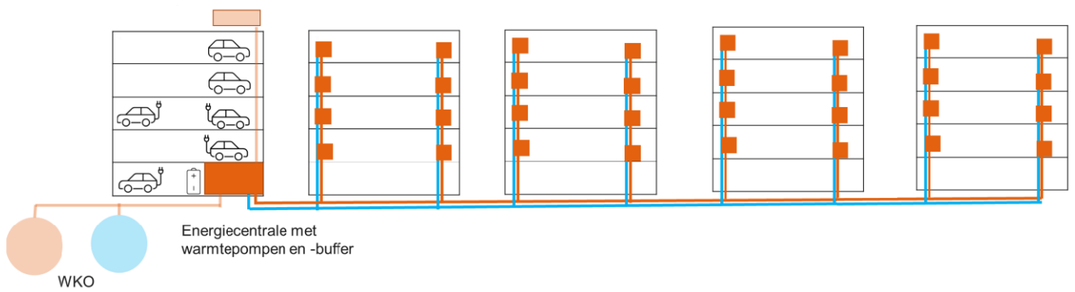
Warmte en koude
Rijnpark wordt gasloos. Voor de verwarming en koeling van de gebouwen en het warme tapwater wordt gebruik

Energiehubs

gemaakt van bodemenergie. Daarbij is vooral de schaal bepalend voor de efficiënte van het energiesysteem. Ter ondersteuning van de opmaak van de gebiedsvsie is een eerste onderzoek verricht naar het optimale schaalnvieau voor energiesystemen in Rijnpark. De maximale schaal wordt voor een groot deel bepaald door gebiedskenmerken Daarom is gekeken naar de warmte en koudebronnen,
de bouwdichtheid en of er voldoende aansluitgaranties gegeven kunnen worden door ontwikkelaars.

<u>Collectief energiesysteem</u>
Uit dit eerste onderzoek bleek dat het meest efficiënte systeem (betaalbaarheid, kosten, energieprestatie, impact op het stroomnet, inpassing, organisatie en governance) voor Rijnpark een schaalgrootte heeft van 750-1.250 Woonequivalenten. Een Woonequivalent (WEQ) is een eenheid van warmtevraag gebruikt bij het ontwerpen van warmtenetten). Dat betekent bijvoorbeeld dat in de eerste fase voor Rijnpark circa 3-5 vijf energiesystemen moeten worden gerealiseerd om het gebied van warmte en koude te voorzien.

Schema collectieve WKO

Het interessante van een schaalgrootte van 750-1.250 WEQ is dat de centrale warmtepompen in de energiecentrale, naast de WKO, de mogelijkheid hebben om optimaal gebruik te maken van een tweede beschikbare lokale warmtebron. In het gebied zijn meerdere 2de warmtebronnen kansrijk. Naast WKO zijn dat: buitenlucht, de Rijn, restwarmte van het datacenter van CCV en het warmtenet Vattenfall. Omdat bij alle varianten ook gebruik wordt gemaakt van WKO, ontlopen de verschillende warmtebronnen elkaar niet veel wat betreft energieprestatie en energie-efficiëntie. Alle varianten hebben voor- en nadelen.

<u>Koppelkansen omliggende wijken</u>
Het koppelen van de omliggende wijken op warmtebronnen in Rijnpark is vanwege de complexiteit en de onzekerheden die een dergelijk gebiedsoverstijgend energiesysteem met zich meebrengt niet realistisch. Daarnaast zijn er voor de bestaande bouw voldoende gelijkwaardige of betere alternatieve opties op woning, gebouw en wijkniveau, die veel minder complex zijn om te organiseren.

Energiehub's
Een kansrijke locatie voor de energiecentrale van het collectieve energiesysteem voor warmte en koude is de mobiliteitshub. Als de energiecentrales worden gecombineerd met de mobiliteitshubs wordt een groot deel van de stroomvraag (50-65%) van ieder deelplan op zich, geconcentreerd op één locatie. Alle stroom die nodig is voor het opladen van elektrische voertuigen en voor het opwekken van alle warmte en koude, kan dan achter één netaansluiting worden georganiseerd. Hierdoor ontstaat de kans om energiehubs te realiseren met veel flexibiliteit. De elektriciteitsvraag van de grote energievragers kan dan veel beter op elkaar worden afgestemd en er kan veel beter worden gestuurd op basis van vraag en aanbod van elektriciteit (Smart Energy System. Dit draagt bij aan een schone en betaalbare energievoorziening en voorkomt file op het elektriciteitsnet. Een realisatie van een collectief syteem met dergelijke energiehubs vraagt om een actieve en sturende rol van de gemeente.

Nadere uitwerking
De uitbouw van een collectief integraal energiesysteem met een schaal van 750 tot 1.250 WEQ met energiehub's lijkt erg interessante strategie voor Rijnpark. Bij de verdere planvorming van Rijnpark wordt deze strategie verder verkend.

CIRCULAIRE ECONOMIE

De gemeente Arnhem heeft de ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn en zet daarbij in op het verbinden van economische, sociale en ecologische waarden. Circulaire economie is het middel voor meer duurzame en betere wereld. Met het plan van aanpak 'Op weg naar een circulair Arnhem' heeft de gemeente een concreet actieplan geformuleerd om in 2050 volledig circulair te zijn. Een ontwikkeling als Rijnpark heeft een maat en schaal die van een grote betekenis kan hebben in de transitie naar een circulaire bouweconomie. In Rijnpark wordt met een integrale blik gekeken naar circulariteit. Het idee achter de circulaire economie is dat er geen afval ontstaat en alle reststoffen hergebruikt worden. Zo ontstaat er een kringloop. Een circulaire economie heeft een economische, sociale en ecologische waarde.

Om een circulair gebied te realiseren helpt een besluitvormingshiërarchie om circulaire kansen zo effectief mogelijk aan te grijpen. Het achterliggende idee is dat het minder gebruiken het meest circulair is om minder te gebruiken. Begin de reductie van grondstoffengebruik bij de bron en zoek vervolgens naar manieren om bestaande stromen optimaal te benutten. Kijk daarna naar eventuele duurzame en circulaire alternatieven en zoek als laatste naar manieren om grondstoffen en energie betere te managen. Elk gebied, zo ook Rijnpark, kent een aantal belangrijke kenmerken (bouwhoogte, transformatie bestaande panden, hergebruik infrastructuur, bodemstrategie, mobiliteitsconcept) qua locatie en programma, die maximaal benut moeten worden, vanuit circulariteit. In Rijnpark staan op het vlak van circulariteit vijf ontwerpprincipes centraal:

Zonnepanelen op de daken

Zonnepanelen verwerkt in de gevel (Internationale school Kopenhagen)

'Powernest' met zonnepanelen en windturbine op 'Haasje Over' op Strijp S in Eindhoven

1. Rijnpark als stedelijke mijn
In Rijnpark wordt de bestaande (wegen)structuur grotendeels behouden en worden cultuurhistorische panden herbestemd en getransformeerd. Daarnaast is er ruimte om andere gebouwen te behouden, te transformeren, op te toppen of uit te bouwen. Indien de panden niet worden behouden, worden zij circulair gesloopt. Daarbij wordt onderzocht of bestaande funderingen slim benut kunnen worden bij de nieuwbouw.

Bij de transformatie van het gebied worden bestaande materialen in de openbare ruimte en de panden die worden verwijderd, geïnventariseerd en zo veel mogelijk hergebruikt in Rijnpark. Dit vraagt om transparantie in de beschikbare materialen en een opslag/materialendepot in de wijk tijdens het transformatieproces. Bestaande materialen kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden in de openbare ruimte (meubilair), bijzondere paviljoens in de openbare ruimte en het park en nieuwe gebouwen (bijvoorbeeld het werken met donorstaal).

2. Adaptief plan op meerdere schaalniveaus
In Rijnpark wordt de nieuwe bebouwing ontworpen met minimaal gebruik van materialen èn voor verlenging van de levensduur en hergebruik. Dit begint bij aanpasbaar en flexibel bouwen. Dit vindt in Rijnpark plaats op alle schaalniveaus. Het ruimtelijk raamwerk van Rijnpark is robuust en met ruime bouwvelden welke verschillende invullingen toelaten. Daarnaast worden nieuwe gebouwen in Rijnpark zo gebouwd dat zij relatief eenvoudig van functie kunnen veranderen, samengevoegd of opgesplitst kunnen worden.

3. Circulair en biobased bouwen
In Rijnpark wordt gebouwd met circulaire bouwmaterialen. De ambitie is om in Rijnpark te werken met 25% circulaire materialen tot 2030 en 50% na 2030). Materialen worden op zo'n manier toegepast dat ze over meerdere levenscycli kunnen worden gerecycled op een zo hoog mogelijk niveau zonder te verdwijnen in het milieu. Het gebruik van secundaire en biobased materialen wordt gestimuleerd, net als het gebruik van materialen met een lage milieu- impact wordt geprioriteerd. Het stedenbouwkundig concept, met een basislaag van 3 tot 7 bouwlagen, is zeer geschikt voor het bouwen in hout.

Om onderhoud, hergebruik en recycling mogelijk te maken wordt ingezet op materiaalmanagement door middel van een materialenpaspoort.

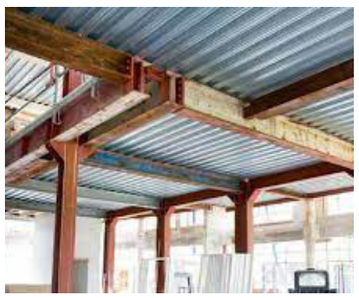
4. Circulair gebruik en kennisdeling
De ontwikkeling van Rijnpark biedt een grote kans om de circulaire economie in de praktijk te brengen, zowel in producten, bebouwing als dagelijks gebruik. Hierbij wordt ingezet op de bestaande innovatiekracht van bedrijven, onderwijsinstellingen, bewoners en organisaties als Kiemt, OOST NL en Arnhem Cirkelstad. Juist de nabijheid van circulaire bedrijvenpark IPKW en de HAN-campus biedt hiervoor grote kansen. Denk daarbij aan het introduceren van circulair business cases, waardoor er meer eigenaarschap ontstaat over de levensduur van materialen zonder te eindigen als afval.

Daarnaast wordt duurzaam gebruik gestimuleerd, door het creëren van ruimte voor het collectiviseren van maatregelen op gebiedsniveau; Denk dan aan ruimte voor vergaderen, horeca, sporten of mobiliteit en het uitwisselen van stromen (materialen, energie, water) binnen en buiten het gebied (smart grid), maar ook tussen gebruikers in het gebied, bijvoorbeeld via marktplaatsen (digitaal of fysiek). Als laatste worden programma's die de circulaire economie versterken zoals repaircafe's, secondhand shops, een Circulair Ambachts Centrum en Circulaire maakbedrijven in het "makers district" (mogelijk aangevuld met een "Hof van Cartesius"-achtig experiment) in Rijnpark gefaciliteerd.

5. Afval
In Rijnpark is het een doel dat de afvalinzameling geen negatieve invloed op de kwaliteit van de openbare ruimte heeft. Er is nog geen keuze gemaakt voor een bepaalde oplossingsrichting. Wel gelden een aantal uitgangspunten, welke in een later stadium uitgewerkt dienen te worden:

- Afval verminderen en/of hergebruiken
- Bedrijfsafval wordt in gebouwen opgeslagen.
- Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van één afvalinzamelaar (het liefst voor zowel huishoudelijk- als bedrijfsafval). Voor hele specifieke afvalstromen van bedrijven wordt een uitzondering gemaakt.
- Er wordt gezocht naar vernieuwende oplossingen voor de afvalinzameling, waardoor het aantal voertuigbewegingen beperkt wordt en de invloed op de kwaliteit van de openbare ruimte minimaal is.

Circulair Paviljoen, Paris (Encore Heureux)

Donorstaal in nieuwbouwprojecten

Materialendepot

Implementatie en instrumentarium
Voor de gemeente Arnhem is circulair bouwen het uitgangspunt in Rijnpark. Tegelijkertijd is het nog niet duidelijk wat circulaire gebiedsontwikkeling precies inhoudt en wat dat in de praktijk betekend. Hierboven werden de voornaamste principes en ambities voor een circulaire gebiedsontwikkeling van Rijnpark beschreven. Tijdens de opmaak van deze gebiedsvisie zijn deze ambities verder uitgewerkt in een concreet afgewogen (getoetst op haalbaarheid) advies over welke meetbare waardes en ambities er gerealiseerd kunnen worden in Rijnpark.

Voor de opmaak van deze gebiedsvisie is dit advies richtinggevend en is bij de opmaak van deze gebiedsvisie gebruikt om een eerste haalbaarheid van de plannen te toetsen. De concretisering en vaststelling van meetwaarden en ambities volgt pas als het gebiedsontwerp in een verder stadium is en de doelen integraal doorgerekend en afgewogen kunnen worden. Dit om de ambitie hoog, maar haalbaar te houden.

LIVING LAB
De technologische ontwikkeling staat niet stil en daarom is het van belang de duurzame ambities (energie, circulariteit, deeleconomie) - zeker tijdens de uitwerking - steeds weer tegen het licht te houden. Zijn de voorgenomen maatregelen straks nog efficiënt en aantrekkelijk genoeg? En welke exploitatievorm past daar en is denkbaar? Voor de realisatie van de gestelde ambities is een goede samenwerking, procesgang en kennisdeling cruciaal. De ontwikkeling van het Rijnpark kan daarbij fungeren als een 'living lab' voor gezonde en circulaire gebiedsontwikkeling van de regio.

Zicht op het Postblok vanaf de Stamlijn

5

SAMEN STAD MAKEN

5.1 PROCES

De vaststelling van de startnotitie Rijnpark, in mei 2023, was de start van het proces om tot deze gebiedsvisie te komen. Na de vaststelling van de Startnotitie is er een start gemaakt met het participatieproces en is begin juni een Informatie-Festival (InfoFest, zie ook Stadsdialoog) Rijnpark georganiseerd. Hiermee is een begin gemaakt om Rijnpark actief uit te dragen en beter bekend te laten zijn in de stad. De bijeenkomst heeft veel input opgeleverd in de vorm van vragen, ideeën, suggesties, en verbeterpunten. In de periode tot en met vandaag de dag loopt de omgevingsdialoog Rijnpark. Onder andere met bewoners, tijdens bijeenkomsten en individueel, grondeigenaren, Wijkplatform Het Broek, huurders, woningcorporaties, en diverse belangenverenigingen zoals Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen.

Werkwijze omgevingsmanagement
De gebiedsontwikkeling van de Spoorzone Arnhem Oost en daarmee ook Rijnpark is een complexe opgave, met veel belanghebbenden, verschillende ambities en tegengestelde belangen. Om de gebiedsontwikkeling te laten slagen is een goede samenwerking met stakeholders van groot belang. Hiervoor is het zaak dat we een goed beeld hebben hoe we die samenwerking vorm gaan geven. Dat gaan we doen om met elkaar in gesprek te gaan.

We willen stakeholders zoveel mogelijk betrekken bij het proces. Door goede, structurele en tijdige communicatie, door het ophalen van waardevolle input, door het stellen van duidelijke kaders in de samenwerking en door het delen van de gemaakte keuzes. Het bouwen aan een relatie staat dus voorop. Dit doet de gemeente door:

- Omgevingssensitief te zijn. Sensitief door ons te verplaatsen in anderen en hen met oprechte interesse te benaderen. Door oog te hebben voor zaken die onze omgeving niet uitspreekt maar die wel leven.
- In de terugkoppeling naar stakeholders te laten zien hoe we belangen van verschillende stakeholders tegen elkaar afwegen.
- Als projectteam verantwoordelijk te zijn voor omgevingsmanagement. Het is een organisatie-competentie en niet alleen het domein van de omgevingsmanager.
- Realistische verwachtingen bij stakeholders te scheppen over hun invloed (betrouwbaarheid).
- Onze afspraken na te komen.
- Stakeholders tijdig (op het moment dat er nog keuzemogelijkheden zijn) te betrekken bij visie- en planvorming (gelijkwaardigheid en gezamenlijkheid).
- Abstracte materie voor stakeholders begrijpelijk te maken.
- Te communiceren in heldere taal.
- Leren door te doen.

Visie op omgevingsmanagement of omgevingsgericht werken
De essentie van de aanpak is erop gericht dat het eindbeeld van de totale ontwikkeling van Rijnpark kan rekenen op begrip, betrokkenheid en waardering van de betrokken stakeholders. Dit vereist dat we bereid zijn te bouwen aan duurzame relaties met de omgeving, en dat we die bereidheid ook aan de stad vragen. Hierin staan de belangen van de verschillende partijen centraal en hebben we oprechte interesse in elkaars belangen.

In de aanpak ligt de focus in eerste instantie op het creëren van begrip voor de opgave. Wanneer de urgentie voor Rijnpark niet genoeg wordt aangetoond kunnen stakeholders afhaken of voelen zij zich onvoldoende verbonden met de opgave. Dat willen we voorkomen. Omdat het vertrekpunt in de verschillende deelgebieden binnen Rijnpark (fase 1 en 2) anders is en de situatie van elkaar verschilt, is de aanpak ook per fase verschillend.

Wanneer er begrip is voor de ontwikkeling van Rijnpark ontstaat ruimte om de omgeving te betrekken bij de ontwikkeling. Dit is al in gang gezet. Wanneer belanghebbenden zich onderdeel voelen van de ontwikkeling en zich betrokken zijn in het planproces hebben we een belangrijke basis gelegd. In Rijnpark is de omgevingsdialoog met eigenaren al ingezet en daarin wordt flink ingezet op deze betrokkenheid. Ook de bewoners en ondernemers van omliggende wijken zijn meegenomen in de gebiedsvisie Rijnpark, waarmee de basis is gelegd voor toekomstige betrokkenheid.

Uiteindelijk is onze missie dat de omgeving waardering heeft in de manier waarop het project (de gemeente) de omgeving meeneemt en betrekt bij de ontwikkeling van Rijnpark. Wanneer deze waardering er is kan de relatie ook in minder goede tijden of minder populaire beslissingen tegen een stootje.

PARTICIPATIE IN ARNHEM

De intentie van participatie is om de kwaliteit van projecten en de uitvoering ervan te verhogen en om het draagvlak voor een project onder bewoners en ondernemers te vergroten. We stellen in navolging op de gebiedsvisie in 2024 een meer specifiek participatieplan voor Rijnpark op, waarin we vastleggen in welke mate participatie mogelijk is in de verschillende deelprojecten en in welke fase van de ontwikkelingen. Bijvoorbeeld hoofdstraten, tussenstraten en groen, en ook programmering en bouwvolumes. In een meer gedetailleerde omgevingsaanpak per deelproject bespreken we vervolgens hoe en wanneer we bewoners en ondernemers gaan betrekken. Dit leggen we ook vast in afspraken met ontwikkelaars.
Aan de voorkant zijn we naar betrokken partijen, de omgeving en ook de ontwikkelaar of aannemer, glashelder over de mate van participatie en de spelregels die we hanteren. Ook hier is het belangrijk de verwachtingen helder te hebben.
Als je spreekt over co-creatie of meedenken, vult ieder die begrippen op eigen wijze in. We moeten ervoor zorgen dat we dezelfde taal spreken en afspraken maken over de betekenis van begrippen.

Arnhems Stappenplan participatie
Participatie is maatwerk. Arnhem heeft daarvoor een ‘Arnhems stappenplan Participatie’ uitgewerkt met een handreiking met te zetten stappen (de structuur) en te maken werkafspraken (verankering van participatie in de werkprocessen). In de stappen zit ondermeer een beslisboom als hulpmiddel om te bepalen welke participatievorm geschikt is (faciliteren, samenwerken, meebeslissen, adviseren, raadplegen, informeren). De werkafspraken omvat afspraken over hoe participatie op te nemen in college- en raadsstukken en afspraken over het opstellen, bijsturen en evalueren van een participatieplan.

Een belangrijk punt dat benoemd wordt in het Stappenplan is dat verwachtingsmanagement van groot belang is: wat is de (speel)ruimte per stakeholder, ook per fase?
Enkele voorbeelden uit de omgevingsdialoog Rijnpark
In de afgelopen periode is met veel partijen gesproken. Dit heeft ons inzicht gegeven in belangen en zorgen die bij partijen spelen. Voor de gebiedsvisie

- Aan de noordzijde van Rijnpark, de aansluiting op de Broekstraat, is het plan bijgesteld. Al tijdens het InfoFest Rijnpark (juni 2023) zijn vanuit de wijk Het Broek wensen geuit om autoverkeer in de Broekstraat minimaal te houden, de inrichting niet te wijzigen, en om de sloot en groenstrook aan de zuidkant van de Broekstraat te laten zoals deze is. Hier zijn we mee aan de slag gegaan, Tijdens een opvolgende de informatiebijeenkomst (oktober 2023) is specifiek ingegaan op de aansluiting Rijnpark-Broekstraat. De groenstrook zou op enkele plaatsen doorkruist ruimte bieden aan langzaam verkeersroutes (loop- en fietspaden). Ook wordt de groenstrook op één plaats voor een deel onderbroken door bebouwing, om stedenbouwkundig de aansluiting van Het Broek en Rijnpark te leggen. Deze uitwerking bleek onvoldoende aan te sluiten op de wens van een groot aantal aanwezigen. De plannen zijn daarna bijgesteld. Er komt minder bebouwing direct aan de Broekstraat. Tussen Tasmanstraat en Van Linschotenstraat komt lage bebouwing van maximaal 3 lagen. Tussen Van Oldebarneveldt en Heemskerckstraat komt bebouwing met een vergelijkbare hoogte als het Peja gebouw. Tussen Tasmanstraat en Willem Van Noortstraat is de bebouwing verder weg geplaatst van de bestaande bebouwing, zodat zowel de sloot als de groenstrook behouden kunnen blijven.
- In het oostelijk deel van Rijnpark, aansluitend op bedrijventerrein Het Broek, is de woningbouw teruggebracht en het programma aan bedrijvigheid juist naar boven bijgesteld. Mede naar aanleiding van zorgen vanuit bedrijven over toekomstige bedrijvigheid én vanuit de behoefte om Rijnpark bij te laten dragen aan het versterken van het toekomstige profiel van bedrijventerrein Het Broek.

COMMUNICATIESTRATEGIE

De essentie van stakeholdermanagement is het bouwen aan een goede en duurzame relatie met de projectomgeving en een goede en frequente stakeholdercommunicatie. Die communicatie gaat over inhoud en over proces. Ons doel is constructief samen te werken met interne en externe stakeholders aan resultaten waar iedereen tevreden over kan zijn. We willen de doelen en belangen van de in- en externe projectomgeving inzichtelijk krijgen en serieus nemen. Door dit consequent te doen creëer je draagvlak voor het project. We gaan stakeholders zo vroeg mogelijk betrekken in het planvorming- en realisatieproces. Als er nog ‘schuifruimte’ is, of al eerder om samen een probleem te analyseren. Belangrijk is dat we herkenbaar zijn. Stakeholders moeten weten bij wie ze terecht kunnen met vragen, zorgen en ideeën.

Infofest Rijnpark

COLOFON

BURA

GEMEENTE Arnhem

BURA urbanism
KNSM-laan 53
1019 LB Amsterdam
+31 20 7372085
info@bura.city
www.bura.city

Gemeente Arnhem
Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ Arnhem
0800 - 1809

www.arnhem.nl

Team:
Marco Broekman
Bart Claassen
Yunshih Chen
Marian Enders
Frank de Boer
Francisco Adriane

Adviseurs
Goudappel
Arcadis/Overmorgen
SWECO
STEC groep
Universiteit Wageningen
Econsultancy
Studio R, building sustainable
Alba Concepts
Fakton consultancy

Disclaimer
Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder naam- en bronvermelding. Dit document betreft een gebiedsvisie waarbij geen rechten aan kaarten en dergelijke kunnen worden ontleend. BURA urbanism heeft getracht de gebruikte bronnen zorgvuldig te vermelden en auteursrechten te respecteren. Mocht in dit document iets niet juist zijn vermeld, dan kunt u dat ons laten weten, zodat alsnog de juiste bronvermelding kan worden opgenomen.

Bijlage

Datum : 19 februari 2024

Betreft : Bijlage bij Gebiedsvisie Rijnpark – Toelichting op de omgevingsdialoog

---

Inleiding
Op basis van de vastgestelde startnotitie is gewerkt aan de Gebiedsvisie Rijnpark. In lijn met de afspraken in de Startnotitie Rijnpark over het actief voeren van de omgevingsdialoog is dit vervolgens opgepakt. Daarbij is aangeven dat we uitgaan van de participatieniveaus: informeren, raadplegen en adviseren. Hiervoor hebben we (pro)actief de stad betrokken. Deze participatie heeft geleidt tot input én feedback. Mede door de inbreng van zorgen, ideeën en suggesties van betrokkenen is de gebiedsvisie vorm gegeven. De participatie heeft ook geleidt tot het opbouwen van relaties. Onder andere met bewoners, bedrijven, en grondeigenaren. Deze relaties gaan verder dan de gebiedsvisie. Ze zijn ook waardevol voor de vervolgstappen. Niet alleen voor Rijnpark, ook voor Spoorzone-Oost en in relatie tot de opgaven in Arnhem-Oost.

Het begin is gemaakt om Rijnpark (en daarmee de gemeente) een gezicht te geven, en herkenbaar te zijn taal en in aanpak. Partijen beginnen te merken bij wie ze terecht kunnen met vragen, zorgen en ideeën/ initiatieven. Een proces dat in de vervolgfase doorgezet wordt.

Top 5
De top 5 van de meest kritische feedback is als volgt weer te geven:

1. Percentage sociale huurwoningen is te hoog mede irt de omliggende wijken;
2. De bouwafstand en de bouwhoogte nabij PostNL in aansluiting is te fors;
3. Zorgen over verkeersafwikkeling (blijven de wijken bereikbaar);
4. Ontbreken ruimtereservering voor woonwagens;
5. Bedrijven maken zich zorgen over hun bedrijfsvoering.

Omgevingsdialoog in de praktijk
In de periode mei 2023 tot en met 1 december 2023 is actief de dialoog met de stad gezocht. Op georganiseerde momenten (oa het Rijnpark Informatiefestival op 1 juli en op 24 oktober), en op ad hoc basis (mn. met bewoners en bedrijven). De voornaamste items vanuit de omgevingsdialoog op dit moment zijn onderstaand weergegeven. Dit zijn met name recente ontwikkelingen, items die open staan, en zorgen die begin 2024 om actieve sturing vragen.

1. Omgevingsdialoog met de wijk Arnhemse Broek–Broekstraat: tijdens de bewonersavond op 24 oktober 2023 is door bewoners aan de Broekstraat aangegeven dat zij zich zorgen maken over (1) de aansluiting van Rijnpark op hun wijk/straat, (2) toekomstige verkeersontwikkeling, en (3) de uitvoeringsfase met bouwverkeer, geluidsoverlast en trillingen. Hier is naar nadere op gestudeerd. De resultaten hiervan zijn op 16 november 2023 tijdens een vervolgbijeenkomst met bewoners besproken. Het resultaat van de bijeenkomst is:
    a. Er zijn nog altijd zorgen over de verkeersontwikkeling op stadsniveau en over het mobiliteitsconcept. Vervolg: op 23 januari 2024 is een themabijeenkomst over mobiliteit

gehouden. Het duurzaam mobiliteitsplan is toegelicht, het mobiliteitsconcept tin Rijnpark en wat dit betekent voor het ontwerp en de omliggende wijken.

b. De zorgen over de uitvoeringsfase zijn niet nader besproken, hier gaan we in een volgende bijeenkomst nader op in.
c. Er zijn zorgen over het aandeel sociaal van 40%, juist in stadsdeel Arnhem-Oost.
d. Er zijn nog zorgen over de bebouwing van Rijnpark die direct op de Broekstraat aansluit. Bebouwing Rijnpark zorgt voor inbreuk op de privacy, omdat deze te hoog (4 bouwlagen) en te dichtbij (30m) is. De woningen aan de Broekstraat hebben hun dakterras op de 3de verdieping richting het zuiden (Rijnpark). De bebouwing nabij het PostNL gebouw komt te dicht bij de woningen in Het Broek en is te hoog.
    - Stedenbouwkundig wordt waarde gehecht aan voorliggend voorstel om de wijken Het Broek en Rijnpark ook in fysieke zin te verbinden, en een scheiding (2 wijken met de rug naar elkaar) te voorkomen. De bouwhoogte is voor dit blok naar 3 bouwlagen gebracht, en de afstand (30m) is gehandhaafd.
    - De afstand van de nieuwbouw in Rijnpark tot aan de LeMaireflat (gelegen aan de Le Mariehof) is vergroot tot ca. 25meter (was 15m). Eventuele bijstelling van de bouwhoogte vraagt eerst meer studie.
e. De fietsverbinding in het midden van de Broekstraat naar het stadspark is ongewenst, als dit enkel een voetgangersverbinding is, is het akkoord.
    - Deze fietsverbinding is gehandhaafd, omdat we een goede toegankelijkheid van de voorzieningen van Rijnpark vanuit Het Broek juist uitgangspunt vinden van de gebiedsontwikkeling.

2. Er is rekening gehouden met 400-450 opvangplekken voor vluchtelingen en bijbehorende maatschappelijke voorzieningen in het noordelijk deel van Rijnpark Fase 1. Naast vermeldingen in presentaties en teksten is Wijkplatform Het Broek begin december expliciet geïnformeerd over de keuze om in het noordelijk deel van Rijnpark Fase 1 opvang voor 400-450 vluchtelingen op te nemen. Een beperkt aantal mensen maakt zich daar zorgen over.

3. Vereniging van Woonwagenbewoners; als onderdeel van de startnotitie Rijnpark is binnen het woonprogramma de categorie “Bijzondere doelgroepen” opgenomen. In de woonvisie is voor woonwagens opgenomen de ambitie om hiervoor nieuwe standplaatsen te realiseren/laten groeien (oa. pag. 25 en 34). Binnen Rijnpark is voor deze doelgroep geen ruimte opgenomen. Dit is in gesprek met de Vereniging van Woonwagenbewoners besproken. De Vereniging van Woonwagenbewoners pleit voor plaatsen (ca. 15-20) als onderdeel van Rijnpark.
    - Rijnpark is een intensief bebouwd gebied in lijn met de omgevingsvisie en de door de raad vastgestelde startnotitie. De gestapelde bouw vraagt openbare ruimte om de leefbaarheid in een dergelijk dichtbebouwd gebied te kunnen borgen. Extensieve ruimtegebruik dat met de bouw van woonwagens samenhangt zou dan ten koste gaan van openbare ruimte of bebouwd programma en leiden. Het kost veel meer woningen dan dat met 20 woonwagens wordt toegevoegd.

Grondeigenaren fase 1 en fase 2

In juni 2023 zijn alle grondeigenaren op Rijnpark (fase 1&2) uitgenodigd voor een bijeenkomst in het stadhuis. Voor het delen van de startnotitie, toelichting op het proces, het ophalen van eerste feedback

en het bouwen van een relatie en een overlegstructuur. De bedrijven zelf, naast eigenaren vaak ook huurders, zijn na de zomer uitgenodigd voor een bijeenkomst om de startnotitie en het vervolgproces om te komen tot een gebiedsvisie te bespreken.

Met de ervaringen van deze eerste bijeenkomsten is met de grondeigenaren van fase 1 een separaat traject opgezet. De vragen, rollen en belangen van grondeigenaren, met name door het verschil in tijdsplanning tussen fase 1 en fase 2, wijken teveel af om alles samen te doen. De doelgroepen zijn in feite anders van aard.

<u>Fase 1</u>
Met grondeigenaren in fase 1 loopt een apart en specifiek traject. Met elke grondeigenaar in fase 1 is inhoudelijk het gesprek gevoerd over de gebiedsvisie. Met de grondeigenaren in fase 1, welke ook allemaal hebben aangegeven positief tegenover de ontwikkeling van Rijnpark te staan en meedoen als 'zelfrealisatoren', is tot een overlegstructuur gekomen. In zijn algemeen kunnen de eigenaren de lijn van de gebiedsvisie goed volgen, maar er zijn nog geen (financiële) afspraken gemaakt. Deze zijn onderdeel van het vervolgproces. Deze zijn uiteindelijk bepalend of zij mee kunnen en willen gaan met deze gebiedsontwikkeling. Inmiddels hebben gemeente en eigenaren van fase 1 gezamenlijk opdracht gegeven aan een procesbegeleider om te komen tot deze afspraken, waarvoor de gebiedsvisie uitgangspunt is .

<u>Fase 2</u>
Met grondeigenaren en bedrijven in fase 2 is na de brede bijeenkomst in de 2de helft van 2023 meer maatwerk toegepast. De informatieverstrekking heeft plaatsgevonden via

- informatiebijeenkomsten, waarbij postadressen in én rond Rijnpark zijn aangeschreven.
- Met een vele bedrijven is, mede naar aanleiding van bijvoorbeeld verzonden brieven, door persoonlijk gesprekken, mail, of telefonisch informatie en uitleg gegeven. Voorbeelden zijn: E-Unit, VVE Snelliusweg, Bensink Vastgoed/Jansen de Jonge, StAB, diverse ondernemers aan de Mercatorweg, Gelders Archief, XXL Water, en diverse (20?) enkel telefonische contacten.
- Met StAB is meerdere malen gesproken en gemaild over Rijnpark.

Een aantal bedrijven in fase 2 maken zich zorgen over hun bedrijfsvoering irt de ontwikkeling van Rijnpark. De kenmerken uit de diverse gesprekken zijn:

- De ambities voor Fase 2 van Rijnpark leidt in de periode 2030-2040 voor een groot aantal bedrijven tot sloop van hun huidige bedrijfspand. Hierover kan nog niet naar alle partijen de gewenste duidelijkheid worden gegeven.
- Enkele zijn erg positief (ontwikkelpotentie), anderen uiten zorgen. De zorgen gaan over verhuurbaarheid, investeringen, achteruitgang van beheer en onderhoud, ongewenste vraagstukken op het gebied van toekomstige huisvesting (omvang, locatie), planschade, et cetera.

Eind 2023 is gestart met het komen tot een aanpak/strategie ten aanzien van verplaatsingsmogelijkheden, -behoefte, en -onmogelijkheden. Enerzijds vanuit het Voorbereidingsbesluit, anderzijds vanuit de vragen vanuit bedrijven over verplaatsingsmogelijkheden. Waarbij een van de kernvragen is; welke rol nemen we als gemeente vanuit onze publieke rol, en willen we ook niet-publiek regie/rol nemen. Hierover zal in komende periode besluitvorming over moeten plaatsvinden.

Vervolg - doorkijk

De afgelopen maanden heeft de omgevingsdialoog tot aanscherping van de gebiedsvisie geleid. Zowel in proces al de inhoud. Er zijn relaties opgebouwd met de omgeving. Het begin is gemaakt. De volgende stap in de ontwikkeling van Rijnpark is een nadere uitwerking van de gebiedsvisie in stedenbouwkundig plan, het doorlopen van de MER-procedure, en het komen tot een omgevingsplan. Deze volgende stap vraagt om een intensivering van de omgevingsdialoog. Specifiek voor grondeigenaren en huurders in fase 2, en voor omwonenden. Om hier een goed beeld van te krijgen is een stakeholderanalyse uitgevoerd, welke in de afrondende fase zit. We zien in de nieuwe fase een aantal nieuwe partijen die we willen en moeten betrekken, en waarmee in enkele gevallen al afspraken zijn ingepland (oa. de GGD/Brandweer). Aan de hand van deze stakeholderanalyse wordt, samen met een vastgestelde gebiedsvisie, de dialoog (pro)actief voortgezet.

# # #

Bijlage

Datum : 19 februari 2024

Betreft : Bijlage bij Gebiedsvisie Rijnpark – Logboek omgevingsdialoog

---

Inleiding

Na vaststelling van de Startnotitie Rijnpark (mei 2023) is de omgevingsdialoog actief opgepakt. Enerzijds proactief, anderzijds melden belanghebbende of geïnteresseerden zich bij de gemeente. De dialoog is veelzijdig geweest. Van persoonlijke huisbezoeken tot algemene informatiebijeenkomsten voor een groot publiek, en van directe omwonenden en bedrijven tot waterschappen en de GGD.

Overzicht omgevingsdialoog

Afronding	Omschrijving	Toelichting
2024	Gebiedsvisie Rijnpark + Ruimtelijk raamwerk Fase 1	Visie op de ontwikkeling van Rijnpark voor fase 1+2 Ruimtelijk Raamwerk fase 1 (nadere meer specifieke uitwerking)
25 januari 2024	Bijeenkomst grondeigenaren fase1	Regulier 2wekelijks overleg met grondeigenaren in fase 1.
23 januari 2024	Huisartsen en apothekers	Toelichting op Rijnpark gegeven, met name over maatschappelijke voorzieningen gehad, en de positie van 1stelijns zorg in Rijnpark. Contacten gelegd voor vervolgbesprekingen.
23 januari 2024	Themabijeenkomst Mobiliteit	Toelichting duurzaam mobiliteitsplan (DMP), wat dit voor de Rijnpark betekent, en wat dit voor de omliggende wijken betekent. Opkomst circa. 30 mensen.
19 januari 2024	Vereniging van Woonwagenbewoners	Toelichting plannen en woonprogramma. Er is geen ruimte voor woonwagens is meegenomen. De vereniging roept op hier het programma op te herzien en ook woonwagens (ca. 15-20st.) mee te nemen als onderdeel van de gebiedsvisie..
18 januari 2024	Bewoner Le Maire Flat	De afstand van nieuwe bebouwing en de hoogte rondom het PostNL gebouw is zeer bezwaarlijk.
18 januari 2024	GGD/Brandweer	Toelichting op het plan, vervolgafspraak 12 maart 2024.
1 december 2023	Gesprek dhr. [redacted]	Toelichting keuzes gebiedsvisie en laatste keuzes vanuit de Staf GS en Staf SPZ. Goed overleg, hoofdlijn akkoord, nog zorgen tav mobiliteit, Geen notulen gemaakt.
28-29-30 nov 2023	Diverse mailtjes bewoners Broekstraat	Nav de staf GS en de staf SPZ zijn diverse bewoners geïnformeerd over de keuzes in de Broekstraat. Oa: bouwhoogte 3 bouwlagen (was 4), behoud 3de fietsverbinding, en behoud afstand 30m1.

		Wijkplatform Het Broek is expliciet geïnformeerd over 400-450 plekken voor vluchtelingen in Rijnpark-Noord.
16 nov 2023	Vervolg bewoners Broekstraat	Bespreking met bewoners in de Broekstraat, opkomst circa 50 personen als vervolg op de bijeenkomst van 24 oktober. Nadere studie naar de aansluiting Rijnpark-Brokstraat is gepresenteerd en besproken. Kritische en constructieve avond. Er zijn stappen gezet, en er is nog studie nodig. Vooral bouwhoogte, afstand, en fietspad. In mindere mate besproken: uitvoeringsfase (geluid, trillingen, bouwverkeer) en mobiliteit (toezegging: themabijeenkomst januari 2024). Er volgt een verslag in de wijkkrant.
15 november	E-unit ([redacted]) – Eigenaren in fase 2	Toelichting Gebiedsvisie, ontvangen signalen/zorgen mn. tav onderhoud en verhuurbaarheid.
9 november	Afspraak mevr. [redacted] (Thomas J. Witteroosstraat)	Mevrouw kon niet aanwezig zijn bij de bewonersavond op 24 oktober [redacted]. Thuis gesproken, met een buurvrouw. Erg positief over de plannen, mn de voorzieningen in Rijnpark. Wel wat zorgen over toekomstig verkeer in de Oldenbarneveldtstraat.
30 okt 2023	Gesprek StAB – Specifiek Bedrijventerrein Rijnpark	Toelichting gebiedsvisie (inhoud en proces). Voornaamste vragen: hoe gaat de woningbouw naar bedrijven, toegelicht de denkrichting: woningbouw zuidoost schuift op.
27 okt 2023	Grondeigenaren fase 1 – Vervolg samenwerking	Pitch Stadkwadraat (en opdracht namens partijen excl. NS) en Fakton, voorzitterschap overgedragen aan Stadkwadraat, start gesprekken om samenwerking te smeden.
24 okt 2023	InfoFest_2 – Informatiebijeenkomst Rijnpark voor inwoners/omwonenden	Ongeveer 80-100 personen in De Symfonie, een presentatie met veel dialoog, van 19.00-21.30. Voornaamste aandachtspunten: 1) Broekstraat, 2) Johan de Witlaan, en 3) Uitvoering zoals geluid, en trillingen.
24 okt 2023	K3, 1op1 gesprek over de gebiedsvisie en werklocatie	Gebiedsvisie (proces en inhoud) besproken. Oa dat we géén directe ontwikkelvolumes vastleggen. Akkoord met deze aanpak. We zien een aanleiding om naast de fietsbrug ook een ontwikkelvolume op de locatie te plaatsen. Nemen we mee in de gebiedsvisie. Geen verslag.
24 okt 2023	Peja, 1op1 gesprek over de gebiedsvisie	Gebiedsvisie (proces en inhoud) besproken. Oa dat we géén directe ontwikkelvolumes vastleggen. Akkoord met deze aanpak. Idee om hoek Westervoortsedijk-Oldenbarneveldtstraat mee te nemen. Doen we niet, valt buiten plangebied. Geen verslag.
19 oktober 2023	VVE Snelliusweg 40-x	Gesprek nav bijeenkomst grondeigenaren fase 2, oa over de zorgen/gevolgen voor beheer en onderhoud

		vastgoed en openbare ruimte, en onzekerheid voor ondernemers. Ook kansen besproken. Geen verslag.
17 oktober	Boomwortel, 1op1 gesprek over de gebiedsvisie	Gebiedsvisie (proces en inhoud) besproken. Oa dat we géén directe ontwikkelvolumes vastleggen. Akkoord met deze aanpak. Tijdelijke activiteiten besproken, vervolg [redacted]. Geen verslag.
13 oktober	[redacted], 1op1 gesprek over Rijnpark	Verzoek [redacted]: graag mee in fase 1, met name schuifruimte en ontwikkelsnelheid te bieden. Formele antwoord nee. [redacted] heeft in december een gesprek met weth. Economie.
12 oktober 2023	Bespreking [redacted] (Wijkplatform Het Broek)	Deels namens wijkplatform, deels op eigen titel, bespreking over zorgen en ideeën. Ook aanwezig: [redacted]. Verslag op 12-10 gedeeld met [redacted] (TLC). Mn bebouwing Broekstraat en verkeer.
26 september 2023	Stg. De Serre (pand CCV), 1op1 gesprek over de gebiedsvisie en werklocatie	Met de heer [redacted] (eigenaren) en (DM Architecten) gesproken over de visie. [redacted] aanwezig. Vanuit DM Architecten hun visie (plan) gepresenteerd. Met name over groen voor ouders op locatie K3, boekwaarde huidige pand, forse investeringen huidige bedrijfsvoering en strenge regels ivm geldverkeer en toezicht DNB. Geen verslag.
19 september 2023	K3, 1op1 gesprek over de gebiedsvisie en werklocatie	Met collega economie gesproken over nieuwe locatie K3 aan de haven tbv verplaatsing in de stad, en vrijkomende locatie nabij Rijnpark. Interessant; huidige locatie primair voor fietsbrug, en secundair voor vastgoed. Indien meewerken aan verplaatsing dan óók afwaardering milieuklasse op de huidige locatie.
12 september 2023	Overleg Woningcorporaties	Nadere toelichting proces en gebiedsvisie. Vanuit Volkshuisvesting ([redacted]) mn financiële argumenten waarom zaken niet kunnen of heel lastig zijn (afzet, eisen aan de woonomgeving, ontwerpkwaliteit en parkeren)
11 september 2023	Grondeigenaren fase 1 kopgroep	Procesafspraak gemaakt: gemeente [redacted] (Stadkwadraat)
8 september 2023	Grondeigenaren fase 1 – Vervolg samenwerking	Kopgroep gevormd, afspraken over vervolg, oa inzet Stadkwadraat en Fakton. Vervolgoverleg maandag 11 sept.
5 september 2023	Peja, 1op1 gesprek over de gebiedsvisie	Met de heer [redacted] (Klok) gesproken over de visie. [redacted] aanwezig. Vanuit Peja-Klok hun visie (plan) gepresenteerd en historie (PostNL) besproken. Geen verslag.
5 september 2023	K3, 1op1 gesprek over de gebiedsvisie	Met de heer [redacted] (K3) en [redacted] adviseur/ontwikkelaar) gesproken over de visie. [redacted] aanwezig. Vanuit K3 hun visie (plan) gepresenteerd. Met name over verplaatsing

		bedrijf, aanlanding van de brug en evt. ontwikkelvolume. Geen verslag, vervolgafspraak met collega's economie.
5 september 2023	Boomwortel, 1op1 gesprek over de gebiedsvisie	Met de heer [redacted] (Boomwortel) [redacted] (Pique) gesproken over de visie. [redacted] aanwezig. Vanuit Boomwortel hun visie (plan) gepresenteerd. Interessante aanleidingen voor verdere studie. Geen verslag.
20 juli 2023	Mevr. [redacted] (bewoner Broekstraat)	Gesprek nav informatie-fest met nadere toelichting op het plan Rijnpark. Met name over de groenstrook en langzaam verkeersverbindingen Het Broek-Rijnpark. Verslag gedeeld met TLC (Noortje)
13 juli 2023	Overleg Woningcorporaties	2de overleg, vervolg op bespreking 6 juni
7 juli 2023	Grondeigenaren – Verdieping **Samenwerking**	Afgerond
1 juli 2023	Omwonenden / De stad – Informatie Festival	Afgerond
27 juni 2023	Bestuursvergadering Wijkplatform Het Broek	Bijeenkomst 29 juni.
16 juni 2023	Bijeenkomst Grondeigenaren Rijnpark	09.30-12.00, stadhuis Arnhem, plenair deel inclusief inhoudelijke tafels. Resultaat: nog uitwerken.
10 juni 2023	Contact gelegd met Wijkplatform Het Broek, onszelf uitgenodigd om op 27 juni aan te mogen sluiten (kennismaken en plan Rijnpark) de bestuursvergadering van Wijkplatform.	Samen optrekken met TLO ([redacted] en enkele collega's)
6 juni 2023	Corporaties Portaal, Vivare en Volkshuisvesting	Aanwezig: Vivare, Portaal, Volkshuisvesting, en gemeente ([redacted]) Aandachtspunten oa: Parkeren (betaalbaarheid), omvang sociaal (investeringsvolume) en horizontale splitsing woonproducten (sociaal icm vrije sector)
3 juni 2023	StAB (Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen)	Aanwezig: bestuur StAB en gemeente ([redacted]) Resultaat: schuifruimte bestaande bedrijven, en toekomstperspectief omliggende bedrijventerreinen.
31 mei 2023	Raadsbesluit Startnotitie Rijnpark (vastgesteld)	-

# # #

Gemeenteraad Arnhem
Postbus 9029
6800 EL ARNHEM

Datum 22 november 2023
Onderwerp gebiedsvisie RijnPark
Ons kenmerk 23073

Geacht leden van de raad,

In december ligt de Gebiedsvisie voor RijnPark bij u ter besluitvorming voor. De ingrijpende ontwikkeling van RijnPark naar een woon-werklocatie heeft niet alleen grote impact op het bestaande bedrijventerrein, maar ook op de naastgelegen bedrijventerreinen Het Broek en Nieuwe Haven. Wij vragen u daarom in de besluitvorming de overwegingen verwoord in deze brief mee te nemen.

Inleidend
StAB stelt vast dat steeds meer bedrijventerrein verloren gaat in Arnhem en dat bestaande terreinen structureel verwaarloosd worden. Nu er zoveel middelen gaan naar woningbouw moeten er ook substantiële middelen worden ingezet om de overgebleven bedrijventerreinen aan de noordzijde van Arnhem (Het Broek, Nieuwe Haven en een deel van RijnPark) toekomstbestendig te maken. Door de gemeente wordt verdichting op de bestaande terreinen als een van de oplossingen gezien voor het tekort aan bedrijventerrein; dit is een kostbare oplossing en kan niet uitsluitend voor rekening komen van het bedrijfsleven.

Werkgelegenheid
Met de toename van het aantal woningen en inwoners in de stad, is evident dat alle werkgelegenheid behouden dient te blijven en moet meegroeien met de stad. Dat betekent ook dat werkgelegenheid die vertrekt als gevolg van de ontwikkeling van RijnPark gecompenseerd moet worden in gelijksoortige werkplekken elders op het bedrijventerrein of op een andere plek in Arnhem. Dan gaat het niet alleen om aantallen, maar ook om de aard van het werk. De gemeente moet hier actief op toezien.

Daarbij constateren wij dat er veel globale werkgelegenheidsgetallen worden genoemd, die leiden tot conclusies waarvan wij ons afvragen of die correct zijn. We dringen er dan ook op aan dit te onderbouwen en concreter te maken. Wij gaan er vanuit dat de 5000 banen die worden genoemd bedoeld zijn als 5000 fte, waarin het vertrek van een grote werkgever als PostNL is meegenomen.

Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen
Postadres Vlamoven 34 6826 TN Arnhem
t (026) 351 82 45
e info@stab-arnhem.nl
i stab-arnhem.nl
iban NL77INGB0654113963
kvk 09128571
btw NL810567416B01
stichtingarnhemsebedrijventerreinen
stab-arnhem
chainels.com/stab

Voorts dringt StAB, mede voor garantie van behoud bestaande werkgelegenheid, erop aan dat de gemeente actief aan bedrijven die door de geplande woningbouw verdwijnen, nieuwe kavels aanbiedt.

Verkeer/mobiliteit
De ambitieuze woningbouwplannen zullen zowel tijdens de ontwikkelingsfase als in de eindsituatie grote gevolgen hebben voor de verkeersdoorstroming van de Westervoortsedijk. Hier moeten vooraf oplossingen voor gevonden worden. Dat geldt ook voor de voortdurende problematiek van parkeren van grote voertuigen. In deze gebiedsvisie is er hiervoor geen ruimte voorzien.

Milieuhinder/veiligheid
De grote snelheid waarmee deze gebiedsvisie is ontwikkeld, leidt ertoe dat er op het moment van besluitvorming nog geen MER-onderzoek is uitgevoerd. Wij vinden dit onacceptabel. De huidige en nog te ontwikkelen bedrijfsactiviteiten op de naastgelegen bedrijventerreinen Het Broek en Nieuwe Haven mogen geen belemmering of hinder ondervinden van de woningbouw. Dat vraagt om een degelijke onderbouwing in de vorm van een MER, op basis waarvan een overgangs-/bufferzone die op RijnPark moet komen te liggen kan worden vastgesteld. Tegelijk adviseren wij om in het kader van deze gebiedsvisie schuifruimte op RijnPark te reserveren voor bedrijfsactiviteiten met een lage milieucategorie die niet passen binnen de signatuur van de aanpalende bedrijventerreinen.

Energie
Wij vinden dat de gegarandeerde beschikbaarheid van energie/elektriciteit een voorwaarde is voor de ontwikkeling van het terrein. Immers, de bedrijventerreinen hebben nu al te kampen met de gevolgen van netcongestie. Dit schaadt de (lokale) economie en de innovatiekracht voor energietransitie. De vrijkomende netcapaciteit van de te slopen bedrijfspanden op RijnPark moet ons inziens dan ook behouden blijven voor de bedrijven op RijnPark en de omliggende bedrijventerreinen.

Handhaving gedurende ontwikkelfase
Gedurende de gehele ontwikkeling van het gebied t/m fase 2 dient het vigerende bestemmingsplan door ODRA actief gehandhaafd te worden. Immers, gedogen zal ertoe leiden dat bedrijven die nu binnen de bestemming ondernemen er hinder van ondervinden en voortijdig vertrekken. Gedogen leidt bovendien tot verloedering en ondermijningsgevaar.

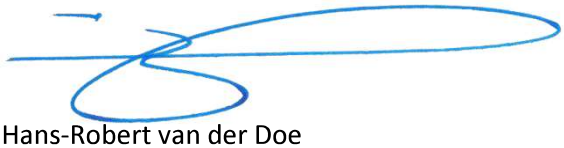
Een alternatief
Veel recentelijk duurzaam gebouwde bedrijfspanden in fase 2 zijn in 2040 rond de 20 jaar oud. Wij gaan ervanuit dat deze panden vanuit duurzaamheidsoogpunt niet gesloopt worden, maar dat dit behouden blijft voor bedrijvigheid. Dit is ook logisch gezien het feit dat de grond onder deze objecten vervuild is en (her)bouwen daardoor onevenredig duur is. In dat verband ligt het meer voor de hand te bouwen in het gebied Fluvium en Nieuwe Kade (zie bijlage). Daar staan overwegend gedateerde bedrijfspanden en is deze locatie aantrekkelijker door haar ligging aan de Rijn en nabij het stadscentrum. Het fase 2 gebied inclusief de Dr. C. Lelyweg blijft dan beschikbaar voor bedrijvigheid. StAB pleit ervoor deze mogelijkheid serieus te onderzoeken. Zo vormt fase 2 ook geen belemmering voor de Nieuwe Haven, Het Broek en IPKW. Overigens hebben wij begrepen dat

eigenaren in dit gebied ook dit idee al geopperd hebben, maar dat hier op ambtelijk niveau geen medewerking aan gegeven wordt.

Tot slot
Voor nagenoeg alle bedrijventerreinen rondom RijnPark (Het Broek, IPKW en Nieuwe Haven) worden op dit moment ontwikkelplannen en ambitiedocumenten opgesteld. Die zullen binnen afzienbare tijd worden vervat in een overkoepelende gebiedsvisie. De gebiedsvisie voor RijnPark zou hier in onze ogen niet op vooruit moeten lopen. Daarnaast maken wij ons zorgen over de grote snelheid waarmee deze gebiedsvisie tot stand komt en de gevolgen die dit heeft voor onze achterban. Het creëert onduidelijkheid voor ondernemers en hun toekomstplannen en zal leiden tot planschade waarmee u als gemeente in de budgettering rekening zou moeten houden.

Het maakt ook duidelijk dat aan dergelijke ingrijpende ontwikkelingen onlosmakelijk is verbonden dat er transparant en helder wordt gecommuniceerd. We hebben de afgelopen jaren ondervonden, dat dit niet vanzelfsprekend was. Wij vragen de gemeente dan ook transparant te communiceren en informeren en om binnen redelijke termijn inhoudelijk en gemotiveerd te reageren op onderhavige brief. Deze brief zullen wij ook delen met onze achterban via Chanels en LinkedIn.

Met vriendelijke groet,
Namens bestuur StAB

Hans-Robert van der Doe
voorzitter

c.c. gemeente Arnhem, wethouder Nermina Kundic
gemeente Arnhem, afdeling Economische Zaken

Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen
Postadres Vlamoven 34 6826 TN Arnhem
t (026) 351 82 45
e info@stab-arnhem.nl
i stab-arnhem.nl
iban NL77INGB0654113963
kvk 09128571
btw NL810567416B01
stichtingarnhemsebedrijventerreinen
stab-arnhem
chainels.com/stab

Bijlage bij brief d.d. 21 november 2023 met kenmerk 23073 inzake gebiedsvisie RijnPark

Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen
Postadres Vlamoven 34 6826 TN Arnhem
t (026) 351 82 45
e info@stab-arnhem.nl
i stab-arnhem.nl
iban NL77INGB0654113963
kvk 09128571
btw NL810567416B01
stichtingarnhemsebedrijventerreinen
stab-arnhem
chainels.com/stab

Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen
T.a.v. de heer Van der Doe
Vlamoven 34
6826 TN ARNHEM

Datum : 5 maart 2024
Uw kenmerk : 23073
Zaaknummer : 4016575
Contactpersoon : Sander Pasmans
Telefoonnummer : 026 3775011

Onderwerp: Gebiedsvisie Rijnpark

Geachte heer Van der Doe,

Wij hebben uw brief over de Gebiedsvisie Rijnpark, met kenmerk 23073, ontvangen. In uw brief vraagt u aandacht voor de impact die de ontwikkeling van Rijnpark naar een woon-werklocatie heeft op het bestaande bedrijventerrein en de omliggende bedrijventerreinen.

Het verzoek om aandacht voor de ontwikkeling van werkgelegenheid in de groeiende stad en de bestaande stad is terecht en belangrijk. In de door de gemeenteraad van Arnhem vastgestelde Omgevingsvisie en Verstedelijkingstrategie is behoud, versterking en groei van werkgelegenheid voor het toenemend aantal inwoners een belangrijk onderdeel.

Om die reden zijn in de vorig jaar door de gemeenteraad vastgestelde startnotitie Rijnpark kaders meegeven over het belang en de beoogde toename van werkgelegenheid in Rijnpark en is dit nogmaals benadrukt in het door de gemeenteraad op woensdag 28 februari 2024 met moties vastgestelde gebiedsprogramma Spoorzone Arnhem-Oost.

Vanuit het Rijk wordt, gezien de landelijke urgentie om de woningbouwtekort aan te pakken, gestuurd op het versnellen van de woningbouw. Ook Arnhem voelt deze urgentie en wil het tekort aan (vooral betaalbare) woningen aanpakken. Medio 2023 heeft de gemeenteraad de startnotitie Rijnpark vastgesteld, waarin de ambities en de eerste kaders zijn vastgelegd om Rijnpark te ontwikkelen van een bedrijventerrein nu, tot volwaardige stadswijk/ woon-werklocatie. De gemeente heeft vanaf medio 2023 gewerkt aan de gebiedsvisie Rijnpark, waarin de ambities uit de startnotitie worden vertaald naar een eerste plan. Inmiddels heeft het college deze gebiedsvisie ter vaststelling aan de raad gestuurd. Gelijktijdig heeft het college besloten de Notitie Reikwijdte en Detailniveau in het kader van de Milieueffectrapportage ter inzage te leggen.

Hieronder zullen we ingaan op de punten van uw brief.

Werkgelegenheid
De gemeente vindt het behoud van werkgelegenheid in haar stad erg belangrijk. Het is een uitgangspunt voor de gebiedsontwikkeling en de groei van de stad dat mensen ook in hun omgeving kunnen werken. Dit sluit aan bij het principe van de 15-minutenstad, namelijk dat inwoners binnen 15 minuten lopen of fietsen alle basisbehoeften kunnen bereiken.

U geeft daarnaast in uw brief aan dat er veel globale cijfers gebruikt worden en u vraagt naar duiding en onderbouwing hiervan. In Rijnpark streven we naar 5000 banen. U geeft terecht aan dat dit niet hetzelfde is als het aantal fte en bovendien niet door de gemeente kan worden afgedwongen. Wij gaan ervan uit dat 5000 banen vergelijkbaar zijn met 3650 fte. Dit aantal hebben wij dan ook in het gebiedsprogramma van de Spoorzone opgenomen voor Rijnpark. We bedoelen met deze aantallen niet de toevoeging maar het totale aantal in Rijnpark te realiseren banen. Om deze aantallen banen in Rijnpark te kunnen realiseren, kan de gemeente vooral sturen op de hiervoor benodigde aantallen vierkante meters. Hiertoe hebben we onderzoek laten doen naar het benodigde aantal vierkante meters per baan per type bedrijvigheid en hebben we dit gemiddelde aantal vierkante meters ook getoetst aan andere grotere gebiedsontwikkelingen in Nederland. Met gemiddeld 51m2 per baan zitten we daarmee op het landelijk gemiddelde. We willen dit in de opvolgende fasen, waarin het uitwerkingsniveau meer gedetailleerd wordt, ook meer gedetailleerd gaan beschouwen.

In uw brief geeft u aan dat de gemeente vertrekkende bedrijven een nieuw kavel zou moeten aanbieden. De transformatie van Rijnpark biedt kansen voor nieuwe bedrijvigheid en er is ruimte binnen het werkprogramma in het gebied voor bedrijven die mengbaar zijn en terug willen keren. Hierbij is de vraag of dat past bij het specifieke bedrijf en de dichtheden die we hier voorstaan. De gebiedsontwikkeling gaat vele jaren duren en daarom is het van belang om richting het omgevingsplan ook een transformatieplan op te stellen waarin de transitie van de huidige situatie en naar de toekomstige situatie staat beschreven en daarmee houvast geeft aan bestaande gebruikers. Uitgangspunt is dat de beschikbare ruimte in eerste instantie is bedoeld voor de huidige bedrijven in de Spoorzone die mengbaar zijn en terug willen keren. Daarna komen de maatschappelijke en commerciële (retail, horeca) functies die horen bij een wijk van deze omvang. De ruimte die dan nog in het programma overblijft, is bedoeld voor verschillende typen bedrijvigheid, waaronder creatieve bedrijvigheid.

Verkeer/mobiliteit

De woningbouwplannen hebben zowel tijdens de ontwikkelingsfase als in de eindsituatie gevolgen voor de verkeersdoorstroming in de stad en de Westervoortsedijk in het bijzonder. In het door de raad vastgestelde gebiedsprogramma Spoorzone Arnhem-Oost is benadrukt dat de verstedelijkingsopgave van Arnhem en de Spoorzone in het bijzonder een integrale en samenhangende aanpak vraagt van het mobiliteitsnetwerk in de stad en de regio. De door de raad aangenomen motie benadrukt het belang van bereikbaarheid tijdens de ontwikkeling daarbij. De transitie naar een duurzame versterking van het mobiliteitssysteem vraagt vele investeringen. Naast de aanzienlijke middelen die Arnhem heeft gekregen voor een mobiliteitsversterking in de spoorzone Arnhem-Oost is in de uitwerking van de gebiedsvisie Rijnpark hierop geanticipeerd en zal uiteindelijk bij de Milieueffectrapportage (MER) en het omgevingsplan hier invulling aan moeten worden gegeven.

Milieuhinder/veiligheid
In uw brief geeft u aan dat u het noodzakelijk vindt dat vóór vaststellen van de gebiedsvisie de Milieueffectrapportage (MER) afgerond is. Om goed onderzoek te kunnen doen, is het echter noodzakelijk dat er een concrete visie ligt op de ontwikkeling van het gebied om deze te toetsen of de aannames die in deze visie gedaan zijn ook juist en uitvoerbaar zijn. Daartoe is juist de gebiedsvisie noodzakelijk. Mocht deze MER tot andere inzichten leiden dan nu wordt aangenomen, dan zal het college met voorstellen komen hoe hiermee om te gaan. Daarbij neemt het college zowel het economisch belang als het woningbouwbelang in ogenschouw. Immers de groei van de stad op gebied van woningen moet niet ten koste gaan van de werkgelegenheid in de stad. Ook de raad heeft hier met het aannemen van de motie “Behoud van werkgelegenheid en bedrijventerrein is ook uitgangspunt bij gebiedsontwikkeling Spoorzone Arhem Oost” bij het gebiedsprogramma Spoorzone Arnhem Oost ook uitdrukkelijk aandacht voor gevraagd.

In uw brief geeft u aan dat de ontwikkeling van Rijnpark geen impact mag hebben op de huidige en toekomstige activiteiten van omliggende bedrijven. Naar onze huidige inzichten heeft de ontwikkeling van Rijnpark geen effecten op de huidige bedrijfsactiviteiten van omliggende bedrijven. De MER moet deze aanname toetsen. Wel zal de ontwikkeling van Rijnpark op een beperkt deel van de omliggende bedrijventerreinen invloed hebben op de toekomstige mogelijkheden om bedrijfsactiviteiten uit te breiden. Onze huidige inzichten zijn dat dit beperkt is – zowel in omvang van het gebied als in mate van afschaling van de maximale milieucategorieën – mede gezien het feit dat we een bufferzone hebben opgenomen aan de oostzijde van Rijnpark fase 2. Ook hier gaan de MER-onderzoeken aangeven of deze inzichten juist zijn. Zoals ook hierboven aangegeven, zal het college met voorstellen komen als dit niet het geval blijkt te zijn, waarbij het economisch belang nadrukkelijk even zwaar mee weegt bij het doen van voorstellen.

U vraagt aandacht voor schuifruimte vanuit omliggende bedrijventerreinen naar Rijnpark voor bedrijven met lage milieu-categorieën. Wij onderschrijven deze ambitie en hebben deze in het raadsvoorstel voor de gebiedsvisie Rijnpark ook een plek gegeven in het op te stellen transformatieplan voor Rijnpark. De transformatie van Rijnpark biedt kansen voor nieuwe bedrijvigheid en er is ruimte binnen het werkprogramma in het gebied voor bedrijven uit de spoorzone die mengbaar zijn.

Energie
Veel gebiedsontwikkelingen in Nederland worden geconfronteerd met geen of beperkte netaansluiting. Dit kan tot vertraging en mogelijk extra kosten leiden. Aan versterking van het elektriciteitsnetwerk wordt landelijk en regionaal hard gewerkt mede gezien de groei en ontwikkeling van het stedelijk gebied en de urgentie qua woningbouw. Zo ook voor Rijnpark. De langjarige gebiedsontwikkeling geeft echter wel ruimte om te anticiperen op verder verloop van de aanpak op netcongestie en biedt de kans om nieuwe energieconcepten te ontwikkelen om zo de impact van netcongestieproblematiek op de gebiedsontwikkeling van Rijnpark zo klein mogelijk te houden. Over vrijkomende capaciteit en

behoud/verdeling van huidige capaciteit wordt landelijk veel gesproken en er worden vanuit rijkswege nadere regels verwacht.

Handhaving gedurende de ontwikkeling
Als door ontwikkelingen in het gebied verloedering en voortijdig vertrek optreedt lijkt het ons goed om daar gezamenlijk in op te treden en na te denken hoe we de transitie van Rijnpark zo goed mogelijk samen vorm kunnen geven.

Alternatief
U geeft aan een alternatief te zien in de ontwikkeling op een ander deel aan de Westervoortsedijk. De groei van de stad vraagt veel ruimte en intensivering van wonen, werken en voorzieningen. Het is goed om na te denken over meerdere gebieden in Arnhem die kansrijk zijn om ook te ontwikkelen. Voor de locatie Fluvium is de ontwikkeling in uitvoering. De door u genoemde locatie Nieuwe Kade zien wij, mede gelet op de omvang van deze locatie, niet als een alternatief voor de ontwikkeling van Rijnpark fase 2. De intensivering van ruimtegebruik die nodig is om de binnenstedelijke groei te faciliteren zal in Rijnpark fase 2 inderdaad leiden tot sloop van panden. Deze ontwikkeling staat nog verder weg in de tijd waardoor nog niet te zeggen is welke dat precies zullen zijn.

Tot slot deelt u uw zorg over de snelheid en de afstemming van diverse trajecten om tot ambitiedocumenten en gebiedsvisies te komen. Wij willen u dan ook uitnodigen voor een overleg met wethouders Kundic en Smeulders waarin we met u en betrokkenen in het gebied in gesprek kunnen over de ontwikkelingen in dit deel van Arnhem. Graag agenderen we tijdens dat gesprek uw wens ten aanzien van toekomstige communicatie en afstemming over de planvorming in Rijnpark. Wij zullen het initiatief nemen voor dit overleg. Verder blijven we met u samenwerken aan de ambities voor de omliggende bedrijventerreinen Het Broek en Nieuwe Haven, zoals vastgelegd in de verschillende visies en ambitiedocumenten.

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

RAPPORT

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

MER Rijnpark

Klant: Gemeente Arnhem

Referentie: BJ4785-RP-001
Status: Definitief
Datum: 27 februari 2024

Open

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Jonkerbosplein 52
6534 AB Nijmegen
Netherlands
Mobility & Infrastructure

+31 88 348 70 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document:	Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Sub titel:	MER Rijnpark
Referentie:	BJ4785-RP-001
Status:	Definitief
Datum:	27 februari 2024
Projectnaam:	MER Rijnpark
Projectnummer:	BJ4785

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderzins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1 Inleiding 1
1.1 Gebiedsontwikkeling Rijnpark 1
1.2 De NRD is de eerste stap in de m.e.r.-procedure 2

2 Gebiedsontwikkeling Rijnpark 4
2.1 Omgevingsvisie Arnhem: Spoorzone Arnhem Oost 4
2.2 Rijnpark in het kort 4

3 Alternatieven in het MER 7
3.1 Inleiding 7
3.2 Referentiesituatie: autonome ontwikkelingen 7
3.3 Nul-alternatief 8
3.4 Basisalternatief 8
3.5 Voorkeursalternatief 9

4 Onderzoeksthema's 10
4.1 Beoordelingsmethodiek 10
4.2 Plan- en studiegebied 10
4.3 Planhorizon en referentiejaar 10
4.4 Beoordelingskader 11

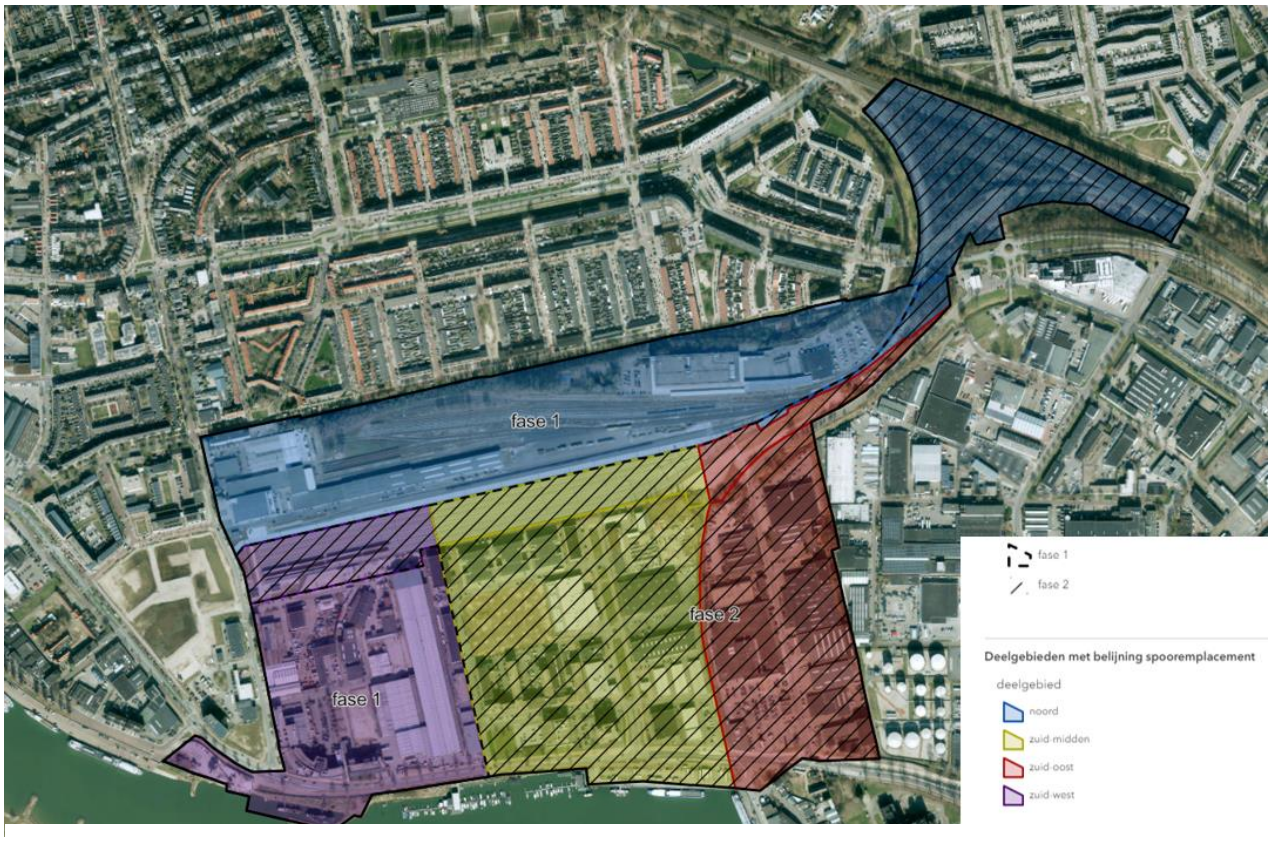
5 M.e.r.-procedure 14
5.1 Doel van de m.e.r.-procedure 14
5.2 M.e.r.-plicht 14
5.3 M.e.r.-procedure 15

1 Inleiding

1.1 Gebiedsontwikkeling Rijnpark

De gebiedsontwikkeling Rijnpark betreft het transformeren van een binnenstedelijk gemengd bedrijventerrein van circa 70 hectare naar een intensiever gebruikt gebied met ruimte voor wonen, werken en voorzieningen. De gemeente Arnhem wil in Rijnpark onder meer ruimte bieden aan circa 7.000 woningen, 5.000 banen, maatschappelijke voorzieningen en een stadspark.

Rijnpark is gelegen tussen de Broekstraat, de Westervoortsedijk, de Van Oldenbarneveldtstraat en de Doctor C. Lelyweg. Ten noorden van Rijnpark ligt woonwijk Het Broek, ten westen nieuwbouwwoonwijk het Gashouderskwartier, ten oosten bedrijventerrein Het Broek en ten zuidoosten bedrijventerreinen De Nieuw Haven en cleantech campus IPKW.

Figuur 1: Plangebied Rijnpark

Rijnpark wordt gefaseerd ontwikkeld: fase 1 (2030) en fase 2 (2040). Voor de realisatie van fase 1 is onder meer de uitplaatsing van een deel van het spooremplacement (het ProRail-gedeelte) nodig en voor fase 2 de uitplaatsing van het resterende emplacement (het NS-gedeelte).

Figuur 2: Luchtfoto van een deel van Rijnpark

Voor Rijnpark is de Gebiedsvisie Rijnpark opgesteld (maart 2024, collegebesluit met raadsvoorstel), met een ruimtelijk raamwerk voor fase 1. Voor fase 1 is begin 2023 ook voorkeursrecht gevestigd.

Om de grootschalige binnenstedelijke gebiedsontwikkeling Rijnpark mogelijk te maken zijn wijzigingen van het omgevingsplan nodig. Ook wordt er een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Daartoe wordt de m.e.r.-procedure (m.e.r.) doorlopen en worden milieuonderzoeken uitgevoerd. Het MER wordt bij de eerste ontwerp-omgevingsplan voor Rijnpark ter inzage gelegd.

1.2 De NRD is de eerste stap in de m.e.r.-procedure

Bij een ontwikkeling als deze moet de gemeente openbaar kennisgeven van de start van de m.e.r.-procedure en moet de gemeente de andere bestuursorganen en adviseurs raadplegen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER (o.a. provincie, waterschap, veiligheidsregio). Daartoe is deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Rijnpark (NRD). De NRD is met de openbare kennisgeving de eerste stap in de m.e.r.-procedure.

Bij de NRD gaat het om de onderzoeksopzet. ‘Reikwijdte' staat voor de onderwerpen die het MER moet gaan bestrijken: welke alternatieven moeten onderzocht worden en welke milieuaspecten zijn relevant in dit onderzoek? Bij ‘detailniveau' draait het om de vraag hoe uitgebreid en op welk schaalniveau de verschillende milieuaspecten onderzocht moeten worden en op welke manier dat onderzoek moet worden uitgevoerd.

De gemeente stelt eenieder in de gelegenheid om te reageren op de NRD; niet alleen de bestuursorganen en adviseurs, De NRD gaat dus over de onderzoeksopzet voor de nog uit te voeren milieuonderzoeken bij het MER en (enkel) daarover kan een reactie worden ingediend. Bijvoorbeeld door een voorstel te doen voor aanscherping van het uit te voeren onderzoeken. Verzocht wordt om reacties over meer dan onderzoeksopzet, zoals over de inhoud van de Gebiedsvisie en over de betrokkenheid bij het vervolgproces, niet in te dienen als reactie op de NRD. Met de ingediende reacties wordt zoveel mogelijk rekening gehouden in het op te stellen MER. In het MER wordt aangegeven hoe met de reacties is omgegaan.

De komende periode worden de milieuonderzoeken in het kader van het MER uitgevoerd. Het MER wordt bij het eerste ontwerp-omgevingsplan voor Rijnpark ter inzage worden gelegd.

Definities m.e.r en MER
Zowel de term m.e.r als MER wordt genoemd. Er zit verschil in definitie van deze termen: De milieueffectrapportage (afkorting m.e.r.) is een procedure die de milieueffecten van een plan in beeld brengt voordat de overheid daar een besluit over neemt. De onderzoeksresultaten van de m.e.r. worden gepubliceerd in het milieueffectrapport (afkorting MER).

2 Gebiedsontwikkeling Rijnpark

2.1 Omgevingsvisie Arnhem: Spoorzone Arnhem Oost

Het gebied Rijnpark is onderdeel van Spoorzone Arnhem-Oost. In het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost (2021) en het ontwerp-Omgevingsvisie Arnhem 2040 (november 2022) zijn de ambities van Arnhem voor dit gebied vastgelegd. Naast opgaven voor de woonwijken en werkgebieden ligt er een opgave voor het spoor. Enerzijds gaat het om het toekomstbestendig maken van het spoor en anderzijds gaat het om het slechten van de barrière die de railinfrastructuur in Arnhem Oost vormt.

De omgevingsvisie Arnhem 2040 schetst een toekomstbeeld voor de stad en geeft aan hoe de gemeente om wil gaan met opgaven als de groei van bewoners, bedrijven en bezoekers, de energietransitie en druk op de natuur. De gemeente zet de koers voor Arnhem uit aan de hand van zes algemene ambities: (1) aantrekkelijke stad, (2) groene, gezonde en veilige stad, (3) vitale stad, (4) ruimte voor schone mobiliteit, (5) goed wonen en (6) een stad met nieuwe energie. In de visie staan is aangeven hoe de gemeente deze ambities wil bereiken, zoals:

- het bouwen op goed bereikbare plekken waar voorzieningen nabij zijn;
- het bij elkaar brengen van wonen, werken en voorzieningen;
- wandelen, fietsen, en OV zijn de meest voor de hand liggende vormen van vervoer;
- het verder vergroenen van de stad, passend bij het veranderende klimaat.

Ten behoeve van de Omgevingsvisie is een MER en een passende beoordeling opgesteld. Deze is samen met de ontwerp Omgevingsvisie eind 2022 ter inzage gelegd. De raad heeft in december 2023 de Omgevingsvisie vastgesteld.

Het MER dat is opgesteld voor de Omgevingsvisie Arnhem 2040 sluit aan bij het abstractieniveau van de Omgevingsvisie. Het op te stellen MER Rijnpark zal concreter zijn en aansluiten bij de te nemen besluiten over ruimtelijke plannen en vervolgbesluiten voor Rijnpark en de daarbij behorende dilemma's en te maken keuzes.

2.2 Rijnpark in het kort

Voor Rijnpark heeft de gemeenteraad in mei 2023 de Startnotitie Rijnpark met Ruimtelijke Verkenning vastgesteld. Inmiddels is er de Gebiedsvisie Rijnpark (maart 2024, collegebesluit met raadsvoorstel), met een ruimtelijk raamwerk voor fase 1. De Gebiedsvisie is opgebouwd aan de hand van zes kenwaarden voor Rijnpark. De uitgangspunten per ieder van de zes kernwaarden zijn als volgt uitgewerkt in de Gebiedsvisie:

1. NIEUWE ARNHEMSE MIX

Rijnpark wordt een gemengde, diverse en inclusieve stadswijk met een gezonde mix aan functies. Naast 7.000 woningen bevat de wijk een breed scala aan voorzieningen en bedrijvigheid. De voorzieningen en bedrijvigheid in Rijnpark zorgen voor tenminste 5.000 banen in het gebied. In Rijnpark wordt gestreefd naar zoveel mogelijk efficiënt ruimtegebruik, met compacte en gemengde gebouwen, met een levendige dynamiek en voldoende ruimte voor ontmoeting.

- *Rijnpark bestaat uit 2/3 betaalbaar wonen (40% is sociaal en circa 25% is middelduur; waarvan 20% betaalbare koop) gelijkmatig verdeeld over Rijnpark*

- *Circa 80.000 m2 BVO aan maatschappelijke en commerciële voorzieningen*
- *Het werken is complementair aan omliggende werkgebieden als Het Broek en IPKW, en versterkt het ecosysteem van Arnhem, inclusief betaalbare ruimte, totaal ca 180.000m2*
- *In Rijnpark is er ruimte voor de huisvesting van verschillende aandachtsgroepen (opvang, statushouders, kwetsbare jongeren) en in fase 1 komen, ca 450 plekken voor de opvang van vluchtelingen.*
- *In Rijnpark komt tenminste een basisschool in fase 1, en mogelijk een 9-maanden-tot-18-jaar school (onderzoek) en een grote multifunctionele sporthal in fase 2 (onderzoek)*

2. Water en bodem als basis

De kwaliteit van de bodem is de basis voor een gezonde en groene stadswijk. In Rijnpark komt de juiste grond op de juiste plek. Dit geldt zowel voor de bodemkwaliteit (mate van bodemvervuiling) als voor de bodemsamenstelling (mate van doorlaatbaarheid en voedzaamheid). De gekozen strategie brengt de bodem tot leven, maakt het gebied leefbaar, legt de basis voor een sterke, biodiverse en natuurinclusieve groenstructuur en zorgt voor een veerkrachtig watersysteem dat wateroverlast voorkomt en verkoeling biedt in warme periodes.

- *In Rijnpark wordt gewerkt met een (zo veel mogelijk) gesloten grondbalans*
- *De bodem in Rijnpark legt de basis voor een gezond stedelijk leven voor mens, dier en plant*
- *In Rijnpark wordt de kleine watercyclus hersteld. Wateroverlast en hittestress wordt hiermee voorkomen.*
- *In Rijnpark wordt hemelwater zo veel mogelijk lokaal verwerkt en gebruikt (bewatering tuinen, grijs watersysteem)*
- *Ondergrond en bovengrond worden in Rijnpark op elkaar afgestemd om zo veel mogelijk ruimte te vrijwaren voor groen*

3. Veluwe aan de Rijn

Rijnpark wordt een groene en aantrekkelijke stadswijk voor mens en dier. De wijk is via de Veluweloper direct verbonden met de Rijn en de Veluwe en krijgt een groot centraal Spoorpark op het voormalige emplacement. Tesamen met de openbare ruimte, de gebouwen (daken, gevels) en de binnentuinen wordt Rijnpark maximaal groen ingericht, waardoor de "Rijnparkbiotoop" ontstaat, een leefomgeving voor mens, plant en dier.

- *Met het Spoorpark wordt een nieuw type stadspark aan Arnhem toegevoegd*
- *De Veluweloper voorziet in een ecologische en recreatieve verbinding tussen de Veluwe en de Rijn.*
- *Rijnpark wordt zo groen mogelijk ingericht, met robuuste en gelaagde beplanting*
- *In Rijnpark geldt de 3-30-300 spelregel*
- *De buitenruimte in Rijnpark nodigt uit tot beweging en spel*
- *De Westervoortsedijk wordt getransformeerd tot een groene "Rijnboulevard", waardoor de kwaliteiten van de Rijn-kade worden doorgezet en Arnhem Oost zich aan de Rijn presenteert*

4. Goed verbonden

In Rijnpark wordt ingezet op een mobiliteitstransitie naar een meer duurzame mobiliteit. De mobiliteitsstrategie laat zich leiden door het STOMP-principe. (Stappen-Trappen-OV-MaaS-Privéauto) Hierbij ligt de focus op het voorkomen van verplaatsingen met de (privé)auto, met meer ruimte voor fietsers en voetgangers. Voorzieningen zijn in Rijnpark nabij en de wijk is goed verbonden met haar omgeving. Onder andere door middel van de nieuwe oeververbinding. De bedrijvigheid met noodzakelijke logistiek en bijbehorende wegen, is zoveel mogelijk ontvlecht van de langzaam verkeerroutes.

- *Lage parkeernorm voor auto's in Rijnpark*

- *Parkeren van auto's op afstand in publieke garages en Hub's*
- *Goede, veilige en ruime parkeervoorzieningen voor de fiets en auto*
- *(H)OV-haltes op loopafstand*
- *Fijnmazig netwerk voor fietsers en voetgangers*
- *De realisatie van een nieuwe oeververbinding voor fietsers en voetgangers in fase 1*
- *Bedrijven die meer afhankelijk zijn van logistiek zijn geconcentreerd in specifieke zones*

5. Eigentijdse, gelaagde stadswijk

In Rijnpark worden werken en wonen zoveel mogelijk gecombineerd, met passende voorzieningen in de nabijheid. De historische structuren (zichtbaar en onzichtbaar), historische gebouwen en andere historische elementen worden gebruikt om de wijk eigenheid en karakter mee te geven. In Rijnpark wordt compact en stedelijk gebouwd.

- *De industriële historie van Rijnpark vormt het erfgoed van het gebied. De zichtbare en onzichtbare historie en het industriële karakter leggen de basis voor de ontwikkeling van het gebied*
- *De bebouwing sluit goed aan op de omliggende wijken*
- *In Rijnpark wordt gebouwd in een hoge dichtheid met aandacht voor de menselijke maat en schaal*
- *In Rijnpark komt hoogbouw, met stedelijke accenten van 100 en 120 meter*
- *Functies worden zowel horizontaal als verticaal gemengd*

6. Gezond, energiek en circulair

Bij de ontwikkeling van Rijnpark staat het streven naar een veilige, gezonde, aangename en groene leefomgeving voorop. Negatieve milieu-invloeden van binnen en buiten het gebied worden zo veel mogelijk ingeperkt. Daarbij wordt rekening gehouden met de bestaande bedrijvigheid in en rondom Rijnpark. Qua materiaal en circulariteit wordt ingezet op hergebruik van de materialen van bestaande gebouwen en fundamenten

- *Rijnpark kent een goed microklimaat*
- *In Rijnpark wordt zo veel mogelijk energie lokaal opgewekt*
- *In Rijnpark wordt gebruik gemaakt van collectieve energiesystemen gekoppeld aan de mobiliteitsHub's*
- *De ontwikkeling van Rijnpark is afgestemd op omliggende bedrijvigheid. Negatieve milieueffecten worden daarbij voorkomen en er blijft ruimte voor de bedrijvigheid op de omliggende terreinen*
- *In Rijnpark wordt ingezet op duurzaam materiaalgebruik; 25% hergebruik van bestaande materialen tot 2030 en 50% na 2030*
- *Bestaande bebouwing wordt op een circulaire wijze gesloopt, en in de nieuwbouw worden circulair en biobased materialen gestimuleerd*
- *Afvalstromen worden beperkt, gescheiden verzameld en waar mogelijk hergebruikt*

3 Alternatieven in het MER

3.1 Inleiding

Referentiesituatie
In een MER worden de effecten van een voorgenomen ontwikkeling (Rijnpark) vergeleken met de referentiesituatie (de autonome ontwikkeling).

Alternatieven
In een MER moeten, naast de voorgenomen activiteit, ook de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven worden onderzocht. De (locatie)keuze om in Rijnpark o.a. ruimte te bieden voor nieuwe woningen en extra werkgelegenheid is gemaakt in het kader van de Omgevingsvisie Arnhem 2040. De gevolgen van de in de Omgevingsvisie gemaakte keuzen zijn beschreven in het MER voor de Omgevingsvisie (MER 2022 en aanvulling 2023). Het onderzoek naar de milieugevolgen van de voorgenomen ontwikkeling en eventueel redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, zal zich daarom focussen op de invulling van het gebied Rijnpark.

Basisalternatief
Voor de voorgenomen ontwikkeling van Rijnpark wordt eerst een Basisalternatief beschouwd. Het Basisalternatief is een eerste uitwerking gebaseerd op de Gebiedsvisie Rijnpark.

Voorkeursalternatief
Met de kennis en inzichten na het Basisalternatief wordt een zogenaamd Voorkeursalternatief ontwikkeld. Het Voorkeursalternatief omvat mogelijk onder meer een verdere concretisering en uitwerking op diverse milieuthema's.

Nul-alternatief
De effecten van de voorgenomen ontwikkeling Rijnpark worden niet alleen vergeleken met de referentiesituatie (huidige situatie met autonome ontwikkelingen, zonder de transformatie van Rijnpark), maar ook met het zogenaamde Nul-alternatief (situatie waarbij de ruimte in het geldende omgevingsplan wordt benut, met meer bedrijvigheid, zonder transformatie Rijnpark).

3.2 Referentiesituatie: autonome ontwikkelingen

In een MER worden de effecten van de voorgenomen ontwikkeling van Rijnpark vergeleken met de referentiesituatie. Dat is de situatie die in de toekomst zal ontstaan als de voorgenomen ontwikkeling (het ontwikkelprogramma voor Rijnpark) niet wordt gerealiseerd. De referentiesituatie is gebaseerd op de bestaande situatie van het milieu, samen met de gevolgen van de zogenaamde autonome ontwikkelingen in- en rondom het plangebied. De autonome ontwikkeling is dus onderdeel van de referentiesituatie, waarmee de voorgenomen activiteit en alternatieven worden vergeleken.

Het beschrijven van de referentiesituatie vraagt dus om een analyse van de vraag hoe het plan- en studiegebied er in de toekomst uit zal zien bij ongewijzigd beleid. Omdat er een verschil kan zitten in de feitelijke situatie en de planologisch of milieukundige mogelijke situatie, wordt in eerste instantie uitgegaan van de feitelijke, bestaande toestand en concrete ontwikkelingen die nog niet zijn gerealiseerd, maar waarover wel al besluiten zijn genomen. Besluiten zoals omgevingsvergunningen voor uitbreiding van bedrijven of nieuwe functies in het plangebied. Ook wordt rekening gehouden met generieke (plan-overschrijdende) ontwikkelingen die van belang zijn voor de te verwachten milieueffecten, zoals vigerende milieuregels die randvoorwaarden stellen aan de milieueffecten van bedrijven.

Daarnaast wordt er rekening gehouden met de verwachte autonome ontwikkeling van het verkeer in het plan- en studiegebied en de aan het verkeer gerelateerde emissies en immissies (met name geluid en luchtkwaliteit). Ook zal er rekening worden gehouden met vastgestelde ontwikkelingen in het studiegebied die van invloed zijn op de milieugevolgen en milieugebruiksruimte in het plangebied.

De uitgangspunten die hiervoor worden gehanteerd worden in het MER onderbouwd. Hierbij zal worden ingegaan op de onderverdeling c.q. opbouw van de referentiesituatie, te weten

- de bestaande situatie aangevuld met concrete vastgestelde ontwikkelingen die op de korte termijn zullen worden gerealiseerd;
- De verwachte autonome ontwikkeling, op basis van toekomstige ontwikkelingen buiten het plangebied en generieke ontwikkelingen (met een horizon van circa 15 tot 20 jaar).

Daar waar er een belangrijk verschil is tussen de huidige situatie en de referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkeling), zal in de effectbeschrijving van de alternatieven ook een vergelijking worden gemaakt met (alleen) de huidige situatie.

3.3 Nul-alternatief

De effecten van de voorgenomen ontwikkeling Rijnpark worden niet alleen vergeleken met de referentiesituatie (huidige situatie met autonome ontwikkelingen, zonder de transformatie van Rijnpark), maar ook met het zogenaamde Nul-alternatief (situatie waarbij de ruimte in het geldende omgevingsplan wordt benut, met meer bedrijvigheid, zonder transformatie Rijnpark).

In de vorm van een nul-alternatief zal in het MER ook worden ingegaan op de milieugevolgen die het gevolg kunnen zijn van de invulling van de niet-benutte mogelijkheden zoals die worden geboden in de vigerende omgevingsplannen. Bijvoorbeeld daar waar het gaat om verschillen tussen de maximale milieucategorie van bedrijven en de feitelijke milieucategorie of -impact van bedrijven. Invulling van de huidige maximale planologische mogelijkheden is geen onderdeel van de referentiesituatie. De uitwerking van het nul-alternatief verschilt per milieuthema. Vooral voor aspecten als verkeer, geluid, lucht en natuur (stikstof) zal het nul-alternatief afwijken van de referentie.

In het MER zal het Nul-alternatief enkel kwalitatief (en niet ook kwantitatief) worden beschouwd.

3.4 Basisalternatief

Voor de voorgenomen ontwikkeling van Rijnpark wordt eerst een Basisalternatief beschouwd. Het Basisalternatief is een eerste uitwerking gebaseerd op de Gebiedsvisie Rijnpark. Voor fase 1 is er ook een ruimtelijk raamwerk.

De Gebiedsvisie Rijnpark gaat uit van 7.000 woningen en 5.000 banen, maar voor het MER wordt uitgegaan van +10% woningen (dus 7.700), om enige robuustheid in de milieuonderzoeken te creëren.

Net als in de referentiesituatie, wordt hierbij rekening gehouden met generieke ontwikkelingen en geldende randvoorwaarden die van belang zijn voor de te verwachten milieueffecten en de milieugebruiksruimte en met autonome ontwikkelingen buiten het plangebied.

3.5 Voorkeursalternatief

Met de kennis en inzichten na het Basisalternatief wordt een zogenaamd Voorkeursalternatief ontwikkeld. Het Voorkeursalternatief omvat mogelijk onder meer een verdere concretisering en uitwerking op diverse milieuthema's.

De informatie op basis van de effectvergelijking met het Basisalternatief kan worden gebruikt om het Basisalternatief te optimaliseren dan wel om nader te maken afwegingen te adresseren. Het Voorkeursalternatief wordt dus later, gaandeweg het proces, uitgewerkt.

Ook bij het Voorkeursalternatief worden zowel fase 1+2 (2040) als fase 1 (2030) beschouwd.

4 Onderzoeksthema's

4.1 Beoordelingsmethodiek

De kern van het MER is dat de belangrijkste gevolgen van de ontwikkelingsmogelijkheden op het milieu overzichtelijk in beeld worden gebracht. Het detailniveau van het MER moet aansluiten op het detailniveau van de ontwikkeling. Voor het beschrijven van de effecten wordt de volgende werkwijze gehanteerd:

- de milieueffecten worden zoveel mogelijk kwantitatief (cijfermatig) beschreven;
- voor die criteria waarbij het niet mogelijk of minder relevant is om de effecten kwantitatief te bepalen, worden deze kwalitatief beschreven.

In het MER worden de effecten (positief en negatief) van het project op verschillende milieuaspecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. Per aspect worden één of meer criteria gebruikt voor de effectbeoordeling. De effecten worden beoordeeld met behulp van de vijfpunt beoordelingsschaal zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 1 Scoremethodiek

Score	Toelichting score (ten opzichte van de referentie situatie)
++	Zeer positieve bijdrage / effect
+	Positieve bijdrage / effect
0	Gelijkblijvende bijdrage / neutraal
-	Negatieve bijdrage /effect
--	Zeer negatieve bijdrage / effect

4.2 Plan- en studiegebied

Bij de beschrijving van de mogelijke effecten voor een aantal milieuthema's zal er soms sprake zijn van een groter beïnvloedingsgebied dan het plangebied Rijnpark, omdat effecten buiten het plangebied kunnen optreden. Bijvoorbeeld effecten ten gevolge van verkeer of effecten m.b.t. de depositie van stikstof. Andersom kunnen functies en ontwikkelingen buiten het plangebied milieugevolgen hebben in het plangebied. Denk hierbij aan de invloed van bedrijven die gelegen zijn op de nabijgelegen bedrijventerreinen op de geluidsbelasting in het plangebied. Het beïnvloedingsgebied verschilt per milieuthema. In het MER wordt bij de uitwerking van alternatieven en bij het beschrijven van de milieueffecten onderscheid gemaakt in het plangebied en in het studiegebied. Het plangebied is beschreven in hoofdstuk 1 en 2 van deze NRD. Het studiegebied wordt per milieuthema uitgewerkt in het MER.

4.3 Planhorizon en referentiejaar

De planhorizon ligt op circa 15 tot 20 jaar. Als referentiejaar wordt uitgegaan van het jaar 2040 en volledige realisatie van het ontwikkelprogramma (fase 1 en fase 2), waarbij voor fase 1 wordt uitgegaan van 2030.

4.4 Beoordelingskader

Doel van het MER is om de relevante milieueffecten van de voorgenomen ontwikkeling en de alternatieven c.q. varianten inzichtelijk te maken. De volgende tabel (concept beoordelingskader) geeft voor de verschillende relevante milieuthema's aan de hand van welke criteria de effectbeoordeling naar verwachting wordt uitgevoerd.

Aspect	Thema	Beoordelingscriteria
Verkeer	Verkeersafwikkeling	Doorstroming wegverkeer (I/C-verhoudingen) Voertuigverliesuren
	Bereikbaarheid per fiets	Structuur fietsnetwerk (fijnmazigheid, capaciteit, robuustheid en betrouwbaarheid)
	Bereikbaarheid per OV	Structuur OV netwerk (fijnmazigheid, capaciteit, robuustheid en betrouwbaarheid)
	Bereikbaarheid te voet	Structuur voetgangersnetwerk (fijnmazigheid, capaciteit en betrouwbaarheid)
	Veiligheid	Verkeersveiligheidsrisico's, oversteekbaarheid Scheiding verschillende verkeersstromen
	Parkeren	Parkeerbalans (deelmobiliteit, auto, fiets)
	Mobiliteitstransitie	Aansluiting van diverse (mobiliteitsnetwerken) op elkaar. Verhouding tussen de verschillende modaliteiten: Gewenste verandering van de modal split: minder auto en meer OV, fiets en lopen
Geluid en trillingen	Wegverkeer	Aantal geluidgehinderden (woningen) per geluidsklasse
	Spoor- en scheepvaartlawaai	Aantal geluidgehinderden (woningen) per geluidsklasse
	Industrie en bedrijven	Industrielawaai: aantal geluidgehinderden irt blootstelling per klasse
	Cumulatie	Cumulatie van geluid (wegverkeer, industrie, spoor, scheepvaart) irt aantal geluidgehinderde woningen
	Trillingen	Effect en voorwaarden als gevolg van trillingen irt aantal trillingsgevoelige objecten
Luchtkwaliteit	Concentratie en blootstelling	Aantal woningen en gevoelige bestemmingen waar concentratie-verschillen optreden (NO2, PM10 en PM2,5) door verkeer en bedrijfsactiviteiten. Toets aan wettelijke grenswaarden en gezondheidskundige advieswaarden

Aspect	Thema	Beoordelingscriteria
Externe veiligheid	Plaatsgebonden risico	Risico op een plaats nabij een risicobron en/of transportroute
	Groepsrisico en aandachtsgebieden brand en explosies	Cumulatieve risico's als gevolg van een ongewoon voorval waarbij een gevaarlijke stof betrokken is.
Gezondheid	Gezondheidsbescherming	Beoordeling blootstelling nieuwe woningen aan geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheidsrisico's
	Gezondheidsbevordering	Kansen voor gezondheidsbevordering; mate waarin openbare ruimte uitnodigt tot en beschikbaar is voor rust, bewegen, recreëren en ontmoeten.
Geur	Bedrijven	Aantal (woningen) geurgehinderden
Bodem	Bodemkwaliteit	Effect op de bestaande bodemkwaliteit en geschiktheid bestaande bodemkwaliteit voor toekomstige functies (wonen / werken / groen)
	Grondverzet	Mogelijkheden hergebruik vrijgekomen grond
	Ontplofbare oorlogsresten / niet gesprongen explosieven	Kans op aantreffen en risico's
	Bodemleven	Bodemgesteldheid: vochtbalans en beschikbare voedingstoffen
Water	Grondwater	Effect op grondwaterkwantiteit en grondwaterkwaliteit
	Oppervlaktewater	Effect op oppervlaktewaterkwantiteit en oppervlaktewaterkwaliteit
Natuur	Gebiedsbescherming	Effect op Natura 2000-gebieden en andere beschermde natuurgebieden
	Soortenbescherming	Effect op beschermde soorten
	Biodiversiteit	Effect op biodiversiteit
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Landschap en cultuurhistorie	Invloed op landschappelijke en cultuurhistorische waarden
	Archeologie	Invloed op archeologische waarden
Klimaat en energie	Waterhuishouding	Adaptief vermogen van waterhuishouding (om wateroverlast en nadelige effecten van droogte te voorkomen)
	Hitte	Voorkomen van hittestress
	Energie	Beperking energievraag van gebouwen en opwek/ toepassing van duurzame energie

Aspect	Thema	Beoordelingscriteria
Wind, zon en schaduw	Wind	Effect windklimaat op nieuwe woningen
	Bezonning en schaduw	Mate van bezonning en schaduw op nieuwe woningen
Circulariteit	Circulariteit en grondstoffen	Mate van efficiënte omgang met grondstoffen, materialen, producten en afval

5 M.e.r.-procedure

5.1 Doel van de m.e.r.-procedure

Een m.e.r.-procedure heeft als doel om het milieu een volwaardige plaats te geven binnen de besluitvorming.

Het milieuonderzoek dat wordt uitgevoerd levert informatie op over de milieugevolgen van de voorgenomen ontwikkeling. De resultaten van het milieuonderzoek worden vastgelegd in een Milieueffectrapport (MER). Op basis van het milieuonderzoek kunnen, vanuit het milieuperspectief, kansen en risico's worden benoemd voor de verdere invulling en uitwerking van het ontwikkelprogramma. Ook beschrijft het MER hoe negatieve milieugevolgen kunnen worden voorkomen en verminderd en op welke wijze positieve milieueffecten kunnen worden geoptimaliseerd.

Het MER geeft inzicht in de gecumuleerde milieugevolgen van verschillende milieuthema's en -aspecten van de gehele gebiedsontwikkeling. Het MER schrijft geen resultaat voor. Na uitvoering van de milieuonderzoeken bij het MER blijft het aan de gemeenteraad om een integrale afweging te maken bij de vervolgbesluiten, de wijzigingen van het omgevingsplan. Die integrale afweging gaat over meer dan alleen milieuaspecten.

5.2 M.e.r.-plicht

Bij de Omgevingsvisie Arnhem 2040, waarin de ontwikkeling van Rijnpark is opgenomen, is reeds een MER en een passende beoordeling opgesteld. Deze is samen met de ontwerp-Omgevingsvisie eind 2022 ter inzage gelegd. De raad heeft in december 2023 de Omgevingsvisie vastgesteld.
Gelet op de omvang van deze (stedelijke) grootschalige binnenstedelijke gebiedsontwikkeling Rijnpark is het nodig om in aanvulling daarop en vooruitlopend op de planologische besluiten (wijzigingen van het omgevingsplan) voor Rijnpark afzonderlijk een m.e.r.-procedure te doorlopen en een milieueffectrapport (MER) op te stellen.

Het MER dat is opgesteld voor de Omgevingsvisie Arnhem 2040 sluit aan bij het abstractieniveau van de Omgevingsvisie. Het op te stellen MER Rijnpark zal concreter zijn en aansluiten bij de te nemen besluiten over ruimtelijke plannen en vervolgbesluiten voor Rijnpark en de daarbij behorende dilemma's en te maken keuzes.

De wetgeving rond de milieueffectrapportage is opgenomen in afdeling 16.4 van de Omgevingswet en in hoofdstuk 11 en bijlage V bij het Omgevingsbesluit. Inhoudelijk is er niet veel veranderd ten opzichte van de vorige wetgeving (Wet milieubeheer).

Voor de wijziging van het omgevingsplan bestaat een wettelijke verplichting om een milieueffectrapport (MER) op te stellen en hierbij de m.e.r.-procedure (m.e.r.) te doorlopen. Er is sprake van een wettelijke m.e.r.-plicht als het nieuwe ruimtelijk plan (wijziging van een omgevingsplan) kaderstellend is voor later te nemen m.e.r-plichtige - of m.e.r-beoordeling plichtige besluiten. Ook kan er sprake zijn van een m.e.r.-plicht als zou blijken dat er een zogenaamde Passende beoordeling moet worden opgesteld. Dat is een nader onderzoek dat wordt voorgeschreven in Europese richtlijnen en de Wet natuurbescherming, als uit een eerste toets (voortoets) blijkt dat het plan kan leiden tot significant negatieve effecten op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden.

De gebiedsontwikkeling Rijnpark betreft een stedelijk ontwikkelingsproject zoals bedoeld in categorie J11 van bijlage V van het Omgevingsbesluit. Daarom moet een MER worden opgesteld. Mogelijk moet er ook een Passende Beoordeling worden opgesteld.

5.3 M.e.r.-procedure

Een MER wordt opgesteld ten behoeve van het eerste ruimtelijke besluit waarin mogelijke m.e.r.(beoordelings)-plichtige activiteiten mogelijk worden gemaakt. De m.e.r.-procedure loopt dan gelijk op met de procedure voor het ruimtelijke besluit. Het MER zelf vormt een bijlage bij dit (eerste) ruimtelijk plan en dient als onderbouwing van de besluitvorming over de transformatie van Rijnpark. De m.e.r.-procedure kent een aantal belangrijke stappen die hierna zijn genoemd.

Kennisgeving en raadpleging start m.e.r.-procedure
Voor de (uitgebreide) m.e.r.-procedure is kennisgeving/publicatie van de start van de m.e.r.-procedure met (vormvrije) reactiemogelijkheid vereist.

Bij een ontwikkeling als deze moet de gemeente openbaar kennisgeven van de start van de m.e.r.-procedure en moet de gemeente de andere bestuursorganen en adviseurs raadplegen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER (o.a. provincie, waterschap, veiligheidsregio). Daartoe is deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Rijnpark (NRD). De NRD is met de openbare kennisgeving de eerste stap in de m.e.r.-procedure.

Bij de NRD gaat het om de onderzoeksopzet. ‘Reikwijdte’ staat voor de onderwerpen die het MER moet gaan bestrijken: welke alternatieven moeten onderzocht worden en welke milieuaspecten zijn relevant in dit onderzoek? Bij ‘detailniveau’ draait het om de vraag hoe uitgebreid en op welk schaalniveau de verschillende milieuaspecten onderzocht moeten worden en op welke manier dat onderzoek moet worden uitgevoerd.

We stellen eenieder in de gelegenheid om te reageren op de NRD; niet alleen de bestuursorganen en adviseurs. De NRD gaat over de onderzoeksopzet voor de nog uit te voeren milieuonderzoeken bij het MER en (enkel) daaroveren (daarmee niet over de gebiedsvisie waarvoor het raadsvoorstel voorligt ter vaststelling) kan een reactie worden ingediend. Bijvoorbeeld door een voorstel te doen voor aanscherping van het uit te voeren onderzoeken. Met de ingediende reacties wordt zoveel mogelijk rekening gehouden in het op te stellen MER. In het MER wordt aangegeven hoe met de reacties is omgegaan.

Ingediende reacties
Met de ingediende reacties wordt zoveel mogelijk rekening gehouden in het op te stellen MER. In het MER wordt aangegeven hoe met de reacties is omgegaan.

Opstellen MER
In het MER worden de effecten van het voornemen op de omgeving in beeld gebracht, aan de hand van verschillende deelonderzoeken en op basis van alternatieven voor de gebiedsontwikkeling.

Het op te stellen MER bestaat tenminste uit de volgende onderdelen:

- Een beschrijving van wat met de voorgenomen gebiedsontwikkeling wordt beoogd.
- Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven daarvoor, inclusief de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven.
- Een overzicht van eerder vastgestelde plannen en besluiten die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.
- Een beschrijving van de bestaande situatie en verwachte ontwikkeling, zoals die er zou zijn zonder de voorgenomen gebiedsontwikkeling.
- Effecten: een beschrijving van de gevolgen voor het milieu die de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven kunnen hebben, inclusief een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.
- Vergelijking: een vergelijking van de beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven mogelijke gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en elk van de in beschouwing genomen alternatieven
- Mitigerende en compenserende maatregelen: een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen op het milieu van de activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen.
- Leemten in informatie: een overzicht van de leemten in de beschrijvingen van de bestaande toestand van het milieu en de gevolgen voor het milieu als gevolg van het ontbreken van de benodigde gegevens.
- Samenvatting: een zelfstandig leesbare samenvatting van het MER

Terinzagelegging MER bij het eerste ruimtelijk plan
Het MER wordt bij het eerste ontwerp-omgevingsplan voor Rijnpark ter inzage gelegd. Eenieder kan binnen de inzagetermijn zijn of haar zienswijze tegen het ruimtelijk plan en het bijbehorende MER indienen.

Advies Commissie m.e.r.
Tegelijkertijd met de terinzagelegging van het MER wordt aan de Commissie m.e.r. advies gevraagd. De Commissie toetst of het MER alle informatie bevat die nodig is om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij het te nemen besluit c.q. besluiten.

Zienswijzennota
Het advies van de Commissie m.e.r. en de ontvangen zienswijzen worden vervolgens verwerkt door het college in een zienswijzennota, waarbij wordt gemotiveerd waarom een zienswijze wel of niet wordt overgenomen in het MER of het ruimtelijk plan.

Van: Rob Bik [redacted]
Verzonden: donderdag 28 maart 2024 13:43
Aan: Fractievolgers Arnhem <fractievolgers@arnhem.nl>; Raadsleden Arnhem <raadsleden@arnhem.nl>
CC: Jasper Ambagtsheer [redacted]
Onderwerp: Zorgen m.b.t. de gevolgen van de Gebiedsvisie Rijnpark.

Geachte Raad en Fracties van de gemeente Arnhem.

Op 3 April aanstaande zal behandeling Gebiedsvisie Rijnpark aan de orde komen in de gemeenteraad van Arnhem. Helaas ben ik persoonlijk verhinderd en heb ik aangegeven graag geïnformeerd te blijven over hetgeen besproken is.

Desondanks wil ik graag op deze wijze mijn zorgen uitspreken. Ik wil u dan ook verzoeken kennis te nemen van onze zorgen welke ik hieronder uiteen zal zetten.

Wij hebben al eerdere gesprekken en sessies gehad voorafgaand aan dit raadsvoorstel “Gebiedsvisie Rijnpark”. Uiteraard zijn wij overrompeld door het plan om op het terrein waar we met ons bedrijf gevestigd zijn, plaats zullen moeten gaan maken voor Woningbouw. Los van het feit dat we begrijpen dat ruimte beperkt is en planologisch gezien de keuze wel te verantwoorden is, brengt het voor ons als bedrijf (en medewerkers van het bedrijf) onrust en onzekerheid. Vanaf het moment dat de plannen bekend zijn heeft dit niet alleen direct invloed op de mate van gevoelde onzekerheid, maar ook voor de waarde van ons vastgoed en de kosten waarmee we onherroepelijk te maken krijgen. Waar we altijd graag vooruitdenken (denk aan investeren in de duurzaamheid en continuïteit van het bedrijf) is die horizon ineens heel anders geworden.

Mooie woorden over het combineren van wonen en werken, maar hoe we een verplaatsing van onze bedrijfsactiviteit ook bekijken, dit heeft impact op ons personeel, onze klanten, onze marketing kortom op het hele bedrijfsproces.

Er zijn ook grote verschillen in de waarde van de bedrijfspanden in ons verzamelgebouw. De mate van investering varieert van nagenoeg geen aanpassing (hal met sectiedeur) tot een compleet en hoogwaardig ingericht kantoor en serviceruimte, waar enorme investeringen mee gepaard gaan.

Vooralsnog zal moeten blijken of we hiervoor ook voldoende gecompenseerd zullen worden. Verkoop naar waarde is nu al niet meer mogelijk. Wie investeert immers in een pand waar nog slechts enkele jaren gebruik van gemaakt kan worden. Daarnaast vrees ik een versnelde afnemende attractiviteit van het betreffende gebied door toenemende leegstand, andersoortig korter gebruik (pop up bedrijven etc.) En door aanvangende voorbereidingen ook verslechterende bereikbaarheid, toenemende bouw overlast etc. etc.

Wat is dan het moment om de keuze te maken je elders te vestigen? En nogmaals hoe kunnen we worden gecompenseerd voor de kosten die we moeten maken, die onherroepelijk veel meer zullen zijn dan de (afgenomen) waarde van het pand.

Ik vertrouw erop dat de opmerkingen die tot op heden in de voorbesprekingen zijn gemaakt, ook gestand gedaan worden. (Ruimhartig compenseren) maar in alle eerlijkheid maak ik mij daar zonder concrete voorstellen wel enorm veel zorgen over.

Ik wens u allen veel wijsheid met deze vergadering en hoop met dit betoog in ieder geval duidelijk te hebben gemaakt dat er voldoende ruimte (lees budget) moet komen om de huidige bedrijven en gebruikers op een eerlijke manier volledig te compenseren voor de toekomstige plannen. Hoe nodig ze ook zijn en hoe logisch de gebiedsvisie ook in elkaar steekt.

Met vriendelijke groet,
Kind regards,

Rob Bik
New Business Development Manager

[redacted]

[redacted] - www.geometius.nl

Operetteweg 4A, 1323 VA Almere
Snelliusweg 40-4, 6827 DH Arnhem

ONTVANGEN 2 8 MAART 2024

Gemeente Arnhem

Koningstraat 3 8

Postbus 9029

6800 EL Arnhem

2024-1001776R

Aan Willem Lammers , Raadsadviseur Griffie Arnhem

*

Verzoek: is het mogelijk dat u 39 kopieën kan laten maken en deze kan uitdelen aan de 39 raadsleden van de gemeente Arnhem.

Arnhem, 26 maart 2024

Geachte heer Willem Lammers,

Zoals u mij al eerder in een mail geschreven heeft.

Zal op woensdagavond 3 april aanstaande de bespreking van het raadsvoorstel gebiedsvisie rijnpark plaats vinden.

Ik heb behalve dit velletje nog twee andere velletjes in de envelop toegevoegd.

Arnhem heeft 39 raadsleden.

Mijn verzoek is deze.

Kan u kopieën laten maken en deze aan alle 39 raadsleden uitdelen.

Indien er kosten aan zijn verbonden en deze redelijk zijn, ben ik uiteraard bereidt de kosten voor mijn rekening te nemen.

Hopende dat u mijn verzoek inlost, verblijf ik met vriendelijke groet,

[redacted] Terenstra

[redacted]

26/03/2024

* 39 x 2 (I + II)

I

Aan raadsleden

Gemeente Arnhem

Betreft: 'Gebiedsvisie Rijnpark Arnhem'

Bijlage: kopie, meerdere hoge gebouwen grenzend aan de noordzijde van le Mairehof.

Gebiedsvisie Rijnpark en omgeving ' Search 'ctrl + F' : 'Le Mairehof', 15, 36 en 45 in het PDF-document gebiedsvisie Rijnpark en omgeving.

Geachte raadsleden van de gemeente Arnhem

De gemeente Arnhem heeft de ambitie om het gebied Rijnpark in twee fasen te ontwikkelen.

Wij als bewoners van le Mairehof hebben te maken met de plannen van de 1e fase.

De plannen voor de 1e fase van deze ontwikkeling worden op dit moment uitgewerkt in een Gebiedsvisie Rijnpark.

In dat document komt in grote lijnen vast te liggen hoe het gebied Rijnpark er in de toekomst uit komt te zien.

Het document legt onder andere vast waar wonen, werken en voorzieningen komen.

U heeft als raadslid ongetwijfeld het document gelezen.

Maar, het blijft een dure verkoopfolder vol met onjuiste veronderstellingen en aannames, en staat bol van geschreven verkooppraatjes.

Ik vraag u naar de kopie te kijken van le Mairehof appartement.

Wie heeft dat bedacht, woont hij/zij op mars en kan je hem/haar bereiken per raket.

10 kolossale gebouwen!, weg uitzicht !, zon -en daglicht!, privacy!, leefbaarheid!, rust!, geluidshinder!, leefruimte!, parkeervergunning?

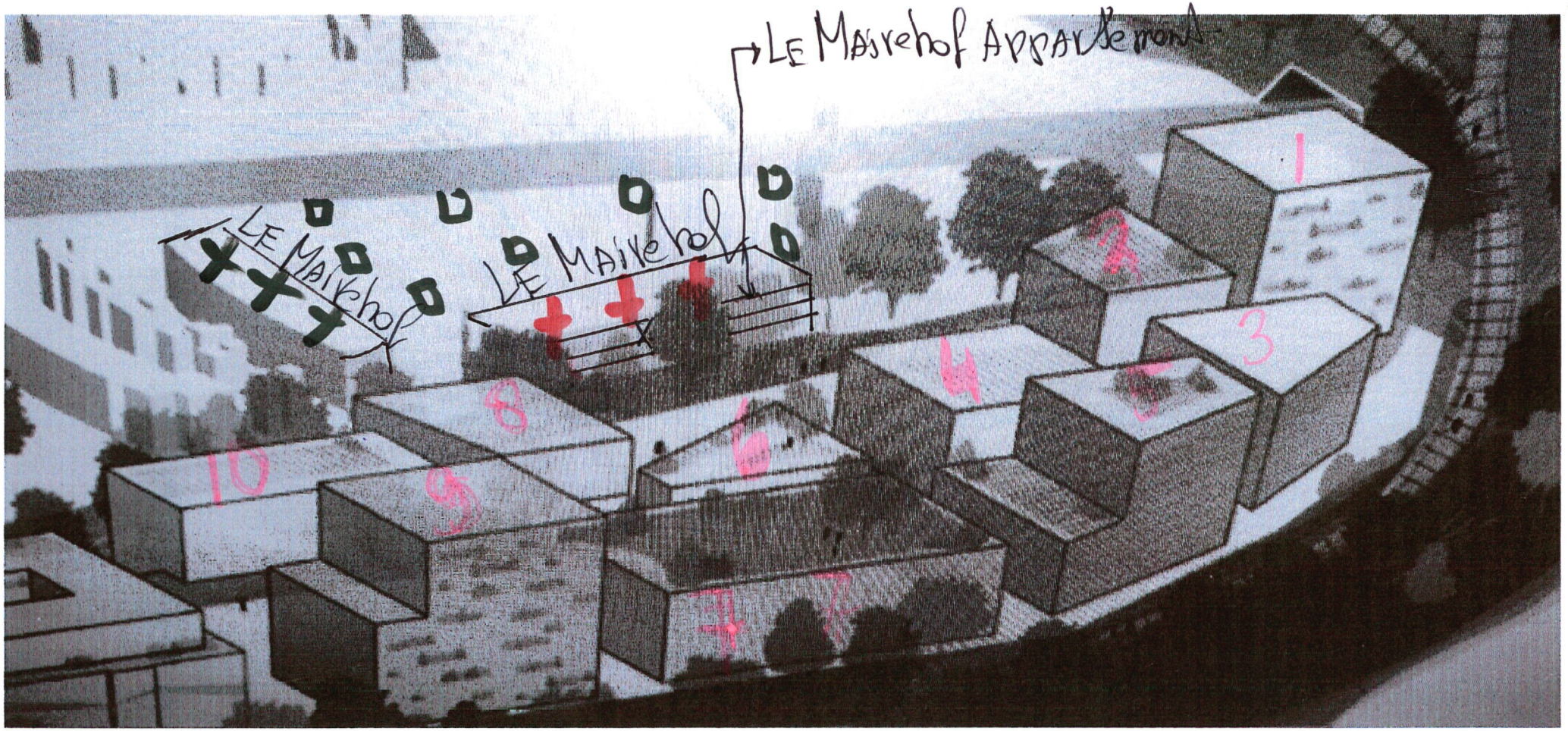
Lieve raadsleden, dit kan niet, hier win je geen hearts and minds mee.

Hopende jullie aandacht gewekt te hebben, verblijf ik met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

26/03/2024.

X → LE Mairehof =; koophuizen.

+ → LE Mairehof =; Huurappartementen

□ → Parkeervergunning / Betaald Parkeren ?

?

Geachte Raad en Fracties van de gemeente Arnhem,

Via deze weg wil ik mijn zorgen met u delen over de voorgenomen plannen om ons bedrijventerrein op te offeren voor woningbouw.

*
Verduurzamings investeringen:

Mijn pand gelegen aan de Snelliusweg 40-20 is begin vorig jaar duurzaam verbouwd en is nu een hoogwaardig en volledig gemeubileerde kantoorunit zonder gasaansluiting en voorzien van energiezuinige koel en verwarmings techniek.
Deze verduurzaming is een aanzienlijke investering geweest die ik vanuit mijn vakgebied hoofdzakelijk zelf heb uitgevoerd.
Mijn zorg is dat deze verbeteringen waar onze regering zo op hamert, grotendeels verloren zullen gaan door de voorgenomen sloop.

*
Verkoopbaarheid:

Reeds is merkbaar dat potentiële kopers terughoudend zijn om over te gaan tot koop van panden in ons bedrijvencomplex.
Ook het voornemen van Gemeente Arnhem om het VOORKEURSRECHT in te stellen, wat er voor zorgt dat eigenaren hun object als eerst aan de Gemeente Arnhem moet aanbieden, doet geen goed aan de verkoopbaarheid en waarde.

* Verhuurbaarheid:

Reeds is merkbaar dat het meerjarig verhuren van mijn object lastiger is geworden.
Ik voel mij verplicht de potentiële huurder in te lichten over de door de Gemeente Arnhem
voorgenomen plannen.
Deze ontwikkelingen hebben uiteraard direct en indirect invloed op mijn inkomsten.

*
Waardebepaling:

Op welk moment wordt de actuele waarde van mijn pand door de Gemeente Arnhem
officieel vastgesteld.
en
Wordt de waardebepaling van mijn pand gebaseerd op de actuele verkoopwaarde
of
Wordt deze gebaseerd op de WOZ waarde die de Gemeente Arnhem heeft vastgesteld.
of
Wordt deze gebaseerd op de waarde van de bedrijfsactiviteiten van de afgelopen jaren.

*
Herlocatie:

In geval van herlocatie dient het nieuwe bedrijfspand minimaal over dezelfde voorzieningen te beschikken, eenvoudig bereikbaar zijn voor klanten en toeleveranciers en dient een toekomstbestendig bedrijventerrein zijn met gelijkwaardige attractiviteit en bedrijfsaffiniteit.

*
Compensatie:

Pand gerelateerde financiële compensatie voor omzetverlies, verhuis en inrichting, marketing en reclame.

Ik hoop dat u allen mijn zorgen en opmerkingen ter harte wilt nemen en vanuit mijn visie wilt meedenken over een eerlijke en passende oplossing.

Bijdrage Onze Huisartsen – door Jacolien Roos

Ik ben Jacolien Roos en ben hier samen met Clary te Velde namens Onze Huisartsen, de Regionale Huisartsen Organisatie van Arnhem en Omstreken. Ik ben 18 jaar huisarts in de stad. De patiënten in mijn praktijk wonen in het Centrum, Arnhemse Broek en spijkerbuurt.

Tekort aan huisartsen
Al vaker hebben we contact gezocht met de gemeente over het nijpende tekort aan huisartsen en de te verwachten problemen in de toekomst. Als Arnhemse huisartsen willen we dat huisartsenzorg toegankelijk en beschikbaar blijft voor iedere inwoner van de stad.

Die toegankelijkheid staat onder druk.

Op dit moment zitten alle huisartsen in de stad vol. Zij kunnen weinig nieuwe patiënten in hun praktijken opnemen. En dus moeten we samen Rijnpark aantrekkelijk maken voor nieuwe huisartsen die zich in Arnhem willen vestigen.

We zijn enthousiast over de gebiedsvisie Rijnpark waarin veel ruimte en aandacht is voor een gezond leefklimaat. Dit past volledig in de toekomstvisie van de huisartsen in Arnhem en ook landelijk. We roepen u op bij de wijkinrichting nadruk te leggen op gemeenschapsgevoel, verbinding, uitnodigende ruimtes om te bewegen en winkels en voorzieningen met gezonde producten.

In uw stukken schrijft u: *"Rijnpark is een complete wijk met plekken voor scholen, sport, en activiteiten op sociaal en cultureel gebied."* Voeg daar huisartsen aan toe. De huisarts als bijzondere doelgroep en als maatschappelijke voorziening!

Reserveer ruimte voor huisartspraktijken
7000 Woningen in Rijnpark betekent op zijn minst 14.000 inwoners. Dit betekent dat er in ieder geval 9 huisartsen gevonden moeten worden om voor deze burgers huisartsenzorg beschikbaar te maken. Voor deze 9 nieuwe collega's en hun team zullen ongeveer 3 nieuwe praktijken nodig zijn. Daar waar gebouwd wordt kan in de plint ruimte gereserveerd worden voor een huisartsenpraktijk. Praktijken in de wijk, dicht bij de inwoners. Zo kunnen we holistische, integrale en wijkgerichte zorg bieden aan de burgers samen met de wijkcoaches, thuiszorg, jeugdzorg, ambulante hulpverleners en vrijwilligers.

Het starten van een huisartsenpraktijk is niet makkelijk in de huidige maatschappij, het vraagt ambitie, doorzettingsvermogen en letterlijk ruimte! Jonge collega's zien huisvesting als een grote drempel voor de start van een praktijk. Het zal u niet ontgaan zijn dat de commerciële partijen die zich in den lande opwerpen om het gat in de huisartsenzorg te vullen met hun winstgevende modellen geen toekomstbestendige zorg opleveren.

Er zijn inmiddels gemeenten die doordrongen zijn van het feit dat de huisartsenzorg geen vanzelfsprekendheid meer is. In Amstelveen en Culemborg helpt de gemeente huisartsen met het vinden van praktijkruimte en passen ze de huurprijzen aan. Om hier richting aan te geven hebben we de handreiking huisvesting van de Landelijke Huisartsen Vereniging met u gedeeld voorzitter…. **ONZE OPROEP:**

Vergeet de ruimte voor de huisartsen niet, in deze prachtig nieuw te ontwikkelen wijk!

HANDREIKING

Huisvesting huisartsen en gezondheidscentra

Steeds meer huisartsenpraktijken kunnen geen nieuwe patiënten meer aannemen. Geschikte huisvesting voor huisartsenpraktijken kan bijdragen aan het verminderen van de druk op de huisartsenzorg.

Inhoudsopgave

1 **Inleiding** 3

Probleemschets 4
Doel handreiking 5

2 **Samenwerking betrokken partijen** 6

3 **Rol direct betrokken partijen** 9

Rol huisarts/gezondheidscentrum 10
Rol regionale huisartsenorganisatie 11
Rol zorgverzekeraar 13
Rol gemeente 16

4 **Rol overige partijen** 21

Rol Rijksoverheid 22
Rol bank 23
Rol provincie 23

5 **Financiering** 24

6 **Achtergrondinformatie** 26

Feiten en cijfers 27
Verschillende soorten huisartsenpraktijken 28
Wettelijke kaders 29

Leeswijzer

De handreiking is opgebouwd uit verschillende hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk bevat de probleemschets en het doel van de handreiking. Het tweede hoofdstuk beschrijft hoe de verschillende betrokken partijen het beste kunnen samenwerken. Het derde hoofdstuk gaat in op de rollen van de direct betrokken partijen. Hoofdstuk vier beschrijft de rol van overige partijen en hoofdstuk vijf geeft meer toelichting over de financiële knelpunten en de aanvullende afspraken die partijen gemaakt hebben. Hoofdstuk zes geeft achtergrondinformatie over dit probleem.

Deze handreiking is geschreven door de leden van de werkgroep huisvesting: het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, InEen, de Landelijke Huisartsen Vereniging, de Nederlandse Zorgautoriteit, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Zorgverzekeraars Nederland.

1 Inleiding

INLEIDING

Probleem-schets

De huisartsenzorg heeft een spilfunctie in het Nederlandse zorgsysteem. Ook is de huisartsenzorg een basisvereiste voor de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van wijken.

Een grote meerderheid van huisartsen geeft aan problemen te hebben met huisvesting en de bekostiging daarvan[1]. Het is van groot belang dat alle inwoners van Nederland een huisartsenpraktijk dichtbij hebben en houden, zodat iedereen toegang heeft tot gezondheidszorg. Een voorwaarde hiervan is dat het voor huisartsen en gezondheidscentra mogelijk is om zich te vestigen in de wijk waar hun patiëntenpopulatie woont. Dat lukt nu niet altijd.

Huisvestingsproblematiek van huisartsen moet gezien worden in de bredere context van de toenemende druk op de huisartsenzorg. Steeds meer huisartsenpraktijken kunnen bijvoorbeeld geen nieuwe patiënten meer aannemen. Geschikte huisvesting voor huisartsenpraktijken kan helpen bij het verminderen van de druk op de huisartsenzorg.

De knelpunten rondom huisvesting vallen uiteen in ***drie categorieën***:

Het vinden van geschikte ruimte om bestaande praktijken uit te breiden.

Het vinden van geschikte nieuwe of vervangende praktijkruimte.

Financiële knelpunten.

Deze handreiking biedt een oplossing voor probleem 1 en 2. Voor de financiële knelpunten zijn aanvullende afspraken gemaakt. Deze worden toegelicht in hoofdstuk 5 Financiering.

1 https://www.lhv.nl/nieuws/zorgen-over-huisvesting-huisartsenpraktijken/

INLEIDING

Doel handreiking

Om de huisvestingsproblematiek op te lossen hebben zorgpartijen en overheden in het Integraal Zorgakkoord (IZA) in 2022 de volgende afspraak gemaakt:

> ***"VWS, ZN, LHV, InEen en de VNG spannen zich in om voor de zomer van 2023 tot werkbare afspraken en een handreiking te komen over het oplossen van huisvestingsproblematiek van huisartsenpraktijken en gezondheidscentra, waar betaalbare huisvesting niet beschikbaar is, de bestaande huisvesting inadequaat is of nieuwe voorzieningen nodig zijn om de visie op de eerstelijn te realiseren[2]."***

Deze afspraak is noodzakelijk omdat de verantwoordelijkheid voor de huisvesting van huisartsen en gezondheidscentra niet expliciet bij één partij ligt. Het probleem kan alleen opgelost worden als alle betrokken partijen een stap naar voren zetten. De partijen die deze handreiking hebben geschreven voelen gezamenlijk de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan de toegankelijkheid van de huisartsenzorg. Het oplossen van problemen in de huisvesting is daar een onderdeel van.

Het doel van deze handreiking is om huisartsen, regionale huisartsenorganisaties, gemeenten en zorgverzekeraars te ondersteunen bij het vinden van (lokale en regionale) oplossingen voor huisvestingsproblematiek van huisartsen. In deze handreiking staat hoe partijen kunnen bijdragen aan een oplossing, zowel individueel als gezamenlijk. Ook worden de instrumenten omschreven die elke partij heeft om passende huisvesting voor huisvestingspraktijken te realiseren.

2 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/09/16/integraal-zorgakkoord-samen-werken-aan-gezonde-zorg

2

Samenwerking direct betrokken partijen

Samenwerking direct betrokken partijen

De basis voor aanpak en preventie van huisvestingsproblemen ligt in regionale en lokale samenwerking tussen:

Huisartsen/ gezondheidscentra

Regionale huisartsenorganisaties

Zorgverzekeraars

Gemeenten

Het realiseren van passende huisvesting is alleen mogelijk als deze partijen zich committeren aan deze samenwerking en elke partij daarbij zijn eigen rol kent en verantwoordelijkheid neemt.

De exacte inrichting van die samenwerking hangt af van de omvang van de gemeente, bestaande lokale of regionale organisaties voor huisartsen en gezondheidscentra en lopende samenwerkingsverbanden.

Als er problemen rondom huisvesting van meerdere huisartsen en gezondheidscentra zijn of op korte termijn verwacht worden, is een structureel overleg waardevol. Dit kan in regionale samenwerking van meerdere gemeenten, maar ook op gemeentelijk niveau. Het overleg kan worden ingericht zowel op bestuurlijk niveau (wethouder en directies) als op uitvoerend niveau.

Samenwerking direct betrokken partijen

In het overleg is het van belang dat:

1. Huisartsen en gezondheidscentra hun **knelpunten** zo vroeg mogelijk **signaleren**.
2. De betrokken partijen **kennis delen**;
3. De betrokken partijen **samen zoeken naar oplossingen** waarbij iedereen zijn eigen kwaliteiten en verantwoordelijkheden zo goed mogelijk inzet.

Overigens is niet altijd een structureel beleidsmatig overleg nodig. Huisvestingsproblematiek kan ook op individueel niveau (casus-niveau) worden opgelost.

Voorbeeld huisartsenpraktijk

Een bestaande huisartsenpraktijk (DUO-praktijk aan huis) in een kleine stad met 30.000 inwoners zocht nieuwe huisvesting. In een eerste traject stelde de gemeente ruimte beschikbaar, maar de huurtarieven bleken te hoog voor deze praktijk. Later ontwikkelde de woningcorporatie nieuwbouw en ruimde op de begane grond plek in voor zorgvoorzieningen. De huisartsenpraktijk paste de eerder gemaakte plannen aan de beschikbare ruimte. Zo kon de huisartsenpraktijk groeien van 2500 naar 4000 patiënten en met een andere praktijk fuseren van DUO- naar groepspraktijk. De doorlooptijd was ongeveer 2 jaar. De huisartsen stapten namelijk in toen de plannen al gemaakt waren. De gemeente heeft de huisartsen in het tweede traject geholpen met het doen van de benodigde aanvragen voor vergunningen, parkeerplaatsen en meer.

3

Rol direct betrokken partijen

ROL

huisarts/ gezondheids-centrum

Steeds meer huisartsen hebben problemen met hun huisvesting en lopen tegen hun grenzen aan bij het aannemen van personeel, opleiden van huisartsen en inschrijven van nieuwe patiënten.

Als zelfstandige ondernemer ligt de eindverantwoordelijkheid voor het vinden van huisvesting bij de huisarts zelf. Huisartsen kunnen hierbij natuurlijk wel worden ondersteund door betrokken partijen, die er ook belang bij hebben dat de huisarts zorg kan leveren in de wijk waar zijn of haar patiëntenpopulatie gevestigd is.

De huisarts of het gezondheidscentrum kan de volgende acties ondernemen:

1. Zo vroeg mogelijk **signaleren** dat zij een nieuwe ruimte zoeken, met pensioen gaan/hun praktijk willen overdragen, een wachtlijst hebben of hun huidige ruimte ontgroeien en dit delen met de regionale huisartsenorganisatie die in de eigen regio het aanspreekpunt is voor huisvesting (zie de volgende paragraaf voor de verschillende organisaties die betrokken kunnen zijn). Tijdig signaleren helpt om continuïteitsproblemen en noodsituaties te voorkomen.
   - Het is belangrijk om hierbij in het achterhoofd te houden dat processen rondom huisvesting vaak lang duren: gebiedsontwikkeling kan 5-10 jaar duren; projectontwikkeling 3-8 jaar en verbouwing met bestemmingswijziging 2-3 jaar. Dit zijn geen wettelijke termijnen maar indicatieve.
2. Zich **laten vertegenwoordigen** door de regionale huisartsenorganisatie, zodat deze aanspreekpunt voor gemeente en zorgverzekeraar kan zijn. Dit hangt onder andere af van de omvang van de gemeente en het aantal huisartsenpraktijken met huisvestingsproblemen: een individuele vraag kan ook als zodanig worden opgepakt.
3. **Informatie delen** met de regionale huisartsenorganisatie over ruimtebehoefte op korte en langere termijn. De gemeente heeft dit nodig voor het maken van de gebiedsplanning en daarbij het bestemmen van de ruimte.
4. Bij acute financiële knelpunten **contact opnemen** met de zorgverzekeraar.

Er komt veel kijken bij het beginnen of overnemen van een praktijk. Diverse organisaties leveren hiervoor ondersteuningsmaterialen zoals cursussen, handboeken, een stappenplan en dergelijke. Zie bijvoorbeeld Praktijkhouderschap – LHV. Daarnaast ontwikkelt de LHV voor huisartsen een aparte handreiking om hen te ondersteunen bij het zoeken van praktijkruimte. In deze handreiking staat informatie over de bouwnormen, welke partijen de huisarts kunnen ondersteunen en welke stappen een huisarts kan zetten om huisvesting te realiseren.[3]

3 https://www.lhv.nl/product/lhv-bouwnorm/

ROL

regionale huisartsen-organisatie

Regionale huisartsenorganisaties ondersteunen huisartsen en gezondheidscentra bij het vinden van passende huisvesting.

Binnen regionale (huisartsen)organisaties werken huisartsen structureel samen aan slagkracht en korte lijnen in de regio.[4]
In de regio zijn op dit moment verschillende (huisartsen)organisaties actief op het thema huisvesting, denk bijvoorbeeld aan de LHV-afdeling, de HAGRO, regionale huisartsenorganisatie (RHO).
In een enkel geval is ook de regionale ondersteuningsstructuur (ROS) betrokken. Het is belangrijk dat de verschillende regionale huisartsen-organisaties samen één aanspreekpunt voor de stakeholders op het gebied van huisvesting aanwijzen.

De regionale huisartsenorganisatie die in de regio de rol pakt kan:

1. **Aanspreekpunt zijn** voor gemeente en zorgverzekeraars en kennis delen over de behoeften met betrekking tot huisvesting van huisartsen en gezondheidscentra in de regio.

2. **Verzamelpunt zijn** voor signalen van de huisartsen en gezondheidscentra uit de betreffende regio.
   - Bij de huisartsen en gezondheidscentra in de regio de **huisvestingsbehoefte inventariseren**, zowel de huidige als de verwachte behoeften, bijvoorbeeld vanwege aanstaand pensioen en aankomende praktijkovernames. Tijdig inzicht betekent bij voorkeur 4 tot 6 jaar vooraf. Inzicht in deze behoefte helpt de gemeente bij het maken van de gebiedsplannen en het bestemmen van de ruimte.
   - Proactief **informatie delen** over (aankomende) problematiek over de beschikbaarheid van huisartsenzorg, bijvoorbeeld door een gebrek aan praktijkruimte, met de preferente zorgverzekeraar en gemeente en hiervoor gezamenlijk beleid opstellen.

3. **Contractafspraken maken** met zorgverzekeraars over het ondersteunen van huisartsen en gezondheidscentra om de toegankelijkheid van de huisartsenzorg in de regio te ondersteunen. Dit kan via segment 2 van de bekostiging, via de Organisatie & Infrastructuur gelden.

Voorbeeld HONK

De RHO HONK in regio Noord-Kennemerland ondersteunt huisartsen-praktijken die willen uitbreiden, verhuizen of een nieuwe praktijk willen starten met behulp van het Data-Dialoog-Doen model. In fase 1, de Data-fase, worden data en cijfers verzameld om de regionale opgave vast te stellen: welke demografische uitdagingen en eventuele tekorten zijn er? Vervolgens wordt in de tweede Dialoog-fase de verbinding gezocht met regionale organisaties, zoals bestaande huisartsen-praktijken, zorgorganisaties, de zorgverzekeraar en de gemeente. Ook externe partijen, zoals woningcoöperaties en ondernemers denken in dit stadium mee over oplossingen rondom huisvesting. In de derde en laatste Doen-fase wordt van alle verzamelde input een concreet plan van aanpak geschreven, waarna de transitie start. HONK biedt een toolkit huisvesting aan waar deze stappen staan beschreven. Daarnaast ontzorgt HONK in dit hele proces door te faciliteren in het verbinden van partijen, behoefte-inventarisatie, project-management, analyses en ondersteuning op financiële vraagstukken.

4 https://uploads-ssl.webflow.com/5e5a420d9e288fd85de3bd78/5fc11bfae4b222fc0271af72_Visie%20Regionale%20samenwerking%20in%20de%20huisartsenzorg%20-%20Hechte%20Huisartsenzorg.pdf

ROL

regionale huisartsen-organisatie

4. **Ondersteunen bij een indeplaatsstelling.** Een indeplaatsstelling betekent dat bij bedrijfsovername (in dit geval bij praktijk-overname) de nieuwe eigenaar de plaats van de oude eigenaar mag innemen in de huurovereenkomst. De huurovereenkomst loopt door met dezelfde voorwaarden en afspraken, bijvoorbeeld afspraken over de huurprijs en de huurtermijn.

Voorbeeld Hadoks

De RHO Hadoks in Den Haag speelt een steeds actievere rol in huisvestingsvraagstukken van huisartsen. Huisartsen kunnen bij hen aankloppen wanneer ze bijvoorbeeld te weinig ruimte hebben of een nieuwe praktijklocatie zoeken. Hadoks legt contacten met verschillende partijen zoals gemeenten en woningcorporaties in de regio. Hierdoor hebben ze beter zicht op waar ruimtes beschikbaar komen. Daarnaast brengt Hadoks problemen onder de aandacht bij de verschillende betrokken partijen om een gezamenlijk gevoelde urgentie te creëren.

Voorbeeld ZHCo-PeriScaldes

De RHO ZHCo-PeriScaldes faciliteert, organiseert en innoveert binnen de Zeeuwse huisartsenzorg en de daarbij horende eerstelijnszorg. Ze ondersteunen huisartsen in de praktijkvorming of -voering en helpen hen contacten te leggen in het werkveld. Op het gebied van huisvesting ondersteunen ze huisartsen bij het maken van plannen voor het openen van een nieuwe praktijk, het faciliteren bij praktijk-overname of associatie en het in contact brengen met makelaars. Ze werken nauw samen met de zorgverzekeraar en gemeenten.[5]

5 https://huisartseninzeeland.nl/over-ons

ROL

zorg-verzekeraar

Voor zorgverzekeraars is toegankelijkheid steeds vaker prioriteit nummer één.

De zorgverzekeraar moet voldoende zorg inkopen en richt zijn aandacht onder andere op de toegankelijkheid en continuïteit van de huisartsenzorg. Huisvesting is één van de factoren die beïnvloedt hoe toegankelijk de huisartsenzorg is. Immers, als een praktijk de huisvesting is ontgroeid, maar geen grotere ruimte kan vinden, kunnen er geen patiënten meer worden ingeschreven.

Zorgverzekeraars dragen bij aan passende huisvesting door:

1. Een proactieve rol in de regionale samenwerking met de gemeente en regionale huisartsenorganisatie om passende huisvesting te **agenderen** en **organiseren**. Zorgverzekeraars zijn in de positie om waar nodig de samenwerking met de regionale huisartsenorganisatie en gemeenten aan te jagen en zo knelpunten op te lossen.
2. Samen met de regionale huisartsenorganisatie regionale **knelpunten** rondom de toegankelijkheid van de huisartsenzorg **in kaart brengen**, onder meer:
    a. Door in beeld te brengen wat de zorgbehoefte in de toekomst is. Bijvoorbeeld welke huisartsen binnen nu en 5 jaar met pensioen gaan en in welke wijken er patiëntenstops zijn;
    b. Door samen met de regionale huisartsenorganisatie te anticiperen op toegankelijkheidsproblemen. Bijvoorbeeld door een plan te maken voor het opvangen van de capaciteit als een huisarts stopt. In het geval van huisvestingsproblematiek wordt de betreffende gemeente hier ook actief bij betrokken.

ROL

zorg-verzekeraar

3. Het **koppelen** van huisartsen en gezondheidscentra aan mogelijke samenwerkingspartners die kunnen bijdragen aan passende huisvesting van huisartsen. Denk bijvoorbeeld aan andere (eerstelijns)zorgaanbieders die kapitaalkrachtiger zijn dan huisartsen en belang hebben bij een gezamenlijk pand. Of door huisartsen die praktijkruimte zoeken te koppelen aan zorginstellingen die juist ruimtes vrij hebben of afstoten.

Voorbeeld Blerick

Een voorbeeld waarbij huisartsen samen met andere zorgverleners tot een passende oplossing zijn gekomen is in de Lambertuskerk in Blerick. Verschillende eerstelijnszorgaanbieders, waaronder een huisartsenpraktijk, zijn samen in een ontheiligde kerk gevestigd. De kerk is eigendom van een apotheker, die een deel van de ruimte verhuurt aan de andere zorgaanbieders.[6]

4. Met de RHO **afspraken te maken** via segment 2 (Organisatie & Infrastructuur, O&I) om de toegankelijkheid van de huisartsenzorg in de regio te ondersteunen. Huisvestingsproblematiek kan ook een onderdeel zijn van toegankelijkheid. Zo kan de RHO huisartsenpraktijken ondersteunen die willen uitbreiden of verhuizen. Dit met als doel om de toegankelijkheid van de huisartsenzorg in de regio te ondersteunen.[7]

5. **Maatwerkoplossingen te bieden** via segment 3 als de toegankelijkheid van de huisartsenzorg in geding is en er sprake is van (dreigende) discontinuïteit van huisartsenzorg.

Voorbeeld Hardenberg

In 2022 is een nieuwe huisartsenpraktijk gestart in Hardenberg. Dit is gefaciliteerd door een samenwerking tussen Zilveren Kruis, Flexdokters en de regionale huisartsenorganisatie Medrie. Zilveren Kruis heeft Medrie aan Flexdokters gekoppeld en een financiële bijdrage geleverd voor het opzetten van deze nieuwe praktijk.[8]

6 https://www.limburger.nl/cnt/dmf20220405_93605968

7 https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_711597_22/2/#c692450d-dc5e-4006-bfe5-cdb3334ee4e9

8 https://www.medrie.nl/medrie-actueel/unieke-samenwerking-innovatieve-huisartsenpraktijk-in-hardenberg-van-start

ROL

zorg-verzekeraar

6. Tenslotte kan de zorgverzekeraar ook **op andere manieren** het huisvestingsvraagstuk verminderen, zie hier het voorbeeld van een samenwerking tussen DSW en zorgorganisaties:

In de regio's Delft, Westland, Oostland (DWO) en Nieuwe Waterweg Noord (NWV) werken verschillende zorgorganisaties samen in de facilitaire stichting Gezondheidszorg (FSG) om huisartsen te ondersteunen bij huisvestingsproblematiek. Het bestuur van de stichting bestaat uit bestuurders van de grotere zorgconcerns zoals het Franciscus Gasthuis & Vlietland, de Reinier de Graafgroep en DSW Zorgverzekeraar. Door geschikte panden in eigendom te verwerven en deze met professionele begeleiding en in goed overleg exploitatie gereed te maken, creëert de FSG een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor de lange termijn met continuïteit voor huisartsen.

Binnen de regio kan op verzoek van huisartsen of de gemeente een overleg met de FSG worden gepland. DSW sluit hier over het algemeen bij aan. De RHO informeert bestaande en geïnteresseerde praktijkhouders over de mogelijkheden van de FSG. Daarnaast heeft de Zorgorganisatie Eerste Lijn (ZEL) een leergang ontwikkeld voor huisartsen die zich oriënteren om binnen nu en 3 jaar als praktijkhouder aan de slag te gaan. Tijdens deze leergang wordt er informatie gegeven over de rol en werkwijze van de FSG. DSW deelt data en voert actief het gesprek met gemeenten in de regio over de beschikbare capaciteit van huisartsen, hoe dit zich verhoudt met het inwonersaantal, de prognose hiervan en wat dit betekent voor de huisvesting van huisarts in de gemeente, met name bij nieuwbouwgebieden. Naar aanleiding van deze gesprekken nemen gemeenten regelmatig contact op met de FSG.[9]

9 https://www.fsg.nl/OverFSG

ROL

gemeente

De gemeente speelt een grote rol in de huisvesting van huisartsen, zowel door samenwerking met andere partijen als door eigen beleid.

De Wet Ruimtelijke Ordening (Omgevingswet per 2024[10]) vormt de basis voor alle bouwactiviteiten, gebiedsontwikkeling en ruimtelijke ordening binnen een gemeente. Voor de leefbaarheid en omgevingskwaliteit is van belang dat gemeenten in hun omgevingsbeleid ook zorgen voor maatschappelijke en sociale voorzieningen, sportfaciliteiten en gezondheidszorg. Gemeenten hebben er baat bij dat hun inwoners huisartsenzorg ontvangen, ook vanwege de functie van de huisarts als verwijzer naar Jeugdzorg, Wmo-voorzieningen en andere ondersteuning.

Hieronder beschrijven we handelingsopties om als gemeente bij te kunnen dragen aan het huisvestingsvraagstuk:

1. In een beleidsvisie (bijvoorbeeld de Omgevingsvisie) een **beleidsdoel formuleren** over het bevorderen van voldoende ruimte voor eerstelijnszorg en/of huisartsenzorg.

2. Een **medewerker** of een team de **taak** geven om **overleg te voeren** met de regionale huisartsenorganisatie die de huisvestingsrol oppakt en zorgverzekeraar(s) over huisvesting voor eerstelijnszorg en/of te helpen bij huisvestingsproblemen. Aanvullend kan een gemeente een (digitaal) **loket ontwikkelen** om vraag en aanbod van maatschappelijk vastgoed bij elkaar te brengen.[11]

Voorbeeld huisvestingsaanbod Utrecht

Utrecht: het Makelpunt brengt vraag en aanbod van huisvesting voor culturele, maatschappelijke of commerciële activiteiten samen met een focus op inhoudelijke samenwerking. Doel is tegemoet te komen aan de vraag naar ruimte in de stad en tegelijkertijd beschikbare locaties te gebruiken.

3. Binnen de gemeentelijke organisatie **zorgen voor goede samenwerking en informatie-uitwisselingen** tussen de 'sociale' en 'fysieke' afdelingen en wethouders. Signalen van huisartsen komen doorgaans binnen bij Maatschappelijke ontwikkeling, maar het aanpakken van het huisvestings-probleem vraagt ook om inzet vanuit Ruimtelijke ontwikkeling.

4. **Referentienormen** voor maatschappelijke- , zorg- en sportvoorzieningen **vaststellen**, met daarin een vierkante meter norm voor eerstelijnszorg of huisartsenzorg. Gemeenten kunnen de norm naar eigen inzicht vaststellen, voorbeelden zijn te vinden via www.bouwstenen.nl en websites van onder meer de gemeenten Amsterdam, Den Haag en Rotterdam[12].

10 https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet

11 Zie bijvoorbeeld de voorbeelden van Utrecht https://makelpunt-utrecht.nl/, Rotterdam https://www.hteamo10.nl/forum/ en Amsterdam http://www.amsterdam.nl/stadsloods/

12 https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/972592/vrm21_401_20180109_referentienorm_maatschappelijke_voorzieningen.pdf en https://denhaag.raadsinformatie.nl/modules/13/Overige%20bestuurlijke%20stukken/641944 en https://www.rotterdam.nl/referentiewaarden-maatschappelijke-voorzieningen

ROL

gemeente

Referentienormen gemeenten voor maatschappelijke-, zorg- en sportvoorzieningen

Bij het opstellen van referentienormen is het advies om aan te sluiten op volgende landelijke normen:

- *De NZa baseert haar tarieven voor de bekostiging op 2.095 ingeschreven patiënten per 1 FTE huisarts (en ondersteunend team). Ervan uitgaande dat elke bewoner van een gemeente plek moet kunnen vinden bij een huisarts, kan op basis van het aantal inwoners berekend worden voor hoeveel FTE huisartsen en hun teamleden ruimte nodig is.*
- *De LHV rekent met een eigen bouwnorm à 150m² praktijkruimte per 1 FTE huisarts (met 2095 patiënten).*[13]
- *Per inwoner is 0,07 m² praktijkruimte nodig.*
- *NB: niet alle ruimtes zijn geschikt voor huisartsenzorg. Belangrijke eisen zijn toegankelijkheid voor mindervaliden, een lift waar ambulancepersoneel met een brancard in kan en geluiddichtheid van de muren in het kader van privacy.*[13]

Bovenstaande getallen zijn gebaseerd op een gemiddelde praktijk met een gemiddelde populatie. Afhankelijk van diverse praktijkkenmerken zal de feitelijke huisvestingsbehoefte verschillen. In wijken met bewoners met een lage sociaaleconomische status is de zorgvraag gemiddeld hoger, waardoor er meer huisartsen nodig zijn en daardoor ook ruimere huisvesting. Het is daarom goed om niet alleen naar de cijfers te kijken, maar ook naar individuele factoren zoals de capaciteit van huisartsen of de huidige praktijkruimte. Ga hierover samen in gesprek.

5. **Afspraken maken** met woningbouwcorporaties over de bouw of het beheer van buurtgezondheidscentra. Sinds 2022 is de ontwikkeling van bedrijfsonroerend goed (BOG) door woningbouwcorporaties toegestaan, als het BOG[14]:
   - gelegen is in een wijk waar de corporatie woningbezit heeft;
   - gericht is op de wijkbewoners en bijdraagt aan de woonkwaliteit;
   - de investering kleinschalig is (> 10 miljoen, daarboven moet noodzaak aangetoond worden).

Hiervoor is geen goedkeuring van de Autoriteit woningcorporaties vereist.[15] Gemeenten en corporaties kunnen ontwikkeling en beheer van gezondheidscentra of huisartsenpraktijken ook opnemen in de Prestatieafspraken.

6. Bij het vaststellen of wijzigen van omgevingsplannen en/of maken van nieuwbouwplannen **rekening houden** met huisvesting voor huisartsen en andere eerstelijns zorgaanbieders en/of waar nodig (delen van) kavels specifiek voor (eerstelijns-)zorg te bestemmen. De Omgevingswet geeft gemeente hiervoor ruime beleidsvrijheid.

13 https://www.lhv.nl/product/lhv-bouwnorm/
14 https://www.ilent.nl/onderwerpen/publicaties-cijfers-en-wetgeving-autoriteit-woningcorporaties/documenten/publicaties/2021/12/01/beleidsregels-autoriteit-woningcorporaties
15 https://www.ilent.nl/onderwerpen/vastgoed/bouwen-en-verwerven-maatschappelijk-en-bedrijfsmatig-vastgoed

ROL

gemeente

Bestemming voor eerstelijnszorg

In veel gemeenten wordt van oudsher gekozen voor de bestemming 'maatschappelijk' of 'maatschappelijk-zorg'. Met introductie van de Omgevingswet hebben gemeenten volledige vrijheid om de bestemmingen zo gedetailleerd te maken als wenselijk is. Zo kan een bestemming 'zorg' gekozen worden waarbij de regels bepalen welke type gezondheidszorg is toegestaan: bijvoorbeeld 1) alleen huisartsen, 2) gezondheidscentra met meerdere eerstelijns zorg-aanbieders, of 3) meerdere typen zorgaanbieders zowel eerste- als tweedelijns. Smalle bestemmingen beperken de kans op verkoop of verhuur van ruimtes aan partijen met meer draagkracht, maar vergroten het risico op leegstand. Bij nieuwbouw in stedelijke gebieden en hoge vastgoedprijzen is de vestiging van huisartsen gebaat bij smalle bestemmingen. Dan is het wel belangrijk dat vooraf de markt goed wordt geconsulteerd en er voldoende kandidaten zijn voor de functie/bestemming. Bij bredere bestemmingen ('gemengd' of 'dienstverlening') is nieuwbouw of verbouw makkelijker te financieren, omdat banken en ontwikkelaars minder risico lopen. Bij vertrek van een huisarts of het afzien van vestiging, kan de financier makkelijker verkopen of verhuren aan andere partijen. Het nadeel van brede bestemmingen is dat de koop- of huurprijzen te hoog kunnen worden voor huisartsen en bij een tender ook andere (maatschappelijke en commerciële) gebruiksfuncties dan huisartsen-zorg mogelijk zijn. Dit speelt vooral in stedelijke gebieden bij panden waarin ook commerciële zorg, kinderopvang of kantoor-, of detail-handelsfuncties en/of wonen is toegestaan.

Voorbeeld Gemeente Amsterdam

Aan de Cornelis Lelylaan en het Koningin Wilhelminaplein in Amsterdam ontwikkelt Gemeente Amsterdam een nieuwe buurt. In deze buurt is veel ruimte voor maatschappelijke voorzieningen, zo is er circa 1000 m² vrijgemaakt voor een gezondheidscentrum[16].

7. Eerstelijnszorg en/of huisartsenzorg **opnemen in gemeentelijk vastgoedbeleid**. Organisaties kunnen in aanmerking komen voor het huren van gemeentelijk vastgoed als ze bijdragen aan realisatie van gemeentelijke beleidsdoelen (zie ook punt 1). Dit geldt ook als de organisatie niet rechtstreeks subsidie of opdrachten van de gemeente ontvangt.

Voorbeeld Dufayhuis

Twee huisartsenpraktijken (6 artsen) en een fysiotherapiepraktijk (5 fysiotherapeuten) konden de extreme huurverhoging van hun voormalige pand niet betalen. Daarom hebben zij de gemeente Amsterdam benaderd om in de voormalige Dufayschool, eigendom van de gemeente, een buurt- en zorgcentrum te creëren met een betaalbare huur. Dit kon gerealiseerd worden doordat de gemeente de school casco+ heeft verbouwd en vervolgens de gehele inrichting en afwerking werd gefinancierd uit giften van patiënten en buurt-bewoners. Naast de huisartsen en fysiotherapeuten werken er nog veertig andere (para)medici, is er een apotheek en consultatiebureau en is het een ontmoetingsplek in de wijk dankzij een buurtcafé en -tuin, waarin vrijwilligers zorgen voor de aanleg en het onderhoud.[17]

16 https://www.amsterdam.nl/projecten/cornelis-lelylaan/
17 https://dufayhuis.nl/over-ons/

ROL

gemeente

8. Bij gebiedsontwikkeling en nieuwbouwprojecten **inventariseren** welke vraag er is naar huisvesting voor eerstelijnszorg en welke partijen geïnteresseerd zijn om daarin te investeren of huren en onder welke voorwaarden. Dit kan door middel van een marktconsultatie. Dit is ook raadzaam in bestaande wijken, omdat gemeenten daar niet altijd goed zicht op hebben op het aanbod en behoefte aan eerstelijnszorg. Let wel dat bij een voornemen tot verkoop van vastgoed en grond het van belang is om deze te publiceren (zie Didam arrest).

9. In een bestaande wijk, waar geen nieuwbouw mogelijk is, een **winkelplintstrategie opstellen** waarin rekening wordt gehouden met eerstelijnszorg. Hierbij legt de gemeente vast wat de nieuwe bestemming van veelal oude detail-handels wordt. Bij verhuur van vastgoed of grond (pacht) en grondverkoop kunnen gemeenten juridische problemen vermijden door openbare selectieprocedures te hanteren (zie Didam-arrest).

Didam Arrest

Na het Didam-arrest van de Hoge Raad en aanvullende jurisprudentie is gebleken dat het voornemen tot verhuur (of verkoop) van een pand of kavel in eigendom van de gemeente, altijd vooraf gepubliceerd moet worden door de gemeente. Op basis van het omgevingsplan of eigen vastgoedbeleid kan de eis gesteld worden dat er het kavel of pand gebruikt moet worden voor eerstelijnszorg of huisartsenzorg. Als er meerdere serieuze gegadigden zijn, moet de gemeente een openbare toewijzings- of selectieprocedure hanteren op basis van redelijke, objectieve en toetsbare criteria[18].

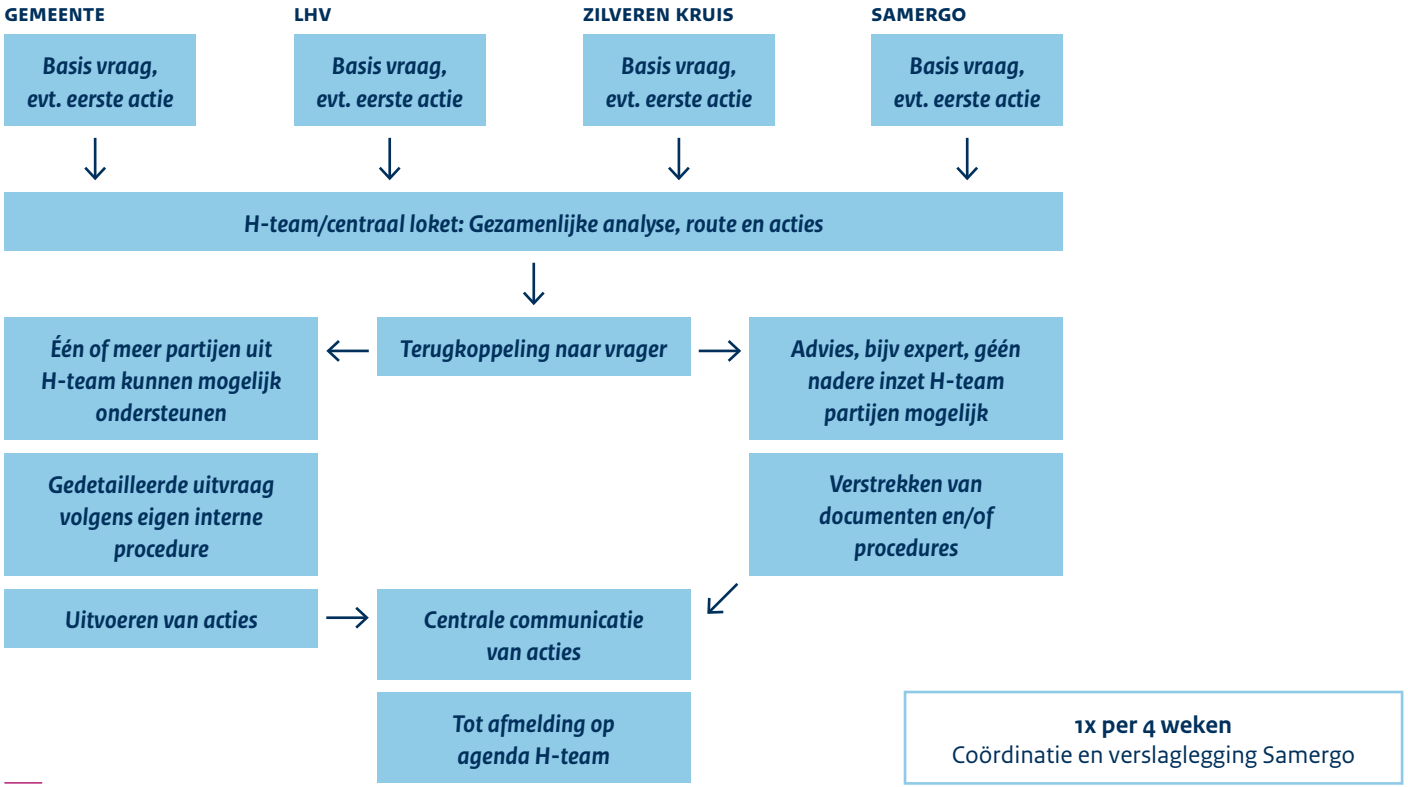
18 https://www.volkshuisvestingnederland.nl/documenten/publicaties/2022/11/07/handreiking-implementatie-van-het-arrest-didam

VOORBEELD

Samenwerking verschillende partijen

Voorbeeld samenwerking verschillende partijen

In Rotterdam is het H-team 010 opgericht, oftewel het Huisvesting Huisartsen team, waar huisartsen met hun vragen over praktijkruimte terecht kunnen. Daarnaast kan iedereen die in Rotterdam aanbod heeft of ontwikkelt waar binnen ruimte is voor maatschappelijke voorzieningen zoals huisartsenzorg ook bij het team terecht. Denk daarbij aan projectmanagers van de gemeente, projectontwikkelaars en bedrijfsmakelaars. Het H-team 010 is een initiatief van de gemeente Rotterdam, zorgverzekeraar Zilveren Kruis, LHV-afdeling Rotterdam en de Regionale Ondersteuningsstructuur (ROS) Samergo. In een periodiek overleg (één keer in de vier weken) bespreekt het H-team 010 casussen en wordt de juiste route bepaald voor de vragen. Oplossingen kunnen zijn: inzicht in een gangbare huur- of koopprijs, functiewijziging, regels voor vergunningen en aanbestedingen, het opnemen van maatschappelijke voorzieningen in bouwplannen en actief inzicht verwerven in vraag naar bestaande en te realiseren locaties. Is door het H-team 010 een advies geformuleerd, dan neemt Samergo namens of samen met één van de deelnemende partijen contact op met de huisarts. De aanvrager blijft zelf verantwoordelijk.
Ook op bestuurlijk niveau vindt periodiek overleg plaats tussen genoemde partijen. Daar wordt besproken of zaken die meerdere malen op casusniveau in het H-team 010 worden aangekaart moeten leiden tot beleidsaanpassingen.[19]

19 https://www.hteam010.nl/

4

Rol overige partijen

Rol overige partijen

De Rijksoverheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Het ministerie van VWS is stelselverantwoordelijke voor de zorg in Nederland. Via verschillende wettelijke kaders zijn de verantwoordelijkheden voor de toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van gezondheidszorg bij verschillende partijen belegd. In september 2022 hebben de bewindspersonen van VWS vanuit hun rol met verschillende partijen uit de zorg het Integraal Zorgakkoord (IZA) gesloten. Onderdeel van het IZA is de afspraak over het opstellen van deze handreiking over huisvestingsproblematiek van huisartsen en gezondheidscentra. VWS is de trekker van deze IZA-afspraak en vanuit die rol ook voorzitter van de werkgroep huisvesting huisartsen. Hierin brengt VWS de verschillende betrokken landelijke partijen bij elkaar om concrete afspraken te maken over het oplossen van deze problematiek. De handreiking is vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg IZA waarvan VWS ook de voorzitter is. Met het oprichten en voorzitten van de werkgroep en het gezamenlijk opstellen van deze handreiking, voert VWS ook een aangenomen motie uit van Tweede Kamerleden Ellemeet (GroenLinks) en Kuiken (PvdA) over de huisvesting van huisartsen.[20] Om het vraagstuk goed in beeld te krijgen heeft VWS op verschillende plekken in Nederland waar problemen met huisvesting spelen gesprekken gevoerd met huisartsen, huisartsenorganisaties, gemeenten en zorgverzekeraars. In deze gesprekken zijn ook juist mooie voorbeelden van oplossingen naar voren gekomen. Een deel daarvan is in deze handreiking terecht gekomen.

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)

De NZa is een zelfstandig bestuursorgaan dat valt onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister van VWS. De NZa heeft zowel een regulerende als toezichthoudende taak. Vanuit haar regulerende taak stelt de NZa in beleidsregels vast welke prestaties tegen welke (maximum)tarieven in rekening gebracht mogen worden door zorgaanbieders. Vanuit haar toezichthoudende taak houdt de NZa onder andere toezicht op de wijze waarop zorgverzekeraars invulling geven aan hun zorgplicht. De NZa is vanuit deze taken ook actief lid van de *werkgroep huisvesting huisartsen* die deze handreiking heeft opgesteld. In deze werkgroep legt de NZa onder meer de verbinding met het kostenonderzoek dat zij uitvoeren in de huisartsenzorg. Dit onderzoek vormt de basis voor nieuwe tarieven voor de huisartsenzorg die per 2025 zullen ingaan.[21]

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Het ministerie van BZK heeft in dit vraagstuk een faciliterende rol. Het realiseren van voldoende en toereikende huisvesting voor huisartsenzorg en gezondheidscentra is een belangrijk aandachtspunt bij grootschalige woningbouwlocaties, nieuwe geclusterde woonvormen voor ouderen en grote renovaties in de bestaande woningvoorraad. In de woonzorgvisies die gemeenten opstellen kan verwezen worden naar de opgave in eerstelijnszorg, waaronder de huisartsenzorg. BZK speelt een rol in het ontsluiten van de informatie uit deze handreiking vanuit het zorgdomein naar het domein wonen en richt zich daarbij voornamelijk op gemeenten. Ook BZK is lid van de werkgroep huisvesting huisartsen.

20 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2022D43077&did=2022D43077
21 Zie voor meer informatie hoofdstuk 5 over de financiering.

Rol overige partijen

Banken

Naast de rol van een bank als kredietverstrekker, nemen banken een grotere rol op zich in het huisvestingsvraagstuk. Ze signaleren problematiek, begeleiden huisartsen en verbinden verschillende stakeholders door kennis te delen. Regelmatig publiceren de banken brancherapporten over hun bevindingen en vragen aandacht voor de problematiek. Ook is het een optie voor een bank om een rondetafel- of kennissessie te organiseren om vraagstukken te bespreken of om te zoeken naar een concrete oplossing. Denk hierbij aan: het verduurzamen van de huisvesting en kennis over ondernemerschap bij huisartsen. Contact met een bank kan op drie niveaus plaatsvinden. Huisartsen kunnen, als relatie van de bank, schakelen met zijn of haar relatiemanager. Ook kan er geschakeld worden met de sectorspecialisten gezondheidszorg van individuele banken. Daarnaast heeft de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) een werkgroep gezondheidszorg. In deze groep zijn de sectorspecialisten van ABN AMRO, BNG Bank, ING, Rabobank en Triodos vertegenwoordigd. In het collectief wordt de problematiek besproken en gezocht naar een logisch vervolg. Als laatste is het zinvol als banken of de NVB integraal onderdeel uitmaken van regionale en nationale overlegconstructies met regionale huisartsenorganisaties, zorgverzekeraars en gemeenten.

Provincie

De provincie heeft geen formele rol bij de huisvesting van huisartsen. Wel zijn er mooie voorbeelden waar de provincie bijdraagt aan het oplossen van de huisvestingsproblematiek.

Voorbeeld Groningen en Friesland

In Groningen is het netwerk Gezond Groningen actief.[22] In dit netwerk werken ruim 40 (maatschappelijke) organisaties en overheden samen aan zorg-gerelateerde onderwerpen, waaronder huisvesting voor huisartsen. Zo heeft de provincie Groningen de subsidieregeling Zorg en Voorzieningen opgestart. Met deze subsidieregeling wil de provincie de voorzieningen en de zorg in de provincie versterken, verbeteren en toekomstbestendig maken. De provincie stemt hierin af met de zorgverzekeraars en gemeenten en speelt een verbindende rol. Deze subsidie wordt ook door veel huisartsen gebruikt om uit te breiden of een nieuw pand te starten. Het is hierbij wel van belang dat er, naast zorg, ook andere functies (bijvoorbeeld welzijn) onder 1 dak worden gecombineerd binnen de (nieuwe) praktijk of gezondheidscentrum.[23]

De provincie Friesland is in het najaar van 2019 een subsidieregeling gestart om een bijdrage te leveren aan de spreiding en bereikbaarheid van zorgvoorzieningen in de provincie. Met deze subsidie werd bijgedragen aan de bouw of verbouw van een bestaand of nieuwe huisartsenpraktijk. Er werd veel gebruik gemaakt van de subsidie, het bedrag is in twee tenders volledig besteed.[24]

22 https://www.provinciegroningen.nl/actueel/nieuws/nieuwsartikel/groningse-organisaties-voor-meer-gezonde-jaren-gezonde-groningers-gezonde-zorg/
23 https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/wonen-en-welzijn/zorg-en-voorzieningen/
24 https://www.fondswervingonline.nl/nieuws/subsidie-voor-het-bouwen-verbouwen-van-huisartsenpraktijken#:~:text=De%20subsidie%20voor%20de%20bouw%20of%20verbouw%20van,externe%20adviseur%20bedraagt%20de%20subsidie%20maximaal%20%E2%82%AC%205.000%2C-

5 Financiering

Financiering

Tarieven NZa
De NZa stelt de maximumtarieven voor de huisartsenzorg vast op basis van historisch kostenonderzoek. Dit kostenonderzoek leidt tot gemiddeld kostendekkende maximumtarieven waarin huisvestingskosten verdisconteerd zijn. Het kostenonderzoek waarop de huidige tarieven gebaseerd zijn is gedaan over het jaar 2015. Deze tarieven worden sindsdien elk jaar geïndexeerd.

Kostprijsonderzoek 2023
In het najaar van 2023 is de NZa begonnen met een kostenonderzoek om de maximumtarieven voor de huisartsenzorg te herijken. De nieuwe tarieven zullen ingaan per januari 2025. In dit kostenonderzoek wordt huisvesting op uitgebreidere wijze uitgevraagd dan in het voorgaande kostenonderzoek.

Aanvullende afspraken
Huisvestingsproblematiek kan ook door financiële knelpunten komen. Bijvoorbeeld omdat grond- of vastgoedprijzen erg hoog zijn of omdat kosten voor een verbouwing te hoog zijn. In de LHV-enquête over huisvesting gaf circa 40% van de bevraagde huisartsen aan (ook) te maken te hebben met te hoge kosten voor huisvesting. De landelijke partijen zijn het erover eens dat de aard en omvang van de financiële knelpunten scherper in beeld moeten worden gebracht en dat er oplossingsrichtingen moeten worden uitgewerkt voor situaties waarin een tekort aan financiële middelen passende huisvesting in de weg staat. Daarom hebben VWS, ZN, LHV, InEen en de VNG afgesproken om de financiële knelpunten bij huisvestingsproblematiek beter in kaart te brengen met een aanvullend onderzoek. Dit gebeurt in drie stappen, die zoveel mogelijk tegelijk worden uitgevoerd. Ten eerste wordt in beeld gebracht hoe vaak geld een (belangrijke) rol speelt bij problemen met huisvesting. Dit gebeurt door extra informatie uit te vragen over huisvesting in het kostenonderzoek van de NZa. De deelresultaten worden begin 2024 verwacht. Daarnaast heeft Nivel op verzoek van partijen vragen over huisvesting toegevoegd aan de praktijkenquête die zij uitvoeren in de huisartsenzorg. De resultaten hiervan worden eind 2023 verwacht. Deze onderzoeken zijn kwantitatief van aard.

Naast deze kwantitatieve onderzoeken zullen partijen ook een normatief onderzoek laten doen naar specifieke casuïstiek die representatief is voor situaties waarin financiële redenen (mede) oorzaak zijn van problemen met huisvesting. Hier staat de vraag centraal wat in de weg staat tussen de huidige en de gewenste situatie. De onderzoeksvragen worden door partijen in het najaar van 2023 geformuleerd.

Op basis van de informatie uit deze onderzoeken, werkt de werkgroep concrete beleidsopties uit die bijdragen aan het oplossen gevonden knelpunten. Dit leidt naar verwachting in de loop van 2024 tot een handreiking ‘versie 2.0’ met aanvullende informatie over financiering van huisvesting.

Bij het uitvoeren van de stappen hebben partijen aandacht voor de bekostigingssystematiek van de NZa en het feit dat huisvesting van huisartsen vaak in private handen is. Er moet daarom een balans zijn tussen publieke kosten versus private baten.

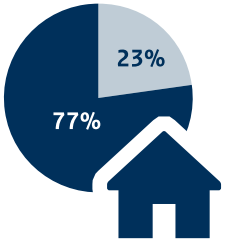
6

Achtergrond-informatie

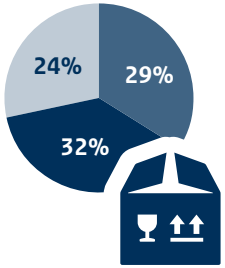

ACHTERGRONDINFORMATIE

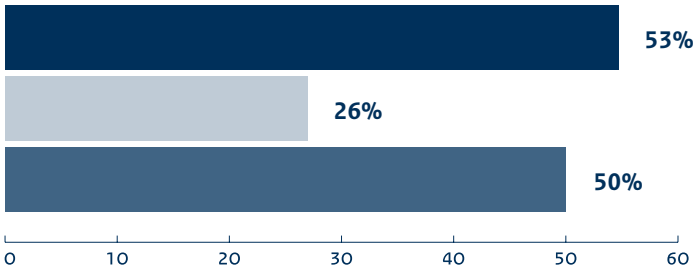
Feiten en cijfers

Uit onderzoek van de LHV in september 2021 naar de huisvestings-problematiek van huisartsen bleek dat **77% van de huisartsen één of meer nadelen ondervindt door ruimtegebrek**. Denk aan het niet aan kunnen van patiëntengroei of het niet kunnen aannemen of opleiden van extra personeel of huisartsen; [23]

Uit datzelfde onderzoek blijkt dat **29%** van de praktijkhouders **wil verhuizen**, **32%** wil de **huidige ruimte uitbreiden in m²** en **24%** heeft **behoefte om te verbouwen**; [23]

Diezelfde praktijkhouders schatten hun kansen om deze wensen te realiseren als volgt in:
Kans om te **verhuizen**: **53%**
Kans om **uit te breiden**: **26%**
Kans om te **verbouwen**: **50%** [23]

Het huisvestingsprobleem is in **grote steden** iets groter dan in de randgemeenten, maar huisvestings-problematiek speelt door het hele land; [23]

Afhankelijk van de precieze wijze van organisatie en eventuele samen-werkingsverbanden, kunnen grotere of kleinere praktijken nodig zijn. De LHV hanteert **minimaal 150m²** per 1 FTE huisarts (met 2095 patiënten);

De Zorgverzekeringswet (Zvw) hanteert dat huisartsen bij spoed de **inspanningsverplichting** hebben om **binnen 15 minuten** bij de patiënt te zijn. [24]

23 https://www.lhv.nl/thema/praktijkzaken/huisvestingsproblemen/
24 https://wetten.overheid.nl/BWBR0040215/2018-01-01

ACHTERGRONDINFORMATIE

Verschillende soorten huisartsen-praktijken

Er zijn veel verschillende manieren bekend waarop huisartsen zich vestigen:

Solopraktijk
er is één praktijkhoudend huisarts.

Duopraktijk
er zijn twee praktijkhoudend huisartsen.

Huisartsen Onder Eén Dak (HOED):
hierbij vestigen meerdere huisartsen zich in één praktijkpand, maar houden ze wel hun eigen autonomie rondom de bedrijfsvoering.

Groepspraktijk:
hierbij wordt de praktijkvoering samen vormgegeven.

Gezondheidscentrum:
in een gezondheidscentrum werkt de huisarts samen met andere eerstelijnszorgaanbieders, bijvoorbeeld een apotheek, fysiotherapeut of psycholoog. Zorgverleners kunnen in dienst zijn van het gezondheidscentrum of de bijbehorende stichting. Maar een gezondheidscentrum kan ook een bedrijfsverzamelgebouw zijn waarbinnen de zorgverleners zelfstandig ondernemers zijn.

De vorm van vestigen heeft invloed op de huisvesting. Zo is voor een gezondheidscentrum veel meer oppervlak nodig dan voor een solopraktijk, maar kunnen de kosten voor huisvesting bij een gezondheidscentrum onder de zorgprofessionals worden gedeeld.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Wettelijke kaders

Het wettelijke kader voor huisartsenzorg wordt gevormd door de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet Marktordening Gezondheidszorg (Wmg). Het wettelijke kader voor bouwen en ruimtelijke ordening is gelegen in de Wet Ruimtelijke Ordening (Omgevingswet per 2024).

1. **Zorgverzekeringswet (Zvw)**: Volgens de Zorgverzekeringswet hebben zorgverzekeraars een zorgplicht en moeten zij garanderen dat hun verzekerden toegang hebben tot huisartsgeneeskundige zorg.

2. **Wet Marktordening gezondheidszorg (Wmg)**: De Wet Marktordening gezondheidszorg (Wmg) is in 2006 in werking getreden en stelt een betere marktwerking in de zorg als doel. Met deze wetgeving heeft het rijk de zorg als een (stevig gereguleerde) commerciële activiteit bestempeld. Uiteindelijk ligt de eindverantwoordelijkheid voor het vinden van huisvesting bij huisartsen als zelfstandig ondernemers.

3. **Wet Ruimtelijke Ordening (Omgevingswet per 2024)**: De Wet Ruimtelijke Ordening vormt de basis voor alle bouwactiviteiten, gebiedsontwikkeling en ruimtelijke ordening. Voor de leefbaarheid en omgevingskwaliteit is van belang dat gemeenten in hun omgevingsbeleid ook zorgen voor maatschappelijke en sociale voorzieningen, sport-faciliteiten en gezondheidszorg.

Bekostiging huisartsenzorg en multidisciplinaire zorg
De bekostiging van de huisartsenzorg en multidisciplinaire zorg bestaat uit drie segmenten. Segment 1 (Basisvoorziening huisartsenzorg) omvat onder andere het inschrijftarief voor elke ingeschreven patiënt en een vergoeding per verrichting. Segment 2 (Programmatische multidisciplinaire zorg) bevat prestaties voor multidisciplinaire samenwerking tussen verschillende zorgverleners. Daarnaast bestaat binnen segment 2 ook de mogelijkheid om via Organisatie & Infrastructuur (O&I) aanvullende vergoedingen overeen te komen op basis van afspraken tussen zorgverzekeraars en regionale organisaties met als doel om de samenwerking tussen zorgverleners te stimuleren. Voor deze prestaties is een ondersteuningsstructuur nodig. Segment 3 (resultaatbeloning en zorgvernieuwing) biedt ruimte voor zorgaanbieders en zorgverzekeraars om maatwerkafspraken te maken. Bijvoorbeeld voor zorgvernieuwing of aanvullende afspraken als de toegankelijkheid in het geding is.[27]

27 Zie voor meer informatie de beleidsregel huisartsenzorg en multidisciplinaire zorg https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_711597_22/

landelijke huisartsen vereniging

ineen ORGANISEERT DE EERSTE LIJN

VNG

Zorgverzekeraars Nederland

NZa

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

[redacted]

Arnhem, 2 april 2024

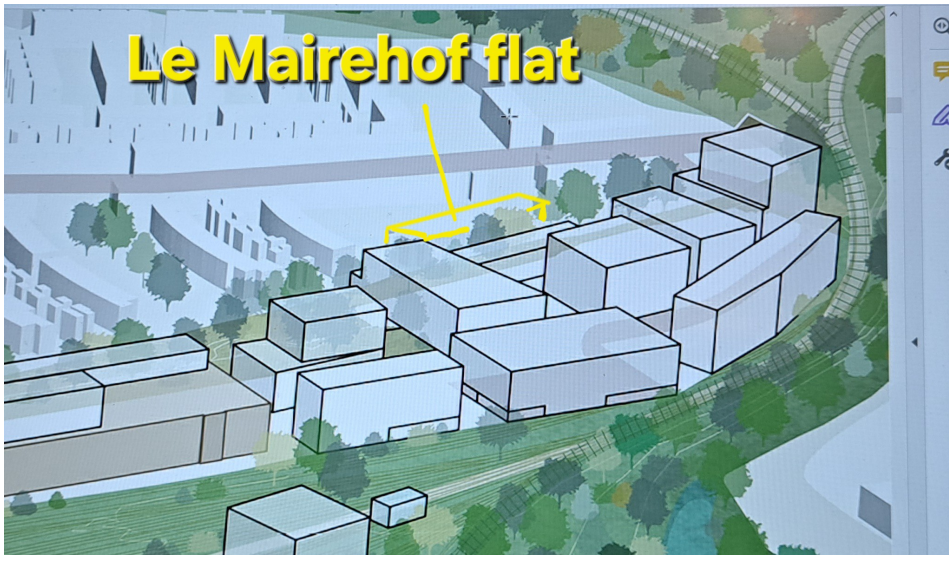
Betreft: schriftelijke bijdrage behandeling Gebiedsvisie Rijnpark woensdag 3 april, 20:30 uur

Geachte leden van de raad,

Woensdagavond 3 april om 20:30 uur start de behandeling van de Gebiedsvisie Rijnpark in de gemeenteraad.

Rijnpark wordt in 2 fasen ontwikkeld. Het plan is dat de 1e fase rond 2030 klaar is, en de 2e fase wordt gebouwd tussen 2030 en 2040.
Ik ben woonachtig in de **Le Mairehof flat** (LMflat) in het **Arnhemse Broek**, direct grenzend aan Rijnpark, **en maak me grote zorgen over en heb ernstige bezwaren tegen de huidige Rijnpark Fase 1-bouwplannen direct ten zuiden van onze flat.**
Mijns inziens is er geen enkele plek waar de impact zo immens groot zal gaan zijn en zo gevoeld zal gaan worden als bij onze flat.
Wij zijn **de enige flat in het Arnhemse Broek die aan het verhoogde deel van Rijnpark Fase 1 grenst** en **nergens anders is de afstand tot de rand van het hoger gelegen 'Rijnpark Fase 1' zo klein als bij de Le Mairehof flat.**
En juist direct ten zuiden van ónze flat, zo laat de Gebiedsvisie zien, **is een dichtbebouwde "blokkendoos" aan gebouwen met hoge(re) (of zelfs veel hogere) flats gepland.**
Ik doe dan ook **een beroep op u om de Gebiedsvisie zo aan te passen dat dat niet gaat gebeuren.**

Op dit moment staat er, behalve een PostNL loods (= begane grond bebouwing), geen énkele bebouwing in het Rijnpark Fase 1 gebied direct ten zuiden van onze flat.
Misschien kunt u begrijpen waarom ik wakker lig van de onvermijdelijke negatieve gevolgen die deze geplande "blokkendoos" voor mij en mede flatbewoners zal gaan hebben en waarom ik de bouwplannen in dit specifieke gebied onacceptabel vind als u onderstaande afbeelding bekijkt.
Telt u even mee?
Van "niets" naar zeven massale gebouwen en flats die boven of ver(der) boven onze LMflat uit zullen torenen ! --->

Er hebben inmiddels 3 informatiebijeenkomsten voor omwonenden plaatsgevonden in de Symfonie (wijkcentrum) in het Arnhemse Broek en er hebben 2 persoonlijke gesprekken plaatsgevonden met de heer [redacted], projectleider stedelijke ontwikkeling Rijnpark. Bij het laatste persoonlijke gesprek waren ook de heer [redacted]r, omgevingsmanager binnen de hele spoorzone ontwikkeling waar Rijnpark dus een belangrijk onderdeel van is, en een mede flatbewoner aanwezig.
De gesprekken met de heer [redacted] heb ik als zeer prettig, waardevol en leerzaam ervaren.
Echter hebben mijn bezwaarschrift aan de heer [redacted]/de gemeente, als ook mijn inbreng tijdens de laatste bijeenkomst in de Symfonie én de persoonlijke gesprekken met de heer [redacted] tot op heden tot geen enkele aanpassing van de bouwplannen direct ten zuiden van onze LMflat geleid, behalve het ietsje groter maken van de afstand van één (!) nieuw te bouwen flat van 5-hoog op 15 meter van onze voorgevel en balkons.

Door de **inbreng van Broekstraat bewoners** (die ook met Rijnpark-bouw ten zuiden van hun woningen geconfronteerd worden) **heeft de gemeente nieuwe inzichten verkregen met daaruit voortvloeiende aanpassing van de plannen bij de Broekstraat**.
Ik heb nog niet mogen constateren dat de gemeente naar aanleiding van de inbreng van Le Mairehof flatbewoners (die dezelfde bezwaren uiten en die met veel hevigere bouwplannen “voor hun neus” geconfronteerd zijn en op wie de impact van de plannen daarom vele malen groter zal gaan zijn), **tot dezelfde nieuwe inzichten is gekomen en deze doorvoert in haar plannen in 'het Rijnpark Fase 1 gebied ten zuiden van de Le Mairehof flat'**.
Heb er een hard hoofd in of dit uiteindelijk wel gáát gebeuren en **wil u daarom vragen om waar mogelijk in te grijpen in de plannen ten zuiden van de Le Mairehof flat in het Arnhemse Broek.**

Hieronder wil ik graag mijn zorgen en bezwaren v.w.b. de 'Rijnpark Fase 1 bouwplannen direct ten zuiden van onze Le Mairehof flat' richting u trachten te duiden.

<u>De ligging van en huidige situatie v.w.b. de Le Mairehof flat is als volgt</u>:

Ten zuiden van onze flat loopt een beek.
De zuidzijde/balkonzijde van onze flat staat in het water van die beek.
Ten zuiden van onze flat, achter die beek, ligt een geasfalteerd pad dat door het Waterschap gebruikt wordt om de beek 2 keer per jaar machinaal schoon te kunnen maken.
Vervolgens ligt áchter dat pad een begroeide wal waarachter zich het PostNL terrein bevindt. (het toekomstige Rijnpark Fase 1 gebied)
Daar weer achter ligt een spoor en daarachter de Dr. C. Lelyweg.
Het gehele huidige PostNL terrein is 'Rijnpark Fase 1 gebied'.

De zuidzijde/balkonzijde van de Le Mairehof flat, het pad en de begroeide wal liggen op een afgesloten terrein waar niemand zonder sleutel van de twee toegangspoorten tot het terrein op kan komen. (= het Blokhut terrein, Le Mairehof 20)

Wij kijken dus op dit moment uit op een afgesloten terrein met daarachter een begroeide wal en veel bewoners hebben vrij verder-uitzicht over het PostNL terrein (een toekomstige Rijnpark Fase 1 gebied) en het daar weer achtergelegen industrieterrein.
Al onze hoofd-leefvertrekken (woonkamer, eetkamer, keuken en onze enige buitenruimte, het balkon) bevinden zich aan de zuidzijde/balkonzijde van de flat.

Onze LMflat is meters lager gelegen dan het gehele 'Rijnpark Fase 1 gebied ten zuiden van onze flat' waarop Rijnpark-nieuwbouw gepland is.
Rijnpark nieuwbouw ten zuiden van onze flat zal dus op een meters hoger terrein dan onze LMflat-grondlijn worden gebouwd.

Daarnaast hebben wij een, volgens de huidig geldende bouwvoorschriften, te laag plafond.
Dat betekent dat bijv. een nieuw te bouwen 5-hoog flat (in het Fase 1 Rijnpark gebied direct ten zuiden van onze flat) ook om deze tweede reden boven ons uit zal gaan torenen.

De toekomstige situatie, afgaande op de huidige Rijnpark bouwplannen ten zuiden van onze LMflat, zal als volgt gaan zijn:

Volgens de huidige Rijnpark bouwplannen ten zuiden van onze LMflat komen er 7 zeven massale gebouwen en flats die boven of ver boven onze LMflat uit zullen gaan torenen.
Eén van de gebouwen lijkt op 3D tekeningen zelfs 2 keer zo hoog als onze LMflat te gaan worden.

Verder zal er ten zuiden/zuidwesten van onze flat een gebouw met meerdere etages (op een dus sowieso al meters hoger gelegen 'Rijnpark Fase 1 terrein' t.o.v. de grondlijn van de onze LMflat!) gebouwd gaan worden.
Deze verhoging en de huidige bouwvoorschriften v.w.b. plafondhoogtes meenemend zal de hoogte van dit gebouw dus niet onwaarschijnlijk (bijna) gelijk gaan zijn aan de hoogte van onze LMflat?
Om dit gebouw (en een naastgelegen te bouwen gebouw) mogelijk te maken zal de begroeide wal ten zuiden/zuidwesten van onze flat afgebroken/onderbroken moeten worden.
In het gebouw zullen voornamelijk woningen komen wat qua verderop te noemen pijnpunten zoals inkijk, verlies van privacy en woongenot, een grote impact zal gaan hebben op alle bewoners in onze LMflat, maar nog meer op de huurders van LMflat appartementen aan de zuidwest zijde.

De huidige toegangsweg naar het PostNL terrein (vanaf de Johan de Wittlaan), die aan de zuidzijde/balkonzijde langs onze gehele flat loopt, **zal een drukke toegangsweg voor gemotoriseerd verkeer (!) gaan worden waar honderden (duizenden?) nieuwe 'Rijnpark Fase 1 bewoners ten zuiden van onze flat' gebruik van dienen te en zullen gaan maken.**

Verder is een mobiliteitshub, een centrale locatie waar verschillend vervoer samenkomt, ten zuiden van onze flat gepland. Al dat verkeer gaat voor onze LMflat langs rijden.

Ik las het volgende in een verslag van de informatiebijeenkomst in de Symfonie op 24 oktober jl. :

“Ook zijn er zorgen (lees: geuit door bewoners van de Broekstraat) *rond de verkeersdrukte. “De parkeergarages en -plaatsen komen niet uit op de Broekstraat”, weet* [redacted] *namen de gemeente“*

Bij onze LMflat zal dit dus wél het geval gaan zijn.
Wij zullen door dit plan opeens massaal verkeer/vervoer langs en vóór-langs (balkonzijde + hoofdleefvertrekken-zijde) onze flat gaan krijgen.
En onze hoofd-leefvertrekken bevinden zich niet, zoals in de koopwoningen aan de Broekstraat het geval is, op de begane grond, maar op etages, en niet aan de achterzijde van de woning (zoals in de Broekstraat met veel vertrekken het geval is) maar aan de toekomstige Rijnparkzijde.

Ik woon zelf op de 4de etage en kijk over de begroeide wal heen.
Alle geluiden van buitenaf weerkaatsen in een flatwoning (ook in een aangeklede woning) die als een soort klankkast fungeert, zo is me destijds ook uitgelegd door een geluidsexpert van de ODRA.
Ik heb een aantal jaren geleden ruim een maand 24/7 meetapparatuur via een geluidsexpert van de ODRA in mijn woning gehad. De conclusie van die metingen was dat de geluidsnormen volgens de normale geldende normen in woongebieden in Nederland overschreden werden maar dat wij in de Le Mairehof flat deze helaas moesten accepteren omdat onze flat zich, als enige flat/woning in het Broek, op papier in de industriezone bevindt en wij daarom meer geluid moeten accepteren op onze gevel/in onze woningen dan andere bewoners in het Broek en bewoners in de meeste andere woongebieden in Nederland. (aldus de ODRA expert)
Ik maak me ernstig zorgen over de enorme geluidsoverlast toename, met alle negatieve gezondheids- en

woongenot gevolgen van dien, die de geplande “blokkendoos aan gebouwen met honderden (duizenden?) nieuwe bewoners” en de bijkomende verkeersgeluidoverlast ten zuiden van onze LMflat zal gaan veroorzaken.

De dichtbebouwde 'blokkendoos aan gebouwen en hoge (of zelfs zeer hoge) flats' die gepland staat direct ten zuiden van onze flat vind ik onacceptabel.
Het **zal een grove inbreuk op ons woongenot in gaan houden**, **inkijk in ál onze hoofd-leefvertrekken en vanaf 3 kanten (oost, zuidoost, zuid, en (zuid)westen)**, er zal sprake komen van **uitzichtvervuiling- en beperking**, **zon-blokkering**, en ik schaar het bouwen van een 5-hoog flat op ongeveer 25 meter afstand van onze LMflat, een 10/12 hoge flat vóór (haaks op) onze flat, en een te bouwen flat aan de zuidwest kant van onze flat die ontzettend dichtbij onze LMflat komt te staan, en waarvoor de begroeide wal moet wijken, persoonlijk zelfs onder **het plegen van een plotse grove inbreuk op onze privacy door de gemeente Arnhem.**
Daarnaast zal een **gegarandeerde toename van geluidsoverlast uit al die toekomstig bewoonde woningen** een zekerheid gaan worden (van “niets” naar 'heel veel') en **zal een drukke toegangsweg langs en voorlangs (zuidzijde) onze LMflat** waar honderden (duizenden?) mensen dagelijks tig keer overheen moeten rijden om van en bij hun woning te komen **de geluidsoverlast onacceptabel doen toenemen en** daarnaast **voor een drastische toename van luchtvervuiling (meer CO2 en uitlaatgassen) en dus voor een nóg ongezondere woonsituatie** (dan de huidige woonsituatie veroorzaakt door het industrieterrein; luchtvervuiling, fijnstof etc.) **gaan zorgen**.
De huidige **begroeide wal (deels) afbreken** vind ik bovendien een **aantasting van ons woongenot.**
Is de gemeente Arnhem niet juist aan het inzetten op vergroening?

Kortom, weg met de privacy, de rust en een prettiger en rustiger woongenot, en nog meer oppassen voor je gezondheid.
De Rijnpark Fase 1 bouwplannen ten zuiden van onze LMflat zijn dusdanig ingrijpend op werkelijk waar álle vlakken dat deze in mijn ogen echt onacceptabel zijn.
Ik vraag u dan ook om in te grijpen.

Ik las ook het volgende in een verslag van de informatiebijeenkomst in de Symfonie op 24 oktober jl. :

“In onze plannen gaan we ervan uit dat de rangeerterreinen verdwijnen”, vertelt [redacted] *namens de gemeente. “Bewoners van de Broekstraat vinden dat de nieuwe woningen té hoog zijn en te dicht op hun huizen staan. Daardoor kijken de nieuwe woningen op de bestaande woningen (met dakterras). We hebben de plannen aangepast: de nieuwe woningen gaan van vijf naar vier verdiepingen. En we zetten de gebouwen verder van de Broekstraat. Voor bewoners was dit nog niet voldoende, dus we kijken verder naar een goede oplossing.”*

Update: de nieuw te bouwen **woningen bij de Broekstraat** zijn inmiddels, **op verzoek van de Broekstraat bewoners, zelfs naar 3 (!) verdiepingen verlaagd.**

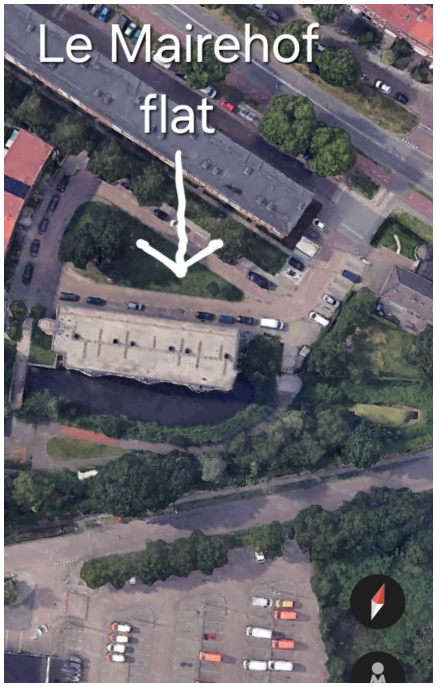
Ik ben even door de Broekstraat gefietst om de huidige situatie daar te bekijken.

<u>Broekstraat situatie versus de Le Mairehof flat situatie</u>:

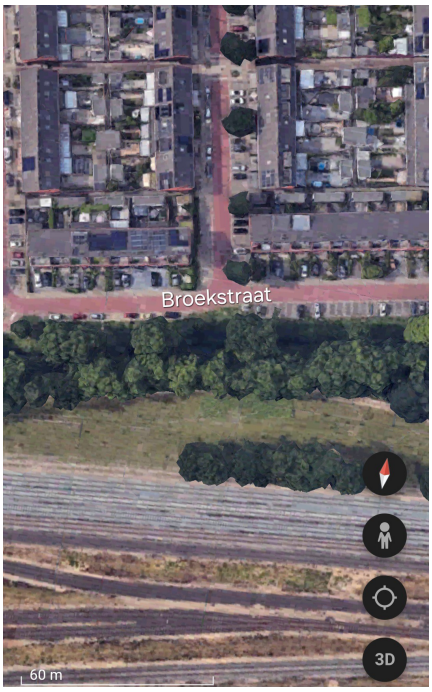
Begroeide wal

De begroeide wal ten zuiden van onze LMflat begint bij de Johan de Wittlaan, loopt vervolgens voorlangs onze flat (zuidzijde) en daarna dóór langs de gehele Broekstraat.
In de Broekstraat staan vóór de begroeide wal (dus aan de Broekstraathuizen-zijde) veel en hoge bomen.
Daarnaast is de begroeide wal in de Broekstraat aanzienlijk dieper en dichter begroeid dan bij de Le Mairehof flat.
Op de volgende pagina vindt u 3 afbeeldingen die bovenstaande illustreren.

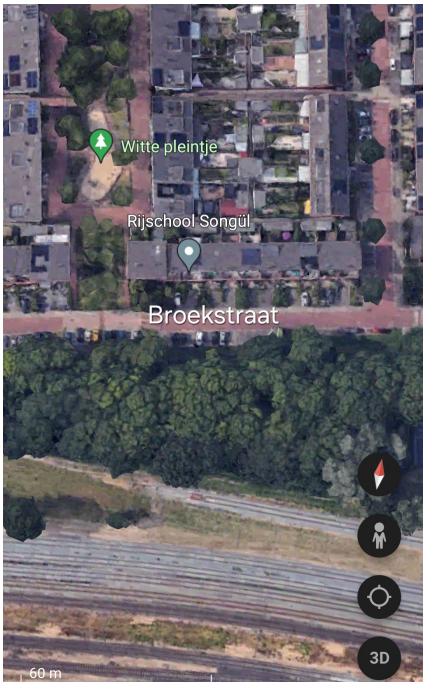
– Le Mairehof flat –

– Broekstraat –

– Broekstraat –

In de **Broekstraat waren de te bouwen flats en nieuwe woningen sowieso al veel verder áchter de begroeide wal ingepland**, en **bij de Broekstraat is die afstand door** [redacted] **en zijn team, op verzoek van de Broekstraatbewoners, ook nog eens extra vergroot daarna**. **(én de te bouwen dichtstbijzijnde flats aldaar zijn met 2 etages verlaagd!)**
Bij de Le Mairehof flat is geen van deze twee gebeurd.

In de Gebiedsvisie afbeelding hieronder kunt u zien dat zo'n tweederde (?) van de Broekstraatbewoners te maken krijgt met Rijnpark bebouwing op een afstand van 65 meter of groter.
Bij de Le Mairehof flat praatten we in eerste instantie over 15 meter (!), en nu over ongeveer 25 meter, met daarnaast en daarachter 'een blokkendoos aan flats en gebouwen' die in verhouding ook dichtbij komen te staan. (en minimaal even hoog als onze LMflat zijn, maar veelal veel hoger of zelfs heel erg hoog zijn)

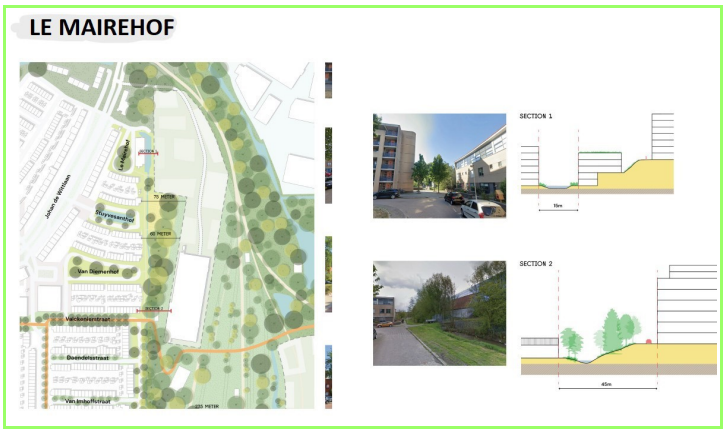
Bij de Le Mairehof moet de geluidswal/begroeide wal óók nog eens deels plaats gaan maken voor een nieuw te bouwen gebouw.

Mag ik **u er nog eens aan herinneren dat er mijn inziens geen enkele plek is waar de impact van de Rijnpark bouwplannen zo gevoeld zal gaan worden, zo immens groot zal gaan zijn als bij onze LMflat?**
Dit **o.a. vanwege het feit dat ál onze hoofd-leefvertrekken (woonkamer, eetkamer, keuken en onze enige buitenruimte, het balkon) zich aan de zuidzijde/Rijnparkzijde van de flat bevinden?**
In de Broekstraat is hier geen sprake van.

Hiernaast en hieronder in totaal 3 afbeeldingen.

Opkijk en inkijk/verlies van privacy

De koopwoningen aan de Broekstraat zijn, inclusief de begane grond etage, 3 verdiepingen hoog.
Op de 3de verdieping bevindt zich bij veel woningen een balkon/terras en verder hoogstwaarschijnlijk een werkkamer en/of extra (logeer)slaapkamer en/of wasruimte of zolder... maar géén hoofd-leefvertrekken.

De Le Mairehof flat is, inclusief de begane grond woningen, 6 verdiepingen hoog.
Op elke verdieping bevinden zich zelfstandige woningen waarvan, zonder uitzondering, de hoofd-leefvertrekken (woonkamer, keuken, eetkamer, en de enige buitenruimte die we hebben, ons balkon) zich aan de zuidzijde/Rijnparkkant van de flat bevinden.
De nieuwe Rijnpark Fase 1 woningen/bewoners ten zuiden van de LMflat kijken niet alleen ÓP onze woningen (zoals in de Broekstraat), maar ook recht ÍN onze woningen en ÍN ÁL ONZE hoofd-leefvertrekken. En dit vanaf meerdere kanten, het oosten, zuidoosten, het zuiden, zuidwesten en het westen.

Bewoners van koopwoningen aan de Broekstraat zijn voor hun buitenruimte niet aangewezen op het balkon/dakterras. Ze hebben ook een tuin achter hun woning.
Bewoners van de sociale huurwoningen in de LMflat zijn aangewezen op het balkon aan de zuidzijde/Rijnparkzijde van de flat. Het is onze enige buitenruimte.

Bewoners uit de **Broekstraat** hebben kenbaar gemaakt dat men zich o.a. zorgen maakt over de inkijk die de nieuwe Rijnparkwoningen aldaar op de bestaande woningen zullen krijgen. (balkon/terras op de 3de verdieping, als je de begane grond verdieping meetelt)
De plannen zijn daarom aangepast. De **aldaar te bouwen Rijnparkflats zijn inmiddels op hun verzoek verlaagd van 5-hoog naar 3-hoog én de dichtstbijzijnde flats worden nóg verder van de Broekstraat geplaatst nadat de gemeente tot nieuwe inzichten is gekomen door bewoners uit de Broekstraat.**

Ten zuiden van de Le Mairehof flat is de nieuw te bouwen dichtstbijzijnde Rijnpark-flat van 5-hoog (nog) niet aangepast! (en rekening houdend met de verhoging waarop het Rijnpark Fase 1 gebied bij ons ligt én de

huidig geldende plafondhoogtebouwvoorschriften) zal deze flat dus zeer waarschijnlijk ook nog eens beduidend boven onze flat uit gaan torenen)
De inbreng van LMflat bewoners heeft de gemeente tot op heden nog niet tot dezélfde nieuwe inzichten doen komen als bij de Broekstraat.
Dit riekt mijn inziens naar óf *"wie het eerst kwam, die het eerst maalde"* ([redacted] heeft de opdracht van de gemeente gekregen om in Rijnpark 7000 woningen in te gaan passen, en tja, bij de Broekstraat zijn knievallen/concessies gedaan ten gunste van de bewoners aldaar, dan kunnen de heer [redacted] en zijn team dat niet óók nog gaan doen bij de Le Mairehof flat?) **óf *"ongelijke behandeling door de gemeente Arnhem"***.

Gezien de aanpassingen die al gedaan zijn ten gunste van Broekstraatbewoners op basis van door de gemeente nieuw verkregen inzichten, en de verdere aanpassingen die bij de Broekstraat mogelijk nog gedaan zúllen gaan worden (omdat bewoners van de Broekstraat aangegeven hebben de huidige aanpassing niet voldoende te vinden en de gemeente aangegeven heeft bereid te zijn om verder met hen te kijken naar een goede oplossing, zo las ik) **vertrouw ik erop dat dat de gemeente Arnhem de bouwplannen ten zuiden van de Le Mairehof flat ook automatisch aan zal gaan passen op voorlopig minimaal (!) dezelfde manier als in de Broekstraat. Dit betreft het bouwvolume/de bouwhoogte van de gebouwen en de afstanden tot de bestaande bebouwing, in dit geval dus de LMflat.**
Als blijkt dat dat betekent dat er dan dus helemaal geen (hoog)bouw gebouwd kan worden op het Rijnpark Fase 1 gebied ten zuiden van de LMflat, dan **zou de gemeente uit kunnen gaan zien naar Rijnpark Fase 2 plekken waar op dit moment nog geen bestaande bewoning is en waar dus ook geen bewoners opgezadeld kúnnen worden (omdat er simpelweg geen bewoners zijn op dit moment) met een toekomstige bak aan ellende.**
Op ónze locatie geldt namelijk niet alleen hetzelfde verhaal als in Broekstraat, maar een op alle vlakken nog veel ingrijpender verhaal. En in ónze flat spelen dezelfde bezwaren, zo niet nog grotere bezwaren vanwege de hoogte waarop onze woningen zich in een flat bevinden en de ligging van de hoofd-leefvertrekken in onze woningen.
De plannen van de gemeente bij onze flat zijn dus nog veel malen ingrijpender.

Ik zou daarom **graag zien dat de gemeente de nieuwe verkregen inzichten (qua bouwhoogte en bouwafstand) en daaruit voortvloeiende aanpassing van de plannen bij de Broekstraat op zijn minst óók doorvoert in haar plannen in het Rijnpark Fase 1 gebied ten zuiden van de Le Mairehof flat.**

Mobiliteit

LMflat:
De Gebiedsvisie laat zien dat de huidige toegangsweg naar het PostNL terrein (vanaf de Johan de Wittlaan), die aan de zuidzijde/balkonzijde/Rijnparkzijde langs onze gehele flat en verder loopt, **een drukke toegangsweg wordt waar honderden (duizenden?) nieuwe 'Rijnpark Fase 1 bewoners ten zuiden van onze flat' gebruik van dienen te en zullen gaan maken.**

Broekstraat:
In de Broekstraat zou een fietsverbinding komen tussen de Broekstraat/het Arnhemse Broek en Rijnpark. Broekstraatbewoners hebben aangegeven deze fietsverbinding ongewenst te vinden.
Zij hebben aangegeven dat als dit **énkel een voetgangersverbinding is, het akkoord is.**

Dus Broekstraatbewoners maken bezwaar tegen 'fietsen' en vragen de aanpassing 'alleen voetgangers a.u.b.'.
Wij, LMflat bewoners, krijgen een drukke Rijnpark toegangsweg voor gemotoriseerd verkeer (!) langs en voorlangs onze flat waar honderden (duizenden?) nieuwe 'Rijnpark Fase 1 bewoners ten zuiden van onze flat' gebruik van dienen te en zullen gaan maken.
Ik wil ik u daarom verzoeken om in de mobiliteitsplannen ten zuiden van de LMflat ook in te grijpen.

Verzoeken en voorstel

1)
Ik verzoek de gemeente daarom dringend **om sowieso de huidige begroeide wal bij de Le Mairehof flat, net zoals in de Broekstraat, geheel (!) in tact te laten en de begroeiing van de wal, net als in de Broekstraat, juist hoger, dichter begroeid en minimaal zo diep als bij de Broekstraat, te gaan maken.**

2)
Ik verzoek de gemeente tevens **om in het geheel af te zien van de ingetekende te bouwen blokkendoos aan flats en gebouwen direct ten zuiden van onze flat** omdat wij in de Le Mairehof flat op etages wonen en al onze hoofd-leefvertrekken én enige buitenruimte zich aan de zuidzijde/Rijnparkzijde bevinden (dus wij er op alle vlakken negatieve invloed van zullen ondervinden), terwijl in de Broekstraat de hoofd-leefvertrekken zich op de begane grond bevinden, en veelal aan de achterzijde, en men niet afhankelijk is van de het luxe extra was-ophang-balkon op de 3de verdieping.

3)
Ik verzoek de gemeente **om ook ten zuiden van onze flat géén flats haaks of schuin te gaan bouwen.**

4)
Tenslotte wil ik de gemeente dringend verzoeken, met het oog op de geluids-, verkeers- en luchtvervuilingsoverlast (met alle mentale en lichamelijke gevolgen voor Le Mairehof flat bewoners van dien), **om van de bestaande PostNL toegangsweg** (Johan de Wittlaan richting 'Rijnpark Fase 1 ten zuiden van de LMflat') **géén drukke algemene toegangsweg naar honderden (duizenden?) woningen te maken maar uit te zien naar andere mogelijkheden.**

Voorstel:

De huidige toegangsweg naar het PostNL terrein zou zo ingericht kunnen worden dat alleen fietsers (en dus ook geen brommers en scooters!) hier gebruik van kunnen maken.
De Rijnpark-ingang voor gemotoriseerd verkeer naar 'het stukje Rijnpark ten zuiden van onze LMflat' kan gewoon, en mijns inziens veel logischer én veiliger, aan de achtergelegen Dr. C. Lelyweg komen.

Dit kan mijns inziens **een hoop toekomstige ellende besparen voor vele partijen/gebruikers en de gemeente**. Ik noem de LMflat bewoners, Rijnpark bewoners en -bezoekers, snelfietspad gebruikers (Arnhem-Zevenaar) en weggebruikers van de hoe dan ook altijd druk zullen blijvende Johan de Wittlaan en Oude Zevenaarseweg richting de Pleijroute en Westervoort/Duiven.

De **voordelen van het verplaatsen van de gemotoriseerde toegangsweg** naar 'Rijnpark Fase 1 ten zuiden van de LMflat' van de Johan de Wittlaan naar de Dr. C. Lelyweg **acht ik legio**.
Ik denk dus bijv. aan **het de LMflat bewoners besparen van bakken geluidsoverlast**, **een veel veiligere verkeerssituatie aan de Dr. C. Lelyweg dan aan de Johan de Wittlaan** (snelfietspad oversteken naar een altijd druk blijvende hoofdweg naar de Pleijroute en Westervoort/Duiven; dit heeft in het verleden al een dodelijk slachtoffer geëist en de situatie aldaar zorgt nog met grote regelmaat voor aanrijdingen), **géén protest van winkeliers aan de Dr. C. Lelyweg omdat een stukje Dr. C. Lelyweg** (tussen de Oude Zevenaarseweg/tankstation 'de Haan' tot net na de eerste bocht van de Dr. C. Lelyweg, daar waar een winkelcentrumpje zit met drukbezochte winkels, **opengehouden kan worden voor gemotoriseerd verkeer. De NS/Pro Rail (?) heeft aan de Dr. C. Lelyweg**, bij de aanleg van vele nieuwe sporen op het spooremplacement aldaar, bij die bocht **al een mooie nieuwe weg naar het hoger gelegen 'Rijnpark Fase 1 gebied' aangelegd** én **de verkeerssituatie aan de Johan de Wittlaan hoeft niet wederom compleet op de schop om daar iets te verzinnen om het in- en uitdraaien naar Rijnpark mogelijk te maken.**
Dit alles kan dus ook **kostenbesparend** zijn voor de gemeente.

Is de gemeente bereid om te kijken of het mogelijk is om dé (!) toegangsweg voor gemotoriseerd verkeer naar 'Rijnpark Fase 1 ten zuiden van onze LMflat' aan de Dr. C. Lelyweg te realiseren en de PostNL weg zo in te richten dat er geen gemotoriseerd verkeer door mag en kan? (d.m.v. brommer- en scooterwerende maatregelen)

De Broekstraatbewoners eisen alleen voetgangers. Ik/wij accepteren echter fietsers.
Ik/wij bewegen mee.
Beweegt u dan ook met ons mee?

Ik begrijp dat er overal in Nederland woningen gebouwd dienen te worden dus ook in de gemeente Arnhem, maar **de huidige Rijnpark Fase 1 plannen in het gebied direct ten zuiden van onze LMflat (oude situatie versus de geplande nieuwe situatie) vind ik gewoon té ingrijpend.**
Ik doe daarom nogmaals een beroep op u om de Gebiedsvisie ten zuiden van de Le Mairehof flat op verschillende in deze brief genoemde vlakken drastisch aan te passen.

Tenslotte, de woningen in de Le Mairehof flat betreffen sociale huurwoningen van de Stichting Volkshuisvesting Arnhem. De woningen worden bewoond door mensen die afhankelijk zijn ván sociale huurwoningen. Deze mensen kunnen niet zomaar verhuizen dan wel een koopwoning kopen.
Daarbij komt dat de huurprijzen van veel beloofde zogenaamde “betaalbare sociale huurwoningen” voor velen van ons simpelweg onhaalbaar. Ook voor mij.
Waarom?
Omdat de sociale woningstichtingen de woningen dan wel aanbieden voor een maandelijks bedrag waarover huursubsidie aangevraagd kan/mag worden en waarover door ons dan ook huursubsidie verkregen wórdt, maar er vervolgens wél stelselmatig tientallen euro's servicekosten bij bovenop gooien die grotendeels níet subsidiabel zijn. Dit omdat de gebouwde complexen eigenlijk niet uit konden, men zich echter wél aan opgelegde maximale huurprijzen moet houden, en er dús dan maar een flinke portie servicekosten bij bovenop gooit om het nog enigszins te laten lonen.... dát mag namelijk wel!... en ondertussen verkopen we het aan de Arnhemmers als *“er worden betaalbare sociale huurwoningen gebouwd”*.
Dit zal ook in Rijnpark het geval gaan zijn. Wij staan erbij en kijken er naar.

Beste raadsleden, deze zogenaamde “betaalbare sociale huurwoningen” die er ook in Rijnpark zullen komen zijn vanwege het servicekostenverhaal voor mij, en velen met mij, financieel onbereikbaar/onhaalbaar.
En dit 'financieel onbereikbaar zijn' geldt eigenlijk al geruime tijd voor zo goed als alle nieuwbouwhuizen van sociale huurwoningstichtingen in Arnhem.
Sociale huurders komen hierdoor vast te zitten in woningen, willen na jaren wel weg naar iets beters maar kunnen het niet betalen, niet zelden vanwege de niet subsidiabele servicekosten.
Wil een sociale (Rijnpark-)huurwoning écht betaalbaar zijn voor mij, en velen met mij, dan moeten er of geen servicekosten bovenop de kale huur gegooid worden, of de servicekosten moeten (bijna volledig) subsidiabel zijn.

Mijn ervaring is dat veel huurders in deze flat met problemen te kampen hebben.
Gezondheidsproblemen, (ernstige) financiële problemen en/of allerlei andere problematiek.
Deze problematiek bepaalt en beheerst niet zelden hun dagelijks leven en verlangt hun energie en aandacht.
Mensen hebben een vaak ander niveau, (moeten) andere prioriteiten (hebben), andere interesses en vaak meer basale (kop)zorgen dan veel bewoners van koopwoningen in de Broekstraat.
Het betekent echter zeer zeker niet dat mensen in deze flat het eens zijn met de gemeentelijke 'Rijnpark Fase 1 plannen ten zuiden van onze flat'.

Ik hoop dat u mijn schriftelijk inbreng mee wilt nemen in uw overwegingen v.w.b. aanpassing van de Gebiedsvisie in het Rijnpark Fase 1 gebied ten zuiden van de Le Mairehof flat.

Hartelijk dank voor uw aandacht, met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted] Wentink (ook een beetje namens een stilzwijgende meerderheid in onze flat)

Geachte Raadsleden en fractieleden,

Hierbij alvast mijn inbreng voor vanavond! Ik zou het zeer op prijs stellen als u de moeite zou willen nemen om naar onze korte bedrijfsfilm te willen kijken! Dan kunt u zelf vaststellen dat het niet alleen maar oud en verwaarloosd is op het Rijnpark!

E-UNIT Nederland!

Zoals jullie in onze bedrijfsfilm hebben kunnen zien:

Begint Slim, succesvol en duurzaam ondernemen in een E-Unit op Rijnpark Arnhem. Op een toplocatie waar innovatie op het gebied van bouwen en groene energievoorzieningen samen komen. (onze slogan: www.E-Unit.nl)

Het E-Unit bedrijvenpark heeft een totaal oppervlak van 11.880 m2 verdeeld over 3 gebouwen met 42 E-Units. E-Unit is het eerste energie ++++ project in Nederland en daarmee nog steeds het duurzaamste bedrijfsverzamelgebouw van Nederland. Met 100% groene energie zonder CO2-uitstoot. Opgeleverd in 2020 een maand voor Corona uitbrak.

De ontwikkelaars hebben complete projectwinst geherinvesteerd in duurzame installaties. Bijna 3.000 zonnepanelen op de daken en Zuid-gevel, een hypermoderne ijswaterwarmtepomp-centrale, 1 MW batterij opslag, hoge plafonds, liften, super goed geïsoleerd eigen infra etc.
Dit project heeft daardoor een hele lange terugverdientijd, maar dat was de enige manier om zo'n duurzaam project mogelijk te maken in Nederland.

Van huurders moeten vernemen over de planen van de gemeente! Slechte communicatie en informatievoorziening vanuit gemeente voor zulke enorme belangen en gevolgen! Na de informatieavond bij ons op locatie ook sterk het gevoel dat veel raadsleden niet op de hoogte zijn wat er zo allemaal gesitueerd is op het Rijnpark momenteel. Niet alles is oud en verwaarloosd! (kijk eens naar onze korte bedrijfsfilm:
** ***https://www.youtube.com/watch?v=w75BfJzRabc&feature=youtu.be*** **)

Door de uitlatingen in de media door de gemeente met 3d-animaties met een woontoren direct gesitueerd op de locatie van E-Unit, is de verhuur en verkoop tot een abrupte stilstand gekomen. Leegstand en onzekerheid en twijfel bij huurders en

eigenaren zijn het gevolg. Rijnpark wordt momenteel in zijn geheel overgeslagen in locatiekeuze.

Aan deze situatie moet snel een einde komen omdat huurders en eigenaren in absolute onzekerheid verkeren. Ons wordt nu gevraagd of wij verkochte units terug willen kopen.

Het is noodzakelijk dat de gemeente met financiële compensatie voorstellen komt op zeer korte termijn, terugwerkend voor 2023, om de reeds aanwezige planschade te vergoeden die is ontstaan na het in de maatschappij bekend maken van het slopen van het gehele industrieterrein tbv de bouw van 5 tot 7 duizend woningen.
Mensen komen met de uitgebrachte plantekeningen waar de gebouwen Hondiusstraat 20-24-28 niet meer in staan weergegeven.

Geplande meetings met de gemeente worden daags ervoor afgezegd en geen nieuwe voorstellen worden gedaan, wij moeten uit de media vernemen wat de status is.
Voor ons een absoluut bizarre situatie en volstrekt onacceptabel.

Slapelozen nachten zijn het gevolg van deze uitingen die daarna afgedaan worden als het zijn maar plannen! En die kunnen altijd nog gewijzigd worden. Maar het kwaad is al geschied nu het in de krant heeft gestaan.

Wij willen maar een ding en dat is duidelijkheid, heldere communicatie en compensatie.

Namens E-Unit Nederland;

Bas Brüll.

Beste Raadsleden van Arnhem

Ik vond het gisteren hartstikke leuk om mijn ideeën en meningen met u te mogen delen.

Voor mij was het de eerste keer en ik was best wel zenuwachtig.

Toen ik aan de beurt was, kon ik mijn voorbereide tekst niet voorlezen.

Waarom?.

Mijn ogen worden minder en ik had bij Action een brilletje gekocht voor minder dan 1 euro.

Ik kon mijn voorbereidende tekst niet voor lezen.

Maar ik heb in de raadzaal veel opgedaan en ik ben dankbaar.

Het leven is voor mij een leerschool en ik ben nooit te oud om te leren.

Ik weet nu dingen die ik eergisteren niet wist, bijvoorbeeld spreek een ambtenaar niet aan op zijn naam, indien hij zich publiekelijk niet kan of mag verdedigen.

Verleden week heb ik u een kopie laten bezorgen, met daarop de afbeelding van Le Mairehof flat en de tien kolossale gebouwen die ze willen bouwen.

Ik vraag u het volgende: ‘Als u in Le Mairehof appartement woont, wat zou u dan doen ?’

Accepteert u dat of gaat u handelen?

U zult ongetwijfeld denken mijn privacy gaat eraan.

U denkt misschien net zoals ik dat uw recht op woongenot aangetast zal worden en dat uw leefruimte ernstig beperkt zal worden.

En het mooie uitzicht dat je had, ben je voor altijd verloren.

Ik ben niet tegen woningbouw en wij weten met ons allen dat huisvesting een grondrecht is , maar 10 gebouwen op een heel klein stukje aarde van Arnhem gaan alle perken te buiten.

Ik heb een alternatief en een mogelijke oplossing bedacht.

Bij deze zend ik de foto van het appartement (links van E 5561104) waarin ik woon..

U ziet de Le Mairehof appartement en u ziet rechtsboven het Torentje (Johan de Wittlaan 316)

RIBW Arnhem & Veluwe Vallei huurt dit pand.

Zou u de wethouder kunnen vragen of er een studie gedaan kan worden of op die plek een woontoren gebouwd kan worden.

Stelt u zich voor, u rijdt op de oude Zevenaarseweg Arnhem en u ziet al van veraf een schitterende woontoren opduiken.

U nadert de rotonde en u staat versteld van de schoonheid van het gebouw.

Het zet Arnhem op de kaart, het wordt een blikvanger in het oosten van Arnhem en u helpt de bewoners van Le Mairehof door enkele gebouwen te schrappen als wel de gebouwen meters naar het zuiden te verplaatsen.

Hopende jullie geïnformeerd te hebben, verblijf ik met vriendelijke groet,

[redacted] Terenstra.

Een huurder van het Le Mairehof appartement.

Taarten en Zo

Le Marehof

Marehof

E 5°56'11.04"

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raadsvoorstel ‘Gebiedsvisie Rijnpark’

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

- **3 april 2024: informatieve bespreking**

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers De Groot (PvdD), Van Engelenburg (VVD), Heemskerk (D66), Malda (ChristenUnie), Neutkens (Volt), Prinsen (GroenLinks), Groot (Arnhem Centraal), Elfrink (SP), Wiggers (BBA), Groot (CDA), Verheij (PVV) en Visser (PvdA). De fracties van FvD en DENK waren niet aanwezig.

Bespreking

De bespreking is gestart met een rondetafelgesprek met de volgende deelnemers:

Nr.	Naam	(Namens) Organisatie
1	Hans-Robert van der Doe	Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen
2	George Terenstra	
3	Loek H.J. van Veggel	MTSA Technopower
4	Christa	Bewoner van Het Broek
5	Floris Rhemrev	Riksen en Farmusol
6	Clary te Velde	Onze Huisartsen
7	Ellen Boersma	
8	Mevrouw Douwes Dekker	
9	Bas Brüll	E-UNIT

Conclusie

De voorzitter heeft aan het einde van de beraadslaging geconcludeerd dat de informatieve en bespreking is afgerond en dat het onderwerp kan worden doorgeleid naar de meningsvormende bespreking.

De raadsadviseur,

W. Lammers

De voorzitter,

R. Maref

MTSA
TECHNOPOWER

MTSA Technopower B.V.
Westervoortsedijk 67
6827 AT Arnhem

Telefoon : +31 (0)26 3636310
Telefax : +31 (0)26 3646717
Internet : www.mtsa.nl

IBAN: NL36INGB 0700660151
BIC: INGBNL2A
K.v.K. Arnhem nr. 09080575
B.T.W. nr. NL802372466B01

Leden van de Raad van de Gemeente Arnhem
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

Datum : 8 april 2024
Uw referentie :
Onze referentie :
Behandeld door : [redacted]
E-mailadres :

Onderwerp : Reactie op voornemen tot vaststellen Gebiedsvisie Rijnpark Arnhem

Geachte leden van de Raad,

MTSA-Technopower is een hoog-technologisch en innovatief bedrijf dat al bijna 30 jaar is gevestigd in drie gebouwen aan weerszijden van de Mercatorweg (twee aan de westzijde met adres aan de Westervoortsedijk en een aan de oostzijde ervan) in het centrum van het plangebied van Rijnkade ontwikkeling in de gemeente Arnhem. Aldaar ontwerpt en produceert MTSA-Technopower op een duurzame wijze speciale apparatuur voor de Cleantech industrie, duurzame installaties en hoogwaardige speciale machines voor de procesindustrie, de energiesector (groene elektriciteit en waterstoftechnologie), de machinebouw en de High Power sector.
MTSA-Technopower is op die gebieden innovatief en prijswinnend. Op 16 juni 2022 ontving het bedrijf van de Economic Board nog de Parel van Lifeport, uitgereikt door burgemeester Ahmed Marcouch voor het dagelijks werken aan de energietransitie, met cleantech apparatuur en waterstofoplossingen. "Vanuit Arnhem helpt MTSA de hele wereld aan milieutechnische oplossingen. Dwars door alle crises en andere tegenvallers heen", vertelde de burgemeester bij de prijsuitreiking. Hij vond de prijs dan ook erg verdiend (**Productie 1**). En op 29 september 2022 was de officiële opening op MTSA van de groene waterstofproductie-installatie (de eerste in Nederland) voor het GROHW-project door Nermina Kundic, wethouder voor duurzame mobiliteit en economie van Arnhem en Jorg Gigler, directeur van TKI New Gas (**Productie 2**).

Al meer dan 10 jaar staat de locatie van de huisvesting van MTSA-Technopower al in de aandacht en mede daardoor onder druk. Dat begon al in 2011 met het Voorbereidingsbesluit grondgebied Arnhem 2011-2012 vastgesteld op 2011-10-05 waarin de gehele huisvesting van MTSA aan weerszijden van de Mercatorweg binnen de begrenzing van de Voorbereidingsbesluitgebied is gelegen (**Productie 3**). Vervolgens toen in 2012-2013 de gemeente in het concept bestemmingsplan Fluvium-Noord/Westervoortsedijk-West door de aanscherping van de milieucategorie voor bedrijven in het betreffende gebied, al mocht het eventuele gebruik van gronden en gebouwen van bedrijven die hiermee in strijd zou zijn, worden voortgezet. Daarbij werd het ten oosten van de Mercatorweg gelegen gebouw dat MTSA-Technopower gebruikt, buiten de plangrens van het onderhavige bestemmingsplan gehouden (**Productie 4**). Op 3 februari 2014 tekende MTSA-Technopower bezwaar aan tegen dit bestemmingsplan, dat met ingang van 23 januari 2014 ter visie werd gelegd, met de vraag of de bestaande rechten zouden blijven gelden. Bepalend daarbij was de ligging van de grens van het plangebied ter hoogte van de door MTSA gebruikte gebouwen (**Productie 5**). Op 22 juli 2015 reageerde de gemeente dat door een foute vastlegging van de plangrens het westelijk deel van de door MTSA gebruikte 2 gebouwen ten onrechte binnen de werkingsgrenzen van het bestemmingsplan terecht waren gekomen en dat de plangrens naar

het westen werd verschoven en de vigerende rechte bleven bestaan (**Productie 6**). Op 29 september 2017 kreeg MTSA nogmaals de bevestiging dat het bedrijf in z'n geheel buiten de plangrenzen van het aanhangige bestemmingsplan zou blijven en bestaande rechten blijven bestaan (**Productie 7**).

Op basis van het voorstel van B&W van 28 februari 2023, nummer 114215, besluit de Raad van de gemeente Arnhem de "startnotitie Rijnpark" versie 3 maart 2023 vast te stellen met de Kernboodschap dat de Startnotitie Rijnpark de basis is voor de opstelling van de Gebiedsvisie Rijnpark en waarmee de omgevingsdialoog zal worden gevoerd. Zowel intern als extern. Voor de op basis van de afspraken in het BO-MRT 2022 gezamenlijke aanpak met de Regio en het Rijk geldt dat meer inzicht in de opgave voor fase 1 noodzakelijk is, zowel ruimtelijk en programmatisch. De Startnotitie Rijnkade dient hierbij als kader. Op het in de door de Raad vastgestelde Startnotitie Rijnpoort versie 3 maart 2023 opgenomen kaartbeeld (**Productie 8**) komt de oostelijke grens van fase 1 overeen met de hierboven beschreven gemeentelijke bevestigingen ten aanzien van de vrijwaring voor de gehele huisvesting van MTSA-Technopower van aantasting van bestaande rechten.

Zonder enig overleg en verstrekking van informatie en afwijkend van het voornemen zoals in het Raadsbesluit van 28 februari 2023 onder de "Uitgangspunten voor een zorgvuldig participatieproces met de omgeving" met de volgende principes als leidend is voorzien;

- We zijn omgevingssensitief; we verplaatsen ons in anderen en benaderen hen met oprechte interesse;
- In de terugkoppeling naar stakeholderslaten we zien hoe we belangen van verschillende stakeholders afwegen;
- We zijn helder over de invloed die stakeholders hebben en scheppen daardoor realistische verwachtingen (betrouwbaarheid);
- We komen onze afspraken na;
- We betrekken stakeholders tijdig bij de visie- en planvorming;
- We maken onze interne processen/besluitvorming begrijpelijk;
- We communiceren in heldere taal en kiezen onze communicatiemiddelen;
- We dragen als team verantwoordelijkheid voor omgevingsmanagement;
- We leren door te doen!

wordt als nadere uitwerking van de Startnotie Rijnpark vervolgens op 29 maart 2023 door de Raad een besluit genomen over de Vaststelling van het Voorkeursrecht Gemeente voor fase 1 van het Plangebied en daarin is de hiervoor juist vastgestelde oostelijke plangrens wederom naar het oosten verschoven (**Productie 9**), waardoor de drie door MTSA in gebruik zijnde gebouwen deels binnen het werkingsgebied van fase 1 en het Voorbereidingsbesluit en deels buiten naar het gebied van het voorbereidingsbesluit en derhalve in fase 2 is terecht gekomen (**Productie 10**).
Pas op 22 februari 2024 is voor de eerste keer een projectleider en een functionaris van EZ bij ondergetekende langsgekomen om globaal iets toe te lichten. Duidelijk is dat de meeste grondeigenaren zoals gemeld in het Raadsvoorstel mee ontwikkelen in fase 1. De gemeente maakt daarbij op geen enkele wijze duidelijk waarom de werking van het Voorbereidingsbesluit, dat risico's van ongewenste ontwikkelingen moet voorkomen, ter plaatse van de door MTSA gebruikte gebouwen ten westen van de Mercatorweg noodzakelijk is. Terwijl de gemeente in de afgelopen jaren de aanwezigheid van MTSA en de positieve effecten daarvan op de Arnhemse economie en werkgelegenheid nadrukkelijk heeft onderschreven. Heeft de gemeente bij deze opnieuw herhaalde wijziging overzien wat de gevolgen en consequenties daarvan voor een waardevolle en duurzame toekomst van MTSA betekenen?

Ik nodig daarom, in vervolg op mijn beperkte mondelinge bijdrage aan de geforceerde inspraakmogelijkheid op woensdagavond 3 april j.l., de gemeenteraad uit om niet in te stemmen met de herhaalde verschuiving van de oostelijke plangrens van fase 1 ter plaatse van de drie door MTSA gebruikte gebouwen (**Productie 11**) en het college op te dragen de begrenzing van fase 1 terug te brengen naar de situering zoals weergegeven in door de Raad vastgestelde Startnotie Rijnpark Arnhem.
Tevens verzoek ik de Raad het college op te dragen deze wijziging tevens door te voeren in de nog vast te stellen Gebiedsvisie en daarbij de vele suggesties die daarin zijn weergegeven op de locaties van MTSA uit de illustraties te verwijderen.

Om inzicht te krijgen in de (mogelijk) negatieve economische consequenties van de in de Gebiedsvisie Rijnpark beschreven voornemens en getoonde beelden, adviseer ik de Raad om naast de wettelijk vereiste openbare Milieu Effect Rapportage, het college tevens een openbare Economische Effect

MTSA
TECHNOPOWER

Rapportage op te laten stellen. En die rapportages niet alleen voor fase 1 maar meteen ook voor fase 2 te laten gelden. Dat geeft inzicht in de consequenties die nu al merkbaar beginnen te worden voor het gehele gebied van de Startnotitie Rijnpark. Dat leren de lessen van de Nationale Sleutelprojecten in o.a. Rotterdam, zowel als de grootschalige VINEX-locaties in meerdere steden in Nederland.

In tegenstelling tot mijn reactie op de eerdere gemeentelijke plannen waarin ik aangaf dat de toenmalige voornemens de vraag opwierp of MTSA-Technopower ondanks alle positieve beoordelingen gedwongen werd haar toekomst buiten Arnhem te moeten zoeken werp ik nu reeds de vraag op of MTSA-Technopower nog überhaupt een toekomst heeft door de negatieve reclame die de plannen tot gevolg hebben voor de continuïteit onder een nieuwe eigenaar. Klanten haken n.l. af ten gevolge van de publicaties die een negatieve invloed hebben op de continuïteit van opdrachten, financiering en toekomstwaarde.

Met vriendelijke groet,
MTSA Technopower

[redacted]

[redacted]

Bijlagen:

Productie 1
Productie 2
Productie 3
Productie 4
Productie 5
Productie 6
Productie 7
Productie 8
Productie 9
Productie 10
Productie 11

Productie 1

MTSA Technopower ontvangt Parel award voor werken aan de transitie naar een duurzame toekomst

17 juni 2022

Loek van Veggel, CEO van MTSA Technopower ontving op donderdag 16 juni de Lifeport parel-award uit handen van burgemeester gemeente Arnhem, tevens voorzitter van The Economic Board, Ahmed Marcouch en Rijn Platteel, directeur The Economic Board. MTSA ontwikkelt en bouwt klantspecifieke cleantech-apparaten, -systemen en -machines. Zo werkt het bedrijf elke dag aan de energietransitie, met cleantech apparatuur en waterstofoplossingen. Voor The Economic Board een reden om de Parel van Lifeport aan MTSA uit te reiken.

Jaren heeft MTSA gewerkt in en met technologie gebaseerd op olie en gas, maar veranderde langzaam van koers. "We zijn ons een jaar of tien geleden steeds meer gaan richten op apparatuur met clean-tech- en waterstoftechnologie. In dezelfde wereld dus, maar met hele andere processen." aldus Loek van Veggel CEO MTSA. "Waterstof is interessant als medium om energie mee op te slaan en te gebruiken op de momenten dat zon en wind wegvallen."

''MTSA is al jaren aanwezig als een innovatieve en wendbare speler in de internationale technologie en energiemarkt. Maar het bedrijf is haar Arnhemse roots niet vergeten en werkt veel samen met partijen uit de stad." aldus Rijn Platteel, directeur The Economic Board. Ook burgemeester Ahmed Marcouch is trots: "Vanuit Arnhem helpt MTSA de hele wereld aan milieutechnische oplossingen. Dwars door alle crises en andere tegenvallers heen, eerlijk verdiend! Onze studenten zitten op rozen met zo'n veelzijdig innovatief bedrijf in onze stad dat overal oplossingen voor bedenkt en alle uitvoering zo nodig in één hand heeft. Dankzij hun bekwame en vernuftige medewerkers, juist als het erop aan komt. Goede keuze van de jury; parelwinnaars, veel succes met alle goede werk!'

Loek van Veggel is ook erg blij met de Parel-award. "Daar ben ik toch best trots op. Het is een duidelijk teken dat je bedrijf wordt gewaardeerd, terwijl onze klanten en uiteindelijk de samenleving hun voordeel doen met de schone technologie die wij met hen ontwikkelen. Echt een win-win situatie dus."

MTSA
TECHNOPOWER

Productie 2

Demo green hydrogen production installation for GROHW project opened at MTSA

29 September 2022

Waiting for green hydrogen? If it is up to GROHW, our patience will not be tested for long. GROHW is making important steps in the development and realization of a decentralized green hydrogen system. MTSA Technopower, one of GROHW's partners and a frontrunner in hydrogen technology, demonstrates its technical skills with the demo setup of the green hydrogen production and test installation. Thursday 29 September was the official opening of this installation by Nermina Kundic, Alderman for Sustainable Mobility and Economy of Arnhem and Jorg Gigler, director of TKI New Gas.

The official opening of the demo setup was introduced by Jorg Gigler. Jorg explains: "Hydrogen is an important energy carrier that can use wind and solar energy in a green way. It is not the only way to achieve the climate goals, for example battery development, but it certainly contributes to it. We wholeheartedly welcome hydrogen initiatives, such as GROHW. Even though not all projects are profitable yet and a lot of knowledge still needs to be acquired. It is therefore all the more special that GROHW is now really taking the first steps of realization.

From idea to realization

In this demo setup, GROHW realizes a first part of the integrated system, in which all innovations from the participating partners come together. MTSA Technopower, a technology company that specializes in the design and construction of customer-specific industrial installations, has worked hard on the heart of the installation, the electrolyser. The result is this demo setup. Rob van der Sluis of MTSA: "This electrolyser is not only a hydrogen production unit, but at the same time a test system with which multiple electrolysis stacks can be used under real-time conditions. But also via a pre-selected program of fluctuating energy supply, independently of each other and tested and compared with each other. We are at this stage implementing the knowledge from previous projects, including GROHW phase 1. This is of course an important step towards our joint mission: accelerating the energy transition with hydrogen as an energy carrier and technology development to make green energy available around the clock. Still on a small scale, but the next step is scaling up to a 50 kW electrolysis for the long-term field test at De Gasfabriek in Deventer and ultimately to a multi MW (mega watt) hydrogen system. Before we can take those steps, we will be doing a lot of testing in the coming months, including the collaboration with Cooll's hydrogen-powered heat pumps and Hanzenet's digital energy management platform, in order to prepare ourselves properly."

Digitale plannen Wro

Voorbereidingsbesluit grondgebied Arnhem 2011-2012 (onherroepelijk)

Plantype: voorbereidingsbesluit
IMRO-IDN: NL.IMRO.0202.VBB784-0501
Praktijkrichtlijn: PRGB2008
Datum: 2011-10-05

IMRO GML bestand
NL.IMRO.0202.VBB784-0501.gml

Illustratie
i_NL.IMRO.0202.VBB784-0501.pdf

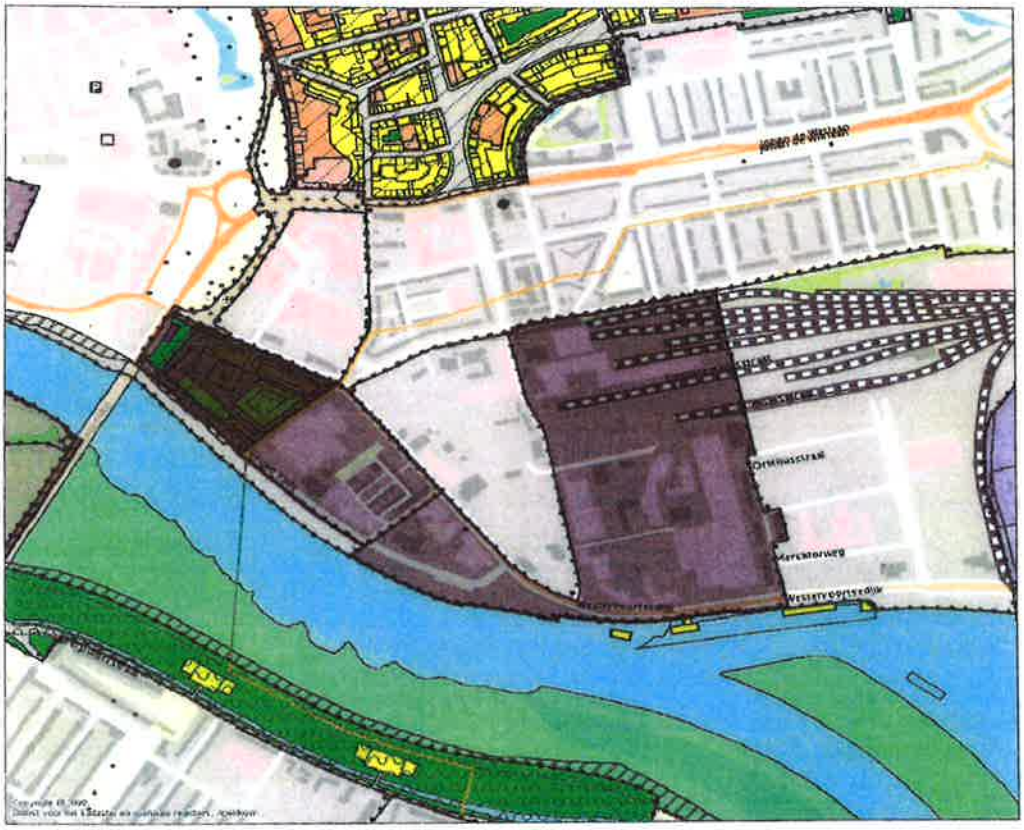
VaststellingsBesluit
vb_NL.IMRO.0202.VBB784-0501.pdf

BesluitDocument
d_NL.IMRO.0202.VBB784-0501.pdf

GeleideFormulier
g_NL.IMRO.0202.VBB784-0501.xml

Mogelijk gemaakt door:

ruimtelijkeplannen.nl

0 200 m

Deze afdruk is afkomstig van ruimtelijkeplannen.nl. Er zijn op basis van deze afdruk geen rechten te ontlenen. De digitale versie van een ruimtelijk plan is bepalend.

Legenda

Gebiedsaanduidingen
- geluidzone
- milieuzone
- overig

Bouwaanduidingen
- bouwaanduiding

Functieaanduidingen
- functieaanduiding

Letterlekenaanduiding
- letterlekenaanduid.

Maatvoeringen
- maatvoering

Voorbereidingsbesluit
- voorber besl geb
- besluitvlak

Gebiedsaanduidingen
- bouwvlak

Bouwvlakken
- onbekend
- waarde
- waterkering
- archeologischhoutv.
- waterstaat

Dubbelbestemmingen
- water
- wonen
- verkeer
- natuur
- maatschappelijk
- groen
- gemengd
- detailhandel
- centrum
- bedrijf

Gest.hoofdgroepen

TECHNOPOWER

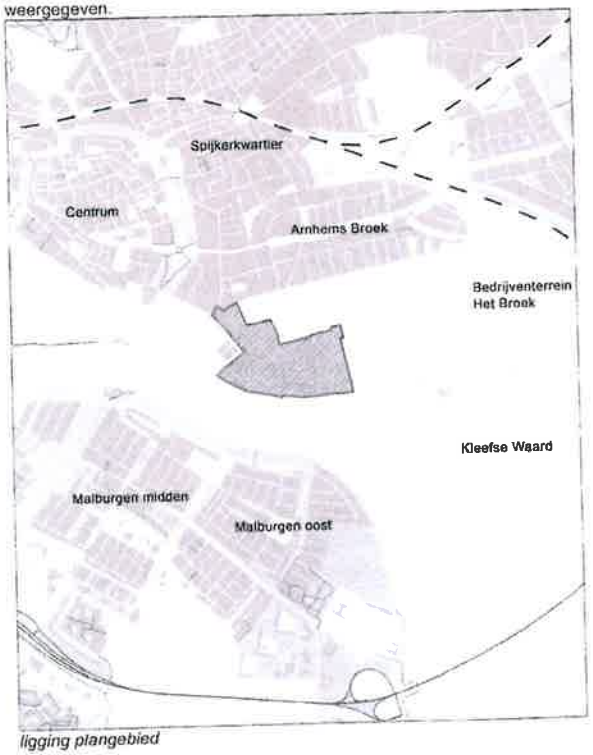
Aanvullende informatie - B3P GIS Viewer

	Aanvullende informatie
Naam Plan	voorbereidingsbesluit grondgebied arnhem 2011-2012
Datum in werking	05-10-2011
Datum Vervallen	04-10-2012
Datum Publicatie	05-10-2011
Datum Besluit	26-09-2011
Nummer Raadsbesluit	2011-09-01057
Extra	

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Situering en begrenzing plangebied

Het plangebied ligt op de noordelijke Rijnoever tussen Nijmeegseweg en Mercatorweg en maakt voor het oostelijk gedeelte onderdeel van het industrieterrein in Arnhem Noord. Het wordt aan de noordzijde begrensd door de Broekstraat, de Van Oldenbarneveldtstraat en de Leeghwaterstraat. Aan de oostzijde wordt de grens langs de Mercatorweg gevormd door een lijn die is getrokken op een afstand van circa 40 meter ten oosten van de gebouwen van de voormalige Corus locatie. Aan de oostzijde daarvan buiten het plangebied ligt het voormalige Billitonterrein dat deels is herontwikkeld. De grens aan de zuidzijde wordt gevormd door de Rijn. In het westen wordt de grens gevormd door de Veilingstraat en verder langs de Westervoortsedijk.
De exacte begrenzing is op de verbeelding (plankaart) en op het kaartje 'ligging plangebied' weergegeven.

ligging plangebied

31

TECHNOPOWER

Productie 5

TECHNOPOWER

MTSA Technopower B.V.
Westervoortsedijk 67
6827 AT Arnhem

Telefoon : +31 (0)26 3636310
Telefax : +31 (0)26 3646717
Internet : www.mtsa.nl

IBAN: NL15RABO 0133647161
BIC: RABONL2U
K.v.K. Arnhem nr. 09080575
B.T.W. nr. NL802372466B01

Gemeente Arnhem
Ter attentie van afdeling Ruimte
Postbus 99
6800 AB ARNHEM

Datum	: 03 februari 2014
Uw referentie	: -
Onze referentie	: DIR/14-020
Behandeld door	: [redacted]
E-mailadres	: -
Onderwerp	: Bestemmingsplan Fluvium-Midden/Westervoortsedijk-West

Geachte heer/mevrouw,

MTSA Technopower B.V. valt met twee van de drie gebouwen binnen bovengenoemd bestemmingsplan. MTSA Technopower B.V. valt tot nu toe in categorie 4.

Het bestemmingsplan Fluvium-Midden/Westervoortsedijk-West ligt vanaf 23 januari 2014 ter inzage. Volgens het nieuwe bestemmingplan zal het gebied waarin MTSA Technopower gelegen is, ingedeeld zijn in categorie 3.2.
De drie gebouwen van MTSA Technopower (gebouwen A en B aan de Westervoortsedijk 67 en gebouw C aan de Mercatorweg 36) voldoen aan de categorie 3.2 Machinefabriek < 2000 m2, indien het kantoorgedeelte van gebouw A (2/3 van het geprojecteerde grondoppervlakte) als ondergeschikte kantoorfunctie (ingenieursbureau) wordt benoemd. De resterende bedrijfsruimte van gebouw A + gebouw B + gebouw C is totaal 1750 m2.

Daarnaast is conform bijlage 2, Zonebeheerplan, deel B. Het uitvoeringsinstrumentarium, pagina 20 te lezen:
"De gemeente kiest ervoor, de bestaande rechten die bedrijven kunnen ontlenen aan verleende vergunningen en geaccepteerde meldingen te respecteren" en "Deze bestaande rechten zullen in het bestemmingsplan geluidszone Arnhem Noord via een maatbestemming positief worden bestemd. Die maatbestemming bestaat eruit dat in algemene zin de "vergunde" geluidsruimte aan het desbetreffende bouwperceel wordt toegekend".

Naar aanleiding van het bestemmingsplan verzoek ik u, ondergetekende schriftelijk antwoord te geven op de onderstaande vragen:

1. Blijft de gemeente Arnhem de rechten die MTSA Technopower heeft om categorie 4 werkzaamheden uit te voeren, indien dat incidenteel noodzakelijk is respecteren binnen dit nieuwe bestemmingsplan?
2. Is het juist, dat het gebied waar MTSA Technopower (kavelaanduiding 082 Westervoortsedijk 67) gelegen is, valt in de nieuwe categorie 3.2?

MTSA
TECHNOPOWER

3. Kunt u bevestigen dat de gemeente de kantoorfunctie van MTSA (2/3 van het geprojecteerde grondoppervlakte van gebouw A) als ondergeschikte kantoorfunctie bestempeld, waardoor MTSA Technopower met haar drie gebouwen ook minimaal voldoet aan categorie 3.2.?

Uw schriftelijke reactie op het bovenstaande zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
MTSA Technopower B.V.

[redacted]

[redacted]

MTSA
TECHNOPOWER

Productie 6

GEMEENTE Arnhem

MTSA Technopower B.V.
[redacted]
Westervoortsedijk 67
6827 AT ARNHEM

VERZONDEN 22 JULI 2015

Datum :
Uw kenmerk : DIR/14-020
Ons kenmerk : 2015.0.165.138/cg
Zaaknummer : 2013-12-00146
Contactpersoon : A. Meijers
Telefoonnummer : [redacted]

Onderwerp : Vaststellen besternmingsplan 'Fluvium Midden-Westervoortsedijk West'

Geachte heer [redacted]

Op 3 februari 2014 heeft u een zienswijze ingediend naar aanleiding van het ter inzage liggende ontwerpbestemmingsplan 'Fluvium Midden-Westervoortsedijk West'.
Inmiddels heeft de gemeenteraad op 13 juli 2015 het bestemmingsplan 'Fluvium Midden-Westervoortsedijk West' vastgesteld. Uw zienswijze heeft geleid tot aanpassingen in het bestemmingsplan. Voor de besluitvorming omtrent uw zienswijze verwijzen wij naar het raadsbesluit (zie hieronder).

Het vastgestelde bestemmingsplan ligt met ingang van 23 juli 2015 voor een periode van zes weken voor een ieder in het Stadhuis ter inzage, Koningstraat 38, BWL-loket.
De interactieve digitale verbeelding van het plan is te raadplegen op het webadres:
http://www.ruimtelijkeplannen.nl/?planidn=NL.IMRO.0202.809-0301

Het bestemmingsplan is tevens te downloaden in PDF-formaat:

Plankaart
Plantekst
Bijlagen

Als bijlage bij deze brief treft u de publicatie in het gemeenteblad en in de Staatscourant aan. In de publicatietekst vindt u tevens informatie over de verdere procedure en de rechtsmiddelen die u daarbij tot uw beschikking heeft. Op de gemeentelijke website www.arnhem.nl onder 'Politiek en organisatie' en vervolgens 'Gemeenteraad' en 'Agenda en vergaderstukken' kunt u het raadsbesluit en het raadsvoorstel terugvinden (bij de vergadering van 13 juli 2015). De directe link naar de websitepagina waar de stukken staan is: http://arnhem.notudoc.nl/cgi-bin/meeting.cgi/action=view/id=2770.

Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900 - 1809 (lokaal tarief) • Fax 026 - 3774830 • gemeente@arnhem.nl

Datum: VERZONDEN 22 JULI 2015
Zaaknummer: 2013-12-00146
Pagina: 2

Voor vragen over het vervolg van de procedure en/of de inhoud van bovengenoemde stukken kunt u zich wenden tot de [redacted] van de afdeling Ruimte, telefoonnummer 026-3773697

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
namens het college

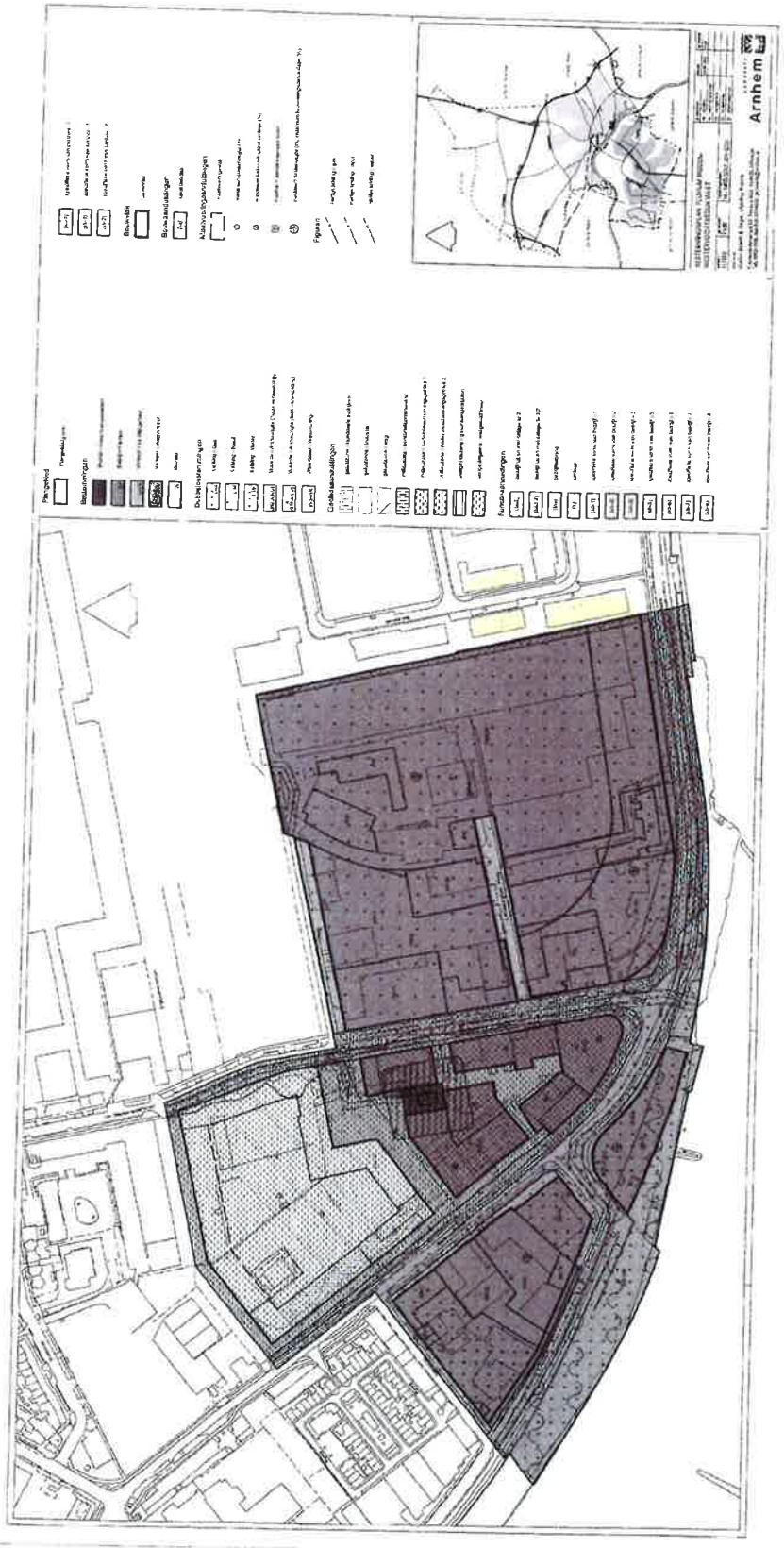
[redacted]

Hoofd van de afdeling Ruimte B

Bijlage: - Publicatie vaststelling bestemmingsplan 'Fluvium Midden-Westervoortsedijk West'

Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900 - 1809 (lokaal tarief) • Fax 026 - 3774830 • gemeente@arnhem.nl

MTSA
TECHNOPOWER

MTSA Buiten
plangebied

MTSA
TECHNOPOWER

Productie 7

GEMEENTE Arnhem

MTSA Technopower B.V.
Westervoortsedijk 67
6827 AT Arnhem

Datum : 29 september 2017
Zaaknummer : 177465
Contactpersoon : [redacted]
Telefoonnummer : [redacted]

HEER MTSA LIGT NIET IN FLUVIUM MIDDEN.
⇒ HEER MTSA (A, B, C) VALT ONDER OUDE CAT III

29 SEP. 2017

Onderwerp: Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan 'Fluvium Midden-Westervoortsedijk West'

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij informeren wij u over het volgende:
De gemeenteraad heeft op 25 september 2017 het bestemmingsplan 'Fluvium Midden-Westervoortsedijk West' gewijzigd vastgesteld. De raad heeft conform het voorstel besloten.

Het vastgestelde bestemmingsplan ligt vanaf 3 oktober 2017 voor een periode van zes weken voor een ieder in het Stadhuis ter inzage, Koningstraat 38, BWL-loket. Het plan is te raadplegen op het webadres:

https://www.arnhem.nl/ruimtelijkeplannen/plannen/NL.IMRO.0202.809-/NL.IMRO.0202.809-0303/
(technische storingen voorbehouden).

Als bijlage bij deze brief treft u de tekst van de publicatie die op 2 oktober 2017 in het digitale gemeenteblad/Staatscourant wordt geplaatst. In de publicatietekst vindt u tevens informatie over de verdere procedure en de rechtsmiddelen die u daarbij tot uw beschikking heeft. Op de gemeentelijke website www.arnhem.nl onder 'Bestuur' en vervolgens 'Gemeenteraad' en 'Agenda en vergaderstukken' kunt u het raadsbesluit, het raadsvoorstel en het zienswijzenrapport terugvinden (bij de vergadering van 25 september 2017, agendapunt 2.2).
De directe link naar de websitepagina waar de stukken staan is:
https://ris.ibabs.eu/raad-arnhem/meeting/100000784/98deedd5-fd2b-493d-86cb-3e9069bd643b

Stadskantoor - Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900-1809 (lokaal tarief) • Fax 026-3774830 • www.arnhem.nl

TECHNOPOWER

Zaaknummer 177465
Pagina 2

Voor vragen over het vervolg van de procedure en/of de inhoud van bovengenoemde stukken kunt u zich wenden tot [redacted] van Beleidsdomein Fysiek, telefoonnummer [redacted]

Hoogachtend
Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
namens het college

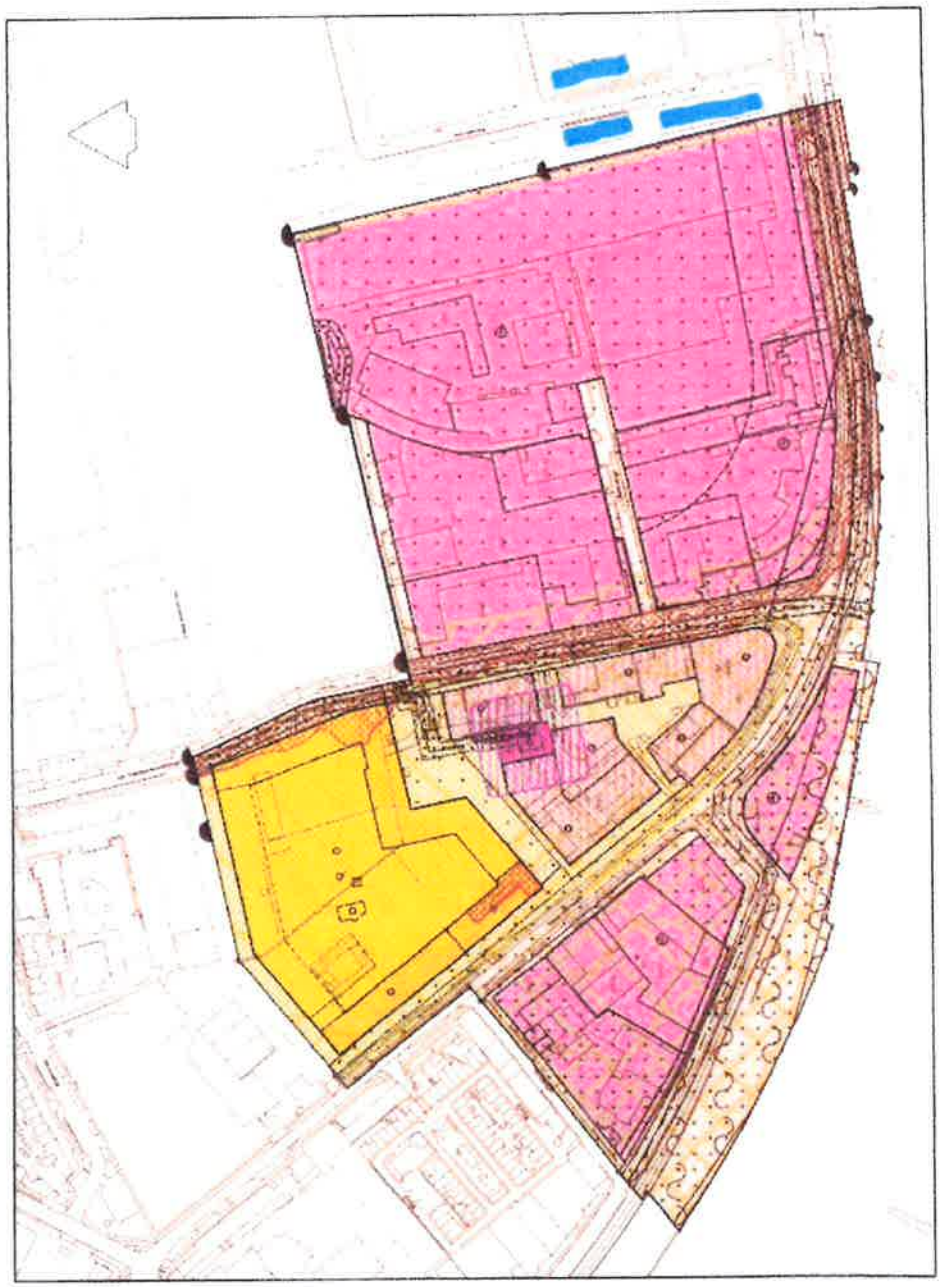
[redacted]

Strategie en Programmamanagement

i.a.a. Archief / K. Stolk Project- en Interimmanagement

Bijlage Bekendmaking 3 oktober 2017

Stadskantoor Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
Telefoon 0900-1809 (lokaal tarief) • Fax 026-3774830 • www.arnhem.nl

TECHNOPOWER

Productie 8

STARTNOTITIE RIJNPARK ARNHEM

Versie: 3 maart 2023

Oude luchtfoto Rijnpark

Conform motie 22M93 "Startnotitie voor Ruimtelijke Ontwikkelingen" is voor Rijnpark allereerst een startnotitie opgesteld. Doel van deze startnotitie is om vooraf kaders vast te stellen waaraan de herontwikkeling van Rijnpark moet voldoen. Ook de kaders voor de participatie worden vastgesteld. Deze startnotitie vormt de start van een langjarig ontwikkelproces. Op basis van deze startnotitie (kader) wordt een Gebiedsvisie Rijnpark opgesteld. Tevens dient de startnotitie als kader om tot afspraken met het Rijk te komen (zie paragraaf 2.1).

Plangebied Rijnpark

Fase II 2022

Rijnpark

Arnhem heeft de ambitie om tot 2040 16.000 woningen te bouwen. Rijnpark is een van de gebieden waar we meer huizen willen bouwen. Voor een deel van het bedrijventerrein geldt een voorkeursrecht. Dit betekent dat de komende 3 jaar alleen de gemeente gebouwen en/of grond kan kopen.

Nieuwe woningen

De grootste kansen voor woningbouw liggen in het gebied dat we Spoorzone Arnhem-Oost noemen. Bedrijventerrein Rijnpark is onderdeel van Spoorzone Arnhem-Oost (/stad_en_wijken/projecten/Spoorzone_Arnhem_Oost). We zien op het bedrijventerrein mogelijkheden voor een combinatie van wonen en werken. Er is mogelijk ruimte om 7.000 nieuwe woningen te bouwen.

Eerste ontwikkelgebieden

(/dsresource?objectid=da094b2a-33d9-4636-a956-dac02f8137d0&&disposition=inline)

De ontwikkelingen beginnen in 2 deelgebieden van Rijnpark. De luchtfoto hierboven geeft aan om welke delen het gaat. Deelgebied Noord en deelgebied Zuid liggen ingeklemd tussen het Arnhemse Broek, de Van Oldenbarneveldstraat en de Mercatorweg. Het gebied bevat een aantal kantoren, bedrijfshallen en een spooremplacement (opstelplaats). Er liggen geen woningen in het gebied.

Conform motie 22M93 "Startnotitie voor Ruimtelijke Ontwikkelingen" is voor Rijnpark allereerst een startnotitie opgesteld. Doel van deze startnotitie is om vooraf kaders vast te stellen waaraan de herontwikkeling van Rijnpark moet voldoen. Ook de kaders voor de participatie worden vastgesteld. Deze startnotitie vormt de start van een langjarig ontwikkelproces. Op basis van deze startnotitie (kader) wordt een Gebiedsvisie Rijnpark opgesteld. Tevens dient de startnotitie als kader om tot afspraken met het Rijk te komen (zie paragraaf 2.1).

Plangebied Rijnpark

MTSA Technopower B.V.
Westervoortsedijk 67
6827 AT Arnhem

Telefoon : +31 (0)26 3636310
Telefax : +31 (0)26 3646717
Internet : www.mtsa.nl

IBAN: NL36INGB 0700660151
BIC: INGBNL2A
K.v.K. Arnhem nr. 09080575
B.T.W. nr. NL802372466B01

Aan de Leden van de Raad van de gemeente Arnhem
raadsleden@arnhem.nl
fractievolgers@arnhem.nl

Datum : 16 april 2024
Uw referentie :
Onze referentie :
Behandeld door : [redacted]
E-mailadres :

Onderwerp : Voorstel tot wijziging van de faseringsgrens Gebiedsvisie Rijnpark

Geachte leden van de Raad,

Met stijgende verbazing en afnemend vertrouwen in de gemeentelijke overheid heb ik de afgelopen dagen kennisgenomen van de voorgenomen vervolgstappen voor de planontwikkeling Rijnpark. In de stukken die geagendeerd zijn voor de Politieke Avond op 17 april a.s. onder agendapunt “Meningsvormende bespreking Gebiedsvisie Rijnpark” is met geen woord iets te lezen over een reactie van het college van B&W op de zowel mondelinge als schriftelijke inbreng van ondergetekende.
De gemeente/het College wijkt daardoor in ernstige mate af van twee van haar eigen uitgangspunten voor een zorgvuldig participatieproces, te weten “we betrekken stakeholders tijdig bij de visieontwikkeling en planvorming” en “we komen onze afspraken na”.

Nadat in 2011 een voorbereidingsbesluit werd vastgesteld waarbij de aanwezigheid en het functioneren van MTSA-Technopower aan weerszijden van de Mercatorweg werd genegeerd, kwam de gemeente (na een bezwaarschrift) pas op 29 september 2017 met de definitieve uitspraak dat de ligging van de plangrens werd bevestigd ten westen van de drie door MTSA-Technopower gebruikte gebouwen en dat een foute vastlegging van de plangrens ten onrechte in het bestemmingsplan was terecht gekomen. De gemeente heeft daarop de ligging van de plangrens in het plan aangepast. Deze ligging van de plangrens was vervolgens ook de basis voor de grens tussen fase 1 en fase 2 in de startnotitie Rijnpark die als basis geldt voor de afspraken met de Rijksoverheid en voor uitwerking tot gebiedsvisie Rijnpark.

Uit niets in de huidige stukken blijkt dat de gemeente haar uitspraken uit het verre en nabije verleden van plan is na te komen. En dat zet en heeft de duurzame toekomst van MTSA-Technopower, waar de gemeente steeds met trots over spreekt, onder druk gezet. Daarom vraag ik de Leden van de Raad niet in te stemmen met de voornemen van het College met betrekking tot de Gebiedsvisie Rijnpark in de huidige vorm, maar de fasering tussen fase1 en fase 2 terug te brengen naar de situatie zoals opgenomen in de Startnotitie Rijnpark. En op basis daarvan het participatieproces en bijbehorende nadere studies nader in te vullen.

Met vriendelijke groet,
MTSA Technopower B.V.

[redacted]

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raadsvoorstel ‘Gebiedsvisie Rijnpark’

Fasering

- ☐ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

- **17 april: meningsvormende bespreking**
- 3 april 2024: informatieve bespreking (rondetafelgesprek)

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers Elfrink (SP), Usta (DENK), Van Engelenburg (VVD), Groot (CDA), Malda (ChristenUnie), Snelting (Volt), Heemskerk (D66), Visser (PvdA), De Groot (PvdD), Prinsen (GroenLinks), Groot (Arnhem Centraal)

De fracties van de PVV, Forum voor Democratie waren niet aanwezig

Verder aanwezig: Smeulders (wethouder), Kundic (wethouder), Van Rijen (bestuursadviseur)

Bespreking

De voorzitter opent de vergadering en start met de eerste termijn vanuit de raadskamer, waarin vragen worden gesteld aan het college. De eerste termijn vanuit de raadskamer wordt afgerond.

Toezeggingen

-

Conclusie

Aan het einde van de vergadering concludeert de voorzitter dat de meningsvormende bespreking nog niet is afgerond. Het voorstel zal worden doorverwezen naar een vervolg van de meningsvormende bespreking, waarbij gestart zal worden met de eerste termijn vanuit het college.

De raadsadviseur,

M. Piscaer

De voorzitter,

L. Manders

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Raadsvoorstel ‘Wijziging APV, Hoofdstuk 5, Afdeling 5, Verbod vuur te stoken’

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Procedure:

Datum vergadering
17 april 2024

Type voorstel
Raadsvoorstel vanuit het college van B&W

Spreekrecht publiek?
Ja

Voorgesteld resultaat:
Voortzetting en afronding van de informatieve en meningsvormende bespreking.

Informatieve fase:
Gelegenheid om in te spreken.

Meningsvormende fase:
Er wordt in maximaal twee termijn vergadert waarin de raadskamer in gesprek gaat met het college.

Voorgesteld besluit

De raad wordt voorgesteld om artikel 5.5.1. van de Algemene Plaatselijke Verordening te wijzigen en in overeenstemming te brengen met de modelverordening van de VNG. Het artikel behandelt het verbod op vuur stoken.

Aandachtspunten

Deze wijziging moet duidelijker maken wat wel en niet is toegestaan onder het vuurverbod.

In Arnhem is het verboden in de open lucht vuur aan te leggen. Het college kan een zogeheten ontheffing verlenen.

Als er geen sprake is van gevaar, overlast of hinder voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:
a. verlichting door middel van kaarsen, fakkels en dergelijke;
b. sfeervuren zoals terrashaarden en vuurkorven, voor zover geen afvalstoffen worden verbrand;
c. vuur voor koken, bakken en braden.

Contactgegevens

Portefeuillehouder:
Ahmed Marcouch

Ambtenaar
Erik van den Heuvel
erik.van.den.heuvel@arnhem.nl
026- 377 5982

Raadsadviseur
Petra Wielaard
petra.wielaard@arnhem.nl
026-377 4836

Aandachtspunten

N.v.t.

Moties en Toezeggingen

Niet van toepassing

Voorgestelde behandelwijze

Informatieve bespreking
Ten tijde van publiceren van de agenda zijn er geen aanmeldingen om in te spreken. Eventuele insprekers krijgen maximaal vijf minuten spreektijd.

Meningsvormende bespreking
Er wordt in twee termijnen vergaderd.

- Iedere fractie heeft twee termijnen, waarin meningen kunnen worden verkondigd of politieke vragen kunnen worden gesteld.
- De portefeuillehouder reageert na een termijn van de raad als alle fracties aan het woord zijn geweest. De portefeuillehouder beantwoordt de gestelde vragen, waarbij die antwoorden kan samenvoegen waardoor herhaling van vrijwel overeenkomstige punten achterwege blijft. De voorzitter ziet erop toe dat de beantwoording van de wethouder ter zake is en in gaat op de gestelde vragen.
- Interrupties (in de vorm van een korte vraag of opmerking zonder inleiding) zijn in alle termijnen toegestaan. Zoals altijd kan de voorzitter interrupties beperken.

Mogelijk resultaat:

- Partijen zijn het eens, het voorstel wordt doorgeleid naar de besluitvormende fase
- Partijen zijn het niet (volledig) eens en overwegen moties en/of amendementen. Het voorstel wordt doorgeleid naar de bespreking van moties en amendementen.

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 4145692

Onderwerp: Wijziging APV, Hoofdstuk 5, Afdeling 5, Verbod vuur te stoken.

Kernboodschap

In de Algemene Plaatselijke Verordening voor Arnhem (hierna: APV) staan onder andere regels over het stoken van vuur. Bij dit raadsvoorstel wordt voorgesteld om artikel 5.5.1 APV dat hierover gaat, te wijzigen en in lijn te brengen met de tekst van de Model-APV van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het betreft een technische actualisatie van de APV.
De tekst van het oude artikel bleek namelijk aanleiding te zijn voor veel onduidelijkheid. Met deze actualisatie nemen we die onduidelijkheid weg.
Hiermee staan we alleen sfeervuren in vuurkorven en terrashaarden toe. Met een sfeervuur wordt hier bedoeld een vuur in een vuurkorf op een terras, bij een evenement of bij een schaatsbaan met de bedoeling een gezellige sfeer te creëren.

Voorstel

1. De Algemene Plaatselijke Verordening (APV) voor Arnhem hoofdstuk 5, afdeling 5, artikel 5.5.1 te wijzigen conform bijgevoegd voorstel.

Inleiding

De APV is een belangrijke verordening van de gemeente Arnhem. De APV geeft regels over onder meer het verbod om vuur te stoken. Het is wenselijk om aan te sluiten bij de Model-APV van de VNG.
In bijgaand was-wordt overzicht kunt u de huidige en de voorgestelde nieuwe teksten naast elkaar vinden.

Beoogd effect

Een APV die actueel is en inspeelt op recente ontwikkelingen.

Argumenten

1.1. Het is belangrijk dat de APV volledig is en bijgewerkt naar de nieuwste inzichten.
Dit zorgt voor een goede basis van besluiten van het gemeentebestuur.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Er zijn geen kanttekeningen en risico's bekend.

Gemeente Arnhem

Participatie

Omdat het om wijzigingen van technische aard gaat, is geen participatietraject ingezet. Wel zijn afdeling Veiligheid en de afdeling Juridische Zaken actief betrokken bij dit voorstel.

Financiën

Het voorstel heeft geen financiële consequenties.

Uitvoering

Deze onderdelen van de APV worden in de huidige situatie ook door de afdeling Vergunning en Handhaving, afdeling Veiligheid en de afdeling Juridische Zaken uitgevoerd. Dit verandert niet na wijziging van de APV.

Communicatie

De APV-wijziging zal worden bekendgemaakt in het digitale Gemeenteblad en is terug te vinden op www.overheid.nl.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Bijlage: Was-wordt overzicht Hoofdstuk 5, Afdeling 5, Verbod vuur te stoken.

Besluit van	
Zaaknummer	4145692

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 26 maart 2024, nummer: 4145692;

gelet op artikel 147 en 149 van de Gemeentewet;

besluit:

vast te stellen de

VERORDENING TOT WIJZIGING VAN DE ALGEMENE PLAATSELIJKE VERORDENING VOOR ARNHEM

I Wijzigingen

A. In hoofdstuk 5: Andere onderwerpen betreffende de huishouding der gemeente, afdeling 5 Verbod vuur te stoken, wordt artikel 5.5.1 vervangen en komt als volgt te luiden:

Artikel 5.5.1 Verbod afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen of anderszins vuur te stoken

1. Het is verboden in de openlucht afvalstoffen te verbranden buiten een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer, zoals die wet luidde direct voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet, of anderszins vuur aan te leggen, te stoken of te hebben.
2. Mits geen sprake is van gevaar, overlast of hinder voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:
   a. verlichting door middel van kaarsen, fakkels en dergelijke;
   b. sfeervuren zoals terrashaarden en vuurkorven, voor zover geen afvalstoffen worden verbrand;
   c. vuur voor koken, bakken en braden.
3. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.
4. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de ontheffing worden geweigerd ter bescherming van de flora en fauna.
5. Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door artikel 429, aanhef en onder 1˚ of 3˚, van het Wetboek van Strafrecht of de provinciale omgevingsverordening.

Arnhem GEMEENTE

B. De toelichting bij artikel 5.5.1 wordt vervangen en komt als volgt te luiden:

Artikel 5.5.1 Verbod afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen of anderszins vuur te stoken

Het is verboden in de open lucht afvalstoffen te verbranden buiteninrichtingen als bedoeld in de Wet milieubeheer, zoals die wet luidde direct voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet, of anderszins vuur aan te leggen, te stoken of te hebben.

In het tweede lid is een aantal uitzonderingen opgenomen op het verbod in het eerste lid. In de eerste plaats valt verlichting door middel van kaarsen, fakkels, sfeervuren – waarbij geen afvalstoffen worden verbrand -, zoals terrashaarden en vuurkorven of vuur voor koken, bakken en braden niet onder het verbod. Met een sfeervuur wordt hier bedoeld een vuur in een vuurkorf op een terras, bij een evenement of bij een schaatsbaan met de bedoeling een gezellige sfeer te creëren.

Daarnaast mag er geen sprake zijn van gevaar, overlast of hinder voor de omgeving. Vooral binnen de bebouwde kom kunnen klachten ontstaan over overlast of hinder door met name terrashaarden en vuurkorven.

Het college kan van het in het eerste lid omschreven verbod ontheffing verlenen. Daarbij kan worden gedacht aan (veelal georganiseerde)vreugdevuren en kampvuren.

In het vijfde lid, van artikel 5.5.1 zijn van de werkingssfeer van deze bepaling uitgezonderd die situaties waarop artikel 429 van het Wetboek van Strafrecht van toepassing is, te weten het aanleggen van vuur of het onderhouden daarvan op zó korte afstand van gebouwen of goederen dat daardoor brandgevaar kan ontstaan.

Het in het eerste lid gestelde verbod geldt ook niet, indien de provinciale omgevingsverordening van toepassing is. In de provinciale milieuverordening kunnen inzake dit onderwerp evenzeer regels worden gesteld. Een afbakening tussen de APV en de provinciale verordening is dus noodzakelijk.

II Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. Dit besluit wordt aangehaald als: Wijziging APV, Hoofdstuk 5, Afdeling 5, **Verbod afvalstoffen te verbranden.**

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van …….2024.

De griffier, De voorzitter,

GEMEENTE Arnhem

Was-wordt-tabel Wijziging APV, **HOOFDSTUK 5 ANDERE ONDERWERPEN BETREFFENDE DE HUISHOUDING DER GEMEENTE,** Afdeling 5, Verbod vuur te stoken.

Leeswijzer
In de 'bestaande tekst' zijn de woorden en leestekens waaraan iets verandert, *cursief* gezet en – als het een facultatieve bepaling betreft – eveneens *onderstreept* (aangezien dan de hele bepaling cursief is i.v.m. het facultatieve karakter). In de 'nieuwe tekst' zijn de nieuwe woorden en leestekens **vet** gedrukt en – als de bestaande tekst al vet was gedrukt ook **onderstreept**.

Huidige tekst APV	**Voorgestelde nieuwe tekst APV**
Artikel 5.5.1 Verbod vuur te stoken 1. *Het is verboden in de openlucht afvalstoffen te verbranden buiten een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer, zoals die wet luidde direct voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet, of anderszins vuur aan te leggen, te stoken of te hebben.* 2. *Het college kan van het in het eerste lid genoemde verbod ontheffing verlenen voor:* *a. Kerstboomverbranding in de maand januari van elk kalenderjaar;* *b. Kampvuren, in daarvoor aangelegde stookplaatsen, ten behoeve van scoutingactiviteiten;* *c. Evenementen als bedoeld in artikel 5.7.1, eerste lid.* 3. *Tot de door het college aan de in het tweede lid genoemde ontheffing te verbinden voorschriften kan behoren het voorschrift dat de verbranding slechts op een door het college te bepalen plaats en tijdstip mag plaatsvinden.* 4. *Een ontheffing als bedoeld in het tweede lid kan worden geweigerd in het belang van de openbare orde en veiligheid, ter bescherming van de woon- en leefomgeving, ter bescherming van flora en fauna of ter voorkoming van hinder of nadelige beïnvloeding van het milieu door rook, roet, stof, walm of stank.* 5. *Het in het eerste lid genoemde verbod geldt niet voor zover:* *a. op de Wet milieubeheer, zoals die wet luidde direct voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet, gebaseerde voorschriften van toepassing zijn;* *b. de provinciale omgevingsverordening van*	**Artikel 5.5.1 Verbod afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen of anderszins vuur te stoken** 1. **Het is verboden in de openlucht afvalstoffen te verbranden buiten een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer, zoals die wet luidde direct voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet, of anderszins vuur aan te leggen, te stoken of te hebben.** 2. **Mits geen sprake is van gevaar, overlast of hinder voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:** **a. verlichting door middel van kaarsen, fakkels en dergelijke;** **b. sfeervuren zoals terrashaarden en vuurkorven, voor zover geen afvalstoffen worden verbrand;** **c. vuur voor koken, bakken en braden.** 3. **Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.** 4. **Onverminderd het bepaalde in artikel 1.7 kan de ontheffing worden geweigerd ter bescherming van de flora en fauna.** 5. **Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door artikel 429, aanhef en onder 1˚ of 3˚, van het Wetboek van Strafrecht of de provinciale omgevingsverordening.**

toepassing is; *c. artikel 429, aanhef en onder 1 of 3, Wetboek van Strafrecht van toepassing is;* *d. het betreft verlichting door middel van kaarsen, fakkels en dergelijke of het betreft het stoken van vuur in een vuurkorf met een maximale inhoud van 25 liter of het betreft vuur voor koken, bakken en braden, indien dat geen gevaar of hinder oplevert voor de omgeving en niet plaatsvindt in parken of buitengebieden van de gemeente Arnhem;* *e. het betreft het barbecueën op daarvoor door het college aangewezen plaatsen.* 6. *Op de ontheffing bedoeld in het tweede lid is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.*	

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raadsvoorstel ‘Wijziging APV, Hoofdstuk 5, Afdeling 5, Verbod vuur te stoken’

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

- **17 april 2024: informatieve en meningsvormende bespreking**

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers Dayioglu (GroenLinks), Zwijnepoel (D66), Maref (VVD), Spruijt (Arnhem Centraal), Lu (Partij voor de Dieren), Van Munster (PvdA), Koorn (CDA), De Vries (Volt), Nede (ChristenUnie), Bal (DENK), Verheij (PVV), Lukkassen (Forum voor Democratie).
De fracties van SP, Burgerbelang Arnhem waren niet vertegenwoordigd.

Verder aanwezig: burgemeester Marcouch, Verhoeven en Van den Heuvel (ambtelijke ondersteuning).

Bespreking

Er zijn geen verzoeken zijn ontvangen om in te spreken, als gevolg daarvan wordt direct overgegaan tot de meningsvormende bespreking.

In de eerste termijn heeft de raadskamer vragen gesteld aan de portefeuillehouder, ook is er met elkaar gedebatteerd over het voorliggende voorstel. Gestelde vragen hebben betrekking onder andere op; de definiëring en toetsingscriteria van overlast, hinder, gevaar, terras, sfeervuren; kaders voor ontheffing; de relatie tussen luchtkwaliteit en het stoken van vuur; de aanleiding voor en het moment van aanbieden van het raadsvoorstel ten opzichte van de aanpassing van het betreffende artikel in de modelverordening; de relatie tussen het voorliggende raadsvoorstel en het verbanden van heilige boeken en de uitspraak van de hoge raad.

Toezeggingen

n.v.t.

Amendementen en moties

n.v.t.

Conclusie

Aan het einde van de beraadslaging heeft de voorzitter geconcludeerd dat de informatieve bespreking is afgerond. De meningsvormende bespreking is niet afgerond en krijgt een vervolg. De vervolgbespreking start met de eerste termijn van het college.

De raadsadviseur,

P. Wielaard

De voorzitter,

N. Eppich

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Procedure:

Datum vergadering
17-04-2024

Type voorstel
Raadsvoorstel van college van B&W

Spreekrecht publiek?
Ja

Voorgesteld resultaat:
Start en afronding van de informatieve en meningsvormende bespreking.

Informatieve fase:
Ruimte voor insprekers.

Meningsvormende fase:
Er wordt in maximaal twee termijn vergadert waarin de raadskamer in gesprek gaat met het college en onderling debat kan voeren.

Voorgesteld besluit / Kernboodschap

De raad wordt voorgesteld om de verordening ‘Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029’ vast te stellen.

Aandachtspunten

Het initiatief hiertoe komt van de Vereniging van Eigenaren Citycenter Arnhem (VECA). De gemeenteraad moet de verordening vaststellen, waarna VECA de verdere uitvoering op zich kan nemen. Het instellen van een BIZ is een democratisch besluit van de betrokkenen in het gebied. Als de gemeenteraad de verordening vaststelt, zal er daarna een formele draagvlakmeting gedaan worden onder de betreffende eigenaren. Pas als zij er zelf voor kiezen, kan de BIZ van start gaan. Een vorige poging is niet geslaagd omdat er niet voldoende draagvlak was. Hier is van geleerd en het gebied is verkleind.

Contactgegevens

Portefeuillehouder:	Ambtenaar	Raadsadviseur
Bob Roelofs Paul Smeulders	Coen Peelen Coen.Peelen@arnhem.nl 06 - 42075011	Steffan Vos Steffan.Vos@arnhem.nl 06 - 31114958

Aandachtspunten

Eerdere besluitvorming

De raad heeft een eerdere versie van dit raadsvoorstel, waar ook aan gerefereerd wordt, vastgesteld.

19 oktober 2022: Verordening bedrijveninvesteringszone Binnenstad

De raad heeft eerder ook een andere bedrijveninvesteringszone vastgesteld, die ging toen over het Korenkwartier.

Moties en Toezeggingen

Niet van toepassing

Voorgestelde behandelwijze

Informatieve bespreking
Ten tijde van publiceren van de agenda is er één aanmeldingen om in te spreken. Insprekers krijgen vijf minuten spreektijd.

Meningsvormende bespreking
Er wordt in twee termijnen vergaderd.

- Iedere fractie heeft twee termijnen, waarin meningen kunnen worden verkondigd of politieke vragen kunnen worden gesteld.
- De portefeuillehouder reageert na een termijn van de raad als alle fracties aan het woord zijn geweest. De portefeuillehouder beantwoordt de gestelde vragen, waarbij die antwoorden kan samenvoegen waardoor herhaling van vrijwel overeenkomstige punten achterwege blijft. De voorzitter ziet erop toe dat de beantwoording van de wethouder ter zake is en in gaat op de gestelde vragen.
- Interrupties (in de vorm van een korte vraag of opmerking zonder inleiding) zijn in alle termijnen toegestaan. Zoals altijd kan de voorzitter interrupties beperken.

Mogelijk resultaat:

- Partijen zijn het eens, het voorstel wordt doorgeleid naar de besluitvormende fase
- Partijen zijn het niet (volledig) eens en overwegen moties en/of amendementen. Het voorstel wordt doorgeleid naar de bespreking van moties en amendementen.

GEMEENTERAAD ARNHEM
OVERZICHT INSPREKERS

Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029

Aangemelde insprekers

Nr.	Naam	(Namens) Organisatie
1	Stefan van Aarle	Directeur VECA (Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem)

Manier van inspreken

De insprekers krijgen vijf minuten om de bijdrage te geven. Vervolgens is er ruimte om vragen te stellen door raadsleden.

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 4128603

Onderwerp: Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029

Kernboodschap

De huidige tijd dwingt ook vastgoedeigenaren om na te denken over de aantrekkelijkheid van de binnenstad. Weliswaar stijgen de bezoekersaantallen, maar tegelijkertijd loopt de leegstand op. De crisis in de winkelstraat raakt alle binnensteden, dus ook Arnhem. Invulling van leegstand en het aantrekken van extra bezoekers is niet vanzelfsprekend. Daar zijn extra investeringen voor nodig en daar hebben vastgoedeigenaren elkaar bij nodig. Daarom neemt de Vereniging van Eigenaren Citycenter Arnhem (VECA) na een niet-geslaagde poging in 2022 opnieuw het initiatief om met een gezamenlijk subsidie-instrument te komen in de vorm van een bedrijveninvesteringszone (BIZ). In andere steden is dit een succes, zo ook in Arnhem waar al een BIZ voor ondernemers bestaat in het gebied van de Korenmarkt e.o.

VECA heeft geleerd van de vorige keer en komt dit keer met een aangepast plan en een compacter projectgebied om zo de haalbaarheid te vergroten.

Voorstel

1. De Verordening Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029 (hierna; de Verordening) vast te stellen conform bijgevoegd raadsbesluit.

Inleiding

De binnenstad van Arnhem is volop in ontwikkeling. Op diverse locaties wordt er geïnvesteerd in de toekomst. De historische, culturele, ruimtelijke en economische kwaliteiten van de binnenstad zijn daarin belangrijke dragers. De binnenstad van Arnhem is immers voor veel mensen een plek om te wonen, werken, ontmoeten, verblijven en recreëren.

Maar net als veel binnensteden in Nederland, kent Arnhem uitdagingen om de komende decennia de binnenstad blijvend aantrekkelijk, bruisend en leefbaar te houden. Een krachtig en compact winkelhart dat is hersteld van de coronapandemie, meer vergroening en verduurzaming, transformatie van vastgoed, bereikbaarheid voor inwoners en bezoekers en een aantrekkelijk woon- en leefklimaat.

Deze uitdagingen vragen om actie vanuit alle stakeholders. Daarom neemt VECA, in navolging van het succes in diverse andere grote binnensteden, opnieuw het initiatief om tot een BIZ te komen. Dat

Arnhem GEMEENTE

wil zeggen dat alle vastgoedeigenaren in een afgebakend gebied financieel gaan bijdragen aan gezamenlijke projecten. Het geld komt volledig beschikbaar voor de vastgoedsector.

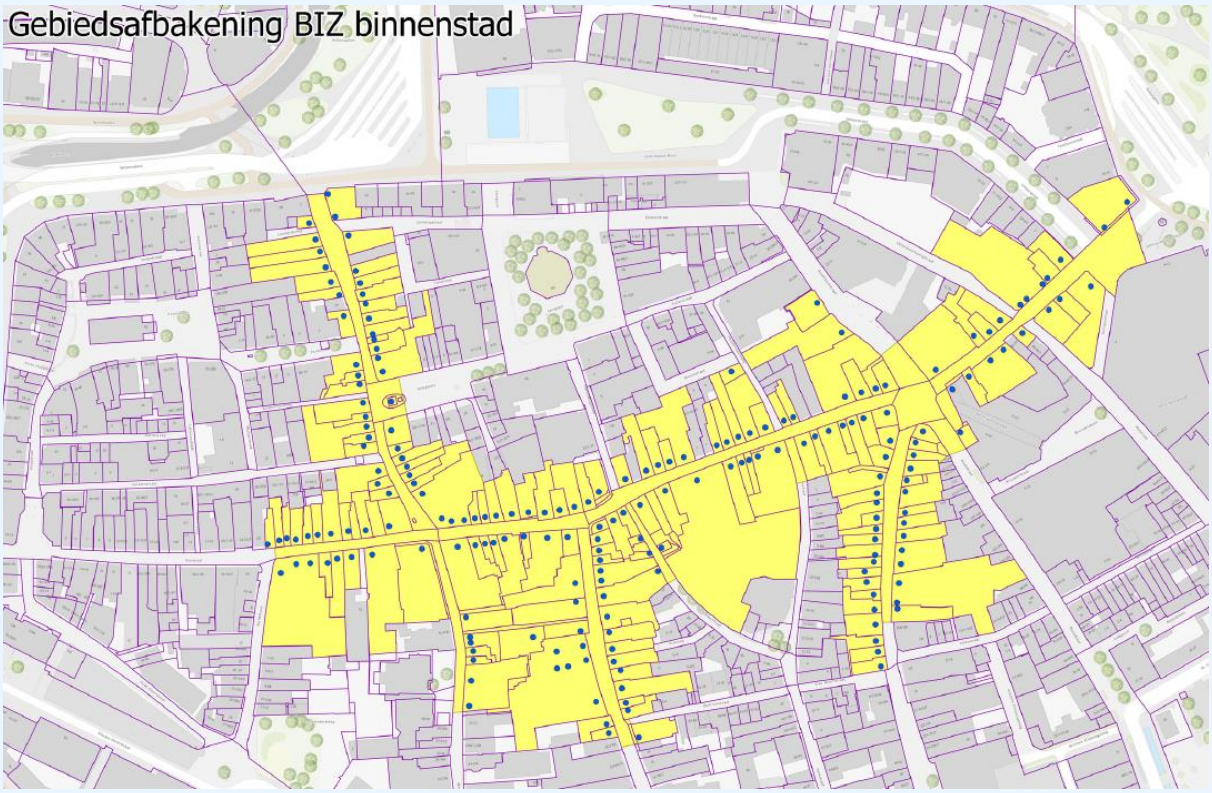
Bedrijveninvesteringszone
Een BIZ is een afgebakend en aaneengesloten gebied zoals een bedrijventerrein, horecagebied of zoals hier het winkelgebied van de binnenstad waarbinnen ondernemers of (zoals in dit geval) eigenaren samen investeren in de kwaliteit van hun omgeving. Alle eigenaren van niet-woningen in de BIZ betalen daaraan mee.

VECA hanteert als projectgebied voor de BIZ het kernverblijfgebied. Binnen dit gebied liggen de publieksgerichte functies die direct of indirect profiteren van projecten en activiteiten van de BIZ. Het gebied heeft een grote homogeniteit aan gebruiksfunctie (vooral winkels) waardoor een programma kan worden opgesteld waarin deze branche zich herkent.

Het Musiskwartier is ook gelegen in het kernverblijfgebied maar maakt geen onderdeel uit van de BIZ. De reden is dat het hier een planmatig ontwikkeld winkelcentrum betreft met één eigenaar. Via deze constructie is er al sprake van een investering in service- en promotiekosten.

In totaal gaat het om circa 210 objecten. Met de BIZ kan jaarlijks zo'n € 120.000,- worden opgehaald. Ten opzichte van de BIZ-poging in 2022 is het BIZ-gebied verkleind. Destijds had de BIZ betrekking op circa 550 objecten.

In kaartvorm ziet het projectgebied er als volgt uit.

Op onderstaande kaart zijn de functies van het vastgoed voorzien van een kleur. Alle *groene* panden zijn winkels. Het BIZ-gebied is met een gele lijn gearceerd. Hieruit blijkt duidelijk dat het BIZ-gebied hoofdzakelijk uit winkels bestaat.

Een BIZ is op zich een eenvoudige heffing; een bestemmingsbelasting die op verzoek van ondernemers/eigenaren wordt geheven door de gemeente. Het traject tot aan vaststelling is echter complex. Grofweg is dit traject in 6 fases op te delen

1. Fase 1 is het ontwikkelen van een BIZ-plan;
2. Fase 2 is overleg (informele draagvlakmeting);
3. Fase 3 is de formalisering van de organisatie;
4. Fase 4 is de formele draagvlakmeting;
5. Fase 5 is de heffing en subsidie;
6. Fase 6 is de verantwoording en aanvraag volgende jaren.

De initiatiefnemers hebben fase 1 en 2 afgerond. Zij schreven een BIZ-plan (Meerjarenplan BIZ vastgoed 2025-2029 kernverblijfsgebied binnenstad Arnhem) op basis van vele gesprekken met haar leden en overige vastgoedeigenaren en aan de hand van de opgedane ervaringen bij de eerdere poging om tot een BIZ te komen.

Formele draagvlakmeting (fase 4) volgt na vaststelling verordening (fase 3)

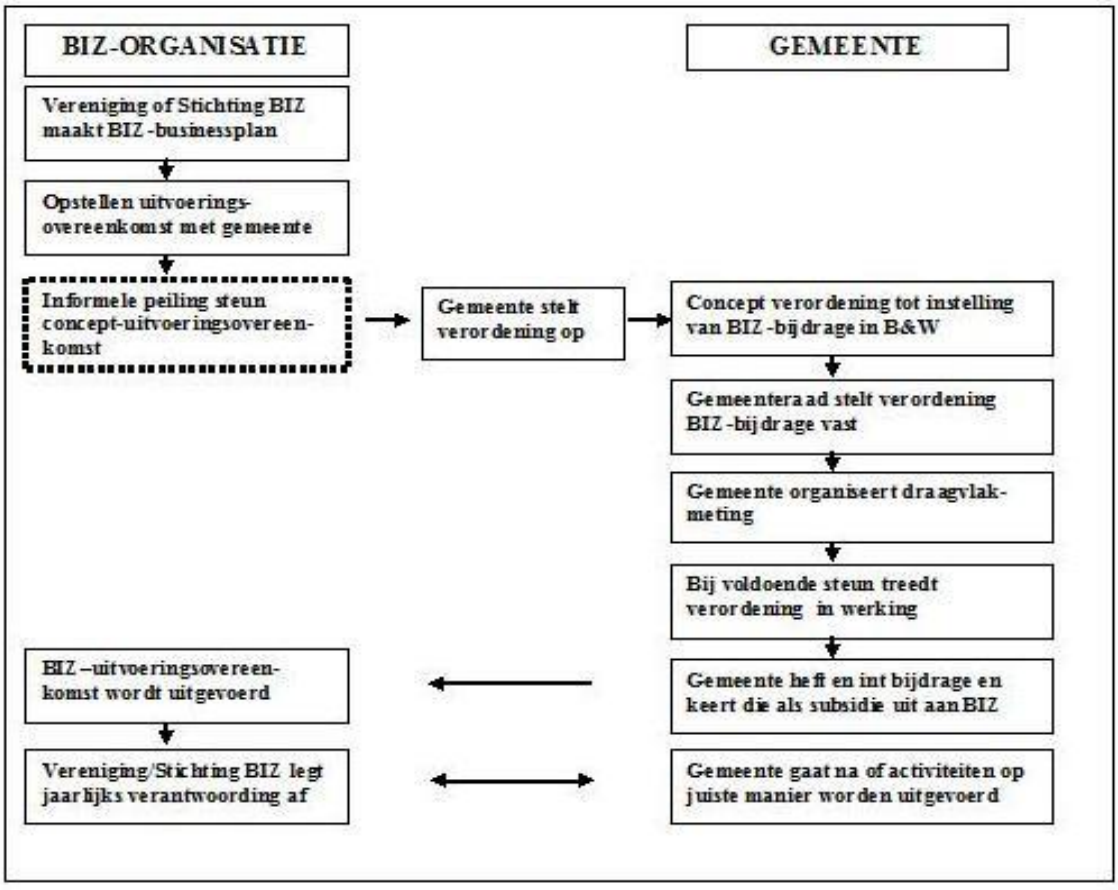
Het oprichten van een BIZ is gestoeld op democratische besluitvorming. Iedere bijdrageplichtige (d.w.z. de eigenaar van een niet-woning) kan gedurende de formele draagvlakmeting (fase 4) per object zijn/haar stem (voor/tegen) uitbrengen in het kader van de oprichting van een BIZ. Alleen als er voldoende draagvlak is, zal de BIZ-verordening daadwerkelijk in werking treden. De wettelijke draagvlakeisen voor de formele stemming zijn:

- Minimaal de helft van de stemgerechtigden heeft een geldige stem uitgebracht;
- Van de stemmers is minimaal twee derde voor het instellen van de BIZ;

- De som van de WOZ-waarden van de eigendommen van de voorstemmers is hoger dan de som van de WOZ-waarden van de tegenstemmers.

De gemeente (college) is verantwoordelijk voor het organiseren van deze formele stemming. Een notaris zal toezien op het verloop van deze draagvlakmeting en maakt verslag op van de uiteindelijke uitslag.

De procedure van een BIZ ziet er in schemavorm als volgt uit. Op dit moment bevindt het proces zich nog in fase 3 (het formaliseren van de BIZ-organisatie) waarin besluitvorming door college en vervolgens de raad nodig is om door te gaan naar de volgende fase.

Beoogd effect

Vaststellen van de verordening, de uitvoeringsovereenkomst en daarmee het formaliseren van de BIZ-organisatie, omdat een BIZ bijdraagt aan het bevorderen van de economische ontwikkeling, ruimtelijke kwaliteit, de leefbaarheid en/of veiligheid van de binnenstad.

Argumenten

1.1 VECA heeft geleerd van de eerste poging om tot een BIZ te komen.

In 2022 is reeds geprobeerd een BIZ voor vastgoedeigenaren op te richten. Deze poging is niet succesvol gebleken, ondanks dat de kiesdrempel van 50% is behaald. Er waren onvoldoende voorstemmers. Een evaluatie heeft geleid tot aanpassingen:

- aanpassing van het BIZ-gebied (van 550 objecten naar ruim 200 objecten; dus kleiner met een focus op het kernwinkelgebied conform Omgevingsplan gemeente Arnhem);
- aanpassing van het activiteitenprogramma.

Met deze aanpassingen heeft VECA vertrouwen in een goede afloop.

1.2 BIZ-gelden komen voor 100% ten goede aan de vastgoedeigenaren.

De BIZ-bijdrage wordt door de gemeente als subsidie verstrekt aan de bij de verordening aangewezen stichting en gaat niet richting de algemene middelen. Deze BIZ-bijdrage mag alleen worden gebruikt ter bestrijding van de kosten die verbonden zijn aan activiteiten in de openbare ruimte en op het internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid, de veiligheid, de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de BIZ. Nagenoeg het volledige bedrag, er worden wel perceptiekosten ingehouden, vloeit dus terug in het gebied wat de aantrekkelijkheid, samenwerking, continuïteit en het rendement ten goede komt.
In het Meerjarenplan BIZ Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad 2025-2029 zijn de doelstellingen en beoogde activiteiten omschreven. Er zijn drie categorieën benoemd waarbinnen activiteiten worden beoogd. De inzet en financiering van de directeur van VECA is hiervoor noodzakelijk om een maximaal resultaat te kunnen garanderen.

1. Aanpak leegstand;
2. Marketing kernwinkelgebied;
3. Monitoring en data delen.

Niet-limitatief komt dit tot uiting in deze voorgenomen activiteiten:

- Actieve acquisitie van ondernemers;
- Begeleiden van transformatie waar dat voor alle partijen gewenst is, al dan niet in samenhang met onze ontwikkel- en transformatiemanager;
- Opzetten van een promotiestrategie gericht op het aantrekken van nieuwe ondernemers (business to business);
- Continu inzicht geven in prestaties van de binnenstad om goed te kunnen sturen.

1.3 Ook voor eigenaren zijn er collectieve voordelen.

VECA meent dat een BIZ op dit moment hét middel is om haar doelstellingen en die van haar leden te behalen. Een BIZ dient collectief de vastgoedbelangen en zorgt voor (1) gezamenlijk herstel, (2) gezamenlijke investeringen en (3) beter presteren en rendement.

Enkele voordelen voor eigenaren zijn als volgt:

- Herstructurering van het centrum krijgt een aanvullende impuls;
- De samenwerking tussen vastgoedeigenaren wordt versterkt, omdat alle eigenaren worden betrokken en de zogenaamde ‘free riders’ ook mee moeten doen én dus ook mee mogen bepalen;
- Vastgoedeigenaren kunnen hun geluid (nog) beter naar voren brengen richting andere stakeholders;
- Er kunnen nieuwe projecten ontstaan die de aantrekkelijkheid van de binnenstad versterken;
- Projecten kunnen professioneler worden aangepakt;
- Er ontstaat zekerheid over het rendement van het vastgoed doordat de aantrekkelijkheid en dus de verhuurbaarheid toeneemt;
- Het functioneren van de binnenstad en de sector wordt meer inzichtelijk.

En tot slot ontstaat er voor een periode van vijf jaar continuïteit in de inkomsten.

1.4 De BIZ is een geschikt wettelijk instrument voor een evenwichtige verdeling van de lasten.

Door het instellen van een BIZ worden de kosten voor investeringen en projecten in de binnenstad evenrediger verdeeld. Iedere eigenaar van een niet-woning moet na invoering financieel bijdragen. Als maatstaf voor deze heffing geldt de jaarlijks vastgestelde WOZ-waarde. Deze koppeling met de WOZ-waarde maakt dat er een eerlijke verdeling plaatsvindt naar de waarde van het vastgoed. De jaarlijkse ondergrens per object is vastgesteld op € 300,- en de vastgestelde bovengrens is € 900.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Ook voor eigenaren nemen na de coronacrisis de lasten toe.

Veel eigenaren van niet-woningen hebben te maken gehad met de nasleep van de coronacrisis, zoals verminderde huuropbrengsten, leegstand en waardedaling zonder dat hier overheidssteun tegenover stond. Voor hen stijgen de komende jaren lokaal de lasten door de stijging van de OZB en een hoger eigenaarsdeel van de OZB (het eigenaarsdeel is gewijzigd van 75% naar 80%). Nu is het echter zo dat iedere eigenaar van niet-woningen de mogelijkheid krijgt om zijn stem voor of tegen de BIZ uit te brengen. Invoering van een BIZ is daarmee volledig democratisch. Het is niet een door de lokale of landelijke overheid opgelegde heffing. En daarbij komt de opbrengst van de BIZ de eigenaren volledig ten goede.

1.2 Mogelijk blijkt er opnieuw onvoldoende draagvlak tijdens de formele stemming.

Na vaststelling van de verordening volgt een formele draagvlakmeting (fase 4). Het risico is dat hieruit kan blijken dat er, ondanks de inzet van alle betrokkenen, toch onvoldoende draagvlak is voor de invoering van een BIZ.

	De cijfers van de stemming van de eerste poging om tot een BIZ te komen bieden veel perspectief. Zeker nu het projectplan is aangepast en het projectgebied is verkleind zijn de slagingskansen groter en nog reëler.
1.3	*Conflicteert een BIZ met de inzet en middelen van Platform Binnenstad Arnhem (PBA) en de Stichting Ondernemersfonds Arnhem (SOFA)?*
	De vraag kan gesteld worden of een BIZ en BIZ-stichting wel noodzakelijk is gezien de aanwezigheid van PBA en SOFA. Het is geenszins de bedoeling dat de BIZ-stichting een eigen projectorganisatie gaat zijn. Vanzelfsprekend heeft de BIZ eigen vastgoedaccenten, maar het is de ambitie van de BIZ om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het programma van PBA. PBA onderschrijft de ambitie van de VECA. Gezamenlijk zullen er dan ook prestatieafspraken gemaakt worden met PBA zodat de integraliteit en samenwerking in bepaalde projecten en op bepaalde thema's versterkt wordt. Zo versterk je elkaar. Een dergelijke versterking en aanvulling speelt ook bij SOFA en de BIZ. SOFA wordt gevoed door een OZB-opslag voor alle niet-woningen in de gemeente. De vastgoedeigenaren in de binnenstad leveren er dus ook een bijdrage in. Maar uit de evaluatie van SOFA (uitgevoerd in 2019) blijkt dat de binnenstad een dringende behoefte heeft aan aanvullende middelen om de ambities waar te kunnen maken. In dit rapport wordt de optie genoemd om de start van een BIZ in meerdere gebieden (b.v. de binnenstad) te onderzoeken. Dit gebeurt bijvoorbeeld al in Utrecht en Heerlen waar een BIZ en een Ondernemersfonds elkaar versterken. Het ene middel moet dus niet gezien worden als een vervanging voor het andere middel. Beide manieren van fondsvorming hebben bestaansrecht naast elkaar vanwege het aanvullend karakter.

Participatie

Participatie is essentieel bij het invoeren van een BIZ. In de ledenvergadering van VECA is het voornemen van een BIZ reeds aangekondigd. Daarnaast zullen de initiatiefnemers een belactie gaan houden voor haar leden en niet-leden (overige vastgoedeigenaren). Tevens worden zij per brief benaderd. Ook voor de vervolgfase van de formele draagvlakmeting zal opnieuw contact worden gezocht met de bijdrageplichtigen, fysiek of per telefoon dan wel per brief.

Financiën

Op basis van voldoende draagvlak gaat iedere vastgoedeigenaar per jaar per WOZ-object een bijdrage betalen met een ondergrens van € 300 en een bovengrens van € 900, afhankelijk van de WOZ-waarde van het pand.
De bijdrage per object is voor de BIZ gebaseerd op 0,0861% van de jaarlijks vast te stellen WOZ-waarde van het belastingobject (winkel, horeca, kantoor enz. maar geen woningen). De te verwachten opbrengst bedraagt jaarlijks € 120.000.

Dit bedrag wordt minus de perceptiekosten als subsidie uitgekeerd aan de BIZ-stichting. Deze perceptiekosten voor de gemeente bedragen naar verwachting € 1.800 per jaar. Hierbij zijn de incidentele kosten (€ 4.000 voor inrichting belastingsysteem) toegerekend aan de structurele kosten voor vijf jaar (€ 1.000 voor aanslagoplegging, afhandelen reacties en extra acties voor invordering).

Zodra de Verordening in werking treedt, zullen de financiële consequenties via het eerstvolgende verzamelbesluit in de begroting verwerkt worden.

Uitvoering

Na besluitvorming door de raad vindt medio juli de formele draagvlakmeting (onder toezicht van een notaris) plaats. Mits voldoende draagvlak start de heffing en invordering van de BIZ per 1/1/2025 (dus in belastingjaar 2025) tot en met 31/12/2029.

Communicatie

De verordening zal, bij positieve besluitvorming door de raad, voor 31/12/2024 gepubliceerd worden.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Raadsvoorstel met verordening Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029
- Uitvoeringsovereenkomst Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2025-2029
- Meerjarenplan BIZ vastgoed 2025-2029 kernverblijfsgebied binnenstad Arnhem
- Collegebesluit Reglement draagvlakmeting bedrijveninvesteringszone gemeente Arnhem

Besluit van

Zaaknummer 4128603

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 19 maart 2024, nummer 4128603;

gelet op de Wet op de bedrijveninvesteringszones;

gezien de Uitvoeringsovereenkomst Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2025-2029;

Besluit:

vast te stellen de

VERORDENING BEDRIJVENINVESTERINGSZONE VASTGOEDEIGENAREN KERNWINKELGEBIED BINNENSTAD ARNHEM 2025 - 2029

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- bedrijveninvesteringszone: het op de bij deze verordening behorende kaart aangewezen gebied in de gemeente waarbinnen de BIZ-bijdrage wordt geheven;
- college: college van burgemeester en wethouders van de gemeente;
- uitvoeringsovereenkomst: tussen de gemeente en Stichting BIZ Vastgoed Kernverblijfsgebied Binnenstad Arnhem gesloten overeenkomst als bedoeld in artikel 7, derde lid, van de wet;
- wet: Wet op de bedrijveninvesteringszones.

Hoofdstuk II Belastingbepalingen

Artikel 2. Belastbaar feit en aard van de belasting

1. Onder de naam ‘BIZ-bijdrage’ wordt jaarlijks een directe belasting geheven ter zake van binnen de bedrijveninvesteringszone gelegen onroerende zaken die op grond van artikel 220a Gemeentewet niet in hoofdzaak tot woning dienen.
2. De BIZ-bijdrage wordt geheven ter bestrijding van de kosten die zijn verbonden aan activiteiten in de openbare ruimte en op internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de bedrijveninvesteringszone of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de bedrijveninvesteringszone.

Artikel 3. Voorwerp van de belasting

1. Voorwerp van de belasting is een onroerende zaak.
2. Als onroerende zaak wordt aangemerkt de onroerende zaak, bedoeld in hoofdstuk III van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4. Belastingplicht

1. De BIZ-bijdrage wordt geheven van de eigenaar, zijnde degene die bij het begin van het kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft van een in de BIZ gelegen belastingobject.
2. Voor de toepassing van dit artikel wordt als eigenaar aangemerkt degene die bij het begin van het kalenderjaar als zodanig in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 5. Maatstaf van heffing

1. De BIZ-bijdrage wordt geheven naar de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor de onroerende zaak vastgestelde waarde zoals deze geldt voor het kalenderjaar.
2. De BIZ-bijdrage wordt geheven in het gebied zoals aangegeven op de bij deze verordening behorende en daarvan deel uitmakende kaart.
3. Indien met betrekking tot de onroerende zaak geen waarde is vastgesteld op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken wordt de heffingsmaatstaf van die onroerende zaak bepaald met toepassing van artikel 6, alsmede met overeenkomstige toepassing van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 17, 18 en 20, tweede lid, van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 6. Vrijstellingen

1. In afwijking in zoverre van artikel 5 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf buiten aanmerking gelaten, voor zover dit niet al is gebeurd bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde, de waarde van:
   a. voor de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond, daaronder mede begrepen de open grond, alsmede de ondergrond van glasopstanden, die bedrijfsmatig aangewend wordt voor de kweek of teelt van gewassen, zonder daarbij de ondergrond als voedingsbodem te gebruiken;
   b. glasopstanden, die bedrijfsmatig worden aangewend voor de kweek of teelt van gewassen, voor zover de ondergrond daarvan bestaat uit de in onderdeel a bedoelde grond;
   c. onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
   d. één of meer onroerende zaken die deel uitmaken van een op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoed dat voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 8 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, met uitzondering van de daarop voorkomende gebouwde eigendommen;
   e. natuurterreinen, waaronder mede worden verstaan duinen, heidevelden, zandverstuivingen, moerassen en plassen, die door rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid welke zich

uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het behoud van natuurschoon ten doel stellen, beheerd worden;

f. openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken;
g. waterverdedigings- en waterbeheersingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
h. werken die zijn bestemd voor de zuivering van riool- en ander afvalwater en die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
i. werktuigen die van een onroerende zaak kunnen worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis aan die werktuigen wordt toegebracht en die niet op zichzelf als gebouwde eigendommen zijn aan te merken;
j. onroerende zaken voor zover die bestemd en in gebruik zijn voor de publieke dienst van de gemeente;
k. straatmeubilair, waaronder begrepen alle zodanige gebouwde eigendommen - niet zijnde gebouwen - welke zijn geplaatst voor het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van de gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri's, hekken en palen;
l. plantsoenen, parken en waterpartijen, die bij de gemeente in beheer zijn of waarvan de gemeente het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
m. begraafplaatsen, urnentuinen en crematoria, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
n. onroerende zaken voor zover die bestemd en in gebruik zijn voor het geven van onderwijs;
o. onroerende zaken die worden beheerd door een vereniging of stichting die geen onderneming drijft, voor zover die objecten bestemd en in gebruik zijn voor het geven van onderwijs, voor club- en buurthuiswerk, voor de beoefening van sport, kunst of cultuur, of voor andere activiteiten van sociale of culturele aard;
p. onroerende zaken voor zover die bestemd en in gebruik zijn voor de publieke dienst ter zake van brandweerzorg, rampenbeheersing, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening in de regio en de handhaving van de openbare orde en veiligheid;
q. onroerende zaken voor zover die bestemd en in gebruik zijn voor de elektriciteitsvoorziening (trafo's) en (tele)communicatie;
r. onroerende zaken voor zover die bestemd en in gebruik zijn voor opslag/distributie of als garage/werkplaats.
s. onroerende zaken voor zover die bestemd en in gebruik zijn als verzorgingshuis of bibliotheek.

Artikel 7. Tarief BIZ-bijdrage

Het tarief van de jaarlijkse BIZ-bijdrage voor de vastgoedeigenaren bedraagt voor de jaren 2025 tot en met 2029 per kalenderjaar per belastingobject 0,0861% van de WOZ-waarde, met een minimum van € 300,00 - en een maximum van € 900,00.

Artikel 8. Wijze van heffing
De BIZ-bijdrage wordt jaarlijks bij wege van aanslag geheven.

Artikel 9. Termijnen van betaling
1. De aanslagen moeten worden betaald uiterlijk op de laatste dag van de maand volgend op die waarin de dagtekening van het aanslagbiljet is gesteld.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen de aanslagen in acht gelijke termijnen worden betaald, indien aan het navolgende wordt voldaan:
   a. het totaalbedrag van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen BIZ, onroerende-zaakbelastingen en/of andere belastingen/heffingen moet niet meer zijn dan € 5.000,00;
   b. de verschuldigde bedragen moeten door middel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van de belastingschuldige kunnen worden afgeschreven.

   De eerste termijn vervalt dan op de laatste dag van de maand volgend op die waarin de dagtekening van het aanslagbiljet is gesteld en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
3. De Algemene Termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 10. Looptijd belastingheffing
De BIZ-bijdrage wordt ingesteld voor een periode van 5 jaar.

Hoofdstuk III Subsidiebepalingen

Artikel 11. Buiten toepassing algemene subsidieverordening
Op de subsidie op grond van deze verordening is de Algemene Subsidieverordening Arnhem niet van toepassing.

Artikel 12. Aanwijzing stichting
Stichting BIZ Vastgoed Kernverblijfsgebied Binnenstad Arnhem wordt aangewezen als de stichting bedoeld in artikel 7 van de wet, waarmee een overeenkomst als bedoeld in artikel 4:36 van de Algemene wet bestuursrecht is gesloten, waarin is bepaald dat de activiteiten waarvoor de subsidie wordt verstrekt verplicht moeten worden verricht.

Artikel 13. Subsidieverlening
1. De subsidie wordt jaarlijks door het college verleend aan de stichting voor de uitvoering van de activiteiten die zijn opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst. De subsidie wordt verleend op een daartoe gedane aanvraag, die vergezeld moet gaan van de in de uitvoeringsovereenkomst genoemde stukken.
2. De subsidie wordt bepaald op de jaarlijks ontvangen BIZ-bijdragen verminderd met de perceptiekosten voor de heffing en invordering van de BIZ-bijdragen zoals opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst.

Artikel 14. Subsidieverplichtingen
Naast de in artikel 4:37 van de Algemene wet bestuursrecht genoemde verplichtingen kunnen aan de stichting ook andere doelgebonden verplichtingen worden opgelegd. Deze verplichtingen zijn opgenomen in de met de stichting gesloten uitvoeringsovereenkomst.

Artikel 15. Subsidievaststelling
1. De stichting is verplicht om op uiterlijk 1 april van het jaar volgende op het subsidiejaar de in de uitvoeringsovereenkomst opgenomen stukken te overleggen.
2. De subsidie wordt vastgesteld uiterlijk dertien weken na ontvangst van de in het voorgaande lid genoemde stukken.

Artikel 16. Melding van relevante wijzigingen
De stichting stelt het college zo spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte van:
- meer dan ondergeschikte veranderingen in haar financiële situatie,
- een wijziging van de statuten,
- verandering of beëindiging van activiteiten.

Hoofdstuk IV Slotbepalingen

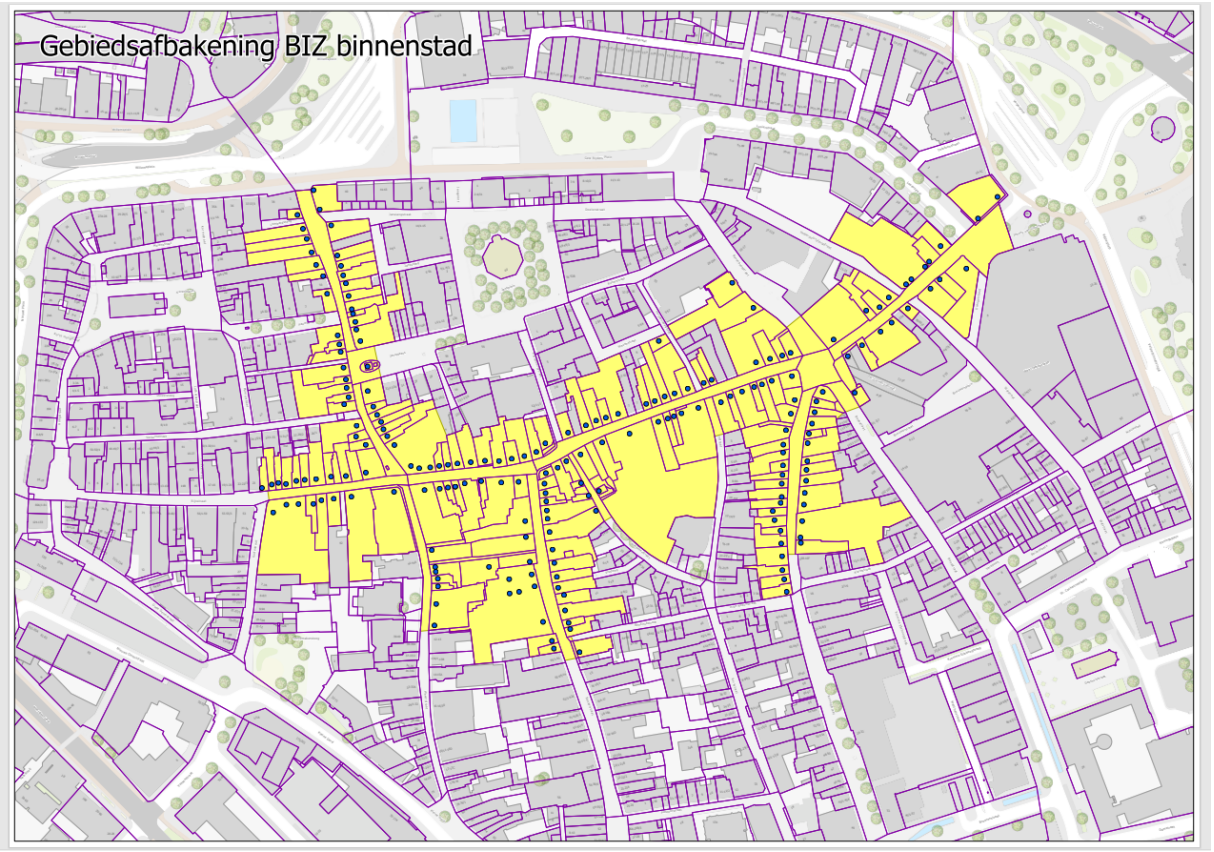
Artikel 17. Inwerkingtreding en citeertitel
1. De ‘Verordening bedrijveninvesteringszone vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2023 – 2027’, vastgesteld bij raadsbesluit van 19 oktober 2022, wordt ingetrokken.
2. Deze verordening treedt in werking na publicatie en met ingang van de eerste dag nadat het college heeft bekendgemaakt dat van voldoende steun, als bedoeld in artikel 4 van de wet, is gebleken.
3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2025.
4. Deze verordening wordt aangehaald als: BIZ-Verordening Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad 2025 -2029.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [datum].

De voorzitter, De griffier,

Bijlage 1 behorende bij de 'Verordening bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029' van [datum]

Als aangewezen gebied, bedoeld in artikel 1 van de Verordening bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029, geldt het op onderstaande kaartje geel gekleurde deel.

Uitvoeringsovereenkomst Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad 2025-2029

Ondergetekenden,

de gemeente Arnhem, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door Liesbet Hoek, Afdelingshoofd Economie en Cultuur, hierna verder te noemen 'de Gemeente',

en

de Stichting BIZ Vastgoed Kernverblijfsgebied Binnenstad Arnhem, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door R. Hartogh Heys, E. Schwirtz en P. van Rooy in hun hoedanigheid van respectievelijk voorzitter, penningmeester en secretaris van deze stichting, hierna verder te noemen 'de Stichting',

hier gezamenlijk genoemd 'Partijen',

overwegende dat,

- de Stichting kenbaar heeft gemaakt voor het gebied Kernverblijfgebied in de Binnenstad (hierna: de Binnenstad) te willen komen tot de instelling van een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) zoals bedoeld in de Wet op de bedrijveninvesteringszones en de Gemeente heeft verzocht hieraan hun medewerking te verlenen;
- de Stichting uitsluitend als statutaire doelstelling heeft het uitvoeren van activiteiten in de openbare ruimte en op het internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de Bedrijveninvesteringszone of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de Bedrijveninvesteringszone;
- de Stichting het Meerjarenplan BIZ Vastgoed 2025-2029 kernwinkelgebied binnenstad Arnhem heeft opgesteld, dat bij deze overeenkomst is gevoegd, waarin zij aangeeft hoe zij voornemens is de BIZ-subsidie te besteden;
- de Stichting heeft meermaals schriftelijk en telefonisch contact gehad of gezocht met de bijdrageplichtingen. Tevens heeft zij een informele peiling heeft gehouden onder de heffingsplichtige, ook wel bijdrageplichtige genoemd, in de Binnenstad. Uit deze contacten blijkt dat er veel draagvlak bestaat voor een BIZ voor de Binnenstad. Daarmee is de verwachting gewekt, dat kan worden voldaan aan de criteria die artikel 5 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones stelt aan de instelling van een BIZ;
- de Gemeente en het bestuur van Stichting te kennen hebben gegeven zich daarom te zullen inspannen om te komen tot een BIZ voor de Binnenstad;

komen het volgende overeen:

Artikel 1. Begrippen
In deze overeenkomst wordt verstaan onder:
- Wet: de Wet op de bedrijveninvesteringszones;
- BIZ-gebied: het bij de Verordening vast te stellen gebied;
- Verordening: de Verordening Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2025 - 2029;
- BIZ-bijdrage: hetgeen daaronder in de Wet en Verordening wordt verstaan;
- BIZ-subsidie: de op basis van de Verordening en de Wet te verlenen subsidie;
- BIZ-plan: Meerjarenplan BIZ Vastgoed 2025-2029 kernwinkelgebied binnenstad Arnhem;
- College: het college van Burgemeester en Wethouders van Arnhem.

Artikel 2. Doel van de overeenkomst
Deze overeenkomst is gebaseerd op artikel 7, lid 3, van de Wet. Zij beoogt de afspraken tussen Partijen te regelen met betrekking tot de instelling van een BIZ voor het gebied Binnenstad, de dienstverlening door de gemeente in deze BIZ alsmede de verlening van een BIZ-subsidie.

Artikel 3. Duur van de overeenkomst
De overeenkomst eindigt van rechtswege op 31 december 2029, tenzij Partijen uiterlijk drie maanden daarvoor besluiten deze te verlengen. Voorts eindigt deze overeenkomst op de dag dat het college vaststelt, dat blijkens de uitslag van de draagvlakmeting zoals genoemd in artikel 4 niet wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 5 van de Wet. Voorts kan de gemeente deze overeenkomst beëindigen, indien de gemeenteraad de verordening niet vaststelt. Of indien de Stichting:

- in surseance verkeert dan wel failliet is verklaard;
- niet voldoet aan de eisen die ter zake in artikel 7, lid 2, van de Wet worden gesteld;
- handelt in strijd met haar statuten;
- zich niet houdt aan haar verplichtingen die voortvloeien uit deze overeenkomst.

Artikel 4. Omschrijving van het gebied waarop deze overeenkomst betrekking heeft
Het gebied waarvoor de BIZ Binnenstad wordt ingesteld is exact afgebakend op de kaart die als bijlage 1 bij de Verordening Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2025 - 2029 is toegevoegd.

Artikel 5. Verplichtingen Stichting
1. De Stichting zal zich richten de realisatie van de activiteiten zoals vastgelegd in het BIZ-plan als bedoeld in artikel 1 van deze overeenkomst .
2. De Stichting bericht de gemeente onverwijld over voorgenomen wijzigingen in haar statuten en eventuele reglementen, dan wel in de uitvoering van het activiteitenplan (artikel 8, lid 2).
3. De stichting is verplicht voor het ingaan van de verordening volledig rechtsbevoegd te zijn.

Artikel 6. Service Level Agreement (SLA)
1. De Gemeente:
   - zal gedurende de looptijd van de BIZ het schoonhouden van de openbare ruimte voldoende op peil houden. Indien zwaarwegende argumenten of situaties dit vereisen, kan ervan afgeweken worden. Bij wijzigingen wordt de stichting op de hoogte gebracht. Hiermee geeft de gemeente uitvoering aan artikel 7, lid 5 van de Wet;
   - zal zich maximaal inspannen om, in de situaties waar dat mogelijk is, de samenwerking te zoeken door koppeling van activiteiten en uitingen.
2. De Stichting:
   - zal zich richten op collectieve belangenbehartiging van vastgoedeigenaren binnen de BIZ en de realisatie van de activiteiten zoals vastgelegd in het BIZ-plan als bedoeld in artikel 1 van deze overeenkomst;
   - bericht de gemeente onverwijld over voorgenomen wijzigingen in haar statuten en eventuele reglementen, dan wel in de uitvoering van het activiteitenplan;
   - zal zich inspannen om in de beoogde BIZ voldoende draagvlak te creëren om de gemeente het vertrouwen te geven dat de verplichte draagvlakmeting als bedoeld in artikel 4 van de Wet voldoende steun oplevert voor het plan.

Artikel 7. Verordening Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2025 - 2029

1. De gemeenteraad zal in de eerste helft van 2024 worden voorgesteld een Verordening Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2025 - 2029 vast te stellen, zoals bedoeld in artikel 1 van de Wet.
2. In deze verordening wordt bepaald, dat een BIZ-bijdrage zal worden geheven van de vastgoedeigenaar, zijnde degene die bij het begin van het kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft van een in de BIZ gelegen WOZ-object.
3. Het tarief van de jaarlijkse BIZ-bijdrage is opgenomen in de Verordening Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2025 - 2029.

Artikel 8. Draagvlakmeting

1. De Gemeente zal voor 31 december 2024 een draagvlakmeting uitvoeren zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, van de Wet om te onderzoeken of er voldoende steun bestaat voor de heffing van de BIZ-bijdrage onder de bijdrageplichtigen.
2. De Stichting zal zich inspannen om voldoende draagvlak voor de BIZ-bijdrage te creëren en de gemeente ter zijde staan bij deze meting.
3. De Gemeente houdt zich tijdens de draagvlakmeting aan het Reglement draagvlakmeting bedrijveninvesteringszones gemeente Arnhem.

Artikel 9. Aanvraag BIZ-subsidie

1. De Stichting dient jaarlijks uiterlijk op 1 december van het voorafgaande jaar een schriftelijk verzoek om BIZ-subsidie in bij het College.
2. De subsidieaanvraag bevat een begroting en een activiteitenplan. In dit activiteitenplan geeft de Stichting aan welke activiteiten zij voornemens is uit te voeren, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit, economische ontwikkeling of een ander mede publiek belang in de openbare ruimte van de BIZ of op het internet. Daartoe kunnen ook activiteiten op het gebied van promotie behoren voor zover deze het publieke belang in de openbare ruimte dienen.
3. De Stichting stelt dit activiteitenplan op in overleg met de gemeente.
4. Deze overeenkomst laat onverlet, dat de Stichting ook andere subsidies kan ontvangen om haar doelstellingen te bereiken. Indien hiervan sprake is dient de Stichting dit in haar verantwoording transparant te maken.

Artikel 10. Hoogte BIZ-subsidie

1. Het College verstrekt de Stichting jaarlijks een BIZ-subsidie. Deze subsidie bedraagt de daadwerkelijk in het kalenderjaar ontvangen BIZ-bijdragen verminderd met een bedrag ter hoogte van € 1800,- als bijdrage in de perceptiekosten per jaar.
2. De subsidie wordt overgemaakt op de bankrekening van de Stichting.
3. De Stichting verplicht zich de activiteiten te verrichten waarvoor de BIZ-subsidie wordt verstrekt.

Artikel 11. Bevoorschotting BIZ-subsidie

1. De gemeente hanteert bij het uitkeren van de bevoorschotting van de begrote BIZ-subsidie onderstaande tabel:

1ste termijn: januari	80%
2de termijn: juli	20%

2. De uit te keren subsidie bedraagt jaarlijks maximaal het ontvangen bedrag van de jaarlijkse geinde BIZ-bijdragen, nadat daarop de perceptiekosten in mindering zijn gebracht.

Artikel 12. Jaarverslag, verantwoording na afloop subsidiejaar

1. De Stichting brengt het College uiterlijk op 1 april van het jaar volgende op het subsidiejaar een financieel en inhoudelijk verslag uit van de door haar gerealiseerde activiteiten. Het inhoudelijk deel van het jaarverslag bevat een verantwoording van de uitvoering van het activiteitenplan.
2. De Stichting geeft de gemeente desgevraagd alle inlichtingen die voor de beoordeling van de uitvoering van deze overeenkomst van belang kunnen zijn, en stelt de gemeente uit eigen beweging onverwijld op de hoogte van bijzondere ontwikkelingen en onvoorziene knelpunten, die relevant zijn voor de uitvoering van deze overeenkomst. De gemeente toetst de verantwoording aan het BIZ-plan van de Stichting, aan de begroting, aan de Wet, aan het gemeentelijk beleid en aan deze overeenkomst.
3. Het verslag dient te zijn vastgesteld door het bestuur van de Stichting middels een besluit dat in overeenstemming met haar statuten is genomen.
4. Het College kan, indien het daar aanleiding toe ziet, verlangen dat dit verslag vergezeld gaat van een goedkeurende verklaring van een accountant.
5. De Stichting kan bij hoge uitzondering het college schriftelijk en met redenen omkleed uitstel van maximaal vier weken vragen voor het uitbrengen van de hiervoor genoemde verslagen. Dit verzoek moet uiterlijk zes weken voor het verstrijken van de hiervoor genoemde datum bij het college worden ingediend. Uiterlijk zes weken na ontvangst van het verzoek om uitstel beslist het college of het verzoek wordt ingewilligd.

Artikel 13. Vaststelling BIZ-subsidie en eindafrekening

1. Binnen dertien weken na ontvangst van het jaarverslag stelt het College de hoogte van de BIZ-subsidie over het voorgaande subsidiejaar definitief vast.
2. Wanneer een deel van de BIZ-subsidie niet is besteed, wordt dit verschoven naar de volgende periode.
3. Wanneer het vastgestelde bedrag hoger is dan het verstrekte voorschot, zal de Gemeente het verschil binnen drie weken na definitieve vaststellingsbeschikking aan de Stichting uitbetalen.
4. Wanneer (bijvoorbeeld door oninbare posten of gehonoreerde bezwaar- en beroepschriften) het vastgestelde bedrag lager is dan het verstrekte voorschot, zal dit verschil worden verrekend met de uit te betalen subsidie van het dan lopende subsidiejaar, dan wel zal de Stichting het verschil binnen drie weken na definitieve vaststellingsbeschikking aan de gemeente betalen.
5. Wanneer de Stichting kennelijk in gebreke blijft bij de uitvoering van het activiteitenplan, kan het College in overleg met de Stichting besluiten het vast te stellen subsidiebedrag daarop aan te passen.

Artikel 14. Beëindiging van de BIZ

1. De Stichting kan de gemeente, indien zij voldoet aan de voorwaarden die worden genoemd in artikel 6 van de Wet, verzoeken de Verordening Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2025 - 2029 in te trekken.
2. Indien de gemeenteraad daartoe besluit:
    a. stopt de subsidieverstrekking met ingang van de datum van het intrekken van de verordening;
    b. zal de eindafrekening plaatsvinden naar deze datum met dien verstande, dat indien een batig saldo overblijft, dit door de Stichting conform haar statuten zal worden besteed, indien een tekort overblijft, dit voor rekening van de Stichting blijft;
    c. wordt deze overeenkomst na de eindafrekening ontbonden.

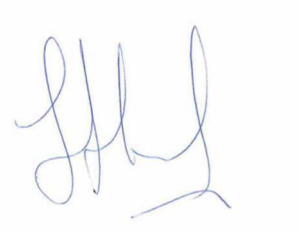
Artikel 15. Overleg
Partijen overleggen ten minste twee keer per jaar over de voortgang van de uitvoering van het activiteitenplan. De Gemeente neemt het initiatief tot deze gesprekken.

Artikel 16. Geschillen
Partijen zullen eventuele geschillen die voortvloeien uit deze overeenkomst voorleggen aan een door hen gezamenlijk te benoemen mediator. Zij zullen de kosten van deze mediation delen. Wanneer deze mediation niet tot een oplossing tussen partijen leidt, zijn zij vrij het geschil aan de daartoe bevoegde rechter voor te leggen.

Artikel 17. Slotbepaling
Deze overeenkomst laat onverlet het omtrent subsidies bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht.

Aldus in drievoud opgesteld en ondertekend te Arnhem op 8 maart 2024.

De gemeente Arnhem,

Liesbet Hoek,

Afdelingshoofd Economie en Cultuur

De Stichting BIZ Vastgoed Kernverblijfsgebied Binnenstad Arnhem,

R Hartogh Heys E. Schwirtz

R. Hartogh Heys, E. Schwirtz en P. van Rooy,

Voorzitter, penningmeester en secretaris

Bijlagen:

- Meerjarenplan BIZ Vastgoed 2025-2029 kernwinkelgebied binnenstad Arnhem
- Verordening Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Binnenstad Arnhem 2025 – 2029
- Statuten Stichting BIZ Vastgoed Kernverblijfsgebied Binnenstad Arnhem

STERK KERNWINKELGEBIED BINNENSTAD ARNHEM

Meerjarenplan
BIZ vastgoed 2025-2029
kernwinkelgebied binnenstad Arnhem

biz

vastgoed
kernverblijfsgebied
binnenstad

arnhem

INHOUD

INLEIDING 3

Aanleiding

Samenwerking

Tweede poging

Wat is een BIZ?

Richtlijnen afbakening

Wat betekent dit financieel voor een eigenaar?

BIZ gebied

AMBITIE EN DOELSTELLINGEN 7

Centrale ambitie

Doelstellingen

Thema's

MEERJARENPROGRAMMA 8

Aanpak leegstand

Marketing kernwinkelgebied

Monitoring

Impressies dashboard

BEGROTING 11

ORGANISATIE 13

INLEIDING

FOCUS OP KERNWINKELGEBIED

Aanleiding

In juli 2015 is de Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem (VECA) opgericht. Voor het eerst was er in Arnhem een vereniging van eigenaren van commercieel vastgoed in de binnenstad. De doelstellingen geformuleerd bij de start:

- een sterk lokaal vastgoednetwerk in de Arnhemse binnenstad;
- belangenbehartiging vastgoed in de Arnhemse binnenstad;
- gezamenlijke acquisitiekracht;
- samen met de andere stakeholders werken aan een stevige verbeteragenda voor de binnenstad.

En de rode draad hierbij: Arnhem weer terugbrengen in de Top 10 van meest aantrekkelijke binnensteden.

De VECA is ook een grote trekker geweest van een vernieuwde vorm van binnenstadsmanagement, vormgegeven via het Platform Binnenstad Arnhem (PBA). De 'nieuwe' samenwerking heeft duidelijk voor elan gezorgd in de binnenstad. Stakeholders weten elkaar beter en eenvoudiger te vinden, er is een toename van projecten die de aantrekkelijkheid van de binnenstad versterken en het PBA is een gewaardeerd gesprekspartner van de gemeente bij ontwikkelingen in de binnenstad.

Het is nu de hoogste tijd om de volgende stap te zetten.

Samenwerking in de binnenstad

Naar een BIZ

De huidige tijd dwingt ook vastgoedeigenaren om na te denken over de aantrekkelijkheid van de binnenstad. Weliswaar stijgen de bezoekersaantallen, maar tegelijkertijd loopt de leegstand op. De crisis in de winkelstraat raakt alle binnensteden, dus ook Arnhem. Invulling van leegstand en het aantrekken van extra bezoekers zijn niet vanzelfsprekend. Daar zijn investeringen voor nodig. Daar hebben vastgoedeigenaren elkaar hard bij nodig.

Daarom neemt VECA, in navolging van het succes diverse andere grote binnensteden, het initiatief om tot een collectief financieringsinstrument in de vorm van een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) te komen. Dat wil zeggen dat alle vastgoedeigenaren in een afgebakend gebied financieel gaan bijdragen aan gezamenlijke projecten. Het geld komt volledig beschikbaar voor de vastgoedsector.

Tweede poging start BIZ vastgoed

Ook in 2022 is geprobeerd een BIZ voor vastgoedeigenaren op te richten. Deze poging is niet succesvol gebleken, ondanks dat de kiesdrempel van 50% is behaald. Er waren onvoldoende voorstemmers. Een evaluatie heeft geleid tot enkele aanpassingen:

- aanpassing van het BIZ gebied (kleiner met een focus op het kernwinkelgebied conform Omgevingsplan gemeente Arnhem);
- aanpassing van het tarief per object en een aanpassing van de begroting;
- aanpassing van het activiteitenprogramma.

Belangen vastgoed

Een BIZ is bijvoorbeeld belangrijk omdat:

- onderzoek aantoont dat binnensteden met een BIZ beter presteren dan binnensteden zonder BIZ;
- er nieuwe projecten kunnen ontstaan die de aantrekkelijkheid van de binnenstad versterken;
- projecten professioneler kunnen worden aangepakt;
- alle vastgoedeigenaren betrokken kunnen worden in de financiering;
- de samenwerking tussen vastgoedeigenaren wordt versterkt;
- er continuïteit ontstaat in de inkomsten;
- vastgoedeigenaren een sterkere stem aan tafel hebben dan in de huidige situatie;
- het kan ertoe leiden dat ook andere partners in de binnenstad meer investeren;
- er inzicht ontstaat in het functioneren ban de binnenstaf en de sector.

Gezamenlijk investeren

Beter presteren en rendement

Wat is een BIZ?

De belangrijkste eigenschappen van de BIZ samengevat:

- Een BIZ wordt opgericht van, voor en door vastgoedeigenaren Het initiatief voor het oprichten van de BIZ ligt bij de vastgoedeigenaren. Men bepaalt zelf op welke manier men wil investeren in versterking van de binnenstad van Arnhem.
- De gemeente faciliteert een BIZ maar heeft geen zeggenschap over de bestedingen. **Het beschikbare budget is volledig van vastgoedeigenaren**.
- Met de BIZ kunnen activiteiten gefinancierd worden die vanuit de wet op de bedrijven investeringszones geformuleerd zijn als activiteiten in de openbare ruimte, die gericht zijn op het bevorderen van de economische ontwikkeling, ruimtelijke kwaliteit, de leefbaarheid en/of veiligheid. Hieronder worden ook internet gerelateerde activiteiten verstaan.
- In een overeenkomst (service level agreement) wordt vastgelegd dat gemeentelijke taken niet overgeheveld kunnen worden naar de BIZ.
- De heffingsmaatstaf voor de BIZ-bijdrage is de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor de onroerende zaak vastgestelde waarde.
- De BIZ komt er alleen wanneer er aantoonbaar draagvlak is bij de bijdrageplichtigen.
- De BIZ wordt opgericht voor een duur van 5 jaar. In het vijfde jaar wordt de BIZ geëvalueerd en dient opnieuw het draagvlak te worden aangetoond om de BIZ te verlengen.

Voordelen van een BIZ

- Geen 'free-riders' omdat iedere vastgoedeigenaar en meebetaalt. Er hoeft niet (meer) geleurd te worden voor een bijdrage.
- Collectieve investeringen komen gemakkelijker van de grond, bovendien is collectief aankopen vaak goedkoper en effectiever.
- Zorgt voor een betere uitstraling van de omgeving van de onderneming.
- Er is meer budget en voor een langere termijn, dus meer slagkracht.
- Vergroting onderhandelingskracht richting gemeente.
- Het is democratisch: iedere vastgoedeigenaar kan ja of nee zeggen tegen de invoering van een BIZ.
- Er kunnen via uitvoeringsovereenkomsten duidelijke afspraken worden gemaakt over ieders verantwoordelijkheid.
- Onderlinge saamhorigheid vergroot (tussen gebruikers en vastgoedeigenaren onderling en met de gemeente).
- Professioneler opereren en makkelijker organiseren.

Wat betekent dit financieel voor een eigenaar?

Op basis van voldoende draagvlak gaat iedere vastgoedeigenaar vervolgens per jaar per WOZ object een bijdrage betalen met een ondergrens van € 300- en een bovengrens van € 900,-, afhankelijk van de WOZ-waarde van het pand.

Iedere vastgoedeigenaar kan de bijdrage uitrekenen door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met een factor van 0,000861 (=0,0861%). Deze factor is bepaald door het gemiddelde van alle WOZ-waardes in het BIZ-gebied te combineren met het gemiddelde van de BIZ-heffing. Daarbij is ook rekening gehouden met de gewenste inkomsten.

Rekenvoorbeeld:

- WOZ € 250.000,- = bijdrage van BIZ van € 215,25. Dit is onder het minimale tarief dus vandaar € 300,-.
- WOZ € 800.000,- = bijdrage BIZ van € 688,80.
- WOZ € 1.500.000 = bijdrage BIZ van € 1.291,50. Dit is boven het maximale tarief dus vandaar € 900,-.

De BIZ komt er alleen indien uit een draagvlakmeting blijkt dat het grootste deel van de achterban positief is over de invoering van de BIZ. Er is sprake van voldoende draagvlak wanneer:

- Minimaal 50% van de WOZ-objecten een stem heeft uitgebracht.
- 2/3 van de uitgebrachte stemmen voor de invoering is.
- De voorstemmers dienen meer WOZ-waarde te vertegenwoordigen dan de tegenstemmers.

Richtlijnen afbakening

BIZ gebied

Het BIZ-gebied is een afgebakend en aaneengesloten gebied in de binnenstad van Arnhem, waarbinnen alle vastgoedeigenaren van niet-woningen gezamenlijk gaan investeren. Voor de afbakening van dit gebied is gekeken naar:

- De publieksgerichte functies die in de binnenstad gelegen zijn en direct of indirect rendement krijgen van de projecten en activiteiten die in het kader van de BIZ worden opgepakt.
- Daarnaast moet het BIZ-gebied ruimtelijk gezien logisch zijn. Bovendien moet de afbakening aansluiten bij de doelstellingen van de BIZ.
- Het gebied kent een homogeniteit in gebruiksfunctie. Dat wil zeggen dat de categorie 'winkels' hoofdzakelijk aanwezig is in dit gebied. Hierdoor kan een programma worden opgesteld waarin iedereen zich in enige mate zal herkennen.
- Het gebied wordt over het algemeen als kernwinkelgebied gedefinieerd in beleidsstukken en is door partners geaccepteerd. De belangrijkste duiding daarvan is het vastgestelde 'Omgevingsplan Binnenstad en Singels'.
- Het gebied heeft een directe relatie met de doelstelling van de BIZ.

De straten in het BIZ gebied*:

Bakkerstraat	Nummer 1 t/m 12, 67 t/m 75
Beekstraat	Nummer 2
Bovenbeekstraat	Nummer 21
Grote Oord	Nummer 2 t/m 15
Hemelrijk	Nummer 53 t/m 57
Jansplaats	Nummer 35
Jansstraat	Nummer 1 t/m 45
Ketelstraat	Nummer 0 t/m 51
Koningstraat	Nummer 1 t/m 87
Land van de Markt	Nummer 119
Rijnstraat	Nummer 24 t/m 50
Roggestraat	Nummer 1 t/m 42
Vijzelstraat	Nummer 1 t/m 26
Weverstraat	Nummer 4 t/m 11
Wielakkerstraat	Nummer 2 t/m 10B

In de figuur op de volgende pagina is de afbakening van de BIZ weergegeven.

Het Musiskwartier is ook gelegen in het kernwinkelgebied maar maakt geen onderdeel uit van de BIZ. De reden is dat het hier een planmatig ontwikkeld winkelcentrum betreft met één eigenaar. Via deze constructie is er al sprake van een investering in service- en promotiekosten.

In totaal gaat het om ruim 200 objecten. Met de BIZ kan jaarlijks zo'n € 120.000,- worden opgehaald.

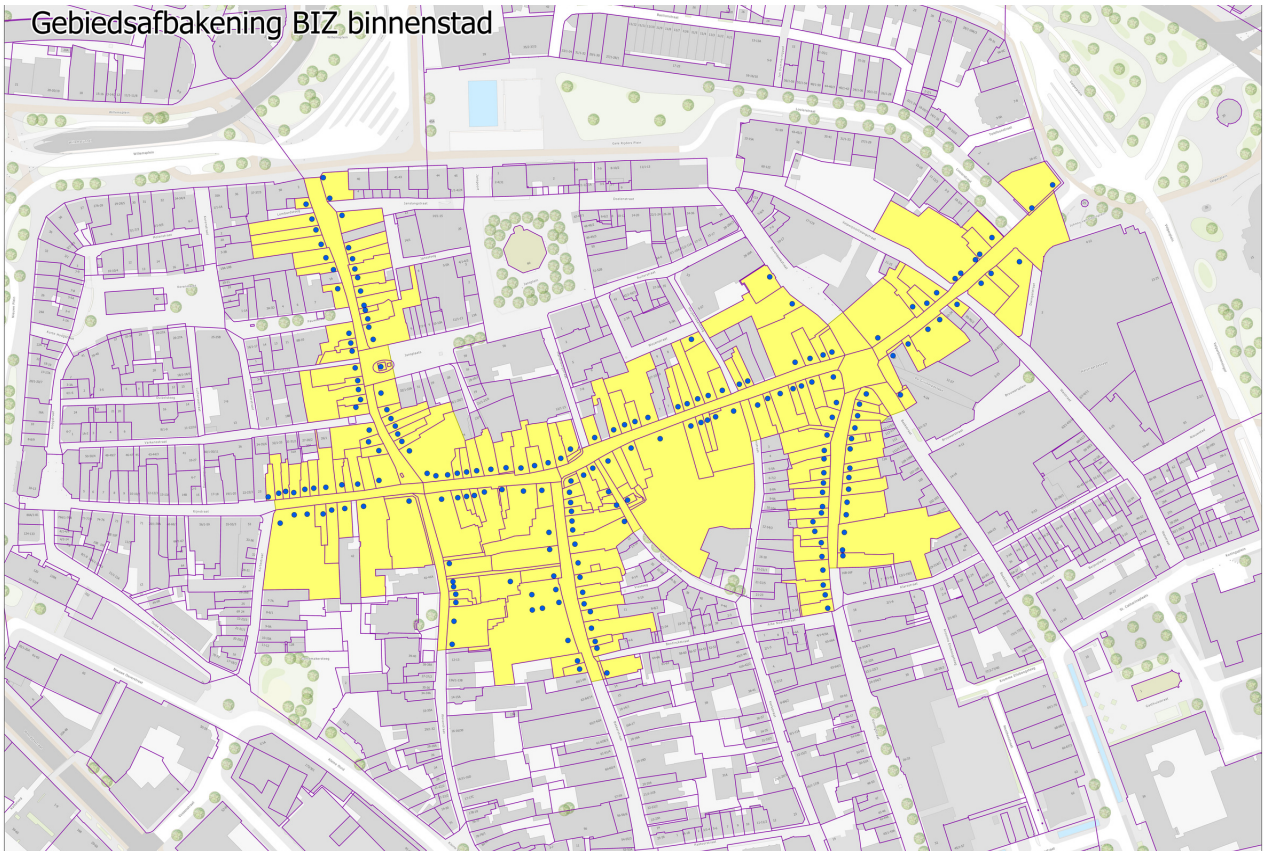
Ten opzichte van de BIZ poging in 2022 is het BIZ gebied verkleind. Destijds had de BIZ betrekking op circa 550 objecten.

In de tussentijd is in 2023 ook een BIZ voor het Korenkwartier opgericht. Deze BIZ richt zich op de gebruikers/huurders. Daarmee is de eerste succesvolle BIZ in de binnenstad een feit.

BIZ-gebied

Onderstaand figuur geeft het afgebakende gebied weer van de BIZ kernwinkelgebied Arnhem.

Op onderstaande kaart zijn de verschillende functies van het vastgoed voorzien van een kleur. Alle groene panden zijn winkels. Het BIZ gebied met een gele lijn gearceerd. Hieruit blijkt duidelijk dat het BIZ-gebied hoofdzakelijk bestaat uit winkels.

AMBITIE EN DOELSTELLINGEN

Centrale ambitie

Toekomstbestendig kernwinkelgebied

Door veranderingen in onze tijdsbesteding en de groei van online winkelen staan binnensteden onder druk. Dit geldt ook voor Arnhem. Om de positie van de binnenstad binnen de gemeente, de regio en voor bovenregionaal bezoek, nu en in de toekomst, te versterken en meer aantrekkelijk te maken c.q. te houden, zijn investeringen nodig. Stilstand is immers achteruitgang en dat raakt ook zeker de vastgoedeigenaar.
Om dit te bewerkstelligen moeten vastgoedeigenaren zich gezamenlijk hard maken voor de belangen van het vastgoed bij de gemeente, binnen het PBA en gezamenlijk investeren. Voor de BIZ vastgoed is de volgende ambitie geformuleerd:

“Het vergroten van de aantrekkingskracht van het kernwinkelgebied van de binnenstad van Arnhem voor bezoekers, met als gevolg een positieve invloed op de waardeontwikkeling, het vastgoedrendement en de verhuurbaarheid van het vastgoed.”

Doelstellingen

Ambitie vertaald in doelstellingen

De centrale ambitie kent een algemeen karakter. Vandaar dat deze is door vertaald in meer specifieke en concrete doelstellingen. Deze zijn opgenomen in onderstaand kader.

Doelstellingen BIZ vastgoed

- Gezamenlijk invloed uitoefenen op de ontwikkeling van het kernwinkelgebied en het behartigen van de belangen van de vastgoedeigenaren.
- Bestrijden van leegstand door ondernemerschap te stimuleren.
- Meer inzicht in het functioneren van het kernverblijfsgebied door te investeren in data.
- Investeren in een compacte binnenstad. Zorgvuldig begeleiden van transformatie op de juiste plekken in de structuur.
- Het versterken van de lokale en (boven)regionale aantrekkingskracht van het kernwinkelgebied, voor bezoekers en ondernemers.

Thema's

In het volgende hoofdstuk worden de thema's uitgewerkt waar de BIZ vastgoedeigenaren zich de komende jaren op gaat richten. De thema’s sluiten aan op de ambitie en doelstellingen, zoals hiervoor uitgewerkt. De thema’s zijn:

1. Aanpak leegstand;
2. Marketing kernwinkelgebied;
3. Monitoring en data delen.

Per thema is de visie en zijn projecten opgenomen die de vastgoedeigenaren de komende jaren kunnen oppakken. Benadrukt wordt dat het bestuur van de de BIZ Vastgoed, in samenspraak met de achterban, jaarlijks bepaalt waar de BIZ-gelden aan besteed worden. Middels bijeenkomsten en enquêtes krijgt u als vastgoedeigenaar inspraak in de activiteiten die gekozen worden. Per project is een doelstelling en KPI (Kritieke Prestatie Indicator) opgenomen. Hiermee kunnen de prestaties van de BIZ worden gemeten.

MEERJARENPROGRAMMA

Aanpak leegstand

Doelstelling:
Het voorkomen en verminderen van leegstand, acquisitie van formules die ontbreken in de Arnhemse binnenstad - en meer specifiek het kernwinkelgebied - en stimuleren van ondernemerschap.

Wat willen we bereiken?

- Het terugdringen van het aantal leegstaande panden in het kernwinkelgebied.
- Het aantrekken van nieuwe ondernemers in het kernwinkelgebied.
- Leegstand een aantrekkelijke aangezicht geven.
- Het inzichtelijk maken van de leegstaande panden in de binnenstad en het actueel houden van deze informatie.

Wat zijn de activiteiten?

- Actieve acquisitie van ondernemers.
- Begeleiden van transformatie waar dat voor alle partijen gewenst is.
- In het geval van leegstand zorgen voor een uitstraling in een gezamenlijke stijl.
- Meer inzicht in het functioneren van de binnenstad en profielen van bezoekers (zie vervolg)
- Het versterken van de samenwerking tussen pandeigenaren en makelaars om op die manier sneller te kunnen inspelen op vragen vanuit potentiële huurders.
- Het werven van tijdelijke gebruikers voor de invulling van de panden.
- Het inzichtelijk maken van de verborgen leegstand in de binnenstad en actief inzetten op preventie.

KPI:
De leegstand in de totale binnenstad/het kernwinkelgebied is in 2025 structureel lager dan nu en de diversiteit in branchering/functiemix is toegenomen.

Marketing kernwinkelgebied

Doelstelling:
Het versterken van de lokale en (boven)regionale positie van de binnenstad - en meer specifiek het kernwinkelgebied -, voor bezoekers en ondernemers.

Wat willen we bereiken?

- Aantrekken van bezoekers uit Arnhem en de regio door actieve campagnes gericht op retail.
- Activiteiten/evenementen ondersteunen die de aantrekkingskracht van het kernwinkelgebied vergroten.
- Versterken van de positie van het kernwinkelgebied om op die manier landelijke formules aan te trekken.

Wat zijn de activiteiten?

- Het aanbod aan winkels, horeca en vermaak, de gastvrijheid en de beleving zorgen samen voor een aantrekkelijk geheel. Om meer bezoekers, investeerders en ondernemers naar het kernwinkelgebied te trekken, is het van belang om actieve campagnes te introduceren. Een sterk merk zorgt namelijk ook voor een positieve ontwikkeling in relatie tot de verhuurbaarheid en waardeontwikkeling van het vastgoed.
- Opzetten van een promotiestrategie gericht op het aantrekken van nieuwe ondernemers (business to business) en het uitdragen van deze strategie. Het gaat hierbij niet alleen om het aantrekken van unieke lokale ondernemers, maar ook de grote landelijke/internationale namen.
- Het bijdragen aan de organisatie van unieke evenementen met een focus op retail in de kern om daarmee meer bezoekers te trekken, die langer verblijven en meer besteden. Hierbij dient nadrukkelijk de samenwerking worden opgezocht met de ondernemers en de organisatie van bestaande evenementen.

KPI:
Jaarlijks een hogere verblijfsduur, meer bezoekers en hogere omzetten.

Monitoring

Doelstelling:
Om een binnenstad goed te kunnen besturen, is het meten van de effecten op de bezoekers in de binnenstad onontbeerlijk.
Vandaar dat de samenwerkende partijen in de binnenstad binnen PBA hebben geïnvesteerd in een innovatief en interactief dashboard van het bedrijf Argaleo. Met als doel om o.a. de volgende zaken in beeld te hebben:

- Aantal unieke bezoekers per sfeergebied/kwartier en straat naar gewenste tijdseenheid.
- Verblijfstijd.
- Herkomst van de bezoeker.
- Vervoersmiddel van de bezoeker.
- Ontwikkeling bezetting parkeergarages.

Wat willen we bereiken?

- Continu inzicht in prestaties van de binnenstad om goed te kunnen sturen.
- Cijfers presenteren in een overzichtelijk dashboard, toegankelijk voor alle vastgoedeigenaren binnen de BIZ via een maandelijkse rapportage.
- Dashboard inzetten om de KPI's in voorliggend meerjarenplan te kunnen monitoren.

Wat zijn de activiteiten?

- Jaarlijkse licentie voor het dashboard met alle data.
- Actief delen van een samenvattende rapportage met alle vastgoedeigenaren in het BIZ-gebied
- Het aanvullen van deze economische gegevens met ook andere gegevens, zoals waarderingen bezoekersprofielen, parkeerdata en omzetgegevens.

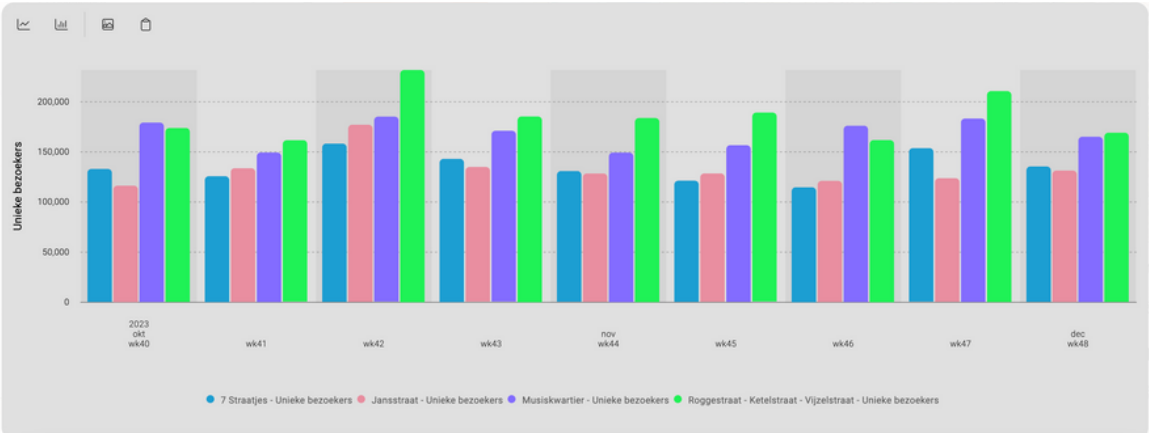
KPI:

- Rapportage per maand, kwartaal en jaar e met een voortgang op de KPI's en ontwikkeling van de prestaties in de tijd.

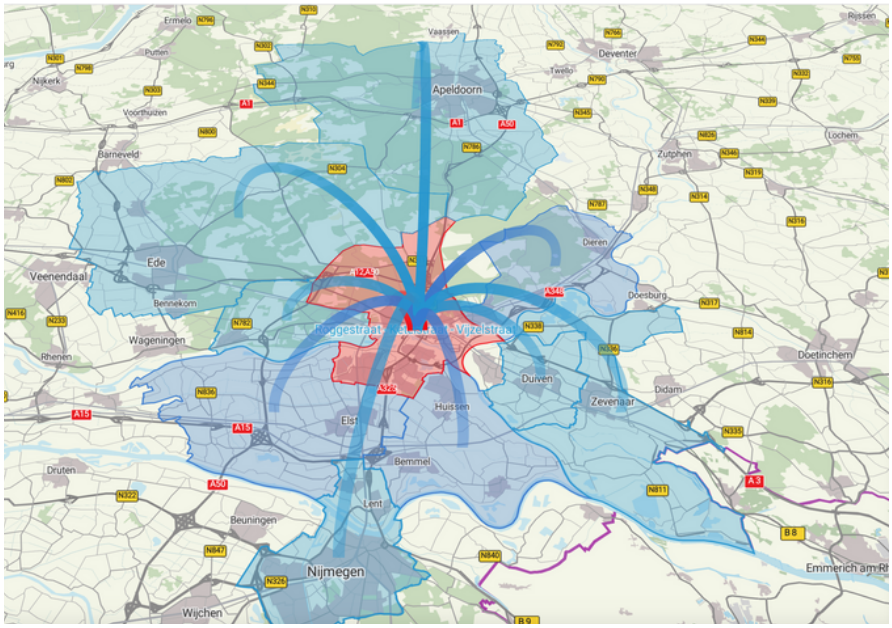
Op de volgende pagina zijn enkele voorbeelden opgenomen die een goed beeld geven van de huidige mogelijkheden van het dashboard.

Impressies dashboard

Ontwikkeling bezoekersaantal naar deelgebied

Herkomst van de bezoeker naar woonplaats

Functiemix van het vastgoed

BEGROTING

2025-2029

Onderstaand is de algemene begroting van de BIZ Vastgoed opgenomen. De bedragen zijn indicatief. Het is aan het bestuur van de BIZ Vastgoed om op basis van concrete projecten de begroting (jaarlijks) te specificeren. Voor het eerste jaar is dat gedaan (zie vervolg).

Inkomsten 2025-2029	
Middelen BIZ (schatting)* **dit bedrag is reeds aangepast op de jaarlijkse perceptiekosten conform opgave gemeente Arnhem € 1.800,00*	**€ 118.000,00**
Uitgaven 2025-2029	
Organisatie-, en communicatiekosten	
1. Organisatie / directeur	€ 36.000,00
2. Communicatie	€ 5.000,00
Subtotaal	*€ 41.000,00*
Operationele kosten	
1. Aanpak leegstand	€ 42.000,00
2. Marketing kernwinkelgebied	€ 20.000,00
3. Monitoring	€ 15.000,00
Subtotaal	*€ 77.000,00*
Totaal	**€ 118.000,00**

SPECIFICATIE 2025

Per thema zijn deelactiviteiten opgenomen die de vastgoedeigenaren in het eerste jaar aanpakken. Het is aan het bestuur van de BIZ Vastgoed om op basis van concrete offertes de begroting verder te specificeren. Onderstaande bedragen zijn daarbij richtinggevend.

Aanpak leegstand	
Kernwinkelgebied acquisitie	€ 30.000,00
Bidbook	€ 7.000,00
Aanpak leegstand	€ 5.000,00
Marketing en promotie aanbod	
Tweetal campagne strategieën	€ 5.000,00
Uitvoering campagnes	€ 15.000,00
Overdracht kennis en inzicht	
Licentie	€ 5.000,00
Inkoop aanvullende data	€ 10.000,00

ORGANISATIE

STICHTING BIZ VASTGOED

Organisatie structuur

Voor vastgoedeigenaren wordt de BIZ als een zeer belangrijk middel gezien om zich onderling sterker te verenigen en meer projecten in het BIZ gebied uit te voeren met als doel om de aantrekkelijkheid van de binnenstad te vergroten. Als juridische entiteit is gekozen voor een stichting, naast de Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem (VECA) (zie volgende paragraaf). De Stichting BIZ Vastgoed Kernverblijfsgebied Binnenstad Arnhem beheert de BIZ-gelden en is formeel opdrachtgever voor de activiteiten die met de BIZ-gelden worden uitgevoerd.

Het statutaire doel van de stichting is in overeenstemming met de activiteiten zoals beschreven in artikel 1 lid 2 van de wet op de Bedrijven InvesteringsZones. Om controleerbaarheid en draagvlak te verzekeren, wordt de stichting uitsluitend voor de uitvoering van de BIZ opgericht.

Per jaar wordt rekening en verantwoording afgelegd over de uitgaven voor de uitvoering van de activiteiten in het voorafgaande jaar. Ook zorgt de stichting ervoor dat alle deelnemers kosteloos kennis kunnen nemen van de begroting, de rekening en de verantwoording.

Minimaal één keer per jaar wordt er door de stichting een bijeenkomst georganiseerd om enerzijds rekening en verantwoording af te leggen aan de bijdrageplichtigen en anderzijds inzicht te geven in de plannen rondom projecten en activiteiten, zodat bijdrageplichtigen inspraak kunnen leveren.

Het bestuur van de BIZ bestaat uit minimaal drie personen afkomstig uit de achterban van vastgoedeigenaren, eventueel aangevuld met een onafhankelijk voorzitter. Streven is een differentiatie aan te brengen naar type eigenaar: een particuliere vastgoedeigenaar, een institutioneel belegger/pensioenfonds en een eigenaar die tevens ondernemer (retail) is in het BIZ gebied. Taak van het bestuur is het incasseren en beheren van de financiën. Ook stelt zij jaarplannen op met als basis de thema's in het meerjarenplan.

Het bestuur borgt of de middelen ook conform de inhoudelijke doelstellingen worden uitgegeven.

Het bestuur stelt een directeur aan om de activiteiten te coördineren. De directeur is het primaire aanspreekpunt en maakt afspraken met partners. De directeur rapporteert vervolgens aan het bestuur.

De BIZ wordt voor de initiële duur van 5 jaar opgezet. Jaarlijks evalueert de stichting met de bijdrageplichtigen. In het vijfde jaar jaar vindt er een definitieve evaluatie plaats om te bekijken of de BIZ-doelstellingen zijn gerealiseerd en of er voldoende basis is om een nieuwe draagvlakmeting uit te voeren voor het continueren van de BIZ. In de uitvoeringsovereenkomst tussen Stichting BIZ Vastgoed en gemeente Arnhem zijn nadere afspraken vastgelegd.

Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem

De VECA vormt sinds 2014 de organisatie (vereniging) van vastgoedeigenaren. De VECA zal als vereniging blijven voortbestaan. De projectmatige activiteiten vanuit de VECA zullen sterk worden verminderd omdat die hoofdzakelijk worden uitgevoerd door de BIZ Vastgoed. De vastgoedsector wil de VECA als vereniging in stand houden omdat zij de lobby-activiteiten/belangenbehartiging wil loskoppelen van de BIZ. VECA blijft ook de deelnemer aan de integrale overlegtafel van de binnenstad via het PBA en brengt daar het vastgoedbelang in. Tevens willen zij ook een vastgoedvereniging kunnen blijven voor vastgoedeigenaren buiten het BIZ-gebied.

Na de invoering van de BIZ wordt iedere bijdrageplichte gevraagd of hij/zij op vrijwillige basis lid wil worden van de VECA. Aan de vastgoedeigenaren buiten het BIZ gebied wordt een symbolisch lidmaatschap bedrag gevraagd.

Relaties met partners

Platform Binnenstad Arnhem (PBA)

De BIZ middelen komen na aftrek van gemeentelijke kosten toe aan de Stichting BIZ Vastgoed. De ambitie van de BIZ is om met de projecten zoveel mogelijk aan te sluiten bij het programma van PBA (vastgelegd in het Meerjarenplan en Herstelplan). Natuurlijk heeft de BIZ eigen accenten die verband houden met het vastgoed, zoals de aanpak van leegstand en het aantrekken van nieuwe ondernemers. Het is (zoals hiervoor reeds beschreven) nadrukkelijk niet de bedoeling om met de BIZ een 'eigen' projectorganisatie te ontwikkelen. De BIZ kan daarentegen de integraliteit van de samenwerking versterken en zorgen voor de uitvoering van meer gezamenlijke projecten. Voor de uitvoering worden prestatieafspraken gemaakt met partners, primair het PBA. Denk aan de te behalen doelstellingen en de financiële kaders. Namens de BIZ Vastgoed zorgt de directeur in opdracht van het bestuur voor aansturing.

In de kern kan het doel van de BIZ worden samengevat als het creëren van een financieel hulpmiddel, ten einde de slagingskansen van de ambities in het programma van PBA te versterken om daarmee de aantrekkelijkheid van de binnenstad te vergroten.

Stichting Ondernemersfonds Arnhem (SOFA)

Sinds 2010 is in Arnhem een gemeentebreed Ondernenemersfonds actief, gevoed door een OZB-opslag voor alle niet-woningen in de gemeente. Het geld wordt beheerd door de Stichting Ondernemersfonds Arnhem (SOFA). Ook alle vastgoedeigenaren leveren er een bijdrage in. De logische vraag is dan: waarom is dan een BIZ nodig? Zonder enige voorkennis, zou je wellicht de indruk kunnen hebben dat de initiatieven elkaar bijten. Het tegenovergestelde is waar: de initiatieven vullen elkaar aan. Uit de evaluatie van de SOFA uitgevoerd in 2019 blijkt namelijk dat er in de binnenstad dringend behoefte is aan aanvullende middelen om de ambities waar te maken. In het rapport wordt de start van een BIZ in één of meerdere gebieden ook als optie genoemd om te onderzoeken.

Er zijn meerdere gemeenten in Nederland waar BIZzen functioneren naast een gemeente breed Ondernemersfonds. Bijvoorbeeld in Utrecht. Het ene middel is geen vervanging voor het andere middel. Ze kunnen elkaar eerder versterken. Het Ondernemersfonds heeft vooral een brede economische focus met projecten die de kernsectoren en de identiteit van de gemeente verder versterken.

biz
vastgoed
kernverblijfsgebied
binnenstad
arnhem

COLLEGEBESLUIT

Besluit van 30 november 2021

Zaaknummer 620470

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DE GEMEENTE ARNHEM

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem;

gelet op artikel 4 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones;

besluit:

vast te stellen
het **"Reglement draagvlakmeting bedrijveninvesteringszones gemeente Arnhem"**

Artikel 1 Begripsomschrijvingen
In dit reglement wordt verstaan onder:
a. het college: het college van Burgemeester en Wethouders van Arnhem;
b. de verordening: de desbetreffende verordening op de heffing en de invordering van een BIZ-bijdrage en op de subsidie voor de Bedrijveninvesteringszone;
c. de wet: de Wet op de bedrijveninvesteringszones;
d. de WOZ: de Wet waardering onroerende zaken;

Artikel 2 Organisatie draagvlakmeting
1. Het college draagt de organisatie van de draagvlakmeting in de zin van artikel 4 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones op aan de Programmamanager Vitale Economie Arnhem-Nijmegen.
2. Er is een stemcommissie bestaande uit een voorzitter en maximaal drie leden, allen rechtstreeks verbonden aan de gemeente Arnhem, belast met de voorbereiding en uitvoering van de draagvlakmeting.
3. De draagvlakmeting staat onder toezicht van een notaris.
4. De telling geschiedt in aanwezigheid van tenminste een stemcommissielid en de notaris.
5. De notaris controleert het verloop van de draagvlakmeting en maakt een verslag van de uiteindelijke uitslag.

Artikel 3 Bijdrageplichtige
1. Iedere tijdens de draagvlakmeting bij de gemeente bekende bijdrageplichtige in het betreffende BIZ-gebied wordt in de gelegenheid gesteld zich schriftelijk voor of tegen inwerkingtreding van de verordening uit te spreken.
2. Als bijdrageplichtigen worden aangemerkt degenen die na inwerkingtreding van de verordening daadwerkelijk een bijdrage zullen zijn verschuldigd.

Artikel 4 Procedure draagvlakmeting
1. Voor de peiling van het draagvlak wordt gebruik gemaakt van genummerde stembiljetten.
2. De lijst met de corresponderende namen en adressen is vertrouwelijk en is alleen bij de direct bij de draagvlakmeting betrokken medewerkers van de gemeente Arnhem bekend. Voor de adressering wordt uitgegaan van de WOZ-administratie.
3. Het stembiljet vermeldt de dag en tijd waarop het biljet door de Gemeente Arnhem uiterlijk moet zijn ontvangen.
4. De stembiljetten worden met een toelichting op de verordening en de strekking van de uitvoeringsovereenkomst per post verstuurd aan dan wel persoonlijk in handen gesteld van (een vertegenwoordiger van) de bijdrageplichtige. In het geval het stembiljet persoonlijk in handen wordt gesteld wordt voor ontvangst getekend.
5. Het stembiljet kan in een antwoordenveloppe worden gezonden naar het door de gemeente Arnhem opgegeven postadres, dan wel gescand worden gemaild aan ondernemen@arnhem.nl, dan wel in een

Gemeente Arnhem

gesloten enveloppe worden meegegeven aan degene die het stembiljet in handen heeft gesteld. In het laatste geval tekent de bijdrageplichtige voor het afgeven van het stembiljet.

6. Als het stembiljet zoek geraakt is of anderszins in ongerede is geraakt, kan de bijdrageplichtige met opgave van redenen tot drie werkdagen voor de sluiting van de stemmingstermijn de gemeente verzoeken om een nieuw stembiljet. Na beoordeling van de aanvraag wordt het nieuw uitgereikte stembiljet gemarkeerd en geldt het als het enig geldig uitgereikte stembiljet.
7. Op grond van artikel 2:5 van de Algemene Wet Bestuursrecht is eenieder, die betrokken is bij de uitvoering van de draagvlakmeting en daarbij inzage heeft in de vertrouwelijke gegevens, verplicht tot geheimhouding.

Artikel 5 Ongeldigheid stembiljet

1. Ongeldig is het stembiljet:
   - waaruit niet duidelijk de keuze van de bijdrageplichtige blijkt;
   - waaruit blijkt dat de bijdrageplichtige meer dan één voorkeur heeft uitgesproken;
   - dat blanco retour is gezonden;
   - dat anderszins foutief is ingevuld;
   - dat na de sluitingsdatum wordt ontvangen.
2. Alleen met het originele door de gemeente verstrekte stembiljet kan een stem worden uitgebracht.
3. Per bijdrageplichtige kan maximaal één stem worden uitgebracht.

Artikel 6 WOZ-waarde

In het geval dat de WOZ-waarde van het object dat in gebruik en/of eigendom is van de bijdrageplichtige meetelt bij de bepaling van de uitslag van de draagvlakmeting en er voor het eerste heffingsjaar nog geen WOZ-waarde bekend is ten tijde van de draagvlakmeting, wordt de laatst bekende WOZ-waarde gehanteerd bij de toetsing aan de draagvlakeisen. In het geval dat er voor het object nog geen WOZ-waarde is vastgesteld zal dit object niet meetellen bij de bepaling van het totaal van de WOZ-waarden in de draagvlakmeting.

Artikel 7 Uitslag draagvlakmeting

De stemcommissie stelt met inachtneming van artikel 5 van de wet de uitslag van de desbetreffende draagvlakmeting zo spoedig mogelijk na de sluitingsdatum vast.

Artikel 8 Bekendmaking uitslag

De uitslag van de draagvlakmeting wordt bekendgemaakt aan de voorzitter van de desbetreffende BIZ-stichting of vereniging en door publicatie op de website www.arnhem.nl/ondernemers.

Artikel 9 Niet voorziene gevallen

De voorzitter van de stemcommissie beslist over de betekenis van dit reglement en over de daarin niet voorziene gevallen.

Artikel 10 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit reglement treedt in werking op de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement draagvlakmeting BIZ Arnhem.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 30 november 2021.

Het college van burgemeester en wethouders,
De secretaris

De burgemeester

GEMEENTE Arnhem

Geachte leden van de gemeenteraad,

Aanstaande woensdag besluit u over het instellen van de verordening voor een Bedrijven Investeringszone voor vastgoedeigenaren in het kernverblijfsgebied/kernwinkelgebied in de binnenstad van Arnhem.

Via dit schrijven richten wij een warm pleidooi tot u om positief te besluiten over dit voornemen.

De huidige tijd dwingt ook vastgoedeigenaren om na te denken over de aantrekkelijkheid van de binnenstad. Weliswaar stijgen de bezoekersaantallen in Arnhem, maar tegelijkertijd zien we dat niet terug in de bestedingen en loopt de leegstand op. De crisis in de winkelstraat raakt alle binnensteden, dus ook Arnhem. Invulling van leegstand en het aantrekken van extra bezoekers zijn niet vanzelfsprekend. Daar zijn investeringen voor nodig. Daar hebben vastgoedeigenaren elkaar hard bij nodig.

Daarom neemt VECA, in navolging van het succes diverse andere grote binnensteden, het initiatief om tot een collectief financieringsinstrument in de vorm van een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) te komen. Dat wil zeggen dat alle vastgoedeigenaren in een afgebakend gebied financieel gaan bijdragen aan gezamenlijke projecten.

Zoals u zich wellicht kunt herinneren hebben wij ook in 2022 is geprobeerd een BIZ op te richten. Deze poging is niet succesvol gebleken. Weliswaar hebben wij de wettelijke opkomstdrempel van 50% gehaald, maar onvoldoende eigenaren hebben zich vóór de BIZ uitgesproken. Desondanks gaf de uitslag vertrouwen, vandaar deze tweede poging.

Een evaluatie heeft geleid tot enkele aanpassingen aan deze nieuwe poging:

- aanpassing van het BIZ gebied (kleiner met een focus op het kernwinkelgebied conform Omgevingsplan gemeente Arnhem)
- aanpassing van het tarief per object en een aanpassing van de begroting
- aanpassing van het activiteitenprogramma (meer focus op enkele cruciale thema's)

In bijgevoegde flyer leest u meer over onze plannen in de periode 2025-2029.

De planning is om in de periode van 1 juni tot 1 juni de stemming uit te schrijven. In die periode kunnen alle vastgoedeigenaren in het gebied een stem uitbrengen. Er staat een communicatiecampagne in de steigers om het wettelijk benodigde draagvlak te behalen. Onderdeel is een recente opgeleverde eigen huisstijl en website met cruciale informatie: https://bizvastgoedarnhem.nl/

Wij vertrouwen op een positieve besluitvorming en uw bereidheid om samen te streven naar dit succes.

Namens het BIZ bestuur,

Robin Hartogh Heys
Voorzitter

Met een bijdrage van € 25,- tot € 75,- per maand investeren in het rendement van uw vastgoed. Stem vóór de BIZ!

ARNHEM BINNENSTAD BEDRIJVEN INVESTERINGSZONE

VASTGOEDEIGENAREN

KERNWINKELGEBIED

2025-2029

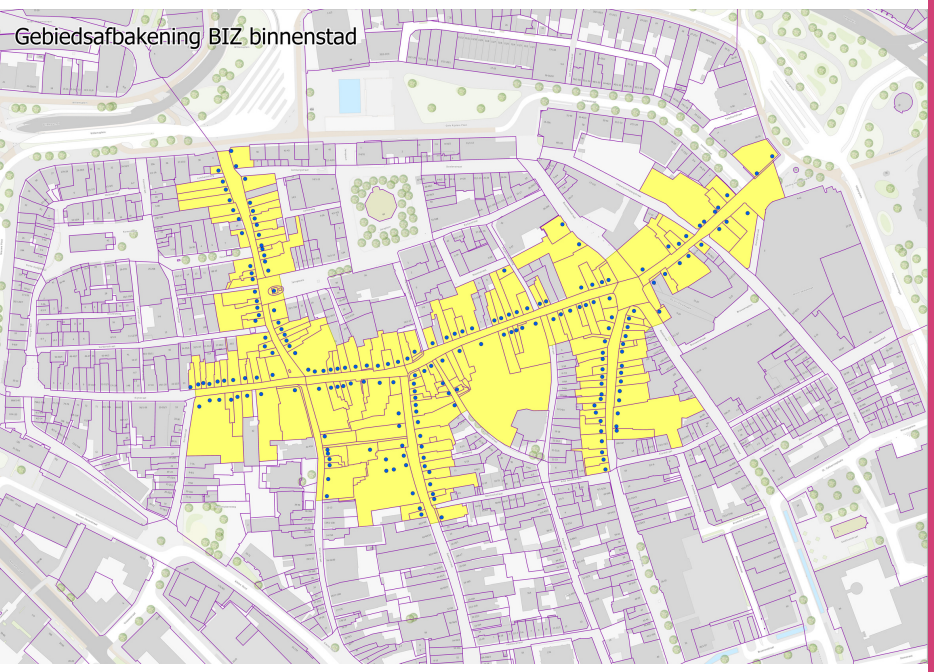
www.bizvastgoedarnhem.nl

Het oprichten van een BIZ is een initiatief van de Vereniging Eigenaren Citycenter Arnhem. Dit document bevat een samenvatting van het meerjarenplan in te zien via www.bizvastgoedarnhem.nl

biz
vastgoed
kernverblijfsgebied
binnenstad
arnhem

BIZ BINNENSTAD ARNHEM

KERNWINKELGEBIED

Afbakening BIZ gebied Arnhem - zie toelichting op volgende pagina

De belangrijkste eigenschappen van de BIZ samengevat

- Een BIZ wordt opgericht van, voor en door vastgoedeigenaren. Het initiatief voor het oprichten van de BIZ ligt bij de vastgoedeigenaren. Men bepaalt zelf op welke manier men wil investeren in versterking van de binnenstad van Arnhem.
- Met de BIZ kunnen activiteiten gefinancierd worden die vanuit de wet op de bedrijven investeringszones geformuleerd zijn als activiteiten in de openbare ruimte, die gericht zijn op het bevorderen van de economische ontwikkeling, ruimtelijke kwaliteit, de leefbaarheid en/of veiligheid. Hieronder worden ook internet gerelateerde activiteiten verstaan.
- In een overeenkomst (service level agreement) wordt vastgelegd dat gemeentelijke taken niet overgeheveld kunnen worden naar de BIZ.
- De heffingsmaatstaf voor de BIZ-bijdrage is de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor de onroerende zaak vastgestelde waarde.
- De BIZ komt er alleen wanneer er aantoonbaar draagvlak is bij de bijdrageplichtigen.
- De BIZ wordt opgericht voor een duur van 5 jaar. In het vijfde jaar wordt de BIZ geëvalueerd en dient opnieuw het draagvlak te worden aangetoond om de BIZ te verlengen.

De huidige tijd dwingt ook vastgoedeigenaren om na te denken over de aantrekkelijkheid van de binnenstad. Weliswaar stijgen de bezoekersaantallen, maar tegelijkertijd loopt de leegstand op. De crisis in de winkelstraat raakt alle binnensteden, dus ook Arnhem. Invulling van leegstand en het aantrekken van extra bezoekers zijn niet vanzelfsprekend. Daar zijn investeringen voor nodig. Daar hebben vastgoedeigenaren elkaar hard bij nodig.

Daarom neemt VECA, in navolging van het succes diverse andere grote binnensteden, het initiatief om tot een collectief financieringsinstrument in de vorm van een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) te komen. Dat wil zeggen dat alle vastgoedeigenaren in een afgebakend gebied financieel gaan bijdragen aan gezamenlijke projecten. Het geld komt volledig beschikbaar voor de vastgoedsector.

Ook in 2022 is geprobeerd een BIZ op te richten. Deze poging is niet succesvol gebleken. Een evaluatie heeft geleid tot enkele aanpassingen:

- *aanpassing van het BIZ gebied (kleiner met een focus op het kernwinkelgebied conform Omgevingsplan gemeente Arnhem)*
- *aanpassing van het tarief per object en een aanpassing van de begroting*
- *aanpassing van het activiteitenprogramma*

GEZAMENLIJK INVESTEREN

BETER PRESTEREN EN RENDEMENT

Tarieven BIZ bijdrage
Op basis van voldoende draagvlak gaat iedere vastgoedeigenaar vervolgens per jaar per WOZ object een bijdrage betalen met een ondergrens van € 300- en een bovengrens van € 900,-, afhankelijk van de WOZ-waarde van het pand.

Iedere vastgoedeigenaar kan de bijdrage uitrekenen door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met een factor van 0,000861 (=0,0861%). Deze factor is bepaald door het gemiddelde van alle WOZ-waardes in het BIZ-gebied te combineren met het gemiddelde van de BIZ-heffing. Daarbij is ook rekening gehouden met de gewenste inkomsten.

Jaarlijkse geschatte opbrengst BIZ: Euro 120.000,-

Het BIZ gebied
Het BIZ-gebied is een afgebakend en aaneengesloten gebied in de binnenstad van Arnhem, waarbinnen alle vastgoedeigenaren van niet-woningen gezamenlijk gaan investeren. Het Musiskwartier is ook gelegen in het kernwinkelgebied maar maakt geen onderdeel uit van de BIZ. De reden is dat het hier een planmatig ontwikkeld winkelcentrum betreft met één eigenaar. Zie de kaart op de vorige pagina. Het gaat om de volgende straten (soms betreft het delen van straten of een enkel object*).

Bakkerstraat
Beekstraat*
Bovenbeekstraat*
Grote Oord
Hemelrijk
Jansplaats*
Jansstraat
Ketelstraat
Koningstraat
Land van de Markt*
Rijnstraat
Roggestraat
Vijzelstraat
Weverstraat
Wielakkerstraat

AMBITIES& DOELSTELLINGEN BIZ

CENTRALE AMBITIE

"Het vergroten van de aantrekkingskracht van het kernwinkelgebied van de binnenstad van Arnhem voor bezoekers, met als gevolg een positieve invloed op de waardeontwikkeling, het vastgoedrendement en de verhuurbaarheid van het vastgoed."

DOELSTELLINGEN

AANPAK LEEGSTAND

MARKETING KERNWINKELGEBIED

MONITORING EN DATA DELEN

AANPAK LEEGSTAND

Doelstelling & KPI

- Het voorkomen en verminderen van leegstand, acquisitie van formules die ontbreken in de Arnhemse binnenstad - en meer specifiek het kernwinkelgebied - en stimuleren van ondernemerschap.

- De leegstand in de totale binnenstad/het kernwinkelgebied is in 2025 structureel lager dan nu en de diversiteit in branchering/functiemix is toegenomen.

MARKETING KERNWINKELGEBIED

Doelstelling & KPI

- Het versterken van de lokale en (boven)regionale positie van de binnenstad - en meer specifiek het kernwinkelgebied -, voor bezoekers en ondernemers.

- Jaarlijks een hogere verblijfsduur, meer bezoekers en hogere omzetten.

MONITORING EN DATA DELEN

Doelstelling & KPI

- Het meten van de effecten op de bezoekers in de binnenstad is van belang en daarom zal er geïnvesteerd moeten worden in een innovatief dashboard. Zo kunnen verschillende zaken duidelijk in beeld gebracht worden, zoals bijvoorbeeld verblijfstijd en herkomst van bezoekers.

- Rapportage per maand, kwartaal en jaar e met een voortgang op de KPI's en ontwikkeling van de prestaties in de tijd.

Planning
In het voorjaar is de BIZ verordening vastgesteld door de gemeenteraad. Dat maakt de weg vrij voor de stemming. Die zal plaatsvinden van 1 juni tot 1 juli.

Uw stem is nodig
Om tot de invoering van de BIZ te komen, is uw stem nodig. Door vóór de invoering van de BIZ te stemmen, betaalt ieder- een hieraan mee en maakt u de BIZ mogelijk! Daarmee kunnen de acties van de BIZ worden uitgevoerd, wordt het kernwinkelgebied - en daarmee de binnenstad - aantrekkelijker en kunnen meer bezoekers worden getrokken! Stem daarom vóór de invoering van de BIZ!

En als ik tegen stem?
Als er teveel vastgoedeigenaren tegen stemmen of niet gaan stemmen, zal de BIZ er niet komen. Dan gebeurt er niets....met als gevolg stilstand in het centrum van Arnhem. En zeker vandaag de dag betekent stilstand: achteruitgang. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Ga voor meer informatie naar www.bizvastgoedarnhem.nl
of stuur een e-mail naar info@veca.nu

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raadsvoorstel ‘Bedrijveninvesteringszone Vastgoedeigenaren Kernwinkelgebied Binnenstad Arnhem 2025-2029’

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

- **17 april 2024: informatieve en meningsvormende bespreking**

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers Pape (VVD), Neutkens (Volt), Hogenhout (Partij voor de Dieren), Brandts (D66), Kraaijenbrink (Arnhem Centraal), Noomen (GroenLinks), Roelen (SP), Zijlstra (ChristenUnie).
De fracties van PvdA, CDA, DENK, BurgerBelang Arnhem, PVV en Forum voor Democratie waren niet aanwezig.
Verder aanwezig: Roelofs (wethouder) en Peelen (ambtelijke ondersteuning)

Bespreking

De voorzitter opent de vergadering en start met de informatieve bespreking. Er is één aangemelde inspreker die digitaal aanwezig is. De heer Stefan van Aarle spreekt de raadskamer toe en beantwoord de gestelde vragen.

Daarna wordt gestart met de meningsvormende bespreking, waarbij vragen worden gesteld en de wethouder deze beantwoord. Na de tweede termijn is de meningsvormende bespreking afgerond.

Toezeggingen

Wethouder Roelofs zegt toe om de Privacy Officer van Arnhem te vragen om een nadere toelichting te geven over de technische details betreffende privacy en gegevensveiligheid bij de BIZ en de gemeente.

Conclusie

Aan het einde van de vergadering concludeert de voorzitter dat de meningsvormende bespreking is afgerond en het voorstel door kan naar de besluitvormende bespreking.

De raadsadviseur,

S. Vos

De voorzitter,

G. van der Laak